POLIROM

María Dueñas

Fetele Căpitanului

BIBLIOTECA POLIROM

„Bestsellerul incontestabil al anului."
La Vanguardia

María Dueñas
FETELE CĂPITANULUI
Traducere din limba spaniolă *şi note Lavinia Similaru*
Editura POLIROM
2019

MARÍA DUEÑAS, doctor în limba şi literatura engleză, este profesoară la Universitatea din Murcia. Familia mamei sale a locuit în Protectoratul spaniol al Marocului, la Tetuan, locul unde se desfăşoară cea mai mare parte a evenimentelor descrise în ***Iubirile croitoresei*** (Polirom, 2011, 2013), romanul său de debut, care s-a vândut în peste un milion de exemplare. La Editura Polirom au mai apărut romanele ***Ce avem şi ce uităm*** (2013) şi ***Cumpătarea*** (2016).

Surorilor mele, pure și de neînlocuit, aidoma surorilor Arenas.

Verişoarelor mele, aproape surori.

Tuturor celor pe care viaţa i-a îndemnat să emigreze.

PARTEA ÎNTÂI

1

Rămăseseră îmbrăcate în negru din cap până în picioare: pantofii, ciorapii, voalurile, paltoanele. După ele au intrat câteva vecine, poate se gândeau că încă nu e bine să le lase singure. Una a pus cafetiera pe foc, alta a lăsat pe masă o cutie de biscuiţi; s-au adunat treptat în bucătărie, printre murmure și cuvinte șoptite. Luând-o pe după umeri, au dus-o pe mamă să se așeze, iar ea nu s-a împotrivit. Victoria a scos câteva ceşti desperecheate dintr-un dulap, Mona şi-a dat jos pălăria împrumutată, şi-a vârât degetele în păr şi s-a scărpinat. Luz s-a rezemat de marginea chiuvetei, plângând întruna.

Tocmai îşi luaseră adio de la tatăl lor, pe care-l îngropaseră sub un amestec de noroi şi zăpadă în cimitirul Calvary din Queens: acolo aveau să se odihnească rămăşiţele pământeşti ale lui Emilio Arenas, înconjurate de osemintele unor oameni care nu vorbiseră niciodată limba lui şi care nu aveau să ştie nicicând că părăsește lumea celor vii în momentul cel mai nepotrivit. De fapt, orice moment e cât se poate de nepotrivit pentru a muri, dar când una ca asta i se întâmplă la cincizeci și doi de ani unui om care, despărţit printr-un ocean de meleagurile sale, lasă în urmă o familie dezrădăcinată, un local modest deschis de curând şi niscaiva datorii neplătite, situaţia devine şi mai sumbră.

Nici nevastă-sa, nici vreuna dintre fete n-ar fi fost în stare să reconstituie exact succesiunea faptelor, din momentul în care unul dintre băieţii de pe stradă urcase cu paşi mari treptele până la etajul al patrulea, unde locuiau, şi bătuse cu pumnii în uşă. Vestea se răspândise fulgerător: un accident, repetau feluritele voci. O nenorocire regretabilă. Descărcau marfă de pe vaporul

Marqués de Comillas pe cheiurile din East River, când o plasă doldora de cufere s-a desprins dintr-un cârlig prost fixat. O nenorocire, stăruiau. O tragedie îngrozitoare.

Fatal head trauma, asta scria în raportul medical lăsat la întâmplare, pe jumătate mototolit, lângă soba de kerosen. Niciuna nu-l citise. Și dacă ar fi încercat, tot n-ar fi înţeles nimic: era redactat într-o engleză indescifrabilă, plină de fraze oficiale şi de termeni clinici. Regiunea fronto-parietală dreaptă, fractură cu scurgere de masă cerebrală, infiltrat hemoragic. Chiar dacă ar fi fost scris în limba lor, n-ar fi fost în stare să priceapă mai mult de trei cuvinte. Leziune incompatibilă cu viața. Iar mama, nici măcar atâta: nu ştia să citească.

Din clipa aceea, le-a rămas înregistrată în memorie doar o succesiune de imagini răzleţe. Ele, năpustindu-se pe scări în jos după băiat şi alergând apoi grăbite spre La Nacional, unde se primise anunţul. Lumea care le privea de la ferestre şi de pe trotuare, un vehicul al autorității portuare care a frânat lângă ele cu un scrâşnet de roţi, bărbatul în uniformă care a coborât însoţit de un muncitor spaniol şi le-a zorit să urce în maşină. Străzile văzute de la geamul automobilului de-a lungul drumului hurducat spre Lower East Side, faţadele pe care se căţărau în zigzag scările de incendiu, trecătorii care forfoteau zoriţi şi traversau în dezordine partea carosabilă. Sosirea pe cheiul 8 la compania Trasatlántica, medicul chel care le-a întâmpinat în camera ce ţinea loc de infirmerie, mişcarea buzelor lui sub o mustaţă cenuşie pătată de tutun, cuvintele pe care le-a lansat în aer şi pe care ele nu le-au înţeles. Bărbaţii încruntaţi care s-au postat în spatele lor, trupul neînsufleţit întins pe o targă și acoperit cu un cearșaf, o găleată de metal ticsită cu bucăţi de tifon năclăite de sânge gros şi închis la culoare. Mama distrusă, fetele desfigurate. Întoarcerea acasă fără el.

Începând din momentul acela, imaginile se învălmăşeau, deşi într-un ritm mai lent: sicriul în care l-au adus în apartament după câteva ore şi care a fost cât pe ce să rămână înţepenit în colţurile strâmte ale coridoarelor, lumânările mari şi buchetele de flori pe suporturi lustruite, mari şi nepotrivite, aduse de firma de pompe funebre, fără ca niciuna dintre ele să le fi cerut. Uşa deschisă, lume care intra şi le prezenta șoptit condoleanţe cu accent de Galicia, Asturias, Caraibe, Ţara Bascilor, Italia, Grecia, Irlanda, Andaluzia. Bărbaţi care plecau privirea în semn de respect în vreme ce îşi dădeau jos căciulile, băştile sau pălăriile; femei care le sărutau pe obraz şi le strângeau mâinile. Alte lacrimi, alte batiste, glasuri drese şi voci rugându-se în capătul coridorului, unde coşciugul cu cadavrul strivit fusese instalat pe două capre. Până ce a început să se crape de ziuă.

Au zburat orele în noua zi, a sosit momentul plecării spre un cimitir departe de Manhattan, coborârea sicriului în groapă, lopeţile de pământ aruncate peste capacul de lemn, enorma coroană de garoafe cu o bandă de-a curmezişul, pe care cineva o comandase în numele lor fără să le întrebe: SOŢIA ŞI FIICELE NU TE VOR UITA. Slujba de veşnică pomenire, hohotele de plâns cutremurătoare ale lui Luz, tăcerea celorlalţi, despărţirea. S-a lăsat din nou noaptea timpurie și, odată cu ea, un vălmășag de lumini, senzaţii şi sunete dănțuindu-le sălbatic în cap, se întorseseră şi doreau ca toată lumea să plece şi să le lase în pace. Forfota a scăzut pe măsură ce se apropia ora cinei, iar pe bancheta din bucătărie a rămas ce a putut să le ofere fiecare, cu cele mai bune intenții, din puținul pe care îl aveau: o cratiță cu chiftele, o musaca, o plăcintă cu carne, o oală de cositor plină cu ciorbă de găină.

În cele din urmă, au rămas doar ele patru să înfrunte realitatea. Fără a reuși să-și adune gândurile, fetele au început să trebăluiască fără o

vorbă: au deschis robinete şi sertare, au aşternut masa pe care au aşezat vesela sărăcăcioasă de toate zilele. Între timp, mama își sufla zgomotos nasul pentru a mia oară şi îşi trecea batista mototolită peste ochii înroşiţi. Mestecau în tăcere, fără să ridice privirea; se auzea doar clinchetul lingurilor atingând vesela. Şi apoi, când în farfurii nu mai rămăseseră decât cotoare de măr şi coji de pâine, Mona, cea mai pragmatică, şi-a înălţat fruntea şi a spus cu voce tare ceea ce întreg cartierul se întreba de când se aflase că un cufăr aparţinând unui călător anonim îi spărsese capul lui Emilio Arenas, proprietarul localului El Capitán.

— Şi acum, ce-o să se aleagă de noi?

2

Mama dădu cu pumnul în masă, într-un gest de înfrângere. Apoi se rezemă în coate, îşi îngropă faţa în mâinile ciolănoase şi izbucni din nou în plâns.

De când îl cunoscuse pe Emilio al ei la sărbătoarea Cruces de Mayo, în urmă cu douăzeci şi cinci de ani, nu convieţuiseră niciodată pe de-a-ntregul. Câte o vreme, da: când el debarca la Málaga fără să-i dea de veste, o dată la un an și jumătate sau doi, stătea câteva luni şi o lăsa însărcinată, dar apoi, când ea începea să țească fantezii despre posibilitatea de a deveni o familie normală ca restul vecinilor, pe el totul începea să-l stânjenească şi iarăşi îi năpădea măruntaiele dorul acela al lui de a-şi câştiga pâinea pornind de la nimic, de parcă n-ar fi existat trecutul. Atunci îşi pregătea bocceaua şi într-o dimineaţă oarecare, după ce își săruta copilele adormite pe frunte şi îi făcea câteva promisiuni nedesluşite nevestei, se îndrepta spre alt chei în căutarea unui vapor oarecare să-l poarte în etapa următoare a viitorului său incert.

Stivuitor în porturile din Marsilia şi Barcelona, ospătar în Piaţa Independenţei din Montevideo, vânzător ambulant la Manila, ajutor de bucătar pe un cargou olandez. Se pricepea să sculpteze lemnul şi cânta cu graţie la chitară, imita voci, prevedea furtuni şi prepara ca nimeni altcineva ciorba de peşte cu fidea. Avea pielea crăpată ca pământul în vreme de secetă, fruntea lată, oase ascuţite şi un păr care fusese negru şi începea să se răărească pe la tâmple. Avea cunoscuţi pe jumătate din continentele lumii și puține erau locurile în care nu întâlnea pe cineva gata să-l bată amical cu palma pe spinare sau să-l invite la un pahar de rom, de ouzo, de pisco, de vin. La lăsarea serii, totuşi, prefera să se îndepărteze de zgomot şi

aproape întotdeauna se plimba singur pe sub stele, fumând în tăcere.

Nevastă-sa, niciodată prea îndrăzneaţă, îi suporta absenţele oftând cu blândeţe; fetele — cele care supravieţuiseră după şapte sarcini şi patru naşteri — îi adorau întoarcerile, când venea încărcat cu cadouri inutile: un pumnal african, nişte ***maracas*** din America Latină, vreo blană de animal; n-au recunoscut niciodată că mai bine le-ar fi prins o pătură sau o pereche de pantofi. Iar soacră-sa, Mama Pepa — care îi adusese pe lume zece copii unui soţ beţiv şi brutal şi care, pe deasupra, adăpostea sub acoperişul ei odraslele pe care el le lăsa în voia soartei —, spunea cât era ziua de lungă oricui voia s-o asculte că bărbatul fiicei sale Remedios era un iresponsabil mai mare decât pălăria unui picador.

Străin de trăncăneala bătrânei şi de rugămințile fierbinți ale soţiei de a se întoarce sau măcar de a se statornici undeva, după ce o ştersese de pe un remorcher din Canalul Panama, Emilio Arenas îşi făcuse apariţia la New York, la începutul anului 1929, cu doar câteva luni înainte de căderea bursei şi de începutul Marii Depresiuni. Deşi anii următori au fost amari şi duri pentru toată ţara, el s-a descurcat într-un fel sau altul și și-a găsit de lucru pe ici, pe colo: fie descărcând marfă de pe cargouri, fie tranşând peştii halibut în Piaţa Fulton sau împingând pe caldarâmul din Downtown — centrul oraşului — o roabă de distribuitor, în vremea când înlocuise un compatriot la prăvălia Casa Victori din Pearl Street.

Până ce anii şi urmările năzbâtiilor au început să-l macine încetul cu încetul, cum roade ferăstrăul o tablă: fără elan distrugător, dar şi fără urmă de milă sau de renunţare. Îl dureau șalele, tuşea răguşit, nu vedea bine de aproape, băga de seamă că nu-l mai țin puterile la anumite munci. Şi, pentru prima oară în zbuciumata sa viaţă, gândul

de a-și relua existența rătăcitoare și de a porni din nou la drum îi trezea o stranie senzaţie de apatie.

Odată cu degradarea aceasta fizică, s-a petrecut ceva nou şi înlăuntrul său. El, care fusese întotdeauna un vers răzleţ, un foc în aer indiferent la zei, la imnuri şi la steaguri, se concentra instinctiv, încetul cu încetul, asupra celui mai apropiat mediu, retrăgându-se spre nucleul celor care vorbeau pe limba lui şi proveneau de pe o hartă comună, lipindu-se de miezul acelei comunități de fiinţe cu care avea în comun ceea ce melancolicii numesc patrie.

Probabil că de vină era faptul că se instalase într-o cameră închiriată din zona Cherry Street, cea mai veche comunitate spaniolă din oraş. Acolo, la marginea de sud-est a insulei Manhattan, vizavi de ***waterfront***, lângă cheiuri, în hărmălaia asurzitoare de la piciorul Podului Brooklyn, se adunaseră încă de pe la sfârşitul secolului trecut câteva mii de suflete ce proveneau din acelaşi colţ al lumii. La început, erau mai ales oameni ai mării: fochişti, ungători, bucătari, stivuitori, căutători de averi incerte şi o mulţime de simpli marinari, care debarcau şi se îmbarcau într-un veşnic du-te-vino. Comunitatea a început apoi să crească şi să-şi diversifice ocupaţiile, au sosit rude, concetăţeni, din ce în ce mai multe femei, chiar şi familii întregi, care s-au înghesuit în apartamente ieftine pe străzile din apropiere: Water, Catherine, Monroe, Roosevelt, Oliver, James…

De la Ideal cumpărau cotlete, pipote şi tobă; caracatiţa o luau de la Chacón; pentru săpun, tutun şi costume de-a gata se duceau la Casa Yvars y Casasín; pentru medicamente, la Farmacia Spaniolă. Băuturile şi cafeaua le achiziţionau de la barul Castilla, de la cafeneaua Galicia sau de la El Chorrito, unde proprietarul, catalanul Sebastián Estrada, îi servea cu cele peste o sută de kilograme de energie molipsitoare ale sale şi le amintea neîncetat că marea cântăreaţă Raquel Meller era o

clientă asiduă de fiecare dată când trecea prin oraş. Cercul Valencian, Centrul Basco-American şi câteva societăţi locale galiciene îşi aveau sediile pe acolo; existau croitorii, frizerii, cârciumi şi prăvălii alimentare, ca Llana sau La Competidora Española, de unde puteai face rost de mazăre, fasole şi boia de ardei. În fond, exista un călduros sentiment de comunitate în care se împleteau temperamentele regionale.

În ambianţa aceasta şi-a găsit Emilio Arenas a nu ştiu câta slujbă în primăvara lui 1935; la Valenciana, localul de la intersecția străzilor Cherry şi Catherine, care se pretindea hotel, deşi în realitate era ceva mult mai elastic şi operativ. O grămadă de imigranţi spanioli debarcaseră la New York având doar această referinţă reţinută pe dinafară sau notată cu o mână stângace pe un petec de hârtie. Valenciana, Cherry Street nr. 45. Ultimul etaj era ocupat de camere de găzduire, la primul era o sală de mese, iar la parter se afla prăvălia cu tot ce le putea fi de trebuință muncitorilor din zona portuară ca să se descurce în truda lor cotidiană, de la cizme de piele la lenjerie de corp groasă, mănuşi şi cojoace. La cererea celor interesaţi, proprietarul casei făcea pe interpretul, mijlocea cumpărarea biletelor de vapor sau trimitea bani prin mandat poştal peste ocean. Şi, spre folosul colectiv, pe un panou agăţat de perete se prindeau zilnic cu piuneze ofertele de lucru din zonă, iar într-o cutie mare şi goală de havane, în chip de umil şi spontan oficiu poştal, se păstra corespondenţa sosită din Peninsulă, pentru ca oamenii cu viaţă itinerantă, fără legături şi fără domiciliu stabil, să treacă s-o ia din când în când ca să afle veşti de la ai lor, de peste ocean.

Postul lui Emilio Arenas era maleabil şi presupunea deopotrivă să servească la tejghea, să dea o mână de ajutor la bucătărie, să întărească rândurile chelnerilor, să transmită mesaje sau să se ocupe de formalităţi. Într-o bună zi, în vreme ce își

vedea de treburi, a surprins frânturi dintr-o discuţie care avea să-i îndrepte viitorul pe alt făgaş.

Cei doi bărbaţi ședeau faţă în faţă, într-un colţ al salonului gol, pe la zece dimineaţa. La stânga, Paco Sendra, proprietarul localului: era din Orba, provincia Alicante, unul dintre nenumăraţii oameni de pe meleagurile din Marina Alta care veniseră în America în primele decenii ale secolului. La dreapta, un bărbat în vârstă, cu părul grizonant şi cu umerii căzuţi, pe care Emilio nu-l cunoştea. Acesta menţinea firul conversaţiei și vorbea cu accent din nord; în ceea ce spunea amesteca răceala cuiva care prezintă numere şi socoteli cu relatarea sinceră a unui imigrant vlăguit de distanţă, de timp şi de singurătate. „Mulţi ani, multă cazнă“, l-a auzit rostind Emilio, servindu-le câte un pahar de vin şi nişte felii de salam catalan. „Familia, economiile, absenţa“, a mai auzit, umplându-le paharele. Se îndepărta, când i-au ajuns la ureche câteva cuvinte răzleţe. Să închidă localul. Să se întoarcă.

Peste douăzeci de minute, aşezând la locul lor pe raft o duzină de cutii de chibrituri, i-a văzut cu coada ochiului îndreptându-se spre ieşire. Şi-au strâns mâinile. Sendra l-a bătut pe celălalt de două ori pe braț:

— Să fie cu noroc, don Venancio. Duceţi-vă cu Dumnezeu.

3

Emilio Arenas a profitat de faptul că încă nu începuse forfota de la amiază şi s-a strecurat pe furiş de la treabă. Cu şorţul pus, în timp ce îşi vâra mâinile prin mânecile mantalei, a urmărit cu privirea spinarea ostenită a bărbatului până în dreptul frizeriei Montserrat, la intersecția cu New Chambers.

— Hei, omule! Necunoscutul s-a întors.

— Așadar n-a fost chip, nu?

În realitate, îi lipseau aproape toate datele, dar prinsese ceva din zbor şi se lăsa în voia intuiţiei celei mai pure. Omul se pregătea să încheie o etapă din existenţa sa şi el, pentru prima dată în viață, se gândea de ceva vreme că i-ar prinde bine să nu mai rătăcească de colo-colo şi să se aşeze. Totuși, între cele două extreme, un individ care năzuia să plece şi altul care căuta stabilitate, îi scăpa ceva: ceea ce îi oferise omul lui Sendra, iar acesta refuzase, şi poate că lui îi era de folos.

De aceea a întrebat fără înconjur, iar celălalt a răspuns cu aceeaşi sinceritate.

— Caut cumpărător pentru mobilierul întrebuinţat al unei cârciumi. Mese, scaune, taburete. Şi obiecte de uz casnic: farfurii, tacâmuri, feţe de masă, oale, cratiţe. Îi întreb pe toţi cârciumarii din comunitate care lucrează în breaslă, îl las la preţ bun, vă interesează?

Au mers în acelaşi ritm în direcţia nord-vest, povestindu-şi vieţile fără să intre în amănunte, în timp ce străbăteau Bowery şi Canal Street, traversând zonele înțesate de chinezi și de italieni, furnicare de suflete care se înghesuiau ca să supravieţuiască în înguste ***tenements***, blocuri modeste cu apartamente de închiriat.

— Şi dumneata, Venancio, de când eşti pe-aici?

— Am ajuns când am pierdut Cuba[1], după o bucată de vreme m-am întors în satul meu pentru o vară, m-am însurat cu logodnica, am adus-o aici,

am deschis împreună localul. Am muncit întruna, am reuşit să o scoatem la capăt. Dar am rămas văduv acum nouă ani, iar băiatul cel mare a plecat în Harlem, că s-a însurat cu o dominicană, şi cel mic s-a făcut reprezentant de vânzări de lame de ras şi acum străbate New Jersey-ul cu o valiză şi abia dă prin oraş.

Nu-l mai lega nimic de îndepărtatul său sat din Cantabria, în afară de nostalgiile tinereții şi de o soră nemăritată, pe jumătate oarbă. Chiar şi aşa, după aproape patruzeci de ani de absenţă, credea că e momentul să încheie o etapă. A pus atunci ditamai lăboanța pe umărul stâng al lui Emilio: mâna grosolană a unui muncitor care nu mai avea vlagă în trup şi nici ambiţii pe care să le îndeplinească.

— E timpul să mă-ntorc acasă, fie şi numai ca să văd pajiştile de acolo pentru ultima oară.

Au tot mers până au ajuns la o fâșie de asfalt care, cu alte nume şi cu alte chipuri, căpătase din nou un aer familiar: 14th Street, pe porţiunea dintre Seventh și Eighth Avenue, ca o pârghie între Chelsea la nord şi West Village la sud. Acolo locuia alt nucleu de compatrioţi; poate nu alcătuiau o enclavă la fel de compactă ca pe Cherry Street şi în împrejurimi, dar îi dovedeau vădit existența firmele câtorva magazine, vocile ridicate ale grupurilor, saluturile schimbate, strigătele mamelor chemându-şi copiii de la ferestre şi aspectul inconfundabil al câtorva bătrâni care fumau în tăcere, aşezaţi pe treptele de la intrări.

Nu era o zonă necunoscută pentru Emilio Arenas; de când, aidoma atâtor compatrioţi, se dusese să se înscrie în societatea La Nacional, trecuse adesea pe acolo, să livreze comenzi sau să asiste la câte un eveniment. Totuşi nu intrase niciodată în localul dinaintea căruia s-au oprit amândoi.

— Asta am să vă ofer, a anunţat bărbatul.

O cârciumă mică, situată într-un demisol în apropiere de Eighth Avenue, în partea de jos a unei clădiri banale cu trei etaje, lipsită de strălucire și de farmec. Nimic din exterior nu arăta că acolo s-ar afla ceva promiţător. Fără doar și poate, a fost o mare îndrăzneală să ia o astfel de hotărâre într-o zi oarecare de marţi, așa cum stăteau amândoi în fața clădirii, în picioare, cu mâinile în buzunare, dar decizia lui Emilio corespundea întru totul cu traiectoria şi cu felul său de a acţiona. Să se îmbarce în voia Domnului, să-şi facă apariţia unde era aşteptat cel mai puţin, să-şi schimbe meseria, să ridice ancora, să se stabilească altundeva. Aşa îi fusese existenţa, se lăsase purtat de ceea ce viaţa îi adusese în cale, fără voinţă, fără discernământ, până când vântul sufla în altă direcţie. Iar în ziua aceea de început de noiembrie 1935, un curent neprevăzut îl dusese pe 14th Street, fărâma aceea de presimţire încastrată între două mari bulevarde ale imensului New York.

Aproape fără să se gândească şi fără să-și acorde timpul necesar ca să cântărească șansele proiectului, mânat de o pornire impulsivă, lipsită de orice urmă de reflecţie, aşa a hotărât Emilio Arenas nu doar să cumpere mobilierul şi obiectele de uz casnic ale bătrânului său compatriot, ci şi să preia afacerea. Chiar în după-amiaza aceea a vorbit cu proprietara imobilului, o văduvă olandeză de pe Horatio Street din apropiere; s-au înţeles oarecum şi s-au învoit să păstreze același preț la chirie. Pusese ceva bani deoparte de când nu mai călătorise la Málaga: îi ajungeau cât să cumpere de la Venancio Alonso ce voia acesta să lase şi să plătească chiria pe prima lună.

Urma să locuiască în partea din spate a localului, s-a gândit, ca să economisească banii de găzduire la pensiunea Garay de pe Cherry Street; acolo încăpea un pat amărât, nu avea nevoie de altceva. Va munci de două ori mai mult la Valenciana şi, în acelaşi timp, va scoate localul din

starea jalnică în care se afla cu propriile-i mâini. Trebuia să raşcheteze tavane şi pereţi, să tencuiască faţada, să se ocupe de zidărie, de reparat robinete şi de zugrăvit. Şi când totul avea să fie gata, chiar el va avea grijă să treacă în fiecare dimineaţă pe la magazinul din Fulton, unde lucrase o vreme şi unde păstra încă legături care să-i permită să obţină un produs ieftin. Avea să gătească apoi ca pe meleagurile natale, amestecând felurile respective cu alte gusturi şi reţete pe care le învăţase pe apucate ici-colo. Avea să servească prânzuri şi cine pentru oamenii din cartier la preţuri modeste, avea să pună o tejghea de bar într-o latură… Totul i-a trecut prin faţa ochilor într-o succesiune nedesluşită, până când vocea aspră a bătrânului i-a întrerupt visarea.

— Deşi numele, zic eu, ar trebui schimbat.

Emilio Arenas şi-a aţintit privirea asupra firmei. Sau, mai bine zis, asupra a ceea ce mai rămăsese din ea. EL CA…

Începând de acolo, literele căzuseră, la unison cu sufletul afacerii.

— A smuls-o o furtună acum vreo două ierni, n-am mai reparat-o, l-a lămurit proprietarul, ridicând din umeri. Până atunci era El Cántabro[2], cum mi se spunea mie pe-aici. Dar mă tem că numele nu prea vi se potrivește, cu accentul ăsta andaluz.

Firește, s-a gândit Emilio. Dacă ar respecta obiceiul, ar trebui să numească localul El Malagueño[3], dar n-avea el chef să se pună aşa de mult în evidenţă. Ar putea fi El Calamar[4] şi aşa folosea primele litere, care erau intacte. Sau El Canasto[5], sau poate El Cacique[6]. Cu toate că, dacă se gândea bine, numele acelea îi erau la fel de străine ca îndepărtata Cantabria, unde nu pusese piciorul niciodată. „El Ca, Ca, Ca…“, a murmurat printre dinţi. Şi atunci i-a venit în minte un nume răsunător pentru un proiect fascinant: ceea ce el nu ajunsese niciodată să fie, căci nu se ambiționase

nicicând să ducă ceva la bun sfârșit. Acum da, totuşi. Pentru întâia oară îşi imaginase, plin de avânt, o cale spre ceva mai bun, superior. Şi de aceea, el, care nu avusese niciodată vreo funcţie de conducere sau vreun rang, a hotărât să-l numească El Capitán, fără să-şi închipuie că era porecla care avea să-i rămână de atunci în cartier.

Aşa a început să prindă contur planul lui, în vreme ce din el răsărea un Emilio necunoscut, cu un elan debordant, străin de oboseală şi de descurajare. Aşa a trecut de toamna anului ’35, cu energii reînnoite, ca un spărgător de gheaţă, muncind paisprezece ore pe zi, pendulând permanent și veșnic grăbit între lumea sa nouă de pe 14th Street şi lumea veche din Lower East Side.

Până când, într-una din acele zile, cine ştie, poate că în toiul unei furtuni sau în timpul unei înspăimântătoare linişti desăvârşite pe mare, două scrisori s-au întâlnit în vreun loc înceţoşat din Atlantic: cea pe care, presărată cu câteva greşeli de ortografie, Emilio Arenas i-a scris-o nevestei şi cea pe care nevasta analfabetă i-a dictat-o unei vecine, ca să-i parvină lui.

Poate, deşi despărţiţi de imensitatea unui ocean, le-au deschis în acelaşi timp.

„Veşti bune, Remedios“, zicea el, optimist, în epistola care plecase din New York într-un sac. „Am să mă aşez, cum ai vrut tu mereu… Am să muncesc zi şi noapte… Am să fac economii… Am să mă întorc când va veni vremea…“.

„Veşti proaste, Emilio“, zicea ea, cu mai mult pesimism ca de obicei, în foile care au brăzdat valurile în sens opus, francate cu timbre ale Republicii Spaniole. „A murit Mama Pepa şi ne dau afară din casă. N-avem unde să ne ducem… Îmi e din ce în ce mai greu să le scot la liman pe fetele tale… Sunt femei în toată firea, au crescut fără un model, n-au luat-o pe făgaşul cel bun… Nu uita că ai o răspundere“.

Tocmai intra la Valenciana când a terminat de citit ultimele fraze; avea încă şapca pe cap. Şi-a dat-o jos încet, s-a scărpinat în cap, înfigându-şi adânc în păr unghiile murdare. Apoi, cu veștile proaspete mototolite într-o mână, s-a dus la tejghea.

— Domnule Sendra, am nevoie de patru bilete pe datorie, cereţi-le dumneavoastră de la ***don*** Valentín Aguirre, ajutaţi-mă cu asta. Dar vă spun dinainte că nu ştiu nici cum, nici când am să vi le plătesc.

4

Erau tot în bucătărie. Remedios rămăsese cu fața îngropată în palme. Nu fusese niciodată o femeie tare din fire, ca maică-sa, şi puţina vigoare pe care a avut-o vreodată i se risipise după moartea lui Jesusito, al patrulea copil care i se născuse viu, pruncul care venise pe lume cu capul umflat şi o încâlceală de vene unde ar fi trebuit să aibă păr şi care abia dacă trăise cinci luni. Şaisprezece ani se scurseseră de când îngropaseră trupuşorul învelit într-un cearşaf şi de atunci nu trecuse o zi fără ca Remedios să ofteze după el, cu toate că în scurta sa existenţă bietul copil nu fusese în stare să-i provoace decât necazuri. Plângea ascuţit la orice oră, voma, era scuturat de convulsii, nu deschidea ochii niciodată, refuza să sugă, toate acestea îi rămăseseră sărmanei femei întipărite atât de adânc în suflet, că n-a izbutit niciodată să fie aceeaşi când viaţa a silit-o să trăiască fără el, fără băiatul pe care îl dorise atât de mult la fiecare sarcină, între atâtea fete bărbăţelul care nicicând n-a ajuns să fie. Acum fetele ei o priveau în tăcere, în vreme ce din gâtlejul uscat îi tot ieşeau de-a valma o mulţime de mustrări şi de bombăneli.

— Blestemat fie ceasul când Mama Pepa s-a hotărât să moară şi să ne lase fără un acoperiş deasupra capului, blestemată fie ziua când tatălui vostru i s-a năzărit să se aşeze, după ce atâţia ani s-a dat după cum a suflat vântul, blestemată fie-mi soarta că i-am cerut ajutorul, că l-am ascultat…

Să îndeplinească ordinele lui Emilio şi să-şi târască fetele după ea de la Málaga însemnase pentru Remedios un întortocheat drum al Golgotei, plin de certuri amare, ieşiri necontrolate, suspine şi ţipete. Victoria, cea mare, îndemnată de tânărul neruşinat cu care umbla, a jurat că mai bine se prostituează decât să plece la New York. Mona, cea mijlocie, ca să aibă o scuză pentru a rămâne, şi-a căutat pe aleea Limonar o casă bună ca să se

bage servitoare cu drept la cameră. Iar Luz, mezina, a petrecut săptămâni întregi suspinând pe la colţuri. Au avut loc şi certuri monstruoase, care s-au auzit aproape în tot cartierul Trinidad; au trebuit să intervină vecinii din casa unde locuiau, familia apropiată şi cea îndepărtată, mama în genunchi în faţa Statuii lui Isus „El Cautivo“ în biserica pe jumătate devastată din ’31 şi — în ultimă instanţă — până şi doi poliţişti. Alertaţi de un vecin influent cu privire la un posibil act de nesupunere faţă de autoritatea paternă, doi agenţi în uniformă nu le-au pierdut din vedere până ce nu le-au depus la bordul vaporului ***Manuel Arnús***, aflat în escală la portul din Málaga, între Barcelona şi Lumea Nouă, lăsându-le în siguranţă, în grija căpitanului medic al echipajului.

Slabe, trase la faţă, degerate de frig, cu stomacul făcut ghem şi cu senzaţia că au gura plină de câlţi; aşa au intrat surorile Arenas în New York într-o dimineaţă îngheţată de ianuarie. Călătoria a durat unsprezece zile, timp în care s-au consolat una pe alta, printre greţuri, vărsături şi lacrimi: o săptămână şi jumătate de traversare diabolică, cu bilete umile pentru paturi suprapuse pe interpunte, până au debarcat pe cheiul 8 de pe East River; trecuseră ani buni de când nici măcar nou-sosiţii de la clasele inferioare nu trebuiau să treacă prin Insula Ellis în căutarea unei autorizaţii ca să poată călca pe pământul ţării.

Intrarea în grandiosul port nu le-a lăsat indiferente, bineînţeles. Era greu să nu te emoţionezi când treceai pe lângă uriaşa statuie verzuie şi plutitoare a acelei femei ciudate, cu coroană în şapte colţuri şi cu o făclie în mână, deşi ele nu ştiau că reprezintă libertatea luminând lumea; era cu neputinţă să nu te minunezi când vedeai din ce în ce mai aproape zgârie-norii îngrămădiţi la orizont sau când zăreai uriaşele poduri suspendate, vapoarele care intrau şi ieşeau alunecând armonios pe apa cenuşie, impunătoarele

transatlantice italiene, franceze, engleze, norvegiene, americane. Cum să nu întorci capul, ochii şi urechile spre barjele carboniere şi remorcherele care şuierau atât de asurzitor, că părea un sunet de bucurie, chiar dacă erau simple îndemnuri la prudenţă, cum să nu răspunzi la salutul oamenilor înghesuiţi pe puntea feriboturilor, care agitau batiste şi pălării, ca să ureze bun-venit nou-sosiților, fără motiv, doar pentru că ei înşişi, ori părinţii lor, ori bunicii lor, veniseră în lumea aceea în acelaşi fel.

New York-ul le-a uluit, bineînţeles, cu toate că s-au silit să pretindă că toate acestea nu le atrag deloc atenţia: în timp ce vaporul înainta spre chei, ţinându-se strâns de balustradă şi cu obrajii îmbujoraţi de aerul tăios, cele trei tinere se prefăceau că nu se simt năucite de efervescenţa copleșitoare din jur. Ca şi cum nu le-ar fi impresionat să descopere terminalele companiilor navale cu steagurile lor colorate şi cu afişele fastuoase, nici prăvăliile care primeau mărfuri din toate porturile globului, nici clădirile care păreau să devină din ce în ce mai colosale pe măsură ce se apropiau.

„Vai de mine“, murmură Luz, coborând garda pentru o clipă. Victoria îşi luă surorile la braţ, de parcă ar fi crezut că dacă se ţin strâns, pot să-şi transmită curajul şi îndrăzneala necesare ca să nu se lase dominate de copleşitorul decor care le înconjura. Se îmbrăţişară cu putere, căutând refugiu una la pieptul alteia. „Sfântă Fecioară“, îngăimă Mona printre dinţi. Dar îşi recăpătară cumpătul şi îşi ascunseră temerile şi incertitudinile, încât nici sirenele, nici strigătele mulţimii, nici şuieratul asurzitor al motoarelor nu le afectară atitudinea sfidătoare pe care o afișau când vaporul acostă. Stătură semeţe, cu privirea la fulgii de zăpadă care cădeau când şi când în ziua aceea geroasă de ianuarie. Lângă Mediterana lor însorită nu văzuseră nicicând așa ceva. Am fost

aduse cu forţa, ne doare-n cot de oraşul ăsta blestemat, dădea de înțeles atitudinea lor. Şi îndată ce vom putea, cu prima ocazie care se va ivi, prin orice mijloace şi însoţite de Satana însuşi, dacă e nevoie, ne întoarcem. Şi astfel, ascunzându-şi buimăceala sub o atitudine de fiare încolţite, au coborât de pe vaporul companiei Trasatlántica una după alta, în ordinea vârstei. N-au cedat nici măcar în faţa chipurilor severe ale agenţilor de la Biroul de Imigrare.

Zelul lor de a se arăta nepăsătoare a rămas neștirbit de-a lungul zilelor care au urmat. Emilio închiriase un apartament cu două camere la ultimul etaj al unui bloc de cărămidă roşie, la intersecția dintre 14th Street și Seventh Avenue: un modest cămin temporar de câţiva metri pătrați, slab luminat, care cu toate acestea întrecea în confort casa unde crescuseră. Măcar avea patru becuri electrice, apă curentă şi o minusculă baie proprie; cam precar, dar privat la urma urmelor, ca să nu fie obligate să iasă mereu şi să împartă toaleta cu vecinii. Dar nici aşa nu s-au împăcat: din ziua sosirii, între pereţii care le-au adăpostit a domnit orice, mai puțin liniștea. Zilnic, ca o roată cu teici de neoprit, treceau de la feţe posomorâte la ţipete, de la ţipete la plânsete şi de la plânsete la ceartă, reproşuri şi ameninţări. Apoi o luau din nou de la capăt. Pe rând, cu limbile lor ascuțite, îi acuzau deopotrivă de nenorocirea lor pe tata Emilio şi pe mama Remedios, pe răposata bunică Mama Pepa, pe vecinul care chemase poliţia, pe pacostea de medic de pe vapor şi odiosul oraş care le găzduia: le era indiferent un vinovat sau altul, aveau nevoie doar de o țintă asupra căreia să-și îndrepte furia. „O să-mi umflu burta cu otravă de şoareci, să mor odată“, zicea oricare dintre ele. „Am să fug cu un marinar, ca să mă ducă înapoi“, trântea alta. „Am să mă arunc înaintea trenului.“

Incapabil să își impună autoritatea în fața acelor impetuoase tinere de douăzeci de ani, datoria de

tată i-a devenit atât de ingrată lui Emilio, că la doar zece zile de trai în comun s-a hotărât să se întoarcă în patul lui mizerabil din localul El Capitán. A procedat cu prudenţă, totuşi, şi în înțelegere cu nevastă-sa; lăsându-le fără o para chioară şi cu minimul necesar ca să nu poată supravieţui mai mult de trei sau patru zile fără să aibă nevoie de el. Când au rămas fără cafea și săpun, n-au avut încotro şi s-au dus la vechea cârciumă unde tatăl şi mama lor trebăluiau fără alt ajutor în afară de cele patru mâini ale lor.

Localul era aproape învăluit în beznă, numai lumina zilei pătrundea prin ușa deschisă. Când le-au auzit intrând, ea spăla oalele, iar el freca tăblia unei mese din spate. S-au oprit amândoi. Emilio s-a ridicat încet, blestemata de durere de șale nu-l slăbea deloc.

— Ați venit după parale? se răsti el la siluetele proţăpite în prag.

Niciuna n-a răspuns, nici nu şi-a schimbat atitudinea, de parcă le-ar fi mirosit ceva.

— Atunci va trebui să-i câştigaţi, o să ne prindă bine ajutorul.

Au zăbovit toate trei umăr la umăr, fără să scoată o vorbă, alcătuind un fel de zid de apărare. Remedios, în spate, nu zicea nimic.

— Dacă continuăm să muncim doar noi doi, n-o să deschidem prea curând, a zis Emilio. În schimb, dacă-mi daţi o mână de ajutor, într-o săptămână putem începe să servim clientela. Afacerea asta e şi a voastră, să vă fie clar. Şi cu cât ne aduce mai mulți bani, cu atât mai repede putem să ne întoarcem cu toţii.

Să se întoarcă. La auzul cuvintelor, ceva s-a fisurat în carapacea lor. Să se întoarcă. Cuvintele care constituiau motorul întregii comunități, cărbunele care le umplea cazanele sufletului şi le permitea să muncească fără zăbavă ca să economisească suficient şi să-şi împlinească visul cel mai scump. Aflată la mijloc între surori, Mona

le dădu un ghiont celorlalte. Fără a fi nevoie de mai mult, toate trei s-au înțeles, complice ca întotdeauna, prin gestul acesta aproape imperceptibil. Au strâmbat din nas, dar ştiau că n-au de ales şi că trebuie să cedeze.

5

Cu părul strâns în broboade, îmbrăcate în hainele cele mai ponosite din garderoba lor sărăcăcioasă, au început chiar în după-amiaza aceea să se implice în afacerea familiei.

În cele patru zile care au urmat, alăturându-se efortului părinţilor, au stat de dimineața până seara și au înlăturat murdăria şi straturile de grăsime până ce au rămas aproape fără unghii, au frecat tigăi, ibrice şi cratiţe, au lustruit mobilele şi au încercat, fără prea mult succes, să facă geamurile să strălucească. Au reuşit astfel să readucă puţin la viaţă localul decăzut, dar adevărul e că nimic nu s-a schimbat prea mult, aşa cum munca fizică nu le-a binedispus. Acelaşi demisol întunecat, acelaşi tavan scund, până şi acelaşi tablou al unei mări furioase pe care Venancio Alonso îl lăsase atârnat de perete: esenţa perimatului El Cántabro emana din toate ungherele. Mânat de dorinţa amăgitoare de a crea o presupusă atmosferă marinărească, Emilio a apărut în dimineaţa următoare cu nişte plase vechi de pescuit, două vâsle şi o cârmă ştirbită, pe care fetele le-au aşezat fără simţ estetic şi fără interes. În cele din urmă, El Capitán a reuşit să-şi înceapă călătoria.

În ciuda a tot, n-a pornit bine. N-a prins cheag. Remedios se ocupa de mașinile de gătit, Emilio se făcea luntre şi punte să întâmpine clienţii şi să onoreze comenzile cu cele mai alese maniere ale sale, însă la ora prânzului rareori se întâmpla să se ocupe fie și un sfert din salon. Între timp, fetele dădeau o mână de ajutor la bucătărie sau serveau la vreo masă izolată cu o lehamite supremă, pe când în gândurile lui Emilio se înfiripa un nor dens de îngrijorare.

Visase la un local plin de muncitori care să înfulece mâncăruri calde după orele lungi de muncă din greu, cum văzuse de atâtea ori la cârciumile din zona Cherry Street. Îşi închipuise

oameni intrând şi ieşind întruna, el servind cu polonicul în mână, pahare ciocnindu-se, târşâit de scaune pe podea, voci masculine certăreţe şi câteodată hohote răzleţe, bancnote în casa din spatele tejghelei. Dar s-a înşelat, nimic din toate acestea nu a devenit realitate. Poate nu ţinuse cont de faptul că 14th Street şi împrejurimile, deşi populate cu mulţi compatrioţi, aveau o individualitate diferită de a vechiului său cartier, un alt fel de a fi, mai bine însăilat în ţesătura oraşului şi mai puţin concentrat în propriul colţ. Sau poate că acolo ajungeau mai puţini holtei decât pe cheiurile de pe East River, ori zona dispunea de alte restaurante, care cu timpul îşi câştigaseră o binemeritată reputaţie.

El, în schimb, nu era decât un venetic ce stăruia în siajul unui local decepit, căruia abia îi spălaseră cu chiu, cu vai faţada. Pe soţia lui nu o cunoştea aproape nimeni, căci ieşea cât mai puţin din bucătărie, înfricoşată mereu de tot ce se mişca în jurul ei. Iar fetele, cu atitudinea lor insolentă şi semeaţă pe care niciuna nu se sinchisea s-o ascundă, îşi căpătaseră cu uşurinţă o faimă care nu-i avantaja deloc. În ciuda faptului că se abolise legea prohibiţiei, iar El Capitán oferea vinuri spaniole la un preţ accesibil căci, datorită contactelor şi tertipurilor sale, Emilio le procura direct de pe cheiuri, proaspăt debarcate. În ciuda faptului că Remedios prăjea peştele ca nimeni alta şi făcea nişte mâncăruri delicioase şi nişte cratiţe cu peşte-undiţar şi midii de-ţi dădeau lacrimile din cauza gustului de mare.

Dar calculele nu ieşeau, oricât le-ar fi refăcut Emilio în fiecare seară aşezat în penumbra salonului gol. Iar datoriile se adunau: chiria neplătită de luna trecută, furnizorii, apartamentul, biletele de vapor pe care încă i le datora lui Sendra… Şi chiar dacă îşi storcea creierii în căutarea unei soluţii, nu găsea niciun mijloc de a o scoate la capăt. A dat anunţuri în ***La Prensa***, ziarul

pe care îl citea în fiecare dimineaţă comunitatea spaniolă şi latino-americană răspândită prin tot New York-ul. A pus să se tipărească fluturaşi pe care apoi i-a împărţit prin magazinele de pe străzile vecine, ba chiar s-a proţăpit el însuşi pe trotuar în căutarea clienţilor, cu meniul în mână şi cu şorţul la brâu, zâmbind cu un efort infinit. Mâncare spaniolă! ***Typical Spanish food***, proclama cât îl ţinea gura în faţa localului. Peştele cel mai proaspăt din lume, ***best fresh fish in the world***. Cele mai bune preţuri, ***ladies and gentlemen***; doamnelor şi domnilor, ***we have the best prices in town***. Nici aşa n-a mers. Unii îl ocoleau de parcă era un obstacol ce le stătea în cale, alţii întorceau privirea sau refuzau direct, clătinând din cap. ***No, thank you***; nu, mulţumesc mult, dar nu.

Contrar tuturor aşteptărilor, neliniștea lui Emilio a avut un aspect pozitiv. Pe măsură ce mâhnirea lui sporea, blindajul de refuz care le acoperea pe fete a început să se fisureze. Poate obosiseră, pur și simplu, poate era o fărâmă de compasiune. La început s-a făcut simţită doar în gesturi mărunte:

— Ce-ar fi dacă am schimba puţin meniul? a propus Victoria. Mona a reaşezat vechile plase de pescuit cu ceva mai mult farmec şi a adăugat nişte broboade brodate cu flori, care aduceau un strop de culoare. Iar într-o zi de februarie biciuită de vânturi nemiloase, Luz, mezina, şi-a surprins tatăl alăturându-i-se pe trotuar la prânz şi adresându-se trecătorilor cu dezinvoltură, apăsându-şi fusta pe coapse ca să nu i-o ridice vântul.

— Intraţi, domnilor, nu rataţi cel mai bun restaurant spaniol din Manhattan! striga ea melodios, poftind pe toată lumea să intre şi să guste.

Atunci a început Emilio să doarmă din nou în apartament şi tensiunea din familie s-a mai domolit. Cu toate acestea, fetele rămâneau în continuare străine de forfota din cartier şi din oraş.

Nu mergeau la slujba de duminică la biserica din apropiere, Nuestra Señora de Guadalupe, nu se duceau la dans şi nici la întâlnirile dintre compatrioţi organizate de societatea La Nacional. Nu ajunseseră niciodată mai departe de 16th Street sau de Sixth Avenue, nu coborâseră niciodată la ***subway*** şi nici nu merseseră cu trenul suspendat sau cu autobuzul, abia dacă schimbau frazele indispensabile cu vecinii, cu proprietarii şi vânzătorii de la magazinele din jur. Îşi aranjau părul una alteia, nu aveau nicio prietenă, refuzau să înveţe engleza. Şi, ca urmare a unei încăpăţânări atât de vădite, erau urmate mereu de o rumoare nedisimulată de şuşoteli. Păcat de fetele astea, așa de tinere și frumoase. Se poartă prosteşte, n-o să se aleagă nimic de fetele Căpitanului.

Până în dimineaţa când Emilio a plecat de acasă spre cheiurile de pe Lower East Side, după ce a băut cu Remedios o cafea în tăcere, la masa din bucătărie. Să se obişnuiască cu micile rutine domestice i se părea uneori plăcut şi alteori, greu: nu era uşor să convieţuieşti dintr-odată cu patru femei, cu fleacurile lor, cu zgomotele lor, şi cu atât mai puţin cu ceea ce emanau ele şi nu se vedea, nu se auzea, nu mirosea, dar era mereu prezent, umplând camerele din tavan până în podele, pe cât de impalpabil, pe atât de latent. Chiar şi aşa, ştia că trebuia să străbată drumul acela şi să se adapteze la atmosferă, cu atât mai mult cu cât fetele lui începeau să dea în cele din urmă dovadă de puţină înţelepciune.

A coborât cele patru etaje până în stradă cu mintea fierbând de avântul de a economisi. Avea nevoie de ulei de măsline şi, cu toate că Sendra i-l dădea pe datorie, iar în magazinele lui Unanue şi Victori cumpăra la preţ bun cutii de Ybarra, era conştient că se putea procura şi mai ieftin. Ca aproape toţi membrii comunității, era la curent cu orarul vapoarelor care soseau periodic din Spania: patru nave cu mașini alternative, toate de la

Compania Trasatlántica. Două din Marea Cantabrică şi două din Mediterană, asigurând permanent legătura între Peninsulă și Mexic, Cuba şi New York. Din această pricină ştia că în sâmbăta aceea de la sfârșitul lui martie trebuia să sosească vaporul ***Marqués de Comillas***, încărcat cu pasageri şi cu mărfuri. De aceea s-a îndreptat spre familiarul chei 8 de pe East River să-şi încerce norocul: ar fi fost ciudat să nu sosească vreun lot de ulei sau să nu dea de vreun cunoscut care să sustragă câteva damigene și să i le lase la un preţ interesant pentru amândoi. Astfel, dacă reducea cheltuielile de aici şi era prevăzător dincolo, poate reuşea să-i plătească văduvei olandeze chiria la zi.

Aşa zăbovea proprietarul localului El Capitán pe chei, cu mintea plină de planuri şi de socoteli, aşteptând să se încheie descărcarea mărfurilor, fără a şti încă dacă vaporul adusese licoarea măslinilor din Utrera sau din Tortosa, din Cabra sau din Jaén; era atât de adâncit în gânduri, încât n-a auzit strigătele de alertă care au răsunat alarmate în jurul lui. Ceva mersese rău la manevra de stivuire, o plasă imensă plină cu bagaje rămăsese suspendată precar în aer, oamenii au luat-o la fugă țipând, cineva l-a apucat de braţ în ultima secundă.

Smucitura i-a ferit corpul de impactul brutal, dar nu și capul. Astfel şi-a sfârşit zilele Emilio Arenas, căzut la pământ ca un cufăr răsturnat, cu țeasta sfărâmată, în timp ce imaginea unor damigene cu ulei gras și lucios i se întuneca în minte și dispărea într-o baltă de sânge sub privirile înspăimântate ale celor de față, în vuiet de strigăte și de sirene.

6

În seara înmormântării cele trei surori Arenas s-au dus la culcare fără un răspuns. Sleite, descumpănite, chinuite de o vâltoare de sentimente în măruntaie şi în inimă; cu aceeaşi întrebare zvâcnindu-le în tâmple, de parcă le-ar fi lovit un ciocan implacabil. Şi acum ce-o să se aleagă de noi?

Le mistuia în adâncul sufletului moartea tatălui, bărbatul pe care abia începuseră să-l cunoască, după o viaţă presărată cu absenţe. Dar nu era singura pricină de neliniște, peste durerea vie se mai suprapunea ceva: erau conştiente că odată cu el pierise singurul sprijin pe care îl aveau în oraşul acela străin, cu ierni nesfârșite, o metropolă cu şapte milioane de suflete care li se întindea dinainte ca o nemărginită pustie a dezolării.Ca de obicei, Remedios s-a trezit înaintea lor, îndată ce s-a luminat de ziuă; fetele obişnuiau să se scoale mult mai târziu, nu aveau o oră, dormeau pe săturate. La urma urmelor, până atunci nu avuseseră altă ocupație decât să dea o mână de ajutor la local, fără prea mare tragere de inimă, și să-și arate fățiș disprețul. În dimineaţa aceea, în schimb, după o noapte de somn agitat, s-au ivit devreme în locul unde se lărgea coridorul şi se afla bucătăria, toate cu părul vâlvoi, cu ochii umflaţi şi fără chef de vorbă.

Cea dintâi a fost Mona, cea mijlocie. S-a apropiat târându-şi picioarele, cu faţa rotundă şi cu părul negru şi des, ajungându-i până la jumătatea spatelui. Peste cămașa de noapte ponosită purta trei rânduri de haine desperecheate, era un frig îngrozitor. În loc de cuvenitul „bună ziua“, din gură îi ieşi un fel de mârâit răguşit.

— Laptele e fierbinte, murmură mama fără să se clintească de lângă maşina de gătit, în vreme ce Mona se aşeza la masă pe un taburet. Ședea tăcută,

privind în gol pe sub sprâncenele dese, cu ochii întredeschişi.

Aidoma surorilor ei, mamei şi mai multor generaţii de femei care le precedaseră, Mona avea ochii negri, un strat subțire de carne între piele și oase şi o graţie în mişcări pe de-a-ntregul naturală. În realitate, o botezaseră Ramona, întru eterna amintire a unei rubedenii a Mamei Pepa din El Perchel, care tocmai atunci murise de apoplexie. Însă copiii din vecinătate i-au retezat prima silabă a numelui de când era micuţă: un gest nevinovat de provocare copilăroasă, care a devenit marca ei identitară. Căci Mona era ca numele-i prescurtat[7]: sprintenă, vioaie, cu o ascuțime aproape animalică în privire, vorbă și minte, care o îndemna să reacţioneze nestăpânită, cu dezinvoltură, de fiecare dată când o cereau împrejurările.

Totuşi, în dimineaţa de după înmormântarea tatălui, Mona tăcu până când maică-sa îi puse în faţă o cană de cafea cu lapte şi o bucată mare de pâine. La băcăniile din cartier se găseau brioşe, ba chiar şi nişte produse care păreau madlene însiropate, dar ele păstraseră obiceiurile dintotdeauna, rămăseseră la pâinea cea de toate zilele. Se învoiseră doar să înlocuiască regretata pâine de casă din Málaga cu o pâine tare, pe care o cocea la cuptor un bătrân calabrez de pe 15th Street;

aşa îşi începeau ziua cu burţile îndestulate de modesta lor tradiţie.

Abia sorbise prima înghiţitură de cafea, când intră în bucătărie sora cea mare.

— Să dea Domnul s-avem o zi bună, şopti ea.

Sau cam așa ceva, căci Victoria vorbise printre dinţi şi nu izbutiseră s-o înţeleagă prea bine.

Spre deosebire de surorile ei, obişnuia să poarte părul strâns şi avea trăsături ceva mai delicate şi mai puţin pronunţate; cu nasul fin şi cu pometii înalţi, ochii mari şi negri, chipul oval, poate că era frumuseţea cea mai clasică dintre toate trei. Pe

deasupra, era puţin mai înaltă decât celelalte, de parcă însuşi corpul ar fi ales să-şi sublinieze poziţia în ierarhia familială. Numele nu îi venea de la nicio rudă, ci de la o promisiune. „Dacă Emilio se întoarce când se naşte copilul meu şi dacă e fată, îţi jur, maică sfântă, că îi pun numele tău“: a fost cea dintâi ofrandă pe care a adus-o Remedios la prima ei sarcină, când i se apropia sorocul, dinaintea icoanei înfățișând-o pe Virgen de la Victoria. Totuşi bărbatul ei n-a venit la naşterea copilului, ci s-a întors peste unsprezece luni, când fetiţa avea deja şase dinţi şi începea să facă primii paşi, însă Remedios n-a îndrăznit să-şi calce făgăduiala; a avut o strângere de inimă.

Surorile mai mari nu schimbară un cuvânt, se mărginiră să bea şi să mestece, aşezate faţă în faţă, cu descumpănirea zugrăvită pe chip: din pricina morţii brutale a tatălui şi a situației precare în care se treziseră, din cauză că habar n-aveau cum vor supravieţui.

Nici zece minute mai târziu intră Luz, scărpinându-se pe gât.

Semăna cu surorile mai mari, dar avea ceva ce o făcea unică:

părul mai deschis la culoare, trupul mai cărnos şi statura mai măruntă; era cea mai veselă şi mai dezgheţată dintre ele. Înainte de orice altceva, o luă pe maică-sa de umeri şi o sărută pe frunte, un țocăit sonor ca o ventuză pe care Remedios îl primi fără niciun semn de recunoștință, trebăluind mai departe la maşina de gătit.

— Aţi şi terminat? întrebă Luz cu vocea ei de clopoțel, aşezându-se pe cel de-al treilea taburet şi aşteptând ca Remedios să-i aducă ceaşca şi porţia ei de pâine. În realitate, erau deja femei tinere care ştiau foarte bine să se descurce cu treburile casei, dar în chestiunile gospodărești domnea în continuare între ele un matriarhat dârz pe care niciuna nu se sinchisea să-l conteste. La urma

urmelor, ce rost avea, de vreme ce Remedios n-avea să cedeze.

Luz[8] şi-a căpătat numele fiindcă aşa a hotărât tatăl ei: singura dată când Emilio a ajuns la timp pentru naşterea uneia dintre fiice. În boccea adusese un medalion de argint înnegrit cu Virgen de la Luz, pe care îl purta la gât un marinar din Tarifa când se îmbarcase în ultima sa călătorie. Francisco îl chema şi, cu toate că era bărbat călit în mii de furtuni, a căzut răpus de tetanos la două săptămâni după ce, într-o noapte neagră ca păcura, i se înfipsese un cârlig ruginit în coapsă. „Pentru fetiţele tale, Milio“, îi spusese nefericitul, scuturat de convulsii, cu spume la gură, după ce cu greu se rugase pentru cea din urmă oară. Toate acestea i-au adus copilei nou-născute nu doar medalionul, ci şi numele, care în urechea tatălui a sunat mereu a mare şi a prietenie.

Nu se ştie cât stătură aşa, aşezate la masa cu micul-dejun; din curtea interioară răzbătea rumoarea altor locuinţe, Remedios aprinsese soba cu kerosen, pe fundul ceştilor rămăseseră câteva picături de cafea cu lapte, pe jumătate uscate. Victoria îşi ţinea între degete o şuviţă de păr şi o privea cu falsă concentrare, Mona îşi aranja pentru a cincea oară pe umeri o broboadă veche de lână, iar Luz îşi rodea unghia de la degetul mic. De fapt, părul, broboada şi unghia nu le preocupau câtuşi de puţin: erau moduri absurde de a încerca să-şi abată atenţia de la realitatea sinistră din jur, de la angoasa de a nu şti ce se va întâmpla acum cu ele. Le copleşea să-şi dea seama că nu au posibilităţi şi nici sprijin ca s-o scoată la capăt în lumea aceea nemiloasă.

Nu izbutiră, firește. Povara li se părea atât de cumplită, încât nu le frământa decât găsirea unui răspuns la întrebarea simplă, rămasă în aer cu o seară înainte. Şi acum noi ce-o să facem?

În cele din urmă, mama sparse tăcerea cu vocea ei aspră. — Va trebui să înapoiem toate astea, zic

eu…

Se referea la cratițele pe care le aduseseră vecinele, un gest neașteptat de condoleanțe și de solidaritate: înainte, pline cu mâncare, acum erau goale și curate, așezate cu fața în jos. Le cunoşteau din vedere pe aproape toate femeile care veniseră la priveghi, dar numai pe câteva le știau după nume și stătuseră de vorbă doar cu vreo cinci sau șase. Nu erau apropiate și nu le lega vreo afecțiune de niciuna dintre ele, însă vecinele au venit și au stat umăr la umăr, nelăsându-le să-şi vegheze singure tatăl şi soţul, apoi le-au însoţit la cimitirul din Queens şi pe drumul de întoarcere acasă, încredințându-se că sunt bine, şi le-au lăsat mâncare gătită pentru două zile. Toate s-au dovedit discrete și chibzuite, fără lacrimi prefăcute sau vorbe de prisos; ştiau bine că o pierdere este cu atât mai sfâșietoare când în jur pluteşte o îngrozitoare senzaţie de descurajare.

Nu avură încotro şi aprobară sugestia lui Remedios. Nici uneia nu avea să-i fie uşor să dea ochii cu femeile acelea pe care nu găsiseră de cuviinţă măcar să le privească de când sosiseră, în urmă cu aproape trei luni, dar ştiau că aceea era obligaţia lor cea mai presantă. Să treacă pe la case și pe la prăvălii ca să înapoieze în fiecare loc câte o tavă, cratiță sau oală; să-şi plece capul şi să-şi înghită trufia încăpăţânată care le ţinuse cu insolenţă izolate de oamenii printre care trăiau. Să mulţumească cu smerenie. Din inimă.

Se aranjară tăcute în cămăruța strâmtă pe care o împărţeau, îmbrăcară hainele dintotdeauna pentru că nu aveau altele.

— Şi nu uitaţi să treceţi pe la firma de pompe funebre, să vedem dacă…

„Da, mamă, da; stai liniştită“, ziseră, începând să coboare treptele. Şi pe ele le îngrijora că sunt silite să facă faţă cheltuielilor acelei înmormântări fastuoase pe care cineva le-o impusese anonim, fără să le întrebe, fără să le ceară părerea. Au

parcurs prima etapă bătând la câteva uși, îngrămădite pe palierele înguste, din clădirea în care locuiau. Acolo toţi stăteau cu chirie; fumul, vocile şi zgomotele de pe conducte se strecurau pe sub uşi şi răzbăteau prin pereţi. Una câte una, vecinele se întrerupseră din treabă şi le primiră cu căldură. Erau femei cu voci melodioase, venite din Asturias şi din Galicia, iar fetelor le fu greu să le înţeleagă din pricina ritmului atât de diferit în care vorbeau. Doamna Costos, grecoaica temperamentală de la etajul întâi, cu care se înţeleseră pe jumătate, prin gesturi şi grimase. Cumnatele irlandeze, care locuiau uşă în uşă şi erau la cuţite, însă cu o zi înainte veniseră împreună, susţinând cu patru mâini o plăcintă cu carne. Majoritatea femeilor purtau şorţuri şi papuci de casă; toate, fără excepţie, le poftiră înăuntru, le serviră cu cafea, ceai, pâine, covrigi cu anason. Surorile încercară să refuze, pretextând că se grăbesc şi au obligaţii, dar vecinele insistară cu atâta zel, încât de două ori se văzură silite să accepte.

Toate apartamentele semănau: modeste ca dimensiuni şi mobilate sărăcăcios. În ciuda suprafeţei de numai câţiva metri pătraţi, nu rareori convieţuiau în ele două, ba chiar trei familii, ori vreun grup de holtei, care dormeau cu rândul pe aceleaşi saltele, în funcție de tura în care lucra fiecare. Aşa economisim, spuneau. Aşa economiseau şi, pe deasupra, îşi făceau singurătatea mai suportabilă.

De obicei, se zăreau rufe întinse pe sfoară la uscat în bucătăria încălzită şi mai multe paturi decât s-ar fi cuvenit, multe din ele fiind paturi de campanie, pliante, sprijinite de perete şi acoperite cu perdeluţe de creton; seara se desfăceau şi se întindeau prin colţuri ca să adăpostească trupurile obosite ale rudelor, concetăţenilor în trecere sau ale simplilor oaspeţi care le subînchiriau, căci leafa nu le ajungea ca să-şi permită altă cazare. Aşa

economisim, repetau. Şi economiseau, fără îndoială. Surorile se retraseră din fiecare locuință cât de repede putură, copleşite de cordialitatea cu care erau tratate. „Curaj, fetelor“, auziră în mod repetat înainte de a pleca. „Trebuie să fiţi tari şi să luptaţi mai departe, nu trebuie să vă daţi bătute. Şi suntem aici, dacă aveţi nevoie de ceva.“

În cele din urmă, grăbite și tulburate, reușiră să coboare în vestibulul sobru fără oalele cele mai voluminoase, sperând ca aerul să le răcorească feţele şi să le umple plămânii. Dar n-a fost cu putinţă: erau gata să se năpustească în stradă, când cineva aflat de partea cealaltă a ușii le tăie calea. Cele trei surori făcură un efort de voinţă ca să nu se încrunte mai mult decât s-ar fi cuvenit: duceau un fel de război permanent cu femeia care venea din stradă, încărcată cu maldăre de ziare, şi în dimineaţa aceea nu aveau chef de confruntări.

Înaltă, veştejită, cu faţa colţuroasă, îmbrăcată pe de-a-ntregul în negru, cu fusta până la glezne, cu părul încărunţit strâns într-un coc din care îi scăpau câteva şuviţe: era doamna Milagros, blocând intrarea şi împiedicându-le să fugă. Era din Galicia, locuia singură în apartamentul de sub ele şi era veșnic prost dispusă; adesea scotea capul pe fereastra dinspre curtea din spate și le certa dacă făceau prea mult zgomot, iar alteori bătea violent în tavan cu coada măturii ca să le facă să tacă. În funcție de dispoziție, uneori surorile Arenas se supuneau bombănind; alteori o provocau enervate, tropăind furioase pe podea ca s-o scoată din minți sau strigându-i „să te ia naiba, babo!“ și aruncându-i în geam cu coji de ouă și de cartofi. În dimineața aceea nu-i bătuseră la ușă pentru că nu aveau nimic să-i înapoieze, ea fusese singura care apăruse la priveghi cu mâinile goale. Şi mai rău: nu doar că nu le dăruise nimic, dar pe deasupra mai şi înfulecase fără pic de ruşine jumătate dintr-un chec cu migdale pe care li-l adusese cineva.

— Vă duceți să căutați de lucru, nu?

Asta le trânti în chip de salut îndată ce le văzu, aspră şi plină de răutate. În ciuda obiceiului lor, niciuna nu-i răspunse cu obrăznicia dintotdeauna. Fără a fi nevoie să se pună de acord, toate trei hotărâră să-şi țină gura.

Nu o văzuseră niciodată la lumina zilei, atât de aproape. Era prima oară când băgau de seamă că avea ochiul stâng tulbure, de parcă un fel de văl cenușiu i-ar fi acoperit corneea. Cu cel drept, în schimb, care era întunecat şi vioi în ciuda anilor, le ţintuia aşa cum ia la cătare un vânător iscusit. Ducea în brațe nişte teancuri voluminoase de presă răsfoită de multe mâini; era limpede că nu sunt ştirile proaspete din ziua aceea. O văzuseră de departe şi în alte dăţi cu o povară asemănătoare, nu aveau habar la ce folosea o asemenea cantitate de hârtie, poate pentru a alimenta o sobă, sau pentru a împiedica frigul să se strecoare prin crăpăturile de la ferestre.

După câteva clipe încordate, Mona reacţionă.

— Fiți drăguță și dați-ne voie să ieșim.

Într-un târziu, doamna Milagros se dădu la o parte, aruncându-le cu ochiul teafăr o privire de-o obrăznicie tulburătoare. Părea că vrea să mai spună ceva, dar până la urmă n-o făcu. De îndată ce se trase un pas înapoi și le făcu loc, cele trei surori se strecurară iute prin uşa întredeschisă. Când puseră piciorul pe trotuar, răsuflară uşurate; deşi bătrâna era nesuferită și, din siguranța locuinței lor, îi înfruntaseră curajos răutățile, apropierea le dădea o senzație intimidantă.

7

Traficul curgea lin pe 14th Street: câteva automobile, câte o furgonetă şi câteva căruţe trase de cai, distribuind comenzile zilnice. Pe trotuarele largi, lumea trecea în ritmul de fiecare zi: pietoni cu drumuri diferite, vecini, curieri şi clienţi care intrau şi ieşeau din clădiri, un vânzător ambulant de obiecte din cositor, altul cu spinarea încovoiată de greutatea blocurilor de gheaţă pe care le livra.

Prima destinaţie a fetelor se afla chiar peste drum, aproape de intersecția cu Seventh Avenue. De acolo, de la spălătoria Irigaray, ieşise cu o zi înainte proprietara ca să se ivească în apartamentul lor şi să le împrumute două paltoane şi o pălărie neagră, după ce le întrebase discret dacă au nevoie de haine de doliu pentru a însoţi sicriul. De îndată ce intrară, le întâmpină un val dens de căldură; în spatele tejghelei, proprietarul, un bărbat corpolent de vreo șaizeci de ani, pe care aflaseră că îl cheamă ***don*** Enrique, împăturea niște haine. Purta o cămașă albă cu mânecile suflecate până dincolo de coate, le salută cu un sobru „bună ziua, domnişoarelor“, le adresă condoleanţe şi nici nu rosti bine ultima silabă, că îşi afundă capul într-o grămadă de haine curate atârnate din tavan ca s-o cheme pe nevastă-sa. Se ivi și ea, în vârstă, la rândul ei, şi trupeşă. Deşi abia le cunoştea, femeia le pupă zgomotos pe obraji: pesemne deoarece rămăseseră de curând orfane.

— Am venit să vă înapoiem hainele pe care ni le-aţi împrumutat.

Vorbise Victoria şi drept răspuns obţinu doar un apăsat „nu, nu, nu“… Proprietara insista să păstreze toate lucrurile pe care voiau să le înapoieze, ele o țineau una și bună că nu acceptă.

— Ba nu, nu, nu, stărui ea cu bunătate. Sunt bulendre ale unor foste cliente care n-au mai venit să şi le ia, zac pe-aici de ani de zile și nu fac decât să încurce.

— Dar, doamnă… Dar noi…

Era prima oară în viaţa lor când cineva voia să le dăruiască ceva: erau atât de copleşite, că nu ştiau cum să răspundă. Până când cei doi soţi izbutiră să le convingă, iar ele îşi exprimară recunoștința pe trei voci şi îşi luară rămas-bun pretextând alte obligaţii.

Zăboveau încă pe trotuar, descumpănite, când ***doña*** Concha scoase capul.

— Fetelor!

În spatele ei apăru bărbatul, cu cămașa descheiată până la piept, lăsând la vedere părul de pe tors, stufos şi încărunţit.

— Ne gândeam… Cei doi schimbară priviri complice, hotărând care dintre ei urma să ia cuvântul ca să le spună ce hotărâseră împreună cu doar câteva secunde în urmă. În cele din urmă, vorbi el, mai pe șleau:

— Ar fi interesată vreuna dintre voi să se tocmească aici? Fetele cumpăneau oferta de lucru, când soţia lui continuă:

— Suntem cam bătrâni, nu ne mai țin puterile ca în tinerețe, copiii îşi văd de viața lor…

Drept răspuns, din gurile surorilor Arenas ieşiră doar nişte bolboroseli.

— Păi noi… Adevărul e că…

— Nu e nevoie să vă hotărâţi pe loc, tranşă ferm chestiunea bărbatul din Ţara Bascilor. Gândiţi-vă şi vorbim.

Cuplul se întoarse în spălătorie, în vreme ce ele cântăreau propunerea. Destinaţia următoare fu Casa Moneo, băcănia; ca să ajungă acolo a fost suficient să treacă din nou strada. Proprietarii le trimiseseră nişte cutii de conserve într-un coş pe care acum trebuia să-l înapoieze. Nici nu deschiseseră bine uşa de la băcănie, când le ajunse la urechi o oarecare zarvă. Cineva întreba în spaniolă de fiul unui vânzător, recent operat de angină; altcineva cerea o funie de usturoi, două săpunuri Lagarto; tobă, cârnaţi şi ***sobrasada***

atârnau în cârlige, mirosea a murături şi a oţet. Abia făcuseră doi paşi înăuntru, când băgară de seamă că discuţiile încetaseră brusc, parcă retezate din rădăcină cu cuţitul de tăiat şuncă. Tăcerea învălui magazinul, în vreme ce toate privirile clientelei se îndreptară într-o singură direcţie.

Contemplau trei femei tinere, îmbrăcate în haine închise la culoare, lipite una de alta, umăr la umăr, asemănătoare şi în acelaşi timp diferite, pe cât de frumoase, pe atât de abătute şi nesigure. Chiar şi aşa, cu chipurile triste şi cu veşmintele şi mai triste, alcătuiau o imagine demnă de privit.

Tensiunea se risipi când se auziră câteva fraze spontane de condoleanţe. Începu una dintre femei; apoi, de parcă s-ar fi molipsit, murmurele se răspândiră în aer. „Îmi pare rău.“ „Regret din suflet.“ „Dumnezeu să-l odihnească.“ „Era om bun, tare cumsecade era Căpitanul, da.“ Pe obrajii lui Luz alunecară două lacrimi, Victoriei i se uscă gâtlejul, pe când Mona fu singura în stare să îngaime un „mulţumim“, apucându-și apoi surorile de încheietura mâinii şi trăgându-le până la tejghea. Din fericire, ***doña*** Carmen Barañano, proprietara, le salvă într-o clipă: bască și ea la origine, din Sestao, cu halat alb și unghii vopsite în roșu-aprins, se apropia de șaizeci de ani.

— Poftiți înăuntru, zise ea cu fermitate, dând la o parte o draperie.

Le însoți în dosul prăvăliei, o încăpere plină de lăzi, saci şi rafturi înțesate de marfă. Se aflau acolo alimente dulci şi sărate, de la ***turrón*** de migdale până la borcane imense de sticlă cu măsline condimentate; băşti şi chitare, sandale tradiţionale, castaniete, ***paella***, vin la ploscă: nimeni n-ar fi zis că se aflau în plin Manhattan, la o aruncătură de băţ de fluviul Hudson și la câteva cvartale de Union Square. Mai erau şi câteva băncuţe de lemn, grosolan cioplite, pe care le foloseau de obicei ca să ajungă la poliţele mai înalte. Femeia le pofti să se așeze pe ele. Se învoiră, supuse. Cum era

obiceiul peste tot, mai întâi se rostiră nelipsitele fraze de condoleanţe şi câteva laude la adresa tatălui. „Un om extraordinar, foarte muncitor a fost Emilio, atât de afectuos întotdeauna…“ În fine, ceea ce auziseră toată dimineața. Până când, dintr-o dată, ceva anume le făcu să tresară.

— Cât despre contul pe care îl avea deschis la noi, deocamdată nu trebuie să vă faceţi griji.

Nici nu clipiră, dar cuvintele se prăvăliră asupra lor de parcă cineva le-ar fi deșertat în cap sacii aceia plini cu legume. Proprietara de la Casa Moneo tocmai le confirmase presimțirea: că trebuiau să înfrunte nu doar absența și nesiguranța, ci și datoriile pe care tatăl le lăsa în urmă. Biletele de vapor neplătite, chiriile întârziate, înmormântarea fastuoasă pe care n-o ceruse nimeni… Neliniștea le pătrunse adânc în inimă, niciuna nu putu să scoată o vorbă.

— Îmi închipui că vă căutaţi de lucru, a fost următorul lucru pe care îl auziră.

Asta le spori nedumerirea: era a treia oară când primeau sugestia asta pe parcursul aceleiași dimineți. Mai întâi vecina din Galicia, apoi proprietarii spălătoriei, iar acum femeia aceasta. La fel ca în celelalte cazuri, nu îndrăzniră să răspundă, niciuna nu se simți în stare să recunoască deschis că deocamdată nu ştiau ce să facă cu vieţile lor; că rămăseseră atât de descurajate, atât de incapabile să reacţioneze, aidoma codului uscat care atârna din tavanul prăvăliei.

— Eu n-am nevoie de nimeni, acum ne prisosesc angajaţii; dacă s-ar fi întâmplat de Crăciun, poate că… Plescăi din limbă, vrând parcă să reducă din importanţa celor spuse. Dar acum e totuna; din când în când, prietenii îmi cer să le găsesc pe cineva şi de-asta ştiu că, deocamdată, e nevoie de servire chiar în după-amiaza asta la una dintre cele mai înstărite familii din Upper West Side.

O privire fără să înţeleagă.

— Mi-au cerut să trimit nişte cărnuri pentru o recepţie şi au nevoie de trei fete spaniole ca ospătăriţe cu ora, continuă ea. Eu vorbisem pentru fata Luisei, nevasta felcerului, şi pentru două nepoate ale lui Pérez, fotograful de la atelierul La Artística, dar una dintre ele a venit de îndată ce am deschis să-mi spună că trebuie să plece la Newark pentru nu ştiu ce chestie de familie. Așa că rămâne un loc liber; de fapt, aveam de gând să-i spun chiar acum Carminei, cea din Navarra, care are o fată… Dar, în sfârşit, dacă sunteţi aici, vi-l propun oricăreia dintre voi. Plătesc decent, iar transportul e başca. ***Doña*** Damiana, care se ocupă de personal, e de toată încrederea, ca să nu vă mai zic de marchiză, o adevărată doamnă…

De data asta nu mai aveau scăpare, era cu neputinţă să refuze. Mona, întotdeauna cea mai rapidă, se oferi imediat.

— Mă duc eu, dacă n-aveţi nimic împotrivă.

Proprietara surâse fără să-şi dezlipească buzele, de parcă le-ar fi socotit iertate pentru dăţile când trebuise să le suporte ursuzenia, înainte de moartea tatălui, când ele treceau din timp în timp prin magazin îmbufnate, cu limbile lor afurisite.

— Aici, la trei şi jumătate.

Îşi dădu o palmă sonoră pe coapsă ca să tranşeze chestiunea şi se ridică de pe băncuţă, iar ele o urmară. Înainte de a ieşi din prăvălie, le întinse trei tablete de ciocolată Elgorriaga şi dădu să le ciupească de obraji; ghicindu-i intenția, toate trei se dădură un pas în spate.

Se făcuse aproape amiază când ieşiră din nou în stradă. Luz a fost prima care a murmurat înfricoșată întrebarea care le frământa pe toate.

— Dar de ce crede toată lumea că o să rămânem?

8

Firma de pompe funebre era ultima, o lăsaseră dinadins pentru sfârşitul dimineţii, ghicind că avea să fie cea mai macabră dintre vizite. Şi în acelaşi timp cea mai costisitoare: cineva le spusese că Societatea Spaniolă de Binefacere La Nacional, al cărei membru fusese tatăl lor, avea să acopere cheltuielile esențiale cu înmormântarea, ca în cazul oricărui afiliat, dar ce văzuseră cu o zi înainte li se păruse prea de tot, exagerat de ostentativ.

— Sicriul zici că era de ministru, şopti Luz.

— Şi piedestalurile aurii, adăugă Victoria, şi toate lumânările şi ornamentele, şi coroana din partea noastră, cu atâtea garoafe.

— Şi maşinile, maşinile alea nemaipomenite în care ne-au dus…

Nu aveau habar cine se ocupase de organizare: presupuneau că vreun vecin dispus să le scutească de momentul neplăcut, poate vreun fost coleg de muncă al tatălui, dintre cei sosiţi din Cherry Street să-şi ia adio. În schimb, ştiau cu siguranţă că totul costase o avere.

Înaintară pe trotuarul dinspre sud al 14th Street ţinându-se de braţ, fără să le pese câtuşi de puţin că împiedicau deplasarea celorlalţi pietoni, obligaţi să ocolească bariera pe care o formaseră. Mai aveau câţiva paşi până la El Capitán, când traversară strada. Li se pusese un nod în gât, preferau să nu treacă prin faţa localului.

Firma de pompe funebre Hernández era practic vizavi, foarte aproape de Centro Asturiano. Împinseră uşa cu băgare de seamă și intrară în vârful picioarelor, cu inima strânsă. De parcă ar fi străbătut un tunel, de îndată ce păşiră în clădire se treziră învăluite de tăcere, penumbră şi un miros straniu, parcă de dezinfectant amestecat cu tristeţe.

Preț de câteva secunde stătură locului, stingherite, înconjurate de piedestaluri pe care tronau vaze mari de alabastru. Pe pereţi erau

atârnate etajere cu lumânări şi crucifixe, iar dalele de pe jos străluceau de curățenie. Din reflex, Victoria se lipi de Mona, iar Mona o strânse pe Luz: nevoia de apropiere fizică le cuprinse spontan, de parcă atingerea le-ar fi ajutat să suporte atmosfera sumbră a momentului. Până ce auziră în sfârşit paşi.

De după o draperie din spate se ivi un băiat care ținea în mână o cârpă murdară, probabil curăţa ceva când le auzise intrând. Văzându-le lipite una de alta, ca un ananas cu trei capete, rămase fără cuvinte şi cârpa îi căzu la picioare. Ele, atât de iuţi la vorbă, nu ştiură ce să spună.

Avea ochii bulbucaţi, părul şaten şi creţ. Pantalonii îi erau prea scurți şi îi lăsau la vedere gleznele, subțiri ca niște scobitori. Îl cunoşteau din vedere, îl văzuseră în trecere: se săturaseră să-l tot întâlnească prin cartier ca pe orice vecin.

— Au… Au… Au venit!

Câteva secunde mai târziu, apăru un bărbat care semăna leit cu băiatul, dar cu douăzeci şi cinci de ani mai în vârstă, părul ceva mai rar și o cravată la gât. Cu toate că ele nu izbuteau să-şi aducă bine aminte, amândoi fuseseră acasă la ele, organizând intrarea sicriului: întinseseră o husă mare de catifea neagră pe un catafalc unde să îl așeze, depuseseră coroana de garoafe, aprinseseră lumânările şi împinseseră scaunele la perete.

— Am venit să… Să lichidăm… Să lichidăm…

Victoria se strădui să-şi găsească cuvintele, dar proprietarul magazinului n-o lăsă să termine:

— Fidel Hernández, din Ponce, Puerto Rico. Întotdeauna la dispoziţia comunităţii.

Avea voce şuierătoare şi accent de Caraibe. Le strânse mâna fiecăreia, pe rând.

— Fiţi amabile şi însoţiţi-mă în biroul meu, vă rog.

Arătându-le drumul spre o încăpere alăturată, îi aruncă fiului o privire autoritară. Tu vezi-ţi de treaba ta, îi dădu de înțeles. Dar băiatul nu se

clinti, poate nici nu reflectă asupra ordinului, atât de absorbit era de cele trei frumuseţi îndurerate care tocmai intraseră în sinistrul său magazin ca să-i înveselească cât de cât ziua, dacă putea exista vreo zi veselă într-un asemenea loc.

— Luaţi loc, domnişoarelor; simţiţi-vă ca acasă.

Le aşteptau trei scaune, aliniate în faţa mesei. Se supuseră stingherite, dar se lăsară doar pe margine, fără să se aşeze comod, bănuitoare în faţa acestui tratament plin de deferență.

— Vă rog să-i transmiteţi omagiile mele doamnei, mama dumneavoastră, urmă bărbatul, așezându-se de cealaltă parte a biroului. Am vrut s-o fac eu însumi când a fost momentul, însă am înţeles că nu era în cea mai bună dispoziţie.

Continuă apoi cu o peroraţie despre viaţă şi moarte, despre cei care rămân și cei care se duc; nu încape îndoială că le-o trântea în chip de introducere tuturor rudelor care treceau pe acolo ca să regleze conturile. Ele îl ascultară stând cu spatele drept şi cu mâinile împreunate în poală, de parcă ar fi fost vinovate de o crimă perfidă şi şi-ar fi aşteptat sentinţa.

— Sper că v-a plăcut toată înmormântarea, zise apoi. La firma aceasta ne străduim întotdeauna…

Până când Mona, sătulă, hotărî să ia taurul de coarne. La urma urmelor, sperietura avea să fie aceeaşi și înainte, și după toată vorbăria aia.

— Cât?

Numitul Hernández se încruntă.

— Poftiţi?

Sora mijlocie reformulă întrebarea, rapidă ca un brici de bărbier:

— Cât vă datorăm şi ce condiţii ne acordaţi ca să vă plătim. Când înţelese, lui Hernández i se lăți pe buze un zâmbet pe jumătate protector, pe jumătate înfumurat.

— Am plăcerea de a vă informa, domnişoarelor, că suma a fost achitată în totalitate.

Nici trei pisici lovite cu pietre n-ar fi sărit cu o asemenea iuţeală.

— Ce spuneeeţi…?

— Dar aţi înnebuniiit?

— Dar cum, cum, cum… Cum se face că…?

Atunci bărbatul deschise foarte calm o mapă de piele, scoase o foaie şi o lăsă să alunece pe suprafaţa lustruită a mesei cu o lentoare căutată. Se aplecară toate trei, parcă acţionate de un resort. Era vorba de o factură, din fericire detaliată în spaniolă. Pe o listă scurtă erau defalcate la stânga diferitele servicii furnizate. La dreapta, pe o coloană echivalentă, costurile: mai bine de o sută de dolari, sumă care aproape le tăie respiraţia. În partea de jos a documentului, chiar lângă total, figura o ştampilă în tuș roșu. Aspectuoasă, rotundă. Text cu majuscule; lipsit de echivoc, deși redactat în engleză. ***PAID IN FULL***. Plătit în totalitate. În întregime. Tot.

Întrebările învălmăşite ale surorilor răsunară în încăpere:

„cine?, cum?, când?, de ce?“.

— E precizat aici în mod special, le lămuri Hernández, arătând un rând de pe factură cu unghia de la degetul mic.

„Compañía Trasatlántica Española. New York Agency.“ Asta izbutiră ele să înţeleagă, încet, căci niciuna nu se întrecuse să cultive arta lecturii.

— Domnul, tatăl dumneavoastră, avea asigurarea de înmormântare de bază inclusă în cotizaţia pe care o plătea lunar către societatea La Nacional; cum pesemne aţi observat, totuşi, diferite accesorii de la înmormântarea de ieri depăşeau cu mult prețul categoriei de bază, care corespundea situației sale. De la o înmormântare de clasa a treia, să zicem, am fi trecut la una de calitate Super A.

Izbucniră din nou într-o avalanşă de întrebări pripite: „de ce?, cum?, când?, cine?“.

— Agentul de la compania navală a lichidat complet datoria chiar astăzi, la prima oră, confirmă proprietarul, fără a se deranja să-şi ascundă mândria vădită din voce. Doar nu-l întâmpina în fiecare zi la biroul său pe responsabilul cu vapoarele care asigurau legătura dintre New York şi porturile spaniole, precum şi câteva porturi americane, vapoare la care visa toată comunitatea, căci soseau întotdeauna aducând oameni, veşti, dorinţe arzătoare şi mărfuri.

— Dar… Dar… Dar…

Încă nu-şi găseau cuvintele, iar cu cât mai descumpănite şi mai încurcate se arătau fiicele protagonistului acelor funeralii de lux, cu atât părea că sporește satisfacţia intimă a proprietarului firmei de pompe funebre.

— Dacă ar fi fost vorba despre o înmormântare obişnuită, l-am fi îngropat într-o parcelă colectivă şi i-am fi gravat numele la sfârşitul unei liste de compatrioţi nefericiţi, n-ar fi existat nicio desfăşurare de detalii estetice, iar dumneavoastră aţi fi trebuit să însoţiţi sicriul în maşina vreunui vecin. Pesemne că vă amintiţi că tratamentul şi accesoriile au fost foarte diferite şi veţi putea înţelege, de asemenea, că această factură include o lespede de marmură individuală de calitatea întâi, care trebuie comandată; aştept ca dumneavoastră să-mi daţi datele răposatului şi să alegeţi ornamentele.

Habar n-aveau ce însemna cuvântul ***ornament***, nici nu-şi imaginau că, pomenindu-l pe răposat, proprietarul magazinului se referea la propriul lor tată îngropat sub noroi. Singurul lucru pe care îl doreau era să le mai spună o dată că totul fusese plătit şi să iasă de acolo în goana mare. Să părăsească localul cu miros ameţitor şi să nu-l mai vadă pe individul acela cu maniere pompoase și ochi bulbucaţi. Să fugă.

— Aţi fost foarte amabil că v-aţi ocupat de toate, domnule, spuse în cele din urmă naiva Luz.

Dacă… Dacă o să vă putem ajuta vreodată cu ceva, dacă doriţi să treceţi pe la restaurantul nostru, vă vom invita cu plăcere…

Mona o lovi cu piciorul pe sub masă, așa că tăcu brusc. „Taci, nesăbuito“, îi dădea de înțeles. „Mai întâi să ne obișnuim cu vestea, deocamdată las-o mai moale cu politeţea.“ Nu era vorba de neîncredere: cu siguranţă, proprietarul firmei de pompe funebre nu avea de gând să le înşele, dar ele nu erau obişnuite să fie tratate cu bunăvoinţă şi respect, iar situaţia aceea le copleşea. Deşi poate era momentul să alunge bănuielile, se gândi Mona, poate că Luz are dreptate să-i facă lui Hernández ăsta o modestă invitaţie drept răspuns la amabilitatea lui.

— Dacă doriți să ne faceți o vizită, ştiţi unde ne găsiţi, adăugă învingându-şi reticenţele şi silindu-se să arate ceva ce aducea a zâmbet. În orice zi, când vă vine mai bine dumneavoastră.

În sfârșit, după ce aleseseră ceva la întâmplare, îşi luară rămas-bun de la portoricanul cu catalogul lui de podoabe sinistre şi ieşiră, ascunzându-și frământarea tumultuoasă, amestecul de tulburare și euforie din suflet.

Fiul proprietarului le urmări năucit din penumbra care învăluia spatele magazinului, cu gura căscată şi cu cârpa jegoasă în mână.

9

Grăbiră pasul, întrerupându-se una pe alta, gesticulând și schimbând păreri și presupuneri cu voci ridicate. Mergeau atât de absorbite, atât de concentrate asupra problemelor lor, încât abia dacă băgară de seamă privirile şi comentariile pe care le atrăgeau când şi când în trecerea lor. „Iată-le pe fetele amărâtului de Emilio Arenas, ce păcat.“ „Iată-le, bietele fete, fiicele Căpitanului.“

Intrară împreună în clădirea unde locuiau și urcară în grabă, sărind treptele din două în două; când ajunseră pe ultimul tronson, o găsiră pe Remedios aşteptându-le pe palier, ţinându-se strâns de balustradă. În spatele ei, ușa apartamentului rămăsese deschisă.

— Nici nu ştii, mamă, ce ni s-a întâmplat!

— Şşşt!

Părea agitată, emoţionată; le făcu semn să intre repede, zicându-le întruna să tacă. Ele mureau de nerăbdare să-i spună marea veste a dimineţii; de toate celelalte — oferta de la spălătorie, datoriile de la Casa Moneo, slujba pe care Mona o acceptase — abia dacă îşi aminteau. Înmormântarea plătită de la cap la coadă, dricul şi lespedea… Era tot ce le interesa.

— N-o să-ți vină să crezi ce ne-au spus!

— Tăceţi!

— Ai să rămâi înmărmurită când o să-ţi povestim, mamă! Văzând că fetele nu se supun, împărți palme în stânga și-n dreapta ca să le facă să tacă odată.

— Cineva ne-a făcut o vizită, izbuti să spună în cele din urmă, cu voce înfiorată.

Stăteau în mijlocul coridorului, umplând spaţiul cu prezența lor. Aproape pe întuneric, căci lumina amiezii nu ajungea niciodată acolo.

Împingându-le, le sili să înainteze până la bucătărie şi le arătă masa cu o veneraţie demnă de Vinerea Mare. Pe aceasta, aranjate cu precizie

milimetrică, se aflau patru plicuri şi două cărţi de vizită.

— Înmormântarea e plătită: dacă asta e marea veste pe care vreţi să mi-o daţi cât mai repede, nu vă deranjaţi, pentru că ştiu deja. Dar nu e singura noutate.

Trase aer în piept cu nesaţ şi îl dădu afară pe gură.

— Ne-au dat bani frumoşi. Şi patru bilete… Vocea i se frângea, respiră adânc, adunându-şi puterile ca să poată încheia. Patru bilete la clasa întâi. Ca să ne întoarcem.

Strigătele fetelor făcură pereţii să se cutremure. Apoi se îmbrăţişară, săriră ţinându-se de mână, bătură cu picioarele în podea cu furie, ţipară iarăşi. Mona râse în hohote, Luz luă faţa maică-sii între mâini şi o acoperi cu sărutări. Zarva ieşi pe ferestrele care nu se închideau bine niciodată, se răspândi prin curtea din spate şi pe casa scării; pesemne că vecinii îşi făceau cruce, neînţelegând ce e cu atâta larmă veselă într-o casă unde totul trebuia să fie doliu şi amărăciune; doamna Milagros nu mai pridea lovind în tavan din toate puterile cu coada măturii. De unde să ştie ei că acolo, în faţă, pe masa grosolană de la bucătărie, în nişte elegante plicuri alungite, se afla cauza monumentalei izbucniri de fericire.

Poate că fetele se întâlniseră pe stradă cu ei fără să ştie, sau poate că veniseră în vreme ce ele erau la spălătoria soţilor Irigaray sau stăteau de vorbă cu ***doña*** Carmen la Casa Moneo, printre saci cu legume. Important era că, la un moment dat în cursul dimineţii, doi domni intraseră în clădire, urcaseră cele patru etaje şi bătuseră la uşă cu un respectuos toc, toc, toc, la care Remedios, înfricoşată, nu se grăbise să răspundă. Unul era îmbrăcat de stradă, cu cravată în dungi şi un elegant costum gri cu vestă. Celălalt, în uniformă: tunică bleumarin, galoane aurii pe epoleţi şi manşete, caschetă în mână. Amândoi aveau

patruzeci şi ceva de ani, începeau să încărunţească şi se purtau cu cea mai aleasă corectitudine.

Mai întâi vorbi cel îmbrăcat în civil.

— Înainte de toate, doamnă, să ştiţi că vă suntem alături în durerea provocată de marea pierdere. Dați-mi voie să mă prezint. Mă numesc Santiago Lemos şi sunt reprezentant al companiei Trasatlántica Española şi şef al filialei New York.

Remedios, încă speriată ca un iepure, nu deschisese ușa de-a binelea și cerceta câte o jumătate din fiecare bărbat prin deschizătura strâmtă pe care i-o lăsa lanţul încă pus.

— Mă însoţeşte don Enrique Arnaldos, căpitanul vaporului ***Marqués de Comillas***, continuă nou-sositul, care a adus încărcătura din pricina căreia a avut nenorocul de a pieri regretatul dumneavoastră soț.

Cel în uniformă îşi plecă atunci bărbia, cu un gest sobru, aproape militar.

Se scurseră câteva secunde de tăcere de ambele părţi: bărbaţii se aflau încă pe palier, aşteptând o reacţie, iar ea era incapabilă să-şi revină din năucire. Atunci, Lemos îşi strecură legitimaţia prin crăpătura uşii, iar Arnaldos îi urmă exemplul câteva clipe mai târziu. Remedios le cercetă cu atenție pe amândouă, fără grabă. În realitate, analfabetismul ei nu-i îngădui să distingă nimic în afară de câteva rânduri de litere nedesluşite. Însă dreptunghiurile de carton o asigurară măcar că erau oameni decenţi. Sau aşa preferă să creadă.

În sfârşit, îndrăzni să tragă încet lanţul şi, fără o vorbă, se dădu doi paşi în spate, poftindu-i în antreul minuscul. Apoi ezită, neştiind încotro să-i îndrepte. În camera din spate rămăseseră resturi de la priveghi şi patul pliant unde dormea Luz, în dimineaţa aceea nu avusese putere să deretice. Nici bucătăria nu i se păru locul potrivit pentru bărbaţii aceia de societate, cu prestanţă şi maniere elegante, pentru nasturii aurii decorați cu ancore ai ofiţerului din marina comercială şi pentru butonii

de la manşetele directorului unei companii prospere. În afară de o baie nedemnă de a fi prezentată şi de cele două dormitoare minuscule, în casă nu mai exista altceva.

Până să se hotărască Remedios, nou-sosiţii încercau să-și ascundă stânjeneala de a se afla între pereţii aceia cafenii, scorojiţi, în faţa unei femei ciolănoase şi brunete, care fusese cu siguranţă frumoasă cândva, dar acum, deși era încă destul de tânără, avea întipărite pe faţă, înainte de vreme, ravagiile vârstei. Deși nu împlinise patruzeci şi trei de ani, Remedios începuse să se rostogolească pe panta decăderii, veştejită de soarele sudului, de lipsuri şi de necazuri; de sarcinile încheiate cu naşteri fericite şi de cele întrerupte; de moartea lui Jesusito, băiatul pe care și-l dorise atât de mult şi a cărui pierdere fusese pentru ea un pumnal înfipt în inimă; de moştenirea genetică a unui lung șir de strămoşi prost hrăniţi şi deposedaţi.

Văzând că femeia nu-i poate pofti în casă, Lemos îşi drese glasul, îşi potrivi nodul de la cravată şi vorbi chiar acolo, așa cum stăteau înghesuiți în antreu, având drept singură decorație un bec fără abajur ce răspândea o lumină gălbuie peste capetele lor:

— Ştiţi, doamnă…

Urmă un monolog în care vorbi despre accidentul, pe cât de trist, pe atât de întâmplător, ce avusese loc de curând, despre o probabilă imprudenţă temerară a răposatului Emilio Arenas, absența neglijenţei din partea companiei, exonerarea de vină, eliberarea de răspundere…

Marinarul nu zicea nimic, iar Remedios nu pricepea o iotă: prea multe concepte abstracte, prea multe cuvinte pompoase. Până ce bărbatul îşi duse mâna la buzunarul interior al hainei şi vorbăria de neînțeles căpătă un contur mai precis. În sfârşit, văduva întrezări sensul tuturor acelor lucruri cu o oarecare limpezime.

— Compania Trasatlántica, anunţă Lemos solemn, ca un semn de bunăvoinţă şi în chip de compensaţie dezinteresată, s-a îngrijit ieri să ofere cea mai bună înmormântare, iar astăzi a achitat cu plăcere toate cheltuielile. Însă asta nu e totul. Acum, dacă ne permiteţi, binevoieşte să vă ofere o generoasă despăgubire, reprezentată de suma de două sute de dolari pe membru de familie aflat în grija răposatului, ca să acoperiți alte cheltuieli pricinuite de deces și să puteți cumpăra patru bilete de vapor…

Din clipa aceea, nefericita Remedios nu mai fu în stare să-l urmărească: izbucni în plâns cu o mâhnire atât de amară şi de sfâşietoare, că Lemos nu avu încotro şi îşi coborî vocea până ce amuţi.

„Vai, Emilio, Emilio, Emilio“, repeta ea în şoaptă, încercând zadarnic să-şi şteargă lacrimile cu şorţul. Stânjeniți, agentul companiei navale şi căpitanul vaporului ***Marqués de Comillas*** își fixau cu privirea vârful pantofilor. De parcă ar fi putut găsi acolo o formulă magică pentru ca timpul să treacă în zbor şi să scape cât mai repede din tristul apartament şi de trista văduvă.

10

Dând din mâini, pălmuindu-le şi trăgându-le de mânecă, Remedios izbuti să-şi mai potolească fetele. Cu ochi strălucitori şi feţe îmbujorate, se aşezară în sfârşit pe taburetele din bucătărie, încă luându-şi una alteia vorba din gură, în timp ce se străduiau să pună totul cap la cap, până când socotiră că înţeleg situaţia.

Domnii aceia aveau cu siguranţă dreptate. Nu încăpea îndoială că totul fusese un incident regretabil: tatăl lor se aflase la locul nepotrivit, printre muncitorii de pe vapor şi de pe chei, în căutarea blestematului său de ulei de măsline, fără vreo însărcinare anume. Distrat, străin, nelalocul lui. Bine că aveau de-a face cu o companie decentă şi cu doi bărbaţi cinstiţi şi mărinimoşi, care se milostiviseră de ele, în ciuda a toate. Slavă Domnului.

Compania Trasatlántica, agentul Lemos şi căpitanul Arnaldos se prefăcură automat în echivalentul din New York al Sfintei Treimi. Tatăl, Fiul şi Sfântul Duh, cu bunătatea lor nemărginită şi glorioasa lor nobleţe sufletească, împărţind bilete de lux şi bancnote de cincizeci de dolari, atât de noi şi de scorţoase, că păreau recent călcate şi foşneau când le pipăiau. Nu mai văzuseră în viaţa lor atâţia bani laolaltă, iar asta le determină să facă rapid o grămadă de planuri, unele înţelepte, altele pline de iluzii nesăbuite.

— Primul lucru pe care trebuie să-l facem e să-i plătim biletele lui Sendra, că tatăl vostru era încă dator la Valenciana pentru ele, răsună cumpănita propunere a lui Remedios.

Victoria puse câteva bancnote pe masă, lovind tare cu palma.

— N-om avea bani? zise fără ruşine. Surorile îi ţinură isonul, izbucnind în râs.

— Va trebui să aflăm şi cât datorăm la Casa Moneo, sugeră Luz, aşezând deasupra câteva

bancnote, iar palma sună din nou sec, strivindu-le.

— Şi să achităm chiria cu care am rămas în urmă la apartament şi la El Capitán.

O ţinură aşa câteva clipe, alternând numărarea datoriilor cu a banilor, făcând presupuneri şi socoteli printre râsete şi ţipete. În cele din urmă, isprăviră cu obligațiile economice, și atunci peste capetele lor se așternu o tăcere vremelnică. Pe masă, răspândite precum cărţile de joc la sfârşitul unei partide, mai rămăseseră câteva sute de dolari.

Liniştea se prelungi câteva clipe, până ce Mona o întrerupse cu o şoaptă.

— Şi, îndată ce plătim, o ştergem de aici cât putem de repede.

Apucă imediat un pliant cu datele de plecare ale vapoarelor spre Spania, dintre cele lăsate de Lemos lângă bani.

— Următoarea plecare, 17 aprilie, spuse, arătând cu degetul un rând. Apoi aruncă o privire la calendarul atârnat pe perete, singurul detaliu decorativ din bucătăria sărăcăcioasă, un calendar publicitar de la librăria Galdós din apropiere, cu totul nepotrivit în locul acela unde nu se zărea nicio carte. Putem să ne cărăm în mai puţin de trei săptămâni sau, dacă nu, să rămânem până…

— Te-ai prostit, de ce să mai aşteptăm? Şi dacă ne-am lua tălpăşiţa mâine dimineaţă, e totuna, n-avem de la cine să ne luăm rămas-bun şi n-avem nimic de făcut aici; plecăm, dar cât mai repede, mâncând pământul…

Protestele surorilor se amestecară, învălmăşite: niciuna nu părea dispusă să-şi prelungească şederea nici măcar cu un minut peste cât era nevoie.

Chiar şi Luz, întotdeauna cea mai visătoare, începu să-şi facă iluzii cu privire la drumul de întoarcere.

— Şi, pe deasupra, o să mergem la clasa întâi…

Îşi amintiră atunci călătoria spre America la bordul vaporului ***Manuel Arnús***, călătorii de la

clasa lor cu destinația New York, care poate rămăseseră în oraș sau, dimpotrivă, se risipiseră pe imensa hartă a Statelor Unite în lungi periple pe calea ferată. Către minele şi furnalele din West Virginia, să crească vite pe pajiştile din Idaho şi Nevada, să sfarme piatră în carierele de granit din Vermont, să lucreze în marile oţelării din Ohio sau la liniile de ambalat fructe din California ori Dumnezeu ştie pe unde. Nu-i uitaseră nici pe ceilalţi care, în căutarea unui viitor, își continuau drumul pe mare până la Havana sau Veracruz, aşa cum păstraseră o imagine plăcută a celor patru paturi strâmte ce le fuseseră alocate printre sutele îngrămădite pe interpunte; lungile ore petrecute în voia intemperiilor doar pentru a evita întunericul sinistru din zona aceea a vaporului, zgomotul implacabil, senzaţia permanentă de umezeală, voma, lacrimile, răbufnirile de revoltă împotriva sorţii negre care le obligase să pornească în călătoria aceasta îngrozitoare.

— La clasa întâi, repetă fata.

Evocară din nou contrastul brutal cu alte zone ale vaporului, realitatea ce li se deschise în faţa ochilor în după-amiaza când, fugind de veşnicele văicăreli ale mamei şi lăsând cu buzele umflate o mână de fochişti care le trăgeau clopotele cât era ziua de mare, îndrăzniseră să intre în zonele interzise: cele hărăzite fiinţelor atinse de bagheta magică a norocului, şi nu sărăntocilor morţi de foame ca ele trei. Galeriile cu fotolii îmbrăcate în piele vişinie şi piedestaluri de faianţă, şemineurile de piatră sculptată, somptuoasa scară de fier forjat, spiraiul multicolor din tavanul salonului.

— Vă amintiţi când ne-am strecurat în sala de dans? întrebă Victoria.

Drept răspuns, izbucniră din nou într-o cascadă de hohote.

— Şi tipul de la pian? Vi-l amintiţi pe tipul de la pian, cu ditamai mustaţa?

Victoria îşi aşeză sub nas degetul mare în chip de mustaţă, încruntându-se, şi se puseră iarăşi pe râs. Locul pe care îl evocau era în realitate un salon de muzică impunător, unde călătorii de lux ascultau un pianist bondoc, cu mustața răsucită, care cânta ***Danzas gitanas*** de Joaquín Turina cu o pricepere mediocră. Dar ele pătrunseseră deja în alt univers, ca într-o capsulă, şi era prima oară când ascultau puţină muzică după mult timp. Se săturaseră teribil de toate, nu le-a mai păsat, nu s-au stăpânit pentru că n-au avut chef şi au început să danseze în felul lor într-un colţ, transmiţând prin mişcările lor prospeţimea străzilor din Málaga şi toată furia care li se adunase în suflet, bătând din palme, scuturându-şi pletele şi mlădiindu-şi şoldurile cu o graţie infinită, mai întâi toate trei împreună, apoi cele două mai mari retrăgându-se ca s-o îndemne prin gesturi pe Luz, cea mai fermecătoare.

— Şi când au făcut roată în jurul nostru?

— Şi când ne-au dat afară aproape în şuturi?

Când pasagerii le-au observat, unii au întors capul spre ele, curioși și alarmați deopotrivă, alții au început să se ridice în picioare. Prudenţi mai întâi, fascinaţi apoi, s-au tot apropiat până ce au făcut roată în jurul lor: bărbaţi în cămăși imaculate, cu ţigări de foi între dinţi, ale căror neveste, superbe şi pline de bijuterii, le urmăreau scandalizate din spate. Până când patru ospătari le-au azvârlit afară pe brânci, lăsând în urmă o avalanşă de voci de protest, un şuvoi de fluierături dezaprobatoare şi câţiva domni de bonton cu dorinţa de a se elibera de butoni şi de cravate ca să treacă drept emigranţi şi să le urmeze până în neprimitorul lor colţ, în măruntaiele cele mai întunecate ale transatlanticului.

A fost singurul moment memorabil din zilele infernale cât a durat traversarea, iar acum aveau posibilitatea de a-şi răscumpăra suferinţa: aveau tot dreptul să ocupe salonul acela de muzică, aveau

să doarmă în cabine cu baie proprie, în loc să ocupe paturi modeste între necunoscuţi, petrecând nopţi pline de sforăituri, lamentări şi plânsete străine, în miros de vomă şi urină, aveau să cineze cu tacâmuri de argint sub spirai, în loc să stea la mesele înghesuite unde luau loc declasaţii ca să-şi soarbă toţi grămadă supa îndoită cu apă.

— Ştiţi la ce mă gândesc…?

Mona a fost cea care le trezi din amintiri, iar celelalte ziseră în cor:

— La ce?

Strânse biletele împrăştiate pe masă și închipui cu ele un evantai pe care și-l lipi de nas.

— Poate reușim să luăm totul. Să îmbarcăm cu noi mesele, scaunele, vesela, cratiţele… Toate lucrurile de la El Capitán. Cu ele şi cu banii ăștia am putea să deschidem la Málaga o cârciumă.

O privire de parcă ar fi fost o iluminată. O prăvălie, spusese. O cârciumă în lumea lor: cum altfel ar putea supravieţui mai bine? Între concetăţeni, lângă ai lor, servind peştele pe care ele însele l-ar cumpăra după ce pescarii ar aduce năvodul la mal trăgând de clece, ca să separe apoi hamsiile de sardele şi sardelele de raci, iar racii de stelele-de-mare. Peştişori mici ca de argint, pe care i-ar da prin făină şi i-ar prăji pe foc şi i-ar pune pe masă călătorilor aflați în trecere şi vecinilor, vorbind cu ei în limba lor, împărtăşind subînţelesuri, semne secrete şi bancuri într-o curte interioară cu pereţi văruiţi şi ghivece cu muşcate şi voci de femei în casele din apropiere şi pisici lenevind în aşteptarea oaselor şi măruntaielor de peşte.

— Un El Capitán în lumea noastră, sugeră Luz, aproape în şoaptă. Ce ar putea fi mai bine…

11

Brusc, se auzi soneria: un sunet cu totul diferit de bătaia discretă în ușă prin care reprezentantul companiei şi ofiţerul din marina comercială își anunțaseră prezența în dimineaţa aceea.

Mama şi fetele se încruntară: „cine-o fi?“, murmurară ele. Poate vreo vecină, ori vreun cunoscut de-al lui Emilio care aflase cu întârziere de moartea lui şi venea în grabă să-şi prezinte condoleanţele. Pentru orice eventualitate, cele opt mâini adunară repede prada: plicurile, bancnotele de cincizeci de dolari, biletele de vapor încă nedatate, orarul curselor. În timp ce le îndesau de-a valma în haine, la pieptul cald sau în buzunare, vizitatorul, cine va fi fost el, sună din nou cu insistență.

Doar când nu mai rămăsese nimic pe masă, Victoria se ridică să deschidă.

O auziră trăgând lanțul și apoi zăvorul, după care răzbătu până la ele o voce masculină pe care dinăuntru nu izbutiră s-o înţeleagă. Urmară câteva clipe de tăcere, ca şi cum sora cea mare ar fi zăbovit, întrebându-se dacă să deschidă sau nu. Până ce scârţâiră balamalele uşii şi ştiură că cineva e pe cale să intre.

Victoria reapăru cu chipul descompus, iar în spatele ei se distingea silueta unui bărbat.

— E un avocat, le lămuri cu un firicel de glas. Zice să nu ne treacă prin cap să ne atingem de vreun ***duro*** din banii pe care ni i-au dat, să restituim totul, inclusiv biletele.

O priviră cu gura căscată şi cu ochii cât cepele.

— Se pare că încearcă să ne cumpere ca să ne dea la o parte fără să facem scandal. Că trebuie să căutăm vinovaţi şi să negociem o intem… Indrem…

Aici i se împletici limba, nu-i ieşea cuvântul.

— Indemnizaţie, încheie vocea masculină într-o spaniolă aproximativă.

Atunci, fără a aştepta să fie poftit, bărbatul se strecură pe lângă Victoria şi se proţăpi cu aplomb în mijlocul bucătăriei.

— Iar dacă vă lăsaţi pe mâna mea, pot să vă obţin de zece ori mai mult.

Nu vorbea ca ele, dar se descurca şi reuşi să se facă înţeles.

— Fabrizio Mazza, la ordinele dumneavoastră, ***signora***…, se prezentă el, apucându-i mâna lui Remedios fără a-i lăsa timp să reacționeze.

Schiță gestul de a i-o săruta, însă mama și-o retrase brusc. Văzându-se refuzat, deveni prudent și preferă să nu încerce același lucru cu fiicele.

— ***Signorine***…, zise fără să adauge altceva şi îşi înclină capul cu politeţe. Niciuna nu răspunse.

Era îmbrăcat într-un palton cu model înspicat la două rânduri de nasturi, din care răsărea nodul unei cravate roşii; avea fruntea îngustă, obrajii cărnoşi şi părul brunet, dat din belșug cu pomadă. Avea în jur de patruzeci de ani, ţinea în mâna stângă o pălărie de fetru gri deschis şi pe degetul inelar purta un ghiul de aur cu un granat. Un parfum intens de loţiune pentru bărbaţi se răspândi în încăpere, un parfum straniu pentru ele, care veneau dintr-o lume în care bărbaţii miroseau doar a bărbaţi, a tutun, a vin, a sare şi a sudoare.

Nu-l poftiră să ia loc, iar el, precaut în faţa privirilor neîncrezătoare, rămase în picioare, alcătuind un contrast ciudat așa cum stătea între veselă şi peretele umflat de umezeală. Italianul le compară rapid şi îşi zise în sinea lui: ***sono bellissime*** fetele răposatului. Totuși se feri să spună așa ceva cu voce tare, intuind că dincolo de fețele plăcute şi de corpurile ademenitoare ale tinerelor puteau să se ascundă temperamente deloc dispuse să se lase amăgite de câteva galanterii.

— ***Io sono*** mereu de partea celor păgubiți, puteţi ***sa*** aveţi ***incredere piena in*** mine…

Aşa începu un monolog care se prelungi câteva minute și din care ele, cu toate că mai pierdură

șirul, izbutiră să priceapă ideea principală: că avocatul acela picat din cer aflase de accidentul tatălui lor şi îşi oferea serviciile, întrucât avea experienţă cu incidente asemănătoare, litigii pricinuite de accidente portuare în care erau implicați muncitori neasiguraţi, responsabilităţi pe care nu şi le asuma nimeni şi companii care aveau pretenţia să se spele pe mâini cu neruşinare.

— Dar el nu era muncitor nici în port, nici pe vapor, îl lămuri Mona, prima care îndrăzni să intervină.

— ***Certo, ma che conteaza***, le-o trânti avocatul. A fost o ***victima***, ***si questo è la cosa più importante***.

Continuă să înșire cazuri din trecut care se rezolvaseră favorabil în tribunale; pomeni concepte ca încălcare, risc, anomalii, lipsa evidentă a măsurilor de protecție. Cu toate că le scăpau o mulţime de detalii, atât din pricina felului de a vorbi al bărbatului, cât şi a propriei ignoranţe, un lucru li se păru indiscutabil femeilor: Fabrizio Mazza părea să ştie despre ce vorbeşte. Iar când îşi încheie peroraţia cu fraze care făceau aluzie la compensaţii, contraprestaţii suplimentare şi o înțelegere financiară mai avantajoasă decât cea oferită de Trasatlántica, atât soţia, cât şi fetele bunului Emilio Arenas se convinseră că, pentru a contrabalansa Sfânta Treime reprezentată de compania navală, reprezentantul acesteia şi căpitanul vaporului ***Marqués de Comillas***, acum aveau în faţa lor un presupus înger mântuitor.

— Gândiţi-vă bine. Chestiunile juridice nu se rezolvă repede, însă avem mult de câştigat.

Căută sub reverele late ale paltonului şi scoase dintr-un buzunar interior o carte de vizită.

— ***Qui è*** adresa mea, le zise așezând-o pe masă, căci prefera să nu-şi apropie nici măcar mâna de ele.

În cele din urmă îşi luă rămas-bun cu două plecăciuni din cap: ***signora***, ***signorine***. Apoi,

dându-și seama că n-au de gând să-l conducă, se răsuci pe călcâie, îşi puse pălăria şi plecă.

În bucătărie se aşternu o tăcere mormântală, amestecată cu parfumul masculin, apoi auziră clanța și zgomotul de pași stingându-se pe măsură ce italianul cobora treptele. Când se simţiră la adăpost de străin, totuşi, nu se agitară precum găinile în coteţ: de data aceasta nu răsunară țipete de bucurie, nici bătăi din palme, nici hohote de râs. Între ele rămase plutind doar o descumpănire atât de densă, că putea fi tăiată cu foarfecele de peşte pe care le ţineau într-un sertar de lângă chiuvetă.

Fără o vorbă, Mona se scotoci printre faldurile fustei, de unde scoase câteva bancnote mototolite şi un plic şifonat cu antetul companiei Trasatlántica; încruntă din sprâncene şi le privi câteva clipe, după care le azvârli furioasă pe masă.

Celelalte o imitară, iar din decolteuri, buzunare şi manşete reapăru tot ce mai devreme se grăbiseră să ascundă: în urmă cu doar o jumătate de oră le provocaseră o bucurie neînfrânată, dar acum, în mod cu totul neprevăzut, tocmai deveniseră ceva potenţial otrăvit.

În atmosfera apăsătoare din bucătărie plutea, ca o pasăre, întrebarea pe care nimeni n-o rosti cu voce tare, deși toate şi-o puneau în sinea lor. O întrebare foarte simplă: da sau nu?

— Poate ar trebui să cerem un sfat înainte să hotărâm… Victoria primi imediat un răspuns, plin de necaz din pricina neputinței:

— Și cui să i-l cerem, fă, neştiutoareo?

Își dădeau seama că n-au pe nimeni și, mai mult ca oricând, simţeau că realitatea lor era atât de dezolantă. Patru naufragiate în derivă într-un oraş imens, asta erau: patru sărmane neștiutoare, cărora nişte bărbaţi bine îmbrăcaţi, cu idei pe cât de ferme, pe atât de potrivnice le făceau propuneri ispititoare, despre care ele nu știau să spună cât sunt de realizabile. Ignoranța aproape desăvârșită şi lipsa absolută de experienţă le împiedicau să-și

dea seama dacă domnii de la Trasatlántica, cu butonii şi galoanele lor aurii, voiau să le întindă sincer o mână de ajutor sau, dimpotrivă, să se descotorosească de ele fără a le da ocazia să riposteze. În acelaşi timp, nu erau în stare să ghicească singure dacă avocatul cu ghiul, parfum pătrunzător şi palton elegant avea să fie capabil să vegheze pentru ceea ce li se cuvenea în realitate sau avea să se prefacă în fum, lăsându-le singure, şi mai distruse decât erau, fără bilete şi fără niciun amărât de ***duro*** ca să se întoarcă.

Redeveniseră patru biete femei confruntate cu nesiguranța într-un oraş gigantic, rătăcite printre străini. Nu mai aveau planuri nebuneşti, nici nu-şi mai aduceau aminte de dansuri spontane, iar lumina mediteraneană ce părea să fi inundat deodată bucătăria se tulbură până se stinse, readucându-le în fața adevărului gol și mârșav, a descumpănirii și a singurătății.

12

Soneria le făcu să uite de zbucium: pentru a treia oară în doar câteva ore, cineva suna la uşa aceea la care nu sunase nimeni în lunile trecute. Mama îşi făcu cruce cu un gest teatral şi nervos, fetele îşi ţinură răsuflarea. După câteva clipe, Victoria se ridică din nou şi, fără zgomot, se duse să deschidă.

Spre uşurarea tuturor, nu era tot un bărbat gata să mai scoată vreo propunere tulburătoare din joben, ci un tânăr distribuitor de la Casa Moneo.

— ***Doña*** Carmen o aşteaptă pe una dintre domnişoare. Se înţeleseseră pentru trei şi jumătate şi e aproape patru. Celelalte fete sunt deja acolo.

Bombănind, își blestemară uitarea şi îi explicară mamei cu chiu, cu vai de ce o chema pe una dintre ele proprietara prăvăliei.

— Să fie servitoare în seara asta, sau ospătăriță, sau așa ceva…, o lămuriră Victoria şi Luz, pe când Mona ieşea pe ușă ca din puşcă.

După ce dispăru pe scări în jos, golul absenței sale deveni straniu, aproape palpabil. Abia dacă se despărţiseră de când sosiseră la New York: respingând totul şi pe toţi, alcătuiseră o triadă compactă, veşnic împotriva acelei vieţi noi pe care fuseseră silite să şi-o asume. Totuşi, acum, în momentul cel mai descumpănitor, se separau pentru prima oară.

În încăperea din dos a prăvăliei Casa Moneo, aflată în apropiere, ***doña*** Carmen aştepta încruntată; lângă ea, alte două fete şi o femeie de vârstă mijlocie îmbrăcată în negru din cap până în picioare, cu poalele fustei aproape măturând pământul, cearcăne adânci şi întunecate şi o vădită expresie de iritare zugrăvită pe chipul ca de pasăre. ***Doña*** Damiana, auzi că îi spune pe nume stăpâna casei.

În chip de salut, Mona primi un ordin din partea necunoscutei de îndată ce intră.

— Să-ți văd mâinile.

Nu reacţionă; nu era sigură că înţelesese bine.

— Mâinile, am spus, arată-mi-le, repetă femeia, exasperată. Şovăind mirată, Mona întinse încet mâinile. Necunoscuta i le apucă şi le întoarse de câteva ori pe faţă şi pe dos, cercetându-i unghiile și palmele, uitându-se până şi între degete.

— Dinţii, îi ceru apoi.

Încă năucită, fata își depărtă buzele, dezvelindu-și dinții din faţă, în timp ce femeia o examina de parcă ar fi cumpărat o iapă la un târg de vite. Apoi o apucă de bărbie, ridicându-i, și îi întoarse capul la stânga și la dreapta, căutând pe gât şi pe sub urechi vreo urmă de murdărie pe care nu reuşi s-o găsească. Când o eliberă din strânsoarea degetelor ei uscate, mai dădu un ordin.

— Brațele sus.

Derutată încă, Mona îşi depărtă braţele de trup şi le ridică încet. Femeia se aplecă până ajunse cu nasul la nivelul subsuorilor şi i le mirosi. Părând satisfăcută de aparenta lipsă a mirosurilor nedorite, îi întinse o haină închisă la culoare.

— Pune asta pe tine, repede.

Furia care clocotea în mintea Monei era gata să explodeze, dar se strădui să şi-o stăpânească în timp ce îşi descheia vechea ei jachetă de lână. Proprietara prăvăliei, oarecum stânjenită de controlul ca de cazarmă la care o supunea bătrâna, arătă spre un colț al încăperii: un spațiu strâmt, în spatele unei grămezi de lăzi, care îi putea asigura un minimum de intimitate.

La scurt timp după aceea, Mona ieşi purtând o uniformă neagră, cu guler şi manşete albe. Îi venea cam largă şi încercă să ascundă lucrul acesta legându-şi strâns la mijloc șorțulețul cu dantelă pe care femeia aceea acră i-l întinsese, zicându-i:

— Şi strânge-ți claia aia de păr.

Doña Carmen le întrebă pe celelalte fete:

— Nu dă vreuna dintre voi o mână de ajutor din când în când la Encarna, coafeza?

— La dispoziţia dumneavoastră, răspunse una dintre ele cu timiditate.

Era o tânără îndesată, mică de statură, cu faţa rotundă ca luna plină şi părul creţ, de-un blond spălăcit. Mona o cunoştea din vedere, se întâlnise cu ea de multe ori pe stradă sau în prăvălii de prin cartier. Dar nu ştia cum o cheamă, nici pe ea, nici pe cealaltă fată cu care urma să lucreze, cea înaltă, cu bărbia ieşită în afară, care aştepta într-un colţ.

— Păi strânge-i părul într-un coc…, porunci ***doña*** Carmen, scoţând dintr-un dulap o perie şi nişte ace de păr de alamă.

Doña Damiana o obligă să se aşeze pe o bancă, fata se duse în spatele ei şi îi vârî degetele în părul pe care nu şi-l pieptănase în dimineaţa aceea. Era închis la culoare şi strălucitor, ondulat până mai jos de umeri, străin de tunsorile moderne şi de pieptănăturile obişnuite ale femeilor de vârsta ei. Fata o trase de câteva ori de păr, încercând să i-l descurce, și începu să-i înfigă agrafele în părul des, pe când Mona își mușcă buza ca să nu ţipe. Cu greu se stăpâni să nu se scoale în picioare, să trântească vreo obrăznicie şi să-şi ia tălpăşiţa. „Pe mă-ta s-o pui să ţi-o pieptene, babă scârboasă“, îi venea să-i zică, cu îndrăzneala de pe uliţele din sud.

Din fericire, fata avea mâini sprintene şi, după numai câteva minute, şopti: „gata“. Mona dădu să se ridice, dar bătrâna îi înfipse în umăr o mână ca o gheară. „Stai locului“, mormăi ea.

— Boneta, zise cu asprime, întinzându-i ceva alb coafezei improvizate. Pune-i-o.

În stradă le aştepta o maşină impunătoare; în jurul ei se îmbulzea o droaie de băieţi care îi admirau jantele şi farurile, aripile strălucitoare şi luciul de culoarea nopţii al vopselei, încercând fără succes să arunce o privire înăuntru. Nu le dădea voie șoferul în uniformă, un bărbat cu părul grizonant, spaniol și el, firește.

Le deschise portiera îndată ce le văzu ieşind din băcănie: ***doña*** Damiana se instală pe scaunul din faţă, fetele urmau să meargă în spate. Mona urcă ultima, iar şoferul se uită fără ruşine la posteriorul ei, până când ea reuşi să se aşeze, apoi le dădu câteva palme peste ceafă băieţilor şi se urcă la volan.

Înăuntru mirosea a piele fină, a ceară parfumată şi a alte substanţe cărora Mona nu le cunoştea numele. Porniră în tăcere pe Eighth Avenue, spre Upper West Side, în vreme ce ea privea pe geam, simţind un nod în măruntaie.

Pentru prima oară de când debarcaseră furioase ca nişte iepe tinere pe cheiurile de pe East River, fiica mijlocie a lui Emilio Arenas se aventura fără surorile sale în grandoarea unui alt New York.

13

Bucătăria unde le duseră semăna cu a familiei Arenas așa cum seamănă o balenă cu o hamsie: cea din apartamentul de pe 14th Street era strâmtă, îngustă și întunecată, pe când aceasta surprindea prin generozitatea spațiului, înălțimea tavanului, suprafeţele imaculate de marmură și plăcile de faianţă de pe perete.

Cu aceiaşi ochi iscoditori cu care o examinase pe Mona în Casa Moneo, de la mirosul corporal până la măselele de minte, ***doña*** Damiana, în rol de chelăreasă, controla acum cele mai mici detalii din reşedinţa aflată la etajul şaptesprezece al clădirii The Majestic: paharele de cristal trebuiau să strălucească, curate ca lacrima, aperitivele din meniu trebuiau aranjate la milimetru, gheaţa, tăiată cu precizie, iar șervetele dantelate, împăturite impecabil.

Înainte de a intra, li se porunci să mai aştepte câteva momente în ***o_ce***, lângă bucătărie. În cele din urmă, majordomul, un bărbat înalt, vârî capul în încăpere şi făcu un semn spre ***doña*** Damiana. Drept răspuns, aceasta trase aer adânc în piept, îl expulză pe nări și zise cu asprime: „la treabă!“.

Angajata veterană impuse ritmul şi ele o urmară în ordine, după statură. Înaintea tuturor mergea fata care o pieptănase pe Mona şi pe care, după cum se dovedi, o chema Mercedes: era din Sada, Galicia, şi locuia cu unchii din partea tatălui, străduindu-se să pună deoparte fiecare bănuț pentru ca, într-o bună zi, să se întoarcă în Galicia natală și să-și deschidă acolo propriul salon de coafură. Încheia defilarea Luisa, o asturiană robustă din Llanes care, dimpotrivă, nu avea de gând să se întoarcă în ţara natală, căci venise de mică în America, iar acum mergea trei zile pe săptămână la nişte cursuri de dactilografie şi abia dacă îşi aducea aminte de ceva din ce auzea evocat cu atâta nostalgie acasă şi la reuniunile

săptămânale organizate de Centrul Asturian, la care părinţii o sileau să asiste.

Mona înainta între ele: de parcă i-ar fi fost scris să ocupe mereu o poziţie intermediară. Mergeau drepte ca lumânarea, aşa cum le spusese ***doña*** Damiana, literalmente, că trebuie să meargă. Fiecare ducea la înălţimea pieptului o tavă de argint, pe care se aflau tartine, hors-d'œuvre şi aperitive. Deși nu bătea la ochi, Mercedes avea fusta prea lungă, uniforma Luisei stătea să crape pe la cusături, iar a Monei era prea largă, deși fata își petrecuse de trei ori în jurul mijlocului, strâns, cordonul de la șorț. Totul din pricină că închiriaseră uniformele doar pentru o seară; a doua zi urmau să fie înapoiate la prăvălie, iar ele aveau să se întoarcă la viețile lor mărunte, de zi cu zi, departe de zona aceea frumoasă şi străină a marelui oraş.

Pe măsură ce înaintau pe coridorul lat, pavat cu dale albe și negre dispuse ca pe tabla de șah, la urechile fetelor ajunse o rumoare de saluturi și conversații. Nu se vorbea tare, vocile erau discrete și deloc grăbite. Erau glasuri de bărbaţi şi de femei care vorbeau mai ales în spaniolă, cu toate că, din când în când, se mai auzea și engleză. Ajunseră la nişte uşi vitrate duble, care erau deschise; chelăreasa le făcu semn să se oprească câteva clipe, apoi îngăimă:

— Înăuntru, toate trei; trebuie să vă așezați acolo, în față, în dreptul tapiseriei.

Lămpile învăluiau în lumină chiar și ungherele marelui salon; dincolo de ferestrele mari, noaptea se lăsase pe de-a-ntregul. Buimăcită pentru o clipă de priveliște, Mona se împiedică de un covor de la intrare, cât pe ce să cadă peste o masă așezată în lateral, pe care trona o vază chinezească.

În obraji îi urcă un val de căldură, în vreme ce încerca să menţină tava în echilibru şi-şi ţinea răsuflarea: crezu că nimeni nu băgase de seamă, dar o ciupitură pe braţ îi arătă că greşise. „Ia să

vedem dacă suntem în stare să facem ce trebuie să facem, bleago“, o auzi pe ***doña*** Damiana mormăind printre dinţi.

Nu le-a fost greu s-o identifice pe amfitrioană: era fără îndoială doamna cu părul gri-albăstrui, rochie de culoarea lavandei şi trei șiraguri de perle la gât care îi întâmpina pe nou-sosiți cu o cordialitate măsurată. „O aristocrată din Madrid“, şoptise Mercedes în urechea Monei pe când erau încă la bucătărie. Vârstnică. Văduvă. ***Doña*** Esperanza Carrera y de la Mata, marchiză de Vega Real. Sau ceva asemănător. Trăia în America de aproape cincisprezece ani, ocupându-se să rentabilizeze imobilele moștenite de la soţul mort pe neaşteptate într-o călătorie în Nicaragua, un loc unde nu pricepuse nimeni, niciodată ce mama naibii căutase marchizul. Nobila doamnă adusese la New York împreună cu ea o încărcătură de mobile și servitorii dintotdeauna, toţi de origine neîndoielnic castiliană: Damiana cea severă, care ținea casa, dar la nevoie făcea pe bucătăreasa; Fulgencio, majordomul, care se descurca de minune cu socotelile și comisioanele; și Severino, mecanicul care care le adusese pe fete cu automobilul Packard. Îi trimiseseră două tinere slujnice din Segovia, dar, spre necazul doamnei, acestea se măritaseră în urmă cu vreo două săptămâni, amândouă în aceeași zi, cu niște veri sicilieni care le luaseră la New Jersey; drept urmare se trezise cu servitorimea incompletă în momentul cel mai nepotrivit.

Soneria sună din nou, în timp ce fetele aşteptau următorul ordin ca să purceadă, încremenite umăr la umăr de-a lungul unui perete, în faţa unei sângeroase scene de vânătoare. Picioarele apropiate, bărbia ridicată, spatele drept, aşa le instruise chelăreasa cu limba ei de poliţai. Şi tăcute ca mormintele; „cui o scoate o vorbă îi dau una de-i mut fălcile“.

Majordomul însoţea acum de la intrare alţi patru invitaţi, două cupluri mixte de americance şi spanioli. După câteva minute, îl conduse până la amfitrioană pe un domn chel, care venise singur şi se scuza, părând că se grăbeşte. În total erau vreo treizeci, treizeci şi ceva de musafiri şi fără îndoială se cunoşteau între ei. Aproape toţi erau vârstnici, se afla acolo o doamnă rotunjoară într-un scaun cu rotile, care vorbea întruna cu toţi mai tare decât s-ar fi cuvenit; se zăreau doar doi bărbaţi tineri şi o femeie de douăzeci şi ceva de ani, îmbrăcată în vişiniu, care se plimba de colo-colo printre invitaţi cu o dezinvoltură cam bătătoare la ochi, scăpând când un hohot de râs, când o exclamație exagerată. „E fata marchizei“, şopti din nou Mercedes la urechea Monei, încălcând porunca dată de ***doña*** Damiana. „Maică-sa o alintă Nena şi vrea s-o mărite cu un spaniol de rangul ei.“

Îmbrăcămintea celor prezenţi denota clasă, aproape că se puteau pipăi banii, poziţia şi mondenitatea. În cele din urmă, îşi făcu apariţia o doamnă într-o ţinută impunătoare, cu turban de catifea încreţită şi o frapantă capă purpurie. De la postul ei din ariergardă, Luisa, tânăra ospătăriţă asturiană fără amintiri din patrie, murmură pripit:

— Măiculiţă, asta e Bori, soprana, am văzut-o odată la… Şşşt! ***Doña*** Damiana o întrerupse numaidecât.

Fluxul de invitaţi se termină, dar încă nu se serveau băuturi, nu circulau aperitive, aproape nimeni nu se aşezase. În atmosferă plutea o oarecare tensiune, ce se amesteca cu fumul de trabuc şi de ţigări fine: toți păreau să mai aștepte pe cineva, toți știau despre cine este vorba și, iată, acel cineva întârzia.

Aflate la o oarecare distanţă, ospătăriţele angajate cu ziua încercau să nu-şi relaxeze braţele ca să menţină astfel tăvile la nivelul indicat. Mona era lihnită de foame: din pricina atâtor schimbări neașteptate și noutăți copleșitoare, nici nu

apucaseră să mănânce, când băiatul de la Casa Moneo venise după ea.

Glasurile invitaților se amestecau în aer cu rotocoalele de fum.

— Așadar, vine din Havana, nu?

— Se zice că a venit singur cuc, sărmanul, se pare că ea a rămas acolo…

— Vor divorţa, cu siguranţă…

— Asta după ce a renunţat la tot, ce păcat…[9]

— Poate se întoarce în Europa, spre uşurarea părinţilor…

— Mai bine aşa, toţi împreună, poate se-ntorc într-o bună zi..

— Îi va fi greu să-şi recapete drepturile, după ce a semnat, dar cine ştie…

Pe marchiza de Vega Real nu o interesaseră niciodată petrecerile zgomotoase, nici agitata viaţă socială de la New York: orice eveniment care depăşea douăzeci de invitaţi şi, mai ales, se prelungea până târziu în noapte îi pricinuia o contrarietate sâcâitoare. Prefera lunch-urile discrete, galele de binefacere de după-amiaza sau întâlnirile în reşedinţe private cu compatrioţi, ca să comenteze evenimentele ce aveau loc de partea cealaltă a oceanului. Totuși se întâmpla să nu aibă încotro şi să facă o excepţie. Ca în urmă cu câţiva ani, când a prezentat-o în societate pe fiică-sa la Plaza, sau ca atunci când se implica în organizarea vreunui eveniment caritabil. Și mai erau zile precum aceasta, când merita să-și dea rutina peste cap și să deschidă porțile salonului pentru un invitat atât de special. La urma urmelor, chiar şi deposedat de titlu, nu înceta să fie cine era, fiul unui om important. Devenise și mai atrăgător de când se știa că urma să se elibereze din legăturile conjugale şi, prin urmare, se putea recăsători.

Îşi alesese cu grijă invitaţii la ***cocktail party***; după ce le trimisese plicul cuvenit cu invitaţia, îi şi telefonase fiecăruia. Unii, mai ales cei din cercul ei, membri ai înaltei societăţi spaniole care din

felurite motive îşi aveau reşedinţa la New York, acceptaseră entuziasmaţi. Altora, americani în majoritate, chestiunea le stârnise curiozitatea. Au existat și persoane care s-au arătat rezervate: reprezentanţi ai Camerei de Comerţ, cum erau Seguí sau Subirana, ori membri ai Spanish Exporters Club, de exemplu. Sau Camprubí şi Torres Perona, unul, proprietar, şi celălalt, director adjunct al ziarului ***La Prensa***, singura publicaţie în spaniolă din oraş pe care ea, ca toţi expatriaţii şi imigranţii fără deosebire de clasă, îl răsfoia zilnic. Îl trăda numai cu ***Abc***, ale cărui ediții îi soseau pachet de la Madrid o dată pe lună: marchizei nu-i păsa că află știrile cu întârziere, era de o mie de ori mai bine decât nimic. Mai ales în ultima vreme, când lucrurile în Spania stăteau cum stăteau, cu atâtea frământări politice și abuzuri. Tocmai de aceea îl invitase în seara cu pricina şi pe corespondentul de la ziarul ei favorit, Fernández Arias. Omul venise și se arăta extrem de satisfăcut, stând de vorbă cu unii şi cu alţii în faţa unui ***bargueño***[10] de marchetărie, după ce scăpase de Máxima Osorio, doamna în scaun cu rotile, femeia aceea insuportabilă care, de câte ori îl prindea, îl bătea la cap, insistând să comenteze în cronicile lui sociale progresele finului ei ca asistent al doctorului Castroviejo, amândoi prezenţi, şi despre care se spunea că are o carieră extraordinară. Aristocrata nu se deranjase să-i invite pe consul şi pe ceilalţi diplomaţi ai patriei: „la ce bun?“, își zisese, cu o expresie de dezgust. Erau credincioşi blestematei de a Doua Republici şi, având în vedere ascendența marelui invitat al serii, se gândise că mai degrabă s-ar arunca în gol de pe Chrysler Building decât să catadicsească să vină.

14

Ceasurile erau aproape opt, iar de cealaltă parte a ferestrelor mari noaptea se lăsase de multă vreme peste Central Park. Majordomul înlocuise în repetate rânduri scrumierele de cristal pline de chiştoace cu altele curate şi, cu excepţia doamnei infirme şi a sopranei, care se hotărâse să se aşeze, lăsând să-i alunece pe covor grandioasa capă, restul invitaților rămăseseră în picioare și stăteau de vorbă în grupuri mici, care se tot adunau şi se destrămau în ritm domol.

În vreme ce conversaţiile pluteau în aer, prudente şi discrete, două chipuri statice contemplau grupul de pe poliţa de deasupra căminului. Nu erau picturi, ci două fotografii în minunate rame de argint cu dedicaţii într-un colţ. Cea din stânga înfățișa un bărbat uscățiv la față, cu frunte lată şi bărbie proeminentă; cea din dreapta, o femeie cu ochi mari, deschişi la culoare, părul blond şi o impunătoare tiară de briliante. Fetele, aflate la o oarecare depărtare, nu reuşeau să distingă fețele din portrete, dar dacă ar fi putut să le privească de aproape şi ar fi făcut un efort de memorie, cu siguranţă și-ar fi amintit numele amândurora.

La opt şi jumătate, marchiza, majordomul şi bătrâna servitoare Damiana schimbaseră deja mai multe priviri întrebătoare. Regretau că puseseră să se scoată aperitivele din bucătărie, dar cine şi-ar fi imaginat că se va întârzia așa de mult? „Ce facem?“, se întrebau din priviri. „Mai aşteptăm? Începem să servim?“

Se făcuse nouă fără zece când, în cele din urmă, se auzi soneria, luându-i pe toţi invitaţii prin surprindere. Cuburile de gheață din frapiere începuseră să se topească, nicio doamnă nu mai rămăsese în picioare, ba se aşezaseră şi câţiva bărbaţi. Ghicind că sosise, în sfârșit, cel aşteptat, se ridicară cu toţii ca alertaţi de goarnă.

Se auzi cum se dreg glasuri, foșnesc rochii, se deschid iute pudriere pentru un retuș rapid. Amfitrioana făcu câţiva paşi şi rămase în așteptare în mijlocul încăperii. În spatele ei, fiică-sa, Nena. Restul, de jur împrejur.

Lungan și foarte slab, cu frunte înaltă, părul neted, fin, deschis la culoare și pieptănat pe spate, cu nişte ochi albaştri mari, aproape străvezii. Aşa le apăru invitatul pe care îl aşteptau cu toţii, când îşi făcu în sfârşit intrarea în salon. O mustăcioară fină şi îngrijită, o țigară între degetele lungi şi o ***dinner jacket*** cu şase nasturi. Avea vreo treizeci de ani, dar se sprijinea într-un baston: se apropie de amfitrioană șchiopătând, cu un zâmbet întipărit pe chip, fără a-și cere scuze pentru întârziere.

Străin de protocol, invitatul schiţă gestul de a atinge mâna aristocratei cu buzele, apoi îi dădu două sărutări neaoşe pe obraz; îi spuse o poantă la ureche, la auzul căreia marchiza chicoti cu o oarecare prefăcătorie, dându-se la o parte ca să-i facă loc fiicei sale. În realitate, acesta era motivul pentru care planificase cu atâta migală ***la soirée***: ca să-i facă reverenţe nou-sositului, fireşte, şi să i-o prezinte pe Nena, acum că se întrezărea din nou libertatea lui.

Începu apoi runda de politeţuri între cei prezenţi, fără prea multe fasoane şi formalităţi. Tensiunea din atmosferă se risipi datorită atitudinii lui degajate, tonul vocilor urcă uşor şi, fără ca nimeni să bage de seamă, marchiza îi făcu majordomului un semn cu efect de domino: acesta se întoarse spre bătrâna Damiana şi ea, la rândul ei, transmise ordinul fetelor care, ca toată lumea, se săturaseră să tot aştepte. Începură numaidecât să se plimbe toate trei prin încăpere, aşa cum fuseseră instruite, întinzând discret tăvile către invitați. În acest timp, majordomul umplea pahare şi amesteca cocktailuri, iar în zvonul conversaţiilor pătrunse clinchetul cuburilor de gheaţă ciocnindu-se de cristal; băuturi seci şi simple pentru domni,

amestecuri cu apă sau cu sucuri de fructe pentru doamne, ba chiar unii se aventurară să încerce gusturile familiare ale patriei. Un scotch pentru invitatul de onoare, un ***pink lady*** pentru doamna în rochie din atlaz de culoarea gardeniei, un Amontillado pentru cea în scaunul cu rotile. Aflate într-un permanent du-te-vino între bucătărie şi salon, ospătărițele abia mai prindeau frânturi dezlânate din discuţii.

Nou-sositul atrăgea în continuare din plin atenţia mesenilor şi, ştiindu-se fără urmă de îndoială vedeta seratei, îşi asuma supremaţia fără complexe: vorbea dinadins cu voce tare ca să fie auzit, spunea anecdote şi făcea câte o glumă la care publicul râdea cu un entuziasm cam forțat. Unii i se adresau cu „Alteţă“; alţii, şovăitori, îi spuneau doar „domnule“, uneori „domnule conte“. „Poţi să-mi spui Alfonso, dragă“, îl auzi Mona spunând către fiica marchizei, ținând în mână al doilea pahar de whiskey. La auzul acestor cuvinte, pe fața marchizei, care se prefăcea străină de schimbul de fraze dintre tineri, se zugrăvi o expresie vădită de satisfacţie.

Seara înainta fluidă, toate doamnele se aşezaseră pe canapea, în fotolii şi în jilţuri, iar toţi domnii stăteau în picioare, cu paharul în mână. El, în picioare la fel ca ceilalţi, continua să atragă ochi şi urechi ca un magnet, menţionând scene care păreau să le fie familiare tuturor: clubul de tir din La Granja, melcii de la restaurantul L’Escargot Montorgueil din Paris, nopţile petrecute la cazinoul din Havana, plimbările matinale prin Lausanne, pe malul lacului Geneva… De la locuri trecu la instituţii, de la acestea la oameni şi, la un moment dat, folosind în chip de arătător al treilea pahar de whiskey, arătă spre cuplul din fotografiile de pe cămin, ca să înşire apoi povești despre familia lui, de parcă ar fi fost un clan prosper şi cosmopolit, dar mai mult sau mai puţin convenţional. Bietul Kiki a murit în Austria într-un

accident absurd, Beatriz s-a căsătorit anul trecut la Roma, Edel a rămas în Vedado cu soră-sa şi cu cumnatul, Pepe Gómez-Mena…

Totuşi realitatea nu putea fi mai diferită: nimic, absolut nimic nu era normal la stirpea acelui bărbat care, la un moment dat şi în ciuda eforturilor, nu avu încotro şi trebui să murmure o scuză, după care se lăsă să cadă cât era de lung pe jilţul cel mai apropiat şi-şi întinse piciorul stâng într-o poziţie deloc regală, silindu-se să-și ascundă strâmbătura provocată de o durere puternică.

Doi bărbaţi se apropiară de el în grabă, în vreme ce restul musafirilor schimbau priviri alarmate, iar peste salon se așternu o tăcere stânjenitoare. Amândoi erau medici, dar se aflau acolo în calitate de simpli invitați, la fel ca toţi ceilalţi. Cel mai în vârstă îi adresă câteva cuvinte în şoaptă, punându-i o mână pe umăr, iar cel mai tânăr se aplecă lângă el. „Apă“, spuse primul peste câteva clipe. Iar Mona, care se afla la doar trei metri, neclintită ca un stâlp, ținând în mâini o tavă cu aperitive proaspete, le lăsă fără menajamente pe o comodă și dădu fuga să aducă ce i se ceruse.

Reveni în câteva secunde; mergea atât de repede, încât vărsă puțină apă pe drum. Fără urmă de politețe, se opri şi îi întinse paharul invitatului, neștiind că pentru el era prima oară când un servitor îi oferea ceva cu asemenea bruschețe, fără farfurioară şi fără şerveţel fin. Indispus şi cu ochii închişi, tânărul nu-şi dădu seama că, la două palme de fața lui, o mână umedă și subțire de femeie ţinea un pahar de cristal sculptat, plin aproape până aproape de buză.

Medicul mai tânăr avu grijă să i-l ia din mână, celălalt fiind absorbit de treaba lui.

— Mulţumesc, îngăimă atingând uşor degetele Monei.

Avea în jur de treizeci de ani, părul şaten pieptănat cu cărare într-o parte şi purta ochelari pe un chip neted şi plăcut.

— Să încerce să bea, zise atunci cel mai vârstnic dintre medici.

Celălalt, cu paharul în mână, nu păru să-l audă.

— Dă-i apa, Osorio, insistă.

Abia atunci pricepu tânărul medic ce i se cerea: înainte nu reușise să înțeleagă, absorbit cum era de apropierea ospătăriţei drăguţe pe care o observase în tăcere toată seara.

Prinse în alergătura lor şi urmărite de zelul de temnicer al bătrânei Damiana, nici Mona şi nici cele două colege ale ei nu-l recunoscuseră pe personajul care îşi redobândea încetul cu încetul culoarea şi părea să-şi revină, spre uşurarea tuturor. Mercedes şi Luisa se aflau de mulţi ani departe de ţara unde se născuseră, Mona crescuse într-un univers modest, încapsulat în curţile interioare şi cântecele andaluze din vecini, cu o puzderie de femei drept familie apropiată: un mediu complet străin de evoluţiile politice şi de tulburările care umpleau ziarele.

De aceea, niciuna dintre ele nu ştia că, de când douăzeci și una de salve de tun îi vestiseră naşterea în Palatul Regal din Madrid, în 1907, şi până când instaurarea Republicii şi apoi dragostea îi răsturnaseră destinul, bărbatul acela fusese Prinţ de Asturias, menit să devină regele Spaniei pe linie succesorală.

De aceea nu aveau habar nici de faptul că acum, în pragul vârstei de douăzeci şi nouă de ani și bolnav de hemofilie, fără o para chioară şi cu inima frântă, trecea prin viaţă aproape ca un om obişnuit.

15

Peste o jumătate de oră anunţă că îşi ia rămas-bun, cu buna dispoziţie regăsită în mare măsură şi refăcut fizic. Trecuse de unsprezece, aproape toţi cei prezenţi îi urmară exemplul şi puţini mai rămaseră la domiciliul marchizei. Chiar şi aşa, fură destui pentru ca fetele să prindă din zbor ultimele frânturi de conversaţii.

„Era să moară, a stat mai bine de o lună în spital la Havana, au ajuns să-i facă maslu“, auzi Mona în timp ce strângea paharele celor ce plecaseră. „Ce harababură“, continuară vocile, „cu tatăl la Roma, mama la Londra şi fraţii răspândiţi prin lume…“. „Ştii că Azaña[11] locuieşte la reşedinţa din El Pardo, unde s-a mutat el când n-a mai suportat să stea toată ziua închis în palat?“ „Şi ce zice el că nevastă-sa Edelmira a rămas liniştită la Havana cu familia ei, e cam greu de crezut…“

Până când ***doña*** Damiana le porunci să se întoarcă în bucătărie şi ei îi fu cu neputinţă să mai audă ceva.

— Mâine să aduceţi uniformele la magazin, la ***doña*** Carmen, le avertiză înainte de a le concedia fără măcar să le mulţumească.

Deşi cu părere de rău, nu avu încotro şi trebui să le plătească aşa cum se înţeleseseră, trei dolari fiecăreia pentru şase ore de muncă: o sumă care părea o glumă grotescă în mediul acela atât de opulent şi pe care bătrânei i-a fost greu să i-i dea, de parcă i-ar fi smuls pielea în fâşii. Mona luă banii cu aviditate: chiar şi un fir de pai era mai mult decât dorit în situaţia ei dezastruoasă.

Îşi puseră paltoanele în tăcere, în vreme ce chelăreasa nu le slăbea din ochi, cu braţele încrucişate cu fermitate la piept, temându-se probabil să nu şterpelească vreo furculiţă de argint sau vreo solniţă. Niciuna nu avea de gând să ia nimic, dar Mona era atât de înfometată şi de sastisită de inchizitoare, că într-un moment de

neatenţie al femeii, când pe aceasta o chemă majordomul, înşfăcă nişte tartine care prisosiseră, le înveli repede într-un şerveţel şi le vârî în buzunar. „Babă scârboasă“, își zise în sinea ei. „Lua-te-ar dracu’.“

Coborâră cu liftul pentru marfă din spate: o coborâre ameţitoare de şaptesprezece etaje, presărată cu scârţâit de angrenaje, în timpul căreia toate trei se eliberară dintr-o mişcare de şorţuri şi de bonetele de pe cap; Mona îşi desfăcu şi cocul, îşi scuturǎ cu putere capul şi îşi lăsă pletele în vânt, ca întotdeauna. De data aceasta nu le ducea şoferul; ***doña*** Damiana aranjase dinainte cu proprietara Casei Moneo. Avea să le aştepte un băiat din cartier, care lucra pentru Bustelo, cel cu cafeneaua din susul străzii, de pe 115th Street, ieşea din tură la ora aceea şi îi era în drum să le ducă; pentru un dolar pe care aveau să i-l plătească, nu mai scoteau Packard-ul din garajul marchizei.

Ieşiră în noapte pe uşa de serviciu, aflată la câţiva metri de cea principală; de la distanţă văzură că mai erau câţiva invitaţi adunaţi pe trotuar. Să fi fost vreo şase sau şapte în dreptul faţadei art deco de la The Majestic, continuau să facă roată în jurul protagonistului de la ***cocktail party***, alături de care stătea acum un nou individ, care părea să aibă grijă de el, un tip zdravăn, blond, cu capul pătrăţos şi gâtul rotund. Îşi luau rămas-bun după stilul spaniol, aparent fără grabă, prelungind la infinit ultimele fraze, ultimele felicitări, ultimele politeţuri. Lângă ei, aliniate în aşteptare, se aflau câteva automobile cu șofer la volan și cu motoarele pornite.

Mercedes şi Luisa se uitară în stânga şi în dreapta, nerăbdătoare să-l găsească pe băiatul care venea după ele: ***doña*** Damiana le spusese că locul de întâlnire era intersecția cu 71st Street, dar acolo nu se zărea decât un felinar. Începură să se văicărească pe două voci, se apropia miezul nopţii

şi mai aveau încă mult; erau sfârşite de oboseală, iar de dimineaţă, ca întotdeauna, trebuiau să se scoale devreme. Mona, străină, urmărea cu privirea grupul care se destrăma încet.

Rând pe rând, maşinile plecară, în urmă rămase a bărbatului pe care unii îl numiseră alteţă, alţii conte, iar alţii doar domn. Zăbovea pentru că însoţitorul pe care Mona tocmai îl văzuse lângă el, care părea să-i fie asistent şi şofer, se pregătea să-l ajute să se urce în automobil.

Atunci se petrecu ceva ce răsturnă lucrurile. O maşină opri în spate cu scrâşnet de frâne, portierele se deschiseră simultan, se auziră paşi rapizi pe asfalt şi se iviră două siluete grăbite: doi bărbaţi cu gabardine lungi, unul chel şi robust, celălalt blond şi mărunţel, se proţăpiră în faţa bărbatului care încă nu apucase să se aşeze.

Mona urmări scena descumpănită, dar nu reuşi să înţeleagă decât primele cuvinte pe care tipul mai în vârstă, cel chel, i le adresă brusc:

— Covadonga! Hei, Covadonga!

Restul îi scăpă, pentru că fu într-o engleză precipitată. „***Tell me***, Covadonga, cu ce scop v-aţi întors la New York? De ce a rămas soţia dumneavoastră la Havana? E adevărat că divorţul e iminent? E adevărat că ea nu mai suportă?“

Chiar şi fără să priceapă întrebările, Mona îşi dădu seama că îl hărţuiau fără preget pe invitat şi că însoţitorul său, tipul robust care urma să-l ajute să urce în maşină, se străduia să-l protejeze, fără să reuşească. Cel mai tânăr dintre nou-sosiţi, blondul slab, ridică în momentul acela un aparat de fotografiat care îi atârna la gât şi, dintr-odată, perimetrul automobilului începu să se umple de lumini orbitoare. Flash, flash, flash.

Totul se întâmplă în câteva secunde: asistentul, însoţitor sau ce era, reuşi să-şi sprijine patronul de maşină, într-un echilibru oarecum stabil; se repezi de îndată cu pumnul ridicat după insul cu aparatul de fotografiat, care continua să arunce scânteieri

orbitoare, în timp ce colegul său, cu un carnet în mână, îşi lansa mai departe avalanşa agresivă de întrebări. „***Hey***, Covadonga, ***answer me***, e adevărat că nu păstraţi legătura cu tatăl dumneavoastră? E adevărat că el vă dă doar o indemnizaţie ridicolă? E adevărat că era să muriţi din cauza unei hemoragii? E adevărat că aveţi de gând să vă vedeţi cu mama dumneavoastră curând, undeva, în Europa?“

— Monaaaaa!

Năucită de altercaţie, nu-şi dădu seama că în spatele ei, Mercedes şi Luisa o strigau cât puteau de tare; în tot acest timp, băiatul cu furgoneta care trebuia să le ducă înapoi pe 14th Street le soma claxonând.

„Monaaaaa!“, o tot strigau colegele, dar ea nu le auzea. Sau poate că da; poate că îi ajungeau la ureche vocile celor două femei tinere care ţipau cât le ţinea gura, dar nu reuşi să-şi dea seama că pe ea o strigau: se concentra în întregime asupra celor ce se petreceau puţin mai încolo. Fotograful se luase la bătaie cu însoţitorul, reporterul chel îl hărţuia cu întrebările pe bărbatul important care, neliniştit şi fără putere, simţea că îl lasă picioarele şi se agăţase disperat de capota maşinii cu degetele ca nişte cârlige, încercând să găsească un punct de sprijin ca să nu se prăbuşească. Dar nu izbuti şi, pe când celălalt stăruia în pisălogeala lui nemiloasă, începu să se clatine, cu groaza întipărită pe chip. „***Hey***, Covadonga, ***say yes or no***, e adevărat că aţi pus ochii pe altă femeie din Caraibe? E adevărat că altă cubaneză e gata să vă fure inima?“

Nu avu timp să se gândească: din câţiva paşi iuţi, Mona ajunse la maşină, îl îmbrânci pe torţionar şi îl apucă pe invitat de subsuori tocmai când acestuia i se îndoiau genunchii şi era să se prăbuşească la pământ. Bărbatul închise ochii, foarte limpezi şi înspăimântaţi, iar pe chip i se zugrăvi o expresie de uşurare infinită. Apoi mumură ceva: voia să spună „mulţumesc“, dar

printre buzele tremurătoare abia i se strecură un fir de voce.

În acest timp, chelul părea dezorientat: nu ştia dacă s-o înşface pe tânăra femeie şi să-i dea două palme, ca să nu se mai amestece unde nu-i fierbe oala, sau să renunţe. Dacă până în momentul acela nu obţinuse nimic clar de la contele de Covadonga, tare se temea că putea să considere noaptea pierdută, dacă nu cumva colegul său Boris rusul n-o fi făcut vreo fotografie îmbietoare pentru ***Town Topics***, revista la care lucrau amândoi şi a cărei specialitate erau păcatele, veniale sau mortale, ale înaltei societăţi. Chiar şi fără declaraţii, conchise în sinea lui reporterul, cu o imagine de impact şi puţină imaginaţie poate că ştirea devenea acceptabilă.

Mercedes şi Luisa, în ceea ce le priveşte, continuau să o strige cât le ţinea gura — „Monaaaaa!!“ —, în vreme ce băiatul cu maşina, sătul să tot claxoneze furios, coborâse frâna de mână şi părea dispus să plece cu maşina goală. Oboseala lui din seara aceea atârna mai greu decât dolarul nenorocit pe care aveau să i-l dea pentru serviciu, nu mai suporta. Însă Mona le ignoră, ajutându-l acum pe invitat să urce în maşină, impresionată de chipul său desfigurat şi de corpul său încă tânăr, care nu era în stare să se articuleze normal.

Reporterul şi fotograful se declaraseră deja satisfăcuţi şi urcau grăbiţi în maşină; în ciuda strădaniei, însoţitorul musafirului regal nu reuşise să pună mâna pe plăcile fotografice. Alertaţi de zarvă — claxonul furgonetei, strigătele fetelor, cearta bărbaţilor şi întrebările pe ton dojenitor ale chelului sâcâitor —, sosiră alarmaţi portarul clădirii şi liftierul. Înconjurară cu toţii portiera din dreapta şoferului, în vreme ce Mona aşeza trupul vlăguit pe scaun. Alb ca varul, bărbatul îşi făcea curaj, înspăimântat şi uşurat deopotrivă, lăsându-se ajutat: doar el era conştient de ce s-ar fi ales de

organismul lui dacă necunoscuta n-ar fi ajuns să-l susţină în ultima clipă, împiedicându-l să cadă lat pe pavaj.

Mona era atât de atentă la ce făcea, că nici nu văzu, nici nu auzi că Mercedes şi Luisa urcau, în sfârşit, în maşină, strigându-i zadarnic numele — „Monaaa! Monaaaa!! Monaaaaa!!!“. Le îngrozea să o lase singură, dar ştiau pe de altă parte că, dacă motorul mașinii se mai ambalează de două ori, vor pierde ocazia de a se întoarce acasă. Între a rămâne pe drumuri în toiul nopţii din cauza absurdei încăpăţânări a colegei sau a pleca în siguranţă cu băiatul nerăbdător, aleseră a doua posibilitate.

În cele din urmă, apele se liniștiră la numărul 115 din Central Park West. Angajaţii din clădire se întoarseră la posturile lor, blondul robust se aşează la volan şi invitatul ilustru, întins pe scaunul lui şi cu ochii încă închişi, se strădui să respire normal.

Păreau să fi uitat cu toţii de fata brunetă care rămăsese în picioare între clădire şi automobil şi observa, în sfârşit, realitatea care o înconjura: colegele o şterseseră în furgoneta cu miros de cafea, bărbatul pe care îl ajutase era pe punctul de a dispărea în elegantul său Lincoln, iar ea zăbovea acolo, o simplă ospătăriţă ocazională, neștiutoare şi descumpănită, singură în plină noapte, dinaintea imensului oraş.

Atunci, cu motorul mașinii deja pornit, geamul portierei coborî puţin.

— Domnişoară…

Se ivi o mână cu degete lungi, ținând un cartonaș alb între degetul arătător şi cel mijlociu.

— Vă sunt extrem de recunoscător; aici aveţi datele mele de contact, dacă vă pot fi vreodată de folos cu ceva. Înainte ca ea să aibă timp să răspundă, geamul se ridică la loc şi maşina porni încet, până când farurile din spate începură să se confunde cu altele şi se pierdură printre miile de puncte ce străluceau ca stelele pe arterele New York-ului.

Fără ca ea să știe, automobilul ducea un bărbat care ar fi putut ajunge regele Spaniei. Primul născut al familiei regale, care, când a fost scos din pântecele maică-sii, a fost prezentat gol pe o tavă de argint, respectând tradiţia regală, moştenitorul care a fost înscris în registrul dinastic de ministrul Justiţiei şi al Graţierii, un bebeluş frumos, blond, înfășurat într-un scutec de dantelă, pe care l-au creştinat cu apă din Iordan punându-i douăsprezece nume de botez şi căruia tatăl lui i-a acordat Ordinul Lâna de aur şi Marea Cruce a Ordinului Isabela Catolica la câteva zile după naştere.

Mona nu avea habar de toate acestea în vreme ce privea cartea de vizită, încercând să găsească un echilibru între tulburare şi curiozitate: familia regală spaniolă i se părea foarte îndepărtată, era în exil de mulți ani, iar ea nu ştia nimic despre schimbările de titluri ale membrilor săi în ritmul evenimentelor, în lumea ei nu ajungeau niciodată veşti despre vicisitudinile membrilor familiei regale şi nici despre atâtea alte lucruri. Era atentă acum la a patra carte de vizită care-i trecea prin mâini într-o singură zi, după cele ale reprezentanţilor companiei navale şi cea a avocatului italian. O adevărată răscruce pentru ea, care nu mai cunoscuse niciodată pe cineva care să se identifice într-un mod atât de ceremonios şi de sofisticat; în Trinidad, cartierul ei, toţi răspundeau la numele de botez, la un diminutiv sau la vreo poreclă pusă în cârcă şi păstrată uneori de-a lungul câtorva generaţii. Juanillo sărăntocul, Luciana slăbănoaga, Paca aia cu cărbunele…

Aşa rămase câteva momente: neclintită în faţa uriaşei neguri vegetale din Central Park, cu ochii fixați asupra literelor.

Alfonso de Borbón y Battenberg

Conte de Covadonga

Nici pomeneală de alteţă regală sau menţionare a titlului de prinţ. Doar atât, iar dedesubt, o adresă

din Évian, Franţa, tăiată cu stiloul.
O înlocuia o simplă notă scrisă de mână:
St Moritz Hotel
New York

16

Manhattan-ul se întindea în faţa Monei, în timp ce ea cobora pe Eighth Avenue. Scăzuse temperatura şi frigul devenea tăios, îşi ţinea mâinile încrucişate pe piept şi îşi ridicase gulerul paltonului de mâna a doua pe care îi îngăduiseră să-l păstreze în dimineaţa aceea la spălătorie. Primul palton din viaţa ei; nu-şi imaginase atunci că, în foarte scurt timp, trupul ei avea să-i fie atât de recunoscător.

Un angajat din clădirea de lângă The Majestic îi dădu indicaţii când portarii constatară că tânăra aceea era incapabilă să comunice într-o altă limbă în afară de spaniolă. Chemară atunci un cubanez care lucra în tura de noapte în clădirea învecinată, The Dakota, şi acesta, cu câteva explicaţii în limba lor comună, o lămuri ce are de făcut: să meargă pur şi simplu în linie dreaptă de-a lungul a aproape şaizeci de cvartale. „Cum vrei să calculez, scumpete?“, îi răspunse Monei când îl întrebă în cât timp ajunge. „Două ore? Trei? Patru, poate? Depinde, fetiţo, de ritmul în care îţi mişti picioarele alea atât de frumoase pe care ţi le-a dat Dumnezeu. Deşi cu ***subway*** ai ajunge mult mai repede, ar trebui doar…“

Îl întrerupse fără menajamente: nici moartă nu era dispusă să coboare singură în cavernele acelea pe unde se spunea că trenurile mişunau ca viermii prin măruntaiele oraşului.

Mulţumi, dădu bună seara, se înfofoli în paltonul ei uzat şi porni.

La început întâlni doar câţiva trecători izolaţi, nu prea era agitaţie în zona aceea distinsă, rezidenţială din Upper West Side. Nu-i trebui mult să ajungă la Columbus Circle: chiar dacă ea nu ştia, domnul acela sculptat în marmură care supraveghea piaţa de la înălţime era Cristofor Columb. Bulevardul amplu începu să se însufleţească pe măsură ce înainta, clădirile erau

din ce în ce mai înalte şi mai impunătoare, dădu de câte un grup gălăgios de prieteni, hoteluri care primeau oaspeţi sau erau părăsite de aceştia, cupluri ţinându-se de mijloc, baruri deschise, claxoane, voci ridicate, hohote de râs. Năucită de atmosferă, Mona merse mai încet, uitându-se în toate părţile, ca să contemple fermecată neoanele în culori ţipătoare: pătrundea în zona teatrelor, a maiestuoaselor ***movie palaces*** şi a sălilor de spectacole; nu ştia că paşii o duceau aproape paralel cu Broadway, ignora că se află la o aruncătură de băţ de Times Square.

Trecând pe sub marchiza de la Madison Square Garden, fără să aibă habar că acolo se adunau zilnic mii de suflete ca să vadă meciuri de box, simţi deodată o lovitură puternică în umăr. Ţipă de sperietură şi de durere: adâncită în gânduri cum era, se izbise de un bărbat care mergea pe trei cărări cu o sticlă de băutură în buzunarul gabardinei. Două femei tinere se răţoiră la bărbat şi o susţinură pe Mona.

— Eh, tâmpitule, uită-te pe unde mergi! Eşti bine, dragă? Ce nesimţit! ziseră în engleză.

Ea nu reuşi să le înţeleagă, văzu doar că aveau părul vopsit într-un galben pai, că erau foarte fardate şi că lăsau să li se întrevadă trupurile mlădioase pe sub paltoane, unul roşu ca focul, celălalt albastru-turcoaz. Erau dansatoare într-un musical şi tocmai îşi terminaseră reprezentaţia nocturnă, le era o foame de lup şi abia aşteptau să înfulece un sandviş uriaş cu mulţi cartofi prăjiţi înainte de a se întoarce în micul apartament pe care îl împărţeau în Queens, să-şi vâre puţin picioarele într-un lighean cu apă călduţă cu sare şi să se culce îmbrăcate în cămăşile de noapte groase de flanelă, făcute de bunicile lor în vreun sat din Kansas, din Nebraska sau din Kentucky, de unde plecaseră în căutarea unui succes incert în marele oraş. Monei, în schimb, i se părură fiinţe de pe altă planetă, atât de hotărâte, cu buzele atât de rujate,

cu sprâncenele subţiri ca nişte fire de aţă, cu genele năclăite de rimel şi urme de purpurină pe pomeţi. De aceea se îndepărtă de ele repede, stânjenită.

— Sunt bine, sunt bine, doar atât murmură. Şi îşi văzu de drum.

Lăsă în urmă reclamele strălucitoare care îmbiau clienţi şi anunţau premiere cu litere pline de culoare şi electricitate, plăcuţele de la colţ de stradă îi marcau înaintarea pe măsură ce le străbătea: 39th, 38th, 37th… Când ajunse pe 35th Street, dădu peste The New Yorker, cel mai mare hotel din Manhattan, se spunea; apoi la dreapta îi apăru General Post Office, la stânga, Penn Station, cea mai frumoasă gară, după cum se spunea, pe care aveau s-o vadă vreodată ochi omeneşti.

Merse şi merse şi merse. Îi mai rămânea o bucată mai scurtă de drum acum, că ieşea din Midtown şi intra în cartierul Chelsea; abia mai simţea frigul şi îşi potolise foamea cu tartinele şterpelite din bucătăria bătrânei Damiana, pe care le ducea aproape strivite în buzunar. În apropiere de Grand Opera House, o maşină încetini, potrivindu-şi ritmul cu al ei: din spatele geamului coborât, şoferul începu să-i facă complimente în cuvinte pe care ea nu le înţelegea. Inima începu să-i bată repede şi simţi că i se usucă gura, păşind grăbit şi cu privirea ţintită la vârful pantofilor: unu, doi, unu, doi… N-avea rost s-o rupă la fugă, astfel că se concentră la asta, să-şi controleze propriile mişcări ca să-şi ascundă spaima care-i intrase în măruntaie. Până când insul căruia i se aprinseseră călcâiele îi aruncă, răstit, câteva insulte şi o lăsă în pace.

Decorul în zona aceea era complet diferit: nici zgârie-nori, nici afişe luminoase, abia vreo urmă de activitate. Trecu prin faţa unor blocuri umile, construite din cărămidă roşie, porţiuni de stradă goale, terenuri în paragină şi corpuri rezemate de faţade, acoperite cu cârpe şi cartoane. Trecu prin

faţa unor magazine modeste şi frizerii, case de amanet şi cafenele, toate închise şi fantomatice. Între 21st Street şi 20th Street, doi bărbaţi aflaţi la o fereastră de la etajul al doilea ridicară geamul şi îi strigară fraze nedesluşite; unul din ei îşi apucă apoi ceva dintre picioare şi dădu obscen din şolduri: un gest foarte elocvent cu privire la ce i-ar fi plăcut să facă cu ea, dacă ar fi avut-o aproape. Apoi izbucniră în hohote de râs animalice, îşi băură berile dintr-o înghiţitură şi aruncară sticlele goale spre ea. Din fericire, aterizară pe caldarâm la câțiva pași de picioarele ei, spărgându-se în nenumărate cioburi de culoarea caramelului, dintre care doar câteva ricoșară în poalele paltonului și căzură din nou.

Până când, la capătul istovitorului drum, începu să distingă siluete familiare, nume de instituţii pe care le cunoştea, prezenţe tăcute şi reconfortante în zori: faţade, porţi, copertine de soare, firme, vitrine. Simți că o cuprinde o uşurare profundă, trebui să facă eforturi ca să nu izbucnească în plâns. Pe 15th Street, când calculă că distanţa era rezonabilă, o luă la fugă. Coborî până pe 14th Street, coti la stânga, ajunse la poarta blocului ei cu răsuflarea tăiată, urcă din două în două treptele de lemn strângând cheia în mână, deschise în sfârşit, iar întunericul şi liniştea care domneau în minusculul apartament i se părură singurul adăpost din lume în stare să-i redea tihna.

Nu o deşteptă pe maică-sa, nici pe surori; tăcută, se mişcă prin beznă, încercând să nu facă zgomot. Lăsă paltonul pe un scaun, nici măcar nu-şi dădu jos uniforma de ospătăriţă şi nici nu trecu prin baia sobră. Doar se descălţă şi se strecură între așternuturi, în patul strâmt din camera pe care o împărţea cu Victoria. Se ghemui şi închise strâns ochii, dorindu-și să adoarmă.

Dar somnul se lăsă așteptat. De pereţii creierului i se izbeau încă înnebunite sunetele şi vocile din ultimele ore, imaginile i se multiplicau în frânturi,

ca o oglindă spartă într-o mie de bucăţi de o lovitură violentă cu piatra. Acreala bătrânei Damiana, fetele care ţipau cât puteau strigându-i numele, luminile fotografului, întrebările adresate cu asprime de reporter. „Covadonga, hei, Covadonga, ***tell me, man to man***, e adevărat că soţia cubaneză vă acuză că sunteţi dependent de anumite substanţe? E adevărat că v-a dat afară din casă şi de aceea aţi schimbat Havana cu New York-ul?“ Literele de neon care anunţau săli de dans, vodeviluri şi cocktailuri tropicale i se amestecau în minte cu femei blonde cu piept opulent şi buze roşii ca feliile de pepene. Beţivul care se izbise de ea de-o duruse umărul intră clătinându-se printr-un colţ al creierului ei, insul mitocan care îi strigase necuviinţe dintr-o maşină apăru prin altul, în vreme ce un individ fără chip îşi apuca grosolan şliţul de la pantaloni şi izbucnea în hohote sălbatice de râs, ca să se arunce apoi în gol de la înălţimea unui zgârie-nori.

Încetul cu încetul, cât se poate de lent, imaginile întortocheate i se topiră în creier precum ceara încălzită, strălucirea luminilor începu să se stingă în mintea-i epuizată şi totul se domoli, în vreme ce pe Mona o dobora toropeala. Până când i se păru că o atinge ceva pe față, și atunci se ridică dintr-un salt, înspăimântată, cu o mână pe frunte şi cu alta pe inimă.

Dar nu era nimic, totul era în ordine. Soră-sa dormea senină alături, ţevile defectuoase sunau ca întotdeauna şi conturul vechiului șifonier se întrezărea la picioarele ei între umbre.

Respiră adânc şi se întinse la loc, de data asta cu faţa în sus şi cu ochii deschişi.

Totul fusese o iluzie în primele etape ale somnului. În cameră nu se afla niciun bărbat cu degete lungi, nimeni nu-i dezmierdase obrazul cu o carte de vizită regală.

17

Era aproape unsprezece dimineaţa când o treziră trăgând de ea. Dezorientată, Mona avu nevoie de câteva momente ca să-şi dea seama ce se întâmplă şi să priceapă că nu e în Málaga ei, unde îşi petrecuse toată viaţa, ci dincolo de ocean. Abia atunci deveni conştientă că în dimineaţa aceea nu se plimbase prin cartierul Trinidad cu treburile zilnice pe care i le încredinţa Mama Pepa, întrucât bunica ei dăduse ortul popii cu câteva luni în urmă, iar Joaquín, băiatul de la taverna de pe strada Jaboneros, n-o aștepta lângă fântână privind-o în tăcere cu ochii lui negri ca tăciunele, pentru că tânărul fusese trimis în armată la Larache.

Nu le văzu decât pe maică-sa şi pe cele două surori aşezate pe marginea patului de alături, aşteptându-i întoarcerea la realitate, în vreme ce ea se ridica în capul oaselor sprijinindu-şi coatele pe saltea, cu părul ciufulit şi cu ochii mijiți.

— Ce-i asta? întrebă Luz cu un strigăt de uimire. Şi, ca să fie limpede la ce se referea, ciupi uniforma neagră şi mototolită în care dormise Mona.

Înainte ca somnul întrerupt de curând să-i îngăduie Monei o reacție, Remedios îi dădu o palmă zdravănă mezinei: există priorităţi, lasă acum prostiile, voia să-i spună cu scatoalcele alea care erau atât de obişnuite între ele.

Vorbi atunci Victoria, punând punctul pe i:

— Trebuie să afli o sumedenie de lucruri…

Fără să aibă timp să se acomodeze cu noua zi, Mona ascultă cum i se povestește pe trei voci ce se întâmplase în timpul absenţei sale din seara trecută.

După ce băiatul cu comisioanele de la Casa Moneo o luase pe sus pe Mona, primul gând al Victoriei și al lui Luz fusese să-și ia picioarele la spinare. Se simțiseră mutilate fără avântul surorii lor, iar priveliștea de acasă nu le ispitea deloc,

închise cu maică-sa în apartament, sâcâite de suspinele, lacrimile și temerile ei, așa că hotărâseră s-o șteargă și ele. Mai aveau câteva trepte până la palierul de la etajul al doilea, încă răzbăteau de departe protestele lui Remedios, când văzură deschizându-se uşa cea mai odioasă din bloc. Se opriră brusc, Victoria pufni, Luz strâmbă din nas, dar era prea târziu să se întoarcă şi palierul prea strâmt ca să poată trece ignorând-o, astfel că nu avură încotro şi se întâlniră din nou cu ea. În fața lor se afla din nou doamna Milagros, privindu-le cu ochii ei, fiecare altfel, şi cu un rictus de acră dezaprobare.

Dezinvoltura lui Luz frână atacul: o idee subită, pe care o enunţă înainte ca vecina să le înfrunte, reproşându-le hărmălaia de mai devreme, când biletele şi bancnotele de la Trasatlántica le zugrăviseră un orizont plin de optimism şi avocatul italian încă nu apăruse ca să le toarne în cap un butoi cu apă rece ca gheața.

— Doamnă Milagros, ați putea să ne spuneți cum ajungem în Cherry Street?

Tonul, politicos şi deopotrivă timid, era mai fals decât sărutul lui Iuda, însă le ajută să scape de mustrare, cel puţin la început.

Replica, neîncrezătoare, sosi imediat, în stil galician, cu o altă întrebare, firește:

— De ce vreţi să ştiţi?

— Ca să ne ducem la domnul Paco Sendra. Avem ceva important de vorbit cu el.

Milagros Couceiro locuia de mai bine de patruzeci de ani în Manhattan. Cu și mai mulți ani în urmă, pe când era abia o copilă, îşi părăsise satul natal, Camariñas, de pe Costa de la Muerte ca să slujească în casa unei familii bune din La Coruña. Devenită o femeie împlinită, înainte de nouăsprezece ani se măritase cu Amadeo, băiatul care ducea lemne pe la case în fiecare săptămână, un fanfaron frumușel care se dusese şi se întorsese din Argentina şi în mai puţin de două luni îi furase

virtutea şi inima. Emigraseră cu primul copil în braţe, pe când ea era însărcinată cu al doilea, în ciuda avertizărilor primite de la bun început: propria-i familie, verişoarele şi vecinele, ba chiar şi domnii pe care îi slujise, toţi erau împotriva acelei nesăbuinţe. „Nu pleca, Milagros, lasă-l să se ducă singur în America şi vezi tu pe urmă, nu fi netoată, femeie.“ Nimeni nu avea încredere în el: că l-au văzut, că l-au auzit, că li s-a spus… Ea, orbită, alesese să nu-i ia în seamă şi să le întoarcă spatele, punându-şi bărbatul mai presus de toate, fără altă justificare în afara naivei ei iubiri.

Sosiseră în Manhattan, se stabiliseră, dar nimic nu mersese bine. Când ea începuse să vadă lucrurile limpede, el îşi luase deja zborul. Şi asta după ce deznodământul nefericit se anunțase cu mult înainte: în cursul uneia dintre desele lor certuri, el o îmbrâncise, iar ea se lovise de mânerul ferestrei, încât după aceea nu mai văzuse cu un ochi. Singură, chioară şi cu doi copii în grijă, așa rămăsese Milagros Couceiro la un an după ce venise în America, după ce soţul ei plecase într-o dimineaţă să-și caute de lucru şi nu se mai întorsese niciodată.

Ea nu se dusese să-l caute: cum să facă asta o tânără imigrantă, cu doi copii mici după ea, fără un dolar în buzunar, fără să cunoască pe nimeni în afară de propria-i umbră şi fără să vorbească engleza? Totuşi, mândră cum era, nu se gândise să se întoarcă în ţara ei, ca să asculte toată viaţa o litanie obositoare: „ţi-am spus eu, noi te-am prevenit, te-am avertizat“. Astfel că se hotărâse să se îmbrace în doliu, neavând habar dacă era sau nu era văduvă, şi se pusese pe treabă: ajunsese croitoreasă într-un atelier din Garment District, ca atâtea imigrante spaniole şi italiene, şi în felul acesta reușise s-o scoată la capăt cu copiii, iar apoi, când ei își întemeiaseră propriile familii, iar ea ar fi putut să se întoarcă și să se bucure de micile ei economii, căci toţi cei ce o preveniseră

erau morţi şi nimeni n-avea să-i mai ţină predici şi nu avea s-o facă să se ruşineze de credulitatea de odinioară, dăduse faliment Banca Lago[12], unde îşi ţineau economiile atâţia compatrioţi, aşa că nu mai avusese încotro. Rămăsese la New York, confecționând în sufrageria casei ei flori de hârtie pe care apoi le vindea într-o prăvălie cu trei cenţi bucata. Şi aşteptase mereu, doar-doar cineva i-o aduce veşti despre Amadeo al ei. Sau despre trecerea lui în lumea de dincolo. Sau dacă neruşinatul era viu şi vreodată, din pricina singurătăţii de la bătrâneţe, sau a nenorocitelor de remuşcări, îi trecea prin cap să se întoarcă la ea.

Firește, nici fata cea mare, nici mezina familiei Arenas nu știau nimic din toate acestea când vecina cea acră intră în apartamentul ei fără să le poftească înăuntru și ieși după câteva clipe cu o hartă slinoasă, împăturită.

— Să vedem…, zise ea, despăturind harta veche şi întinzând-o pe verticală, lipită de peretele murdar al palierului.

Cunoştea foarte bine zona Cherry Street, de care întrebase Luz: acolo locuise după ce venise şi în prima perioadă de singurătate, dormind pe aceeaşi saltea de paie cu cei doi copii, pe care îi lăsa în grija vecinelor ca să se ducă la lucru, împărţind camera cu altă familie emigrată, luptând ca să supravieţuiască.

— Cel mai uşor e să mergeţi cu autobuzul, pe jos ar fi cam mult, ce preferaţi?

Cu toate că nu aveau de gând să se ducă nicăieri, răspunsul sună ca un duet desăvârşit. „Pe jos. Preferăm să mergem pe jos.“ Cealaltă posibilitate ar fi fost înspăimântătoare pentru ele: nu urcaseră niciodată în unul dintre vehiculele acelea, nu ştiau cum să plătească, unde să coboare, unde să-l ia pe următorul; nu cunoşteau străzile, destinaţiile, manierele, nu erau în stare să deosebească estul de vest, sudul de nord.

— Atunci trebuie s-o luaţi pe aici…

Le arătă drumul cu linii drepte şi frânte, descriind zigzaguri cu degetul arătător, deformat de folosirea acului şi a foarfecelor, ustensilele ei de supravieţuire vreme îndelungată, armele pe care le folosise ca să lupte împotriva sărăciei şi a adversităţilor.

Pe măsură ce ascultau instrucţiunile, în mintea Victoriei şi în cea a lui Luz începu să prindă contur o opţiune neprevăzută. Poate nu ar fi o prostie să prefacă în adevăr minciuna pe care i-o spuseseră bătrânei, să transforme în realitate scuza recent inventată. La început nu aveau nicio intenţie de a-l vizita pe proprietarul localului Valenciana, era doar o gogoaşă pe care o născociseră în grabă, să scape de muştruluială. Dar ce-ar fi s-o facă, de ce nu?

Să-i ceară un sfat fostului patron al tatălui lor, omul pentru care acesta lucrase până ce îi venise ideea extravagantă de a deschide El Capitán; acesta devenise imediat obiectivul surorii celei mari şi al mezinei în după-amiaza aceea fără Mona. La urma urmelor, când venise la priveghi, Sendra se oferise să le ajute cu orice aveau nevoie, iar angajatul său de odinioară îl stimase, pentru că era om dintr-o bucată şi reprezenta o adevărată instituţie în comunitatea lor. În plus, fie şi ca urmare a unei datorii, ele erau legate iremediabil de el. Şi, mai întâi de toate, nu aveau pe nimeni la care să apeleze.

„Duceţi-vă cu Dumnezeu“, le spuse vecina când ele o asigurară în sfârşit că au înţeles cum ajung. Şi se închise iarăşi în apartament, cu amintirile ei şi cu durerile de oase, să se întrebe ce dracului s-o fi ales de nemernicul ei de Amadeo în toţi anii aceştia.

18

Se rătăciră în vreo şase sau şapte rânduri, făcură cale întoarsă de câteva ori, se făcură înţelese prin gesturi când întrebară străinii, ţipară una la alta ca să se pună de acord, Victoria încercând să fie cu scaun la cap şi prudentă, iar Luz, năvalnică, mânată ca întotdeauna de impetuozitatea ei instinctivă. În cele din urmă, istovite, pe când după-amiaza devenise seară, izbutiră să ajungă la Valenciana, la numărul 45 de pe Cherry Street.

Ce le spuse Sendra? Că în tot New York-ul nu exista o companie mai serioasă decât Trasatlántica Española. Că nu exista agent naval mai cinstit decât ***don*** Santiago Lemos. Iar compensaţia oferită era, din punctul lui de vedere, mai mult decât generoasă. Că oraşul acela nu era un loc potrivit pentru niște femei singure şi că sfatul lui, dat din apreciere faţă de vechiul angajat, era să se întoarcă în Spania: în lumea lor, cu oamenii lor. Neîntârziat. Acum.

Vizita se sfârşi repede; stătură cât să asculte recomandările categorice ale fostului patron şi să bea paharele de muscat pe care cu amabilitate li le pusese în faţă. Pe avocatul italian nici nu-l pomeniră, ţinând cont de fervoarea cu care Sendra apărase compania navală a patriei, ce rost avea.

— Înainte să plecăm, ***don*** Paco, îi ceru Victoria la sfârşit, aduceţi-ne aminte cât vă datora tatăl nostru, vă rugăm.

Proprietarul se duse în birou, în partea din spate a magazinului. Între timp, ele cercetară localul pline de curiozitate: rafturi pline de marfă, angajaţi cu şorţuri până sub genunchi, bărbaţi care intrau, salutau, scotoceau în cutia de trabucuri plină de plicuri timbrate cu expeditori spanioli, după care plecau uneori deschizând un plic, alteori cu mâinile atârnându-le pe lângă trup, contrariaţi de lipsa veştilor. Erau clienţi care aşteptau să fie serviţi, vrând să cumpere un ghem de sfoară, o

pereche de şosete groase de lână, un pachet de lame de bărbierit: lucruri mărunte, de uz comun, necesare în viaţa de zi cu zi a acelor compatrioţi care aproape întotdeauna trăiau departe de familie şi îşi petreceau săptămânile plecând și venind neîncetat de pe mare.

— Trei sute patruzeci de dolari, adică optzeci şi cinci de bilet, anunţă Sendra la întoarcere.

Amândouă simţiră că muscatul pe care îl băuseră le fierbea în stomac, aproape că le veni să vomite. Trei sute patruzeci de dolari, Sfântă Fecioară. O sumă imensă, pe care ar fi putut s-o acopere cu banii de la Trasatlántica, dacă urmau recomandările acelui bărbat şi le acceptau, sau care ar fi devenit o povară apăsătoare pentru nu se știe câtă vreme, dacă se învoiau în cele din urmă ca avocatul italian să se ocupe de chestiune.

Drept garanţie, le oferi o factură, pe care Victoria o împături în grabă și o vârî sub o bretea de la sutien, fără a îndrăzni să se uite la ea. Nu întrebară când trebuiau să o achite: nu vrură să-l silească pe Sendra să le spună că, deşi nu era foarte urgent, cu cât mai repede, cu atât mai bine.

Îşi luară rămas-bun ascunzându-şi tulburarea şi ieşiră în strada întunecată din zona aflată în apropierea cheiurilor din Lower East Side, la piciorul Podului Brooklyn, unde totul părea puţin mai lugubru şi mai vlăguit decât în cartierul lor. Era ora cinei și se zărea mişcare pe strada slab luminată: mai cu seamă bărbați, care se îndreptau spre pensiuni și spre cârciumi singuri, sau câte doi, sau câte trei, vorbind tare în spaniolă, greacă, italiană, portugheză, dându-şi palme pe umăr cu o ţigară pe jumătate fumată între buze, înfofoliţi în scurte de blană groase, de muncitori, şi cu căciuli de lână pe cap.

Abia făcuseră trei paşi, când Sendra se ivi din nou.

— Cum aveţi de gând să vă întoarceţi, fetelor?

— Pe jos, răspunseră ele într-un glas.

— Nici vorbă.

Intră în prăvălie şi strigă ceva; câteva secunde mai târziu, se ivi în uşă un băiat cu urechi mari şi un mănunchi de chei în mână.

— Du-le pe domnişoare pe 14th Street şi întoarce-te neîntârziat, că avem mult de lucru în seara asta.

Apoi îi dădu băiatului o palmă peste ceafă, ridică mâna în chip de salut şi intră din nou.

În nicio jumătate de oră se aflau din nou pe teritoriul lor, uşurate din două motive: scăpaseră de drumul lung pe jos şi obţinuseră un sfat înţelept din partea lui Sendra. Vorbiseră între ele despre asta, îngrămădite pe bancheta din față a furgonetei, lângă băiatul cu urechi mari, fără să-i arunce nicio privire, de parcă n-ar fi existat.

— Tu crezi că ar trebui să-l ascultăm pe ***don*** Paco, nu-i aşa?

— Eu zic că da, o să fie cel mai bine.

Se convinseră, gândindu-se că, îndată ce le vor povesti Monei şi mamei lor, vor fi și ele de acord. O să-și plătească datoriile. O să se întoarcă la Málaga. O să uite de avocat. O să uite de New York.

Urcau scara una în spatele alteia, ţinându-se de balustradă ca de un colac de salvare. Repede, hotărârea părea să le fi însufleţit; optimiste şi agere, un picior, alt picior.

— Şi? Cum a fost?

Întrebarea veni de la doamna Milagros: deschisese uşa când le auzise sosind. „Toate bune“, răspunseră fără să se întindă la vorbă; ce-i păsa bătrânei de treburile lor, se gândiră; „doar nu-şi închipuie că o să-i dăm explicații doar fiindcă ne-a arătat drumul…“.

— Deci o să primiți?

Cele două surori rămaseră cu gura căscată.

— Vă întreb dacă o să vă mulțumiți cu firimiturile pe care vi le-or da, ca la găini. Și imită gestul de a da porumb la păsări, frecându-și

degetul mare de arătător, cu mâna întinsă spre podea. Pui, pui, pui, pui…

Niciuna nu râse. Nici ea.

— Dar dumneavoastră, dumneavoastră, dumneavoastră ce ştiţi? murmură Luz. Dumneavoastră ce…? Ce…?

— Mi-a zis maică-ta de ăia cu vaporul și de ălălalt, răspunse femeia fără ocolişuri, arătând cu un deget zbârcit apartamentul de deasupra. Am auzit-o pe fereastra de la bucătărie cum plânge, ştiam că e singură și am urcat.

„Așadar, chioara e la curent cu toate, asta ne lipsea“, se gândiră surorile. Şi îşi blestemară în tăcere mama pentru nesocotința ei.

— ***Don*** Paco Sendra zice că Trasatlántica oferă o compensație generoasă, o lămuri Victoria cu o oarecare îndrăzneală.

Călită de ani şi de viaţă, galiciana le ţintui cu ochiul teafăr, plescăi din limbă şi clătină din cap într-un gest de compasiune.

— Vai, fetelor, ce naive şi ce tinere sunteţi…

Nu avură nicio reacție, în vreme ce femeia intră din nou în casă, scoase cheile din broască şi apucă o broboadă grosolană de lână neagră. Şi-o puse pe umeri şi închise uşa, trântind-o.

— Aduceți-o pe mama voastră şi să mergem. E timpul să cunoaşteţi pe cineva.

19

Trecuseră adesea prin faţa clădirii aceleia înguste, îmbrăcată în stuc gălbui şi lipită de biserică, foarte aproape de societatea La Nacional. CASA MARIA, scria deasupra porţii. Cu veşnica lor lipsă de interes faţă de tot ce le înconjura, nu se întrebaseră niciodată ce se afla acolo.

Sigură pe ea, doamna Milagros intră fără să sune şi o luă pe un coridor scurt, făcu la stânga, apoi dădu din nou colţul. Remedios şi fiicele ei o urmară într-o tăcere stânjenită, până ce bătrâna lor vecină împinse cu putere o uşă batantă şi în faţa ochilor li se aşternu un decor scăldat într-o lumină artificială.

Erau cel puţin zece sau douăsprezece femei răspândite prin vasta încăpere, un fel de bucătărie şi salon laolaltă. Unele aveau mâinile cufundate în chiuvete cu apă înspumată, altele uscau vasele spălate, două tinere măturau podeaua. Aşezate pe o latură a mesei lungi din mijloc, două călugăriţe cu rasă şi văl alb vorbeau în şoaptă cu o fată încercănată, care alăpta un prunc.

Sosirea galicienei provocă o explozie de voci. „Dar bine, Milagros, ce surpriză să te văd pe aici la ora asta!“ Doamna Milagros împărţi saluturi agile şi glume rapide, lăsându-le pe femeile din familia Arenas şi mai năucite de faţa aceea prietenoasă, necunoscută pentru ele, a vecinei acre.

Nu avu nevoie să explice de ce venise, toate păreau să ştie.

— Sora Lito e sus, fata mea, răspunse una dintre călugăriţe. Îngropată ca întotdeauna în hârţoagele ei…

Pe niciuna dintre cele prezente nu păru să o mire că doamna Milagros ducea trei femei după ea; cu ele intrase în bucătărie printr-o uşă şi, cu ele în urmă-i, ieşi pe alta, câteva clipe mai târziu.

Nici acum, în timp ce urcau porţiuni de scară şi străbăteau galerii, nu le dădea explicaţii. Dintr-o

încăpere închisă auziră glasuri de femei tinere certându-se, iar din alta, plânsetul unui copil mic. La un moment dat întâlniră o fată tunsă chilug care murmură „bună seara“ cu capul plecat şi cu un accent nedesluşit. După ce mai dădură colţul de câteva ori, doamna Milagros bătu cu degetele în uşa pe care o căuta. Fără să aştepte răspuns, intră.

În penumbră se întrezăreau rotocoale de fum, cărţi şi hârtii: pe rafturi, pe mobile, în grămezi împrăştiate pe jos. În spate, cineva aşezat la un birou luminat de o lalea de sticlă verde le întâmpină cu un gest de ironică surprindere.

— ***Blessed Mary Mother of God***, galiciano, dar întotdeauna trebuie să apari la orele cele mai nepotrivite?

Vocile celor două femei se uniră într-un hohot; apoi, gazda se ridică să le primească. Atunci ele descoperiră două lucruri. Primul, că necunoscuta era călugăriță consacrată doar pe jumătate: purta straiul Slujitoarelor Mariei, dar nu purta văl şi îşi arăta capul cu păr grizonant, ciopârţit. Al doilea, că sora, pe nume Lito, avea practic aceeaşi statură şi aşezată, şi în picioare.

Doamna Milagros şi ea se contopiră într-o îmbrăţişare dezechilibrată: prima trebui să-şi aplece bustul, pe când cealaltă îşi înălţa braţele. Când se desprinseră, vecina arătă spre ele cu bărbia.

— Îţi aduc fetele astea în vizită.

— Şi odată cu ele vreo problemă, pesemne. ***I guess***, trânti cealaltă cu o voce categorică şi aspră, nepotrivită cu statura ei măruntă. Bine, luaţi loc pe unde puteţi, dragele mele, şi începeţi să povestiţi…

Cu gura încă bine închisă, Remedios şi Victoria reuşiră să-şi facă loc pe câte un scaun de lângă perete, după ce îndepărtară teancurile de foi şi de dosare. Luz se aşeză în cele din urmă pe un mic cufăr. Călugăriţa revenise la locul ei şi galiciana se postă în spatele acesteia, în picioare, rezemată de

un calorifer din dreptul unei ferestre fără perdele, prin care pătrundea nestingherită noaptea.

Se scurseră câteva clipe de tăcere prelungită: nici mama, nici fiicele nu păreau dispuse să deschidă gura, cufundate în incertitudinea de a nu şti de ce se lăsaseră târâte acolo de vecina cu care până atunci avuseseră o relaţie ostilă, fără să priceapă cu ce scop le adusese la călugărița aceea extravagantă și, pe deasupra, pitică.

Văzând că nu scot o vorbă, după ce le scrută pe fiecare în parte cu ochi de iepure, sora Lito întrebă fără ocolișuri:

— V-a tăiat popa limba, ***or what***?

Doamna Milagros interveni cu un gest de nerăbdare.

— Începeţi dumneavoatră, ***doña*** Remedios, fiţi amabilă. Biruindu-şi neîncrederea, văduva începu să-şi spună povestea cu chiu, cu vai, puţin timorată la început, mai sigură pe ea apoi. Pe măsură ce înainta în relatare, Victoria şi Luz îndrăzniră de asemenea să se amestece: iniţial cu contribuţii scurte şi în şoaptă, ca să corecteze detalii sau să lămurească exagerările, apoi cu tot mai multă dezinvoltură. Împreună, aproape luându-şi una alteia vorba din gură, sfârşiră prin a compune o frescă a celor întâmplate, o panoramă cam dezordonată, dar întru totul adevărată.

Călugăriţa scosese între timp două ţigări dintr-un pachet mototolit de Lucky Strike; întinse în spate mâna dreaptă şi îi oferi una galicienei, fără s-o privească. Amândouă le aprinseră cu chibrituri lungi de bucătărie, mijiră ochii expulzând fumul şi, scuturând din când în când scrumul la întâmplare într-o ceaşcă de ceai pe jumătate plină sau peste scheletul unei plante uscate dintr-un ghiveci, continuară să asculte cu atenţie.

Până când ajunseră la sfârşit.

— Înţeleg, se mărgini să spună călugăriţa, scoţându-şi din gură un fir de tutun.

Altă mantie de tăcere şi de fum se aşternu în jur. Atunci zise, străină de ele:

— Ce povestesc ele, galiciano, este ceea ce sora Corazón ar fi numit pe vremea noastră o dilemă cu consecinţe imprevizibile, care cere să acţionăm imediat. Sau, ceea ce e acelaşi lucru, o petardă al cărei fitil trebuie stins înainte să explodeze.

Şi cele două prietene izbucniră în hohote nestăvilite de râs. Fusese o zi lungă pentru văduva şi fiicele lui Emilio Arenas;

o zi dificilă, plină de emoţii violente şi de incertitudine. La ora aceea erau deja epuizate fizic şi psihic, poate acesta a fost motivul pentru care râsul acela li se păru o găleată de ofense deșertată mişeleşte peste capetele lor. Se priviră toate trei cu lehamite, făcând un efort să se stăpânească şi să n-o ia la fugă trântind uşa după ce vor fi strigat vreo necuviinţă. „Mergeți să vă bateţi joc de altele, viperelor“, de exemplu. Sau ceva asemănător.

20

Totuşi sora Lito le opri înainte ca frazele să le ajungă pe limbă:

— Staţi liniştite, dragele mele, nu râdem de dumneavoastră: sunt doar nostalgii de femei bătrâne. Să ne concentrăm asupra problemei, să vedem la ce concluzie ajungem.

Născută într-un bordel din cartierul rău famat Five Points, fiica unei prostituate din Canare şi a organului reproducător al unui client oarecare, ce a plătit într-o noapte nedesluşită câţiva cenţi ca să se descarce în ea, pe o saltea de paie jegoasă: aceasta era originea sorei Lito. Moştenirea genetică pe care bărbatul acela anonim i-o lăsase fetiţei trăda un individ mai degrabă bondoc, mediteranean şi inteligent. Un napolitan, un macedonean, un portughez din sud, un corsican, poate un libanez sau un turc, cine ştie dacă nu vreun spaniol. Un imigrant fără nume, în orice caz: unul printre zecile de mii de suflete care la sfârşitul anilor 1880 mişunau prin Downtown, în Manhattan. Consuelo, numele, a fost singurul lucru care i-a rămas fetiţei de la mamă, iar Lito era numele de alint cu care crescuse: nimeni pe acolo nu era în stare să reţină dulcele diminutiv intermediar de Consuelito, prea lung pentru universul acela plin de forfotă şi grabă.

A crescut în mizeria cruntă din cartierul acela înecat în brutalitate şi mârşăvie unde, uneori distribuiţi pe zone, alteori amestecaţi laolaltă, locuiau negri liberi sau oameni veniţi din famelica Irlandă, din indescifrabila Chină, din extrem de săracul sud al Italiei sau din triste enclave din estul Europei, unde vorbeau idiş şi îl adorau pe Yahve. De la şase ani a tot cărat Lito la găleţi cu apă până la etajul al treilea al unui ***tenement*** gata să se prăbuşească din Mulberry Bend, unde, într-un spaţiu asfixiant de insuficient, mama şi fiica locuiau îngrămădite laolaltă cu alte zece sau douăsprezece femei cu viaţă dezordonată. Sub

comanda a doi unguri mişei care le înjoseau cu o autoritate de fier, spăla cu apa aceea murdară deopotrivă podele şi vase, prosoape scorțoase ca de carton, chiloţii târfelor sau şalurile groase de lână cu care se apărau de gerul iernii. La opt ani sarcina ei era să cureţe cartofi şi să şterpelească de pe stradă tot ce se putea ca să gătească o oală mare de mâncare searbădă, din care se hrăneau toate locatarele. Tot treaba ei era să aerisească zilnic cearşafurile de pe fiecare pat după şase sau şapte partide de sex: la prima oră a dimineţii, spre trei după-amiaza şi la nouă seara, căci în casa aceea desfrâul nu ţinea seama de orare sau de sărbători.

Abia împlinise unsprezece ani când au silit-o să-şi desfacă picioarele pentru prima oară: moartea femeii din Tenerife care o adusese pe lume şi cererea unui porc care se dădea în vânt după fetele încă nedezvoltate au obligat-o să ocupe patul mizerabil pe care mama ei îl părăsise în noaptea când a sugrumat-o un beţiv polonez care apoi a plecat şi fără să plătească. De atunci, Lito n-a mai crescut. Trei ani mai târziu, într-o amiază când a reuşit să iasă după un medicament ca să-și trateze un abces care-i chinuia gingiile, stătea la coadă în faţa tejghelei la care servea decrepitul ***druggist*** din cartier când a observat nişte prezenţe grotesc de insolite în mediul acela depravat şi necredincios: două călugăriţe catolice în straie imaculate, stând de vorbă într-o limbă care tinerei i-a evocat vremuri pierdute.

În ciuda veşmintelor, femeile nu se aflau într-o misiune de evanghelizare: știau că pe acolo ar fi putut atrage puțini enoriași noi. Scopul lor se limita la a ajuta câteva grupuri mici de bătrâni originari din Peninsulă sau Dumnezeu ştie din ce colţ al Americilor, amărâţi împotmoliţi între două lumi, fără să-şi fi găsit un rost prin părţile acelea şi fără să aibă unde să se întoarcă. Şi întrucât misiunea apostolică a Slujitoarelor Mariei consta în caritate, lună de lună călugăriţele dădeau o raită

prin mica adunătură de dezrădăcinaţi: să le ducă bicarbonat sau să le taie unghiile; să le ofere alinare, curăţându-le ulcere şi escare; să le ajute cu un moment de companie, puţin tutun de Tampa, semnul crucii pe frunte sau o bucată de săpun. În dimineaţa aceea se pregăteau să cumpere câteva sticle de laudanum, când o tinerică ce părea deopotrivă înfometată şi zdrenţăroasă le-a surprins cu o frază stâlcită, care putea fi auzită numai în asemenea locuri:

— ***You parlare, amica, spaniol***?

Pe atunci, micuţa Lito uitase limba învățată de la maică-sa în asemenea măsură, că o prefăcuse într-un jargon fără nume, în care se amestecau cuvinte şi expresii cu cele mai neaşteptate origini. Dar surorile au înţeles-o de la bun început, iar ea, lăsându-se în voia amintirilor aproape destrămate, a început o conversaţie dezlânată. Adjectivul ***tulburate*** ar fi prea puţin grăitor ca să redea impresia pe care le-a lăsat-o pioaselor femei când acestea o auziră povestindu-şi viaţa de zi cu zi cu o naturalețe uluitoare, într-un discurs involuntar înțesat de obscenităţi şi șuturi date gramaticii.

„Vino cu noi, fetiţo“, i-a şoptit repede la ureche călugăriţa mai în vârstă. „Trebuie să te scoatem de aici cu orice preţ.“ Cuvântul ***fetiţă*** i-a mers lui Lito la inimă. Aşa îi spunea maică-sa, cu dulcele ei ritm din Canare: o striga „fetiţa mea“ mereu, zi şi noapte. Nu mai auzise silabele acelea laolaltă din zorii zilei când pe maică-sa o coborâseră pe scări, moartă, învelită într-o pătură; n-a ştiut nicicând unde ajunsese trupul acela greu încercat, care într-o zi nefastă îşi părăsise insula fericită de dragul unui marinar mincinos, care-i promisese dragoste pe celălalt mal al oceanului şi nu-i adusese decât chinuri, bătăi şi amărăciuni. De aceea, auzind acel simplu ***fetiţo*** de pe buzele sorei Corazón, o lacrimă i-a brăzdat brusc obrazul.

Nu ştia cine erau femeile acelea două: nu ştia de unde veneau, nici de ce erau îmbrăcate atât de

ciudat, nici unde aveau de gând s-o ducă, dar n-a stat pe gânduri. S-a uitat repede în stânga şi în dreapta prin magazinul ticsit şi n-a văzut pe nimeni suspect, care să poată da informaţii despre ea dacă îi trecea cuiva prin cap să întrebe. A ieşit în stradă acoperită de veşmintele largi şi albe ale surorilor, cu silueta ei mică pe jumătate ascunsă între faldurile de bumbac. Acolo le aştepta trăsura hârbuită pe care călugăriţele o foloseau ca să se deplaseze prin oraş. Din trei paşi a ajuns înăuntru, în patru minute au părăsit Mulberry Bend, iar după cinci străzi se îndepărtase pentru prima oară în viaţa ei de Five Points. Nu s-a mai întors niciodată.

A luat cu ea doar statura de copiliță, deşi împlinise paisprezece ani, un corp abuzat până la depravare şi nişte gingii pline de puroi şi de sânge. Nimic mai mult, pentru că nu avea nimic altceva. Nici obiecte, nici hârtii care s-o identifice, nici amintiri, altele decât traiul ca vai de el. Totuşi, fără să ştie, asprimea o înzestrase cu un arsenal de capacităţi care pe termen lung s-au dovedit extrem de utile în a înfrunta nenorocirile viitoare cu orice preţ: un fler infailibil de a detecta mizeriile condiţiei umane, o respingere hotărâtă a tot ce însemna ofensă sau nelegiuire şi o ironie zdrobitoare, prin intermediul căreia filtra judecăţile pe care i le dicta luciditatea ei intuitivă, formată pe stradă.

Instalată printre călugăriţele de pe 14th Street, lepădase încetul cu încetul straturile de grosolănie, ignoranţă şi insolenţă, avusese parte de mâncare sănătoasă şi pahare de lapte călduţ, își îmbunătățise spaniola şi engleza până ajunsese să citească şi să scrie în ambele limbi mai mult decât decent, ba chiar își dezvoltase un apetit de lectură pe cât de surprinzător, pe atât de vorace. Cu nițel eter, un cleşte şi o operaţie miraculoasă și măcelărească deopotrivă, medicul De Rosa din vecini i-a rezolvat, milos, pioreea care îi mistuia gura. După ce își făcuse cruce la vederea acelui

spectacol îngrozitor de răni şi de infecţii, o moașă de la French Hospital din apropiere renunțase la compresele muiereşti cu gălbenele și la spălăturile delicate cu ulei de arbore de ceai: o expediase imediat la spitalul catolic St Vincent, unde i se administrase un tratament dur, ca unui bărbat zdravăn mâncat de gonoree până în măduva oaselor: pastile agresive cu mercur și injecții zilnice cu arsenic și bismut, care o făceau să vadă stele verzi și care îi otrăviseră iremediabil ficatul, rinichii și oasele fără ca ea să fi știut vreodată.

În acea perioadă de început, Lito a luat câteva hotărâri ferme, ce aveau să-i hotărască viitorul. Mai întâi, că n-are să-i mai îngăduie nici unui bărbat să-i atingă trupul, nici dacă ar trăi o sută de ani. Apoi, că locuise întotdeauna între femei şi că nu mai ştia s-o facă altminteri. Punând alături ambele decizii, şi-a văzut limpede drumul: s-a călugărit şi s-a alăturat ordinului Slujitoarele Mariei. Nimeni n-a întrebat-o niciodată dacă mai credea sau nu în Dumnezeu.

Totuși, a fost limpede încă de la bun început că n-avea să fie nicicând o călugăriţă obişnuită: dormea la slujba de dimineaţă, fuma ca un muncitor de la remorchere, sfida până şi luceafărul zorilor, trântea fără încetare necuviinţe. Micuţa congregaţie avea pe atunci un vis pe care îl împărtășeau membrii cei mai influenţi ai comunităţii spaniole stabilite la New York — un vis care avea nume, deşi era încă lipsit de capitalul necesar pentru a fi realizat: Sanatoriul hispanic. De câţiva ani strângeau cu toţii fonduri prin donaţii şi acte de binefacere, iar călugăriţele se gândiseră că poate ar trebui să se pregătească pentru când vor reuşi, în sfârşit, să vadă proiectul materializat. Aşa stând lucrurile, i-au propus lui Lito un plan care să o călăuzească pe novicea turbulentă şi să aducă în același timp ceva bun pentru comunitate. „De ce nu te duci, copilă, la Şcoala de Infirmiere din Bellevue?“ „Nici în rupul capului“, a sosit

răspunsul. „Dar lăsaţi-mi după-amiezile şi serile libere, iar eu vă promit că am să vă răsplătesc cu vârf şi îndesat pentru tot efortul pe care l-aţi făcut pentru mine.“

Sora Corazón s-a văzut nevoită să ceară învoire de la episcopul Hayes, urmașul unor irlandezi săraci lipiţi pământului, care din întâmplare crescuse în acelaşi cartier îngrozitor, Five Points. Şi viitorul cardinal consimțise. După ani lungi în care înfruntase viaţa cu o voinţă de fier, deși văduva şi fetele orfane ale lui Emilio Arenas nu știau acest lucru, sora Lito devenise prima călugăriţă catolică despre care se poate spune că a luat loc în băncile amfiteatrelor de la Universitatea din New York, aflată în apropiere.

21

— Atunci, dacă am înţeles bine, dumneavoastră, dragele mele, vă aflaţi în faţa unei dileme simple: dacă să vă întoarceţi în Spania cu câteva bancnote cusute în beteliile fustelor sau dacă ar fi mai bine să primiți oferta unui italian necunoscut, care vă promite marea cu sarea, ***right***?

Remedios şi fiicele ei încuviinţară; în câteva cuvinte, aceea era situaţia.

— Păi eu, dacă aş fi în locul dumneavoastră, continuă călugăriţa cea scundă din spatele biroului, n-aş accepta niciuna dintre aceste două oferte.

Victoria şi Luz se foiră de parcă le-ar fi înţepat ceva.

— Cum puteți spune așa ceva?

— V-ați smintit, soră? Cum să refuzăm totul?

Sora Lito le lăsă să-şi verse mânia; când isprăviră cu lamentările şi exclamaţiile, călugărița își aprinse altă ţigară, trase o dată din ea, după care continuă:

— Să începem cu italianul: cum îl cheamă?

Mama fetelor scoase cartea de vizită dintr-un buzunar şi o întinse spre masă.

— Fabrizio Mazza, citi călugăriţa așezând-o în lumina abajurului verde şi mijindu-și ochii. Apoi zâmbi cu sarcasm şi suflă din nou fumul pe la colţul gurii. Ce şmecher…

— Îl cunoaşteţi?

— Suficient cât să ştiu că v-ar jupui fără milă.

Aruncă spre ele cartea de vizită, dar aceasta nu ajunse în mâinile nici uneia: rămăseseră atât de descumpănite, că li se blocase capacitatea de reacţie. Cartonașul zbură peste biroul înțesat de hârtii şi căzu în cele din urmă pe podea, însă niciuna nu se aplecă să-l ridice.

— Individul e nepotul lui Marcello Mazza, un avocat legendar pentru italienii de cea mai joasă speţă din Manhattan; a suferit un atac cerebral şi astăzi e infirm, se află în îngrijirea Surorilor

Misionare ale Inimii lui Isus. În vremurile bune, nu e mult de atunci, era un tip ordinar, impulsiv, exploziv, scandalagiu… Dar isteţ foc şi incredibil de ingenios, capabil să apere orice ticălos vinovat de cele mai tulburi fărădelegi, de îl făcea să pară în ochii lumii un amărât mai inofensiv decât San Rocco la procesiunea din august.

Le privi o clipă, conştientă de uimirea lor.

— Nepotul, cel pe care l-aţi văzut astăzi, e un neisprăvit, n-are limba de aur şi nici şiretenia unchiului, duce spre faliment cabinetul de care se ocupă de când celălalt a rămas invalid. Nu încape îndoială că de aceea v-a căutat atât de repede: e limpede că păstrează informatorii plătiţi pe care îi avea unchiu-său în locuri unde se poate găsi clientelă uşoară, unde sunt proletari ignoranţi potenţial expuşi accidentelor şi nenorocirilor. La săpăturile pentru tunelurile pe sub râul Hudson, la podul Triborough, pe șantierele din Midtown… Şi pe cheiuri, desigur.

În timp ce vorbea, fiicele şi văduva lui Emilio Arenas o urmăreau în continuare năucite. În primul rând şi mai ales pentru ceea ce le povestea. De asemenea, pentru că nu mai auziseră niciodată o femeie vorbind cu atâta elocvenţă şi aplomb. Cu atât mai puţin o călugăriţă cu statură de fetiță aflată la prima comuniune, care aprindea ţigară de la ţigară în timp ce le deschidea ochii spre trista lor realitate.

— Mazza ar ciupi sigur ceva dacă s-ar ajunge la proces, adăugă sora Lito fără răgaz, dar când ar sosi vremea să încasaţi indemnizaţia ce vi se cuvine, prevăd că v-ar prezenta o factură lungă plină de cheltuieli ocazionale, comisioane neprevăzute și tarife pe care ar scoate-o din mânecă, şi Dumnezeu ştie ce altceva. Iar la sfârşit, din presupusele avantaje pe care vi le-a promis, v-ar azvârli doar resturile.

Se scurseră câteva momente de tăcere.

— Dar cei de la compania Trasatlántica? îndrăzni să întrebe Victoria cu glas scăzut, presimțind că răspunsul se va îndrepta tot într-o direcție neplăcută.

Sora Lito zâmbi din nou, sardonic.

— Agentul de la Trasatlántica urmărea să vă cumpere tăcerea, nimic mai mult. Tot ce vrea e să nu-i daţi în judecată. Bunul nume al ilustrei companii navale nu trebuie mânjit de publicitate negativă, nu trebuie să se afle nimic în afară de strictul necesar. Dacă în câteva zile ar scăpa de dumneavoastră şi v-ar așeza pe celălalt mal al Atlanticului, ar răsufla cu toţii ușurați: câinele mort nu mai muşcă. ***You follow me, right***?

O înţelegeau, fireşte că o înţelegeau. De aceea încuviinţară cu mişcări ferme din cap. Dar tot nu pricepeau unde dracului vrea să ajungă.

— Și-atunci ce vreți să facem? şopti în cele din urmă Remedios.

Călugăriţa, mereu imprevizibilă, se eschivă de la răspuns.

— Din ce parte a Spaniei sunteţi?

Îi răspunseră într-un glas.

— Şi ce aţi lăsat acolo?

De data asta nu răspunse niciuna imediat, de parcă ar fi încropit în minte o listă.

— Pe câte cineva…, începu Victoria, după câteva clipe lungi. Sora Lito o întrerupse.

— Oameni care chiar aşteaptă să vă întoarceţi?

Victoria îşi plecă fruntea, puţin stânjenită, fără să spună nici că da, nici că nu. Cea care vorbi fu Luz.

— Tâmpita asta, zise ironică, arătând-o cu neruşinare pe soră-sa mai mare, crede că o aşteaptă un bărbat, dar nu i-a scris niciun rând de când am ajuns, cu toate că i-a promis o scrisoare pe stăptămână, cu toate că…

Salvador Berrocal era numele bucuriilor şi dorinţelor celei mai mari dintre fiicele lui Emilio Arenas, etern student la Drept, fiul unui avocat din

Málaga, fanfaron, care îşi făcea interminabilele studii alternând examenele de la Universitatea din Granada cu mângâierile Victoriei şi cu chefurile alături prieteni în cafeneaua Chinitas, prelungite până în zori. Pe cei din familia lui îi apucau năbădăile îndată ce îşi aminteau de existenţa tinerei: fata aceea dintr-un cartier umil li se părea prea neînsemnată pentru odrasla care aspira la o carieră în avocatură, imediat ce s-ar fi hotărât să-şi facă un rost; cine, dacă nu bruneta aceea, pe cât de frumoasă, pe atât de săracă şi de neruşinată, ziceau, era pricina eşecurilor sale universitare şi a cheltuielilor nesocotite. Salvador, în schimb, îi jura dragoste eternă şi murea după farmecele ei: după ochii ei frumoşi, o încredința, după feţişoara ei minunată, după trupul şi mirosul pielii ei. Deşi asta se întâmpla doar când, din joi în Paşti, el îşi aducea aminte de ea şi apărea în căutarea ei prin cartierul La Trinidad, după ce o lăsase cu ochii în soare câteva zile, pentru că adesea sentimentele profunde şi bunele intenţii ale tânărului se topeau ca o bucată de gheaţă în tigaie. Exact la fel cum uitase să-i scrie de când ea plecase.

Victoria îşi stăpâni cheful de a-i da una soră-sii pentru că dezvăluia atâtea; îşi muşcă buzele ca să se înfrâneze, din respect pentru călugăriţă. Îi clocotea sângele când cineva îi amintea că Salvador era un ticălos perfid şi un mincinos prost-crescut, dar ştia că e adevărat. Cu toate acestea, în ciuda timpului şi a distanţei, nu trecea zi sau noapte fără să se gândească la el.

— Şi pe dumneavoastră, fetiţa mea, cine vă aşteaptă? Întrebarea sorei Lito îi era acum adresată chiar lui Luz.

— Prietenele, vecinele, cunoscuţii…, răspunse ea cu dezinvoltură, ridicând dintr-un umăr.

— Prea mulţi cunoscuţi…, murmură Remedios cu o undă de reproş în voce.

— Şi de ce nu? replică Luz, mânioasă. Ce vrei, mamă, să nu ies pe stradă, să stau închisă în casă

toată ziua, privind de la fereastră cum trece viaţa?

Atunci Victoria interveni, dispusă să-şi ia revanşa.

— Asta mai degrabă moare decât să stea liniştită între patru pereţi, că în hărmălaie găseşte mereu pe câte cineva, chiar dacă apoi o dă în bară. Ca Rafaelito, ăla cu chitara de pe podul Aurora, care s-a dus la Antequera şi nu s-a mai întors, nu-ţi mai aduci aminte? Sau ca Miguel ăla pe care l-ai cunoscut la procesiunea de Corpus Chiquito şi apoi s-a dovedit că era logodit cu alta…

Luz răspunse cu acreală, ridicând vocea.

— O duc mai bine ca tine aşa, nu stau după nimeni…

Maică-sa o opri cu un şşşt imperios şi se aplecă s-o ciupească. Aproape că reuși, însă fata se feri în ultima clipă, trăgându-se în spate. Călugăriţa hotărî să întrerupă discuţia: îi era de ajuns ca să-şi facă o idee despre cum stăteau lucrurile şi ca să-şi formeze o părere clară despre amândouă. Cea mare, tânăra frumoasă cu trăsături armonioase şi corp zvelt, părea prudentă şi responsabilă, dar avea tendinţa vădită de a se lăsa dominată cu o oarecare blândeţe. Mezina, frumoasă la rândul ei, deşi în alt fel, era mânată de rafale de instinct, adesea precipitate şi chiar imprudente.

— Şi dumneavoastră, ***doña*** Remedios, ce aveţi de spus? Văduva trase aer în piept înainte de a răspunde, cu o grimasă de durere.

— Eu, maică, am nervii slabi de când cu Jesusito al meu, băiatul care n-a venit pe lume cum se cuvine şi mi s-a dus la cinci luni. Mama, care îmi scotea întotdeauna castanele din foc, mi-a murit anul trecut de Ziua Sfinţilor, iar bărbatul mi-e îngropat să se facă oale şi ulcele într-un cimitir de-aici, unde nu pot nici măcar să mă duc să-i spun un „Tatăl nostru“… Nu mă aşteaptă niciun acoperiş deasupra capului, căci ne-au dat afară din casă.

Îşi privi atunci fetele cu o expresie severă.

— Eu, soră, nu vreau decât să le-ndrept pe fetele astea, să le bag minţile în cap. N-am avut niciodată destulă autoritate ca să le călăuzesc, mi-au ieşit obraznice, au crescut fără tată şi fără frica lui Dumnezeu. Vedeţi şi dumneavoastră cum sunt, astea două şi cea mijlocie, Mona, care lipseşte astăzi: trei femei ca trei căruţe, umblă prin viaţă ca nişte vagaboande, se duc cu capul înainte pe calea pierzaniei.

Amândouă încercară să se apere, dar sora Lito le întrerupse, impunându-le tăcere cu un gest energic.

— Asta, cea mare, adăugă Remedios arătând-o pe Victoria cu o mişcare bruscă, aţi auzit şi dumneavoastră: umblă cu un domnişor care n-o vrea decât ca să petreacă şi proastei i s-au aprins călcâiele. Iar asta mică, continuă arătând spre Luz, stă pe drumuri ca un câine râios şi se duce cu primul care-i spune „ia zi un cântecel, fetiţo“ sau „hai să dansăm“, până-mi vine într-o zi cu vreun necaz, de mă bagă-n sperieţi, sau cu burta la gură, sau o găseşte cineva aruncată într-un şanţ…

Victoria şi Luz dădură să protesteze, dar călugăriţa le opri numaidecât.

— Am ascultat destul, nu-mi trebuie mai mult. Vreţi să-mi auziţi propunerea?

Nu zise niciuna nici că da, nici că nu.

— Rămâneţi aici.

Surorile începură din nou să vocifereze și să se încrunte, în vreme ce Remedios nu scotea o vorbă.

— Temporar, le lămuri călugăriţa, încercând să le calmeze. La urma urmelor, nimeni şi nimic nu vă cheamă urgent nicăieri, din câte văd.

— Și ce vreți, să ne lăsăm pe mâna vulpoiului de italian, după tot ce ne-aţi spus despre el? întrebă Victoria cu o oarecare obrăznicie.

— ***No way***.

— Atunci?

— Am să preiau eu cazul vostru.

Părea că se prefăcuseră în stane de piatră, aşa rămaseră:

descumpănite, paralizate, fără să poată scoate o vorbă.

— Va dura ceva timp, continuă sora Lito, silindu-se să nu izbucnească în râs. Mai întâlnise reacţia aceasta de neîncredere când se prezenta ca avocat în exerciţiul funcţiunii. Va trebui să vedem ce instituţii sunt implicate în accident, ce grad de responsabilitate au nu doar Trasatlántica, ci şi administraţia cheiurilor, autoritatea portuară… În sfârşit, toţi posibilii implicaţi.

Se întinse la vorbă despre lucruri pe care nu le înţeleseră, dar care sunară serioase şi categorice, dorea cu siguranţă să le demonstreze că stăpânește cum se cuvine terenul pe care îşi propunea să calce. Până când, la sfârşit, coborî la nivelul lor.

— Vreţi să ştiţi de ce o fac?

Încuviinţară dând energic din cap, doritoare să înţeleagă.

— Pentru că sunteţi imigrante. Pentru că sunteţi inculte, neștiutoare şi sărace. Pentru că sunteţi femei. Așezați factorii aceştia în orice ordine doriți: rezultatul va fi acelaşi. Aveţi toate şansele să câştigaţi la loteria celor mai expuşi la abuzuri şi nelegiuiri. Şi nimeni nu va dispus să vă dea o mână de ajutor în mod cinstit, astfel că n-aveţi încotro şi va trebui să vă lăsaţi în seama mea.

Nu găsiră argumente s-o contrazică.

— Ah, mai e încă un motiv, pe care îl uitasem! Am să vă reprezint pentru că, în chip de onorariu, sper să primesc jumătate din suma pe care o să v-o obţin.

Stupefacţia de pe chipurile lor le făcu pe cele două vechi prietene să izbucnească din nou în râs.

— Nu vă uitaţi aşa, pentru Dumnezeu! le strigă sora Lito. Apoi îşi stinse ultima ţigară în ghiveciul cu planta ofilită. Cincizeci la sută vi se poate părea mult la început, dar cum credeţi dumneavoastră că se întreţine casa asta şi cu ce mijloace vreți să ajutăm atâtea femei amărâte câte vin pe aici?

Nu-şi reveneau din descumpănire, când călugăriţa cea mai năstruşnică pe care o văzuseră în viaţa lor lansă ultimul atac.

— Şi ascultaţi-mă, fetiţele mele. Până se rezolvă lucrurile, în loc să vă plângeţi de milă sau să visaţi la bărbaţi care nu vă vor iubi niciodată, ce-ar fi să vă apucaţi să munciți?

22

Mona zăbovea între așternuturi, cu spatele rezemat de peretele care ţinea loc de tăblie, cu părul ciufulit, ca o leoaică brunetă, şi cu uniforma de ospătăriţă mototolită. Surorile ei turuiau de ceva timp ca nişte mori stricate, întrerupându-se una pe alta fără menajamente ca s-o pună la curent cu cele întâmplate mai întâi la Sendra, apoi la Casa María.

— Dar, dar… Dar cum își închipuie călugăriţa aceea că o să ne ocupăm de El Capitán noi singure, când nu ştim cum se conduce afacerea şi n-avem niciun ban?

Remedios interveni aproape pentru prima oară.

— I-a cerut doamnei Milagros un împrumut şi, chiar dacă pare greu de crezut, vecina nu a refuzat-o.

Scoase atunci din buzunarul şorţului un sul de bancnote uzate, bine legat: modestul capital de care dispuneau ca să se pună pe picioare și care alcătuia un contrast grotesc cu teancurile de dolari pe care îi primiseră de la reprezentanţii companiei navale. Le stăruia proaspătă în memorie senzaţia pe care o dădeau foşnetul uşor şi netezimea lor, iluziile nebuneşti pe care le inspiraseră în mintea femeilor. Îi țineau și acum ascunşi într-o crăticioară.

— Sora Lito a zis să-i ducem banii şi biletele chiar în dimineaţa asta, să nu ne atingem de nimic, le explică Victoria.

Ea o să aibă grijă să înapoieze totul; zice că, începând de acum, totul trebuie să treacă prin mâinile ei, să nu vorbim cu nimeni, să nu dăm socoteală nimănui de nimic…

— Şi călugăriţa aia atât de ciudată, insistă Mona încă bănuitoare, sigur e de încredere?

O întrebaseră exact același lucru și pe doamna Milagros pe când se întorceau acasă, cu o seară înainte. Galiciana se oprise atunci brusc în faţa tavernei lui Al scoţianul şi lumina gălbuie a unui

felinar de pe stradă îi dezvăluise chipul ofilit, brăzdat de riduri.

— O cunosc pe femeia aia de aproape patruzeci de ani, le zisese fetelor printre dinți, apucându-le de încheieturi cu degetele ei ca nişte cârlige.

Dacă ar fi putut să-i pătrundă în minte, ar fi văzut cum amintirile bătrânei se rostogoleau spre trecut, se întorceau la vremurile grele când amândouă fuseseră găzduite în Casa María, amândouă la fel de nefericite şi de mizerabile: una crescută printre indivizii de cea mai joasă speţă din cartierul cel mai infect din Manhattan, cealaltă părăsită de soţ pe pământ străin, cu doi copii şi neavând după ce bea apă. Dar nu mai spusese nimic; pornise pur şi simplu, străbătând strada întunecată şi pustie, învelită în şalul ei de lână. Iar ele, care nu aveau alt sprijin, au trebuit să se mulţumească luând drept zălog prietenia aceea.

În mod surprinzător, auzind întrebarea prudentă a Monei şi văzând tăcerea meditativă a celorlalte două, Remedios tranșă în cele din urmă chestiunea.

— N-avem încotro, fetelor, aşa că ați face bine să vă puneţi în mişcare. Duceţi-i călugăriţei banii şi biletele, și fie ce-o vrea bunul Dumnezeu. Hai, la drum, gata cu vorba.

Mona se ridică în cele din urmă din pat, se pregătiră și porniră spre Casa María, sigure de ce aveau să facă, era o hotărâre unanimă. Cu toate acestea, o umbră de incertitudine le tulbura în adâncul sufletului, bănuind că nu mai exista cale de întoarcere.

În scurtă vreme, după ce o luară şi pe maică-sa, se opriră în faţa localului El Capitán. Toate erau acolo: firma grosolană, intrarea modestă şi greu de observat, încastrată într-un demisol, între imobile anodine.

Remedios scoase mănunchiul de chei al soţului; fetele, în spate, aşteptară într-o tăcere respectuoasă să deschidă mai întâi un lacăt, apoi broasca,

strângând din dinţi ca să nu izbucnească în plâns. Le emoţiona zelul conştiincios al tatălui mort, efortul de a-şi proteja cu fermitate puţinele bunuri, la adăpost de intruși și de nedoriți, de parcă acolo s-ar fi aflat ceva măreţ și valoros, în stare să-i ispitească pe amatorii de averi străine. Dar nu. Îndată ce intrară şi înfruntară răceala întunecată a localului, constatară cu tristeţe că totul era la fel de mizerabil ca întotdeauna.

Înaintară aproape pe pipăite printre mesele cu scaunele așezate deasupra: mărturia dureroasă că ultimul lucru pe care îl făcuse Emilio Arenas fusese să frece zdravăn podeaua, neavând habar că acel gest simplu avea să fie unul de adio. Intrară împreună în bucătărie și aprinseră lumina. Totul era ordonat, comprimat în locul acela strâmt: blatul de piatră, maşina de gătit stinsă, cratiţele înnegrite şi uzate atârnând în cârligele lor, funia de usturoi într-un cui.

Se întoarseră în salon fără o vorbă, înfruntând fiecare în felul său amintirile comune şi propriile tristeţi intime. Remedios se aşeză şi începu să plângă: un gest previzibil la ea.

Luz stătu lângă ea, în picioare, ştergându-şi o lacrimă cu dosul unei mâini, pe când cealaltă se odihnea pe umărul mamei. Victoria privea în pământ cu faţa schimonosită, incapabilă să găsească vreo scânteie de optimism printre stive de farfurii ciobite şi grămezi de dezolare.

— Trei conserve de ton, o bucată de cod şi puţin orez pe fundul unui sac. Nimic altceva.

Asta enumeră Mona după ce făcu un inventar rapid; era singura care nu ieşise încă din bucătărie, iar în minte îi reveni pe tăcute reşedinţa din Upper West Side, unde lucrase cu o seară înainte, cămara plină şi senzaţia aceea necunoscută de confort şi opulenţă. Dar nu zise nimic; surorile și mama erau absorbite de suișurile și coborâșurile prezentului, numai Victoria o întrebase chiar înainte de a ieşi din apartament şi fără prea mult entuziasm cum a

fost ieri. „Bine“, murmurase ea printre dinţi, vârându-şi mâinile în mânecile paltonului. Nu pomenise nimic de casa şi de oamenii diferiţi, de bărbatul fragil şi de incidentul cu reporterii sau de lungul drum de întoarcere, străbătând jumătate din Manhattan dintr-o parte în alta. „Bine, bine“, întărise. Nimic mai mult.

După descurajatoarea înşiruire a stocurilor se aşternu liniştea, dar sora mijlocie preferă să rămână activă şi puse pe foc cafetiera mare şi turtită de cositor, moştenită de la fostul proprietar. Zece minute mai târziu, fiecare ținea în mână o ceaşcă de cafea amară — căci nu mai rămăsese nici zahăr —, toate pe deplin conştiente că sosise momentul să ia o hotărâre.

Incertitudine, tulburare, nesiguranţă, şovăială. Ele nu ştiau, dar toate senzaţiile acelea erau adesea patria comună a celor dezrădăcinaţi, marile nelinişti ce traversau sufletul tuturor celor care îşi părăsiseră lumea în căutarea alteia mai bune.

Odată dezrădăcinați, mutaţi şi reinstalaţi altundeva, apărea întotdeauna câte o hotărâre de viitor, mai importantă sau mai neînsemnată, de luat. În familie, la lucru, în privinţa mutării şi în dragoste. În minusculele spălătorii ale chinezilor, în întunecatele restaurante napolitane, în micile croitorii ale evreilor sau în carele ambulante ale germanilor; peste tot exista mereu o clipă în care trebuia neapărat să spui da sau nu la ceva.

Câteodată, lucrurile erau lăsate la voia întâmplării, dar în multe situaţii decizia era cântărită serios. Adesea, oamenii rezolvau dilemele împreună şi erau momente când tirania i se impunea arbitrar unui colectiv, unui partener de viaţă, unui clan. Câteodată se lua hotărârea bună; în alte cazuri, alegerea se dovedea mai târziu o greşeală monumentală. Însă într-un fel sau altul pasul trebuia făcut, nimeni nu putea fugi de el.

Tocmai cu asta se îndeletniceau cele patru femei din familia Arenas, la amiază, într-o zi de martie a

anului 1936, ele, care se schimbaseră mereu direcția după cum sufla vântul, fără să se fi văzut nicicând în situaţia de a lua propriile hotărâri. Sfâşiate, tulburate, speriate, singure. Cu un abis căscat la picioare.

Luz, spontană ca de obicei, rupse tăcerea.

— Atunci, deschidem din nou El Capitán?

Dincolo de zbucium şi de ezitări începea să se contureze o certitudine: se aveau unele pe altele. Cu temperamente diferite şi cu feluri opuse de a vedea viaţa, cele trei surori Arenas trebuiau să rămână de neclintit. Urmau să se ajute între ele când vânturile aveau să bată cu putere în oraşul acela enorm şi straniu, să se consoleze când tulburarea avea să le rănească sufletul şi, în nopţile cele mai geroase, să își insufle căldură şi curaj.

— Deschidem, încuviinţă Mona categorică.

— Deschidem, întări Victoria din colţul ei.

Maică-sa abia dacă mișcă din buze, însă încuviinţă dând din cap și strângând în mână o batistă murdară.

PARTEA A DOUA

23

Trecu mai bine de o lună şi El Capitán tot nu ieşea la liman. La început se văzu o oarecare mișcare, când încă venea lume să le prezinte condoleanţe, să ocupe o masă ca să le facă o favoare sau pur şi simplu să iscodească cum se descurcă fetele acelea care păreau atât de înfumurate şi de distante, iar acum, când le lovise nenorocirea, erau silite să cedeze şi să-şi suflece mânecile.

După zilele acelea, totuşi, lucrurile reveniră la strâmtorarea cea mai jalnică şi, prin urmare, hotărârea de a se despărți nu întârzie: o luară de îndată ce îşi dădură seama că era o risipă să ţină opt mâini ocupate toată ziua ca să facă să funcţioneze ceva atât de precar.

Prima îşi luă zborul Luz: conchiseră împreună că trebuie să accepte oferta de a lucra la spălătorie cu soţii Irigaray, astfel avea să câştige câţiva dolari pentru punga comună. În câteva zile, plecă şi Mona. Întotdeauna fusese cea mai rapidă la socoteli, trucuri şi comisioane, de aceea își asumase în întregime contabilitatea şi aprovizionarea. În unele zile se ducea la Gansevoort Market după fructe şi legume, în altele cobora în piaţa din West Washington şi, fără să înţeleagă mai nimic, cumpăra pui jigăriţi sau bucățile ieftine pe care puţini le voiau: creier, falcă, limbă, căpăţână; erau dimineţi când se ducea la revărsatul zorilor până în East River, la Fulton Fish Market, unde lucrase şi tatăl ei o vreme, spintecând peşti gigantici, necunoscuţi în marea lor. Se scula cu noaptea-n cap şi drumul o istovea, sub povara angoasei pricinuite de datoriile acumulate şi de imposibilitatea de a le achita oricum s-ar fi sucit, însă aşa măcar reuşeau să reducă la minimum cheltuielile. Şi întotdeauna se

întorcea cu ceva substanţial, din care Remedios era capabilă să prepare o mâncare delicioasă, deşi bombănea mereu că îi lipsesc ingredientele mediteraneene de bază cu care era obişnuită să gătească. Migdale. Măsline. Pătrunjel. Foi de dafin.

În dimineaţa aceea de aprilie, Mona împinse cu umărul uşa localului şi intră grăbită. Întârziase, se gândea că soră-sa şi maică-sa o vor întâmpina strâmbând din nas: nu mai era mult până la amiază şi nu aveau nimic pe foc. Spre surprinderea ei, totuşi, nu o aşteptau mustrările obişnuite, ci un bărbat pe care nu-l mai întâlnise niciodată, aşezat pe un taburet în faţa tejghelei de unde înmânau comenzile. Remedios şi Victoria erau în spate, în bucătărie, în cealaltă parte, se vedeau doar de la brâu în sus. După postura relaxată a necunoscutului, părea că stau de vorbă de ceva timp.

Văzând-o, bărbatul se ridică, iar Mona îl cântări repede din ochi. Spre cincizeci de ani, socoti ea. Sau poate trecuse de cincizeci: nu avea prea multă experienţă în privinţa bărbaţilor maturi, îi era greu să le atribuie o vârstă. Îmbrăcat decent, deşi nu încăpea îndoială că hainele fuseseră purtate câţiva ani, de statură mijlocie şi cu ceva burtă, păr şaten încărunţit la tâmple, sprâncene dese şi negre, un început de guşă. Avea în faţă o legătură de ţigări de foi; pe podea, într-o grămadă compactă prinsă cu fâşii de pânză înnodate, se aflau câteva cutii cu etichete colorate.

— Regret trista pierdere pe care aţi suferit-o, domnişoară…, îi spuse în spaniola lor din sudul peninsulei.

Îi întinse apoi o mână, iar Mona încercă să-i răspundă la salut, susținând pachetul voluminos de cumpărături pe care-l adusese, însă îi scăpară două cepe care se rostogoliră pe jos.

— Mulţumesc, murmură ea, aplecându-se să le ia.

Fără alte discuţii, intră în bucătărie; între timp, necunoscutul se uită la ceas, trânti nişte fraze despre alte obligaţii şi ridică marfa care-l aştepta la picioare.

— Şi individul ăsta cine mai e? o întrebă încet pe Victoria, apropiindu-se de urechea surorii mai mari.

— Unul care zice că l-a cunoscut pe tata, Luciano nu-ştiu-cum a spus că îl cheamă.

Aşteptă ca tipul să-şi ia rămas-bun şi să se îndrepte spre ieşire ca să-i arate cutia pe care o lăsase pe tejghea: pe capac era o tânără frumoasă, cu flori mari şi roşii în păr; în jurul ei, frunze de palmier, blazoane şi numele firmei Cuesta-Rey.

— Se ocupă cu vânzarea de tutun, o lămuri Victoria, e reprezentantul unei firme din Tampa, Florida; a insistat să păstrăm ţigările astea; zice că aproape toate restaurantele oferă așa ceva clienţilor, că aduc un profit frumușel.

— Şi cu ce crezi că o să i le plătim, când suntem tot mai sărace?

— Le-am luat pe încredere. Dacă le vindem, bine. Dacă nu, şi le ia înapoi. E om bun, a rămas văduv de curând.

Întoarse capul spre maică-sa și zâmbi şmechereşte.

— Ar putea să se consoleze împreună…

Mona îşi stăpâni un hohot de râs şi îi dădu o palmă soră-sii.

— Doar nu te gândeşti s-o încurci pe mama cu un bărbat, nebuno.

Dar îşi aţinti la rândul ei privirea asupra lui Remedios, zbârcită din cauza anilor, a trudei şi a veşnicei degradări. Cu toate acestea, o văzu încă frumoasă în felul ei, cu părul lins şi cu faţa colţuroasă pentru că abia punea gura pe mâncare, cu ochii negri în care se ivea mereu o lacrimă în momentul cel mai neaşteptat. Încă mânjea cârpele în fiecare lună; până şi copii ar fi putut să aibă, dacă ar fi vrut.

Însăşi mama, neavând habar ce şuşoteau ele pe la spatele ei, le readuse cu picioarele pe pământ.

— E rău că avem puţini clienţi, dar o să fie şi mai rău dacă încep oamenii să vină şi n-avem nimic să le punem pe masă. Ce-i asta, vreţi să intrăm la apă şi mai mult?

Probabil că o tulburase graba pricinuită de întârziere, sau amintirea bărbatului mort pe care i-o reînviase vizita vânzătorului de tutun, sau o simplă neatenție, dar o jumătate de oră mai târziu un ţipăt sfâşie timpanele celor două surori în timp ce aranjau mesele.

Dădură fuga la bucătărie și o găsiră pe Remedios acoperindu-şi o parte a feţei schimonosite de durere. Amândouă se năpustiră spre ea, strigând:

— Lasă-ne să vedem, mamă!

— Nu te atinge, nu te freca, ai grijă!

Uleiul încins fusese de vină, sărise când prăjea puiul; picăturile care o împroşcaseră îi provocaseră o arsură urâtă pe pleoapă şi altele mai mici pe umărul obrazului drept şi pe tâmple. Fetele o obligară să-şi vâre capul în chiuvetă ca s-o stropească cu apă rece, o puseră să se aşeze cu faţa spre tavanul înnegrit, îi dădură cu sare.

Trecerea orelor nu-i astâmpără durerea şi își petrecu toată ziua cu o batistă îmbibată în oţet pe față, îmbufnată şi văicărindu-se furioasă. Fură mulţumite când plecară ultimii clienţi, la sfârşitul zilei: peste câteva momente, după ce mâncau repede ce rămăsese, puteau să plece şi ele acasă. Erau gata să se aşeze la masă, când veni Luz. În ciuda orei şi a oboselii, odată cu mezina părea să intre mereu o rafală de prospeţime; rară era seara când nu aducea nicio anecdotă, noutate sau bârfă cu care se străduia să ridice moralul tuturor.

— Astăzi am ieşit mai devreme de la spălătorie, anunţă Luz după ce scoase o avalanşă de ţipete alarmate văzând-o pe maică-sa cu o jumătate de faţă acoperită. În clădirea La Nacional încep să

facă repetiţii seara pentru o ***zarzuela***[13] şi ***doña*** Concha m-a lăsat să mă duc să cer informaţii.

Se împărţiseră fluturaşi cu invitaţia prin localurile din cartier; „păi, fetiţo“, îi zisese femeia bască, „la cât îţi place ţie să cânţi şi să dansezi, ar putea să-ţi iasă bine… Anul trecut au pus în scenă ***La Revoltosa***“, continuase ea, scuturând o cămaşă imaculată; „acum doi ani, ***La rosa del azafrán***“. Toţi participanţii erau simpli amatori, repetau în sălile de la La Nacional şi apoi, pentru premieră, se închiria teatrul San José de pe Fifth Avenue, biletele se epuizau, nu era vorbitor de spaniolă în New York care să nu se ducă şi să nu aplaude frenetic.

— Pentru anul ăsta s-au gândit la ***Luisa Fernanda***, adăugase proprietara spălătoriei.

— Dar eu n-am cântat în viaţa mea ***zarzuela***, doamnă.

— Dar ai ureche muzicală şi voce.

— Şi farmec, adăugă soţul, alăturându-se sugestiei, în timp ce împăturea un palton. Ai destul farmec cât să-i laşi pe toţi cu gura căscată.

Luz îşi petrecu ziua de lucru întorcând pe toate feţele ideea de a se vedea pe o scenă, gândindu-se cum o fi să te simţi înconjurată de muzică, lumini, voci, aplauze. Chiar dacă ar fi fost într-un rolişor nerelevant. Chiar dacă ar fi fost doar o oarecare într-un cor întreg; un chip şi un corp aproape invizibile într-un grup mare. Chinuită de curiozitate, la lăsarea serii se duse să vadă cum stă treaba. După aceea vru să împărtăşească noutatea maică-sii şi surorilor, optimistă şi încântată.

— Mâine se dau probele şi m-am gândit să mă prezint. Evident, nu se aștepta la răspunsul acru al lui Remedios, iute ca o tăietură de briceag.

— Şi munca? Şi doliul după tatăl tău? se răsti maică-sa. Amestecate cu cuvintele furioase, din gură îi ieşiră picături de salivă şi bucăţele de carne pe jumătate mestecate.

Preţ de câteva momente descumpănitoare, se auzi doar robinetul picurând în bucătărie.

Mona interveni domol, cu prudenţă, încercând să risipească încordarea.

— A spus că repetiţiile sunt seara, mamă, după ce se închide spălătoria. Cât despre doliu, păi…

Îi fu cu neputinţă să-şi încheie fraza.

— Păi dacă îi prisoseşte timpul, să-şi mai caute un loc de muncă şi să se lase de cântat şi de dansat, că moartea tatălui vostru merită respect şi tare bine ne prind banii! Sau aţi uitat ce datorii avem încă? urlă Remedios, ridicându-se din nou în picioare. Cârpa care-i acoperea arsura căzu pe podea, descoperindu-i faţa înroşită şi pleoapa întredeschisă.

Surorile mai mari stăruiră, ținându-i partea mezinei.

— Bine, mamă, dar…

Din gâtlejul lui Remedios ieşi un strigăt cutremurător. — Am spus că nu!

O privire năucite; nu erau obişnuite s-o vadă pierzându-și firea în felul acela, pesemne că motivul era ziua îngrozitoare pe care o avusese. Cel mai recomandabil, prin urmare, era să lase lucrurile aşa, pentru ca ea să le digere în ritmul ei şi poate să reia discuţia în ziua următoare, cu mai mult calm. Însă Luz nu izbuti să se stăpânească.

— Ştii ceva, mamă? Lucrez nouă ore pe zi şi cu asta îmi fac datoria; dacă afacerea nu merge, nu e vina mea. Pe deasupra, dacă sunt în stare să câștig o leafă, la fel de bine pot să hotărăsc cum îmi folosesc puţinul timp care-mi rămâne.

— Şi asta hotărăşti tu, să nu cinsteşti memoria tatălui tău? Scoasă din minţi, mezina familiei Arenas continuă să ţipe cât o țineau bojocii.

— Hotărăsc că nu trebuie să arăt nimănui o tristeţe pe care nu o simt!

Surorile ei o priviră năucite, lui Remedios începu să-i tremure buza de jos.

— Luz, pentru Dumnezeu, nu fi atât de brutală…, şopti Mona, în timp ce Victoria o lua de braţ ca s-o însenineze. De parcă în locul degetelor surorii ei ar fi atins-o limba unei vipere, Luz se îndepărtă brusc.

În ciuda străduaniei de a o însenina, surorile mai mari erau conştiente de sentimentele ei, pentru că amândurora li se întâmpla ceva asemănător: amintirea lui Emilio Arenas se usca pe măsură ce trecea timpul ca o băltoacă sub soarele amiezii. Convieţuirea cu el fusese atât de scurtă, de lipsită de temeinicie şi de fragilă, încât urma pe care o lăsase aproape că dispăruse. Şi-l aminteau cu duioşie, un sentiment pe cât de cert, pe atât de nedesluşit. Dar nu le durea absenţa lui. Nu le mai durea. De bine, de rău, li se cicatrizase rana superficială din inimă.

— El m-ar fi încurajat să o fac, încheie Luz ridicându-se mânioasă cu atâta însufleţire, că doborî un scaun. Ar fi mândru de mine, astfel că mult mai bine i-aş onora memoria dedicându-i fie şi un rolişor neînsemnat în ***zarzuela*** aia, nu punându-mi pofta-n cui doar pentru un doliu ridicol, pe care nimănui nu-i pasă dacă îl ţinem sau nu.

Din momentul acela, totul se înrăutăţi. Se înteţiră ţipetele, reproşurile, foc încrucişat, muniţie plină de duritate.

— Suntem aici din vina lui, mamă, pentru că dumneata ne-ai adus, blestemată să ne fie soarta!

— Fată rea, neruşinato!

— Destul ne-a amărât viaţa, lasă-mă-n pace!

Plecă trântind uşa; în urma ei rămase un scaun răsturnat pe jos şi o descumpănire profundă şi amară. Când celelalte ajunseră acasă, peste o jumătate de oră, Luz se întinsese deja în patul ei pliant, ghemuită, absentă.

24

Niciuna nu o văzu dimineaţa: ca de obicei, Mona ieşi înainte ca celelalte să se trezească şi, când se sculară mama şi Victoria, mezina plecase deja, lăsând patul răvăşit.

Deși se străduiră să nu se gândească la cele întâmplate cu o seară înainte, în cârciumă se așternu de la bun început o atmosferă tristă și încordată. Încercând să ascundă ce simțeau, fiecare se cufundă în treburile de zi cu zi. Parcă atârnate de tavan cu fire străvezii sau prinse de pereți ca pânzele de păianjen, invizibile și tăcute, dar reale, stăruiau crâmpeie de reproșuri și cuvinte tăioase, ecouri ale țipetelor mamei și fiicei din seara anterioară.

Ceasurile se făcuseră aproape opt într-o zi neplăcută de muncă. Pe deasupra, până la ora aceea nu serviseră decât nouă mușterii. Remedios îşi ţinea ochiul tot întredeschis din pricina arsurilor, iar dispoziţia colectivă era la fel de posacă. Afară începuse să plouă.

— O să ies puțin, înainte să închidă la Casa Moneo; mi-a spus ieri ***doña*** Carmen că trebuie să le vină o comandă de… De…

Mona îşi încheie fraza într-un murmur buimac, însă nu avu importanță, pentru că maică-sa nu o luă în seamă, iar Victoria ştia că minte; vorbiseră înainte între ele. Nu se ducea la Casa Moneo, nu se aştepta nicio comandă de nimic, dar se fofilă oricum.

Traversă strada cu paşi mari ca să nu se ude, apoi străbătu o porţiune scurtă de trotuar ca să ajungă la intrarea în La Nacional. Lumea urca treptele în grabă, bărbaţi şi femei cu gulerul ridicat sau acoperindu-şi precar capul sub ploaia neprevăzută cu ce aveau la îndemână: un ziar în chip de acoperiş în două ape, o eşarfă, o pungă de hârtie. Umbrele care se închideau şi lăsau pe dale o dâră umedă.

Audiţia urma să aibă loc în sala de festivităţi, la etajul întâi. Sala vastă era ticsită cu scaune, ocupate aproape toate la ora aceea de fete îmbrăcate ca de duminică şi băieţi pieptănaţi şi daţi cu briantină, cu toate că graba nu-i lăsase să-şi cureţe murdăria de sub unghii după ce ieşiseră din fabrică, de pe șantier sau din atelier. Văzu şi mame tinere cu copilaşi pe jumătate adormiţi în jur şi câteva matroane unse cu toate alifiile, bărbaţi trecuţi de prima tinereţe, care fumau şi apoi îşi dregeau glasul, încercând să-şi elimine flegma din piept. Unii erau din cartier, alţii veniseră din zona Cherry Street, alţii sosiseră cu metroul din Harlem, din Washington Heights, Bronx şi Brooklyn, cu feribotul din Staten Island, unii veniseră chiar din Newark şi Elizabeth, din New Jersey, de pe celălalt mal al Hudson-ului: până în ultimul ungher unde locuia o comunitate de spanioli, mare sau mică, se dusese vestea acelei invitaţii anuale.

În fiecare clipă se schimbau saluturi şi izbucneau râsete, câte un ţipăt de surpriză, câte o îmbrăţişare emoţionată. Limba comună circula între pereţi cu mii de accente diferite, până când un tip cu ochelari rotunzi şi mustaţă dichisită se aşeză la pianul de pe estradă şi începu să înşire note, în vreme ce vocile se stingeau şi prin sală se răspândea o rafală de îndemnuri la tăcere.

Mona se opri lângă uşă şi rămase în picioare, căutând-o pe Luz în mulţime. Îi trebui ceva timp ca s-o descopere, căci stătea cu spatele, aşezată în rândul patru, cu părul bine pieptănat şi strâns într-un coc împodobit cu două garoafe. Întrucât mama se împotrivise cu îndârjire, îi stăteau alături, protectori, soţii Irigaray, ***doña*** Concha în dreapta și don Enrique în stânga. Nereușind să le vadă fețele, Mona nu avu încotro şi şi-i închipui: agitaţi, în aşteptare, dincolo de expresiile de aparentă sobrietate. Cântări ideea de a-şi croi drum până la ei, însă în momentul acela alt bărbat urcă pe estradă şi ceru atenție din partea celor prezenţi.

„Doamnelor şi domnilor, vă rugăm!“ Personalul izbuti să-şi ocupe locurile, scaunele scârţâiră, discuţiile amuţiră. Mona, stând singură în picioare în mijlocul coridorului, trebui să se aşeze în grabă pe unul dintre puţinele scaune libere.

Audiţia deveni eternă şi totul fu oarecum haotic, dar nu exista altă posibilitate: distribuţia potenţială era alcătuită doar din amatori care aveau mai degrabă bunăvoinţă decât voce, o mulţime de umili muncitori şi gospodine, băieţi care distribuiau marfa, menajere, zidari, manichiuriste, croitorese, ospătari. Pe măsură ce rolurile se adjudecau, se auziră fluierături, reproşuri şi pufnituri de mânie, unii protestară tăios, ba chiar plecară înfuriaţi pentru că nu fuseseră aleşi să-i interpreteze pe colonel, pe don Florito, pe hangiţă.

Trecuse de zece noaptea când îi veni rândul lui Luz, dar pe atunci sala era deja plină de scaune împrăştiate, locuri goale şi feţe care trădau oboseala şi plictiseala. De îndată ce o văzu urcând pe estradă, Mona se scutură de somn şi îşi îndreptă spatele. Acolo era mezina, odinioară o zgâtie de copiliţă, devenită acum o femeie superbă, înveşmântată în rochia de stofă ieftină pe care Mama Pepa i-o cususe de mână cu două luni înainte să se ducă pe lumea cealaltă. Pe umeri purta un ***mantón***[14] împrumutat; pe buze, puţin ruj. Toate celelalte — talia, dezinvoltura şi strălucirea pe care o iradia — erau înzestrări de la natură.

Pianul sună pentru a mia oară; Luz privi în sus şi trase aer în piept, străbătu sala cu privirea, zâmbi sigură pe ea şi începu să cânte. Dintr-odată, totul păru să se trezească dintr-o lungă adormire. Pe scenă se afla mezina amărâtului de Căpitan, luptându-se cu îndrăzneală pentru rolul tinerei croitorese Rosita, cea care deschidea ***Luisa Fernanda*** cu cântecul ei scânteietor şi neaoş.

Mama m-a crescut să croiesc veste,
Dar eu fac pantalonii de poveste…

Tot farmecul sudului, tot soarele de pe meleagurile natale păreau că se concentraseră în ea, deși nu cântase ***zarzuela*** în viaţa ei: acum descria un arc cu umărul, peste o clipă îşi legăna şoldurile, apoi îi spunea vorbe dulci pianistului, făcându-i cu ochiul. Cu nonşalanţă şi mişcări graţioase şi deopotrivă seducătoare, Luz domină scena de parcă n-ar fi făcut altceva de când o adusese Remedios pe lume.

Sala întreagă o aplaudă în picioare.

Mona, în schimb, nu putu să bată din palme decât de trei ori, domol: o năpădiseră atâtea sentimente, că i se făcuse pielea de găină.

25

— Trebuie să vă duceţi la un medic pentru ochiul ăla, doamnă. Daţi-mi o hârtie să vă scriu adresa doctorului Castroviejo, ziceți-i că v-am trimis eu, mă știe bine fiindcă îi duc mereu cutii de havane, se dă în vânt după Ponce de León, cele mai scumpe. Sau nu, mai bine nu; mai bine lăsaţi-mă să-l sun eu şi să vă programez la Lolita…

Vânzătorul de tutun îşi făcuse din nou apariţia la amiază în El Capitán; stătură de vorbă o vreme și aflară că se numea Luciano Barona, că suferea de aciditate la stomac şi că se născuse în Alhama de Almería. Își părăsise satul natal în urmă cu mai bine de douăzeci de ani, când nu plecau vapoare să ducă struguri în străinătate din cauza Marelui Război şi bărbaţii tineri din zonă rămăseseră fără viitor. Îşi lăsase în urmă nevasta şi un copil mic; a spălat vase, a frecat podele, a tăiat legume, a împachetat zahăr la Domino Sugar Refinery, apoi s-a tocmit vânzător la o prăvălioară de tutun pe Atlantic Avenue, unde se vindeau ţigări fabricate artizanal; s-a înţeles cu proprietarul şi acesta i-a propus să se instaleze în apartamentul de deasupra, aproape de sălile de biliard, unde obişnuia să se întâlnească cu compatrioţii ca să se pună la curent cu veştile pe care le primeau. A reuşit să economisească, a trimis bilete pentru soţie şi copil, a devenit vânzător ambulant cu comision pentru un distribuitor local şi câțiva ani mai târziu, când a murit proprietarul, a rămas cu chiria locuinţei şi concesiunea în exclusivitate a uneia dintre firmele pe care le reprezenta, Cuesta-Rey din Tampa.

— Ştiţi, arsurile sunt înşelătoare; n-o lăsați așa, doamnă, că se poate complica…

— Ce vrei, mamă, să rămâi slabă de vedere?

— Sau să ajungi chioară, ca doamna Milagros?

— Sau cu un petic la ochi, ca insul ăla din Málaga, Nicasio, care vindea gogoşi?

Trecuseră deja trei zile de când se opărise cu ulei și era limpede că nu-i foloseau la nimic compresele îmbibate în oţet, pe care şi le aplica ea însăşi ca să-şi aline durerea; era nevoie de altceva.

Barona se înțelese cu fetele, se duse să caute un telefon şi se întoarse curând cu confirmarea: reuşise să-i facă loc chiar în după-amiaza aceea, înainte de închidere.

— Dar n-avem cu ce să plătim! protestă Remedios.

— Pe datorie, răspunse el.

— Dar suntem înglodate în datorii, omul lui Dumnezeu, cum să ne mai luăm în cârcă alte cheltuieli!

— O să am eu grijă să fie împrumut nerambursabil, stărui răbdător, nu vă faceţi dumneavoastră griji.

Frământându-se şi împotrivindu-se, mama continuă să găsească piedici:

— Şi cine are să vină cu mine?

Se aventură Mona, cea mai pricepută la umblat prin oraş.

— Te însoţesc eu, mamă; nu te teme, că nu te lăsăm singură.

— Iar noi două rămânem aici să ne ocupăm de muşterii, zise Victoria, arătând cu bărbia spre Luz; aceasta schiţă o grimasă strângând din buze, încă o mai necăjea mustrarea din cauza participării la ***zarzuela***.

Fără temei, neliniștea o cuprinse pe Remedios, cufundând-o într-o stare de deznădejde profundă. Doar de două ori văzuse un medic la față şi cele două împrejurări îi aminteau de momentele cele mai dureroase din viaţa ei: când se născuse Jesusito şi când, cinci luni mai târziu, după moartea copilului, ea hotărâse că se va lăsa la rândul ei să moară. Însă nu putea da înapoi, programarea era făcută şi în privinţa treburilor domestice totul era în ordine, nu avea motiv. Fiicele o aranjară încât să pară aproape

prezentabilă, ca să poată înfrunta ceea ce în lumea de unde veneau se considera o eminenţă aproape inaccesibilă: un medic. Spre norocul ei, unul dintre clienţii aproape constanţi ai localului, un asturian durduliu, le auzi vorbind între ele și se oferi să le ducă. „Trec prin apropiere în fiecare seară să duc marfa“, le zise, „opresc aici, la poartă, cu o jumătate de oră înainte şi claxonez.“ Astfel scăpau de drumul aventuros cu transportul în comun şi o scuteau pe Remedios de încă o grijă.

Mona fu absorbită cât ţinu drumul până pe East 91st Street într-o rablă care le hurduca întruna. Fără un cuvânt, cu capul golit de gânduri, contemplând maiestuozitatea Manhattanului, care devenea din ce în ce mai frapant şi mai opulent pe măsură ce străbăteau Fifth Avenue. Faţadele, firmele şi vitrinele prăvăliilor şi marilor magazine, mulţimea maşinilor, pietonii. Maică-sa, înghesuită în stânga ei, meditativă şi sumbră, nici măcar nu-şi înălţă privirea ca să vadă ce se află dincolo de geamuri.

Înfăţişarea amândurora nu putea fi mai nepotrivită cu distincţia sobră a Upper East Side, cu eleganţa aproape aristocratică a acelui sanatoriu cu tavane înalte şi încăperi vaste şi cu un cuplu de pacienţi îmbrăcaţi impecabil cu care s-au întâlnit la sosire. Remedios intră intimidată de impunătorul portar negru care le deschise uşa, cu Mona aproape trăgând de ea, conştientă de aspectul umil al amândurora: haine de casă uzate, pantofi scâlciaţi, părul modest aranjat şi senzaţia că se strecuraseră din greşeală într-un loc unde nu se cuvenea. Cu toate acestea, fură întâmpinate cu cordialitate; doctorul Castroviejo nu refuzase niciodată un compatriot aflat la strâmtoare şi cu atât mai puţin secretara sa Lolita, o galiciană cumsecade care locuia în Lower East Side și care ştia din proprie experienţă ce înseamnă să fii la ananghie printre străini.

— Însoţiţi-mă, vă rog, aşezaţi-vă aici; domnul doctor vă va primi numaidecât. Permiteţi-mi să vă dau la o parte pansamentul de pe ochi, puneți în loc tifonul acesta dezinfectat, doriţi un pahar de apă proaspătă, un ceai?

Nici mama, nici fiicele nu mai fuseseră tratate vreodată cu atâta deferență. După nici zece minute, secretara le invită să se ridice. „Pe aici, vă rog.“

În ciuda semiîntunericului din cabinet, Mona îl recunoscu de îndată: medicul care sărise în ajutorul invitatului ilustru când acestuia i se făcuse rău în eleganta reşedinţă unde o trimiseseră de la Casa Moneo; medicul care avusese ultimul cuvânt. De statură mijlocie, cu față lătăreață şi o expresie prietenoasă, cu părul brunet care se retrăgea, lăsându-i liberă fruntea lată. Marea diferenţă era că acum nu purta costum și papion, ci un impecabil halat alb, încheiat cu două rânduri de nasturi. Gesturile rapide de profesionist competent erau aceleaşi.

— Ia să vedem…

Nici măcar n-o întrebă pe Remedios cum se întâmplase, aflase cu siguranță ce îi spusese Barona infirmierei sale. Se mărgini s-o aşeze în modernul fotoliu rabatabil, îi îndreptă spre faţă un flux de lumină orbitoare, murmură un „aha“ şi ceru ceva de neînţeles unui asistent care până atunci stătuse cu spatele, pregătind instrumentarul. În condiţii normale, femeia ar fi început să ţipe ca o posedată dacă ar fi ştiut că un obiect metalic şi ascuţit era gata să-i fie introdus în pleoapă, dar nu avu ocazia. Totul se petrecu cât ai zice peşte: specialistul era atât de îndemânatic, încât în două minute terminase.

— Gata, zise dându-i uşor o palmă afectuoasă pe obraz. O nimica toată, globul ocular era intact. Domnul doctor Osorio vine imediat, are să încheie procedura şi o să vă dea instrucţiunile pentru tratament.

Le salută cu o mișcare ușoară a capului și dădu să plece; își făcuse treaba şi nu era Castroviejo din La Rioja omul care să-şi piardă timpul în mod inutil.

Când Remedios îl auzi vorbind cu cineva în încăperea vecină şi-și dădu seama că nu mai e în apropiere ca s-o supravegheze, se căzni să se ridice de pe monstrul acela mecanic unde o aşezase, o maşinărie drăcească, ceva între fotoliu şi targă. De ce să mai aştepte? Nu zisese că e gata? Hai, fuguța. Își înfipse coatele în spătar şi încercă să se îndrepte cu stângăcie, găsindu-şi cu greu echilibrul.

Alarmat de răsuflarea anevoioasă pe care o auzi dincolo de uşa întredeschisă, medicul asistent intră numaidecât şi se repezi la ea.

— Aşteptaţi, doamnă, aşteptaţi, că n-am terminat încă!

De când devenise mâna dreaptă a reputatului Castroviejo nu făcuse niciodată o greşeală; asta mai lipsea, să înceapă cu o pacientă căzută la podea.

— Stai liniştită, pentru Dumnezeu, mamă! auzi în spatele lui. Medicul tocmai își aşezase mâinile pe umerii pacientei ca s-o convingă să se întindă la loc, când simţi două mâini uşoare peste ale lui şi un bust de femeie, zvelt şi călduţ, aplecat peste el, împiedicându-l să se îndrepte. Intenția era să-l ajute s-o stăpânească pe Remedios, dar nu era nevoie: femeia ascultase supusă de ordin. Când Mona își lipi fără să vrea trupul de al lui, nu reuși decât să stârnească în el un val subit de pasiune.

— Scuzaţi-mă, îngăimă ea, conştientă de propria-i îndrăzneală. Se desprinse năucită și se îndepărtă câțiva pași.

Medicul, tulburat, avu nevoie de câteva secunde ca să reacţioneze.

— Terminăm imediat, zise încet, fără s-o privească.

Se concentră asupra sarcinii sale, stând cu spatele la ea, astfel încât Mona nu-i vedea fața.

Când termină, activă un mecanism care îndreptă scaunul lui Remedios.

— Acum puteţi să vă ridicaţi, doamnă. Abia atunci se întoarse.

O văzu apropiindu-se ca s-o ajute pe maică-sa: aceeaşi fată brunetă şi atrăgătoare, cu oase fine, sprâncene arcuite şi ochi strălucitori ca lumânările, care servise aperitivele la recepţia din vila marchizei de la Vega Real, tânăra pe care el o contemplase pe furiş toată seara şi a cărei amintire îl însoţise o vreme, cea care îl atinsese cu degetele ude când îi întinsese un pahar cu apă şi nu se dezlipise de el până când nu-şi revenise ilustrul suferind. Fuseseră poate cinci, şase, şapte minute în care el o simţise aproape, cum să le socotească; îi rămăsese întipărită cu litere de foc amintirea coapselor ei zvelte la două palme de faţa lui, sub stofa uniformei, în vreme ce el zăbovea pe vine, chipurile atent la piciorul suferind al contelui de Covadonga. În momentul acela, totuşi, netezimea corpului de femeie tânără, ori mirosul pielii ei, ori simplul magnetism al prezenţei, ori ce dracului o fi emanat fata aceea frumoasă, fusese mai puternic decât zelul profesional. Când fostul prinţ de Asturias păruse să-şi revină şi ea se dusese la treburile ei, neavând habar de ce îi provocase, el nu avusese încotro şi trebuise să mai stea aplecat câteva clipe, prefăcându-se că pierduse ceva pe covor, ferindu-se până ce i se domolea excitaţia.

Iar acum, la sfârşitul acelei lungi zile de muncă, la capătul unei zile ca oricare alta, ea reapăruse, îl atinsese din nou fără să vrea şi îi stârnise o senzație cu care César Osorio nu fusese obişnuit în viaţa lui de student silitor la Medicină mai întâi, apoi de profesionist începător şi sârguincios. Aceeaşi femeie tânără, fără cocul care data trecută îi încadra chipul, fără uniforma neagră şi fără şorţuleţ, cu părul acum în vânt şi îmbrăcată normal, cu haine fără prea mult farmec şi o jachetă gri de lână grosolană, puţin ruşinată poate, pentru

că se năpustise asupra lui într-un mod atât de brusc, pentru că făcuse ca trupurile să li se alăture intim câteva secunde.

— Va trebui să vă daţi cu pomada aceasta de trei ori pe zi, zise întinzându-le un tub când Remedios era în picioare, cu pansamentul ei impecabil peste pleoapă.

Abia atunci o privi în ochi.

Mona îl recunoscuse numaidecât, dar nu scosese o vorbă. Prima oară i se păruse încântător, sobru şi chipeş, pieptănat cu cărare perfectă, îmbrăcat într-un costum închis la culoare şi purtând ochelari cu ramă fină, dar atât de departe de orbita ei, încât abia se gândi la el. Acum, în halat alb, îl considera la fel de seducător şi, de asemenea, inaccesibil. Nici măcar nu-i trecu prin cap că el putea să-şi amintească de ea.

Niciunul nu spuse nimic în vreme ce medicamentul trecea dintr-o mână în alta. „Mulţumim“, murmură ea abia când îl strecură în buzunarul jachetei.

Amabila galiciană le întâmpină în sala de aşteptare goală, în timp ce César Osorio închidea uşa în urma lui, cu tâmplele zvâcnindu-i. Îi trebuiseră săptămâni întregi ca să şi-o scoată din minte pe compatrioata anonimă de origine neîndoielnic umilă, al cărei nume nu-l ştia; izbutise s-o alunge din raţiunea lui carteziană spunându-şi că niciodată nu avea s-o revadă şi, totuşi, se ivise din nou.

26

La întoarcerea de la cabinetul medical, fetele le așteptau acasă la doamna Milagros cu uşa întredeschisă, pândind momentul când lemnul treptelor avea să trosnească sub pașii lor.

— Înăuntru, le porunci Victoria într-o şoaptă imperioasă. Fără a le lăsa timp să reacţioneze, le vârî în apartament practic îmbrâncindu-le şi le conduse printr-un coridor întunecat, unde se îngrămădeau prin colţuri pachetele mari de ziare vechi. Mirosea a aer închis, a tutun şi a ceva pătrunzător ce nu reușiră să distingă; deşi locuiau atât de aproape, era prima oară când intrau în apartamentul vecinei.

Când ajunseră în camera din dos, Mona şi Remedios se speriară deopotrivă.

— Dumnezeule, soră Lito! Ce-aţi păţit?

Avea brațul drept bandajat şi aceeaşi parte a feţei jupuită şi dată cu mercurocrom roşu-aprins; ședea într-un fotoliu ponosit, cu o dantelă lucrată de mână pe tetieră. De o parte, Luz stătea în picioare, cu o expresie tulburată; de cealaltă, stăpâna casei fuma o ţigară cu sprâncenele încruntate şi o mulţime de riduri brăzdându-i pielea.

— Mazza, le lămuri atunci Victoria.

Continuară s-o privească pe călugăriţă înspăimântate, fără să reacţioneze.

— Mazza, avocatul, a pus pe cineva s-o îmbrâncească pe scara de la metrou, nenorocitul.

Remedios îşi duse mâinile amândouă la gură ca să-şi înăbuşe un vaiet. Mona trânti un cuvânt urât, în timp ce Victoria, Luz şi vecina ridicau vocea ca să povestească fiecare propria versiune a incidentului. Atâta se încurcară în insulte şi imprecaţii la adresa vinovatului, că sora Lito sfârşi prin a ţipa cerând tăcere.

— Le explic eu!

Închiseră toate trei gura şi liniştea pluti preț de câteva secunde prin încăperea plină de fum. Perdelele de la singura fereastră erau trase; în mijloc se afla un fel de masă de atelier, luminată de un bec puternic; pe ea, grămezi de flori delicate de hârtie, pe cât de frumoase, pe atât de nelalocul lor.

— De la cap la coadă, soră, murmură Mona. Povestiţi-ne totul, de la cap la coadă.

Călugăriţa îşi umplu plămânii de aer şi îl ţinu așa câteva clipe, pe când cele cinci femei o contemplau. Jalnică. Jalnică şi întristătoare era imaginea pe care o aveau în faţă: rasa murdară şi sfâşiată la poale, părul mai nespălat ca niciodată, nepieptănat, ciopârțit, pe jumătate albit şi pe jumătate cărunt. Postura epuizată şi toată partea stângă, expresia, chipul, braţul erau mărturie a agresiunii.

— Ultima lui strategie a fost să trimită doi băieţi să-mi dea brânci când am coborât în staţia de ***subway***. Voia să mă sperie, asta îi era intenţia.

Făcu o pauză şi îşi roti privirea asupra celor patru perechi de ochi ai familiei Arenas.

— Vreau să ştiţi, fetiţele mele, că acum face tot posibilul să-mi smulgă din mâini cazul dumneavoastră. Şi habar n-am cât de departe e în stare să meargă.

În ciuda reticenţelor iniţiale, tulburată acum de lovitură sau pur şi simplu convinsă că nu mai există altă posibilitate, sora Lito hotărâse să le dezvăluie ceea ce ținuse ascuns câteva săptămâni: că moartea lui Emilio Arenas încetase să mai fie un dosar oarecare.

Cele trei surori replicară cu o avalanşă de întrebări la unison, fără să înţeleagă:

— Dar de ce s-a înverşunat aşa?

— De ce încăpăţânarea asta, dacă dumneavoastră i-aţi comunicat refuzul în numele nostru?

— De ce nu ne lasă în pace?

— Pentru că, având dosarul lui Emilio în mână, își va spori puterea.

Erau încă năucite şi Mona ceru pe un ton abrupt:

— Vorbiţi pe șleau, maică, vă rog.

Călugăriţa trase aer pe nas, de parcă ar fi avut nevoie de oxigen ca să expună situaţia în cuvinte accesibile.

— La mijloc se află un sindicat redutabil, care îi apără pe muncitorii de pe cheiuri; condiţiile de muncă sunt dure şi accidentele, numeroase, unele destul de grave. Au angajat un birou de avocaţi serios ca să-i apere în bloc pe toţi cei care au avut de suferit în ultimele luni, vor înainta un litigiu colectiv împotriva autorităţii portuare, pe lângă cererile individuale adresate companiilor implicate în nenorociri.

— Dar tatăl nostru nu era angajat, nici pe chei, nici la Trasatlántica, protestă Victoria, v-am spus…

— Asta nu contează: n-ar fi o problemă să falsifici un contract sau un carnet şi să găseşti câţiva martori dispuşi să mintă.

Cele trei începură din nou să ţipe. Neruşinaţii! Nelegiuiţii! Ticăloșii!

— Lăsaţi-o să termine, la naiba! urlă galiciana. Tăceţi odată cu toatele!

Conştientă că cel mai înțelept ar fi să scurteze chestiunea la minimum, călugăriţa sintetiză.

— Au nevoie de un mort, punct. Şi repede, pentru că litigiul colectiv e aproape gata.

Niciuna nu reacţionă la felul cum îl numi pe tată şi pe soţ: mortul, atâta tot. În momentul acela retorica era de prisos: pură răceală juridică.

— Fără mort, adăugă, sindicatul ar obţine doar un câștig mediu prin litigiul colectiv; mortul le-ar aduce un profit mult mai substanţial.

Atât de simplă era chestiunea: adăugat la celelalte cazuri care alcătuiau un şir lung de nenorociri întâmplate în ultima vreme pe cheiuri, Emilio Arenas ar fi fost piesa-cheie, şi nu pentru că

nefericitul din Málaga ar fi fost relevant prin el însuşi, ci pentru că ar fi constituit singurul accident din pachet cu victimă decedată. Picătura care umplea paharul. Cireaşa de pe tort.

— Şi de ce avocaţii aceia importanţi nu vă cer direct dosarul? întrebă Luz.

— Au făcut deja asta de vreo şase ori, dar ştiu că n-am să cedez. De aceea Mazza crede că, dacă pune mâna pe el şi îl oferă celorlalţi, va fi primit cu braţele deschise şi i se va pune totul la dispoziţie: se va alia cu un cabinet de avocaţi mare şi solvabil ca să-şi revitalizeze cabinetul muribund şi proasta credibilitate ca avocat, care e pe zi ce trece tot mai rea.

— De-aia îl încurcaţi dumneavoastră, murmură Mona încet, înţelegând în cele din urmă.

— De-aia îl încurc eu, asta e. Fără mine, Mazza şi avocaţii de la sindicat ar presa nu doar Compania Trasatlántica în mod individual, ci şi, mult mai convingător, autoritatea portuară şi companiile de asigurări aferente ca să obţină beneficii substanţiale ca indemnizaţie.

— Iar din asta, nouă…, remarcă Victoria.

— Din asta, după ce fiecare individ din lanț ar înșfăca ceea ce crede că i se cuvine, dumneavoastră nu v-ar rămâne decât firimituri.

Înconjurat de portrete nedesluşite, aşezat pe fotoliul cu tetieră al sale vechii prietene, trupul compact al călugăriţei părea şi mai scund: picioarele nu-i ajungeau la podea, iar pe sub rasa neîngrijită i se zăreau pulpele goale, pline de răni şi vânătăi, două glezne diforme şi o pereche de cizmuliţe de copil care străbătuseră multe drumuri. Dimpotrivă, ceea ce îi ieșea pe gură într-o relatare fără menajamente nu avea nimic copilăresc.

— Unchiul lui, Marcello, continuă ea, revenind la Mazza, era alt neruşinat fără scrupule, dar măcar avea puţin respect față de orice mirosea a catolicismul în care fusese crescut înainte să emigreze; într-atât încât a înființat împreună cu

câţiva compatrioţi societatea Madonna della Pietà. Nepotul ăsta, în schimb, pe lângă faptul că-i mai puţin inteligent, e un dobitoc din alt aluat, născut în America, fără frica de Dumnezeu pe care alţii o aduceau cu ei, lipită de piele. Ca să obţină ce vrea, îi e totuna să calce în picioare un preot sau o călugăriţă: până şi pe maică-sa ar vinde-o dacă asta i-ar sluji interesele.

În vreme ce sora Lito vorbea, ele stăteau în picioare, alcătuind un semicerc în jurul ei. Oboselii dintr-o zi de muncă şi senzaţiei de lehamite care le cuprinsese, ochiului suferind al lui Remedios şi resentimentului încă latent al lui Luz li se adăuga acum această nouă supărare. Asta ne mai lipsea, gândi fiecare în sinea ei. Şi, pentru a suta oară, se întrebară dacă nu cumva făcuseră o greşeală monumentală când refuzaseră biletele de întoarcere şi banii foşnitori de la compania navală, dacă nu cumva fuseseră nişte naive când îşi puseseră viaţa la cheremul bizarei călugăriţe, care acum aprindea încă o Lucky Strike, îşi ridica fruntea şi sufla fumul către tavan prin partea mai puţin vătămată a gurii.

— În orice caz, fetelor, vreau să ştiţi doar că sunt la datorie, că pe mine nu mă sperie atât de uşor un nemernic. Dar, după cele întâmplate în seara asta, trebuia să vă pun la curent înainte să aflați de la altcineva sau să mă vedeţi în așa hal.

Îşi luară rămas-bun pe palier, iar sora Lito refuză categoric să se lase însoțită până la Casa María. „Ce credeţi“, insistă, „că am să mă las intimidată?“. O urmăriră cu privirea în timp ce cobora anevoie treptele cu corpul ei îndesat, chipul vătămat, boit într-un roşu diabolic, şi braţul bandajat, lipit de burtă: cea mai ciudată călugăriță pe care o văzuseră vreodată. Dintr-un motiv de neînţeles, totuşi, nu-şi pierduseră încrederea în ea.

27

Nu se făcuse încă şapte când Mona ieşi din casă, iar la nouă şi jumătate terminase deja cumpărăturile: era una din rarele zile când totul mergea strună şi nu se întorcea cu limba de-un cot.

Când se întoarse pe 14th Street, îşi îngădui să se oprească în faţa unui magazin de stofe, un stabiliment strâmt şi modest, proprietatea unui evreu. De o parte și de alta a ușii, sprijinite de pereți, se zăreau suluri de materiale; de lintoul de la intrare atârnau bucăți mari de pânză, cu prețuri pe potriva economiilor modeste din cartier. Trecea des pe acolo şi uneori se mai oprea; pusese ochii pe o bucată enormă de stofă în carouri alb cu verde, din care socotea că puteau să iasă câteva feţe de masă. Poate era o iluzie, dar gândul de a revitaliza tristul local nu-i dădea pace zi și noapte şi se gândise că o schimbare de aspect le-ar fi putut ajuta: să renunţe la feţele de masă pline de pete de grăsime, moștenite de la bătrânul din Cantabria, şi să aducă la El Capitán un suflu de noutate.

Mintea îi era ocupată cu socoteli, în vreme ce ţinea materialul între degete: cumpănea dacă merită să renunţe la puţinii bani agonisiţi ca să plătească chiria restantă, câțiva dolari îndesați într-un bigudiu ascuns în fundul sertarului cu tacâmuri. La aceasta se gândea, cântărind avantajele şi dezavantajele posibilei investiţii, când se văzu obligată să se dea la o parte ca să facă loc pentru două femei care ieşeau din magazin. Aveau neîndoielnic treizeci de ani și vorbeau o spaniolă cu accent din Caraibe; una împingea un cărucior de copil, cealaltă încropise un evantai din câteva bancnote şi, printre râsete, atingea cu ele bebelușul pe vârful nasului. Trecură pe lângă Mona fără să-i arunce vreo privire, dar câteva cuvinte rămaseră plutind în aer: câştig, număr, bilă, mult ***cash***.

Le urmări cu privirea cum se îndepărtau în josul străzii, ispitită să se ia după ele şi să le întrebe

despre ce vorbeau, la ce se refereau, cum ar fi putut să aleagă şi ea lucrul acela pe care ele îl pomeneau cu zâmbete largi pe feţele de culoarea caramelului. Dar nu o făcu: zăbovi în picioare, ținând un colț de material între degete. Când se întoarse la ale ei, dorinţa de a avea feţe noi de masă i se evaporase; brusc, se gândi că pierde timpul, că nu era nevoie să schimbe nimic la El Capitán dacă în realitate sperau să-l abandoneze cât mai repede şi să se întoarcă în lumea lor. Îşi aminti de avocatul italian, de ambiţiile lui şi de mârşăvia faţă de sora Lito, iar lumina dimineţii îi păru ingrată, de parcă un nor mare şi dens ar fi acoperit soarele.

Tocmai atunci, în clipa în care materialul îi alunecă din mână, se apropie el.

Ieșea sprinten din magazin într-un costum de in șifonat, deschis la culoare, așezându-și pălăria pe cap și strecurând ceva în buzunarul stâng de la pantaloni; în cealaltă mână ținea niște hârtii împăturite, pline de însemnări.

Fiecare mergea atât de absorbit, atât de cufundat în propriile probleme, încât au fost la un pas să se ciocnească.

— ***Sorry***! exclamă tânărul, oprindu-se brusc.

Înalt, slab, cu trăsături ascuţite, dezinvolt, cu o privire verzuie şi o grimasă de neruşinare în colţul stâng al gurii. Ea ar fi vrut să poată răspunde în engleză, dar nu ştia cuvintele, aşa că murmură spontan printre dinţi:

— ***Sorry*** să-i zici lui taică-tu, cască ochii, tâmpitule!

Nici nu-i trecu prin cap că el ar putea înţelege. Însă da. Se dovedi că da, o înţelesese, de aceea i se ivi pe chip o expresie ironică de uimire şi fu gata să izbucnească în hohote de râs. Totuşi zâmbetul fu efemer: abia începea să-l schiţeze, când un fluierat de pe stradă îi atrase atenţia, îngheţându-i râsul.

Avertismentul sunase în apropiere, mai puternic decât forfota care îi învăluia în faţa intrării în

magazin, mai tare decât glasurile numeroşilor trecători, decât zgomotul căruţelor, potcoavele cailor şi motoarele maşinilor: un fluierat tăios şi complice, care îl puse în gardă.

Prevenit, necunoscutul cel atrăgător încruntă din sprâncene şi întoarse repede capul la dreapta şi la stânga, până ce zări ceva ce cu siguranţă ar fi preferat să nu vadă: doi poliţişti traversau strada în grabă, croindu-şi drum cu bruscheţe printre oameni şi vehicule, îndreptându-se hotărâți tocmai spre locul unde se aflau el și Mona.

— Faceţi-mi o favoare, ţineţi-mi asta…

Vocea îi devenise o şoaptă insistentă; cu o mână îi arătă Monei hârtiile împăturite, cu cealaltă scoase rapid teancul de bancnote pe care abia şi-l vârâse în buzunar. Nu aşteptă ca ea să consimtă sau să refuze: fără să piardă o secundă, vârî totul în coşul pe care sora mijlocie din familia Arenas îl ducea pe braţ, îndesându-le între legături de sfeclă şi un pachet de ficăţei. O clipă mai târziu, îi întorsese spatele şi o luase la fugă, cu paşi mari, elastici şi cu mâinile goale.

Când poliţiştii reuşiră să ajungă pe trotuar şi ea își dădu seama ce se întâmplase, bărbatul în costum deschis la culoare, agil ca o felină, se făcuse nevăzut pe o străduţă perpendiculară.

Înspăimântată, Mona traversă strada în goană, cu inima bătându-i să-i sară din piept, vrând să se facă nevăzută la rândul ei. Fără măcar să se gândească în ce direcţie o ia, dorind doar să se îndepărteze, coti la întâmplare pe o stradă sau alta, până se convinse că nu o urmăreşte nimeni, apoi o luă spre 14th Street pe un drum diferit de cel de toate zilele, întrebându-se întruna cum putuse fi atât de naivă.

— Domnişoară…

Ajunsese pe strada ei şi continua să înainteze grăbit, privind drept în faţă, cu coşul lipit strâns de abdomen, de parcă s-ar fi temut să nu i-l smulgă

cineva. Nici nu-i trecu prin cap că vocea care se auzea în spate i se adresa ei.

— Domnişoară, mă scuzaţi… Nu-l luă în seamă.

— Domnişoară…

Reacţionă abia a treia oară, când o mână îi atinse uşor umărul. Tresărirea şi ţipătul îl făcură pe bărbat să-şi retragă numaidecât braţul.

— Scuzaţi-mă, vă rog; regret că v-am deranjat… Spre surprinderea ei, fără halat alb şi în lumina amiezii, în fața ei se afla din nou tânărul medic care încheiase tratamentul maică-sii cu o seară înainte. Treceam întâmplător prin zonă, să vizitez nişte pacienţi, continuă el.

O minciună. O minciună gogonată. Tânărul doctor César Osorio, asistentul prestigiosului medic Castroviejo în reputata sa clinică din Upper East Side, nu făcea vizite la domiciliu și nici nu călca vreodată prin partea aceea a oraşului: în nordul Manhattan-ului îşi avea slujba, locuinţa şi toate cele necesare pentru a supravieţui. La fel ca pentru atâţia alţi spanioli cu poziţie bună, enclavele compatrioţilor muncitori din Downtown se aflau foarte departe, din punct de vedere geografic şi sentimental.

— … Și m-am gândit să trec să văd cum se mai simte mama dumneavoastră.

Mona se oprise în mijlocul trotuarului și îl privea bănuitoare, în vreme ce de-o parte și de alta forfoteau trecătorii. Nu încăpea îndoială că nu era ziua cea mai potrivită ca să-l abordeze cu idei neaşteptate, era încă agitată, supărată pe ea însăşi şi pe bărbatul care fugise. Dar dumneavoastră de unde ştiţi că stăm pe-aici? dădu să-l întrebe. Însă n-a fost nevoie; el însuşi o lămuri.

— Lolita, asistenta de la clinică, mi-a dat adresa dumneavoastră.

Avea, ca întotdeauna, prestanţă. Părul şaten deschis, pieptănat cu grijă, un costum sobru pe corpul bine făcut, ochelari. Cineva complet diferit de lumea Monei care, chiar şi aşa, se străduia să

pară apropiat, natural. Grija pentru propriile treburi o împiedică, totuşi, să observe alte detalii de dincolo de aparenţa de bărbat senin. Îi asudau mâinile, de exemplu, în timp ce îi vorbea. Îl înăbuşea cravata, în timp ce se sforţa ca balivernele să-i sune acceptabil de convingător.

— Pesemne că e deja la bucătărie, veniţi cu mine, zise în sfârşit Mona, lăsând la o parte bănuielile.

Ca de obicei la ora aceea, Remedios se retrăsese în cămăruța ei din dos și tăia ciupercile în felii, cu pleoapa acoperită de pomada gălbuie pe care el însuși i-o dăduse după tratament. Biata femeie nu-și închipuise niciodată că un medic avea să vină s-o examineze din proprie iniţiativă, dar nu-şi puse întrebări despre motivul acelei vizite intempestive, nici nu-i trecu prin cap că ar putea fi altceva la mijloc; vrând-nevrând, se obişnuia treptat cu gândul că în orașul acela ciudat se întâmplau cele mai ciudate lucruri.

— Dacă doriţi să rămâneţi la masă…

Spre uimirea propriilor fiice, a fost singura modalitate pe care văduva o găsi în încercarea de a-l răsplăti pentru amabilitate, după ce tânărul oftalmolog o examinase, chipurile: „acum uitaţi-vă în sus, în jos, la dreapta, la stânga, închideţi, deschideţi, închideţi din nou…“. În realitate, nu era câtuşi de puţin nevoie, fiind vorba de o leziune externă, nicidecum extinsă, dar ignoranţa femeii îi îngădui medicului să trateze chestiunea cu atenţia cuvenită transplanturilor de cornee, pe care superiorul său Castroviejo începea să le practice pe atunci. Şi îi folosise, în treacăt, ca să-şi atingă obiectivul cu Mona. S-o revadă.

Spre uşurarea tuturor, doctorul Osorio refuză invitaţia. Și așa îi fusese greu să inventeze o scuză ca să poată lipsi de la clinică în dimineaţa aceea, să se deplaseze apoi până pe strada aceea străină de teritoriul său şi să străbată trotuarele în sus şi-n jos ca să dea de fată, cu scopul de a-i trânti o minciună

cu privire la necesitatea de a supraveghea de aproape ochiul mamei. Ar fi fost prea mult pentru ziua aceea să mai și rămână la masă în localul modest.

— Vă însoţesc până la uşă, zise Mona, mulţumindu-i în sinea ei pentru refuz.

I-ar fi fost foarte greu să se poarte cu amabilitatea prefăcută pe care o cerea interesul manifestat de medic față de maică-sa. Sora mijlocie nu-şi putea lua gândul de la obiectul ascuns pe fundul coşului, pe care alt bărbat, şi mai tulburător, i-l lăsase în grijă, fără ca ea să înţeleagă deocamdată motivul.

28

Remedios se ridică de la masă ca să aducă desertul.

— În seara asta a venit să vadă repetiţia din La Nacional o artistă din cele adevărate, anunţă Luz într-o şoaptă exaltată.

Şedeau dinaintea cinei sărăcăcioase şi târzii din fiecare seară; cu greu se stăpânise să nu le dea vestea. Ocazia se ivi când maică-sa lipsi câteva clipe: stăruia şi acum ceva din înfruntarea amândurora din pricina doliului şi a participării la ***zarzuela***, iar ea nu avea interes să pună paie pe foc. Scoase din buzunar o reclamă împăturită de mai multe ori.

CHANIN THEATRE
WEST 46th ST.
BROADWAY
MÂINE DUMINICĂ la 2.30 P.M. fix
MARE FESTIVAL
ORGANIZAT DE
„COMITETUL DE AJUTOR SPANIOL"
ÎN BENEFICIUL NEVOIAŞILOR DIN COMUNITATEA SPANIOLĂ
Prezentare şi reprezentaţie a frumoasei zarzuela
„PATRIA MICĂ"
dirijată de maestrul NILO MENENDEZ şi CARLOS BLANC
Varietăţi cu renumiţii artişti:
CARMEN SALAZAR, JOSE MORICHE, JUAN PULIDO şi doamna PULIDO, TITO GUIZAR şi NENET NORIEGA, G. VILLARINO, ANGELITA LOYO, FAUSTO ALVAREZ cu grupul „GALICIA". Perechile de dansatori LOLA BRAVO şi JOSE CANSINO, BARCELO şi MARTINEZ. Orchestra „LOS CHICOS" dirijată de MANOLO GOMEZ, caricaturistul „PÂRÂIAŞUL".
Preţuri: $2, $1.50, $1., 75 cenţi

— La sfârşit a rămas să stea de vorbă cu mine, zice că vrea să-mi propună ceva, mă aşteaptă mâine dimineaţă aici, în teatrul unde au jucat acum vreo doi ani altă ***zarzuela*** şi unde acum alege

oameni pentru un spectacol nou, adăugă la fel de încet şi de repede.

— Dar dacă nici nu ştii cine e femeia aia, protestă Victoria cu asprime, cum să te duci aşa, tam-nisam, unde te trimite o necunoscută?

— O cheamă Marita nu-ştiu-cum şi e de încredere, sigur; unii de la reprezentaţie o cunoşteau.

— Nu poţi să ai încredere în oricine, insistă Mona de această dată.

— Mi-a spus că am farmec şi o voce excelentă, că poate cu puţină educaţie…

— Asta e egal cu zero, să ştii.

Aşa continuară toate trei într-o dispută acră, aruncându-şi cuvinte şoptite, dar rapide şi caustice. Luz îşi apăra opţiunea promiţătoare, iar surorile îi puneau beţe în roate. Până când mezina nu mai suportă.

— Dar ce aveţi voi două? Sunteţi dezamăgite şi vă ofticaţi dacă îmi iese bine ceva?

Străină de toate acestea, Remedios reveni tocmai atunci cu fructele în mână.

— Azi n-avem decât două pere.

Asta tranşă chestiunea: Victoria şi Mona dădură înapoi, iar Luz strânse din buze cu un gest provocator şi neîndoielnic.

După cum o cunoşteau, celelalte ştiură că nu va renunţa.

Deşi nu ghicise întru totul, Luz nu se înşelase când bănuise că ceva se întâmpla în seara aceea cu surorile ei. Fiecare în parte, absorbită de ale ei, amândouă acumulaseră ore lungi de amărăciune.

Departe rămăseseră zilele când Victoria era cea mai mondenă dintre ele, dacă monden înseamnă să ieşi din când în când din cartierul La Trinidad şi să pătrunzi, de braţ cu Salvador, pe străzile cele mai prospere şi centrale, unde erau cafenele şi terase, doamne aranjate şi magazine cu vitrine. La New York, dimpotrivă, era cea care ducea viaţa cea mai retrasă: în vreme ce Mona şi Luz se încumetau să

facă pași timizi spre noile decoruri care le înconjurau, ea stătea închisă zi de zi la El Capitán, aproape fără să scoată capul din demisolul întunecat şi din propriul zbucium. Încă o dureau rănile pricinuite de dispreţul acelui bărbat care îi jurase pasiune veşnică şi de care nu mai știa nimic, în ciuda semnalelor disperate pe care ea i le lansase în scris cu îndărătnicie săptămânală de când sosise: scrisori înflăcărate, pline de greşeli de ortografie şi declaraţii de dragoste lipsite de prejudecăţi.

Când voia să se amăgească singură, Victoria găsea mereu o scuză de care să se agaţe cu naivitate. Uneori prefera să-şi spună că el nu-i răspunde pentru că familia lui cea înfumurată îi confisca misivele pe care i le trimitea ea; alteori îşi imagina că acestea scăpau ca prin minune din sacii de poştă, zburau aidoma pescăruşilor şi cădeau în ocean în toiul călătoriei, cerneala se dilua şi, odată cu ea, cuvintele ei. În schimb, când o cuprindea luciditatea şi se resemna în sfârşit să accepte realitatea în versiunea ei cea mai crudă, abia se mai îndoia că nemernicul nu mai simţea nicio afecţiune pentru ea şi, cu siguranță, abia dacă arunca un ochi peste foile ei acoperite de rânduri neîngrijite, înainte de a le da foc cu bricheta, ori poate şi le vâra în buzunar şi apoi le citea cu voce tare în prezenţa prietenilor, în serile de chefuri, ca să râdă împreună de naivitatea, îndrăzneala şi scrisul îngrozitor ale acelei fete pe cât de frumoase pe atât de necizelate, pe care el o scosese de câteva ori din cartierul ei ca s-o facă să viseze. Aşa stăteau lucrurile în mintea şi în inima Victoriei, cu zile în care se gândea că viitorul are să devină luminos când vor reuşi să se îmbarce şi să plece spre casă şi cu altele în care propriile-i măruntaie o sfătuiau că ar fi mai bine să dea uitării trecutul acela.

Toate acestea o menţineau pe sora cea mare din familia Arenas cufundată într-o melancolie care nu

dispărea pe de-a-ntregul. Din acest motiv, frământată de propriile griji, nu băgă de seamă la ceasul prânzului că mușteriul căruia îi umplea prima farfurie şi care adesea îi șoptea vorbe neobrăzate era peste măsură de excitat în ziua aceea. Văzând rochia uşoară pe care o purta fata şi faptul că mesele din apropiere erau libere, porcul îşi făcu curaj şi, în vreme ce ea avea mâinile ocupate turnându-i ciorbă de potroace în farfurie, el îi puse mâna lui grosolană pe coapsă, i-o strecură între picioare şi o strânse de pubis de parcă ar fi stors o lămâie. „Ce bună eşti, târfa naibii“, bâigui lasciv printre dinţi. „Da’ bună mai eşti.“

Țipătul, şuvoiul de ciorbă şi de fidea care se revărsa din supieră, zgomotul de veselă lovindu-se de podea şi spărgându-se, capetele ceorlalţi meseni întoarse spre scandal, insultele neaoşe: „boşorog scârbos, vierme împuţit, nemernicule“… Ea, lovindu-l cu furie pe cel ce o hărţuia; el, cuprins de o laşitate stânjenită. Toate acestea îi răsunau încă Victoriei în cap şi de aceea nu avea chef de fanteziile efervescente ale lui Luz. Deşi aparent se calmase, încă o ustura pe dinăuntru plânsetul care o podidise după ce doi clienţi îl aruncaseră pe nedorit în stradă, deznădejdea care o cuprinsese când îşi găsise refugiu în mohorâta cămară goală, aşezată pe un sertar de lemn, cu spatele încovoiat, umerii plecați şi faţa îngropată în mâini. Umilită, ruşinată, îndurerată, murdară.

Remedios, veșnic speriată, trăsese în seara aceea din nou zăvorul pe dinăuntru după ce ultimul client părăsise localul. Abia începuseră să taie perele ca să le împartă între ele patru, când auziră că cineva de afară apasă pe clanţă; neputând să deschidă, bătu cu degetele.

Mona se sculă în picioare, făcând un efort suprem ca să împingă fructul pe gât în jos. La fel ca Victoria, avusese toată ziua inima grea şi fusese iritată, aşa că nici ea nu se putea lăsa molipsită de

iluziile naive ale lui Luz. Nu reuşea să-şi alunge din minte întâlnirea nefastă din dimineaţa aceea cu necunoscutul care o încărcase cu povara acelor obiecte ce duhneau a ceva necurat; nu ştia cum să scape de ele după ce le scosese din coş şi le ascunsese în cămară, în spatele unui săculeț cu orez, poate să le ducă la magazinul de stofe şi să i le dea proprietarului, poate să le arunce într-o gură de canal. Se simțise atât de sufocată de-a lungul zilei, că nici măcar nu i se păruse suspectă vizita prefăcută a doctorului.

— Mă duc să văd cine e, şopti când izbuti să înghită. Avea o presimțire: intuia că putea fi ***el***.

În drum spre uşă, se opri o clipă în cămară; îi trebui doar o secundă să ia ce căuta și vârî obiectul sub braț, acoperindu-l cu haina.

Bănuiala i se confirmă îndată ce deschise: el era. Cu corpul osos îndesat în costumul mototolit, deschis la culoare, cu chipul ascuţit, părul cam răvăşit şi cravata slăbită, compunându-şi un zâmbet împăciuitor.

— De azi-dimineaţă vă caut, am crezut că n-am să reușesc să dau de dumneavoastră…

Ca să nu-l vadă celelalte, fata închise repede uşa în urma ei. Stăteau pe trotuar față în față, sub lumina slabă a vechiului felinar încastrat în faţadă. Mona se uită într-o parte şi în alta să se asigure că nu e niciun cunoscut de care să se ferească; iar când constată că se zăreau doar siluetele întunecate şi distante ale unor trecători anonimi, îşi scuipă în sfârşit furia care-i clocotea în cap:

— Cum m-aţi găsit? Şi cum îndrăzniţi să veniţi aici? Şi cum v-a trecut prin cap azi-dimineaţă să mă folosiţi într-un mod atât de… de… de…? Nu-i veni în minte cuvântul pe care îl căuta, așa încât adoptă calea de mijloc: Sunteţi tâmpit, sau ce?

Imediat după aceea scoase de sub palton hârtiile împăturite neglijent, pline de însemnări, şi teancul gros de bancnote desperecheate şi vechi.

— Ţineţi, îngăimă înfigându-i-le în abdomen. Preferă să nu întrebe despre ce era vorba, mai bine să nu ştie. Iar acum, luaţi-vă tălpăşiţa şi lăsaţi-mă în pace.

— Nu-mi veţi permite să vă dau o explicaţie?

Îl întrerupse tăioasă.

— N-am nevoie.

— N-am avut intenţia să vă compromit, vă rog să mă credeți…

— Am spus să plecaţi.

— Să vedeţi…

— Dar ce v-a trecut prin cap? E culmea impertinenţei! îl dojeni, explodând din nou la insistenţele lui. Nici nu m-aţi întrebat, nici nu v-a păsat că aş fi putut să fiu implicată în problemele dumneavoastră, când eu nu v-am văzut în viaţa mea; v-a durut în cot dacă, după ce vă caută pe dumneavoastră, poliţia se întoarce după mine.

În vreme ce ea dădea afară într-un torent toată angoasa pe care o acumulase în inimă, el, fără să se tulbure, scrută pur şi simplu femeia temperamentală pe care o avea în faţă: buzele moi, privirea strălucitoare şi întunecată a ochilor ei mari, felul de a da din cap în ritmul cuvintelor, gesturile de mânie cu care își sublinia cuvintele.

— Asta e tot?

„Ce mai vrei, cretinule?“, fu gata să-i strige. Dar hotărî să se stăpânească: îşi vomitase furia, mai bine lăsa lucrurile aşa.

— Duceți-vă pe unde aţi venit, e tot ce am să vă mai spun.

El îşi duse degetele la tâmplă, imitând un salut militar; ea murmură cu acreală:

— Duceţi-vă cu Dumnezeu.

Avea în jur de treizeci de ani, era mai înalt cu o palmă decât ea, avea părul şaten deschis şi era vânos, cu faţa ascuţită și ochii la fel de verzui în lumina palidă. Atrăgător, recunoscu fata fără să vrea. Cu toate acestea, după cele întâmplate, ea nu-și dorea decât să dispară pentru totdeauna, astfel că

vru să intre în El Capitán, în timp ce el îşi vâra lucrurile în buzunar.

— Încă ceva.

Mona era deja cu spatele la el, gata să împingă uşa.

— Nu vreţi să ştiţi dacă m-au prins sau nu?

Nu se întoarse. Nu răspunse. Prefer să nu aflu, îşi zise trântind uşa şi lăsându-l cu ochii în soare pe trotuar. Nici în ruptul capului nu voia să mai audă de el; nu-i spusese nici măcar cum îl cheamă. Era frumos şi atrăgător, dar mirosea de la o poştă a necazuri.

29

Întâlnirea era la unsprezece, sosiră pe 46th Street cocoţate la etajul unui autobuz cu două niveluri. Doamna Milagros le dăduse toate explicaţiile necesare: cum să plătească, cum să se mişte în enormul vehicul, unde să urce, unde să coboare.

Alungându-şi bănuielile, la prima oră a dimineţii Mona o întrebase pe Luz ce are de gând să facă.

— Am s-o rog pe ***doña*** Concha să mă însoţească, îi răspunsese Luz hotărâtă. Ea crede în mine.

Sora mijlocie își aminti audiția pentru ***zarzuela*** de pe scena din La Nacional, senzația de tristețe care îi străbătuse corpul când îi văzuse pe proprietarii spălătoriei luându-i apărarea surorii sale mai mici, în timp ce ea stătea singură în fundul sălii şi maică-sa, furioasă, îi refuza orice urmă de sprijin. După ce recapitulă în minte proviziile rămase în ultimele zile la El Capitán, calculă că puteau supravieţui fără să se ducă la cumpărături în dimineaţa aceea.

— Mai bine merg eu cu tine.

Luz purta o bluză nouă, albă, cu o fundă mare în partea din faţă. Şi-o cumpărase la reduceri de la S. Klein, magazinele cu preţuri populare din Union Square, după ce ciupise câte ceva din ce câştiga spălând şi călcând la soţii Irigaray şi după ce încărcase socotelile pe care i le făcea maică-sii la sfârşitul fiecărei săptămâni. Bluza cea nouă îi sporea prestanța și, pe deasupra, îi îngăduia să înfrunte în tăcere și dinadins împotrivirea înverșunată a lui Remedios față de aspirațiile ei. Restul îmbrăcămintei trăda, totuși, modestia şi uzura; nici măcar nu purta ciorapi, pentru că nu avea nicio pereche de ciorapi fini, doar din cei groşi de iarnă, care nu se mai potriveau cu temperaturile acelea de sfârşit de aprilie. Ca să

atenueze efectul veşmintelor umile, îndată ce urcară în autobuz, îşi scoase de la brâu un ruj.

— L-a uitat cineva în buzunarul unei cape care a fost adusă la curăţat, zise întinzându-i-l surorii ei. Rujează-mă.

Mona o dădu cu ***lipstick*** pe buze şi adăugă puţin în obraji, ca să o facă să pară mai îmbujorată.

— Ce-ar fi să-ţi desfaci părul de tot?

Îndepărtă agrafele pe care le purta şi îi răsfiră pe umeri părul şaten, ondulat, strălucitor, cu o şuviţă tinzând să-i cadă pe ochiul stâng.

— Acum pari puţin mai artistă, zise Mona, făcându-i cu ochiul. Râseră prosteşte şi între ele se ivi din nou intimitatea.

Când coborâră din autobuz, îşi dăduseră de mult jos jachetele tricotate, iar acum mergeau cu feţele înroşite şi cu braţele în aer, înfierbântate. Atmosfera din zonă se dovedi foarte diferită de cea de pe 14th Street şi din împrejurimi, s-ar fi zis că toată lumea mergea cu mai multă vioiciune: cu pălării şi costume de primăvară, o mulţime de bărbaţi şi femei intrau şi ieşeau cu paşi graţioşi din magazine şi birouri, din restaurante, agenţii şi cafenele. „***Watch out***!“, murmură un tip încruntat când fu cât pe ce să se lovească de Luz, în vreme ce ea contempla năucită o vitrină. „***Sorry, babe***!“, se scuză altul față de Mona, după ce o călcă pe picior.

Conştiente că nu au prea mult timp, se străduiră să înainteze în acelaşi ritm cu restul trecătorilor şi ocoliră cu iscusinţă tot ce le stătea în cale: doi bătrâni zdrenţăroşi care cereau de pomană întinzând mâini jegoase şi căuşe de tablă, un individ care citea în mers, absorbit, şi în același timp mânca un hotdog, vânzători de ziare, tineri care purtau reclame mari atârnate de umeri.

— Uite, uite, îşi ziceau încontinuu una alteia. Şi îşi dădeau un cot, ori o palmă uşoară, indicau întinzând braţul şi arătând cu degetul mare.

Electric razors, cel mai grozav spectacol al momentului, croitorul cel mai rapid din oraş, ***photos while you wait***. Fiecare se ducea la treaba lui şi totul se mişca ameţitor de repede. Traficul era constant, claxoanele răsunau asurzitor, clădirile se înălţau aproape până pe lumea cealaltă. Se aflau, fără urmă de îndoială, în alt New York.

Şovăiră de vreo două ori, făcură cale întoarsă, regăsiră drumul şi în cele din urmă constatară că se aflau în locul corect ridicând capul spre impunătoarea faţadă cu trei arcade deasupra marchizei şi un afiş vertical. CHANIN THEATRE, citiră. Cu douăzeci de minute întârziere, împinseră în acelaşi timp barele de cupru fixate de-a curmezişul porţilor.

În contrast cu forfota străzii, vestibulul le întâmpină tăcut ca un panteon; pe amândouă le cuprinse deodată o senzaţie de frig. Neavând cui să-i dea socoteală de ce sunt acolo, hotărâră să înainteze, străduindu-se în zadar să domolească sunetul flecurilor de la pantofii vechi.

Începură să audă note răzleţe de pian; în spatele unor cortine grele de catifea dădură de parterul grandios, opac şi gol. Singura sursă de lumină erau două reflectoare de pe scenă.

Abia îşi vârâră capetele, că muzica se opri subit, pentru ca imediat apoi să răsune o voce puternică:

— Era şi timpul, nu?

Străbătură holul central aproape în fugă, în vreme ce Marita Reid cobora de pe estradă cu foarte multă grijă ca să nu se împiedice în semiîntuneric; când se apropiară, o văzură mai bine.

Era înaltă, atletică, trecută de cincizeci de ani, purta un soi de pardesiu înflorat cam extravagant şi era fardată cu generozitate: sprâncenele vopsite cu negru, gura de un roşu prea ţipător pentru ora aceea.

Rosti primele fraze într-o spaniolă cu accent andaluz şi ritmul acela le inspiră încredere de la

bun început. Din când în când, totuşi, intercala cuvinte şi expresii în engleză: le zicea la fel de firesc „fetelor“ şi „***you girls***“, cu aceeaşi uşurinţă spunea ***Bărbierul din Sevilla*** şi ***The Barber of Seville***.

— Vasăzică, veniţi din Málaga? întrebă după ce le dojeni din pricina întârzierii. Păi eu sunt din apropiere, mama mea era spaniolă din La Línea şi tata, un om simplu din Gibraltar, unde m-am născut şi eu, deşi am plecat curând din Peñón. Am călcat prima oară pe scenă cu o ***troupe*** de actori înainte de a împlini şapte ani, am străbătut jumătate din Spania în căruţă dând spectacole ambulante, la şaisprezece ani am venit la New York într-un cargobot italienesc care a trecut prin portul Algeciras, toată lumea zicea că aici mă aşteaptă un viitor promiţător, pesemne că de-asta aţi venit şi voi, nu?

Ridicară din umeri, fără s-o scoată din naiva ei presupunere. Nu, pe ele nu le îndemnase niciodată ceva promiţător: le adusese, pur şi simplu, vâltoarea vieţii, nu avuseseră nicicând visuri sau ambiţii. Însă deocamdată, prin gestul acela vag, preferară să nu dea explicaţii; la urma urmelor, acelei doamne cu nasul pe sus îi era totuna.

— Am fost cu Compania de Teatru Spaniol de când a înfiinţat-o Zárraga, în ’21, continuă, am fost Malvaloca în piesa fraţilor Álvarez Quintero şi María în ***Cuibul străin*** de Benavente, m-am alăturat montajelor aduse de Narcisín Ibáñez Menta de la Buenos Aires, l-am cunoscut pe poetul García Lorca pe vremea când a fost aici, fascinat de negrii din Harlem; am făcut sainetă, revistă, operetă şi vodevil, Fortunio Bonanova a vrut să mă ducă la Hollywood în ’32 şi am zis că nici vorbă…

Mona şi Luz o urmăreau în tăcere, încercând să-şi ascundă ignoranţa: nimic din ce spunea nu le suna familiar; de aceea oftară uşurate când însăşi artista se opri.

— ***So let's go***; să ne întoarcem la ale noastre, că destul am întârziat…

Înainte de a urca din nou pe scenă, o privi fix pe Mona.

— Şi tu aspiri să fii artistă, ***honey***? Vrei să-ţi fac şi ţie o probă? Făcu un pas spre ea, îi apucă ovalul feţei cu degetele ca un cleşte şi i le înfipse în obraji. Cu ochii atât de negri, ai fi o mireasă divină în ***Nuntă însângerată***, ***my dear***…

Fără să aştepte un răspuns, îi dădu drumul, sui iarăşi treptele şi se pregăti să se aşeze în faţa pianului, dându-și pe spate vălul strălucitor, brodat cu gladiole. ***Come on***, fetiţo! îi strigă lui Luz. Vino sus, ***come on***! Ce aştepţi? Să-ţi crească aripi? Să te aducă pe sus un prinţ?

Teatrul rece şi gol se umplu de muzică şi odată cu ea păru să pătrundă şi puţină căldură. Spre deosebire de ziua în care cântase pe scena din La Nacional ca să-şi câştige un rol în ***zarzuela***, nimeni nu o aplaudă acum pe mezina lui Emilio Arenas, însă Mona, aşezată singură în rândul al treilea, desluși de la distanţă reacţiile apreciative ale artistei veterane, de câte ori soră-sa executa ordinele pe care i le dădea.

Un val de mândrie îi străbătu corpul când constată că Luz nu se speria de nimic. Acum o ***taranta***, fetiţo; hai cu o ***copla***, micuţo; să vedem un cuplet…

30

Totul era gata la El Capitán pentru servirea prânzului, cu toate că, din pricina absenţei neaşteptate a Monei, Remedios şi Victoria trebuiseră să se descurce cu resturile din zilele anterioare, care abia ajungeau. Crăticioarele pe foc, mesele aranjate şi uşa întredeschisă aşteptau primii clienţi care, de obicei, erau trei zidari coborâţi de pe schelele clădirii în construcție de pe Eighth Avenue.

Totuși, în ciuda obiceiului, nu trioul de asturieni intră mai întâi în ziua aceea, ci un bărbat singur care, spre deosebire de ceilalţi, nu purta pieptar de lucru şi nici bască proletară. În plus, venise cu o maşină în care îl aștepta alt tip, mai tânăr, mai rezervat, ca şi cum locul lui ar fi fost mereu în ariergardă.

Niciuna nu răspunse la salutul nou-sositului. Victoria se opri cu o mână în aer, căci dădea să agaţe o cratiţă în cârligul ei; lui Remedios îi paraliză mâna cu care ştergea un platou.

Fabrizio Mazza, avocatul italian, înaintă cu pas hotărât spre tejgheaua care despărţea salonul de bucătărie. La fel ca atunci când le vizitase în apartamentul lor, era îmbrăcat cu prestanţă şi avea o cravată elegantă, de culoare violetă; când îşi scoase pălăria, îşi arătă din nou părul închis la culoare, ondulat, strălucind de briantină. Zâmbi când se află în faţa lor, mai degrabă prefăcut decât cu naturaleţe.

— Orice aţi gătit astăzi, ***signora*** Arenas, să ştiţi că miroase minunat, zise, plecându-şi capul într-un gest de curtoazie. Apoi îşi îndreptă privirea spre Victoria. Deşi cu un înger de o asemenea frumuseţe lângă dumneavoastră, ***è molto di_cile*** să n-aveţi inspiraţie…

Schiţă un nou zâmbet forţat, arătându-şi dinţii, dar nici mama, nici fata nu reuşiră să reacţioneze:

se mărginiră să-l privească mute şi înfricoşate, ţinând încă vasele în mâini.

— ***Io voglio parlare***, continuă el netulburat, despre aceeaşi chestiune care m-a îndemnat să vă fac o vizită după moartea lui ***signore*** Emilio, ***Dio benedica la sua anima***.

Îşi făcu semnul crucii, dar ele nu se clintiră. Nici măcar nu clipiră, aproape că nu îndrăzneau să respire. Mama şi fata erau conştiente de faptul că, dincolo de linguşeala lui lipicioasă şi de mila prefăcută, dinaintea lor se afla omul care în teorie se oferise să le apere interesele şi le ascunsese faptul că, pe deasupra, pretindea să ia partea leului. Acelaşi care mai târziu hotărâse s-o hărţuiască pe sora Lito ca s-o convingă să nu le mai reprezinte şi, în urma refuzului ei, pusese să fie agresată. Văzând tăcerea împietrită a femeilor, italianul hotărî să-şi schimbe strategia, să nu le mai întreţină cu vorbărie şi să le explice altfel motivul vizitei sale. Era sătul de refuzul îndărătnic al călugăriţei de a negocia cu el, le zise, şi de aceea pefera să discute direct cu ele. Greşeau încredinţând cazul acelei nebune, fiindcă el era mai la curent cu toate şi avea relaţii mai bune, le ruga să se gândească mai bine. Drept răspuns, îl întâmpină o tăcere ca o barieră de netrecut: amândouă erau paralizate, tăcute ca mormintele.

Din ce în ce mai stânjenit de tăcerea prelungită a femeilor, continuă să-şi expună raţiunile în grabă uneori, pomenind termene şi progrese, sume, negocieri şi date; referindu-se la victimele altor accidente similare, la indemnizaţii considerabile şi compensaţii care aproape că atingeau milioanele… Când i se terminară argumentele, cumpătarea cu care începuse să vorbească lăsă locul unei nervozităţi crescânde.

— ***Porca vacca***…, scuipă el, atacând-o pe şleau pe călugăriţă. ***Figlia di puttana***…

Italianul continua cu insultele când Victoria văzu cu coada ochiului că maică-sa începuse să

plângă, ca întotdeauna când lucrurile o copleşeau. Departe de a o molipsi, lacrimile lui Remedios avură efectul opus: un fel de angoasă o cuprinse pe sora cea mare. I se umflară nările şi începu să inspire cu tot mai multă putere. Până când nu mai rezistă.

Nici măcar nu se sinchisi să atârne la locul ei cratiţa cu care rămăsese în mână; o azvârli pur şi simplu cu furie pe tejghea, fără să-i pese că alunecă până la margine şi cade pe podea. Abia când în localul pustiu răsună zgomotul asurzitor al metalului lovindu-se de dale, italianul, descumpănit, îşi întrerupse pisălogeala.

În tăcerea efemeră, țipătul femeii îi sparse timpanele.

— Plecaţi de-aici!

Remedios încercă s-o reţină, apucând-o de braţ, dar ea se scutură.

— Lasă-mă, mamă, murmură cu voce furioasă. Lasă-mă.

Ieşi din bucătărie şi îl înfruntă pe avocat, la două palme de faţa lui, întinzând mâna spre ieşire.

— Plecaţi din casa asta, uitaţi de noi!

Mazza vru să spună ceva, ba chiar păru să vrea s-o împace cu unul dintre zâmbetele lui ipocrite. Însă nu izbuti să schiţeze decât o grimasă grotescă.

— ***Signorina, prego***…

Însă Victoria, în momentul acela, era aprinsă ca un fitil. Toate necazurile adunate de-a lungul ultimelor luni, toată tristeţea şi nostalgia, frustrarea din pricina nemernicului de Salvador, a încetinelii cu care se mişcau lucrurile, a mâinilor abuzatoare care îi pipăiseră părţile intime, a randamentului mizerabil de la El Capitán… Totul se amestecă într-o avalanşă de furie, care începea să se dezlănţuie.

— Am spus să plecaţi dracului! urlă scoasă din minţi. Ştergeţi-o, duceţi-vă învârtindu-vă…!

De pe chipul lui Mazza dispăruse orice urmă de zâmbet binevoitor: îşi pierdea răbdarea, uitase că

îşi propusese să se arate mereu cordial. Cu toate acestea, nu se clinti. Până când ea, ca reacţie la rigiditatea lui, își apăsă palmele pe reverele lui şi încercă să-l împingă spre uşă, înşirând insulte fără încetare. „Om rău, nenorocit, vierme, nemernic…“

Asta-mi mai lipsea, păru să gândească deodată avocatul, încordându-se. Ca târfa asta, pe lângă faptul că îmi pune beţe în roate, prejudiciindu-mi interesele, să-mi vorbească așa. În clipa aceea, dădu să ridice mâna ca s-o facă să tacă.

Tensiunea dintre fata cea mare a lui Emilio Arenas şi avocat era atât de mare, atât de orbiţi erau amândoi, încât nu băgară de seamă că cineva se îndrepta spre ei cu paşi mari. Îl remarcară doar când se năpusti, practic, asupra lor. Victoria văzu două mâini de bărbat, late şi grosolane, care îl apucară pe la spate pe italian exact înainte ca acesta să-i dea ei prima lovitură. Odată imobilizat, nou-sositul îl răsuci ca pe un sac de cartofi, îşi retrase cotul ca să pregătească lovitura şi îi arse un pumn.

Mazza se clătină buimăcit, îşi sprijini mâna pe spătarul unui scaun, îl doborî, iar acesta, la rândul lui, angrenă în cădere alte două scaune. Încercând să se îndrepte, se împiedică de o masă pregătită pentru prânz, o răsturnă şi pe aceea. În vacarmul de farfurii sparte şi tacâmuri care zornăiau lovindu-se de dale, avocatul aproape că îşi recăpătă echilibrul şi încercă să întoarcă lovitura cu stângăcie. Era prea târziu, totuşi: agresorul său se îndepărtase cu câţiva paşi, luând-o cu el pe Victoria, ghemuită la pieptul lui. Pentru orice eventualitate, ținea pumnul drept strâns şi pregătit. În caz că se întâmpla ceva.

Sosirea muşteriilor obișnuiți — cei trei asturieni — puse capăt clipelor de descumpănire. Nu avură nevoie de explicaţii ca să interpreteze situaţia: dintr-o singură privire, traseră concluziile. Dacă doamna Remedios era la bucătărie, implorând cu strigăte isterice intervenţia Fecioarei Maria, iar

dacă vânzătorul andaluz de tutun o ţinea pe frumoasa fată apărând-o, dar fără să lase garda jos, cel care evident era de prisos era al patrulea element. Spilcuitul cu părul vâlvoi şi cu cravata strâmbă, care-şi ducea o mână la mandibulă, cu un gest de durere. Cel care încă nu reuşise să-şi recompună întru totul postura verticală.

— Ce preferaţi, amice, să vă dăm noi afară sau vă ocupaţi dumneavoastră?

Îl cunoşteau din vedere pe Barona, ştiau că e un compatriot de nădejde, care apărea prin cartier din când în când să-şi vândă ţigările, fără să se ia de nimeni.

— Lăsaţi-l.

Victoria răspunse pentru el, smulgându-se din îmbrăţişarea protectoare. Mânioasă încă, nu era dispusă să se lase intimidată: făcând doi paşi înainte, se proţăpi din nou în faţa italianului. Avea cocul desfăcut, câteva şuviţe rebele îi cădeau pe faţă şi i se desfăcuseră doi nasturi de la provocatoarea rochie albastră. Respira agitată, avea ochii injectaţi de o furie organică, primitivă, aproape animalică.

Niciunul dintre bărbaţi nu-şi putea lua ochii de la ea.

— Ieşiţi din viaţa noastră, murmură. Nici prin cap să nu vă treacă să mai călcați pe-aici.

31

De pe scena de la Chanin Theatre trecuseră într-o cabină plină de costume, un talmeş-balmeş de haine decadente şi strălucitoare, volane şi pene agăţate pe umeraşe şi pe cuiere de prin toate colţurile. Pe o masă, în faţa unei oglinzi, trei peruci cu suporturile lor şi o sumedenie de borcane cu pomezi.

— Am mai puţin de o jumătate de oră pentru masă înainte să vină următoarea serie de aspiranţi, le spuse doamna Reid. Dacă n-aţi fi ajuns târziu, am fi terminat deja; veniţi cu mine în cabină şi vorbim acolo.

Fără a se deranja să aştepte un răspuns, le obligă să iasă prin sufitele laterale şi s-o urmeze de-a lungul unui coridor întunecat. Abia intră, că schiţă un gest nedesluşit.

— Aşezaţi-vă pe unde puteţi.

Mona şi Luz se priviră cu coada ochiului, dar nu îndrăzniră să scoată o vorbă în cabina îngustă, unde prezenţa faimoasei Marita Reid devenea şi mai impunătoare. În timp ce ele îşi căutau un loc, artista, fredonând cu vocea ei profundă piesa pe care tocmai o cântase la pian pentru Luz, se întoarse cu spatele la ele ca să aprindă un reşou şi să aşeze pe el o cratiţă de cositor. În minutele care urmară, în vreme ce camera se umplea de un miros indescriptibil, ea le ignoră complet şi îşi văzu de treabă, amestecând, gustând, scuturând o faţă de masă şi aşezând tacâmuri, umplând un pahar cu apă. La sfârşitul secvenţei, când aranjase totul, se prăbuşi pe un jilţ care cunoscuse vremuri mai bune; faldurile extravagantului ei pardesiu se împrăştiară pe jos într-o avalanşă de pliuri cu papagali şi fructe tropicale.

— Una dintre voi să-mi dea tava, vă rog.

Când o avu pe genunchi, îşi puse şervetul la gât şi înfipse furculiţa în ceva ce părea o bucată de carne înmuiată într-un sos întunecat şi gros.

Surorile, așezate pe o bancă îngustă și lipite una de alta ca niște siameze, zăboveau mute şi neliniştite, în aşteptarea unui verdict care nu mai venea.

— Acceptabil. Mai mult decât acceptabil, adăugă apoi cu gura pe jumătate plină, arătând spre sora cea mică cu furculiţa.

Crezură că se referea la mâncare, dar numaidecât le făcu să priceapă că nu.

— Mi-ai depăşit aşteptările, fetiţo; te-ai potrivi de minune pentru ce am în minte.

În vreme ce un val de căldură îi năpădi obrajii lui Luz, artista amestecă în cratiță şi înfipse furculiţa în a doua bucată de carne.

— Daţi-mi voie să vă spun că eu am fost întotdeauna o actriţă de rasă şi că bine ar fi să mă pot dedica în continuare teatrului serios, celui autentic, al marilor dramaturgi şi al oamenilor rafinaţi şi pricepuţi. Însă astăzi, adăugă plescăind din limbă, asta aduce puţini bani, pentru că publicul este ăla care este.

Făcu o scurtă pauză, murmură printre dinţi „ar mai fi trebuit sare“, apoi reluă firul discuției.

— Spaniolii înstăriți care locuiesc în Upper West Side şi în Midtown, oamenii de afaceri, cei care au interese comerciale, cei culţi şi bine hrăniți, bine pregătiţi şi cu relaţii, se duc la galele şi la operele de la Met, la concertele de la Carnegie Hall şi la marile producţii de pe Broadway. Dacă din când în când apare ceva interesant de pe la noi — concertează Pablo Casals sau Andrés Segovia la Town Hall, sau dacă La Argentinita[15] are un spectacol — vin şi ei, bineînţeles. Dar dacă nu e nimic cu miros de patrie, supravieţuiesc fără probleme cu spectacolele pentru americani şi la fel de mulţumiţi se duc să se bucure de un balet rusesc sau de orchestra lui Duke Ellington.

Se opri câteva clipe şi îşi curăţă delicat buzele atingându-şi-le de câteva ori cu şervetul, de parcă ar fi prânzit într-un restaurant de lux, şi nu în cămăruţa aceea.

— Cea mai mare parte a comunității, totuşi, e foarte diferită, vedeţi şi singure. Aidoma tuturor spaniolilor din New York, sunt de obicei oameni umili, din clasa muncitoare, care şi-au lăsat în urmă mizeria, iar acum trudesc zi şi noapte ca să-şi scoată la liman copiii, ca să trimită bani celor rămaşi în sat sau ca să economisească pentru o prăvălie modestă, dacă nu pur şi simplu ca să supravieţuiască. La fel ca voi, nu?

Continua să mănânce în timp ce vorbea, ceva îi rămase în gât şi, ca să poată înghiţi, îşi dădu două palme sonore sub claviculă.

— Imensa majoritate a acestui public nu caută artă extraordinară, ci pură distracţie: reprezentaţii la care să i se permită să petreacă momente plăcute, care să-l facă să uite de oboseală şi de problemele de zi cu zi, pentru ca apoi să se întoarcă acasă cu un zâmbet larg pe faţă, să se vâre în pat şi să adoarmă. ***You know what I mean, right***?

Schiţară iarăşi un gest care putea la fel de bine să încuviinţeze sau să contrazică. În realitate, erau năucite de atâta vorbăraie amestecată cu carne în sos, însă nu îndrăzniră s-o întrerupă.

— Oamenilor acestora trebuie să le oferim hărmălaie, să-i facem să bată din palme, să bată cu piciorul în podea şi să râdă în hohote. Iar dacă li se oferă o doză bună de nostalgie, de ***morriña***[16], cum spun galicienii, nu va fi niciodată nelalocul ei. Dacă toate astea le condimentăm cu câteva chestii picante, adăugă făcând cu ochiul, cu atât mai bine: avem show-ul complet, ***voilà***!

Adunase tot ce era în cratiţă şi luă ultimele linguri de pe fund.

— Din toate aceste motive, fetelor, mi-a venit ideea să înfiinţez o companie cu care să fac un tur îndelungat prin locuri unde există colonii de muncitori spanioli: am începe aici, la New York, ca să trecem apoi pe la carierele de granit din New England, să urcăm până la Maine şi Vermont, să

facem apoi centura industrială întreagă: să mergem la Canton, la Dayton şi la Cleveland în Ohio, să jucăm pentru cei din metalurgie, care câştigă salarii frumușele, iar după aceea să ne continuăm drumul prin Donora, Pennsylvania, şi prin zona minelor din West Virginia, că îmi închipui ce fericiţi vor fi amărâţii, la cât de singuri sunt, îngropați zi şi noapte în galeriile alea… La păşuni şi în California n-am ajunge, deşi sunt şi pe acolo mulţi compatrioţi, dar e la mama dracului; în schimb, am putea merge la Saint Louis, Missouri, că pe acolo umblă toţi cei cu zincul, sau poate să coborâm la Tampa, în Florida, unde se fac dolari cu nemiluita în fabricile de tutun…

Neclintite pe banca lor, Mona şi Luz o contemplau, în aparenţă atente. În realitate, era imposibil să priceapă această ciornă precipitată a geografiei americane pe care artista tocmai le-o schiţase.

— Acesta este motivul pentru care am bătut localurile din oraş, ca să se răspândească zvonul şi să găsim potenţiali artişti, chiar dacă ar fi nişte ***amateurs*** neînsemnaţi; se vor şlefui. De aceea am fost ieri la sediul La Nacional. Am pus deoparte câte ceva în anii aceştia: cu toate că în profesia asta să zicem că nu se câştigă milioane, am muncit pe rupte, n-am avut familie şi am ştiut să-mi administrez agoniseala destul de bine.

Îşi smulse şervetul de la gât şi îi făcu Monei semn, imperios, să-i ia tava de pe genunchi.

— Dar lucrurile se schimbă, zise sprijinindu-se pe braţe ca să se ridice în picioare. ***Oh, my God***, cum se schimbă… Cinematograful sonor câştigă teren în faţa scenei cu paşi uriași, iar eu îmbătrânesc, ***so, to make a long story short***, ceea ce pretind e să câştig suficient ca să-mi asigur o bătrâneţe demnă.

— Atunci…, interveni Luz încercând să lămurească o dată pentru totdeauna posibila

participare la încâlcita chestiune. Atunci, ceea ce dumneavoastră doriţi este să montaţi un…

— Se numeşte spectacol de varietăţi ambulant, ***sweetheart***: puţină ***zarzuela*** ca la repetiţiile voastre de pe 14th Street, puţin umor ca să facă publicul să râdă, doze bune de folclor, vreo două numere de chitară, un actor chipeş care să recite nişte versuri emoţionante, o artistă mai neruşinată, care să cânte cuplete cu dibăcie… Iar pe tine, după ce te-am văzut astăzi, te vreau ca să aduci contribuţia andaluză lejeră, ***copla*** şi ***tonadilla***, ştii tu…

Marita Reid își îndreptă trupul mare; în picioare, umplea din nou încăperea. Fetele se ridicară și ele, încercând fiecare în felul ei să digere cele auzite.

Lăsând la o parte referinţele la concertişti de prestigiu şi la mari orchestre de jazz, Mona nu reuși să priceapă altceva în afară de faptul că totul suna foarte copleșitor și părea nemăsurat, cu siguranță excesiv pentru sora ei, o copiliță din Malaga încă necoaptă la minte, care nu se gândise niciodată să devină o artistă adevărată, fie și într-o companie transhumantă lipsită de noblețe. În afară de asta, maică-sa n-avea să accepte nici în ruptul capului: mai degrabă îşi lega mezina de piciorul patului decât să-i dea voie să plece singură Dumnezeu ştie pe unde.

Străine de gândurile Monei, totuşi, ale lui Luz rătăceau pe cu totul alte făgaşe.

— O întrebare, doamnă, îndrăzni Luz, în timp ce Marita Reid, gata să-şi reia activitatea, se apropia cu fața de oglindă şi îşi netezea părul vopsit.

— ***Shoot, my dear***.

— Până când ar trebui să mă hotărăsc?

Se întoarse spre ea şi o fixă cu ochii negri, înconjuraţi de fard.

— Vreau să începem călătoria înainte să ne prindă vara. Şi pentru asta am nevoie de răspunsul tău cât mai repede; în vreo două zile, cel mult trei. Trebuie să încep repetiţiile urgent şi am de gând să

le țin într-un mic teatru din Bronx. Trebuie să părăsesc teatrul acesta poimâine; mi l-a cedat un vechi prieten pentru doar câteva zile, dar au alte lucruri de făcut şi e cazul să-mi iau zborul.

32

Înfruntarea izbucni când plecară de la teatru, îndată ce ieşiră în forfota străzii.

— Am să mă gândesc, anunţă Luz.

Ţipătul Monei îi făcu pe câţiva trecători să-şi întoarcă privirile.

— Dar tu te-ai scrântit, sau ce ai? Cum să te duci tu cu tipa asta nebună prin ţara asta cu oameni ciudaţi, să cânţi şi să dansezi prin mine şi fabrici, cu o şleahtă de circari?

Oprite în mijlocul trotuarului, surorile se luară la ceartă, înflăcărându-se şi făcând o zarvă nemaipomenită: strigăte, insulte, gesturi dramatice, apucat de mânecă, ba chiar au fost cât pe ce să se ia la palme. Își continuară drumul cu autobuzul fără măcar să se privească, stătură în picioare o bună bucată de vreme, până când Luz găsi un loc liber în spate, iar Mona rămase în faţă, ţinându-se de bară şi uitându-se pe fereastră.

Ajunseră la cârciumă fără să scoată o vorbă; abia avură timp să se mire că o găseau închisă la ora aceea; ceva mai devreme le asaltase vacarmul însufleţit al unor fetiţe care săreau coarda pe trotuar.

— Au plecat la Casa María, au zis să vă duceţi acolo!

Să numeşti ***bibliotecă*** spaţiul acela era cam pompos; în realitate, era o încăpere vastă, cu câteva etajere pe pereţi şi o masă mare în mijloc: nu se aflau acolo mai mult de cincisprezece sau douăzeci de cărți, dar îşi îndeplineau rolul. Acolo le condusese pe Remedios şi pe Victoria altă călugăriţă din casă, în aşteptarea sorei Lito; vânzătorul de tutun era cu ele. „Vine repede“, le spuse călugăriţa, „trebuie să apară“. Îşi omorau timpul aşezate în jurul mesei. Barona stătea în picioare, rezemat de o consolă, fără haină şi cu o expresie sumbră, cu primul nasture de la cămaşă

descheiat şi cu nodul de la cravată cu trei degete mai jos de unde ar fi trebuit să fie.

— Ce s-a întâmplat de-aţi închis El Capitán? întrebară Mona şi Luz alarmate când intrară.

Mama începu să se bâlbâie fără să se facă înţeleasă; Victoria o întrerupse brusc.

— Am făcut-o de oaie, asta s-a întâmplat.

În patru fraze concise le povesti incidentul, de când intrase avocatul italian în local, cu scorneli şi zâmbete ipocrite, până când ieşise în stradă o jumătate de oră mai târziu, umilit, năucit şi bătut; tocmai ajunsese la sfârşitul relatării, când auziră paşii sorei Lito pe coridor.

— Nu cumva să fie ce îmi închipui! striga ea, apropiindu-se. Înaintă prin încăpere, cu înfăţişarea bizară dintotdeauna:

statura scundă, părul învălmăşit, cizmele vechi, mai potrivite pentru un băiat obişnuit să bată mingea, decât pentru o slujitoare credincioasă a Domnului. Pe faţă mai avea încă semne de la căzătura pe scara de la metrou; sub braț ducea un dosar mare, plin de documente; pe celălalt, cel vătămat, părea să-l mişte relativ bine.

Strânse cu hotărâre mâna prezentară, apoi se aşeză, îşi vânzătorului de tutun când i-l aprinse un Lucky Strike din pachetul mototolit pe care-l scoase ca întotdeauna din faldurile sutanei şi, suflând fumul, le scrută fețele cu privirea.

— O întâlnire furtunoasă cu Mazza, nu?

În sobra bibliotecă se stârni deodată o hărmălaie de glasuri, până ce sora Lito îşi făcu o idee clară despre situaţie. Apoi, sătulă de o gălăgie care nu mai ducea nicăieri, ridică vocea.

— Şi dumneavoastră, domnule Barona, ce aveţi de spus?

— Individul era un vierme sclifosit, soră, ce vreţi să vă spun. Nemernicul îşi ridicase braţul şi, dacă nu l-aş fi împiedicat, îi ardea una bietei fete. Însă recunosc, şi Dumnezeu mi-e martor, că de

pumn aş fi putut să-l scutesc; ar fi fost de-ajuns să-l opresc…

Trase aer cu putere şi pieptul păru să i se umfle. Apoi îl dădu afară zgomotos, cu un gest de neputinţă.

— Dar n-a fost să fie.

Slujitoarea Fecioarei Maria încuviinţă în tăcere; mă ocup eu, păru să spună. Totuşi le ascundea faptul că de săptămâni întregi o măcina îndoiala; că îşi zicea adesea că ar fi făcut mai bine dacă le-ar fi sfătuit pe sărmanele femei să uite de procese şi de scandaluri, să ia banii şi biletele de la Trasatlántica şi să pornească spre mizerabilul lor trecut. Dar se împotrivise. Chiar şi fără să le cunoască, refuzase să le lase să se întoarcă. Nu anticipase, însă, consecinţele colaterale ale deciziei sale.

Îi luă pe toţi prin surprindere palma straşnică pe care o dădu în masă. Şi odată cu lovitura, ca prin minune, apăru o modificare radicală de atitudine.

— Am eu grijă să-l opresc, am să schimb strategia. Am să încerc să negociez cu el, nu vor mai fi probleme, spuse, cu o fermitate pe cât de falsă, pe atât de convingătoare. Abia dacă se observă că presupusa ei siguranţă era fragilă ca sticla.

În vreme ce le liniştea, sora Lito îşi luă câteva clipe ca să contemple unul câte unul chipurile frumoase şi chinuite ale surorilor Arenas, încadrate de părul închis la culoare, cu ochii cândva atât de vii, iar acum mistuiţi de zbucium. Atunci se hotărî să-şi ia inima în dinţi.

— Ştiţi la ce mă gândesc, Barona? Dacă vreţi să vă ispăşiţi vina pentru că i-aţi distrus mandibula italianului, există un mod.

— Nu trebuie decât să-mi spuneţi, soră; sunt la dispoziţia dumneavoastră.

— Cunoaşteţi localul El Chico de pe Grove Street?

— Cum să nu? Din când în când, îi vând lui Benito Collada o grămată de cutii de țigarete.

— Păi duceţi-le pe fete la cină acolo.

Toate o priviră pe călugăriţă de parcă ar fi fost un spectru.

— Duceţi-le, haideți, insistă, distraţi-le puţin, că destul au îndurat. Spuneţi-i lui Collada că veniţi din partea mea; sigur vă face cinste măcar cu desertul.

Niciuna dintre surorile Arenas nu aplaudă planul. Nu ştiau ce era El Chico şi nici nu aveau dispoziţia necesară. Cât despre Remedios, pe faţă i se întipări o expresie de neliniște, ca de fiecare dată când i se propunea ceva care o scotea din rutina ei elementară.

Călugăriţa n-o luă în seamă, considerându-şi autoritatea de la sine înţeleasă, și mai dădu o palmă în masă, chiar mai zdravănă.

— Mergeţi, dragele mele, aranjaţi-vă puţin, faceţi-vă frumoase şi uitaţi de maşina de gătit, avocaţi mizerabili şi probleme. Ieşiţi măcar într-o seară să vă distraţi.

33

Luară un taxi, deşi nu erau departe: fusese propunerea lui, ca să dea lucrurilor puţină solemnitate. Luciano Barona mergea în faţă, lângă şofer; ele, pe bancheta din spate. Victoria, la mijloc, tulburată încă de neplăcuta întâlnire cu Mazza, cu prea puţin chef de distracţie şi cu mult chef de a-şi vârî capul sub pernă şi de a uita de lume. De o parte şi de cealaltă, Luz şi Mona, încordate şi îngândurate, refuzând încă să-şi vorbească, una plănuind să-şi ia lumea în cap şi să se alăture trupei încropite de Marita Reid, cealaltă speriată de această posibilitate.

În afară de asta, dincolo de necazurile lor personale, toate trei erau stânjenite și conștiente de ciudățenia situației. Firește că vânzătorul de tutun o ferise pe Victoria de mâna italianului, dar îndată ce se îngrămădiseră toţi patru în mașină şi începură să coboare prin Village, nu mai avură mai nimic de spus. Stinghereala aproape că se putea palpa, în vreme ce ele se prefăceau că se uită pe fereastră, la trotuarele practic goale.

Vânzătorul de tutun era și el descumpănit: un proaspăt văduv nu se trezește în fiecare zi într-o asemenea companie. Dar i-o ceruse călugăriţa aceea trăsnită care le apăra în procesul cu moartea tatălui şi… Şi, mă rog, lui, în fond… Ce să mai sucim lucrurile pe toate feţele, se gândi el. Cele trei compatrioate erau în spatele lui, ciudat de tăcute, faţă de cum erau ele de obicei. Încă se mai simţea căldura fierului cu care îşi ondulaseră părul în grabă; miroseau a apă de colonie ieftină şi a femeie tânără, miroseau bine. Purtau doar nişte modeste rochii făcute în casă, nu aveau altceva de îmbrăcat. Pentru a mai îndulci sobrietatea veşmintelor, se rujaseră pe palierul de la etajul întâi, departe de cenzura maternă.

Se apropiau de Sheridan Square şi Luciano Barona își aminti de ultima oară când o dusese la

El Chico pe soţia lui, câţi ani să fi fost de atunci? Cinci sau şase, cel puţin, socoti el. S-a întâmplat când Valentín Aguirre, proprietarul hotelului Santa Lucía şi al restaurantului Jai-Alai, îi făcuse o comandă de zile mari, trei duzini de cutii, iar el ţinuse morțiș să sărbătorească. Înainte ca Encarna să se îmbolnăvească şi tumorile s-o macine; înainte ca Chano să plece, când locuiau încă toţi trei în casa de pe Atlantic Avenue şi ea ajuta la socoteli, în vreme ce el se ducea să servească clienţii din Manhattan şi seara se aşezau împreună la masă, iar duminica mergeau să-şi vadă concetăţenii din Alhama în Park Slope. Înainte ca totul să se năruie şi singurătatea să dea năvală în viaţa lui ca o viitură.

Dar nu era momentul potrivit pentru nostalgii, taxiul tocmai oprise. Numele localului apărea pe firmă, de o parte și de alta a marii copertine care acoperea intrarea: EL CHICO. Un portar pântecos, înveşmântat într-o livrea grena, le deschise fetelor portiera din spate, în timp ce Barona plătea taximetristul.

Îi întâmpină un val de muzică, voci, hohote de râs, o perdea groasă de fum şi o lumină slabă, ospătari deplasându-se printre mese, făcând echilibristică cu tăvile ridicate, clienţi mulţumiţi, miros de mâncare amestecat cu parfum de femei, tutun şi loţiuni masculine. Zarvă, în definitiv. Lume, multă lume distrându-se.

Li se adresă un angajat cu papion și fruntea acoperită de broboane de sudoare. „Bine aţi venit la El Chico, bună seara, bine aţi venit, domnişoarelor, e o plăcere să vă vedem din nou, prietene“, spuse, dându-i o palmă uşoară pe braţ vânzătorului de tutun.

— Acordaţi-mi un minut, nu e loc să arunci un ac, nu ştiu ce se întâmplă astăzi…

Dispăru în mijlocul hărmălaiei şi îi lăsă în aşteptare. Ele, înghesuite, contemplau fascinate ambianţa; el rămase la câţiva paşi de cele trei, cu

mâinile în buzunare. Ornamentaţia emana un omagiu patriei îndepărtate, pe cât de călduros, pe atât de strident: arcade arabe, muşcate, plăci de faianţă, lămpi de fier forjat, marchize false. În mijloc se afla un ring de dans deocamdată pustiu, în capăt se zărea scena îngustă pe care o pereche tocmai termina de interpretat un număr pe jumătate comic şi pe jumătate flamenco, spre desfătarea unui public entuziasmat. El purta o pălărie de Córdoba, ea, o rochie cu volane şi buline; printre muzică, glume şi bancuri, îşi făceau complimente şi se certau, interpretând cu farmec şi ştrengărie. Încheiară cu o ultimă bătaie din călcâie, o ultimă notă de chitară, un ultim hohot de râs. Urmară aplauze frenetice; presupusul gitan îşi luă rămas-bun ploconindu-se şi aruncând garoafe doamnelor de la mesele din apropiere; partenera lui salută recunoscătoare, descriind arabescuri cu marginile de la ***mantón***.

Revenind, șeful de sală rupse vraja.

— Pe aici, vă rog, urmaţi-mă…

După reprezentație, forfota nu mai contenea, le veni greu să-şi croiască drum până ajunseră la masa lor, într-o latură: tocmai o aranjau după plecarea clienţilor anteriori, așternând o faţă de masă galbenă şi așezând patru tacâmuri, sub o pictură murală reprezentând apeductul din Segovia. Abia se aşezaseră, când pe estradă urcă dintr-un salt agil un bărbat cu torsul mare, cu capul practic tuns chilug și un gât puternic, emanând încredere şi calităţi de conducere.

— Ăsta e proprietarul despre care vorbea sora Lito? întrebă Luz.

Barona încuviinţă, despăturind şervetul şi vârându-şi un capăt sub guler.

Odată ajuns în mijlocul scenei, tipul îşi drese glasul, privi în jur potrivindu-şi nodul de la cravată şi aşteptă câteva secunde, dând timp publicului. Apoi începu.

— Adorabile doamne, distinşi prieteni…

Mesenii se întoarseră la locurile lor, se domoliră vocile şi mişcarea scaunelor; ospătarii se străduiră să facă mai puţin zgomot umplând pahare şi luând farfurii goale.

— Respectabile doamne, reputaţi prieteni…

În sfârşit, tăcerea se aşternu peste sală şi Benito Collada, asturian din Avilés, în ciuda înflăcăratului folclorism al localului, începu să vorbească.

— Se apropie data la care vom comemora un an de la nefericitul accident aerian care a frânt inima spaniolilor şi latino-americanilor din acest oraş…

Nu toţi clienţii erau în stare să-l înţeleagă: erau şi mulţi americani, câţiva însoţiţi de prieteni şi alţii pe cont propriu. Pentru că îi atrăgea cultura aceea îndepărtată, cu reminiscenţe de donjuani, toreadori şi frumuseţi pasionale, pentru că în urmă cu câteva zile citiseră o recenzie elogioasă într-un ghid gastronomic sau în ***The New York Times***, sau pentru că în seara aceea nu aveau niciun loc mai bun unde să meargă, în afară de amestecul acela inclasificabil de cabaret, locantă sofisticată, mică sală de petreceri şi celebru night-club. Însă pe Collada îl durea în cot dacă, mâncând şi bând, înţelegeau sau nu. Să le traducă vecinul de masă, pesemne că gândea. Să interpreteze sau să-şi imagineze, iar dacă nu, să inventeze.

— Aproape un an a trecut de la accidentul blestemat în care şi-a pierdut viaţa la Medellín omul a cărui amintire nu va pieri niciodată…[17]

Un ospătar veni la masa vânzătorului de tutun şi a fetelor să ia comanda, dar ele erau atât de captivate, că nici măcar nu se uitaseră la meniu.

— O fiinţă unică, continuă maestrul de ceremonii, o fiinţă mitică, legendară, de neuitat…

— Preferaţi să aleg eu? le întrebă Barona complice.

Cele trei încuviinţară uşurate, dând din bărbie. Singurul meniu pe care-l ţinuseră vreodată în mână era lista simplă de feluri de mâncare obişnuite pe

care tatăl lor o născocise pentru El Capitán; n-ar fi ştiut ce să ceară.

— Casa asta a fost a lui în zilele când Paramount l-a adus să înregistreze în studiourile Kaufman Astoria din Queens, continua Collada cu vocea lui puternică. Chiar acolo, la masa aceea, îşi făcea apariţia în multe seri Sturzul creol[18], după ore lungi de filmări la ***El día que me quieras*** sau la ***Tango Bar***…

Un fascicul de lumină revelă deodată o masă goală; pe ea, o pălărie de fetru solitară şi fotografia înrămată a unui bărbat cu un zâmbet fermecător. Aproape toată lumea se ridică în picioare, întinzându-şi gâtul să vadă micul montaj; prin sală se răspândi o ovaţie sinceră. Surorile şovăiră, dădeau să se ridice, dar erau nesigure; nu apucaseră să se scoale din scaun, când ceilalţi clienţi se aşezară la loc toţi odată, iar ele făcură la fel.

— Despre cine vorbeşte, Luciano? întrebă Luz, asumându-şi ignoranţa celor trei surori.

— Despre Gardel.

— Aaaahhh…, replicară într-un glas. Le era cunoscut numele, ştiau că era cântăreţ şi că fusese la modă, dar aproape nimic altceva: gusturile muzicale ale universului de unde veneau rătăceau pe alte meleaguri.

Cufundate în profunda lor ignoranţă, nu ştiau că murise în Columbia, într-un dezastru aviatic în urmă cu un an; nu aveau habar ce dracului o fi Paramount ăla, doar numele Queens le era oarecum cunoscut, căci acolo îşi înmormântaseră tatăl. În orice caz, când Collada îşi lansă anunţul, ele se alăturară aplauzelor:

— Marea ştire este, doamnelor şi doamnelor, că regele tangoului are deja un moştenitor în perspectivă!

Deschizându-şi braţele ca să-l întâmpine, îi făcu loc unui tânăr cu mers cadenţat, într-un costum

sobru cu revere mari şi cu părul negru, strălucitor, dat pe spate.

— Alături de dumneavoastră, marele Fidel!

În ciuda aplauzelor şi a aşteptărilor iniţiale, cântăreţul dădu greş curând. ***Por una cabeza*** fu prima piesă, interpretată cu o intensitate nenaturală, în mod evident excesivă. Publicul aplaudă fără prea mult entuziasm şi continuă să mănânce, să bea şi să stea de vorbă, în timp ce presupusul artist ataca ***Sus ojos se cerraron***, din nou fără prea mult succes. Dintr-un colţ se auzi un fluierat categoric, din altul o înjurătură, urmată de un hohot colectiv.

— Tu nu eşti Carlitos nici în vise, nătărăule! strigă un individ cu accent argentinian, care nu se lăsă văzut.

Schimonosindu-se la faţă, Collada urmărea totul din spate: reprezentaţia chipeşului cântăreţ de tangouri care debuta în seara aceea la ei nu dădea rezultatele scontate, fir-ar să fie. Oricât patos ar fi pus, imitatorul nu era convingător; imensa majoritate a celor prezenţi îl văzuseră cu siguranţă pe adevăratul Gardel la cinema sau îl ascultase la radio, ori pe discurile pe care le-a înregistrat pentru RCA Victor, ba chiar se duseseră în masă la premiera spectacolului ***Cuesta abajo*** de la Teatrul Campoamor. Chiar astăzi mă descotorosesc de tâmpitul ăsta, se gândi asturianul; în seara asta îl trimit la plimbare pe neisprăvitul ăsta caraghios. Iar taurul trebuie luat de coarne, îşi zise văzând palidul interes pe care îl trezea reprezentaţia; ceva trebuia să facă.

Se apropie atunci de una dintre mese şi invită la dans o blondă superbă cu umerii goi, iar ringul de dans se umplu numaidecât, în ciuda numărului mediocru. Cântăreţul nu se mai afla în centrul atenţiei; între două piese, Collada îi ceru să se limiteze să interpreteze în felul lui, să nu pretindă să se compare cu nimeni; tânărul stărui,

străduindu-se şi asudând, înşirând înfricoşat încă vreo două tangouri.

Surorile Arenas erau cu toate simțurile treze: mâncarea, spectacolul din jur, sunetele. Prin minte le trecuseră momentan avocatul Mazza şi Marita Reid, tensiunile, incertitudinile. Nu le mai afecta faptul că erau, cu siguranță, femeile cel mai prost îmbrăcate ale serii, deşi câtorva bărbaţi din jur nu părea să le pese câtuşi de puţin, judecând după privirile pe care le aruncau, ferindu-se din ce în ce mai puţin. E şi mâine o zi, se gândi Victoria sorbind o midie, în vreme ce Luz clătina din cap, imaginându-şi cum ar fi să dea spectacol într-un astfel de local. Mona, la rândul ei, contempla totul năucită de splendoarea restaurantului, anticipând încasările substanţiale pe care pesemne că le producea. Atunci în cap i se aprinse un beculeţ. Şi dacă…? Şi dacă…?

— Uitaţi-vă la grasa cu părul creţ, are să-i crape rochia dacă mai dansează aşa!

Exclamaţia mezinei o scoase pe Mona din cugetările ei, ea și Victoria o căutară din ochi fără să se ferească pe femeia durdulie şi izbucniră amândouă în hohote de râs, în vreme ce Barona încerca fără succes să le stăpânească. Se relaxase şi el; nu avu încotro şi se amuză de neruşinarea crescândă şi de ignoranţa vădită a fetelor, de naturaleţea şi de dezinvoltura lor din ce în ce mai impertinentă.

Îl năpădi un sentiment asemănător mândriei ştiind că, măcar două ore, izbutise să le distreze. Poate de aceea îndrăzni.

— Ar dori vreuna dintre voi să danseze?

Toate abia aşteptau, deşi le-ar fi plăcut să aibă drept partener vreun cuceritor, nu pe compatriotul acela destul de în vârstă. Atunci Victoria îşi aminti că îi e datoare:

— Eu.

Sunau acordurile ritmate ale tangoului ***El día que me quieras***, când vânzătorul de tutun văduv şi

fata cea mare a lui Emilio Arenas păşiră împreună pe un ring de dans pentru prima oară.

34

Mona începu dimineaţa într-un ritm acelerat; se şi întorsese când maică-sa şi Victoria abia deschideau încuietorile şi lacătele de la cârciumă. Nu stătu prea mult cu ele: se mărgini să le lase cumpărăturile zilei şi îşi luă rămas-bun în grabă, spunând vag că se duce la abator după creier, sau rinichi, sau ce-or mai avea animalele pe dinăuntru. Ce mai conta încă o minciună.

Înainte de a părăsi 14th Street, trecu pe la spălătoria soţilor Irigaray şi aruncă o privire pe furiş: dincolo de geam, în capăt, zări silueta lui Luz aplecată peste fierul de călcat, dându-şi la o parte cu dosul palmei o şuviţă de păr care o deranja. O năpădi un val de mândrie: mezina casei devenise o tânără muncitoare şi capabilă, deşi încă întoarcea pe toate feţele propunerea cu vodevilul ambulant.

Mulţumită de ceea ce văzuse, Mona se întoarse la planurile ei. Autobuzul o duse din nou în forfota din Midtown, îşi croi iar drum printre trecători cu pas zorit şi în doar două minute intră în Chanin Theatre, străbătu vestibulul hotărâtă şi îşi vârî capul în sala de spectacole, la parter, fără să se lase văzută, pe jumătate ascunsă după cortina mare de catifea. Constată că artista era încă singură și așeza niște partituri pe portativul pianului; îndrăzni să intre.

— Pot să vorbesc cu dumneavoastră un moment, ***doña*** Marita?

Vocea ei se amestecă cu primele note și nu primi niciun răspuns. După câteva secunde, fata îşi drese glasul şi încercă din nou, mai tare.

— Doamnă, îmi permiteți să vă vorbesc?

Nici acum nu fu luată în seamă. După câteva clipe, făcu a treia încercare, pe un ton şi mai ridicat.

— Doamnă!

În cele din urmă, primi drept răspuns un strigăt mânios.

— Te-am, auzit, te-am auzit!… Mai întâi termin, apoi te ascult.

De fapt, Monei nu i se părea că ar avea ceva de terminat: formidabila Marita Reid nu făcea altceva decât să lege note răzleţe de câteva părți incomplete din nişte melodii. Pentru orice eventualitate, nu îndrăzni s-o mai întrerupă şi, strecurându-se tăcută spre un fotoliu, se aşeză să aştepte până ce artista consideră încheiată încălzirea.

— Gata, zise după un moment. Poţi să vorbeşti.

— Am fost… Am fost ieri aici cu soră-mea…, făcu ea câțiva pași, vorbind tare, cu gulerul ridicat.

— Chiar așa de bătrână mă crezi, încât să nu-mi aduc aminte?

Are să-mi îngreuneze lucrurile, îşi aminti Mona pentru a nu ştiu câta oară. Mai bine să vorbesc pe şleau, să n-o ameţesc mai mult decât e nevoie.

— Am venit să vă propun o afacere, doamnă.

— O afacere? întrebă cealaltă, ironică. Şi interpretă o gamă cu mâna stângă: do, re, mi, fa, sol, la, si, do. Notele vibrară pe scena pustie. Tu vrei să-mi propui mie o afacere?

Mona îşi stăpâni tulburarea frământându-şi degetele.

— Ce vreau să vă spun e… E… E… Ce-ar fi să montăm un spectacol împreună?

Hohotele de râs răguşite ale artistei din Gibraltar răsunară prin tot parterul.

— Pentru asta sunt de-ajuns eu singură, ***sweety***. N-am nevoie de tine.

Pe şleau, repetă pentru sine Mona. Pe şleau, acum.

— Ați auzit de El Chico, ***doña*** Marita?

— Clubul lui Collada din Village? Cum să nu…

— Păi eu vă ofer să participaţi la ceva asemănător.

Se gândise la asta toată noaptea, în stare de veghe, cu ochii deschişi, şi moţăind, cu ei întredeschişi. Un spectacol cu care să încerce să reînvie cârciuma şi să-i dea o şansă lui Luz. Aceasta era ideea care nu-i dădea pace Monei, bătându-i în cap ca un ciocan de când îi trecuse prima oară prin minte, cu o seară mai devreme, când contemplase pe viu succesul de care se bucura localul asturianului.

— El Chico Junior, în asta vrei să te aventurezi? întrebă artista în bătaie de joc. Şi lovi pianul ca să-i smulgă altă măsură energică. Nu o lua în serios, fireşte.

— Localul nostru se numeşte El Capitán.

Pe cât de rapidă, pe atât de concisă, îi explică neîntârziat unde se află, ce origine și ce capacitate aproximativă are, precum şi ce feluri de mâncare serveau.

— Dar nu merge, sfârşi prin a recunoaşte. Iar noi nu mai ştim ce să facem. Şi de aceea m-am gândit că am putea să-l transformăm, să introducem câteva reprezentații la ora cinei şi după aceea să continuăm până la căderea nopţii cu dansuri şi cu…

— Mda. Ca la El Chico atunci, spui, nu? tranşă Marita Reid.

— Asemănător, doamnă. Ceva de felul ăsta.

Artista se ridică de pe scaun, străbătu scena, care trosni sub paşii ei, şi coborî cu grijă scara ca să nu-şi rupă gâtul călcând strâmb. Acum, când o avea aproape, Mona observă că purta alt pardesiu impunător, plin de păsări cu picioare lungi şi zorzoane, similar celui din ziua anterioară. Îşi aţinti privirea asupra imprimeului, la talmeş-balmeşul năucitor de culori şi de sclipiri, ca să n-o privească în ochi şi să nu se lase intimidată.

Mai rămăseseră doar doi paşi între ele, când Marita Reid îi trânti fără urmă de sarcasm:

— Tu ştii ce pretinzi, fetiţo? Un tip ca Benito Collada, un asturian dat naibii, care a dat ocol

pământului de şapte ori şi e în stare să scopească porci cu măselele de minte, îşi poate permite să ţină un club în oraşul ăsta, dar tu?… O privi de sus în jos, cântărindu-i nimicnicia. Tu ai pe cineva dispus să te finanţeze? Un tată, un soţ, un frate, un logodnic, amant, protector…?

— Nu, doamnă, răspunse Mona încet. Le am doar pe mama şi pe surorile mele.

— Dispuneţi de ***cash*** propriu, măcar? Sau ceva drept garanţie, vreo proprietate pe care s-o ipotecaţi?

Clătină din cap, iar Marita Reid plescăi din limbă cu dispreţ, de parcă i-ar fi spus „tu nu eşti zdravănă la cap, fetiţo“. Dar Mona nu se descurajă; nu încă. Stărui în continuare, oferindu-i Maritei să folosească El Capitán ca să prezinte publicului spectacolul pe care femeia din Gibraltar intenţiona să-l organizeze. În loc să monteze o reprezentaţie itinerantă pentru colonii de muncitori spanioli risipiți pe harta Americii de Nord, artiştii pe care urma să-i angajeze ar fi rămas în Manhattan şi ar fi urcat pe scenă în El Capitán.

În loc de răspuns, artista se făcu că nu aude. Iar când Mona începu să rămână fără argumente şi privirea îi rătăci prin sală de parcă ar fi căutat disperată motive să continue, descoperi surprinsă alte persoane care sosiseră între timp. Trei tinere extrem de slabe îşi schimbau pantofii, șușotind între ele și pregătindu-se fără îndoială să dea o probă de dans; un tată şi un fiu modest îmbrăcați, băiatul ţinând în braţe un acordeon și având pesemne vreo treisprezece sau paisprezece ani. Veneau fără îndoială la audiţii, iar Mona își dădu seama că era de prisos.

Marita Reid îşi aruncă privirea pe o hârtie pe care o scoase dintre pliurile excentricului său pardesiu şi consultă ordinea prevăzută a numerelor.

— Trioul Surorile Montero! strigă întorcându-i spatele, fără urmă de politeţe. Pregătiţi-vă, ***please***.

Pornirea de a o implora i se împotmoli Monei în gâtlej. Veterana artistă se ocupa deja de problemele ei; o insistenţă înverşunată nu avea să-i folosească la nimic. Murmură un „rămas bun“, dar nu primi răspuns; nu avu de ales și străbătu coridorul spre ieşire cu lacrimi de furie gata să-i năpădească ochii. Când ajunse în foaierul gol, din depărtare răsuna începutul unui dans vibrant, cu bătăi din călcâi; din câţiva paşi mari era din nou în stradă, învăluită în zgomot şi lumină.

— Mă scuzați…

Întoarse capul, înăbuşindu-şi tulburarea, şi văzu un tânăr. Aştepta în partea dreaptă a uşii, iar la prima vedere chipul i se păru familiar.

— V-am auzit când îi propuneaţi afacerea doamnei.

Sub soarele apropiatei amieze şi în toiul forfotei de dimineaţă, Mona nu izbutea încă să-l recunoască.

— Îmi acordaţi cinci minute? Aș vrea să vorbesc cu dumneavoastră.

35

Îi părea cunoscut, îi părea cunoscut… Chipul, silueta, ba chiar şi vocea. Totul i se părea cunoscut, dar de unde?

— Ne-am întâlnit când aţi venit cu surorile dumneavoastră la prăvălia familiei mele ca să achitaţi cheltuielile pentru înmormântarea tatălui dumneavoastră, o lămuri el, văzând privirea surprinsă a Monei.

Băiatul de la firma de pompe funebre? Era la fel de sfrijit, într-adevăr. Iar de aproape constată că are aceiași ochi bulbucaţi. Dar nu părea acelaşi, nu se potrivea. Îl asocia mai degrabă cu ceva apropiat, aproape prezent. Dar cu ce?

— Poate nu mă recunoaşteţi din cauza părului, preciză el, făcând un semn spre cap cu arătătorul. L-am schimbat. L-am vopsit în negru și l-am întins la o frizerie.

— Ah…, murmură ea, descumpănită.

— Din cauza lui Gardel.

Mona rămase cu gura căscată, pradă unei uimiri nemaipomenite: abia acum făcuse legătura. Slăbănogul care acum purta doar o cămașă deschisă la culoare şi o vestă tricotată, maro şi ponosită, era cântăreţul de tangouri pe care câţiva clienţi sfârşiseră prin a-l insulta şi fluiera la El Chico cu o seară înainte. De la masa îndepărtată unde ședeau ele, prin fum, semiîntuneric și forfotă, din pricina părului negru ca pana corbului și a costumului cu vestă bine croit, nici uneia dintre surori nu-i trecuse prin cap că îl cunoșteau. Lui, în schimb, în ciuda reprezentaţiei nefericite, nu-i scăpase prezenţa surorilor Arenas în local.

— N-a fost ziua mea cea mai bună, mărturisi ridicând din umeri. De cum am terminat, Collada m-a plătit morocănos şi mi-a zis să nu mai vin. Un şut în fund în toată regula, ***you know***…

Poate se aștepta ca Mona să-i spună câteva cuvinte de compasiune sau că nu cântase chiar așa

de rău. Însă ea era atât de năucită, că nu izbuti să deschidă gura.

— Dar nu sunt dispus s-o las baltă, urmă el, văzând-o că tace în continuare. Trebuie să mai încerc; acum, după ce am înapoiat costumul închiriat, venisem să văd dacă găsesc altceva, mi s-a spus că doamna Reid caută oameni pentru un spectacol.

— Nu mai lucraţi la firma de pompe funebre?

— Ba da, deocamdată, dar nu vreau să continui. Vă grăbiţi?

— Destul de tare.

În realitate, nu era adevărat, însă nici nu era interesată să stea de vorbă cu aspirantul ratat la cariera de cântăreţ de tangouri. Voia să fie singură, avea nevoie de asta: încă nu înghiţise găluşca refuzului brutal al Maritei Reid.

— Cum aţi venit? insistă băiatul.

— Cu autobuzul.

— În cazul ăsta, vă însoţesc.

„Mă numesc Fidel, Fidel Hernández, vreau să fiu cântăreţ şi pentru mine Gardel e Dumnezeu“: astfel sună declaraţia întreită pe care o făcuse în timp ce aşteptau în staţie, când Mona se obişnuise deja cu ideea că nu va scăpa de el.

— Atâta îl admir şi îl venerez, că nu îndrăznesc să-l numesc Carlitos nici în gând, mi se pare o lipsă de respect ca lumea să i se adreseze de parcă ar fi un oarecare. Carlitos, murmură cu un gest de dispreţ. Car-li-tos, repetă el scuipând silabele, de zici că-l cunosc de-o viaţă întreagă…

În cele din urmă, urcară în autobuzul ticsit, îşi croiră drum printre călători aproape îmbrâncindu-i, dar băiatului nu-i tăcu gura.

— Mărturisesc că am început să-l cunosc târziu, n-am făcut o pasiune pentru el până ce nu l-am văzut de aproape. Înainte nici măcar nu aveam discurile lui şi nici nu m-am deranjat să mă duc să-i văd filmele; mi se părea că exagerau mulţimile care-l urmăreau, femeile acelea care ţipau ca

nebunele şi bărbaţii care îi imitau până şi freza, dumneavoastră nu eraţi încă în oraş acum două veri, când a fost la Campoamor premiera de la ***Cuesta abajo***, nu-i aşa?

— Nu, noi am venit în urmă cu doar câteva luni.

— Păi nu vă imaginaţi ce a fost acolo, străzile pline de oameni fără bilet, sute, mii strigându-i numele, a trebuit să se amâne spectacolul cu trei ore din cauza mulțimii care se îmbulzea la intrare, în cele din urmă au pus difuzoare ca să-l poată auzi toţi cei de afară.

Autobuzul legăna călătorii, înaintând hurducat pe strada pietruită. Nu găsiseră loc, așa că rămăseseră în picioare, înghesuiţi între alte trupuri, aproape striviţi. Mona se ţinea de o bară, amintindu-şi discuţia zadarnică cu Marita Reid, în vreme ce fiul proprietarului firmei de pompe funebre continua să vorbească, nestăpânit.

— Când l-au adus din Columbia, s-a schimbat totul. A petrecut cu noi opt zile și nouă nopți, iar eu abia m-am dezlipit de el. Atunci mi s-a trezit curiozitatea şi am început să-i descopăr adevărata importanță. De atunci, am furat câteva discuri din prăvălia lui Castellanos, am învăţat pe dinafară versurile, am repetat intonaţiile lui şi i-am imitat felul de a pronunţa cuvintele…

Erau tot înghesuiţi, se făcea din ce în ce mai cald, gropile şi frânele bruşte aruncau călătorii în stânga şi-n dreapta, în faţă şi-n spate. El însuşi stătuse de pază la uşa artistului, își continuă băiatul povestirea; îl însoţise neîncetat în timpul acelei ultime şederi…

— De aceea îl iau atât de în serios, pentru că aproape a devenit raţiunea mea de a fi, deşi îmi dau seama că mai am cale lungă de bătut, ***a long, long way***…

Dacă mişcările autobuzului o împiedicau pe Mona să urmărească firul narativ, nu o ajuta nici accentul acestui fiu de portoricani născut în Manhattan, care uneori vorbea cu un accent şi cu

nişte cuvinte pe care ea nu le înţelegea, iar alteori şovăia, se împotmolea şi apela la engleză, apoi făcea cale-ntoarsă, ca să încerce din nou.

— Îi ajut pe tata şi pe unchiul meu la firmă de la doisprezece ani, îi mărturisi apoi, şi visez la ziua când o să pot să renunț la meseria asta. De când a plecat mama, sătulă de o afacere cu atâţia morţi şi de un soţ stins și el pe jumătate, tata m-a obligat să-i dau o mână de ajutor când ieşeam de la şcoală. Deși eram foarte tânăr, trebuia să mă ocup de cadavru aşa cum se ocupa mama înainte; primul lucru pe care l-am învăţat a fost să le fac ***make-up***-ul, căci unele familii vor ca ai lor să ajungă în cer cât mai ***handsome***, frumuşei nevoie mare. De aceea cunosc lume, o lămuri, cunosc multă lume; când cineva îți acordă încredere și-ți lasă în grijă cadavrul unei ființe iubite, să-l speli, să-l îmbraci, să-l întinzi în sicriu, să-i închizi gura și să-i așezi mâinile pe piept, pare să se stabilească ***forever*** o legătură, o uniune. Apoi, dacă n-au familie, sau dacă nu apare niciun prieten, când isprăvesc, mă aşez şi vărs câteva lacrimi sau le spun un „Tatăl nostru“.

Aşa o ţinu băiatul, printre frâne bruşte şi zdruncinături, alături de o Monă din ce în ce mai neatentă, doritoare să ajungă la destinaţie şi să pună din nou piciorul pe stradă; nu era obişnuită cu vehiculele cu motor şi, dacă nu-i păsa deloc de pasiunea băiatului pentru Gardel, detaliile serviciilor funerare o interesau şi mai puţin. Era gata să-i ceară să închidă pliscul şi s-o lase în pace, când monologul luă brusc o întorsătură foarte diferită.

— Ştiu că babei nici nu i-a trecut prin cap să se asocieze cu dumneavoastră. Dar, dacă îmi permiteţi, eu aș vrea. Eu pot să vă ajut să căutaţi clientelă; pot să vă ajut să pregătiţi un show pentru localul dumneavoastră. Cunosc şi oameni de la ***newspaper***-ul ***La Prensa***, pentru că eu mă ocup de anunţurile mortuare; sigur reușesc să vă strecor un

anunţ şi-i conving să trimită un reporter să scrie o cronică în ziua inaugurării.

Mona făcu un efort să-şi scuture apatia şi se întoarse spre tovarăşul ei de călătorie cu o scânteiere de luciditate. Ceea ce tocmai auzise nu era deloc o prostie. Chiar şi fără a avea habar cum funcţionează afacerile de felul acesta, intuia că nu era vorba de ingrediente pe care să le nesocoteşti. Clienţi, măcar la început. Reclame publice. Să se răspândească vestea. Pentru prima oară în ziua aceea, pe buzele surorii mijlocii se ivi un zâmbet firav: nu era dispusă să se lase învinsă. Prima încercare eşuase spectaculos, dar existau şi alte posibilităţi. Abia cunoştea mediul acela, însă intuiţia îi spunea că lumea artiştilor spanioli de la New York nu începea şi nici nu se termina cu Marita Reid.

Aproape că ajunseseră în staţie şi se ridicaseră din nou în picioare, gata să coboare din autobuz. Cu coada ochiului, o Monă reînsufleţită îl scrută pe tânăr cu o privire diferită; aproape cu tandreţe. Bietul băiat, se gândi ea. Şi i se făcu milă de toată viaţa lui, cea la vedere şi cea ascunsă.

— Şi, dacă totul iese bine, vrei să-mi ceri în schimb să intri şi tu în spectacol, nu-i aşa?

Începuse să-l tutuiască, el făcu la fel.

— Pot să progresez, promit.

Poate că da, poate că nu, îşi zise Mona. Nu avea referinţe, ce ştia ea despre tangou. Ca să-şi facă o idee, îndrăzni să-l întrebe:

— Prietenul tău Gardel te-a auzit vreodată cântând?

— Nu, nu, nu, protestă el, năucit. N-am avut niciodată onoarea să-l cunosc în timpul vieţii. A murit ars de viu în accidentul acela de la Medellín; tot acolo a fost îngropat în decembrie, iar anul acesta în ianuarie au adus sicriul la New York, să-l trimită cu vaporul în Argentina, dar a durat până ce autorităţile sanitare şi-au dat acordul. Între timp, eu m-am ocupat pur şi simplu de cele inevitabile:

i-am vegheat resturile calcinate, depuse într-un coşciug de zinc.

36

Îl poftiseră pe Barona la El Capitán să se alăture prânzului în familie. Se simţeau obligate să facă un asemenea gest, după ce el le scosese în oraş cu o seară înainte. Aşezaţi la masă, Victoria, Luz şi Barona rememorau detalii de la El Chico, anecdote, momente, păreri.

Singura care stătea tăcută era Mona. Corpul îi era acolo, la masă, între surorile ei, terminând ultimele linguri de tocană din farfurie, cu un coltuc de pâine. Totuşi mintea îi era foarte departe. Hotărâse să le prezinte ideea ei la lăsarea nopţii, când se vor fi întors acasă; din vreun motiv nedesluşit, credea că ambianţa domestică va fi mai prielnică. De aceea, fu surprinsă să audă ţâşnind din propriu-i gâtlej un lanţ de cuvinte cărora nu avea de gând să le dea încă drumul.

— Mă gândesc că am putea să facem şi noi același lucru.

O priviră intrigaţi şi ea se blestemă în sinea ei pentru reacţia pripită. Însă era prea târziu ca să se muşte de limbă, drumul era deschis, ce rost avea să mai aştepte.

— N-ar fi prea greu, poate am reuşi să câştigăm mai mulţi bani până ce sora Lito ne rezolvă chestia cealaltă; nici n-ar fi atât de complicat, sigur merită să încercăm…

— Te-ai scrântit, fetiţo? strigă mama. Vrei să faci din localul ăsta un cabaret deşănţat, să-i mai baţi lui taică-tău un cui în sicriu?

Înainte ca pumnul lui Remedios să izbească în masă, săriseră celelalte două: Luz bătu din palme bucuroasă, printre fraze entuziaste şi hohote de râs. Victoria ceru numaidecât explicaţii. În toiul zarvei, Mona se strădui să expună ordonat ceea ce mai era de spus.

— Nu mai aveţi pic de ruşine! conchise mama, fără s-o asculte. O să ajungeţi nişte depravate, n-o

să se mai uite la voi niciun bărbat cumsecade, din cauza voastră o să mor de inimă rea!

Cu cât mai tare vocifera Remedios, cu atât ridicau mai abitir tonul fetele; strigătele se întretăiau, mâinile fluturau prin aer, subliniind cuvinte sau lovindu-se de coapse. Aproape ca întotdeauna, mama sfârşi prin a izbucni în plâns.

Se lăsă o tăcere apăsătoare; se auzeau suspine înăbuşite, iar ele își dădură seama că vânzătorul de tutun, aşezat la masă, suportase cearta straşnică fără să deschidă gura. Cert era că între ei se înfiripa o intimitate crescândă şi că de-a lungul serii petrecute în El Chico deveniseră şi mai apropiaţi. Totuși, chiar şi aşa…

Departe de a se simţi prost, Barona încercă să calmeze atmosfera şi îşi duse degetul arătător la buze, cerând discret fetelor un armistiţiu.

— Aşa sunt copiii, Remedios, nu pune şi dumneata atâta la inimă, zise împăciuitor.

Vârî mâna în buzunarul interior al hainei, scoase un plic şi îl puse pe masă. Se străduia să atenueze tensiunea.

— Iată, chiar azi-dimineaţă am primit veşti de la fiu-meu, îmi scrie din Philadelphia.

Mai spusese cândva că are un băiat, dar nu avusese niciodată ocazia să intre în amănunte. Era mare şi nu locuia aproape, asta era practic tot ce ştiau.

— Avea de gând să vină săptămâna viitoare, nu l-am văzut de cinci luni, iar acum, din senin, mă anunţă că nici de data asta n-o să se poată. Şi ce fac eu când aflu? Păi mă resemnez, Remedios, n-am încotro. Îmi văd de viaţa mea, chiar dacă-mi vine să mă urc pe pereţi. Şi când te gândeşti că, atunci când era mic, de fiecare dată când mă auzea băgând cheia în uşă, venea în goana mare şi mi se arunca în braţe…

Continuă să spună scurte poveşti despre familia lui, până când îşi atinse scopul: să se dilueze în aer ideea de a transforma cârciuma într-un ***night-club***

și să se potolească suspinele mamei. Mona răsuflă uşurată și îi aruncă o privire complice. „Mulţumesc“, murmură ea.

— Şi cu ce se ocupă el acum? întrebă Luz, veşnic indiscretă. Vânzătorul de tutun pufni.

— E boxer.

„Boxer“, repetară toate trei, încet. Nimic mai străin de lumea lor, nu prea ştiură ce să creadă. Ca urmare a lipsei de entuziasm, mezina insistă.

— Şi dumneavoastră nu vă place boxul, ***don*** Luciano? Îşi înălţă ironic o sprânceană înainte de a răspunde.

— Cum să nu, fetiţo, cărui bărbat zdravăn la cap nu-i place? Nu e mult de când am fost în Madison Square Garden să-l văd pe bascul Uzcudun, care e prieten cu Valentín Aguirre, un monstru de la categoria grea, un motiv de mândrie pentru comunitate, deşi în seara aceea a suferit singurul K.O. Din toată cariera, iar peste câteva săptămâni…

Se opri brusc: păru să-şi dea seama că pe amfitrioanele sale le interesa prea puţin universul ringurilor.

— Dar nu vreţi, stărui Victoria, ca fiul dumneavoastră să-și petreacă zilele împărțind pumni în dreapta și-n stânga, nu-i aşa?

Vânzătorul de tutun zâmbi cu tristeţe în faţa spontaneităţii surorii mai mari.

— Mi se rupe inima de fiecare dată când mă gândesc că pot să mi-l aducă oricând cu picioarele înainte. Sau orb, sau smintit, cu balele curgându-i. Pufni apoi, dând din cap, de parcă ar fi vrut să alunge temerile sinistre. E legea vieţii, Remedios, n-o mai întoarce pe toate feţele. Noi plantăm sămânţa, ei hotărăsc. Nu te-ai înverşunat dumneata să-ţi aduci fetele la New York? Păi acum trebuie să suporţi consecinţele: aşa cum fac eu, aşa cum facem toţi.

Sorbi ultima înghiţitură de cafea, îşi smulse şervetul de la gât şi se sculă greoi, blestemata de

arsură de la stomac. Apoi scoase câteva bancnote din buzunar şi le lăsă pe masă, fără să întrebe cât datorează.

— De la mine a moştenit numele, care a fost al tatălui şi al bunicului, dar acasă, când era mic, i-am spus întotdeauna Chano; aşa a vrut nevastă-mea, pesemne ca să ne deosebească. În ciuda a tot ce ne-am străduit să-i transmitem din lumea noastră, mă întreb şi acum când ne-a scăpat din mână.

37

O sâcâiră cu şuşoteli precipitate în vreme ce îşi puneau cămăşile de noapte, nu voiau să le audă maică-sa de dincolo de perete.

— Și ce ţi-a spus baba despre spectacol? Da' eşti sigură că ce ai de gând să faci nu e o aiureală?

— Şi chiar ţi se pare că El Capitán se poate schimba aşa de mult încât să semene cu El Chico? O să pot să cânt în faţa tuturor ce-mi vine pe chelie?

Simulând o convingere care în sinea ei se clătina încă, Mona îşi linişti surorile cu alte şoapte.

— Am vorbit cu cineva care poate să ne ajute, a rămas că ne vedem mâine, mi-a spus că o să pregătească o listă cu tot ce trebuie făcut şi cu cât ar trebui să cheltuim, el se pricepe la calcule, că familia lui ține o prăvălie.

Preferă să nu dezvăluie deocamdată că în spatele acelei relaţii promiţătoare se afla băiatul de la pompe funebre: batjocura lui Luz şi protestele Victoriei s-ar fi auzit până pe terasa de pe acoperiş.

Ca să nu-şi mai contrarieze mama, care stingea pe rând luminile electrice — încă i se părea lucrul dracului, ei, care crescuse printre opaiţe —, fetele se duseră destul de repede la culcare. Cu toate acestea, Mona nu reuși să adoarmă.

Bani. Era nevoie de bani: asta i se învârtea în cap, în timp ce ochii deschişi străbăteau negura. Toate celelalte le puteau obţine cumva, artişti în devenire erau cu grămada, îi văzuse la repetiţia pentru ***zarzuela*** şi la teatrul Maritei Reid. Iar de restul, aşa cum o asigurase el însuşi, putea să se ocupe Fidel. Deşi poate nu trebuia să aibă încredere. Sau poate că da. Sau poate că nu…

— Hei, Mona, eşti trează?

Din patul de alături, vocea înăbuşită a Victoriei o smulse din gândurile ei.

— Să nu uiţi mâine, când te duci să faci piaţa, să aduci pomada cea nouă.

— Ce pomadă? răspunse la rândul ei, tot încet.

— Cea nouă, pentru ochi, pe care i-a trimis-o mamei doctorul, nu ţi-a spus?

De data aceasta din voce îi răzbătu neîncrederea.

— Ce, a trecut din nou medicul pe aici?

Aşa era, deşi prinse de forfota zilei atât Remedios, cât şi Victoria uitaseră să-i povestească. Dichisit, profesionist, mirosind a loţiune scumpă după un bărbierit îngrijit, pe la El Capitán trecuse din nou în dimineaţa aceea tânărul doctor Osorio. „Totul e în ordine, doamnă“, apreciase după ce o examinase pe mamă a doua oară, „dar nu trebuie să vă culcaţi pe-o ureche, am să vă prescriu altă pomadă, folosiţi-o timp de o săptămână“. Părea mai liniştit de data asta, ba chiar acceptă cafeaua care i se oferi şi se aşeză s-o bea în mijlocul salonului pustiu, căci mai era până la amiază. Neştiind ce să spună, mama şi Victoria se arătaseră reţinute. Una era să schimbe câteva cuvinte prosteşti cu clienţi din clasa şi de condiţia lor şi cu totul altceva să îndrăznească să vorbească de la egal la egal cu ditamai medicul.

El întrerupsese stânjeneala tensionată. Se interesase de afacere: cum le mergea, ce mai făceau. Întrebase de asemenea de zonă, de alte magazine, dacă erau bune alimentele de la Casa Moneo, ce fel de activităţi se organizau în La Nacional. „Mă gândesc că poate devin şi eu membru“, spusese, de parcă i-ar fi venit brusc o idee genială. Nu avea nicio intenţie, firește: ce sens ar fi avut ca un profesionist din Uptown, angajat la clinica doctorului Castroviejo, să intre într-o instituţie de binefacere menită să vegheze asupra bunăstării muncitorilor care se speteau pe mai puţin de cincizeci de centime ora. Dar o spuse aşa, pur și simplu: ca să le pară mai apropiat şi ca ele să nu-l vadă atât de distant. Ca să se relaxeze, să vorbească cu el şi să-l lămurească odată pe unde umbla sora care în dimineaţa aceea nu părea dispusă să apară.

— Întrucât sunteţi câteva femei în familie, îndrăzni să propună în timp ce se ridica să plece, poate pe vreuna o interesează o slujbă.

„Nu, nu, nu“, întăriră amândouă cu gesturi teatrale elocvente; „ne descurcăm, nu vă deranjaţi, domnule doctor“. Nici să le pici cu ceară n-ar fi fost dispuse să-l lase să întrevadă finanţele dezastruoase ale familiei, se mărginiră să-i explice că mezina lucra la spălătorie, iar cea mijlocie se ocupa de cumpărături şi comisioane. „Aha“, conchise el. În sfârşit, înţelegea absenţa.

— În orice caz, vă las cartea mea de vizită; sunaţi-mă dacă vă hotărâţi. E vorba de o muncă simplă: să ţină companie naşei mele, care este infirmă, când iese dimineaţa şi poate la prima oră a după-amiezii, până pe la trei-patru. Ea nu vorbeşte engleza şi vrea să aibă alături pe cineva cu care să se poată înţelege. Salariul, săptămânal, e negociabil.

„Nici nu l-am luat în seamă“, conchise Victoria, netezind perna cu mâna, şi se culcă la loc. „Deşi, ca să nu fie nepoliticoasă cu medicul“, adăugă, „mama a vârât cartea de vizită într-un buzunar de la șorț. Avem destule pe cap ca să ne apucăm să ţinem companie unei invalide, asta ne mai lipsea“.

În cămăruță se așternu din nou tăcerea, după ce sora cea mare termină de relatat vizita oftalmologului, iar respiraţia îi deveni ritmică, în timp ce Mona continua să lupte din răsputeri cu propriile-i gânduri. Cântăreţi, bani, clienţi. Reclame, relaţii, bani. Fidel, doamna Reid, bani, teatru. Bani, bani, oasele lui Gardel. Iar acum, şi doctorul.

N-avea habar cât e ceasul, dar hotărî să se scoale. Două, trei, patru, nu conta. Sătulă să înfrunte insomnia, desculţă şi cu băgare de seamă, încercă să păşească uşor, pentru ca lemnul să nu trosnească. Când împinse uşa camerei de alături, balamalele scârțâiră, iar ea se opri numaidecât. Spre uşurarea ei, când îşi vârî capul înăuntru,

desluşi în penumbră că maică-sa dormea destul de liniştită, cu pansamentul pe ochi şi cu cearşaful tras până la bărbie.

Femeia obişnuia să-şi agaţe şorţul de fiecare zi pe peretele din dreapta, într-un cui. Fetele nu mai ştiau cum să-i tot spună să-l lase în bucătăria de la cârciumă, să nu meargă pe stradă cu şorţul la brâu, că nimeni nu umblă aşa în plin New York, dar ei nu-i păsa. În noaptea aceea, din fericire, încăpăţânarea ei se dovedi în favoarea Monei. Ferindu-se să intre în camera mamei, întinse mâna cât putu până dădu de şorţul ponosit, apoi căută pe bâjbâite, fără grabă, o deschizătură. În primul buzunar găsi un os de aripă. Două ace de păr ruginite şi câteva chibrituri pe jumătate arse. Pipăi mai departe, cu braţul prin uşa întredeschisă, şi localiză între cute al doilea buzunar.

Tocmai își strecura degetele în el, când auzi somiera scârţâind. Scoase repede mâna, se trase în spate speriată, auzi nişte sforăituri şi corpul mamei răsucindu-se pe saltea. Aşteptă câteva secunde, până ce ghici că doarme în continuare, că nu fusese decât o simplă schimbare de poziţie; repetă iute mişcarea orbeşte şi, printre boabe de năut, găsi ce căuta.

Se întoarse în pat și se ghemui la loc între cearşafuri, strângând în mână cartea de vizită. Nu se mai sinchisi de zgomotul paşilor ei pe parchet.

38

A doua zi de dimineață, Fidel o aștepta la zece, în plină stradă, chiar în stația unde se despărțiseră cu o zi înainte, ținând în brațe un dosar plin cu hârtii.

— Să mergem, zise de îndată ce o văzu.

Cotiră pe 11th Street, mai merseră puţin şi coborâră trei trepte până la o clădire modestă; pe uşă era un afiş scris într-un alfabet necunoscut. În spatele tejghelei se îngrămădeau pâini, brioşe şi prăjituri ciudate; proprietarii, un bărbat şi o femeie, alcătuiau un cuplu robust, aveau păr blond şi piele rozalie, păreau gemeni şi vorbeau o limbă stranie.

„Sunt ruşi“, o lămuri fiul proprietarului de la pompe funebre, „la fel ca aproape toţi clienţii lor; aşa că n-o să ne înțeleagă nimeni“. După aceea le ceru ceva ininteligibil şi o târî pe Mona înăuntru, trăgând-o de mâneca jachetei, până la una dintre cele patru mese desperecheate, toate goale. Odată aşezaţi, puse dosarul pe tăblia de marmură şi o privi cu ochii lui de broască.

— Cu cât o întorc mai mult pe toate feţele, cu atât văd mai limpede.

Fără alte explicaţii, deschise dosarul şi începu să despăturească ziare întregi şi pagini răzleţe, fluturaşi, meniuri, tăieturi din reviste. „Uită-te la asta, şi asta, şi asta“, spunea sărind cu degetul arătător de la o hârtie la alta, bătând agitat darabana pe litere. „Iată, Stork Club, care acum e pe 53rd Street, l-a deschis acum şase sau şapte ani, în plină lege a prohibiţiei, un tip dintr-un sat din Oklahoma. El Morocco, de pe 54th Street, pe ăsta l-a deschis acum patru sau cinci ani un italian, care după aia s-a asociat cu un argentinian influent, dar asta n-are importanţă. Ştii ce sunt acum? Sunt localurile unde vin cei mai bogaţi şi mai celebri şi cei mai… cei mai cei din tot New York-ul“.

Mona încercă să protesteze, el ridică o mână s-o împiedice.

— Ştiu ce o să-mi spui, că 14th Street nu e Midtown şi că ce dracului de legătură au bogaţii şi faimoşii cu afacerea ta, perfect, am înţeles, voiam doar să ştii că suntem în epoca în care toată lumea e înnebunită după ***night-clubs***, dar uită-te, uită-te şi la asta…

Trase de colţul unei reviste ca s-o scoată din grămada dezordonată ce acoperea masa; când reuși, pe jos se risipiră câteva hârtii pe care nu se obosi să le ridice.

— … Aici e, iată-l, Cotton Club, sus în Harlem, pur cartier de negri, nici ăsta nu e acelaşi lucru, ştiu, pe ăsta l-a deschis un contrabandist şi acolo cântă cele mai bune orchestre de jazz, ştiu că în El Capitán nu încape o orchestră întreagă, vreau să-ţi spun că e într-un loc unde înainte nimănui zdravăn la cap nu i-ar fi trecut prin minte să se ducă, iar acum, acum iată, uită-te la fotografiile astea, cozi la uşă în fiecare seară şi maşini de lux şi doamne cu bijuterii şi capă de blană.

— Dar, Fidel…

— Da, da, da, ştiu că o să mă întrebi ce legătură are asta cu ideea ta, dar uită-te şi la asta, uită-te aici, insistă entuziasmat, deschizând un exemplar din ziarul ***La Prensa*** cu braţele întinse, ca un răstignit.

Se apropie atunci proprietarul cu şorţul lui, aducându-le ceea ce păreau două cafele cu lapte în pahare înalte de sticlă, opacizate de atâta folosire; Fidel, euforic, a fost la un pas să le verse, cu o mișcare involuntară a mâinii. Văzând că nu e loc suficient, omul le lăsă fără un cuvânt pe masa de alături şi se întoarse la tejghea.

— Să vedem, ascultă, ascultă asta…

Începu să citească cât putu de repede, dând pagini, arătându-i, obligând-o să privească, deschizând şi închizând frenetic alte exemplare. „Uite, aici e El Chico, apare aproape în fiecare zi.

Şi astea, uită-te. La Fiesta, Casa Valencia, El Toreador… Şi uită-te, Marta, o grădină spaniolă în Greenwich Village, şi El Patio, un castel spaniol, la numărul 17 pe Barrow Street, uită-te şi la asta…“

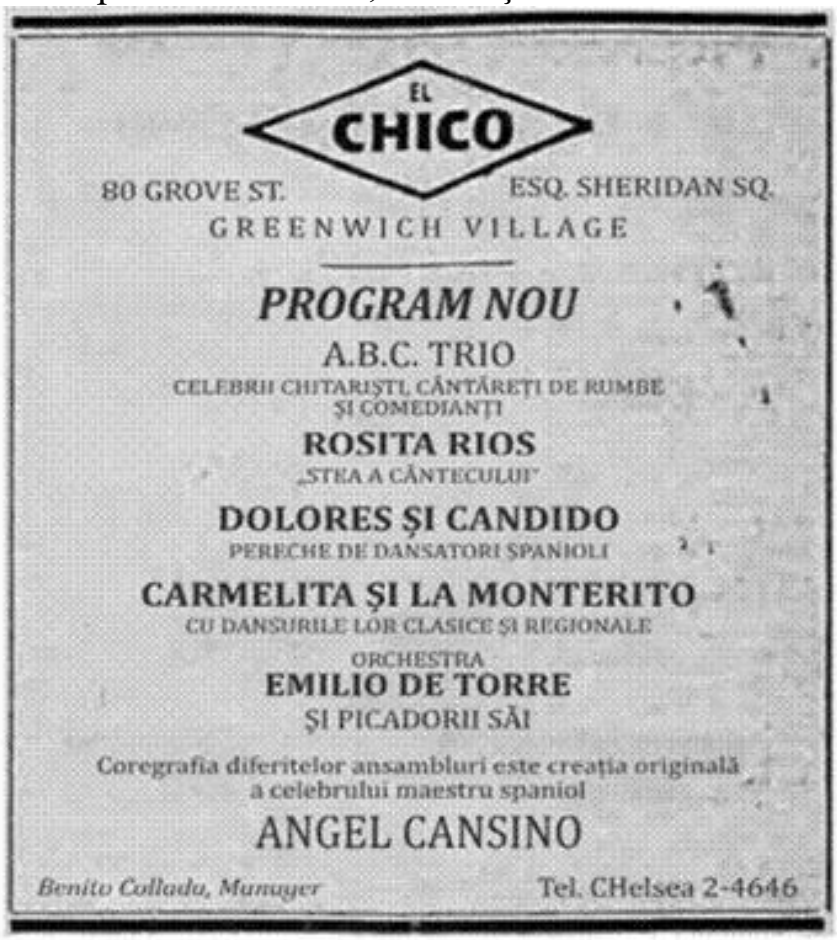

SPANIA ÎN INIMA GREENWICH VILLAGE
TOATĂ LUMEA CU BUN-GUST ADMIRĂ
LA FIESTA
SUCCES! O prezintă pe excepţionala Vedette SUCCES!
CONCHITA VILA
Recent sosită din principalele teatre din Europa şi America de Sud,
unde a triumfat prin arta sa şi fastuoase costume la toate
reprezentaţiile
DON CASANOVA
Cunoscut tenor
ALFONSO ŞI RAFAEL
Duo de cântece mexicane
Orchestra „LA FIESTA" cu magnificul său program
Hispanic şi American
CINĂ SPANIOLĂ SAU AMERICANĂ $ 1.50
15 BARROW STREET, N.Y.
Tel. WAtkins 9.9156 şi CHelsea 2.8954

CASA VALENCIA
300 West 45 St. & 8a. Ave. New York
Cabaretul Hispanic Central – Spaţios – Comod – Ieftin
Program artistic:
ADELITA VARELA
Soprană mexicană
ŢIGĂNCUŞA
Dansatoare populară şi cântăreaţă de flamenco
DOLORES ROCHA
Dansatoare de rumbe cubaneze
CARLOS VIVAN
Celebru cântăreţ de tangouri
şi maestru de ceremonii
CVARTETUL GUAYBANÁ
Ambianţă veselă
Rafinată bucătărie hispanică
Alese vinuri şi lichioruri
Cocteiluri fără egal
Cină, $1.00 şi $1.25
NICIODATĂ „COVER" NICI CONSUM MINIM
Pentru informaţii sau rezervări:
José García ME 3 – 8886
DON GILBERTO şi a sa ORCHESTRA HAVANA
Local spaţios, adecvat pentru petreceri cu până la 500 de meseni
VĂ PLACE
AMBIANŢA SPANIOLĂ?
„TOREADORUL"
(CABARET HISPANIC)
7 WEST 110th STREET
(În faţa Central Park)
FRANK MARTIN Man.
MARTA
O grădină spaniolă în Greenwich Village
Deschis până la 1 a.m.
NO COVER CHARGE
RAMON GUIDO, Man.
23 WEST 8th ST.
Între 5th şi 6th Aves.
Tel. ST. 9-9631—9-1809
Bucătărie creolă, $1.00 şi $1.50
Bucătărie americană şi
Select asortiment de
Vinuri şi Lichioruri
NINA ŞI ZABAL
Extraordinară pereche de dansatori de flamenco
ANGELITA SANTOS
Dansatoare de rumbe şi cântăreaţă
JOSE MORICHE
Celebru tenor spaniol
PEDRO TELLERIA
şi a sa Orchestră Tradiţională Cubaneză
17 BARROW ST.
În Sheridan Sq.,
la câţiva paşi de staţia Christopher 7th Ave.
EL PATIO
Un Castel Spaniol în Village.
Tel. CHelsea 3-9586.
MÂINE MAREA DESCHIDERE
Varietăţi, cu magnifică orchestră hispanică.—Rafinată bucătărie spaniolă şi latino-americană. Mâncare $1. (No cover charge). Bere, vinuri şi lichioruri

Mona încetase deja să mai protesteze şi sorbea cuvintele de parcă lumea din jur n-ar fi existat.

— Mai sunt o grămadă de restaurante care aduc artişti invitaţi din când în când; nu că le-aş

frecventa, îmi depăşesc bugetul, dar am aflat şi sunt aici, iată: Jai-Alai, Internacional, Fornos, Segovia, La Chorrera, El Mundial… De sus în jos, conchise închizând ultimul ziar şi împăturindu-l neglijent, oraşul ăsta, Mona, e plin de cabarete şi ***night-clubs*** care oferă acelaşi lucru pe care vrei să-l oferi tu.

Până puţin mai devreme, micul local era pustiu; acum, fără ca ei să fi băgat de seamă când sosise, se apropia de ei un bătrân târâindu-şi picioarele; mușca cu gingiile goale dintr-o brioșă, cu siguranță veche de o zi, pe care se înduraseră să i-o facă pomană rușii. Judecând după jegul de pe mâini, părul slinos şi vâlvoi, haina zdrențăroasă, nu părea un client obişnuit şi nici nu avea aerul să priceapă o iotă din limba în care vorbeau ei. Pentru orice eventualitate, Fidel coborî vocea.

— Ieri mi-am petrecut ziua întrebând cine erau proprietarii tuturor acestor localuri care-şi făceau reclamă în ***La Prensa*** şi ştii ce am aflat?

Bătrânul tocmai se aşezase lângă masa pe care cele două cafele stăteau neatinse de ceva vreme. Străin de ei, de parcă ar fi fost transparenţi, în ciuda distanţei mici care îi separa, îşi rezemă ceafa de perete, miji ochii şi începu să cânte cu un timbru răguşit o melodie sâcâitoare. Ţinea brioşa pe jumătate mâncată între degetele cu unghii negre.

— Că toţi sunt oameni ca noi, asta e concluzia mea. Sau cel puţin au fost: imigranţi, sau fii de imigranţi, oameni muncitori sau îndrăzneţi, ba chiar temerari, care într-o bună zi au avut curaj să facă pasul hotărâtor. Nimeni nu vine în oraşul ăsta plin de bani, Mona, nici cu soarta scrisă-n frunte, nici sigur de nimic; aici toată lumea vine să-şi croiască drum, aici așteaptă ocaziile, pândind ghemuite la orice colț de stradă pe oricine îndrăzneşte să se ducă după ele. Nimeni nu te obligă să le cauţi, dar nici nu ţi le refuză nimeni.

Lălăiala nevoiașului continua pe fundal, în vreme ce Mona se gândea.

— Deci nu crezi că e o nebunie să ne asumăm riscul? îndrăzni ea în sfârşit să întrebe.

El încuviinţă, îşi drese glasul, vorbi din nou cu prudenţă, de parcă sărmanul acela bătrân şi pe jumătate smintit ar fi fost un spion sau un duşman.

— Va fi nevoie de multă muncă, dar cred că putem reuşi.

— Şi banii?

Omul fredona cu glas din ce în ce mai tare și luase de pe jos una dintre foile căzute, un meniu al clubului Havana-Madrid, pe care încerca să-l citească ţinând pagina invers. Rusul îi strigă ceva de departe, părea să-l dojenească. În faţa tejghelei stăteau acum două gospodine cu basma pe cap, una întindea mâna aşteptând restul, alta aşeza în coş o pâine mare cu coaja brună.

— Eu am nişte economii; tata abia mă plăteşte dar, după înmormântări, lumea obişnuieşte să-mi lase nişte bacşişuri substanţiale.

Vru să-i facă cu ochiul, complice; nu încape îndoială că exersase de zeci de ori în faţa oglinzii, cum făcea cu zâmbetele şi gesturile lui Gardel, dar îi ieşi jalnic.

— Am aproape o sută de dolari, recunoscu cu o oarecare mândrie, şi îi pun pe toţi la dispoziţia ta.

Monei i se puse un nod undeva, înăuntru.

— Dar, băiete, i-ai câştigat tu singur, nu poţi să-i bagi în asta…

— Tocmai de aceea. E o investiţie; apoi, dacă lucrurile merg bine, mi-i înapoiezi cu dobândă.

— Şi dacă nu merge?

— Păi asta e, ce să facem.

Mona schiţă un zâmbet forţat, în care se amestecau neliniştea şi duioşia. „Mulţumesc“, murmură ea.

Îşi încheiară discuţia pe stradă, în urma lor rămase în local doar bătrânul, înmuindu-şi brioşa în puțina cafea pe care o lăsaseră. Fidel trebuia să

se întoarcă la firma de pompe funebre, îl aştepta o înmormântare. „Mâine în acelaşi loc şi la aceeaşi oră“, se înţeleseră ei, mai aveau multe de vorbit.

O luă fiecare pe drumul său, printre trecători, el cu mersul lui artificial, de mahala, şi cu părul vopsit, care îşi pierduse aproape toată strălucirea, ea cu capul clocotindu-i de gânduri, ca o cratiţă de ciorbă pe foc, și cu privirea în pământ.

— Fidel!

Din câțiva pași grăbiți se apropie din nou de băiat, îi mai despărţeau doar câteva zeci de metri.

— Adresa asta e departe de unde suntem acum?

Mona îi puse în faţa ochilor cartea de vizită pe care o scosese din buzunarul vechii ei rochii tricotate de culoare albastră.

Aceeaşi pe care o șterpelise în zori din buzunarul de la șorțul maică-sii.

39

„Sunaţi-mă dacă pe vreuna dintre dumneavoastră o interesează slujba“, le spusese tânărul medic Victoriei şi mamei sale. Ochiul femeii se vindeca cum trebuie, însă César Osorio avea în continuare motive să pretindă altceva. Sau mai bine zis, continua să aibă motivul său. Un singur motiv, unic și irezistibil: tânjea s-o vadă pe Mona, nu-și putea alunga din minte chipul ei. Nici chipul, nici trupul, nici părul, nici mirosul.

La urma urmelor, nu minţise prea mult: era adevărat că naşa lui căuta să angajeze o fată nouă. În urmă cu doar câteva zile, sfârşise prin a se certa cu a nu ştiu câta tânără care-i fusese asistentă, îngrijitoare, însoţitoare la plimbări şi destinatară răbdătoare a maniilor şi răbufnirilor de furie, dar el nu se amesteca niciodată în aceste tratative, nu se preocupase niciodată să curme nedreptăţi[19], nici să propună înlocuitoare, se descurca ea singură. De data aceasta, însă, aspiraţiile sale îi şoptiră la ureche că poate acum i-ar conveni să intervină. „Sunaţi-mă“, le spusese din acest motiv mamei fetelor şi Victoriei. „Cereți cu mine.“ Tocmai recunoscuseră în faţa lui că afacerea se cam împotmolise şi că Mona se ocupa de cumpărături şi comisioane: singura care nu avea un orar fix, nici şefi exigenţi şi nici clienţi pe care să-i servească. Pe scurt, singura fără obligaţii, aceasta a fost concluzia lui. Văzând cât de prost stătea afacerea, oferi fără învoirea naşei câţiva dolari în plus, crezând că poate aceasta ar accepta.

Dar în clipa aceea Mona nu se afla la El Capitán, astfel că nu-l auzi. Pe de altă parte, nu telefonase nimănui în viaţa ei, nici nu-şi anunţase vreodată sosirea în vreun loc, aşa că străbătu împreună cu Fidel o parte din drumul spre Upper West Side, pe jumătate năucită în ***subway***, fără să-i mărturisească băiatului că urca pentru prima oară în trenul subteran, unul dintre viermii aceia uriași,

metalici, mecanici, zgomotoşi, care, după cum se spunea, străbăteau ca nişte râme rapide măruntaiele întregului oraş. Apoi el îi explică cum să ajungă pe jos la adresă, pe 73 West.

Apăsă pe soneria din dreptul numărului care figura pe cartea de vizită, dar nu trebui să aştepte; abia atinse uşa, când băgă de seamă că e deschisă. Odată ajunsă înăuntru, văzu că uşa apartamentului de la etajul întâi era, de asemenea, deschisă.

Împinse încet ușa. „Mă scuzați“, spuse încurcată, vârându-şi capul înăuntru. Nu răspunse nimeni. „Mă scuzați“, spuse din nou, făcând un pas în apartament. Nimic, nici acum. Nici la a treia încercare. Intrarea, sobră, ducea într-un salon nu foarte mare, arhiplin, cufundat în penumbră. Tablouri, lampadare şi veioze, tapiserii, porţelanuri, fleacuri, draperii duble de catifea vişinie la ferestre.

— Eşti fata cea nouă?

Vocea tună din vreo încăpere aflată undeva în interior. Mona se trase înapoi. Suna vag a voce de femeie, dar, fiind atât de puternică, ar fi putut să fie a unui muncitor de la abatoare. Înainte de a răspunde, şovăi. În realitate, nu ştia dacă se referea la ea; nu-şi prevăzuse venirea, luase hotărârea din mers.

— Spune dacă eşti fata cea nouă! auzi după câteva clipe, pe un ton şi mai categoric.

Mai făcu doi paşi, îşi drese glasul. Pe de altă parte, se gândi repede, poate că Victoria nu-i explicase bine, poate că îl făcuse pe medic să creadă că una dintre ele se va interesa de slujbă, pesemne că zisese „vom vedea“, sau ceva asemănător. Ca să spună ceva, ca să nu facă impresie proastă.

— Da, doamnă, eu sunt!

— Sunt cu maseurul, vino mai târziu, acum nu pot să ies! Şovăi iarăşi, fu din nou gata să dea înapoi.

— Sau, mai bine, întoarce-te mâine!

O cucuvea disecată o privea cu ochi imenşi, un cerb rănit părea să vrea să evadeze din țesătura covorului unde gonea, iar de pe poliţa de deasupra căminului îi observau uimirea două pisici grase de porţelan.

Îşi luă inima în dinţi. Mai bine s-o şteargă, da. Ce căuta ea într-o casă ca aceea, cu vocea care nu-şi arăta chipul, cu toate mobilele şi toate animalele acelea tulburătoare.

— Eh, fetiţo! Ia valiza de lângă cuierul de umbrele şi îmbracă-te prezentabil, sunt sătulă de sărăntoace şleampete!

Se întoarse la intrare și găsi valiza cu pricina în locul indicat. Nu foarte mare, ponosită, deşi de bună calitate. Ezită câteva clipe, da, nu, nu, da. În cele din urmă, se hotărî să o înșface şi ieşi în stradă.

Trecuse o bucată de timp, când văzu o tânără apropiindu-se cu paşi nehotărâţi, verificând numerele de pe faţade. Probabil că era de vârsta ei, să fi avut cu un an mai mult sau mai puţin. Era îmbrăcată sobru și avea o înfățișare cuminte, părul șaten-deschis, obrajii rumeni și pulpe puternice. Evident, de condiţie modestă, la fel ca ea. Tot spaniolă, cu siguranţă.

Ajungând lângă ea, se opri pe trotuar ca să compare numărul casei cu cel pe care îl avea notat pe hârtie. Mona o aştepta aşezată pe o treaptă, sub soarele amiezii, cu genunchii strânşi şi cu valiza la picioare.

— Vii pentru locul de muncă? Cealaltă încuviinţă, descumpănită.

— Păi nu te mai deranja să suni, că s-a dat.

PARTEA A TREIA

40

Selecţia artiştilor pentru spectacol avea loc în fiecare după-amiază la pensiunea Morán de pe 16th Street, pe terasa unei case de oaspeţi cu patru etaje înguste, pe care o ţinea o femeie harnică din Asturias, în vreme ce bărbatul ei, bucătar, îşi petrecea jumătate din viaţă pe vapor. Nu era o femeie prea exuberantă, dar îl aprecia pe Fidel de când, cu luni în urmă, firma de pompe funebre Hernández se îngrijise de înmormântarea socrului ei. Recunoscătoare, femeia închidea ochii din gratitudine și amabilitate și le îngăduia să folosească terasa fără să le ceară vreun ban.

Aşa cum promisese, Fidel avusese grijă să transmită pretutindeni, dar cu discreție, ecoul invitaţiei: cunoştea o grămadă de lume, sau cunoştea lume care la rândul ei cunoştea altă lume, care la rândul ei putea ajunge şi la alţii. Drept urmare, vestea se răspândi precum ceaţa de-a lungul, de-a latul şi de-a curmezişul comunității, iar primii candidaţi nu se lăsară aşteptaţi.

Petrecuseră deja două săptămâni evaluând potenţialul aspiranţilor care tot veneau, într-o curgere fluctuantă; de tot atâta timp, Mona lucra la ***doña*** Maxi, naşa doctorului. Maestrul Miranda, un vechi client al pensiunii, care debarcase cu ani în urmă împreună cu dansatorul Vicente Escudero, se învoise să acompanieze la chitară numerele care cereau aşa ceva. Alături de ei stătea, aşadar, veştejitul gitan din Córdoba, aşezat pe scăunelul lui, cadaveric, aproape fără dinţi şi fără păr, ţeapăn ca o spadă, cu ochi sticloşi, cu cămaşa albă şi ponosită încheiată până la gât şi cu o sticlă de lapte pe jos, lângă pantofii fără pingele, cârpiţi la infinit. Era cumpătat la vorbă, dar patroana povestea în taină că îşi avusese zilele de glorie; americancele se bătuseră pe el, fermecate de alura lui de

toreador melancolic; ajunsese să cânte la Radio City Music Hall, când încă nu-i tremurau mâinile de la alcool şi nici nu cădea lat de beat în toiul reprezentaţiei; ba chiar umbla vorba că o beţie tulbure de trei zile şi trei nopţi îl făcuse să piardă vaporul cu care trebuia să se întoarcă în Spania cu compania şi că niciodată nu izbutise să economisească suficient ca să-şi cumpere alt bilet. Acum, restabilit, trăia de azi pe mâine dând lecţii din când în când şi doftorindu-şi ulcerul cu lapte.

Nici Mona şi nici Fidel nu aveau habar cum se montează un spectacol de varietăţi, astfel că intuiţia şi instinctul erau singurele lor resurse. Dacă numărul prezentat reuşea să le smulgă un zâmbet sau un gest de uimire, dacă reuşea să-i facă să bată ritmul din palme sau cu vârful piciorului, atunci îl socoteau interesant şi cereau să se repete. Dacă, dimpotrivă, flerul le spunea că nu e potrivit, mulţumeau politicos, adăugând că poate data viitoare.

Pe ***roof top***, sau ***rufo***, cum se zicea pe acolo, în spaniolă, la terasele clădirilor, defilaseră tineri, oameni în puterea vârstei sau de vârstă mijlocie, ba până şi câte un copil precoce. Printre ei, cântăreţi şi muzicieni, comedianţi, din toate câte puţin, ba chiar un mag şi un nebun care susținea că poate citi gândurile în salivă. Când ajungeau, unii aspiranţi nu puteau să-şi ascundă descumpănirea în faţa unui loc atât de sordid: o terasă ca vai de lume în apropiere de Union Square, încununată de un rezervor de apă şi grămăjoare de găinaț de porumbei; un spaţiu strâmt şi deschis către cer, plin de rufe întinse la uscat, cu un coteț de pui într-un colţ, un chitarist cu înfăţişare de mumie în altul; peste toate acestea, erau șefi un băiat şi o fată fără nume şi fără vreun merit în mica lume artistică locală.

Chiar și așa, cei mai mulţi preferau să rămână şi să-şi încerce norocul. Unii erau sceptici și plini de îndoială; alţii, optimiști și plini de iluzii, dornici să

joace bine. Veneau după un drum lung cu metroul, autobuzul, trenul, feribotul sau pe jos. Aproape toți îmbrăcați modest și căutând să se facă plăcuți, primeau paharul cu apă proaspătă care li se oferea și-l dădeau pe gât. Apoi, unii îşi scoteau instrumentele sau hainele de mâna a doua, iar alţii se schimbau în spatele rufelor întinse la uscat pe sârme. Mulţi dintre ei, nici măcar atât: dădeau reprezentaţie fără acompaniament şi artificii, fără nimic. Nu știau nimic despre proiectul pentru care fuseseră chemaţi, dar auziseră cuvintele magice — spectacol spaniol — şi se aruncau cu capul înainte, ținând degetele încrucișate, cum făceau la fiecare chemare pentru dinamicul circuit al societăţilor de compatrioţi: bucuroşi se duceau și la Casa Galicia, Centrul Asturian sau Clubul Muncitoresc, la Centrul Andaluz din Brooklyn, Centrul Hispano-American de pe 15th Street sau Centrul Spaniol de pe Elisabeth din New Jersey, câteva dintre cele mai active și mai populate.

Ultimii din seara aceea de la jumătatea lui mai au fost doi tineri din Extremadura, care începură să danseze o ***jota*** având drept fundal cearşafurile întinse la uscat. Oricât s-au străduit cei doi, Mona şi Fidel n-au putut să-i considere potriviți pentru spectacol. A fost de ajuns un scurt schimb de priviri între ei ca să se pună de acord: prefăcându-se că-și drege glasul, Fidel s-a ridicat şi le-a mulţumit pentru străduință. Într-o parte a terasei îi așteptau o fetiţă slăbuţă, care privea puii, îngândurată, și o alta, mai micuță, care se distra jucându-se cu o cârpă mototolită. Mona simţi că i se strânge inima când, după ce fuseseră respinși, cei doi îşi luară copiii în braţe şi începură să coboare treptele, cu capetele plecate şi cu buzele strânse, târându-şi după ei lucrurile sărăcăcioase şi cine știe a câta dezamăgire.

Tocmai atunci, la sfârșitul zilei, apăru Luz. Victoria nu se prea implica activ, dar le ajuta cu discreție, tact şi prudenţă, pentru ca Remedios să

nu afle. Aşa hotărâseră ele trei: o să încercăm să montăm spectacolul fără să ne bazăm pe mama, ce rost are s-o sfidăm, pentru ce să-i facem sânge rău dinainte. Dacă totul merge bine şi reuşim să alcătuim un repertoriu decent, o punem la curent şi suportăm muştruluiala. Dacă totul se duce de râpă şi rămânem cu buza umflată, o scutim de supărare.

Ca să încheie ziua, cele două surori mai mici se apucară să treacă opțiunile în revistă, împreună cu Fidel, cântărind variante şi confirmând verdicte, aşezaţi cu toţii pe niște lăzi de fructe, goale. Până când maestrul Miranda, cu înfățișarea lui de coadă de mătură, îi întrerupse, ridicându-se brusc în picioare.

— Mai aveţi nevoie de mine sau pot să plec?

Luz se sculă în grabă şi îşi vârî poalele bluzei în betelia fustei.

— Aşteptaţi puţin, ***don*** Manuel, o să repetăm ***Anda jaleo***. Falsul Gardel şi mezina Arenas erau singurele nume incontestabile din viitorul program, amândoi îşi ştiau bine repertoriul. Fidel, trei tangouri, iar Luz, doar cântece andaluze, stilul ei, ceea ce simţea şi stăpânea. Participarea la spectacol o entuziasma într-atât încât o luase foarte în serios și nu lăsa să treacă o zi fără să facă repetiții.

— Putem începe, maestre…, anunţă ea, potrivindu-şi castanietele pe degetele mari.

Răsunară primele acorduri, ea îşi ridică braţele spre cer şi desenă un filigran. Apoi, cu farmecul ei natural, începu să cânte, mlădiindu-şi trupul armonios și pocnind din castaniete. ***M-am suit într-un pin verde / să văd dacă n-o zăresc…*** Zâmbea, își scutura umerii şi făcea cu ochiul, îşi ridica fusta decolorată de toate zilele de parcă era o graţioasă rochie de flamenco cu buline; ridicând genunchii, bătea cu însufleţire un ***zapateado***, de parcă ar fi dansat în faţa unui public entuziast, nu pe terasa unei pensiuni de imigranţi, în faţa unui chitarist ratat şi a doi visători.

Mona fredona versurile printre dinţi, fără să-i arunce o privire; se gândea la ale ei, făcea liste şi calcule. Fidel, în schimb, o contempla din ce în ce mai fermecat de când începuseră să repete: de fiecare dată când Luz cânta, vorbea, dansa, respira, transpira sau se înfăţişa dinaintea lumii, el o sorbea din priviri, cu mâinile încremenite pe genunchi şi gura uşor căscată, fascinat, cucerit. Cu toate acestea, niciunul din ei nu o aplaudă la sfârşit; nu făceau asta niciodată, nu se cuvenea.

Totuşi în seara aceea o întâmplare neprevăzută rupse ritmul cotidian.

— ***Wow***.

Exclamaţia hotărâtă se auzi dintr-un capăt al terasei. După aceea, trei bătăi din palme — lente, cavernoase, sonore — sfâşiară văzduhul înserării.

Toţi patru întoarseră capetele la unison. În capăt, se zărea în contre-jour silueta unui bărbat. Îndesat, de statură mijlocie, purta pe umeri o gabardină uşoară, deschisă la culoare. Pe cap, o pălărie care îi ascundea un păr blond şi fin, bine pieptănat.

Scoţându-şi pălăria, trecu pe lângă Mona şi Fidel în pas cadenţat, fără să le arunce o privire, îl ignoră pe chitarist şi se îndreptă direct spre Luz.

— ***Wonderful***, zise bărbatul, întinzându-i mâna. În timp ce vorbea, i se zăreau dinţii albi şi regulaţi.

Tulburată, Luz şovăi câteva secunde; el, impasibil, nu renunţă. Într-un sfârşit, ea întinse încet mâna dreaptă şi-şi depuse timid degetele în palma necunoscutului. Fără să bănuiască cine era, fără să ştie că se pregăteşte să intre în viaţa ei cu scopul ferm de a-i da peste cap viitorul.

41

— ***A huge pleasure***, domnişoară, mumură străinul. O plăcere enormă.

Drept răspuns, Luz schiţă un zâmbet stânjenit. Nu ştia cum să-i răspundă, niciun bărbat nu i se mai adresase vreodată cu o galanterie atât de ceremonioasă; ezita între a-şi retrage mâna şi a aştepta ca el să-i dea drumul. Ţinându-i mâna ei într-a lui, nou-sositul continuă:

— Spaniola mea lasă de dorit, scuzaţi-mi greşelile, vă rog. Cineva mi-a spus că pregătiţi un spectacol şi am hotărât să vin şi eu.

Ultimele lumini ale înserării începeau să se destrame. Jos, în stradă, se aprindeau felinarele, iar în depărtare se zăreau miile de luminiţe strălucitoare de la ferestrele zgârie-norilor.

— Ne pregăteam de plecare, dar vă rog, spuneţi…

Cuvintele Monei îi făcură pe ceilalţi să reacţioneze numaidecât: Luz se desprinse de tip, Fidel se ridică în picioare. Până şi maestrul Miranda îşi puse în mişcare oasele şi îşi schimbă poziţia, fără să dea drumul chitarei.

— Dacă aveţi ceva să ne oferiţi, adăugă ea, bineînţeles că vă ascultăm.

— ***No, no, no. I beg your pardon***, îi lămuri bărbatul, ridicând palmele de parcă s-ar fi apărat de o gravă acuzaţie. Nu vin cu intenţia de a vă oferi nimic, ci mai degrabă dimpotrivă:

intenţionez să caut.

Se auzi un claxon insistent în intersecţia din apropiere, apoi hurducătura unei căruţe trase de cai. Prin ferestrele deschise ale clădirilor învecinate răzbăteau glasuri şi zgomote domestice: forfotă de femei la bucătărie, certuri familiale, bărbaţi spălându-se sub robinet ca să înlăture jegul adunat pe corp după o zi de muncă pe cheiuri, în tuneluri, în fabrici şi pe schele.

Nu răspunse niciunul, nu ştiau ce să zică.

— Permiteţi-mi să mă prezint, sunt un ***talent broker***, adăugă tipul. Un ***talent scout***, un căutător de talente, meseria mea e să găsesc oameni promițători, viitori artişti. Într-un magazin de discuri din Harlemul hispanic am aflat că pregătiţi un show.

— La Tatay, cel de pe 110th? întrebă Fidel ca să se asigure. Dacă era aşa, totul se potrivea, mai mult sau mai puţin, el însuşi făcuse reclamă în zona aceea.

— Exact. Treceam pe acolo în după-amiaza asta, când am auzit discuţia unor clienţi. Şi am hotărât să vin.

Îi scuti de comentariile pe care le auzise acolo cu privire la Fidel: „Dumnezeu ştie ce l-a apucat acum pe băiatul lui Hernández, cel cu firma de pompe funebre, vă aduceţi aminte când împielițatului i s-a năzărit să venereze oasele arse ale lui Gardel?“. Drept răspuns răsunaseră hohote de râs, dar cu toate acestea, bărbatul care stătea acum în fața lor hotărâse să încerce. Pe scurt, asta era munca lui. Să fie în alertă, atent la tendinţe, urmărind tot ce mișcă în lumea spectacolului, pentru ca apoi să caute talente promițătoare prin mahalale, să le cizeleze şi să încerce să le plaseze cât mai bine. Nu se ştie niciodată de unde poate să se ivească un filon, o bijuterie, obişnuia să spună.

— Dar mă tem că a fost un ***misunderstanding***, cred că n-am înțeles bine ideea.

Pe fețele celor trei se zugrăvi o expresie întrebătoare, bătrânului chitarist îi scăpă un râgâit şi ceru scuze în şoaptă.

— Am crezut că dumneavoastră faceţi repetiţii pentru un show latino-american.

— Păi, îl lămuri Mona, vom avea muzică spaniolă, tangouri argentiniene…

— Nu, nu, nu…

Individul își sublinie cuvintele cu o mişcare oscilantă a degetului mare.

— Mi-a fost de ajuns melodia pe care am auzit-o ca să-mi dau seama că muzica dumneavoastră e complet opusă celei care mă interesează, scuzaţi-mi sinceritatea. Aveam în minte un show de alt tip. Am crezut că e vorba de un spectacol tropical, cubanez, caraibean, ***you know what I mean***.

Nu mai spuse nimic altceva, de parcă ar fi vrut ca vorbele sale să aibă un impact cât mai puternic; se mărgini să scoată din buzunar un pachet de Camel, extrase o ţigară şi o aprinse fără grabă cu o brichetă aurie, fără a se sinchisi să le ofere una și lor. Între timp, maestrul Miranda, demn moştenitor al înţelepciunii stoice din Córdoba, luă de jos sticla goală de lapte, se ridică cu chitara la gât şi, târâindu-şi picioarele, se îndreptă spre scară. „Mie bătăliile astea îmi sunt indiferente“, păru că spune fără să-şi dezlipească buzele. „Înţelegeţi-vă între voi, io nemâncat nu rămân.“

Mona se sculă de pe lada ei, agitată şi prost dispusă. Se lăsase seara, era în picioare de dinainte de şase dimineaţa.

Nimic nu dăduse încă rezultate pozitive, totul stătea sub semnul incertitudinii şi, asta mai lipsea, acum trebuiau să suporte un necunoscut încrezut care vine să le spună cât de puţin îl impresionaseră eforturile lor.

— Pe scurt, ***mister***; dacă vă e clar că nu vă interesăm, mai aveţi ceva să ne spuneţi sau plecaţi?

El trase adânc din ţigară şi schiţă un zâmbet oarecum cinic, părea să-l amuze obrăznicia fetei.

— Scuzaţi-mă că vă fac să vă pierdeţi preţiosul timp, domnişoară, replică în timp ce sufla fumul afară. Aveţi perfectă dreptate: aşa cum v-am spus, nu am nimic să vă ofer. În afară de…

Făcu o pauză lungă, în vreme ce în minţile surorilor Arenas şi a fiului proprietarului firmei de pompe funebre răsuna un mut „în afară de ce anume?“.

— În afară de cazul în care acceptaţi un sfat.

Cu un aplomb ostentativ, trase din nou din ţigară, domol.

— Şi e vorba de un sfat valoros, permiteţi-mi să vă spun de ce; în caz contrar, vă îndreptaţi spre un eşec sigur.

Toți trei se încruntară, năuciți și descumpăniți, neștiind dacă să asculte cu atenție ce voia individul să le spună sau dacă să-i înfrunte îndrăzneala jignitoare și să-l dea afară în șuturi de pe terasă.

— Rumba. Conga. Bongo. Maracas. Danzón, enumeră necunoscutul, străin de gândurile lor. Dumneavoastră încă n-aţi aflat că acum triumfă ritmurile acestea? ***Everybody is crazy***, toată lumea e înnebunită după muzica din Caraibe, e ultimul răcnet.

Se lăsase noaptea de-a binelea: puzderie de luminițe străluceau pe tot cuprinsul orașului, iar la orizont se înălțau, cu frumuseţea lor modernă şi trufaşă, turnurile de la Chrysler Building şi Empire State. Ei zăboveau neclintiţi, fâstâciţi, neștiind niciunul ce să spună.

— Piesa pe care această ***gorgeous woman*** ne-a dăruit-o ***is absolutely marvelous***, asta nimeni nu poate s-o nege. Sinceră, emoţionantă, armonioasă… Iar ea, ca artistă, are un uriaş potenţial.

În timp ce vorbea, făcu câţiva paşi spre Luz şi îi puse o mână pe umărul stâng, aproape de gât; ea se înfioră când îi simţi degetele masculine prin materialul bluzei.

— Ce păcat, adăugă el plescăind zgomotos din limbă, că stilul ei n-are viitor aici.

În înserarea timpurie, o adiere învolbură ușor cearşafurile întinse la uscat, se auzi fâlfâitul aripilor unui pui, trecură două sau trei maşini, cineva de pe stradă izbucni în hohote de râs. Niciunul dintre cei trei nu clipi.

— Flamenco, muzica tipică spaniolă, se aude de zeci de ani la New York, deşi întotdeauna fără să prindă, fără să subjuge mulţimile. ***It’s beautiful,***

deep, exotic, dar nu va cuceri niciodată ţara, nu va ajunge niciodată nicăieri, în afara cercurilor de imigranţi şi de ***wealthy snobs***, câţiva bogătaşi care se întorc din ale lor ***tours*** prin Europa şi vor să-şi dea aere de cunoscători.

Tipul trase pentru ultima oară din ţigară şi aruncă chiştocul în gol; apoi continuă să vorbească. Despre actualele gusturi şi stiluri muzicale din lumea schimbătoare în care trăiau, despre cântece, suişuri şi coborâşuri, nume de artişti pe care ei le cunoşteau foarte puţin sau deloc. Vorbi neîntrerupt în fața celor trei tineri care îi ascultau în tăcere copleşitoarea pledoarie până când închise cercul argumentelor şi, în chip de implacabilă concluzie, repetă ce le spusese la început: ideea lor de spectacol era absolut defazată, total ***outdated***, iar dacă o ţineau tot aşa, pe drumul acesta greşit, îi aștepta un viitor foarte sumbru.

Lui Luz îi dispăruse de ceva vreme satisfacţia de pe chip, de parcă cineva i-ar fi şters-o cu un burete; acum îşi ţinea buzele strânse într-o grimasă de decepţie. Desfătarea trufaşă, scânteia momentană de mândrie pe care i-o provocaseră laudele lui se stinsese brusc: nu era obişnuită ca cineva să pună sub semnul întrebării lucrurile pe care ea le făcea din suflet. Fusese întotdeauna o mică stea pe modestul ei firmament, care strălucea cel mai mult și cucerea pe toată lumea cu farmecul şi cu dezinvoltura ei. Iar acum, dintr-odată, cu doar câteva fraze pe cât de categorice, pe atât de întristătoare, individul acela picat din cer îi aruncase în aer certitudinile.

— Există alte localuri care fac acelaşi lucru şi nu le merge rău.

Mona vorbise. Pe un ton obraznic, ca să-şi ia revanşa.

— Există, ***my dear lady***, fireşte că există, dar se schimbă, ca să nu piardă trenul. La El Chico, de exemplu, presupun că îl cunoaşteţi, proprietarul e

pe cale să-i angajeze pe Estela şi René, una dintre perechile cele mai apreciate de rumba; cu siguranţă vor avea o premieră ***next month***. Şi restul, El Patio, El Toreador, El Mundial şi atâtea altele, sunt pe aceeaşi linie. Deocamdată, alternează muzica spaniolă cu cea latino-americană, dar curând toate se vor îndrepta în aceeași direcție.

Pe terasă nu mai erau decât umbre, cine e bărbatul ăsta care vine să ne pună pe jar, de unde a apărut, ce pretinde, se întrebau cele trei minţi descumpănite. Până când, cu orgoliul la pământ şi sătulă de atâta bunăvoinţă şi atâta trăncăneală, Luz interveni cu un strigăt ascuţit.

— De ce nu ne lăsaţi în pace?

Un câine lătră în curtea din spate a unei case din apropiere, un cuplu se certa în clădirea din faţă, de la un radio se auzi un crainic cu voce guturală. Contururile lucrurilor abia se zăreau, toate nu erau decât simple siluete în penumbră.

— Plec, nu vă faceţi griji. Nu ştiu dacă ne vom mai întâlni vreodată; în orice caz, numele meu este Frank Kruzan, capa, er, u, zet, a, en. Scuzaţi-mă că nu vă dau o adresă fixă, pentru că mă mut, dar lumea mă cunoaşte în orice magazin de muzică din Uptown.

42

Uitându-se peste parapet, îl văzură ieşind şi îndepărtându-se spre Sixth Avenue, cu gabardina lui de culoare deschisă. Nici nu dispăruse bine în depărtare, că Mona şi Fidel începură să scuipe măscări, fără pic de rușine: pacoste, cobe, vierme mâncător de rahat, ticălos. Monei nu-i era prea clar la ce dracului se referea tipul cu ritmurile tropicale, dar o scoseseră din sărite lăudăroşenia şi obrăznicia lui. Fidel, fiu de portoricani şi bun cunoscător al genurilor muzicale despre care vorbea individul, se revolta din pricina sacrilegiului comis de necunoscut, acela de a fi îndrăznit să considere că erau artistic mai valoroase decât ceea ce interpreta adorata sa Luz sau decât tangourile lui Gardel. În orice caz, protestau amândoi în gura mare, ce ştia tipul ăla despre ce voiau ei, cum îndrăznise să apară nechemat şi să-i atace fățiș cu o asemenea cruzime?

Cufundaţi într-un hățiș de insulte şi critici, nu băgară de seamă că Luz nu zicea nimic, ci stătea în cumpănă, confuză, tulburată. Dispreţul pe care-l arătase Frank Kruzan faţă de melancoliile ei muzicale îi rănea încă amorul propriu; comentariile lui o descurajaseră, o lăsaseră fără suflu şi fără vitalitate.

Încetară doar când deveniră conştienţi de timpul irosit, „vai, Dumnezeule“, ţipă Mona, „şi pe deasupra uitaţi-vă cât e ceasul!“. Fiul proprietarului firmei de pompe funebre nu avu încotro şi fugi ca din puşcă, direct spre a nu ştiu câta dojană a tatălui; surorile Arenas ar fi trebuit să ajungă de mult acasă.

— Mai vorbim şi mâine, Fidel, hotărî Mona, grăbită. Tu, Luz, dă fuga la societatea La Nacional, că poate mai prinzi sfârşitul repetiţiilor; eu traversez spre El Capitán, că mama are să-mi zică vreo două…

Se despărţiră la colţul străzii, fiecare luând-o pe drumul lui. Când se văzu singură, înaintă avântată, cu paşi repezi, măcinată pe dinăuntru de furie, aşa încât nu observă silueta care se strecură tiptil în spatele ei în porţiunea mai întunecată a străzii.

Primul lucru pe care l-a simţit au fost degetele puternice care i s-au înfipt în braţ; în acelaşi timp, o voce de bărbat i-a strecurat o şoaptă surdă în ureche.

— Signorina, prego…

Instinctiv, dădu să ţipe, speriată; tocmai când se pregătea s-o facă, individul îi astupă gura.

Dădu din mâini şi din coate în gol şi lovi cu piciorul în aer: o furie inutilă. În doar câteva clipe, bărbatul al cărui chip nu-l văzuse încă o vârâse într-o maşină. Odată urcată, ţipă din rărunchi, bătu în geam cu furie, dar nu-i folosi la nimic: huruitul motorului îi înghiţi mânia nestăpânită când automobilul porni la drum în noapte, cu ea înăuntru.

Acţiunea fusese impecabilă şi rapidă, o simplă chestiune de secunde. Pe stradă nu se auzise nicio voce mai ridicată decât alta şi niciunul dintre puţinii trecători de la ora aceea nu observase cele întâmplate. Nimeni nu-şi dăduse seama de nimic, în afară de ei trei: bărbatul tânăr care o luase pe sus şi care acum era la volan, Mona însăşi şi cel care aştepta pe bancheta din spate ca subalternul să încheie operaţiunea:

avocatul Fabrizio Mazza, cu mirosul lui de loţiune masculină şi cu alura inconfundabilă, bătând darabana cu degetele pe genunchi.

— Calmaţi-vă, calmaţi-vă. Nu vă enervaţi, domnişoară; vreau doar să stăm de vorbă. Cuvintele lui avură efectul contrar: o enervară şi mai mult. „Vierme“, „nenorocitule“, „dă-mi drumul, în morţii mă-tii“. Alte insulte, alte lovituri disperate cu palma în geam, zvârcoleli, şuturi în scaunul din faţă; ba chiar încercă să deschidă portiera, gata să sară din maşina în mers, dar

şoferul avusese precauţia logică de a o încuia pe dinafară. Până când îi slăbiră puterile, sau până când instinctul de conservare o făcu să priceapă că furia n-o va duce nicăieri.

În cele din urmă, cedă, furioasă, și se ghemui pe marginea banchetei, lipindu-se de portieră, cât mai departe cu putinţă de italian. Cu pulsul accelerat și răsuflarea tăiată, Mona se uită pe geam; nu avea habar unde o duc, vedea doar străzi pustii, siluete de oameni sărmani şi suflete solitare târându-şi nefericirile, un câine costeliv, terenuri în paragină. Din când în când, o lumină gălbuie pe faţada unei clădiri mari şi pătrate, industriale, pustii.

— Nu facem decât o mică plimbare nocturnă, nu vă agitaţi, ***cara mia***.

Mona nu răspunse, nici măcar nu-l privi. Își încrucișă strâns brațele la piept şi se stăpâni, cu inima bătându-i nebuneşte şi cu frica pătrunzându-i în măruntaie. Curând după aceea, șoferul coti pe o stradă lăturalnică, micşoră viteza, trecu printr-o spărtură dintr-un gard de lemn și opri, în cele din urmă, pe o esplanadă pustie. În capăt se zăreau legănându-se vapoarșe ancorate, vechi remorchere, barje. În spate, apele întunecate ale râului Hudson, iar în depărtare, cu toate că ea nu ştia, luminile cheiurilor şi digurilor din Hoboken, pe malul celălalt al fluviului.

— Preferaţi să facem câţiva paşi? o întrebă Mazza, îndreptându-şi spatele și deschizând portiera.

Șoferul, care îşi părăsise sârguincios locul de la volan, tocmai introducea cheia în portiera de pe partea Monei. Dar fata nu se clinti; n-avea de gând să le uşureze sarcina celor doi tâmpiţi, ca să vadă mai apoi că se descotorosesc de ea.

Avocatul pricepu mesajul şi se rezemă din nou de spătar. Totuşi uşile rămaseră deschise, iar Mona se simți recunoscătoare că intră aerul nopţii şi diluează mirosul de bărbat parfumat agresiv, de mâhnire şi de teamă. Şoferul, acolitul care o

urmărise, îi astupase gura şi o vârâse în maşină, se îndepărtă câţiva paşi, întorcându-se cu spatele la ei. Trebuia să îndeplinească instrucţiunile, Mazza îi ordonase să se dea la o parte. Până atunci, ea observase doar că era tânăr şi brunet, robust, nu prea înalt; în clipa aceea, văzându-l cum ia distanţă, constată că avea picioarele arcuite, iar când mergea, şi le depărta şi mai mult.

— De ce nu m-aţi îmbrâncit pe scări în jos, ca pe sora Lito? Sau de ce nu mi-aţi lipit vreo două palme straşnice, cum voiaţi să-i faceţi soră-mii? Nu v-ați mai fi deranjat să mă aduceţi până aici, aţi fi economisit timp şi benzină.

Aroganţa Monei făcu să se ivească o grimasă de sarcasm în colţul gurii avocatului. ***Pazza ragazza***, se gândi el. Fată nebună, cu nesupunerea şi îndrăzneala ei.

— Prima întâmplare, cu călugărița, n-a fost decât un accident; să zicem că am fost interpretat greşit. A doua, cu frumoasa dumneavoastră soră, a fost doar răspunsul firesc la o provocare.

— Bine că Barona v-a mutat fălcile; păcat…

— ***Shut up***, mârâi el, morocănos. Taci.

O spuse pe un ton acru şi tăios, de data asta fără urmă de cinism: încă îi clocotea sângele când îşi amintea de pumnul pe care îl încasase de la vânzătorul de tutun în faţa celor două femei. Dar încercă să alunge amintirea aceea: se încadra în altă categorie din catalogul său de preocupări, mergea pe alt făgaş, iar în momentul acesta nu era relevantă.

— Am hotărât să vorbesc cu dumneavoastră pentru că îmi păreţi cea mai înţeleaptă din familie.

Făcu o pauză studiată, lăsând-o să digere impactul presupusei sale lovituri de efect. Apoi continuă.

— Dumneavoastră faceți cumpărăturile, ţineţi contabilitatea afacerii, lucrați la o familie bună din Midtown şi vă orientați, cât de cât, prin oraş. În fond, sunteți singura care dovedeşte puţină

ambiţie, dincolo de a servi mâncare, de a spăla rufe şi de a scoate triluri.

Enumerând sarcinile ei şi pe cele ale surorilor, avocatul îi dădea de înțeles Monei că el controla la milimetru viaţa lor de zi cu zi, că le supraveghea pe toate trei. În ciuda reacției la care se aștepta Mazza, ea nu păru să se tulbure: nu era dispusă să-i dea nici satisfacţia asta.

— De aceea vă cer să reflectaţi, ***cara mia***, şi să vă convingeți surorile și mama. Faceţi-vă singure o favoare şi scăpaţi de călugăriţa aia grotescă o dată pentru totdeauna. Nu e nimic personal, înţelegeţi-mă; dar ne interesează pe toţi. Dacă dumneavoastră vă învoiți, iar eu obțin cazul ca avocat al apărării, dosarul tatălui dumneavoastră va fi inclus într-un grup de cazuri similare, şi în felul acesta vom vâsli în aceeaşi direcţie; pe termen lung, vom avea cu toții de câștigat. În schimb, dacă vă zbateți singure, nu veţi ajunge nicăieri. ***Niente di niente***. Iar termenele sunt scurte, eu sunt presat… Dacă vă cunoașteți interesul, hotărâţi-vă repede.

Inexpresivă, aparent imperturbabilă, cu braţele încă încrucişate, cu privirea pierdută în depărtare, dincolo de parbriz, aşa zăbovi Mona. Mai bine moartă decât să-l lase să vadă că are gura uscată şi toţi muşchii corpului încordați, că sângele îi bate în tâmple ca o tobă înnebunită.

Mazza își aprinse o havană; rotocoalele de fum şi lumina portocalie a jeraticului se alăturară tăcerii asfixiante. Cu toate acestea, de pe buzele Monei nu ieși niciun cuvânt. El trase din nou din havană și mai aşteptă, dar nu făcu altceva decât să îngroașe fumul și să sporească apăsarea din aer. A treia oară trase şi mai îndelung, şi mai adânc: începea să se sature.

— N-ai niciun răspuns? bolborosi italianul.

Mona întoarse capul şi, pentru prima oară de când stăteau împreună în maşină, îl privi în ochi. În ciuda întunericului, îi ghici trăsăturile. Obrajii

cărnoşi, pielea grasă, sprâncenele împreunate şi dese. Nodul proeminent al cravatei îl apăsa pe mărul lui Adam, părul îi strălucea de briantină.

— Chiar m-aţi adus până aici ca să mă bateţi la cap cu tot rahatul ăsta?

Italianul îşi ridică mâna de pe genunchiul stâng, unde o ţinea; instinctiv, ea îşi înfipse bărbia în umăr şi închise ochii, ca şi cum ar fi vrut să-şi apere fața de lovitura pe care o presimţea. Dar aceasta nu veni, fie pentru că Mazza se stăpâni, fie pentru că urmărea alt scop de la bun început. Abia când avu o senzație de căldură lipicioasă pe coapsă, Mona deschise din nou ochii, înspăimântată. Văzu, frământându-i pielea și carnea, apăsând și urcând, degetele late ale lui Mazza, inelul de aur cu piatră grena, dosul mâinii cărnoase şi păroase. Un icnet de greață i se opri în gât în timp ce se grăbea să coboare; de îndată ce puse piciorul pe pământ, se uită în dreapta, în stânga, în față, în curmeziș. Nu zări nicăieri nimic liniștitor: chiar şi aşa, o rupse la fugă. Orbeşte, mânată de greaţă şi de furie, spre noapte, spre nicăieri.

— Tomasso! strigă ursuz avocatul.

Şoferul şi în acelaşi timp ajutorul, care stătuse deoparte până în momentul acela, prinse din zbor ordinul şi o zbughi după ea. Mona continuă să fugă orbită, furioasă: spre debarcader, spre vapoare, spre apă, spre nimic.

Paşi mari şi rapizi, respiraţii întretăiate, pași apăsați pe pietriş. Nu-i fu uşor s-o ajungă din urmă, era iute de picior fata lui Emilio Arenas. Până când se produse inevitabilul: o înșfăcă, ea îl împinse și se zbătu. Subalternul crezu că o domină, când se simţi muşcat de mână. Urletul lui Tomasso răsună între umbre.

Nu-i trecu durerea, dar izbuti s-o reţină şi începu s-o târască spre maşina eșuată în mijlocul esplanadei, cu portierele încă deschise şi farurile aprinse. Strânsoarea lui fermă îi imobiliza

trunchiul şi braţele, dar Mona încă se împotrivea. Zvârlea din picioare, lovea cu genunchii, dădea din cap și din umeri. Părul îi căzuse peste față, poalele i se ridicaseră, o mânecă sfâșiată și rochia răsucită în jurul trupului. Şi ţipa întruna. Ca un animal hăituit de lupi, cu vocea ascuţită ca un tăiș, zbuciumată, îngrozită.

Nimeni nu răspunse la chemarea ei, fireşte: tocmai de aceea Mazza avusese grijă s-o aducă în locul acela câtuși de puțin plăcut, unde un cadavru aruncat putea rămâne așa până a doua zi dimineața.

Mai erau doar vreo doi metri până la maşină, când Tomasso îi dădu drumul şi ea îşi ţinu răsuflarea. „Urcă“, mârâi el. Apoi îşi duse dosul mâinii la gură şi îşi supse zona muşcată. Sângera.

Mazza trecuse pe locul din dreapta şoferului și îşi fuma mai departe havana, cu ceafa rezemată de tetieră.

— ***Andiamo***.

Motorul porni și, cât timp automobilul luă o curbă amplă pe esplanadă, nu se auzi un cuvânt, doar respirațiile agitate ale Monei și șoferului; izul de tutun se împleti cu mirosul de transpirație al celor doi. Făcură ocoluri de câteva zeci de metri, ieșiră prin spărtura din gard și se întoarseră în oraş, lăsând în urmă siluetele ambarcaţiunilor, apele întunecate, luminile de pe celălalt mal.

— Lasă-mă la Moneta’s.

Ordinul acesta sec fu singurul lucru care ieşi de pe buzele avocatului în timp ce străbăteau străzi pe care Mona nu-şi dădea seama dacă le cunoaște sau nu, pentru că, deşi avea ochii ațintiți la geam, privea afară fără să vadă nimic. Ca şi cum oraşul ar fi fost o pânză neîncepută: pustiu, monocrom, gol.

Rătăciră mai departe pe străzi, pătrunseră în măruntaiele zonei italiene, pe străzi neîngrijite şi zgomotoase, în ciuda orelor târzii. La o aruncătură de băţ de cartierul chinezilor, se opriră pe

Mulberry Street, lăsând motorul maşinii pornit. Peste intrarea în restaurant se arcuia o copertină roșie, iar în față era agitație: clienţi întârziaţi, câte o maşină în trecere, despărțiri gălăgioase, vecini mergând pe stradă. În apropiere, se auzea trenul suspendat zăngănind pe șine.

Avocatul îşi potrivi nodul de la cravată, îşi trecu palmele peste tâmple şi zise cu asprime:

— Nu zăbovi.

— ***D'accordo, zio***. De acord, unchiule, sosi răspunsul. În clipa aceea, Mona își dădu seama că cei doi bărbaţi erau rude.

Mazza coborî din maşină, scoțându-și mai întâi picioarele, apoi capul și, în cele din urmă, trunchiul. Fără a arunca vreo privire spre bancheta din spate și fără a le adresa vreun cuvânt Monei sau nepotului, intră în local.

Străbătură într-o tăcere mormântală drumul de întoarcere pe 14th Street, fiecare închis în sine. Totuși, Tomasso o privi în câteva rânduri prin oglinda retrovizoare. Îndată ce opri lângă El Capitán, se ridică de la volan cu intenţia de a-i deschide portiera din spate: o politeţe grotescă şi cu desăvârșire inutilă, întrucât ea o deschisese deja și se grăbea să coboare pe trotuar de parcă o gonea diavolul.

Nepotul lui Mazza îi zise două fraze de rămas-bun, mângâindu-și mâna pe care ea i-o muşcase: două arcuri vinete dovedeau înverșunarea dinţilor ei.

— Ai grijă, ***baby***, fiindcă Mazza e speriat, îi șopti el. Iar când pe-un ticălos îl macină frica, poate să devină foarte periculos.

43

Departe de a o întâmpina pe Mona cu obişnuitele fraze de reproş din pricina întârzierii, Remedios îşi văzu de ale ei, trebăluind. Plecaseră toţi clienţii, celelalte două surori erau aşezate la masa dintotdeauna şi alături de ele se afla Luciano Barona. Înainte venea doar la prânz, dar în ultima vreme se deprinsese să treacă şi pe la ora cinei. În orice caz, Monei nu-i păsa de asta: îi era totuna dacă bărbatului i se năzărea să vină cu noaptea-n cap. În clipa aceea, nu-și dorea decât să se amestece în tăcere printre ei și să iasă din vizorul mamei înainte ca aceasta să-și lanseze artileria. Şi, mai ales, să se adăpostească: nu doar fizic, ci şi emoţional. De Mazza, de Tomasso ăla. De esplanadă, de goana înnebunită pe întuneric, de teamă. De îndoiala, subită şi dureroasă, că făcuseră alegerea potrivită lăsând-o pe sora Lito să se ocupe de cazul lor, care mergea din ce în ce mai rău, făcuseră oare bine?

Pe ultima porțiune de drum străbătută în automobil, se străduise să-şi netezească părul răvăşit, să ascundă mâneca descusută, să-şi îndrepte rochia pe trup şi să-şi schimbe expresia de spaimă. Într-un cuvânt, încercase să se aranjeze, astfel încât nimeni să nu bănuiască nimic. Un lucru îi rămăsese limpede Monei din experiența aceea tulbure, și anume că n-avea să sufle o vorbă despre ea.

Spre ușurarea ei, frazele firești cu care o întâmpinară surorile îi confirmară că nu bănuiau nimic: „la ora asta se vine?“, „dacă mai întârziai puţin, rămâneai nemâncată“… Atunci îşi dădu seama că probabil absenţa nu-i fusese atât de îndelungată, chiar dacă ei i se păruse că durase o jumătate de viaţă. Chiar şi aşa, se strecură pe un scaun fără un cuvânt şi se prefăcu interesată de ceea ce povestea vânzătorul de tutun. Fiul care era departe, compatrioţii, amintirile din satul său cu

soare şi viţă-de-vie, visul de a se întoarce într-o zi: meleagurile recurente în imaginarul tuturor emigraţilor.

Cea mai mare şi cea mai mică dintre surorile Arenas păreau să asculte concentrate, dar în ciuda nervozităţii, Mona își dădu seama de îndată că erau cu gândurile aiurea. Victoria se uita la Barona, jucându-se cu tivul de la faţa de masă, Luz stătea cu cotul pe masă, sprijinindu-și bărbia în palmă, și părea să asculte ce zice el cu aceeaşi lipsă de chef ca pe o predică duminicală. În spatele acestor măști, amândouă erau adâncite în propriile frământări.

Pe Luz o necăjea și acum atitudinea căutătorului de talente; necunoscutul Frank Kruzan care, puțin mai devreme, cu câteva fraze categorice, izbutise să-i zdruncine din temelii încrederea naivă şi o aruncase pradă îndoielilor.

Iar Victoria, la rându-i, se străduia în sinea ei să asimileze cele întâmplate în seara aceea, când se pregăteau să plece de acasă spre El Capitán pentru tura de seară.

Mama şi fata tocmai își luau cheile şi jachetele ca s-o pornească din loc, când auziră nişte bătăi în ușă. Se uitară una la alta, surprinse, după care Victoria îşi lipi urechea de ușă şi întrebă pe un ton tăios:

— Cine e?

— Aduc o scrisoare.

Deschise repede, fără pic de prudenţă. În faţa ei stătea un băiat cu urechile mari, care i se păru oarecum cunoscut.

— Vin din partea lui ***don*** Paco Sendra de la Valenciana. Tânărul angajat al fostului patron al tatălui ei, acelaşi care în după-amiaza aceea le adusese cu automobilul pe ea și pe Luz din Cherry Street până pe 14th Street; în sfârșit, Victoria îşi dădu seama.

— Azi-dimineaţă a sosit asta pentru dumneavoastră cu sacii Poștei de pe ***Cristofor***

Columb. Unul dintre vapoarele care vin din Spania, ştiţi dumneavoastră…

Îi întinse un plic, iar ei i se întoarse stomacul pe dos.

— Dă-mi-l, murmură. Aproape că i-l smulse din mâini.

Era gata să-i închidă uşa în nas: murea să vadă cine le scrisese, dacă era ce spera ea. Băiatul o opri, mai adusese ceva.

— ***Don*** Paco vă mai trimite şi asta, zice să-l mâncaţi în sănătatea lui şi speră că sunteţi bine.

Remedios înşfăcă bucata de cârnat pe care le-o trimisese acel domn cumsecade: un mic gest de politeţe față de văduva şi fetele orfane ale fostului său angajat. Victoria nici n-o văzu, o interesa doar să descifreze numele expeditorului şi să sfâşie plicul cu degete nerăbdătoare. Băiatul mai zise câteva fleacuri, trăgând de timp și frământându-și șapca în mâini, în aşteptarea unui bacşiş sau al unui scurt dialog cu vreuna dintre surorile acelea frumoase, a căror amintire îi popula multe nopţi.

Însă văduva lui Emilio Arenas nu dăduse bacşiş nimănui în viaţa ei nenorocită şi nu avea să-şi schimbe obiceiurile tocmai în ziua aceea, iar Victoria trăgea de foi ca să le scoată din plic și era prea tulburată ca să fie atentă la el, astfel că băiatul nu avu încotro, bălmăji un salut stângaci, îşi îndesă din nou şapca pe cap, lăsându-şi urechile clăpăuge pe dinafară şi făcu cale-ntoarsă pe unde venise.

„Să fie de la Salvador, să fie de la Salvador, să fie de la Salvador“… Asta murmura Victoria neîncetat, tulburată. Dar nu. Salvador Berrocal, indezirabilul care jurase s-o iubească cu forța mărilor, tot nu dădea semne de viaţă. Misiva venea din Málaga, într-adevăr, dar o trimiseseră vecinele în vârstă din casa unde stătuseră cu chirie în La Trinidad, bătrânele cumetre ale Mamei Pepa. Scria în creion una dintre ele, Sebastiana, singura în stare să înşire litere, pentru că fusese o vreme fată în casă la un învăţător şi acolo deprinsese scrisul,

cât de cât. Cu toate acestea, fiecare contribuia cu ceva personal, o nouă naştere în familie, un deces sau o nuntă recentă, o întâmplare nesemnificativă. „Am aflat de moartea lui Emilio printr-un cumnat al Engraciei, un marinar care a venit din America acum câteva zile“, spuneau femeile. „Ne pare foarte rău. Dumnezeu să-l ierte. Dar mai sunt veşti: vrem să ştiţi că pe aici, prin cartier, se zvoneşte de la o vreme că primăria o să construiască locuinţe pentru săraci, case ieftine şi altele pentru chiriaşi şi ne-am zis că poate acolo, la New York, aţi economisit ceva sau poate că Emilio a lăsat vreun capital, cât de mic, şi vă gândiţi să vă întoarceţi. Sunteţi foarte departe şi cu siguranţă foarte singure, fără un soţ şi fără un tată care să vă protejeze, că un bărbat e bun întotdeauna într-o casă, oricât de rău ar fi. Noi aici ne vedem de viaţă, cu treburile dintotdeauna, cu necazurile dintotdeauna, cu acelaşi cer deasupra capetelor şi cu aceleaşi străzi sub picioare.“

Victoria desluşi caligrafia stângace frază cu frază, în vreme ce Remedios încuviinţa strângând din buze, făcând veşnicele-i eforturi să-şi stăpânească lacrimile care o podideau din adâncul ochilor. Oamenii ei, lumea ei, chipuri şi voci rămase în urmă: doruri care se iveau neprevăzute dintre rânduri şi pe care ei îi era îngrozitor de greu să le mistuie.

Când termină de citit, fata cea mare mototoli foile scrise, se rezemă cu spatele de perete şi, îndoindu-şi genunchii, se lăsă să alunece încet până când ajunse pe parchet. Apoi îşi sprijini coatele pe genunchi şi îşi îngropă faţa în mâini.

Scrisoarea, sau mai bine zis absenţa acelei scrisori pe care o aştepta de atâta timp, se adăugă amărăciunii adunate în suflet de câteva săptămâni. Unele dintre nemulţumirile cele mai apăsătoare care nu-i dădeau pace erau cele dintotdeauna: problema indemnizaţiei care nu se rezolva, incertitudinea de a rămâne pe pământ străin fără să

știe ce-o să se aleagă de ele, lehamitea de a întinde şi de a strânge aceleaşi mese triste la prânz şi la cină în fiecare zi, obscenităţile şi purtarea necuviincioasă a unor clienţi.

Toate acestea o necăjeau şi o măcinau, chiar dacă în momentul acela se transformaseră în mâhniri cotidiene, cu care învăţase, de bine, de rău, să convieţuiască. Totuşi mai era ceva. Ceva în plus se strecurase pe nesimţite în viaţa ei de zi cu zi şi poate lucrul acesta o împovăra cel mai mult, o descumpănea cel mai mult. Şi nu era o umbră din trecut, nicio neplăcere din prezent, nu. Era altceva, un soi de nelinişte care, în mod paradoxal, nu-i provoca supărare, ci o anumită agitaţie.

La început, se simţi năucită, nu ştia cum să interpreteze privirile acelea, gesturile mascate: un compliment timid când se apropia de masa ei, o frază cu dublu sens. Apoi sosiră atenţiile, sticluţa cu apă de colonie Myrurgia de la parfumeria Gómez, cutia cu trei batiste brodate; amabilităţi inofensive, dar din ce în ce mai evidente, pe care ea le tăinui în sinea ei, le ascunse în buzunare sau sub pat, ţinând totul sub obroc, gândurile, senzaţiile şi cadourile, pe la spatele mamei şi al surorilor, pentru că nu ştia cum să interpreteze toate astea, nu ştia ce simte şi nici ce să facă, în afară de a lăsa lucrurile să înainteze pe propriul făgaş.

„Mai staţi puţin, don Luciano, aşezaţi-vă la masă cu fetele“, zise mama în seara aceea, când vânzătorul de tutun îşi termină cina; „vă aduc un ceai de muşeţel, ca să n-aveți arsuri la stomac“. Apoi se retrase să-şi vadă de treburi, crezură ei, să şteargă farfurii şi tacâmuri cu cârpa pe care o purta veşnic pe umăr, să separe lingurile strâmbe de furculițele vechi şi furculițele vechi de cuţitele tocite, cărora tare bine le-ar fi prins să le ascută cineva.

Vânzătorul de tutun acceptă invitaţia, străduindu-se să pară neutru. „Bine“, zise el; „dacă

insistaţi, mai rămân nițel, dar scurt, că mâine trebuie să ne sculăm devreme“. Între timp, sentimente felurite i se înfruntau în suflet. Ştia că trebuie să se stăpânească, să nu se expună deocamdată, dar pe dinăuntru jubila. Se sforţa din răsputeri ca nici cuvintele, nici atitudinea exterioară să nu-l trădeze, dar adevărul era că nu-și mai încăpea în piele de bucurie.

De ceva vreme nu mai era acelaşi, seara se ducea singur la culcare în casa lui din Brooklyn Heights cu un singur gând în minte, dormea cu el lipit de pernă şi îi tot dădea târcoale cât era ziua de mare, în timp ce negocia cu furnizorii şi clienţii prin localurile din jumătate din New York. La început refuza să accepte, se împotrivea. Încerca să se justifice spunându-şi că vizitele frecvente la familia lui Emilio Arenas nu erau decât o atenţie faţă de văduva şi fetele orfane ale sărmanului dispărut, o întoarcere nostalgică la gusturile dintotdeauna, sau poate un revulsiv împotriva propriei singurătăți. Fetele acestea scăpate din mână, acelaşi pământ, aceleaşi mirosuri, acelaşi accent: în fond, simple pretexte pentru a scuza ceea ce, bănuia el, era o nebunie nemaipomenită, o aiureală pe care trebuia să şi-o scoată din cap.

Începând din seara de la El Chico şi după tot ce se întâmplase în ziua aceea cu avocatul italian, hotărî, totuși, să nu cedeze: încetă să mai caute scuze şi explicaţii și se iertă pe sine însuşi. De atunci recunoscu fără rezerve că nu compasiunea şi nici singurătatea nu-l împingeau în fiecare zi spre localul acela neînsemnat. Era altceva, ceva ce încă nu îndrăznea să numească cu voce tare, ceva ce îi accelera pulsul când se apropia de 14th Street, şi îi strângea stomacul când împingea uşa ca vai de ea de la El Capitán. Şi era hotărât: trebuia să facă pasul, de ce să mai aştepte. De aceea se aranja cu mai multă grijă în ultima vreme, se ducea în fiecare zi să se bărbierească la frizeria compatriotului Pedro Flores şi cerea apoi să-i dea

cu Floïd; ba chiar îşi cumpărase mai multe cămăşi şi trei cravate noi de la Wanamaker's, de pe 14th Street, şi ţinea un pieptene în buzunarul hainei, iar în fiecare dimineaţă, în faţa oglinzii, îşi scotea pieptul în afară, îşi sugea burta şi îşi strângea cureaua cu încă vreo două găuri.

Discuţia dintre vânzătorul de tutun şi fete mai continuă preț de câteva clipe, era aproape miezul nopţii, însă Remedios nu-i grăbi, ci dimpotrivă. La adăpostul bucătăriei, reaşeza zadarnic vasele aşezate de o mie de ori şi curăţa de o mie de ori suprafeţele cu aceeaşi cârpă. De fapt, ca să treacă timpul. Pentru că Remedios ştia ce simte Barona. Şi întrucât ştia, şi întrucât aproba, îl lăsa în pace.

În cele din urmă, Luz începu să caște, iar asta le arătă că sosise ora la care trebuiau să se întoarcă acasă; niciuna dintre ele trei nu vorbise prea mult; tot ce trăiseră în ziua aceea li se învârtea în cap într-un talmeş-balmeş înnebunitor de imagini, sunete şi senzaţii, pe care fiecare avea să încerce să le digere ghemuite sub cearşafuri, iar tăcerea şi penumbra aveau să li se cuibărească în capete.

Nu era nici ţipenie pe trotuarele de pe 14th Street când plecară, iar vânzătorul de tutun le însoţi până la intrare. Prea târziu ca să ia metroul, se gândi el după ce le spuse noapte bună. Traversă strada şi rămase pe colț, aşteptând până văzu că la etajul al patrulea se aprinde un bec. Apoi ridică mâna când trecu un taxi, îi dădu șoferului adresa și plecă.

„N-ai fost niciodată un sentimental", se gândi în vreme ce străbăteau partea de sud a Union Square şi o luau pe Fourth Avenue. „Mereu ai avut în cap mai multe socoteli şi bilanţuri decât emoţii, iar acum, acum uită-te la tine." Se tot gândi la asta pe măsură ce taxiul înainta. „Ce-i cu tine, frate", se întreba în timp ce maşina se hurducăia traversând Podul Brooklyn peste East River, cu apele lui întunecate. „Ce-o să se aleagă de tine."

Manhattan rămase în urmă, cu miile lui de lumini prefăcute în sclipiri minuscule, licărind în oglinzile retrovizoare. Într-acolo se îndrepta Luciano Barona. Tulburat, melancolic, descumpănit şi îndrăgostit nebuneşte.

44

— Azi iau pauza de prânz mai devreme, anunţă Luz în ziua următoare.

Cei doi soți din Ţara Bascilor încuviinţară încrezători şi îşi văzură de ale lor, el ocupat să pună în mişcare masiva maşină automată de spălat și ea apretând gulere. Erau din ce în ce mai mulţumiţi de tânăra angajată; nu aducea numai două mâini harnice, ci şi un suflu cotidian de prospeţime. De aceea, cu toate că obişnuia să-şi ia mai târziu o pauză ca să mănânce cu familia ei la cârciumă, nu bănui niciunul nimic.

Era puţină lume la Casa Moneo în după-amiaza aceea, un răstimp de pace după dimineaţa agitată.

— Poate să iasă Rosalía un moment?

„Rosalía!“ strigară la unison celelalte vânzătoare, întorcând capetele spre depozit. Din spatele draperiei, fata se ivi făcând un efort să înghită o bucată de pâine cu brânză pe care tocmai şi-o băgase în gură; locuia în Lower East Side şi nu avea timp să se ducă să mănânce acasă, nici nu-i prisoseau banii ca să poată merge la vreun local din apropiere, astfel încât în fiecare zi mânca un sandviş în partea din spate.

„Intră, intră“, îi spuse lui Luz din dosul prăvăliei, cu un gest al mâinii şi cu gura pe jumătate plină. „***Doña*** Carmen s-a dus să mănânce acasă la ea, stă aici, la colţ“, spuse când izbuti să înghită; „apoi îşi face întotdeauna siesta. Vino cu mine în spate până termin“.

Era o castiliană simplă, cu părul inelat, stătea de aproape zece ani în Manhattan şi se cunoşteau de la repetiţiile pentru zarzuela, se împrieteniseră oarecum, deşi se vedeau doar de două ori pe săptămână.

— Nu mi-ai spus tu alaltăieri că o vară de-a ta te-a dus într-o sâmbătă la un magazin din cartierul portoricanilor, unde se vând discuri de muzică în spaniolă? întrebă Luz dintr-odată.

Cealaltă încuviinţă, înfigându-şi din nou dinţii în sandviș.

— Taray se numeşte, da, sau Titay, sau ceva asemănător. În timp ce vorbea, îi scăpară câteva firimituri. Dar stai o clipă, adăugă înghiţind anevoie, bătându-se ușor cu palma în piept, de parcă ar fi vrut să ajute îmbucătura să coboare în stomac.

Începu să caute prin rafturi, iar Luz profită de ocazie ca să arunce o privire în jur: se aflau în acelaşi depozit unde proprietara prăvăliei le primise a doua zi după înmormântarea tatălui, când totul era încă uluire şi incertitudine. Aceleaşi rafturi încărcate cu produse şi mirosuri, aceleași lăzi și saci plini, codul uscat atârnat din tavan şi telefonul de bachelită neagră agățat pe perete, deasupra poliţei pe care notau cererile. Vocea satisfăcută a prietenei de repetiţii o împiedică să se cufunde în amintiri: vântura un număr vechi din ***La Prensa***.

Găsiră ce căutau într-un mic dreptunghi din josul paginii a şasea, între o reclamă cu ultimele produse de la Casa Victori şi o alta de la restaurantul La Chorrera. Tatay se numea. „Discuri. Partituri. Chitare. Corzi. 1318 Fifth Ave, colţ cu 110st.“ Iar la sfârşit, un număr de telefon. UNiversity 4-8729.

Cu voce scăzută, Luz puse repede întrebarea ce i se învârtise prin minte toată dimineața:

— Auzi, Rosalía… M-ai lăsa să dau un telefon de aici?

Colega de la repetiţii rămase cu mâna încremenită în aer, cu sandvişul în drum spre gură.

— ***Doña*** Carmen ne-a interzis.

— Doar un minut, îţi jur, un minut ca să întreb dacă… Dacă au un disc pe care-l vrea soră-mea, minţi Luz. Ce naiba de disc putea să vrea vreo soră de-a ei, din moment ce nu văzuseră niciodată de aproape un gramofon.

— Nu, Luz, risc să-mi pierd slujba dacă află patroana.

— Un minut, Rosalía. Doar un minut, pentru Dumnezeu. Un minut şi gata.

În ciuda reticenţelor, îi fu greu să refuze: toţi colegii de la zarzuela simţeau o simpatie specială pentru mezina de la El Capitán, îi cucerise cu frumuseţea ei de netăgăduit şi cu subtilitatea ei spontană, cu fermecătoarele ei porniri de ingenuitate. Pufni, dar nu avu încotro şi trebui să cedeze.

— Aşteaptă puțin.

Dădu încet draperia la o parte și îşi vârî capul pe jumătate în partea din faţă a prăvăliei. Erau puţini clienţi, dar, din fericire, colegele ei păreau ocupate.

— Hai, repede, grăbeşte-te, zise fata într-o șoaptă imperioasă, arătând spre aparat.

— Eu nu… Nu ştiu cum se face.

Cealaltă plescăi din limbă şi bombăni „ai să mă bagi într-o încurcătură de n-o s-o mai descurce nici dracul“. Îi întinse apoi lui Luz sandvişul şi luă ziarul ca să se uite la număr; ținându-l într-o mână, formă numărul învârtind discul cu arătătorul celeilalte, apoi îi întinse receptorul.

— Mă uit să nu intre nimeni; tu vorbeşte încet şi grăbeşte-te cât poţi. Dacă mă pârăsc la ***doña*** Carmen, mă dă afară chiar mâine.

Dar Luz era deja departe; cu inima bătându-i să-i spargă pieptul, îşi duse receptorul la ureche, aşteptând legătura. Un ţârrr. Alt ţârrr. Alt ţârrr. Tot aşa, până la şapte. În cele din urmă, când aproape că-i stătuse inima în loc, auzi un „***Hello***?“ masculin. Se bâlbâi, i se împletici limba; era prima oară când vorbea cu cineva aflat la distanţă, îi venea să strige, dar era mai bine să-şi controleze volumul vocii. Voia să lase un mesaj pentru un domn american care se numea Kuchan sau Krutan, sau Kuflan, sau ceva asemănător, zise ea către cutie. Da, ştia că acolo nu lucrează nimeni cu numele acela, dar sigur îl cunoşteau, chiar el i-o

spusese; se ocupa cu… cu… Căuta noi talente. Da, acela, acela, Frank Kruzan, el era. „Un mesaj, da, fiţi amabil şi notaţi-l. Că l-a… L-a sunat Luz Arenas, spuneţi-i. Luz A-re-nas, exact, fata pe care a ascultat-o cântând ieri. Că… Ar vrea să vorbească cu el. Că…“.

Rosalía îi făcu semn să se grăbească.

— Hai, termină!

„Dacă poate, să mai treacă prin cartier“, continuă agitată. Da, prin cartierul ei. Că are să-l aştepte mâine, spuneţi-i, iar dacă nu poate veni mâine, păi să vină poimâine, sau în ziua următoare. Dar să nu urce s-o caute pe terasă; nu, aşa, nu pe terasă. S-o aştepte la…

— Închide odată!

Să aştepte la… la… În față la Banca Lago! strigă ea.

— Termină, sau închid eu! o preveni Rosalía, apropiindu-se. Spunând acestea, îi smulse receptorul din mână. Să aştepte în față la Banca Lago la… la… La şase!

Luase hotărârea în zori, după ce o întorsese pe toate părţile, întinsă în pat. Cuvintele lui Kruzan îi răsunau neîncetat în urechi din ce în ce mai limpede. „Am talent, îl am în sânge“, repeta în sinea ei ca să se convingă. „Poate are dreptate, poate ce cânt eu, cântecele din satul meu, n-au sens aici, atât de departe de casă, într-un loc unde suntem atât de puțini. Poate că, dacă îmi schimb stilul, mi se deschide un viitor, toată lumea spune că în ţara asta visurile se îndeplinesc. Dar dacă rămân legată de El Capitán şi de planurile lui Fidel şi ale soră-mii, cel mai sigur e că nimeni n-o să mai vadă niciodată de ce sunt în stare şi poate chestia asta cu night-club-ul dă greş, iar eu voi fi pierdut ocazia şi toată viaţa voi regreta ce n-am făcut, putrezind la spălătorie.“

O îmbrăţişă pe Rosalía cu recunoştinţă şi ciupi o bucăţică din sandviş. Când ieşi în stradă, vocea

conştiinţei îi striga că e o trădătoare mai mare decât transatlanticul care le adusese la New York.

45

Primi prima insultă a zilei de îndată ce începu să împingă scaunul cu rotile în direcţia greşită.

— Scumpo, nici astăzi nu ştii drumul, toantă ce eşti? Doamna avea dreptate: nu, Mona nu cunoştea ruta. În alte dăți se pregătea dinainte, îi întreba pe Fidel, pe Barona, pe doamna Milagros, sau se uita pe harta pe care o cumpărase de la librăria Galdós de lângă biserică, un plan pliant al oraşului pe care ea căuta drumul încetul cu încetul, plimbându-şi degetul printre liniile străzilor şi bulevardelor. Dar nu avusese timp să se informeze. Nici dorinţă. Nici chef. Nu-i dădea pace amintirea nopţii negre cu italienii, mâna butucănoasă a lui Mazza pe coapsa ei, pietrișul de pe esplanadă scrâșnind sub pașii lor în timp ce alergau.

„Dacă mă mai faceţi toantă“, murmură sora cea mijlocie, „vă duc în mijlocul străzii şi acolo vă las până vă calcă un autobuz“. Între ea şi naşa tânărului oftalmolog luase naștere de la bun început o relaţie stranie: intensă, dar distantă, aproape niciodată cordială, uneori năbădăioasă. „Tu trebuie să vii la prima oră, chiar dacă mie nu-mi place să mă trezesc în zori, e pentru orice eventualitate; apoi mai vedem, o să pleci mai devreme sau mai târziu după cum decurge ziua.“ Așa au sunat cerințele doamnei Maxi în dimineața celei de-a doua zile când Mona se înființă în casa ei din Upper West Side. „Nici nu mă gândesc“, își zise fata; „dacă o las să tragă de mine după cum o taie capul, mă termină într-o săptămână“. Astfel că îşi preciză cu naturaleţe condiţiile: „nu pot să ajung înainte de zece, pentru că am alte lucruri de făcut; nici nu stau după trei. Cinci ore pe zi, de luni până vineri, cu cincizeci de cenţi pe oră înseamnă doisprezece dolari şi cincizeci de cenți pe săptămână, transportul başca: acceptați sau nu, doamnă, dar vă asigur că sunt mult mai bună decât

orice altă fată care ar putea răspunde la anunțul dumneavoastră“.

A fost angajată după îndelungi tocmeli, deşi fără perspective durabile pentru niciuna din părţi. Mona știa de la Fidel cât câştiga o menajeră obişnuită: la suma pe care i-o zise el, ea mai adăugă un sfert pentru timpul pe care avea să-l piardă pe drum, la dus și la întors. Propuse un orar fix ca să se poată ocupa în continuare de cumpărături şi de repetiţii. Cât despre faptul că-și lăudase fără rușine presupusele calităţi, se gândi pur şi simplu că e mai bine să se facă respectată de la început, altfel femeia aceea îngrozitoare putea s-o înghită cu încălţări cu tot. Pentru că Máxima Osorio, ***doña*** Maxi, era îngrozitoare, aprigă, zdrobitoare. La trup şi la suflet, în public şi în privat, din clipa în care Mona îi trecea pragul la zece fix în fiecare dimineaţă şi până o aducea înapoi acasă, împingând scaunul cu rotile, când fetei îi mai rămânea timp cât să ia un autobuz şi să urce iute pe scări spre terasa pensiunii, unde se întâlnea cu Fidel şi lucrau în continuare la proiectul cu night-club-ul.

Nu trebuia s-o spele sau s-o îmbrace, de toate acestea se îngrijea o servitoare bătrână şi aproape surdă, pe care o adusese cândva de la Madrid. În afară de asta, doamna nu era chiar atât de neputincioasă; când nu avea încotro, se descurca să se deplaseze singură, deşi şchiopăta. Cu toate acestea, munca în sine era oricum, numai încurajatoare nu. Totuși la ***doña*** Maxi căpăta câţiva bănuţi în plus şi asta era singura ei intenţie: mulţumită ceasurilor în care o scotea la plimbare, îi satisfăcea cererile şi îi suporta impertinenţele, fata primea un ciubuc, mărunțiș pe care-l ținea ascuns în fundul șifonierului, într-o batistă înnodată. Ca să plătească datoriile, o minţise pe maică-sa; Remedios nu bănuise nimic.

A doua zi, cea în care căzură la învoială, Mona îmbrăcă una dintre rochiile din valiza pe care o

luase fiindcă așa îi poruncise doamna, strigând în gura mare în timpul ședinței de masaj; valiza pe care, de drept, ar fi trebuit s-o ia cealaltă fată, sosită puţin mai târziu şi căreia ea îi suflase slujba cu o urmă de remuşcare. Abia când ajunse acasă și o deschise pe pat, văzu ce conţinea: haine cum ele nu avuseseră în viaţa lor, purtate fără îndoială şi cam modeste, însă de calitate superioară şi în stare foarte bună. Fuste, bluze, trei rochii și două perechi de pantofi care, din păcate, îi erau mici. Nu ştia însă că totul îi aparţinuse lui Nena, fata marchizei în a cărei casă lucrase Mona într-o seară: mama şi fiica deveniseră obiectul obsesiilor şi şustelor doamnei. Una dintre ultimele activităţi pe care le organizaseră împreună fusese o tombolă de caritate: aceasta fusese menirea valizei cu haine, pe care doamnei nu-i fusese greu s-o subtilizeze pentru a le îmbrăca pe fetele care-i ţineau companie.

Deşi cu o nuanţă de crudă ironie, Mona primi încuviinţarea în cea de-a doua dimineaţă, îmbrăcată în nişte haine care-i veneau puţin largi şi cam scurte, dar îşi îndeplineau rolul de bine, de rău. O bluză crem subțire, o fustă de culoare verde-sticlă.

— Dacă n-ai avea accentul acela andaluz, claia de păr ca de ţigancă şi sprâncenele atât de groase, ai putea părea de familie bună, îi zise doamna fără pic de consideraţie.

„Iar dacă dumneavoastră n-ați fi fată bătrână, șchioapă, cu trei guși una sub alta și fundul cât o baniță, n-ați mai avea nevoie de atâtea de tinere sărmane care să vă împingă scaunul cu rotile și să vă îngăduie să le sufocați cu cerințele dumneavoastă, înainte să le concediați fără milă.“ Dar câtă vreme avea nevoie de o slujbă şi izbutea să rămână în caruselul angajărilor şi concedierilor, Mona ştia că e mai bine să-și țină gura.

Lucra pentru ea de câteva săptămâni și, încetul cu încetul, se obişnuia cu obligaţiile. Câteva dintre

sarcinile Monei erau să facă vizite la domiciliile compatrioţilor din cartier — unde exista şi o comunitate spaniolă restrânsă, având însă alt nivel social decât cea de pe 14th Street sau Cherry Street —, să o ducă pe doamnă să participe la câte o acţiune de caritate la biserica La Milagrosa, să se îndoape cu ***cocido*** la restaurantul Madrid, colț cu Columbus Avenue, să treacă pe la hotelul Ansonia din apropiere, să şterpelească o revistă sau să vadă dacă poate intra în vorbă cu vreun compatriot, întrucât acolo îşi avea sediul clubul exportatorilor. Şi, mai ales, s-o însoţească la cumpărături. Sau la pretinse cumpărături.

— Mâine mergem la Macy's, scumpo; pregăteşte-te, o să facem o plimbare lungă.

Asta îi spusese doamna cu o zi înainte, când Mona încă nu ştia că un impresar arogant avea să vină la pensiunea Morán cu scopul de a le strica planurile; când încă nu-şi imagina că avocatul italian şi nepotul său Tomasso aveau s-o ducă cu forţa pe un chei nenorocit ca să-i vâre o asemenea spaimă în oase, că nici a doua zi nu-i trecuse pe de-a-ntregul.

— La dreapta, întoarce-mă şi împinge, haide, ceru ***doña*** Maxi.

Le trebui o veşnicie să ajungă la Herald Square. În dimineaţa aceea din toiul primăverii, Mona se topea de căldură din pricina efortului fizic, pe când doamna stătea comod, la răcoare, cu colacii ei de grăsime revărsați în scaunul cu rotile şi bustul proeminent scos în afară, ca o statuetă de la prora unui galion. Ca să-și abată gândul de la munca asta ingrată, fata cea mijlocie a lui Emilio Arenas era atentă la străzi, intersecții şi clădiri, la oameni, reclame, firme şi vitrine. Acesta era singurul aspect pozitiv al muncii ei: ajungea să cunoască zone noi din Manhattan — burghezul şi liniştitul Upper West Side sau agitatul Midtown, zona centrală. Între timp, în cadența paşilor şi succesiunea ritmată a străzilor, chibzuia şi lua

hotărâri în legătură cu proiectul de a transforma El Capitán într-un night-club: repetiţiile de după-amiaza se organizau în continuare, mai erau multe de făcut.

Cele din dimineaţa aceea nu erau primele magazine mari la care o ducea ***doña*** Maxi pe Mona: o dată la trei sau patru zile vizitau alte magazine: uneori mai luxoase şi distinse, ca Lord & Taylor sau Saks Fifth Avenue, alteori mai populare, ca Franklin Simon sau Alexander's. Mona căsca ochii cât cepele în templele acelea ale consumului, ticsite până la refuz cu haine şi obiecte de neatins, însă nu prea avea libertate de mișcare, drept urmare îi era cu neputinţă să se uite la ceva: singura ei misiune era să îndeplinească ordine. „La raionul de mănuşi, haide, scumpo", îi cerea stăpâna. Sau la cel de cosmetice. Sau la cel de porţelanuri… „Ia-o la dreapta, apoi la stânga, ai grijă la tâmpita aia cu canişul, întoarce aici, opreşte acolo."

Macy's o năuci pe Mona în asemenea măsură, încât odată intrată — după ce îşi croi drum cu un efort titanic, împingând scaunul cu rotile prin masa de trecători şi clienţi care mişuna în fața magazinului —, nu se putu stăpâni, se opri brusc și exclamă cu voce tare „Sfântă Fecioară!". Cele mai mari magazine din lume, asta se zicea despre ele, ocupau un cvartal întreg, fiecare cu un turn la exterior și coloane îmbrăcate în marmură, lumini strălucitoare și atmosferă art deco la interior.

— Îmi trebuie un cadou, un cadou ca lumea…, murmură doamna printre dinţi. Un cadou care să-l facă pe nepotul meu să pară un adevărat domn.

Deși acesta locuia cu mătuşa şi naşa lui, Mona nu se întâlnise niciodată cu tânărul medic: el se ducea la lucru înainte ca ea să sosească şi se întorcea după ce ea plecase. De fapt, probabil nici nu ştia că tânăra care îl tulbura atât de mult venea zilnic pe propriul lui teritoriu. Nimeni nu sunase până atunci, aşa cum se aștepta, iar el îşi stăpânise

dorinţa de a mai trece prin El Capitán cu intenţia falsă şi îndoielnică de a mai examina o dată ochiul mamei. Cu greu ar fi putut să afle ceva de la ***doña*** Maxi, întrucât aceasta nu ştia nici măcar numele Monei. Îi era de ajuns să-i zică „scumpo“, cum făcuse cu toate predecesoarele; aşa scăpa de corvoada de a se obișnui cu altă identitate în caruselul ei veşnic de înlocuitoare. Iar dacă pe doamnă o interesa atât de puţin numele, cu atât mai puţin o interesa de unde venea: nu o întrebă niciodată de origine sau familie, nici la ce aspira, nici unde locuia.

În schimb, într-o disproporţie bătătoare la ochi, ***doña*** Maxi îi împuia constant capul cu amintiri şi referinţe la trecut. Casa imensă de pe strada Santa Isabel din Madrid, a cărei coproprietară era şi din ale cărei chirii plătite de locatari trăia la New York; regretatul frate — atât de viril şi de chipeş, o încredința ea pe Mona — care decedase într-un fatidic accident de maşină pe coasta Perdices, în urma căruia singurul său fiu rămăsese orfan, iar ea, aproape invalidă. Cumnata, mama nepotului, plăpândă şi ofilită, care nu rezistase naşterii şi murise de septicemie, sărmana nesocotită, la câteva săptămâni după aceea. Cariera strălucită, în plină ascensiune a băiatului, sub aripa protectoare a doctorului Castroviejo, pe care îl cunoscuse la Facultatea de Medicină în una dintre călătoriile acestuia la Madrid; insistenţa băiatului ca ea să-l însoţească la specializare la New York; extrem de numeroasele relații de prietenie în Manhattan; compatrioţii de neam care o apreciau atât de mult şi o invitau mereu la agape, întâlniri şi reuniuni…

Deși lucra pentru ea de numai câteva săptămâni, Mona ajunsese să știe și cel mai neînsemnat detaliu al acestei versiuni anume a vieții doamnei, asta deoarece rareori reuşea ***doña*** Maxi să-şi ţină gura. Totuşi nu vorbea niciodată despre ce se afla în spatele acelei fațade. Casa mare de pe strada Santa Isabel era o moştenire obținută pe căi

îndoielnice de la o bătrână fără urmaşi de către fratele doamnei, un avocat fără scrupule, pus pe furtişaguri. Accidentul de maşină îl provocase chiar el, după ce se îndopase cu nişte coaste de miel şi dăduse pe gât o sticlă şi jumătate de vin negru la Casa Camorra, un bufet de pe marginea şoselei. Răposata lui soţie fusese doar o tânără supusă şi fragilă, pe care el o lăsase însărcinată la numai şaisprezece ani. Desele invitaţii pe care doamna le primea acum se datorau în mare parte neruşinatei insistenţe sau obiceiului impertinent de a se duce unde nu o chema nimeni. Cât despre alianţa, chipurile armonioasă, pe care o avea cu nepotul ei, aceasta se datora, mai presus de afecţiunea familială, unei relaţii ipocrite sub forma unui clauze testamentare, care îi lega cu forţa unui nod marinăresc: cea semnată de fratele şi tatăl muribund pe patul spitalului La Princesa, unde își petrecuse ultimele ceasuri. Printr-o reţea complicată de prevederi, dispoziţii, executori testamentari şi intermediari, își lăsase în scris ultimele dorințe, astfel încât singurele sale rude să nu se despartă niciodată: ori mătuşa şi nepotul rămâneau împreună, în bună înţelegere şi sub acelaşi acoperiş, oriunde s-ar fi aflat, ori li se lua totul şi moştenirea revenea de îndată azilului Nuestra Señora de las Mercedes.

46

Numeroşi clienţi rătăceau în dimineaţa aceea prin raionul de accesorii pentru bărbați de la Macy's: doamne elegante, singure sau în grup, câte un cuplu de vârstă mijlocie, destui bărbaţi singuri, un domn înalt şi miop, care trebuia să apropie foarte mult de ochi fiecare produs…

— Opreşte aici, exact aici, dar nu pune frâna.

Doña Maxi începu să împingă singură roţile mari ale scaunului, căscând gura la fulare subțiri şi la şaluri, batiste, eşarfe de mătase cu imprimeuri, mănuşi de vară.

Șase vânzătoare serveau clienții cu eficiență şi rafinată curtoazie. Aveau genele date cu rimel, unghiile lăcuite şi buzele rujate, părul bine strâns în cocuri perfecte. Aproape toate erau cu doar câţiva ani mai în vârstă decât ea, să fi fost patru sau cinci, dar nu mai mulţi; Mona le contemplă năucită, în vreme ce doamna iscodea în legea ei. Mai presus de mărfurile expuse cu o splendoare ispititoare, de tavanele grandioase şi de impunătoarele scări rulante, puse în mișcare de Dumnezeu ştie ce forţe oculte, tinerele acelea o fascinau cel mai mult când se ducea la marile magazine. Una dintre ele tocmai învelea un produs, îndoind impecabil hârtia, alta răsfira pe tejghea sortimentul de cravate, o a treia îşi lua rămas-bun de la un client cu un zâmbet radios.

Doña Maxi nu avu nevoie de mult timp ca să se hotărască: arătând cu degetul ei infailibil, pentru că abia vorbea engleza, alese o cutie de batiste albe, probabil cele mai ieftine. I le împachetară, plăti, îşi aşeză pachetul în poală şi lansă ordinul următor.

— Împinge, dragă; acum mergem la raionul de ceasuri. Vitrine de sticlă imaculate, panouri de prezentare căptuşite cu catifea. Din nou, o atmosferă distinsă, clienţii potriviţi, vânzătoarele rafinate şi Mona, cu gura căscată.

— Mai stau puţin aici. Dă o raită, dar nu te îndepărta.

În vreme ce ***doña*** Maxi aborda o vânzătoare şi, folosindu-şi din nou arătătorul, îi cerea să-i arate mai întâi un produs, apoi altul, un al treilea şi tot aşa până se plictisea, Mona străbătu coridoarele din apropiere şi urmări diferite scene cu coada ochiului. Un bărbat de vârstă mijlocie pântecos ca un ulcior proba la încheietura mâinii unei blonde trăsnet ceasuri nemaipomenite, cu brăţări fine de aur; mai încolo, o doamnă ciudată cu turban pretindea să se facă înţeleasă într-o limbă imposibilă; în alt colţ, un cuplu de tineri cerceta timid nişte preţuri… Din când în când, Mona arunca o privire spre ***doña*** Maxi pentru a se încredinţa că își vede mai departe de cumpărături, arătând cu degetul grăsuliu în felurite direcţii, obligând-o pe domnişoara vânzătoare să deschidă fără încetare casete, sertare şi vitrine. Sătulă, Mona îşi văzu de ale ei.

— Fato! Hei, fato!

Doña Maxi venea în urma ei, împingând energic roţile scaunului; vorbea cu nerăbdare, imperios, dintr-odată părea că se grăbește foarte tare.

— Vino, vino, dragă, haide, haide, hai odată!

Obişnuită cu imprevizibilele sale schimbări de dispoziţie, Mona se plasă fără să crâcnească în spatele scaunului şi începu să împingă, însă nu izbuti să înainteze decât câţiva metri. La jumătatea drumului, un bărbat le tăie calea. Trufaş, blond, robust, roşu la faţă. Cu picioarele depărtate şi mâinile în şolduri. Purta o uniformă cafenie și o caschetă pe cap, iar pe chip i se întipărise o expresie care arăta că n-are chef de glume.

Mona se opri, ***doña*** Maxi întoarse capul spre ea şi şopti agitată, pe un ton înăbuşit: „tu mergi înainte, mergi înainte, nu te opri…“. Însă era cu neputinţă: tipul în uniformă le bloca drumul şi nu părea să aibă intenţia de a se clinti.

Descumpănită şi confuză, Mona se uită în jur, căutând ceva care s-o ajute să priceapă ce se întâmplă. Îşi dădu seama atunci că în spatele bărbatului, la patru sau cinci paşi în urma lui, se aflau două femei cu expresii serioase. Una, ceva mai în vârstă şi fără urmă de fard, cu un taior de culoare închisă şi buzele schimonosite, strângea cu putere la piept un dosar; părea o angajată, cineva cu un post care implica o oarecare responsabilitate. Lângă ea, vânzătoarea care o servise pe doamna: pe față nu i se mai citea pic de cordialitate, era limpede că se simte stânjenită.

Prima dintre femei făcu atunci câţiva paşi spre ele, îl ocoli pe tipul în uniformă, se proţăpi în faţa scaunului cu rotile şi spuse ceva în engleză.

— Nu te înţeleg, frumoaso, murmură şmechereşte ***doña*** Maxi. Mie îmi vorbeşti creştineşte în spaniolă, că altfel nu pricep nimic.

Neluând-o în seamă, femeia în taior îşi continuă peroraţia, arătând acuzatoare spre pledul fin de pluş care-i acoperea picioarele; obişnuia să-l ia cu ea în toate plimbările, era un soi de şal care îi ascundea corpul diform, de la mijloc până sub genunchi.

— De asta întrebi? replică insolentă, întinzându-i cu un gest brusc cutia de batiste. Sunt plătite, dacă vrei, îţi arăt chitanţa…

Impasibilă, cealaltă luă cutia, o aşeză fără să-i arunce o privire pe o tejghea din apropiere şi continuă să vorbească pe un ton aspru, tot arătându-i spre poale. Stânjenită, Mona urmărea scena din spatele scaunului, fără să ştie ce să facă, fără să înţeleagă.

Însă ***doña*** Maxi o ţinea una şi bună.

— Nu înţeleg, pocito! Haide, că se face noapte! Spune-i stâlpului ăstuia să se dea la o parte, că trebuie să plecăm!

Atrăseseră momentan atenţia clienţilor din apropiere, care se uitau curioşi spre grupul lor, vreo doi chiar făcură câţiva paşi spre ei ca să-i

vadă mai îndeaproape. Încercând să pună capăt cât mai repede acelei scene jenante, angajata dădu să ridice chiar ea pledul; ***doña*** Maxi reacţionă trăgându-i o palmă.

— Dar ce abuz mai e şi ăsta? urlă ***doña*** Maxi, pierzându-şi cumpătul. Tu nu pui mâna pe mine, scroafo! Hai, dragă, scoate-mă de aici!

Tulburarea Monei sporea cu fiecare secundă, amestecată cu neputinţa de a înţelege ceva, le priveau din ce în ce mai mulţi clienţi. Pe punctul de a-şi ieşi din fire, angajata i se adresă bărbatului cu fermitate:

— Please, proceed.

Tipul în uniformă acţionă fără menajamente: în ciuda împotrivirii şi a loviturilor pe care le dădea ***doña*** Maxi, îi smulse pledul dintr-o smucitură.

De dedesubt nu răsări doar fusta doamnei Máxima Osorio. Confirmând bănuielile celorlalţi şi spre uimirea Monei, mătuşa oftalmologului ţinea strâns între coapsele cărnoase un toc de catifea şi un ceas.

Începând din clipa aceea, Mona ar fi vrut să intre în pământ. Păzite de un agent de securitate şi de severa angajată, în vreme ce ***doña*** Maxi scuipa încă insulte, iar ea împingea căruciorul, încurcată, porniră într-un periplu ruşinos de-a lungul raioanelor şi coridoarelor, urmărite de privirile câtorva clienţi indiscreţi, care întoarseră capul după ele. Le duseră într-o cameră fără ferestre, luminată de o lumină gălbuie, la care publicul nu avea acces. Pe pereți erau atârnate tabele cu programări ale turelor, anunţuri, norme, un calendar; tot mobilierul consta din două mese, patru scaune şi două fişete. Nici urmă din splendoarea fascinantă de afară, de parcă le-ar fi exilat în altă galaxie.

În două minute li se alătură un al treilea bărbat, cu mustaţă, costum gri şi înfăţişare de funcţionar spilcuit; angajata îi explică pe scurt ce se întâmplase, cu o expresie de silă zugrăvită pe chip,

iar celălalt dădu un ordin abia dezlipindu-şi buzele. Să li se facă percheziţie corporală. Din cap până-n picioare. Mona încercă să se împotrivească, dar nu izbuti, și roși până la rădăcina părului când porcul în uniformă profită de percheziția silită ca să-și vâre labele în sutienul ei şi să-i pipăie obscen sânii.

Urletele scoase de ***doña*** Maxi răsunară ca nişte salve de tun; la insistenţele tipului, angajata încerca s-o oblige să-şi desfacă picioarele. Atunci, în toiul scandalului, când angajata o zgâlțâia, iar ***doña*** Maxi se împotrivea vehement, începură convulsiile. Mai întâi moderate, apoi mai violente. Ochii nu mai văzură nimic şi se dădură peste cap, în vreme ce convulsiile o scuturau cu putere, că până şi scaunul cu rotile părea să tremure.

— Su… Su… Sună-l pe nepotul meu, fetiţo.

Acesta a fost ultimul lucru care i-a ieșit pe gură înainte să-şi piardă cunoștința.

47

Trei zile la rând, la şase seara, Luz aşteptă în faţa Băncii Lago. În realitate, respectiva instituţie financiară spaniolă din Manhattan dăduse faliment înainte de crahul din ’29, când proprietarul său, Jaime Lago, un galician descurcăreţ, neruşinat şi bun de gură, o adusese la ruină, topind în dezastru agoniseala câştigată prin trudă de mii de compatrioţi. Acum, fostele sale birouri erau ocupate de o firmă de import-export americană, însă nimeni din cartier nu se deranjase să-i înveţe numele. Toată lumea îi zicea în continuare Banca Lago colțului sudic de la intersecția dintre 7th Avenue și 14th Street.

Timp de trei zile, Luz se înfiinţă acolo la şase fix, tulburată și plină de speranţă, cu buzele rujate pe ascuns, bluza albă cea nouă şi părul în vânt, pieptănat de curând. Însă în cele trei zile se făcu şase şi un sfert, apoi şase şi jumătate, ba chiar şapte, iar Frank Kruzan nu apăru. „Proastă, tâmpită, naivă, nechibzuită“, îşi repetă de o mie de ori. „Te amăgeşti. Meriţi să te lase cu ochii în soare, că ai vrut s-o înşeli pe soră-ta, că eşti trădătoare, că nu eşti loială.“

Lucrurile îşi urmau cursul lor firesc a doua zi după ce Luz îşi promisese că nu-l va mai aştepta; tocmai vâra nişte haine într-o găleată cu apă, în dosul spălătoriei, când proprietarul o chemă cu vocea lui puternică. „Luz! Vino-ncoace!“

De cealaltă parte a tejghelei, unde stăteau clienții, aştepta rezemat în cot un băiat în uniformă, cu costum gri, o şapcă ridicolă și un buchet de flori în mână.

— ***Miss*** Lus Erinas? se chinui să pronunţe.

Cei doi soți urmăreau scena, amuzați şi îndoioşați deopotrivă, iar ea murmură:

— Eu… Eu sunt.

Nu-și terminase de șters mâinile, când curierul întinse braţele peste tejghea și îi înmână florile,

împreună cu un plic mic; ***don*** Enrique scoase o monedă din casă pentru bacşiş.

— O să ne povesteşti tu cine e admiratorul, zise patroana, făcându-i şmechereşte cu ochiul.

Fără a-şi găsi cuvintele ca să-i răspundă, Luz se întoarse înăuntru, simţind că i se înmoaie picioarele. Nu-i dăruise nimeni niciodată un buchet de flori, nu ştia cum să ţină în braţe desfăşurarea aceea de tulpini, trandafiri şi celofan.

„Scuzaţi-mă pentru întârziere, am primit mesajul dumneavoastră ieri“, spunea cartea de vizită pe care o scoase buimăcită din plic. Mirosea a cerneală şi era de un alb imaculat, părea recent tipărită cu numele lui Frank Kruzan şi o adresă. Dedesubt, altă frază scrisă de mână. „Vă rog să veniţi la biroul meu astăzi, la 5.00 p.m.“

Aproape că i se tăie respiraţia.

Nu-şi scoase patronii din naiva lor presupunere: mai bine să creadă că florile erau de la un așa-zis pretendent. Astfel, când îi rugă timid să-i dea voie să plece puţin mai devreme, ei bănuiră că se vede cu el şi îi îngăduiră.

— Aș putea primi în avans jumătate din leafa pe săptămâna asta?

Se învoiră şi la aceasta. „Poate vrea să-i facă un cadou băiatului, cum s-o refuzăm“, se gândiră amândoi, în vreme ce ***don*** Enrique îi întindea un teanc de dolari. La patru şi douăzeci Luz se urca singură într-un taxi pentru prima oară în viaţa ei: habar n-avea cum să ajungă la numărul 362 de pe 45th Street, și nici nu era îndeajuns de calmă încât să încerce.

Biroul căutătorului de talente se afla la capătul unui coridor lung, la etajul patru, într-o clădire de birouri din apropiere de Broadway. Urcă pe scări, n-ar fi luat nici în ruptul capului unul dintre ascensoarele acelea cutezătoare. Înainte de a găsi biroul indicat pe cartea de vizită, se rătăci de câteva ori. Totul îi părea năucitor, copleşitor, atâtea coridoare identice, atâtea numere şi săgeţi

indicatoare, atâta lume forfotind zorită. Era cinci şi câteva minute, ora de plecare, funcţionarii şi secretarele se grăbeau spre ***subways***, spre ***elevated trains***, spre ultimele cumpărături, spre casă. Bărbaţi de toate vârstele, femei tinere şi altele mai puţin tinere mergând cu pas iute, închizându-și poşetele, îmbrăcându-și haina, împrospătându-și rujul. Luz înainta împotriva şuvoiului de oameni.

Găsise direcţia bună, când auzi nişte lovituri de ciocan; ajungând la uşa deschisă, îl văzu pe Kruzan numai în cămaşă, urcat pe un scaun, încercând să bată ceva în perete.

— ***Hey, Miss Arenas***! ***Please, come in***!

Îşi slăbise nodul de la cravată, iar în jurul lui era un haos total. Cutii de carton pline cu hârtii, grămezi de discuri şi reviste, tablouri neatârnate. De aproape, fără gabardină și pălărie, nu părea atât de ameninţător. Dar arăta mai în vârstă: avea cearcăne şi pielea obrazului înroşită, uscată pe alocuri.

— Fiţi amabilă şi ajutaţi-mă, vă rog.

Arătă cu degetul spre un tablou, fără să coboare de pe scaun.

Luz se aplecă să ridice fotografia înrămată și i-o întinse: o tânără atrăgătoare, cu părul ondulat şi umerii goi, surprinsă din plonjeu. Odată atârnat la locul lui, portretul se alătură ansamblului de imagini care populau jumătate din perete: chipuri şi corpuri feminine, frumoase femei singure sau în grupuri, în faţa unui microfon, pe scenă sau într-o poză studiată, ca să aibă o înfăţişare seducătoare.

El coborî de pe scaun şi îşi ceru scuze pentru dezordine, aruncă nepăsător ciocanul pe un teanc mare de dosare şi se strecură printre obstacole. După ce închise uşa în spatele lui, îi întinse mâna şi, spre uimirea lui Luz, nu i-o strânse în chip de salut: o trase după el, conducând-o prin mijlocul harababurii spre o canapea din capătul opus al încăperii. Ea simţi apăsarea palmei lui cuprinzând-

o, și dintr-un loc nedesluşit îi urcă până în creştet un soi de arsură.

— Nu pot să vă ofer nimic. ***I'm truly sorry***, nu m-am instalat încă bine.

Cu un gest imperceptibil, Luz îi răspunse că nu contează. Era atât de tulburată, că vocea nu-i ieşi din gâtlej. Aşezată unde îi indicase el, cu genunchii lipiţi şi buzele strânse, fu în stare doar să-şi pună o mulţime de întrebări, la care nu găsi răspuns. „Ce cauți aici singură, nesăbuito, pierdută în capătul acestui coridor, într-o clădire care pesemne că e goală, într-o zonă a oraşului pe care n-o cunoşti, fără să-i fi spus nimănui că ai venit, în faţa acestui bărbat care nu ştii cine e."

— V-au plăcut florile?

— Foarte mult. Aproape că nu se auzi ce spusese.

Kruzan nu se aşează lângă ea, ci se rezemă cu spatele de marginea biroului și îşi încrucişă braţele la piept, prinzându-şi cotul cu o mână și sprijinindu-și falca cu cealaltă. Apoi o cercetă cu atenție, fără grabă, intens.

— Superb, murmură el.

Lui Luz i se înfierbântaseră obrajii în vreme ce ochii deschişi la culoare ai căutătorului de talente o scrutau într-un mod pătrunzător, reflexiv: se înroșise până-n vârful urechilor. „Fugi, şterge-o", îi cerea insistent propria conştiinţă. „Du-te acasă, la familia ta, oricât de săracă ar fi, să suporţi pisălogeala maică-tii, să te cerţi cu surorile, orice e mai bine decât să te bagi în ceva din care habar n-ai cum ai să ieşi". Dar nu se clinti, nici măcar când el îşi apropie degetele de fața ei. Îşi făcu curaj şi îşi ţinu respiraţia.

Nu ajunse să-i atingă pielea, se mulţumi să-i ridice şuviţa de păr castaniu care-i cădea pe frunte, ca şi cum ar fi vrut să verifice linia unde începeau pletele. Îşi strâmbă gura cu o expresie de satisfacţie. ***Good, good***, murmură. Îi înălţă apoi bărbia cu degetul mare şi i-o întoarse la dreapta și

la stânga, examinându-i ambele laturi ale feţei, profilul, linia bărbiei. ***Good, good, good***.

— ***Now, shake your head***.

— Nu înţeleg, bâigui fata.

— Capul. Scutură din cap, insistă el, văzând-o că nu se clinteşte. Dintr-o parte în alta, aşa.

Se supuse cu timiditate, fără să-şi dea seama că el începuse s-o tutuiască.

— Mai mult.

— Mai mult, mai mult, mai mult! Ca s-o însufleţească, bătu de trei ori din palme. Scutură-ţi părul! ***Shake it***! ***Move it***! Fantastic; acum lasă-l în jos, aşa, cu totul. Încă aşezată, cu capul aplecat în faţă, simţi degetele masculine înaintând pe ceafa ei, depărtându-i şuviţele, separându-i părul. Acum ridică-l, repede!

Înălţă capul deodată, mişcarea bruscă îi dădu în spate părul înfoiat ca de leoaică brunetă, îi străluceau ochii, avea pomeţii aprinşi.

— ***Wonderful***, murmură Kruzan savurând silabele. ***Wonderful***, repetă. Mă gândesc la ***photogenicity***. Cum se spune în spaniolă?

Fotogenie era termenul, însă ea nu-l ştia şi ridică din umeri.

— Avem multă treabă, va trebui să-ţi schimbăm culoarea părului, să te depilăm, să-ţi facem pielea strălucitoare şi să ne gândim la un nume artistic, ***maybe*** să slăbeşti câteva livre, ***let me see***.

O ridică în picioare, o cuprinse de talie și o pipăi cu mâini pricepute. Impulsiva Luz, întotdeauna atât de sinceră, de obraznică, neruşinată şi expansivă, nu scoase o vorbă şi se lăsă în voia lui.

— ***Good, good, good***.., murmură el apreciativ pentru a mia oară.

Odată încheiată examinarea, îşi dădu verdictul.

— Dacă tu vrei, ***honey***, pot să fac ceva grandios cu tine. ***Something big***. Va trebui să iei lecţii; ai nevoie de tehnică, multă tehnică, pentru că farmecul, simţul ritmului şi forţa expresivă le ai de la natură, am constatat acum câteva zile. Eşti

frumoasă, eşti graţioasă şi sclipitoare, ai ceva special.

Luz simți cum crește pe dinăuntru, de parcă pielea stătea să-i crape de bucurie. „Şi într-o bună zi cineva are să-mi facă o fotografie ca femeilor ăstora, care acum zâmbesc înrămate pe perete“, se gândea ea, „şi am să urc pe o scenă adevărată şi am să primesc aplauze şi…“.

Kruzan o întrerupse din visare.

— Dar sunt unele lucruri pe care e bine să le ştii.

— Cum spuneţi dumneavoastră, izbuti ea să îngaime cu voce înăbuşită.

— Bine. Ai ceva bani ca să investeşti în pregătirea ta?

— Nu, domnule.

— Cineva dispus să mizeze pe tine?

— Nu, domnule.

Întorcându-se cu spatele la ea, vânătorul de talente se îndreptă spre haotica sa masă de lucru. Se aşeză în fotoliu și îşi încrucişă degetele la ceafă cu coatele depărtate, ca nişte eleroane. În spatele lui, prin fereastra fără jaluzele şi fără perdele, pătrundea lumina slabă a asfinţitului.

— În cazul ăsta, aş putea să-mi asum eu investiția. Dar dacă accepţi, va trebui să-mi restitui banii de îndată ce sosesc primele contracte şi începi să câştigi. Vei contracta o datorie la mine, e clar?

48

Îndată ce constatară că nu erau prefăcute convulsiile clientei în scaun cu rotile pe care o prinseseră furând un Rolex Queen, cei trei angajaţi de la Macy's încercară s-o calmeze: supraveghetorul o ţinu bine de umeri ca să nu se răstoarne scaunul, angajata îi susţinu capul, iar tipul cu mustaţă își luă inima în dinţi și îi vârî degetele în gură, pentru cazul în care avea un atac de epilepsie. ***Doña*** Maxi, căzută în nesimţire, nu fu conştientă de nimic; cât despre Mona, ea îi urmărea înspăimântată dintr-un colţ. Nu înţelegea ce se întâmplă, nu ştia cum să ajute.

Poate că totul nu dură decât câteva minute, dar ei i se părură nesfârșite şi pline de groază. În cele din urmă, zvârcolirile începură să se rărească şi doamna avu aerul că își revine din leşin. Respirară cu toţii uşuraţi. Mona fu gata să izbucnească în plâns. Atunci, ușa se deschise brusc, iar cei trei angajaţi se ridicară în picioare, de parcă ar fi sunat trezirea. Tocmai intrase în cameră un individ spilcuit, chel, cu barbă încărunţită şi ochelari cu ramă de aur; era cu siguranţă un superior, judecând după atitudinea temătoare cu care i se adresară cei trei, încercând să-i explice situaţia. Îndată ce îi făcură loc, Mona se precipită spre ***doña*** Maxi: descumpănită, confuză şi cu părul vâlvoi, femeia își revenea încetul cu încetul în simţiri. „Gata, a trecut, a trecut, a trecut…", îi spuse, luând-o de mână. Cealaltă, încă buimăcită, dădu din cap în semn că da.

Cu toate că Mona nu reuşi să-l înţeleagă pe nou-sosit, deduse din tonul aspru că nu aproba deloc felul cum procedaseră subordonaţii săi. Nu bănui, în schimb, că reproşurile directorului nu aveau nicio legătură cu apărarea demnităţii ultragiate a celor două străine, ci cu criticile care ar fi putut apărea în presă la adresa marilor magazine dacă

străinei în scaun cu rotile i s-ar fi întâmplat ceva grav.

Odată ce îşi încheie reproşurile şi constată că doamna era pe cale să-şi revină, bombăni vreo două ordine, pe care ceilalţi se grăbiră să le îndeplinească. Le scoaseră numaidecât din cămăruța întunecată: supraveghetorul împingea scaunul cu rotile pe coridoare, angajata le deschidea drumul, înghițindu-și cu greu mândria; moartă de rușine, Mona mergea pe lângă ***doña*** Maxi, care o ţinea de mână, iar al treilea implicat încheia alaiul. Le conduseră într-o sală de şedinţe cu mochetă, ferestre mari deschizându-se spre Herald Square şi pereţi satinaţi de culoarea fildeşului. Necioplitul de supraveghetor rămase în uşă, pe cel cu mustaţă nu-l mai văzură, iar pocita trebui să înghită găluşca şi să le servească, la cererea superiorului, cu câte o răcoritoare, pe o tavă de baga. ***Doña*** Maxi, căreia aproape că îi trecuse sperietura şi se simţea mai bine văzând că sunt tratate cu amabilitate, păru să-şi recapete în mare parte siguranţa de sine.

— L-aţi sunat pe nepotul meu? au fost primele ei cuvinte pe care le rosti de îndată ce dădu pe gât două pahare pline.

— Încă nu, îi şopti Mona, aplecându-se ca să se apropie de urechea ei. N-am avut timp, nu…

— Să-l sunați neîntârziat, căci după ciudăţenia asta care mi-a intrat în corp, eu nu mă clintesc de aici fără el.

Le-a fost greu să-l convingă pe director, care avea de gând să le expedieze îndată ce s-ar fi încredințat că doamna se simte bine. Nici ei nu aveau să mai pomenească de povestea cu ceasul scump, nici ea că suferise o criză ca urmare a percheziției agresive la care fuseseră supuse. „Lăsați-le pe amândouă la intrarea de pe 35th, după ce grăsana dă semne că se simte bine“, îi instruise directorul pe supraveghetor și pe angajată; „la nevoie, oferiți-le un mic cadou, un

calendar din partea casei, sau orice altă prostioară.“ Nu prevăzuse că doamna umflată se va împotrivi.

— Dă-mi poşeta, dragă.

Mona o desprinse de pe cârligul din spatele scaunului, unde o ţinea agăţată, iar doamna scotoci înăuntru până dădu de o mică agendă. Îşi umezi degetul mare cu salivă, întoarse două sau trei foi, parcurse pagina cu vârful degetului arătător şi, când găsi rândul, îşi înfipse unghia în hârtie.

— Ăsta e numărul lui de la clinica lui Castroviejo, aici. Hotărâți: fie îl sunaţi dumneavoastră, fie mă duceţi la un aparat şi îl sun eu.

Urmă o discuție în contradictoriu tensionată, deşi vorbeau limbi diferite și nu se înţelegeau, dar ea se sătură curând. Primul atac fusese cu totul neașteptat, dar în al doilea jucă un rol important voinţa ei. Văzând că angajaţii se opun, începu să se zgâlţâie şi să mişte scaunul, simulând grosolan un nou episod de convulsii. Încercând să-și stăpânească iritarea, directorul chel își împreună mâinile și își trosni degetele, gândindu-se ce să facă. Femeia era o infirmă în vârstă, putea să moară dacă întindeau prea mult coarda. Şi, pe deasupra, avea cunoştinţe într-o clinică din selectul Upper East Side, nu era o simplă turistă rătăcită, nicio imigrantă fără posibilităţi. Era mai bine să nu se joace cu focul. Pentru orice eventualitate.

Nu era prima oară când medicul César Osorio se vedea obligat să se descurce cu nebuniile mătuşii, existau antecedente neplăcute: o brăţară scumpă pe care vrusese s-o ia de la Bloomingdale’s, zaharniţa de argint pe care şi-o strecurase în poşetă după o gustare la Rumpelmayer’s. După ultima situaţie jenantă, ea îi jurase pe ce avea mai sfânt că nu se mai întâmplă, dar pesemne că mai existaseră alte pozne asemănătoare; ori n-o prinseseră, ori se descurcase cumva singură.

Când primise telefonul de la Macy's, tânărului medic nici prin cap nu-i trecea că urma să-și scoată mătușa dintr-o nouă încurcătură, și nu doar atât: după-amiaza aceea avea să marcheze un nou început în viața lui. De îndată ce intră, se schimbă la față. Naşa lui, directorul, sala cu pereţi satinaţi şi marele magazin se estompară, ba chiar dispărură cu totul din câmpul său vizual. Dinaintea lui — nelalocul ei, făcându-și vânt cu un pliant cu oferte comerciale, evident lucrând pentru naşa lui — se afla Mona. Când îl văzu, o cuprinse un val de ușurare, din cap până-n picioare.

Restul se petrecu într-o succesiune agitată: strigătele exagerate ale doamnei Maxi, explicaţiile directorului, intervențiile angajatei… El răspunse la toate afirmativ, totul i se păru corect, de parcă cineva i-ar fi sorbit capacitatea de a gândi cumpănit. Ba chiar acceptă să cheme o ambulanţă ca s-o ducă pe naşă la un control, aşa cum ceru ea, cu despotica ei neruşinare. „Să nu mă apuce iar chestia aia ciudată, fiule." El, rațional din fire, se învoi cu toate că nu exista niciun motiv de îngrijorare.

— Eu am să mă retrag.

Așa vru Mona să-și ia rămas-bun, în vreme ce doi brancardieri o urcau pe ***doña*** Maxi în ambulanţă. Ea și doctorul rămăseseră singuri, pe colțul cu 34th Street; angajații se spălaseră pe mâini de incident, iar în jur nu era decât forfotă. Oameni, maşini, strigăte, autobuze.

— Ar… Ar… Ar fi prea mult dacă v-aş cere să ne însoţiţi?

Ar fi vrut să-i răspundă că programul ei de lucru se termina într-o jumătate de oră şi că îşi câştigase cu vârf şi-ndesat leafa din ziua aceea suportând-o pe tâmpita de naşă-sa, că trecuse printr-un moment îngrozitor din vina acesteia, că e sătulă, că vrea să se ducă în cartierul ei, la ai ei, să urce pe terasa pensiunii şi să se gândească la afacerea ei, uitând de toată lumea aceea.

— Însoţiţi-mă la mașină, am parcat în apropiere. La plecare o să vă caut un taxi care să vă ducă până acasă. Apoi, ceva mai încet, adăugă: sau vă duc tot eu.

În mijlocul zarvei oraşului palpitând, la câţiva paşi de fiinţa dezgustătoare care era naşa lui, doctorul César Osorio părea atât de cumpătat, atât de serios, încât Mona nu se simți în stare să-l refuze.

Doña Maxi petrecu două zile în spital, tiranizându-le pe infirmiere şi înnebunindu-i pe medici, insistând cu înverșurare să i se facă analize din cap până-n picioare. Două zile în care, în ciuda așteptărilor, promițătorul oftalmolog și modesta aspirantă, care visa să pătrundă în show-business cu un spectacol neaoș, începură să se cunoască.

49

— Atenţie, atenţie! strigă ajutorul de fotograf. Atenţie, aşezaţi-vă cu faţa, priviţi spre aparat. Într-acolo, toată lumea e gata. Unu, doi…

Tocmai părăsiseră întunericul răcoros al bisericii şi stăteau pe trotuar, sub soarele de duminică al unei veri timpurii, alcătuind un grup compact, în care felicitările pluteau prin aer și se amestecau cu îmbrăţişări zgomotoase, strângeri de mână şi pupături pe obraz. Victoria, radiantă în rochia ei de satin alb şi cu un voal de dantelă foarte lung, primea urările de bine fără să se desprindă de braţul proaspătului ei soţ, un Luciano Barona care avea un aer triumfal în costumul elegant, de ceremonie, cumpărat de la Varela Hermanos, de pe Lenox Avenue, și care nu-și ascundea mândria. În faţa părintelui Casiano şi a icoanei cu Virgen de Guadalupe, promiseseră că se vor iubi şi respecta până la sfârşitul zilelor lor, amin. Şi chiar acolo, în plină stradă, fotograful de la atelierul La Artística era gata să imortalizeze momentul într-un portret de grup, dacă ajutorul său reuşea să-i facă pe toţi să privească în obiectiv.

Bietul asistent ţipa, „haideţi, doamnelor, haideţi, domnilor, vă rog!“. Dar era cu neputinţă, fiecare îşi vedea de ale lui: saluturi, manifestări de afecţiune, felicitări oferite și primite. Doamna Milagros scosese din dulap un costum vechi de câteva zeci de ani, mirosind a naftalină. Sora Lito purta o rasă care, pentru prima dată în viața ei, nu era pătată, își lustruise cizmele tocite de copiliță, ba chiar îşi pusese vălul alb al ordinului monahal din care făcea parte. Soţii Irigaray emanau bucurie şi Paco Sendra, de la Valenciana, venise tocmai din Lower East Side, aducând în dar o ladă de muscat.

Mai veniseră şi câteva vecine din bloc, nu lipsea nici asturiana de la pensiunea Morán, cu soţul proaspăt debarcat de o parte şi cu maestrul Miranda de cealaltă. Şi Fidel. Şi mama şi surorile

miresei, firește, strălucitoare amândouă, cu rochiile lor de mătase înflorată, mănuşile primăvăratice de culoare deschisă şi impunătoarele pălării de la Nortons pe care li le dăruise mirele. „Nu, ***don*** Luciano, nu; lăsaţi, cum să cheltuiţi atâta bănet…“, se împotrivise Remedios când le cumpărase. Dar nu fusese cu putinţă să-l convingă: haine de calitate pentru toată familia, insistase Barona. Cum să nu.

În ceea ce îl priveşte, el mai invitase câţiva comercianţi de tutun, astfel încât din Park Slope și din Brooklyn sosiseră câteva cupluri de consăteni de-ai lui din Alhama. Oamenii aceștia, străini de cartier, erau cei mai tăcuți în hărmălaia care se stârnise la intrarea în biserică: o cunoscuseră bine pe prima soţie a lui Barona şi, de aceea, nunta aceasta atât de neprevăzută îi supăra. „A trecut doar puțin peste un an de când a murit biata Encarna şi văduvul se grăbește s-o înlocuiască“, tot bombăneau soțiile de când primiseră invitaţiile. „Dar omul n-o avea oare dreptul să-şi refacă viaţa?“, protestau soţii; aproape toţi sosiseră în America înaintea nevestelor şi ştiau pe pielea lor cât de grea poate fi singurătatea.

Un singur nor adumbrea satisfacţia mirelui: fiul său. Îi dăduse vestea într-o convorbire telefonică interurbană, întreruptă de interferențe; el păstrase tăcerea câteva clipe şi apoi, cu voce senină, îi spusese „tu ştii dacă faci bine“. Îl sunase peste câteva zile ca să-i comunice data, locul şi ora, socotind că până atunci băiatul îşi va fi revenit din şoc. Fiul promisese că va veni; cu doar două zile în urmă îi telefonase şi confirmase că da, va fi acolo, după ultimul meci în Baltimore o să ia trenul de noapte. Dar ceremonia se încheiase şi el nu apăruse, iar când îi băgă de seamă absenţa, vânzătorului de tutun i se înfipse un spin în inimă. „Nu contează, trebuie să-l înţeleg“, îşi zise. „Pesemne că nu-i vine uşor să accepte că altă

femeie are s-o înlocuiască pe maică-sa; are nevoie de timp, va înţelege.“

Fotograful Paul Pérez, însărcinat să ateste prin imagini aproape toate evenimentele însemnate din comunitate, începea să-şi piardă răbdarea. Avea aparatul pregătit cam de multă vreme şi sub basca neagră i se tot aduna sudoarea. Sătul să aştepte, hotărî să vorbească direct cu mirele. „Faceţi ceva, domnule, sau plec, că mă aşteaptă alt eveniment la Jai-Alai, al domnului Valentín Aguirre“, îl preveni cu politeţe impacientată.

Ca să nu-i plece fotograful, Barona coborî din paradisul lui şi apucă frâiele celor pământeşti: „veniţi, haideţi, să ne pregătim cu toţii pentru poză; dumneavoastră, ***doña*** Remedios, aici, lângă mine, iar voi, surorile, treceţi tot aici în faţă…“. Părea, în sfârşit, că grupul se aranjase, alcătuind un semicerc, Luz mai netezi câteva cute de la voalul Victoriei, ca să arate desăvârşit, Mona îşi îndreptă pălăria, mireasa reaşeză buchetul mare de flori. „Gata?“ întrebă vânzătorul de tutun.

Tomai când avea de gând să spună „înainte, domnule, daţi-i drumul“, lui Barona îi stătu vorba în gât.

Cu mâna pe pălărie și înaintând cu pași mari, un bărbat tânăr era gata să ajungă la ei. Mergea grăbit, conştient de întârzierea sa, pe cât de involuntară, pe atât de inoportună, ***damn train***, întârzieri blestemate, se gândea el. Pe măsură ce se apropia, silueta lui căpăta contururi tot mai lămurite: era musculos fără excese, vânos, ferm. În mâna dreaptă ducea o valiză mare; stânga, în care ținea pălăria, era bandajată. Pe bărbia nerasă se întrezăreau pete vinete, era îmbrăcat într-un costum de zi de culoare albastru-plumburiu, nespus de şifonat după o noapte întreagă de hurducăieli petrecută într-un vagon de clasa a doua. Sub borul pălăriei, un ochi învineţit şi o arcadă spartă şi cusută. Dedesubt, un pomete

violaceu; mai jos, în colţul buzei de sus, o tăietură întunecată, cu sângele pe jumătate coagulat.

Îndată ce deveni conștient de prezența lui, Barona rupse armonia grupului şi făcu un pas în faţă, stricând cadrul.

— Chano, fiule…, murmură deschizându-şi braţele.

Însă era prea târziu: fotograful apăsase pe obturator, iar placa avea să înregistreze pentru totdeauna imaginea înceţoşată a unui mire de vârstă mijlocie, pe care propria mişcare îl estompase ca tușul diluat în apă, şi a unei tinere mirese, căreia i se zugrăvise pe chip o mare descumpănire când își dăduse, brusc, seama că mariajul în care abia se angajase în faţa oamenilor și a lui Dumnezeu ar putea fi o greşeală catastrofală.

Invitaţii nu trebuiau decât să traverseze strada şi să străbată câţiva metri pe trotuarul de vizavi ca să ajungă la localul La Bilbaína. Se duseră împreună, fără să fărâmiţeze grupul. La etaj îi aştepta banchetul; nici în privinţa aceasta Barona nu se uitase la cheltuieli, cu toate că Remedios ar fi preferat să nu facă nicio petrecere. „Suntem în doliu, pentru Dumnezeu“, repetase femeia până la epuizare. „Cum să nu sărbătorim, mamă?“, strigaseră într-un glas fetele. La fel ca atunci când propusese ca mireasa să se îmbrace în negru, să țină doliu după tată. „Ți-ai pierdut minţile, mamă?“ îi strigaseră toate trei.

„Nu vă întristaţi, ***doña*** Remedios, totul va fi discret.“ Aşa îi promisese la început viitorul ginere, încercând să facă pace în familie, iar ea hotărâse să nu mai protesteze. Totuşi, însufleţit de elanul irezistibil al tinerelor şi de propria-i fericire, vânzătorul de tutun scăpă lucrurile din mână, cu toate că nu-i prisoseau banii — de la o vreme, vânzarea de tutun devenise o afacere în declin din cauza afurisitelor de țigarete şi a blestemaţilor de monştri industriali, iar pe deasupra, mare parte din

economiile de o viaţă i se duseseră pe medici, medicamente şi spitalizări ale răposatei soţii. Nu, nu-i prisoseau banii lui Barona, iar el o ştia bine, însă nimic nu i se părea îndeajuns pentru a da mărturie despre fericirea sa.

Exaltați și înfierbântați, porniră o petrecere pe care femeile din familia Arenas nu şi-ar fi putut-o închipui în anii de mizerie ai copilăriei lor mediteraneene, când umblau desculţe și nu puneau în gură altceva în afară de hamsii, anşoa, ***jureles*** şi supă rece de roşii, numită ***gazpacho***. Acum ședeau în salonul din localul La Bilbaína dinaintea unor mese întinse și întâmpinară cu priviri neîncrezătoare platourile mari cu aperitive, apoi deliciosul merlucius ***a la vasca***, gătit în oale de lut, fripturile de vită **—** ***beef steaks*** le ziceau **—**, iar la desert, un tort nupțial de la Valencia Bakery. Şi vin, să nu lipsească vinul. Şi cidru El Gaitero, şi coniac spaniol Lepanto, şi lichior de anason Las Cadenas, toate aduse de la crama Mediavilla de pe 116th Street. Şi în paralel cu desfășurarea aceea de delicatese, pe când stăteau înconjurate de fețe afectuoase, își potriveau șervetul la gât, muşcau dintr-o felie de cârnat, duceau paharul la buze şi gura li se umplea de bule, fără ca vreuna dintre ele să o spună cu voce tare, mamei și fiicelor le trecu la un moment dat prin minte o idee confuză, ca şi cum conştiinţa le-ar fi atras brusc atenția că, începând cu nunta aceea, totul avea să se schimbe puţin: aproape fără să-şi dea seama, se adânceau tot mai mult în viaţa oraşului.

Deschiseseră ferestrele să intre aer; burțile erau pline, spiritele, euforice, iar fețele, cam buhăite, când prin salon se răspândi o chemare. O însoţiră darabana degetelor bătând în mese şi zăngănitul zecilor de furculiţe izbite ușor de pahare: „să vorbească mirele!“, „să vorbească mirele!“. N-a fost greu să-l convingă; pregătit pentru acest moment, Barona împinse scaunul în spate, se ridică şi trase aer în piept. Elocvenţa era departe de

a-i fi strălucită, dar sună exuberantă şi sinceră: erau cuvintele unui om care purta pe umeri dezrădăcinări, suişuri şi coborâşuri, greşeli şi dureri şi, dintr-un capriciu neaşteptat al soartei, dăduse dintr-odată de fericire.

— Ceea ce simt eu ştiind că femeia aceasta a acceptat să-şi împartă viaţa cu mine, zise înălţându-şi emoţionat paharul, e atât de mare, atât de profund, încât nu sunt capabil să-l exprim în cuvinte.

Îi întinse atunci mâna Victoriei, invitând-o să se ridice în picioare.

Mireasa se ridică cu grijă, ca să nu-şi piardă echilibrul. Avea obrajii aprinşi, era puţin ameţită și simțea că leșină de căldură. Îi umpluseră de trei sau de patru ori paharul şi ea băuse, ascultătoare, până la ultima picătură; îi schimbaseră farfuria de tot atâtea ori şi mâncase fără să crâcnească tot ce i se adusese. Zâmbise cui îi zâmbea şi răspunsese „mulţumesc“, „mulţumesc“, „mulţumesc“ de fiecare dată când cineva îi lăuda rochia, soţul, pieptănătura, viitorul sau voalul. „Mulţumesc“, „mulţumesc“, „mulţumesc“, repetase aproape fără să-și mai dea seama, o dată, şi încă o dată, şi încă o dată, şi încă o dată…

Nimeni nu observase ce o tulbura cel mai mult și cel mai mult. Privirile. Privirile lui. Aşezat de cealaltă parte a mesei, lovit la față și străin de zarvă, fiul proaspătului soţ o contemplă neîncetat pe toată durata petrecerii, năucit şi confuz deopotrivă, întrebând-o parcă fără cuvinte „de unde ai răsărit, femeie?“.

Neclintită acum, cu zâmbetul îngheţat pe buze, ştiind că ochii învinețiți ai lui Chano o scrutau în continuare, Victoria urmărea felul în care frazele pline de simțire ale bărbatului pe care tocmai îl luase de soț îi intrau pe urechi, străbăteau drumul spre creier şi acolo păreau să se topească fără ca ea să le poată descifra, alunecoase, fugare, cu

neputinţă de prins. Nu o priveau, nu aveau legătură cu ea. Se sfârşise.

Din fericire, îndată ce vânzătorul de tutun îşi încheie emoționanta intervenţie, Esteban Roig şi ai săi Happy Boys dădură buzna în salon, în ritmul popularului ***paso-doble*** din opera ***El gato montés***. Cei prezenţi se ridicară în picioare, entuziasmaţi, şi începură să bată din palme în ritmul trompetei, acordeonului şi clarinetului; ospătarii se grăbiră să îndepărteze mesele şi scaunele ca să improvizeze un mic ring de dans. În comunitatea spaniolă nu exista petrecere care să se respecte fără orchestra acestui compatriot, care în timpul săptămânii lucra ca portar la o firmă de asigurări din Midtown: nimeni nu se pricepea la fel de bine ca el să transporte atâţia venetici înapoi în lumea pe care o părăsiseră prin emoţia pe care o stârnea muzica.

Barona conduse o Victoria supusă spre ringul de curând deschis, iar publicul alcătui un cerc larg în jurul lor. O aşeză în faţa lui, o luă de mână şi o cuprinse de mijloc, după care începu să se mişte în ritmul canonic de doi pe patru al unui ***paso-doble***. Cu picioarele într-o direcţie şi gândul în alta, Victoria îşi sprijini obrazul pe pieptul lui robust şi închise ochii. După atâta vânzoleală, mirosea a parfum bărbătesc, a tutun, a sudoare. „Te iubeşte“, îşi zise în sinea ei. „Te iubeşte, te iubeşte, te iubeşte cum Salvador nu te-a iubit niciodată“, repetă. „Iar tu trebuie să înveţi să-l iubeşti la rândul tău.“

Mica orchestră încheie prima piesă, dar nu luă nicio pauză. Lăsând doar suficient timp pentru ca proaspăt căsătoriţii să primească un înflăcărat ***olé***, aplauze furtunoase şi un răsunător „trăiască mirii!“, băieţii lui Roig începură să cânte ***España caní***, iar restul invitaţilor se îngrămădiră în mijlocul salonului. Urmă un răstimp îndelungat de dans colectiv, se succedară ***paso-dobles*** şi bolerouri, până când vânzătorul de tutun îi șopti Victoriei la ureche: „vino“.

Chano ședea lângă un balcon deschis, în capătul unei mese izolate, plină de farfurii cu felii de tort de bezea pe jumătate mâncate. Rezemat de tocul unei ferestre deschise pe jumătate, fuma cu partea cea mai puţin vătămată a gurii una dintre ţigările pe care taică-său le ura atât de mult, ţinând în mână un pahar cu o băutură de culoarea chihlimbarului şi multă gheaţă. Se îndreptă îndată ce îi văzu apropiindu-se, iar faţa i se schimonosi fără voia lui într-o expresie de suferinţă.

Barona îi trecu un braţ pe după umeri şi îl scutură cu afecţiune profundă. Toate tensiunile, toate neînţelegerile şi distanţele dureroase care apăruseră între ei în ultimii ani păreau să se fi volatilizat în ziua aceea.

— N-o inviţi pe soţia mea la dans?

Un val de căldură izvorî din măruntaiele Victoriei și, pentru o clipă, i se păru că podeaua i se clatină sub picioare. Propunerea îl surprinse pe Chano într-atât încât nu ştiu ce să spună. Vrând parcă să se justifice, arătă spre hainele neîngrijite pe care le purta după călătoria nocturnă şi căută un pretext în spaniola copilăriei, pe care acum îi era greu s-o vorbească, însă cuvintele nu-i ieșiră pe gură. Vânzătorul de tutun îl îndemnă cu o palmă sonoră pe spate şi cu hohote de râs.

— Hai, fiule, nu te sfii! Ca să începeţi să vă cunoaşteţi!

El sorbi din pahar, ea îşi făcu curaj, amândoi ştiau că nu au scăpare. Merseră fără să se atingă până la ringul de dans, invitaţii le făcură imediat loc. Mai zăboviră câteva secunde înainte de a se apropia şi de a-şi potrivi trupurile, până când reuşiră să se alăture, mână în mână, piept la piept, piele pe piele.

Voit rigizi, încordaţi şi distanţi: aşa dansară Chano şi Victoria în ziua când se atinseră pentru prima oară. El se descurca anevoie cu paşii dansului popular, ea adoptă o postură care trăda o aroganţă artificială: de fapt, un simplu scut de

apărare. Cu toate acestea, niciunul din ei nu se putu abține să-l pipăie pe celălalt. Victoria îl descoperi musculos şi zdravăn sub costumul mototolit: braţele puternice şi mâinile mari, una aspră, cealaltă bandajată. Buza spartă, umărul obrazului vânăt, bărbia puternică şi barba înţepătoare. Şi mirosul, mirosul acela a piele de bărbat tânăr, fără cosmetice şi fără şiretlicuri. Un miros atât de diferit de al tatălui său, captivant, acaparator, aproape animalic.

Tulburat, Chano simţi la rândul lui corpul de femeie tânără şi coaptă. Nu reuşea să-şi învingă descumpănirea, deşi se străduia de când o văzuse la intrarea în biserică. Dacă l-ar fi pus cineva să ghicească din o sută de candidate cine putea fi femeia aleasă de tatăl său drept a doua soție, tânăra aceea ar fi fost, în cel mai fericit caz, a nouăzeci şi noua. Atât de zveltă şi de uşoară, atât de diferită. Atât de senzuală.

Abia dacă schimbară mai mult de trei fraze, se termină piesa, se priviră în ochi. Niciunul din ei nu ştia ce să facă și, în cele din urmă, Victoria puse capăt tensiunii.

— Trebuie… Trebuie să mă duc la…

Şi arătă cu capul spre o latură a salonului.

— Sigur, sigur…, zise el, dându-i drumul.

Cu neliniște în priviri, își căută surorile printre toți oamenii aceia.

— Ca să mă ajute, murmură, ridicând faldurile fastuoase ale rochiei de mireasă cu un foşnet de jupoane şi de căptuşeli.

— Sigur, sigur…, repetă el. Şi eu… Eu… ***I should be leaving, too***. Cred că o să plec.

Mona şi Luz nu o pierduseră din vedere nicio clipă şi, de îndată ce îi ghiciră intenţiile, se repeziră spre ea.

Se îngrămădiră la toaletă și traseră iute zăvorul după ele. Când se ştiură în siguranţă, Victoria se rezemă cu spatele de perete.

— Fiul are de gând să rămână.

Întrebările ieşiră de-a valma din gurile surorilor.
— Cu voi? În aceeaşi casă? Toţi trei?

50

Înainte de a părăsi toaleta, își aranjară coafurile cu mâna și folosiră același ruj roșu-închis, pe care și-l trecură din mână în mână. Se pregăteau să iasă, când Victoria şovăi preț de câteva clipe și apoi își smulse voalul cu un oftat de uşurare: era reconfortant fără metrii de dantelă şi sumedenia de ace de păr care o înțepau, își simțea din nou capul uşor.

— Ce se petrece aici? întrebară ele, surprinse, când ieșiră și băgară de seamă că nu răsună muzică, ringul e pustiu și se aud doar voci discutând în grupuri compacte.

Fuseseră atât de absorbite cât stătuseră închise în toaletă, încât nu-şi dăduseră seama că muzicanţii se opriseră, deocamdată, din cântat. Le lămuri un ospătar din Asturias, care trecea cu o tavă plină cu vârf de farfurii murdare.

— Au sosit vânzătorii de bilete, domnişoarelor; fugiţi să nu rămâneţi pe dinafară, că ăștia dispar cât ai bate din palme.

Erau vânzătorii de bilete la loteria clandestină, care mişunau pe străzile din New York şi, mirosind petrecerea, veniseră şi acolo. Cu ani în urmă, fusese adus din Cuba jocul „bolita“, care avusese succes și se răspândea fără oprire. Era interzis şi pedepsit prin lege, iar vinovaţii erau pasibili chiar de puşcărie, însă jocul nu-și pierdea popularitatea în ciuda a toate. Loteria săracilor, o numeau unii; cu câteva pariuri mărunte, cineva se putea duce la culcare sărac lipit pământului pentru a se trezi a doua zi în posesia unei sume destul de substanţiale.

Printre invitaţi, cele trei surori zăriră câţiva băieţi străini de petrecere, abia ieşiţi din adolescenţă, care apucau bancnote şi monede, înmânând în schimb bilete şi notând numere cu o abilitate ameţitoare. Bucuria, nostalgia, sau poate toate laolaltă, păreau să fi subțiat portofelele

bărbaţilor şi portmoneele femeilor; erau puţini cei care nu se lăsau ispitiți de speranţa de a câştiga unul dintre premiile pe care aveau să le scuipe biluţele de fildeş când în seara aceea aveau să sară la întâmplare în zeci de bănci ilegale, risipite prin tot oraşul.

Fără să-i pese de toate tranzacţiile acestea, Victoria străbătu salonul cu privirea şi constată că Chano nu mai era. „Bine“, îşi zise cu fermitate. „E mult mai bine aşa.“ Venindu-şi în fire, îşi îndreptă bustul, îşi înălţă bărbia şi se îndreptă hotărâtă spre soţul ei, gata să-şi înceapă viaţa de femeie măritată, respectând sfânta taină a căsătoriei pe care tocmai o contractase. Devotată, atentă, sigură. În urmă cu câteva minute, aşezată pe WC sub privirile surorilor ei, cu chiloţii coborâţi până la genunchi şi cu fusta ridicată, într-o învălmășeală de pliuri şi de volane în jurul coapselor, se convinsese că era singurul lucru pe care trebuia să-l facă. Să se comporte cum se cuvine. Să fie serioasă şi consecventă. Să se străduiască să-l facă fericit pe bărbatul căruia îi făgăduise dragoste şi fidelitate. Să-şi ţină promisiunea.

Spre deosebire de Luz, care mergea în zigzag printre invitaţi, cu Fidel pe urmele ei, în căutarea unui loc unde să lase voalul de mireasă mototolit pe care îl ducea pe braţul stâng, Mona încremenise lângă un cuier plin ochi cu şaluri şi jachete, de parcă și-ar fi vârât picioarele într-o băltoacă de catran.

Era acolo, respirând acelaşi aer dens, încărcat de fum şi transpirație, păşind pe aceeaşi estradă de lemn. Bărbatul tânăr care o folosise cândva din întâmplare ca să scape de o problemă cu poliţia, cel care apoi o căutase ca să-şi ia înapoi lucrurile şi s-o asigure de o recunoştinţă pe care ea o refuzase. Era acolo, între toate posibilităţile infinite pe care le oferea după-amiaza de duminică primăvăratică la New York.

Îl contemplă neclintită, agitată, neștiind ce să facă. Îmbrăcat într-un costum răcoros de in de culoare deschisă, cu cămaşă albă şi nodul de la cravată slăbit, părul şaten deschis, neîmblânzit, înalt, mlădios, cu chipul şi umerii ascuţiţi, cu şoldurile strâmte. Îşi ţinea ambele mâini în buzunarele pantalonilor şi părea relaxat; totuşi, când îi aruncă o privire scurtă, silindu-se să-și mascheze descumpănirea, Mona îşi dădu seama că atenţia lui era împărţită pe două fronturi. Pe de o parte, stătea de vorbă amical cu Avelino Castaños, proprietarul localului. Amândoi se izolaseră de zarvă într-un colț al sălii de mese, iar nou-sositul asculta, ba chiar izbucni în hohote de râs la un moment dat, lăsându-se pe spate și ridicând bărbia într-un fel care o înfioră. Pe de alta, totuși, rămânea în gardă, cu ochii la mişcarea din sală: la băieţii care luau banii, împărţeau biletele şi notau tranzacţiile cu o îndemânare aproape profesională. Părea să aibă misiunea de a-i controla, ghici Mona, de parcă asta era sarcina și responsabilitatea lui.

Mona îl urmări mai departe fără să se mişte de la locul ei, şovăind dacă să se ascundă sau dacă să-l înfrunte şi, preț de câteva clipe, prin minte îi săgetă inconștient figura diferită a lui César Osorio, atât de departe deodată, în afara lumii aceleia clocotitoare şi gălăgioase de pe 14th Street, unde tipul cu biletele de loterie se mişca precum peştele într-un rezervor cu apă curată. Până când proprietarul localului se uită cu discreţie la ceas şi, fără să fie nevoie de cuvinte, celălalt înţelese ce trebuia să înţeleagă: timpul convenit se termina; era un risc pentru Castaños ca băieţii să se mai foiască prin localul său. Oricât şi-ar fi dorit cordialul om de afaceri să-şi bucure compatrioţii oferindu-le posibilitatea de a juca la loteria interzisă într-o ambianţă atât de privată şi atât de sigură ca localul său, știa foarte bine că e vorba de ceva ilegal şi că de fiecare dată când poliţia afla de o adunare cu mai mult de cincisprezece sau

douăzeci de suflete vorbind spaniola, acolo se duceau, suspicioşi, ca muştele la miere. Iar La Bilbaína sau orice alt local peste care cădea pacostea se putea alege cu un avertisment serios, ba chiar şi cu o amendă din acelea care aruncă în aer bilanţurile contabile câteva luni. Cei doi bărbaţi o ştiau — cel la care se uita Mona şi proprietarul —, de aceea cu cât mai repede dispăreau vânzătorii de iluzii băneşti, cu atât era mai bine pentru amândoi.

Bărbatul tânăr ridică braţele şi bătu cu putere de câteva ori din palme, chemându-și subalternii; îndată ce îl reperă pe cel mai apropiat, făcu un gest pe care celălalt îl înțelese și scoase, la rândul său, un fluierat puternic. Restul băieţilor se întoarseră spre el, urmând un protocol dinainte stabilit: prinseseră cu toţii mesajul: „e timpul s-o ştergem, prieteni; haide“. Disciplinaţi ca nişte recruţi, ascultară ordinul şi grăbiră ultimele tranzacţii, îndesară banii şi hârtiile în fundul buzunarelor şi, în câteva secunde, se pregătiră să iasă ca din puşcă.

El cercetă pentru ultima oară sala, aruncând o privire rapidă ca să se asigure că niciunul dintre ai lui nu rămânea în urmă; o făcea întotdeauna. Din motive de siguranţă, din precauţie, ca să nu-şi asume riscuri inutile. Atunci, în toiul acelei examinări amănunțite, o văzu.

Pe jumătate acoperită de hainele atârnate în cuier, dar suficient de expusă pentru ca el s-o recunoască, într-o rochie uşoară, cu flori mari, şi cu părul negru și cam vâlvoi, în ciuda încercării de a-l îmblânzi cu degetele în faţa oglinzii de la toaletă. Cu cărnuri puține și multe oase, cu sprâncenele groase, cu primii ei ciorapi de mătase şi o rază de lumină din Mediterana zăbovindu-i încă pe piele.

O contemplă cu sinceră uimire. Apoi, fără a-şi dezlipi buzele, schiţă un început de zâmbet şi dădu să se apropie. Totuşi cineva îl opri.

— Ascultaţi, tinere!

Barona era cel care îl abordă cu voce tare şi se repezi spre el, adresându-i-se fără introducere şi fără rezerve. Celuilalt îi pieri numaidecât zâmbetul pregătit pentru Mona, îşi încordă muşchii şi se puse în gardă, gata să sară şi să se furişeze ca o pisică vagaboandă, obişnuită să-i latre în jur câinii înfometaţi.

Însă vânzătorul de ţigări, cu familiaritatea excesivă a cuiva care a băut câteva pahare în plus, îl apucă de braţ ca să-l facă atent la el.

— Scuzaţi-mă, domnule, dar v-am văzut pe aici, pe străzi de vreo câteva ori şi mă tot gândesc că semănați leit cu cineva pe care l-am cunoscut în alte vremuri…

Barona avea un aer înfierbântat şi nespus de bucuros, fără haină, cu nodul de la cravată slăbit, cu cămaşa pătată de transpirație şi cu o scobitoare între dinţi: evident inofensiv. Chiar şi aşa, celălalt nu coborî garda, pentru orice eventualitate. Cu neîncredere felină şi o mişcare iute, devenită aproape imperceptibilă după ce o repetase de sute de ori, bărbatul tânăr aruncă priviri în cele patru colţuri, căutând vreun semn ameninţător. În schimb, întâlni o privelişte care îl linişti pe deplin. Muzicienii îşi ridicau din nou instrumentele, doamnele trăncăneau făcându-şi vânt cu evantaiele, copiii se fugăreau printre scaune şi bărbaţii continuau să golească sticle de peste ocean lângă balcoane. Totul în ordine, constată. Şi se relaxă puţin. Doar puţin.

— De fiecare dată când dau de dumneavoastră, tinere, urmă un Barona care nu avea habar de suspiciunile celuilalt, îmi trece prin minte acelaşi lucru: băiatul ăsta…, băiatul ăsta e leit, seamănă ca două picături de apă… Dar nu poţi să ştii niciodată, desigur. Şi, pe de altă parte, a trecut atâta timp. În sfârşit, sigur sunt aiureli de-ale mele, nimic altceva, dar… Dar acum, că sunteți în faţa mea, mi-am zis, ce dracului, de ce să nu profit şi să

vă întreb: dumneavoastră n-aveţi nicio legătură cu Tampa, nu-i aşa?

Celălalt zăbovi câteva clipe înainte de a răspunde, calculând mai întâi riscul şi ezitând între a minţi şi a fi sincer; la urma urmelor, era obişnuit să jongleze zilnic cu ambele posibilităţi, să treacă de la clar la obscur, să se deplaseze de la lumină la umbră şi de la umbră la lumină.

Castaños, simpaticul proprietar al restaurantului, îl lămurise cu câteva momente înainte că bărbatul de vârstă mijlocie care se interesa acum de obârşia sa cu o curiozitate aparent lipsită de perfidie era fericitul care tocmai se căsătorise cu frumuseţea care umbla prin salon în rochie de mireasă, astfel că presupuse că în locul acela şi într-o asemenea împrejurare n-avea ce pericol să-l pască dacă recunoaşte adevărul.

Şi, pe deasupra, acolo se afla ea, Mona, singură lângă cuier. Nu-l slăbea din priviri şi îşi încruntase sprâncenele de curiozitate. Dinaintea lui, frumoasă, martor mut al scenei neprevăzute. Poate din cauza ei încuviinţă.

— O legătură cu Tampa am, da.

— Bine, bine, atunci nu greşesc chiar atât de mult!

Din uşă se auzi un fluierat strident, el se întoarse şi îi făcu semn băiatului care îl chema, unul dintre vânzătorii săi de bilete de loterie. „Vin acum“, pesemne că îi spusese. Apoi se uită din nou la Barona:

— Iar la cealaltă întrebare pe care vreţi să mi-o puneţi, vă răspund că de asemenea.

— Atunci, am dreptate?

— Afirmativ: da, sunt fiul cui credeţi dumneavoastră. Iar acum, dacă îmi permiteţi…

Fără să-i lase posibilitatea de a reacţiona sau de a-şi continua investigaţiile, tânărul strânse mâna vânzătorului de tutun, apoi o privi pe Mona. Își duse două degete la tâmpla dreaptă și îi făcu cu ochiul în chip de rămas-bun fugitiv.

— Am fost prieten cu el, prieten cu tatăl dumneavoastră; îmi pare atât de rău pentru cele întâmplate! îi strigă vânzătorul de tutun, pe când el începea să se retragă. Mai veniţi pe aici să stăm de vorbă într-o zi! Căutaţi-mă, de obicei sunt aici, alături, la El Capitán!

Însă ceafa, spinarea şi picioarele sprintene ale fiului acelui individ al cărui nume nu-l rostise niciunul ieşeau iute pe uşă, coborând în fugă scările spre stradă, îndreptându-se din nou spre afacerile sale necurate şi spre treburile incerte.

Între timp, Mona se apropiase încetul cu încetul de cumnatul ei până ajunse lângă el și contemplară amândoi, umăr la umăr, absenţa celui care tocmai plecase.

— Cine e tatăl, Luciano?

El îşi scoase o batistă din buzunar şi şi-o trecu încet mai întâi peste mustaţă, apoi pe fruntea strălucindu-i de sudoare.

— Antonio Carreño, fost agent la compania de tutun Cuesta-Rey şi apoi proprietar al unui club în Ybor City, zise, cu ochii aţintiţi la cadrul gol al ușii.

— Şi ce s-a întâmplat cu el?

Cutele batistei treceau acum peste gâtul congestionat.

— I-au tras două gloanţe în burtă pentru că a intrat în afaceri la care nu se pricepea.

51

N-a mai fost timp pentru alte explicaţii: orchestra lui Roig începu din nou să cânte. Barona o lăsă pe Mona, tulburată, şi se întoarse să-şi caute soţia. Oboseala acumulată de-a lungul zilei nesfârşite făcea ravagii, iar pe ringul de dans — unde acum domnea definitiv dezordinea — se împuținaseră perechile. Pe invitații din Park Slope îi aştepta un drum lung, pe femei le dureau îngrozitor picioarele şi îşi anunţau soţii că e momentul să se întoarcă acasă; doamna Milagros, care după masă dăduse pe gât două păhărele de rachiu, adormise cu capul sprijinit de perete şi cu gura întredeschisă. Lângă ea, sora Lito — care băuse ceva mai puţin, dar nici ea nu avea capul pe de-a-ntregul limpede — se prefăcea că observă sala de mese în dezordine, cu toate că gândurile îi rătăceau de mult pe alte tărâmuri.

Aidoma vânzătorului de tutun, nu fusese nici ea o femeie romantică; în asprimea care-i stăpânise copilăria şi tinereţea nu rămăsese loc pentru afecţiune, delicateţe sau tandreţe: îi trebuiseră mulţi ani ca să afle că aceste cuvinte figurează în dicţionare. Câteodată, totuşi, într-o atmosferă și în momente ca acelea, încărcate de sentimente, călugăriţa se întreba cum ar fi fost viaţa ei dacă s-ar fi născut într-un mediu organizat, într-o familie obișnuită, înconjurată de oameni normali, şi nu de depravaţi. Nu încăpea îndoială că n-ar avea un caracter atât de combativ, sceptic şi insolent, n-ar fi făcut Dreptul, n-ar lupta pentru binele altora cu tăria şi cu dârzenia care o caracterizau. În schimb, unele lucruri ar fi foarte diferite. Corpul, de exemplu, nu i-ar fi devenit atât de amorf dacă n-ar fi fost maltratată ca un câine râios încă din copilărie; n-ar fi ajuns într-un ordin religios şi nici nu s-ar fi blindat pe veci împotriva contactului carnal cu orice bărbat. Dimpotrivă, ar fi convieţuit cu ei într-un firesc sănătos, s-ar fi lăsat curtată de

dorinţe masculine puternice, dar impecabile, s-ar fi lăsat mângâiată în noaptea nunţii de un bărbat care ar fi adorat-o, aşa cum avea să se întâmple peste câteva ore cu Victoria şi vânzătorul ei de tutun. Ar fi existat bărbaţi în viaţa ei, cu siguranţă. I-ar fi sărutat, i-ar fi iubit, i-ar fi atins, i-ar fi dorit…

— ***Jesus, Mary and Joseph***!

Propriul strigăt o scoase din visare; copiii vecinelor, în una dintre alergăturile lor nebuneşti, smulseseră faţa de masă de pe o masă din apropiere, plină de tot felul de pahare şi sticle, provocând un vacarm drăcesc. Sora Lito îşi scutură brusc capul, ca şi cum ar fi vrut să-şi alunge din minte gândurile febrile. „Pe piroanele lui Cristos“, murmură îndreptându-se de spate şi adoptând cu greu postura corectă, avea din ce în ce mai multe dureri şi din ce în ce mai puţină energie, „să vedem dacă ajung zilele astea la medic“, hotărî ea, ştiind foarte bine că n-o va face. „Mai bine gândeşte-te cum ai să le scoţi pe femeile astea la liman, decât să-ţi închipui, ca o caraghioasă sentimentală, că eşti o tânără atrăgătoare, ca ele, şi că bărbații se vor întrece să-ţi ceară dragostea. Pentru că nemernicul de avocat e pornit şi, cu toate că lor le-o ascunzi, lucrurile trebuie s-o ia pe calea cea bună cât mai repede, ca să nu ajungă la un final nedorit pentru toată lumea.“

— ***Come on***, galiciano, ***wake up***! zise, zgâlţâindu-şi prietena. Scutură-ţi beţia şi să mergem.

În vreme ce vecina încerca să se conecteze la prezent ajutată de sora Lito, care o tot trăgea de braţ, membrii orchestrei Happy Boys terminau de cântat ***Granada***, iar publicul fredona în cor versurile; când se domoliră aplauzele finale, Esteban Roig ceru linişte cu o lovitură în tobă.

— Şi, ca să încheiem această sărbătoare de neuitat, ca să-i felicităm pe miri şi să le dorim un viitor plin de lucruri bune, strigă cu profesionalism

și avânt liderul orchestrei, în ciuda orelor de trudă, vom satisface o cerere foarte specială!

Curiozitatea se răspândi prin La Bilbaína, în timp ce răsuna din nou toba. Ratatata-tatata-tata.

— Domnişoară Luz Arenas… Vă rugăm să veniți în centrul salonului!

Toate privirile se întoarseră, căutând-o; însăşi Luz, surprinsă, se arătă pe sine cu degetul şi îşi rotunji buzele, întrebând descumpănită „eu?“. Salonul se umplu de bătăi din palme ritmice. „Să vină! Să vină! Să vină!“.

Se supuse fără să se lase rugată prea mult; deşi toți se străduiau să păstreze repetiţiile pentru night-club în cel mai mare secret posibil, îşi închipui că surorile ei puseseră ceva la cale și îi vor cere să cânte cântecele pe care se presupunea că urma să le interpreteze la spectacol, ***El vito***, sau ***Los cuatro muleros***, sau un ***fandango***, sau orice altă ***copla*** sau ***tonadilla*** de pe meleagurile ei. Totuși abia ajunsese în mijlocul salonului, când se auzi trompeta şi numaidecât, ca un vârtej, restul acompaniamentului muzical.

O expresie de neîncredere i se zugrăvi pe faţă când identifică ritmul unei rumbe: Happy Boys nu se dădeau în lături de la nimic, cunoşteau de la A la Z evantaiul muzical al variatei comunități latino-americane — melodii spaniole şi ritmuri din Caraibe deopotrivă. O rumbă li se ceruse, o rumbă avea să fie.

Năucită și neîncrezătoare, apucă perechea de ***maracas*** pe care i-o întindea un tânăr muzicant privind neliniştită în jur, de parcă ar fi căutat un anumit chip printre invitaţi. Un chip pe care nu-l văzu, fireşte, căci nimeni nu-l chemase la nunta aceea, dar ea era sigură că el se afla în spatele cererii deconcertante. Conştientă de aşteptarea care se crease, începu să se mişte mai întâi încordată şi retrasă, apoi cu tot mai multă dezinvoltură, până se relaxă cât de cât, continuă să se mlădieze, senzuală, scoţându-şi şoldurile în faţă şi dându-şi

în spate bustul, legănându-şi umerii în ritmul lui ***Ay, mamá Inés***…

Nu rămase invitat, invitată, copil sau ospătar care să nu se ridice în picioare, gata s-o acompanieze cu bătăi din palme, fredonând refrenul şi legănându-se în ritmul melodiei. Până şi sora Lito şi doamna Milagros îşi reveniseră din toropeală, iar acum ținеau cadenţa cu o mişcare repetitivă a bărbiei în ritmul lui ***Ay, mamá Inés, Ay, mamá Inés***, și negrii, şi cafeaua…

Ovaţia finală făcu să tremure pereţii localului La Bilbaína, în vreme ce Mona şi Fidel schimbară o privire de absolută descumpănire.

Niciunul nu ştia unde dracului învăţase Luz să danseze rumba cubaneză cu o asemenea naturalețe. Niciunul nu-şi dădu seama că prin ochii mezinei lui Emilio Arenas trecuse umbra a ceva asemănător cu uluirea.

52

În fiecare an, la început de iunie, vânzătorul de tutun avea o sarcină de îndeplinit: să urce la Las Villas ca să-şi lase cutiile de tutun. „Dar ce e Las Villas, Luciano?“, vru să ştie Victoria cu câteva zile înainte de nuntă, când el îi propuse să îmbine călătoria obligatorie cu o scurtă lună de miere.

— Cea mai populară destinaţie de vacanţă a oamenilor din comunitate, când şi-o pot permite.

Era cât se poate de adevărat, într-atât încât unii numeau zona aceea Alpii spanioli. Răspândite prin Catskills, mai bine de douăzeci de stabilimente ofereau cazare de orice categorie, de la modeste case de oaspeţi până la hoteluri cu confort mediu. Villa Rodríguez, Villa Madrid, Casa Pérez, Villa Nueva, La Granja, La Cabaña… Toate ofereau camere de închiriat, meniuri tradiţionale şi promisiuni de distracţie între compatrioţi: o opţiune ispititoare, ieftină și aflată în apropiere, pentru zilele de arşiţă când oraşul devenea sufocant; un paradis accesibil unde puteau reîntâlni viaţa în câmp deschis, cer curat şi lapte gros, cărora le duceau dorul cei care îşi lăsaseră în urmă ţara şi satul, cătunul, gospodăria şi vatra.

Într-acolo se îndreptară vânzătorul de tutun şi Victoria, la bordul automobilului lui Avelino Castaños, în prima lor dimineaţă ca soț și soție; proprietarul localului La Bilbaína se oferise să-i ducă, avea şi el un magazin prin zonă pe care trebuia să-l pregătească pentru sezon.

La Villa Nueva avea să-şi înceapă cuplul prima etapă a convieţuirii, însă aveau să se întoarcă în curând din cauza obligaţiilor care nu puteau aştepta: aşa fusese stipulat în scurta listă de condiţii pe care Victoria o prezentase înainte de a fi de acord să se căsătorească. Condiţia numărul unu: îndată ce se va rezolva problema indemnizaţiei, el se angaja să se întoarcă cu ele în Spania. Condiţia numărul doi: ea va putea continua

să ajute la El Capitán. Condiţia numărul trei: el va trebui s-o ajute pe Mona în proiectul iminent al night-clubului, chiar dacă i se pare o aiureală. „Ori îmi accepţi cererile, ori nu mă mărit cu tine“, îl provocase cu hotărâre; „tu hotărăşti“.

Îndrăgostit ca un adolescent, vânzătorul de tutun spuse amin la toate. De aceea, ***honeymoon*** avea să fie scurtă: patru zile, că afacerile trebuiau să meargă înainte şi, pe deasupra, deşi Victoria nu o spusese, nu o încânta deloc perspectiva de a petrece prea mult timp singură cu el pe munţii aceia, între vaci şi pini, la mama dracului, când abia dacă se cunoşteau.

Castaños îi luă cu automobilul său Hudson Essex la zece. Îl aşteptau cu valizele pe trotuar, pe 23rd Street, Barona jubilând, Victoria îmbrăcată ca o tânără doamnă, în primul taior din viaţa ei, cu verigheta fină de aur pe inelar şi o pălărioară de fetru înclinată cu graţie într-o parte.

Bărbaţii se aşezară în faţă, iar Victoria, singură, în spate, să contemple în tăcere străzile pe măsură ce urcau pe Tenth Avenue, lăsând în urmă cartiere şi ambianţe. Chelsea, Garment District cu atelierele şi magazinele sale de haine, Hell's Kitchen cu proletarii irlandezi. San Juan Hill plin de negri, Upper West Side cu case bune, oameni fini, numeroşi evrei când bulevardul devenea Amsterdam, Bloomingdale District, Washington Heights, unde reapăreau magazinele cu firme în spaniolă. Traversau Podul George Washington, când Barona se întoarse o clipă ca să-i vadă reacţia în faţa unei asemenea minunăţii a ingineriei, dar ea nici măcar nu clipi.

— Eşti bine? o întrebă.

Victoria încuviinţă, se sili să-i zâmbească, el se linişti şi îşi întoarse privirea în faţă. Nu, nu se simţea bine, chiar dacă se prefăcea: o năpădiseră prea multe senzaţii în trup şi în cap, ouăle acelea ciudate pe care i le serviseră la micul dejun,

mirosurile amestecate de benzină, tutun, loţiune şi piele din maşină și, pe deasupra, căldura…

„Ia zi-mi, Avelino, cum ţi se pare ţie Azaña[20], încotro crezi că se îndreaptă Republica?“ Bărbaţii erau prinşi de mult în discuţia lor; trecuseră în revistă afacerile amândurora, venise rândul politicii din patria îndepărtată, răsturnările de situație de dincolo de ocean, pe care toţi le urmăreau cu aviditate. Stânga, dreapta, candidaţi, alegeri, tensiunile, tulburările…

Victoria închisese ochii şi îşi rezemase capul de geam, dar nu dormea: legănată de hurducături, îşi lăsa mintea să rătăcească pur și simplu prin amintirile recente. Nu fusese atât de greu ca după banchet să se întâmple ceea ce trebuia să se întâmple. Şi, în vreme ce soţul ei continua să vorbească cu Castaños despre socialişti, conservatori, sindicate şi grupări, sora cea mare rememoră cu întreruperi noaptea nunţii, petrecută în spatele cărămizilor roșii ale impunătoarei faţade a hotelului Chelsea.

El, oftând, încurcându-și degetele în părul ei negru, răsfirat pe pernă, sărutându-i ochii, gura, gâtul, fruntea, străduindu-se să-i ridice de la genunchi şi, în același timp, să-i coboare de pe umeri cămaşa de noapte de mireasă, sfârșind prin a i-o mototoli în jurul mijlocului subţirel. Ea, gândindu-se la nenumăratele cute pe care trebuia să le calce la întoarcere, întinzând o cârpă peste mătase. El, mângâindu-i înnebunit sânii tineri, fesele ferme, pielea strălucitoare. Ea, liniştită ca o plută adusă pe uscat, simţind mâinile umblând avide în sus şi în jos, în jos şi în sus, pieptul lui voluminos punând stăpânire pe corpul ei zvelt, strivind-o, lăsând-o aproape fără suflare. El, croindu-şi drum între coapsele ei netede, intrând apoi în ea cu un răcnet victorios. Ea, imobilă, cu capul întors spre balconul deschis, spre balustrada de fier forjat şi perdelele ce pluteau ca nişte fantome, căci din stradă pătrundea o adiere de

vânt, simţind cum se înfige ceva în ea, apoi o durere ascuţită în măruntaie, auzind în urechea stângă respiraţia masculină, fierbinte şi întretăiată.

Maşina se hurducăia în direcţia nord-est, nu se mai vedeau decât câmpuri, ferme, pini, câmpie. Bărbaţii îşi vedeau de discuţia lor, ignorând-o pe Victoria, îşi dăduseră jos sacourile şi deschiseseră geamurile, îşi scoseseră coatele afară, fumau. Alcalá Zamora[21], Largo Caballero[22], Indalecio Prieto[23], Martínez Barrio[24], legea Reformei agrare, regele în exil, CEDA[25], Falanga, „situaţia e încordată, Avelino, devine din ce în ce mai neagră, Dumnezeu ştie cum se va sfârşi…“.

În spatele lor, mintea Victoriei continua să deruleze amintiri. El, mişcându-şi şoldurile în spate şi în faţă, în faţă şi în spate, fără să-şi dezlipească trupul de ea, gâfâind cu stridenţă de mascul înfometat la fiecare atac. Ea, concentrându-se asupra uşii care dădea direct într-o baie proprie şi privată, abătându-și gândurile de la pat şi de la ce se întâmpla pe saltea, imaginându-se călcând desculţă pe dalele reci, stând în picioare, ireală, în faţa oglinzii mari, observând porţelanul strălucitor al obiectelor sanitare şi robinetele sclipind, îngropându-şi în gând degetele în prosoapele pluşate. El, împingând mai repede, mai puternic, mai repede, mai puternic, gemând răguşit de plăcere. Ea, uitând de usturimea care o ardea înăuntru şi de trupul robust care o stăpânea şi o sufoca, întrebându-se dacă va putea să ia săpunurile mici Ivory, învelite în hârtie, de pe poliţa chiuvetei. El, asudând, năvălind furios, strângând din dinți, lipit de gâtul ei, iar şi iar şi iar. Ea, absentă, străină de atacurile bruşte, întrebându-se dacă sunt incluse în preţul camerei sulurile de hârtie albă şi fină pe care le văzuse lângă WC, cumpănind dacă i-ar încăpea în valiză vreo două, pentru că la closetul din apartament aveau doar bucăţi de ziare vechi, înfipte pe un cârlig de alamă atârnat în perete.

„Şi armata? Ce crezi tu că se va întâmpla cu armata, Avelino? Aminteşte-ţi, când cu Asturias, nu sunt nici doi ani de-atunci. Şi comuniştii, şi preoţii, şi anarhiştii şi CNT-ul[26]…“

Victoria nici măcar nu-i mai auzea, într-atât era de izolată, de cufundată în amintirile ei. El, cuprins de spasme, scoțând un strigăt aspru, dându-şi capul pe spate cu o zgâlţâitură violentă. Ea, gândindu-se dacă, în loc de două suluri de hârtie, i-ar încăpea în valiză trei. El, încremenit preț de câteva clipe lungi, prefăcut parcă într-o statuie de granit din ce în ce mai grea, retrăgându-se apoi din ea, răsucindu-se și lăsându-se să cadă pe spate, greu ca plumbul, roșu la față, istovit, cu ochii întredeschiși și gura căscată, cu respirația încă întretăiată. Ea, observând că propria-i minte părăseşte depărtările şi revine în pat, să se unească cu ea însăşi. El, şoptind ceva de neînţeles, în vreme ce ea, reîntregită, s-a ridicat, în sfârşit, aievea, a lăsat cămaşa de noapte să-i alunece la podea şi, clătinându-se goală, a intrat, acum da, în baie, simţind că ceva îi şiroia între picioare, dens şi călduţ precum cerneala de calamar.

Lăsându-l în urmă pe bărbatul epuizat și cufundat în toropeală, înainte ca silueta ei întunecată să închidă uşa în urmă-i, s-a uitat în sfârşit în oglindă, copleșită de durere, însă mândră. Mândră de ea însăşi, deoarece atât cât durase consumarea carnală a căsătoriei — deși altă prezenţă virilă îi tot dăduse târcoale în minte, mânată de pofte animalice, cu chipul maltratat şi cu o mână bandajată —, ea izbutise să-şi ţină capul la distanţă, neîngăduind nici gândului, nici dorinței să poftească între cearşafuri alt bărbat care, deşi purta același nume, nu era același Luciano Barona căruia îi jurase în faţa părintelui Casiano respect şi fidelitate.

53

După ziua cea mare, apartamentul devenise un talmeş-balmeş, dar încăperile erau mici şi mâinile lui Remedios, rapide: nu se făcuse încă zece, când îşi terminase treburile. Făcu atunci un pachet din rochiile înflorate şi rochia de mireasă cu poalele murdare, hotărâtă să le ducă pe toate la spălătorie ca să le redea prestanţa pe care o avuseseră înainte, când fetele îşi aleseseră toaletele pentru nuntă în magazinele acelea unde le condusese mirele într-o după-amiază de sâmbătă, luându-le prin surprindere, prima oară în viaţa ei când Remedios văzuse atâtea confecţii într-un loc şi atâta lume cumpărând şi descoperise existenţa păpuşilor acelora buimace pe care le numeau manechine.

Ieşi din casă cu grămada de rufe sub braţ şi răsuci cheia de trei ori în uşă, amintindu-şi ce teamă îi fusese când urcase pe scara rulantă a magazinului, Nortons se numea, înăbuşindu-şi un strigăt şi agăţându-se de fete cu degete precum cârligele; îşi aminti şi că refuzase să aleagă un costum care să nu fie negru, din pricina doliului, că se împotrivise categoric să rămână în jupon într-o cabină ca să-l probeze… „Dar a meritat osteneala“, se gândi în timp ce cobora treptele. Cum să nu fi meritat, cum să nu.

Nu-i păsă de petrecere nici cât negru sub unghie: nici dansurile ***paso-doble***, nici felicitările, nici tortul de bezea cu două etaje nu-i treziseră vreo emoţie, cu toate că niciodată în viaţa ei nenorocită nu se văzuse înconjurată de atâtea mâncăruri fine. Pentru ea, importante erau lucrurile importante, adică ceea ce se cade: căsătoria, legătura indisolubilă care-i asigurase fiicei sale pentru toată viaţa un bărbat, un acoperiş deasupra capului, provizii în cămară şi câţiva ***duros*** în portmoneu; acordul semnat cum trebuie, s-o apere de nepoftiţii care voiau s-o pipăie, îi şopteau prostii şi îi propuneau porcării. „Un bărbat

aduce noroc“, îi spuneau în scrisoarea lor vecinele din casa mare din Málaga. Câtă dreptate aveau, oftă. Câtă dreptate, Dumnezeule.

Cu toate că aici, la New York, lucrurile erau diferite, reflectă Remedios cu înţelepciunea ei practică. Aici, îşi zise, oprindu-se pe coridor, se pare că lumea poate ieşi la liman mai uşor; se pare că nu eşti condamnată pe viaţă pentru că ai avut nenorocul de a te naşte unde te-ai născut. Aici, conchise, e ca şi cum toată lumea poate ajunge mai uşor la o viaţă mai bună.

Îmbătându-se pentru întâia oară cu acel American Dream, care de mai bine de două secole atrăgea vapoare cu imigranți din întreaga lume, Remedios era atât de mulțumită de nunta Victoriei, încât mintea ei începu să țească planuri în vreme ce ea cobora ultimele tronsoane ale scării, punându-şi ideile în ordine treaptă cu treaptă.

Când ajunse în stradă, se îndreptă într-o direcţie diferită de cea pe care o avusese în minte când ieşise din casă. Se va duce la spălătoria Irigaray mai târziu, nu era nicio grabă: altă problemă începea să o preseze.

— O zi bună să vă dea Dumnezeu, o caut pe sora Lito, zise când intră în bucătăria mare de la Casa María, fără a se adresa cuiva anume.

Îi răspunseră la salut două călugăriţe şi una dintre tinerele care mestecau în oalele comune, iar restul îşi văzură de ale lor, în timp ce ea înainta.

— Păi bine, doamnă Remedios! Dumneavoastră, aici? Tocmai îmi aminteam ce bine a ieşit totul ieri…

În fața ei se afla sora Lito, cea dintotdeauna, fără văl, cu acelaşi păr grizonant, ciopârţit, şi aceeaşi privire de iepuroaică bătrână, poate ceva mai însufleţită. Fredonând în glumă, începu să se legene caraghios în ritmul lui ***Ay, mamá Inés, Ay, mamá Inés***… Dar se opri curând, îndată ce blestemata de durere în coaste n-o mai lăsă să continue.

— Tocmai despre asta vreau să vă vorbesc, soră.

— Vă ascult.

— Am o rugăminte la dumneavoastră, dar înainte trebuie să-mi spuneţi adevărul despre cum stă treaba.

Îşi luă câteva secunde.

— Merge, răspunse morocănoasă.

Remedios trase adânc aer în piept, vrând parcă să adune în plămâni curajul necesar ca să vorbească mai departe.

— Uitaţi, soră, eu la judecăţi şi la hârtii nu mă pricep. Nici la judecăţi, nici la hârtii şi aproape că la nimic, pentru că sunt analfabetă şi cu greu îmi ajung degetele de la mâini ca să număr până la zece. Însă am cugetat…, zise ea, lovindu-se cu degetele în cap. Și știu bine ce vreau pentru fetele mele.

Călugăriţa îşi arcui sprâncenele într-o expresie întrebătoare.

— În două cuvinte vă spun, veţi vedea. Singurul lucru de care am nevoie, acum că am aranjat-o pe cea mare, e să le găsesc soţi celor mici. Şi dacă e posibil, bărbaţi care să fie mai în vârstă decât ele cu câţiva ani buni, ca Luciano, nu orice măscărici fără căpătâi, mă înţelegeţi?

— În fine, doamnă Remedios, mie mi se pare că ele ar trebui să fie cele care…

Văduva ridică palma.

— Dar n-aţi văzut-o pe Luz ieri, fâţâindu-se în faţa întregii lumi, dând din fund ca o… ca o…?

Maica Lito încercă să o întrerupă din nou, dar Remedios se aprinsese.

— Nu ştiu ce pune aia la cale, dar în ultima vreme e tare ciudată. Şi la fel cealaltă, Mona; cine ştie cu ce umblă fetele astea. Şi nu-mi place, nu-mi place, zise apăsându-și palma pe inimă, o simt aici…

Sora Lito scoase o ţigară din pachetul pe care îl avea pe masă şi-o duse încet la gură.

— Şi singura soluţie pe care o vedeţi dumneavoastră pentru ca fetele să-şi bage minţile în cap sunt nişte soţi care să le ţină în frâu, nu? întrebă cu ironie, frecând un chibrit de cutie.

— E la fel de limpede ca apa sfinţită, soră, răspunse Remedios, în vreme ce pe călugăriță o apucase un acces de tuse când trăsese prima oară din ţigară. Şi vă spun, tocmai pentru asta sunt aici, ca să vă rog să mi-i căutaţi dumneavoastră.

Considerând rezolvată prima sarcină, Remedios străbătu porțiunea de trotuar care despărţea Casa María de spălătoria soţilor Irigaray cu legătura de rufe sub braţ; o bucată din trena rochiei de mireasă scăpase din maldărul de haine şi atârna ca un drapel alb care cere pace, dar atât de absorbită era de ale ei, că nu-şi dădu seama.

Nu era obişnuită să meargă singură pe stradă; aproape întotdeauna o însoțea una dintre fete, dar în dimineaţa aceea se simţea altfel, mai sigură, mai hotărâtă: cu o nuntă dusă la capăt şi alte două solicitate, temerile cotidiene păreau să i se fi spulberat ca bulele săpunului gras cu care spăla zilnic vesela în chiuveta de la El Capitán. În ziua aceea n-o mai speriau maşinile care alteori i se păruseră diabolice, nici furgonetele care o înspăimântau cu claxoanele lor stridente, nici căruţele curierilor, care se hurducăiau trase de nişte cai ce i se păreau întotdeauna uriaşi.

În vreme ce văduva lui Emilio Arenas îşi vedea de drum, mulțumită de propria hotărâre, străină de forfota străzii, sora Lito, îngropată între cărţile şi hârtiile ei, se rezemă de spătarul vechiului ei fotoliu şi îşi duse o mână la abdomen, cu un gest de durere. Şi dacă Remedios avea dreptate, oricât de incultă şi naivă era biata femeie? Poate că scara ei elementară de valori nu era pe de-a-ntregul greşită, se gândi; poate că nişte soţi de încredere, dispuşi să-şi protejeze cu orice preţ tinerele soţii erau cea mai bună soluţie pentru fetele acelea, a căror cauză devenea din ce în ce mai încurcată pe

măsură ce treceau zilele. Călugăriţa nu le spusese nici mamei şi nici fetelor, dar nimic nu mergea cum ar fi trebuit în problema indemnizaţiei, ci mai degrabă pe dos. Procesul se derula cu încetineală, complicaţiile cu autoritatea portuară şi compania Trasatlántica deveneau infinit mai mari decât prevăzuse. Iar din ziua în care Victoria îl înfruntase la El Capitán, iar Barona îi dăduse un pumn ca s-o apere pe fată, Mazza, avocatul, le declarase război pe viață și pe moarte. În tribunale şi pe plan personal, o să vedem cum îşi va lua revanşa; călugăriţa nu o ştia cu certitudine, dar anticipa. Ba chiar, cu toate că fetele o treceau sub tăcere, poate că el îşi extinsese hărţuirea.

De aceea sora Lito, a cărei misiune fundamentală în viaţă fusese să le ajute să se descurce singure pe tinerele cele mai defavorizate, ea, care luptase întotdeauna ca să nu li se dea peşti, ci să le înveţe să pescuiască, o dată în viaţă zăbovi gândind că poate în împrejurarea aceea se înşelase de la început până la sfârşit, iar cele trei surori nu aveau nevoie decât de o umbrelă care să le apere de vitregiile vremii, un scut protector. Altă dată, călugăriţa ar fi luat-o peste picior pe mamă, ar fi ţipat de trei ori la ea, după care ar fi instruit-o, menţionând concepte fundamentale, precum „demnitate“ şi „respect“. Acum, cu tot regretul, se îndoia de tot ce până atunci considerase drept imuabil.

Între timp, cât zăbovea călugăriţa îngândurată, aşteptând să-i treacă durerea aceea intensă care o supăra din ce în ce mai mult, Remedios cea mereu timidă, care în dimineaţa aceea prinsese curaj să-şi formuleze cu hotărâre intenţiile în legătură cu fetele cele mici, intra cu pas ferm în spălătoria unde mezina îşi câştiga modestul salariu.

54

— Ziua bună să ne-o dea Dumnezeu, rosti, sincronizându-şi cuvintele cu sunetul clopoţelului de pe lintou. Soţii Irigaray o primiră cordiali, rotofei şi înfierbântaţi ca întotdeauna, ea cu halatul ei alb, el cu mânecile suflecate şi cu părul creţ şi încărunţit răsărindu-i din cămașa descheiată la guler.

— Vă aduc asta, anunţă Remedios, așezând pachetul pe tejghea.

Proprietarul apucă legătura cu braţele sale păroase.

— Fiți fără grijă, doamnă Remedios, că vi le facem iar ca noi, o să vedeți.

— Vai, bine-ar fi, bine-ar fi, îl întrerupse nevastă-sa. Bine-ar fi ca fata dumneavoastră să poată să se îmbrace din nou mireasă şi să avem parte de-o petrecere la fel, ţinând cont că ieri ne-am distrat atât de bine…

Se întreţinură vreo două minute, până ce intră o nouă clientă.

— Spuneţi-i fetei să iasă un moment, fiţi amabili, îi rugă Remedios înainte de a-şi lua rămas-bun. Să vedem dacă ne hotărâm ce mâncăm, că azi n-am deschis El Capitán…

Soţul şi soţia schimbară o privire.

— Nu-i aici.

Remedios se încruntă.

— Cum adică, nu-i aici?

Lăsară să se scurgă câteva clipe, dându-și seama că era ceva de care mama angajatei lor nu avea habar.

— Am întrebat, insistă Remedios cu acreală, de ce fata mea nu-i aici.

Cei doi se priviră din nou.

— Azi-dimineață ne-a cerut liber.

— Să se odihnească după nuntă, a zis. Cu atâta treabă…

În aer plutea o tăcere stânjenitoare, amestecându-se cu aburii şi cu mirosul de detergent.

— Da…, murmură văduva după câteva secunde. Şi se întoarse, gata să plece, ascunzându-şi cu greu descumpănirea. Dar nu ajunse să atingă bara de cupru de la uşă, că se întoarse iarăşi. Face des asta?

Nu părură să înţeleagă. Sau se prefăcură că nu o înţeleg.

— Vă întreb dacă vă cere des voie s-o şteargă.

Ridicară amândoi din umeri, reflectând dacă să fie sinceri sau s-o acopere pe Luz.

— Da' de unde, femeie, o lămuri el, încercând să sune împăciuitor. E o fată minunată, muncitoare ca nimeni alta; puteţi fi mândră, staţi liniştită.

— Da…, murmură văduva din nou.

— Uitaţi, întări soţia, ca să-i scoată în evidenţă virtuţile, de când ne-a propus să lucreze cu jumătate de normă, n-a mai pierdut nicio… nicio…

Expresia care se zugrăvi pe chipul lui Remedios o făcu pe ***doña*** Concha să-şi coboare vocea până ce abia se mai auzi.

— Jumătate de normă, aţi spus? întrebă mama, încruntându-şi şi mai mult sprâncenele. Ea v-a cerut să lucreze mai puţine ore, asta vreţi să-mi ziceţi?

Trecură câteva secunde până când ***don*** Enrique răspunse ursuz:

— Ceva de felul ăsta.

Răspunsul sobru n-a fost de ajuns. Remedios insistă înfierbântată, ridicând vocea:

— Cum adică ceva de felul ăsta?

— Cam acum o lună ne-a propus să o lăsăm plece la două. Geamul de la uşă zdrăngăni primejdios când văduva părăsi spălătoria, murmurând blesteme şi reproşuri. Optimismul cu care ieşise în stradă în dimineaţa aceea i se spulberase, fărâmiţat în mii de cioburi, ca atunci

când, la bucătărie, îi aluneca o farfurie din mâini şi se spărgea pe podea. În ziua aceea, pentru prima oară de când pusese piciorul în lumea aceea stranie, se trezise înfruntând viitorul cu o urmă de speranţă, însă realitatea tocmai o punea la punct, făcând-o să se simtă din nou la fel de nenorocită ca în fiecare zi. Viitorul fetelor trecu numaidecât pe planul al doilea, prezentul redeveni o prioritate, iar ce se întâmpla în preajma ei, o problemă concretă: cea mai mică dintre fiicele ei o trăgea pe sfoară cu o neruşinare jignitoare, îşi neglija obligaţiile şi îşi petrecea jumătate din zi în oraş. Dumnezeu ştie pe unde. Dumnezeu ştie cu cine.

În momentul acela, scopul ei de căpătâi deveni să afle până unde ajungeau minciunile lui Luz. Unde dispărea de câteva săptămâni dracul acela de fată, se întrebă indignată femeia. Cu cine umbla de la două până la ora cinelor târzii la cârciumă, când nu mai erau clienţi şi mâncau toate ce prisosise. Două seri pe săptămână se ducea, chipurile, la La Nacional să facă repetiţii pentru ***zarzuela***, dar Remedios ştia că acolo nu începeau mai devreme de şapte, pentru că mulţi participanţi veneau după lungi zile de muncă din toate colțurile orașului. Nu ştiuse nici de faptul că încasa un salariu mai mic pentru că lucra mai puţine ore, întrucât Mona se ocupa de bani şi ţinea socotelile.

Hotărî atunci să traverseze spre Casa Moneo; ştia chiar de la Luz că una dintre angajate participa la rândul ei la ***zarzuela***; într-acolo se duse fără să stea pe gânduri, să încerce să afle mai multe. Mânioasă, strângând din dinţi, cu mâinile încrucişate ferm pe piept şi cu papucii ei uzaţi de purtarea zilnică, coborî de pe trotuar şi dădu să traverseze strada fără să se deranjeze să se uite într-o parte şi în alta. O camionetă frână la două palme de ea, puţin lipsi să n-o calce. Roţile scrâşniră, trecătorii din apropiere întoarseră alarmaţi capetele, încărcătura de lăzi de sticle de Seltz, adică de sifon, cum se spunea în ţara ei, se

ciocni cu zgomot şi se clătină periculos, în vreme ce şoferul, furios, scoase capul pe fereastră şi o făcu cu ou şi cu oţet în italiană. „Morţii mă-tii, nenorocitule!“, îi strigă ea drept răspuns. Şi îşi văzu hotărâtă de drum până pe celălalt trotuar, străină de ce se petrecea în jur şi de forfota străzii, care deodată i se păru aşa cum o percepuse mereu: agresivă, ameninţătoare, ostilă.

— Bună ziua, doamnă Remedios!

Înconjurată de ***morcillas***, ***sobrasadas*** şi de cârnaţi lungi, proprietara Casei Moneo o salută cu bunăvoinţă din capătul magazinului de îndată ce o văzu intrând.

Fără măcar să răspundă, văduva îşi făcu loc printre cliente aproape împingându-le. Odată ajunsă în faţa doamnei Carmen, îi lansă întrebarea de parcă ar fi aruncat cu pietre.

— Rosalía, aşa o cheamă pe fată, da, încuviinţă femeia din Sestao de după tejgheaua de marmură. Iat-o, e cea care trebăluieşte chiar acum cu balanţa, cântăreşte boiaua de ardei, adăugă, arătând-o cu bărbia.

Angajata o urmă pe Remedios, ștergându-și de șorț praful roșu de pe buricele degetelor. Deşi ***doña*** Carmen Barañano îi propusese să stea de vorbă în partea din spate a magazinului, văduva preferă strada.

— Fata mea mai vine la repetiţii? o întrebă fără ocolișuri îndată ce ieşiră din magazin.

Tânăra o privi stânjenită pe femeia aceea cu chip prelung, păr strâns bine în coc şi expresie înăcrită.

— Fata dumneavoastră e Luz?

— Aia.

— Păi…

Şovăi, nu ştia în ce măsură îşi pune prietena în încurcătură dacă spune adevărul.

— Păi ce?

— Păi e mult de când n-am văzut-o.

Mai precis, din ziua când o lăsase să folosească telefonul.

— Ea apare în ***zarzuela*** doar la început, iar repetițiile pentru partea aia s-au terminat.

Remedios o ţintui cu ochii mijiți; înfricoşată, fata băgă de seamă că îi tremură buza de jos.

— Fata dumneavoastră e o artistă foarte bună, doamnă, zise aproape în şoaptă, încercând să adauge o notă pozitivă, care să mai însenineze chipul înnegurat al mamei. Îşi interpretează desăvârşit rolul, pare o profesionistă…

Însă Remedios nu o mai asculta, ridica din umeri, începea să se închidă în sine. Fără să-i mai adreseze niciun cuvânt angajatei, se întoarse. Nici „mulţumesc“, nici „bine“, nici „la revedere“.

Măcar înainte, când vreuna dintre ele călca alăturea cu drumul, se găsea întotdeauna cineva să-i dea de veste, cu sau fără bune intenții. Vecinele, familia, cumetrele Mamei Pepa, vreo bârfitoare de la orice colţ de stradă din cartier sau primul gură-spartă care trecea pe la poarta ei. „Ai grijă, Remedios, o avertizau, că ălei mari îi dă târcoale un domnişor cu aer de neruşinat“; „fii cu băgare de seamă, femeie, că pe-a mijlocie au văzut-o cam dezmăţată“; „fii atentă, că fetei îi place tămbălăul“; „stai mereu cu ochii pe ele, că toate trei pot să-ţi pricinuiască o supărare când nu te-aştepţi“.

„Dar nimic nu e la fel în oraşul ăsta blestemat“, se văicări morocănoasă, cu voce tare în mijlocul străzii. „Aici fiecare îşi vede de ale lui şi nu vine nimeni să te anunţe şi să-ţi dea sfaturi“. „Dracu’ să te ia, Emilio Arenas“, blestemă, amintindu-şi de răposatul ei soţ. Şi îşi şterse lacrimile cu pumnii, îndreptându-se spre apartamentul gol. „Dracu’ să te ia pe tine şi pe toţi cei din neamul tău, că nu ţi-a păsat niciodată de noi, că ne-ai târât până aici.“

Când începu să urce treptele, simţi până în măduva oaselor o singurătate abisală.

PARTEA A PATRA

55

Mona îi însoţi pe proaspeţii căsătoriţi până la ieşirea din El Capitán; îndată ce se văzură la uşă, departe de urechile mamei, îi anunţă ce hotărâse.

— Trebuie s-o scoatem de aici. Măcar trei zile, începând de poimâine, când eu şi Fidel avem de gând să începem renovarea. Să vedem ce pretext născocim, dar nu poate sta aici în timp ce vin tâmplari şi zugravi ca să schimbăm înfățișarea localului.

La curent cu proiectul cumnatei sale, Barona ar fi vrut să insiste că e o prostie, că una e ca New York-ul să le ofere imigranților posibilități să prospere prin muncă şi cu totul altceva să pretinzi ca visul nesăbuit al oricărui nebun să devină realitate. Dar îşi muşcă limba: îi promisese soţiei sale să nu-i pună Monei beţe în roate şi nu era cazul să se contrazică imediat ce sosiseră din scurta lor lună de miere.

— Şi dacă o luăm în Brooklyn?

Auzind cuvintele Victoriei, vânzătorul de tutun se crispă. Noaptea dinainte fusese cea dintâi pe care proaspăta lui soție o petrecuse în modestul apartament care începând de atunci avea să-i fie căminul, la etajul al doilea al clădirii de pe Atlantic Avenue, deasupra magazinului de tutun, una dintre numeroasele instituţii ale coloniei spaniole aflate în apropierea cheiurilor, la sud de Brooklyn Heights, o zonă segmentată de bulevard şi de Hicks Street, de străzile Henry, Joralemon, Court… Până atunci, Victoria fusese acolo doar de două ori: o dată când Luciano o dusese să-i arate cartierul şi altă dată cu maică-sa şi cu surorile, o săptămână mai târziu. Observase pe ascuns mobilele şi lucrurile celeilalte neveste, piesele de mobilier şi fleacurile pe care răposata Encarna le adunase de-a lungul anilor. Măcar hainele nu mai

erau, pentru că Luciano avusese grijă să le ducă puţin înainte de nuntă la parohia din apropiere, Virgen del Pilar. Chiar şi aşa, din pricina grabei sau a neatenției involuntare a bărbaţilor față de amănuntele mai mici sau mai mari, se mai iveau prin colţuri o mulţime de lucruri străine. Un şorţ agăţat în spatele uşii de la cămară, o cutie cu bigudiuri, o trusă de cusut, unde femeia păstrase, printre papiote de aţă, un pachet cu scrisori de la ai ei.

Să se simtă mai puţin intrusă în casa aceea a fost unul dintre motivele care o împinseseră pe Victoria să prindă din zbor şansa neaşteptată pe care i-o oferise soră-sa; prezenţa mamei ei în Brooklyn ar ajuta-o, fără îndoială. Dar era lucrul cel mai puţin important; exista o cauză mai puternică, mai tulburătoare.

Cu o zi înainte, se făcuse aproape şapte seara când cuplul sosise din scurta şedere în Las Villas, firește, fără să anunţe: nimănui nu-i trece prin cap să dea de ştire altora când se întoarce acasă. Îndată ce deschiseră uşa, îşi dădură seama că apartamentul nu era gol. Billie Holiday cânta la radio „No Regrets“, între ferestrele deschise circula un curent de aer, se zăreau semne de viaţă. Pe măsură ce înaintau, alte mărturii le ieşiră în cale. Un sacou aruncat neglijent pe un scaun, miros de pâine prăjită. În capăt, în bucătărie, el.

Era Chano, cu chipul lui rotund mai vindecat şi cu ochiul drept ceva mai deschis, dar lăsând să se vadă semnele clare ale ultimului meci. Între pereții casei unde crescuse, mâncând un sandviş cu brânză, şuncă şi ou, cum făcuse de atâtea ori în copilăria şi tinereţea lui, bând relaxat o bere în vreme ce asculta o emisiune muzicală de la NBC şi citea cronicile sportive din ***New York Herald***. Fără să aştepte pe nimeni, desculţ, cu cămaşa descheiată peste un maiou, lăsând să i se întrevadă bustul de boxer de categorie mijlocie, călit în sute de antrenamente şi meciuri.

Avu o reacție de pură descumpănire: nu-și imaginase că se vor întoarce atât de repede. În schimb, Luciano se lumină la faţă. În vreme ce fiul său dădea radioul mai încet, amuțind vocea întretăiată a cântăreței de jazz, el se apropie și îi răvăși părul șaten, de parcă era și acum copilul de odinioară. Apoi își lăsă afectuos mâna pe umărul lui Chano; în felul acesta, îi transmitea afecțiune paternă, dar și îl împiedică fără voie să se ridice de pe scaun, în vreme ce îl sâcâia cu întrebări la care tânărul răspundea bolovănos şi monosilabic. Între timp, Victoria aștepta lângă ușă fără să scoată un cuvânt; purta încă pălăria grena peste părul brunet, lăsat liber și tuns mai scurt, cu trupul mlădios ca spicul de grâu și ochii mari, neștiind că răspândește întotdeauna o lumină năucitoare, simţindu-se o venetică, dorindu-și să se prefacă în fum.

— Dar vino, vino, scumpa mea, intră, nu sta acolo…, o îndemnă vânzătorul de tutun când îi observă prezenţa la distanţă.

Pe când tatăl se întorcea spre ea, îndemnând-o să li se alăture, Chano o țintui din nou cu privirea aceea a lui; la fel ca la banchet, părea s-o întrebe confuz şi fără cuvinte „de unde ai răsărit, femeie, ce cauți tu aici?“. Ea i-o susţinu câteva clipe doar; apoi, tulburată, își aruncă ochii la chiuveta plină de farfurii murdare.

— Lasă sandvişul ăla, pregătim imediat ceva, insistă Luciano, pe de-a-ntregul străin de schimbul de priviri. Sau putem să mergem toţi trei în vreun loc, poate la ***trattoria*** tatălui prietenului tău Ricco, să mâncăm ***spaghetti all'amatriciana***, care-ţi plăceau atât de mult când erai copil şi aşa cunoaşte și Victoria cartierul, sau poate…

Chano ridică un parapet de pretexte ca să se fofileze: „sunt aşteptat, o obligaţie, ***maybe*** mâine…“. Mişcările lui se mai auziră în casă doar câteva minute; apoi, în timp ce Victoria îşi agăţa cele câteva haine în dulapul mare şi gol din

dormitorul celeilalte femei, îi auzi pe tată și pe fiu luându-şi rămas-bun, apoi zgomotul sec al uşii pe care Chano o închise în urma lui.

Nu fu în stare să se abţină. Cu o bluză într-o mână şi un umeraş în cealaltă, se duse în vârful picioarelor la fereastră. Îşi strecură capul între geam şi perdea, îl văzu ieşind, îi contemplă spatele puternic şi vânos, paşii mari şi atletici, gâtul ferm, ceafa. Se însera, era o temperatură plăcută, nu-şi pusese haina şi mergea repede, cu mâinile în buzunarele de la pantaloni. Când ajunse la intersecția cu Court Street, înainte de a o lua la stânga, se întoarse şi îşi ridică privirea; ea se retrase imediat. Imposibil să ştie dacă o văzuse sau nu.

În cele din urmă cinară în doi, nişte omlete simple cu puţină carne, însoțiți numai de clinchetul tacâmurilor atingând farfuriile cu margini înflorate ale bietei Encarna, aşezaţi faţă în faţă la masa din sufrageria aceea întunecată, în jurul căreia familia Barona se adunase de atâtea ori, înainte ca fiul să-şi ia zborul, să-şi frângă până şi sufletul în ringuri, înainte ca boala s-o devoreze pe mamă şi înainte ca Victoria, fără să şi-o propună, să stârnească în tatăl rămas văduv sentimente primordiale. Din când în când schimbau o frază sau un zâmbet abia perceptibil, nimic mai mult. Se culcară devreme şi îndeplinră datoria sfintei căsătorii în felul care începea să devină obişnuit: el înfocat și ea absentă. Nu mai era nimic de făcut și se lăsase noaptea, așa că nu puteau decât să doarmă.

Copleşit şi satisfăcut, Luciano căzu frânt imediat. Victoria, în schimb, nu reuși să adoarmă. Stătu întinsă alături de vânzătorul de tutun, de a cărui îmbrățișare posesivă izbuti cu greu să se elibereze, în vreme ce scurgerea orelor semnala apropierea zorilor prin umbrele palide care pătrundeau din stradă. Foarte rar auzi o mașină trecând în direcţia cheiurilor, sau poate venind de

acolo; în restul timpului, nu avu altă companie decât pe ea însăşi.

Era aproape trei dimineaţa când auzi cheia în uşă. Neclintită, cu ochii aţintiţi în tavan şi la fel de trează ca în amiaza mare, îl simţi intrând; parchetul trosnindu-i sub pași, în ciuda strădaniei lui de a înăbuşi zgomotul, uşa de la baie închizându-se, urina căzând cu zgomot pe porţelanul WC-ului, apa năvălind din rezervor, drumul până în dormitor, scaunul pe care îl târî pe podea şi apoi se opri brusc, conştient de zgomot, liniştea în timp ce se dezbrăca, scârţâitul somierei când se lăsă în pat, tăcerea încordată care se așternu.

Cât timp dură totul, Victoria stătu țeapănă ca un catarg care susţine drapelul: cu gâtul uscat, intuind prezenţa masculină de cealaltă parte a peretelui, imaginându-şi-l în penumbră. Ba chiar i se păru, din când în când, că îi aude respiraţia.

Din toate aceste motive, pentru că la propunerea Monei de a o îndepărta pe maică-sa ca să renoveze El Capitán văzuse cerul luminându-se după noaptea lungă şi înnegurată, Victoria propuse s-o ia numaidecât la ei: nici poimâine, nici mâine. Astăzi, acum. Avea nevoie să risipească tensiunea din acel triunghi cu orice preţ, îi trebuia în casă o prezență care să-i scoată toate astea din cap, care s-o ajute să nu-şi piardă mințile.

56

Stăteau în fața localului, vorbind însufleţite; mama era înăuntru, singură, nu era bine să-i stârnească bănuielile. Victoria stăruia. Mona spunea că totul se întâmplă prea repede, Barona asculta din ce în ce mai neliniştit. Sosirea lui Luz întrerupse discuţia în contradictoriu.

— Şi tu ce ţi-ai făcut la păr? Lasă-mă să te văd. Ce-i cu sprâncenele astea? Unde-ţi sunt sprâncenele, toanto?

În loc de un salut firesc, întrebările acelea pe un ton ridicat, pline de uluire au fost reacţia Victoriei când văzu noua versiune a mezinei. Părul şaten devenise roşcat şi îşi pensase sprâncenele până ajunseseră două linii fine şi arcuite, care păreau pictate cu un penel.

Ca întotdeauna când ceva nu o interesa, Luz evită cumva subiectul. „Nimic, prostii de-ale mele, povestiţi-mi voi cum a fost călătoria, cum a mers totul…“ Nu se văzuseră de câteva zile, de când cuplul plecase la Las Villas, de când ea, în aceeaşi dimineaţă de după nuntă, ceruse voie la spălătorie să-şi ia toată ziua liberă.

Cu câteva săptămâni înainte, îi răspunsese afirmativ lui Frank Kruzan, agentul de talente: un „da“ stânjenit, şovăielnic şi imprudent, dar la urma urmelor un „da“. Îi accepta propunerea, voia ca el s-o transforme într-o fată asemenea celor din fotografiile de pe peretele lui. Fără castaniete, fără ***mantones***[27] şi fără ***peinetas***[28]. O artistă modernă, la modă, ca americancele adevărate.

Din clipa aceea, lucrurile se precipitară pentru mezina Arenas, devenind un tumult de emoţii, fereli, plecări şi sosiri. Le ceru soţilor Irigaray să-i scurteze ziua de muncă, începu să mănânce mai puţin şi să mintă. Kruzan îi alese un profesor. Îl chema Revuelta și era un cubanez afectat şi foarte slab, cu pielea de culoarea cafelei cu lapte, care avea o ***school of dancing*** pe West 109th Street, o

sală enormă cu pereţii scorojiţi, într-o clădire care la vremea ei trebuie să fi fost o reşedinţă destul de acceptabilă şi care acum era în pragul demolării. Fără știrea celor din jur, Luz începu să se ducă acolo în fiecare după-amiază ca să înveţe repede paşii şi mlădierile rumbei şi ale altor ritmuri tropicale, să-și însușească noţiuni de carioca şi ***peabody***, tango şi foxtrot.

„La început o să fii ***chorus girl***, membră a corului, fată din ansamblu“, o preveni Kruzan în primele zile de lucru; „apoi o să încerc să te introduc în corpul de dans al unei mari orchestre şi, în scurt timp, o să faci saltul. O să treci la un ***musical*** de pe Broadway, unul de calitate, ***we'll see***, sau poate încercăm în vreun club, Stork poate, sau Kit-Kat sau El Morocco, dacă avem noroc; curând vom putea să ne gândim la cinema… Uită-te la fata lui Eduardo Cansino, un compatriot de-al tău, alt imigrant sărac din colonia spaniolă, care a venit aici în tinerețe cu tatăl lui şi cu fraţii, în căutarea unui viitor. S-a căsătorit cu o irlandeză, şi-a botezat fata Margarita del Carmen şi a învăţat-o de mică să danseze flamenco, până acum, când ea a ajuns pe mâinile potrivite, şi-a lăsat baltă tatăl şi s-a reinventat. Şi-a scurtat prenumele, şi-a luat numele de familie al mamei dinainte de căsătorie, şi-a vopsit părul negru în culoarea focului şi a cerut să i se retragă linia părului, folosind o tehnică nouă, ca să confere mai multă amploare frunţii şi privirii; începe să facă filme la Los Angeles sub numele de Rita Hayworth, şi să nu crezi că e mult mai frumoasă sau are mai multă graţie decât tine…“.

Luz înghiţi totul de parcă ar fi dat pe gât o licoare magică, o băutură care o stimula şi, în același timp, o zăpăcea la cap. Nu se îndoi de toate perspectivele acelea promiţătoare, nici nu se gândi în ce măsură era implicat acel Frank Kruzan în adevăratul show-business ca să-i poată hotărî paşii din viitor cu o asemenea precizie. În nesfârșita ei

naivitate, nu se întrebă de ce omul acela, care susținea că e un nume în lumea spectacolului, nu mai reprezenta în momentul acela pe nimeni în afară de ea, sau de ce se tocmea pentru a obține de la cubanezul Revuelta un preț mai mic la cursurile de dans; nu află nici că tocmai își mutase biroul fiindcă fusese dat afară din sediul anterior pentru neplata chiriei.

Iar când se cunoscură mai bine, fiecărui compliment la adresa graţiei şi înzestrărilor mezinei Arenas i se adăugă o mână care pătrundea în decolteul bluzei, îi pipăia fundul sau îi urca pe coapse pe sub fustă, fiecărei promisiuni de viitor splendid i se alătură o gură flămândă care îi căuta buzele, iar fiecare așa-zisă perspectivă de succes veni însoţită de un trup înfierbântat care se freca de al ei. Luz închise ochii, strânse din dinţi, îşi înfipse unghiile în palme şi îl lăsă. Crezu, sau preferă să creadă, că era normal şi corect, că aşa mergeau lucrurile în ţara asta între un impresar şi o aspirantă, în formidabila lume a adevăraţilor artişti. Crezu că toate acelea erau fireşti.

Până în ziua nunţii Victoriei cu Luciano, când Roig, dirijorul micii orchestre, o pofti să se remarce cu ***Ay, mamá Inés*** în faţa tuturor invitaţilor. De la primele acorduri, Luz ghici că era cererea lui Frank Kruzan şi se simţi trădată, căci ei doi nu vorbiseră niciodată despre asta. „O să văd eu cum îmi anunţ familia“, îi repetase ea insistent, „o să găsesc eu momentul potrivit“. O necăjea să-şi dea seama cât de mult îşi va dezamăgi sora, care visa la night-club. Spera să-l poată convinge pe Frank să-i îngăduie să nu o lase baltă pe Mona şi, în felul acesta, să poată strecura printre noile ambiţii și un număr la El Capitán, oricât de neînsemnat.

— ***No way, baby***. Ia-ți gândul de la asta, ţi-am spus de o sută de ori. Acum ai alte obiective, ştii bine.

Dar Luz voia să câştige timp; îşi făcea iluzii, credea că în cele din urmă va reuşi să-l lămurească şi îi va obţine aprobarea. Contrar naivelor ei pronosticuri, în schimb, pe Kruzan nu doar că îl duruse în cot de intenţiile ei, ci o mai şi pusese pe jar: silind-o să danseze în public o rumbă, o făcea să trezească bănuieli, trebuia să dea explicaţii şi nu mai exista cale de întoarcere.

De aceea, luni dimineaţa, după nuntă, ea îşi minţi şefii şi dădu fuga să-l caute: era îndurerată și furioasă. Nu-l găsi la birou, așa că se interesă în birourile alăturate dacă îi știe cineva programul, însă nimeni nu o înțelese, drept pentru care rămase să-l aștepte, lipită de ușă, dar nu sosi nimeni. După ore de zadarnică așteptare, ieşi să-l caute prin magazinele de muzică pe care le frecventa în Uptown, dar nici acolo nu dădu de el. Trebui să aibă răbdare până după-amiaza ca să-l găsească în locul dintotdeauna, în prag la studioul cubanezului. O aștepta fumând o țigară, rezemat de toc, cu părul umed deoarece abia se trezise, stând picior peste picior, proaspăt, înfumurat, la leghe emoționale depărtare de frământările ei. Deja istovită de drumuri, frustrată, înfierbântată, lihnită de foame, pornită împotriva lui, împotriva ei înseşi şi împotriva lumii, Luz nu izbuti să se stăpânească.

— Cine ţi-a dat voie, tâmpitule, să mă pui să dansez rumba în faţa mamei şi a alor mei? ţipă la el, lovindu-l cu palmele în piept.

El schiţă un fals gest de surprindere; apoi, împăciuitor, aruncă ţigara la pământ şi dădu s-o apuce de braţ cu delicatețe.

— ***Calm down, baby, let me explain***…

— Eşti un cretin şi un şarlatan, asta nu se face, nu aşa vorbiserăm!

Kruzan se justifică: „e cel mai bun mod să afle odată pentru totdeauna, trebuie să rupi relaţia asta de dependenţă cu familia ta, ele trebuie să ştie că tu ai alte aspiraţii, că n-o să iei parte la mizerabilul ăla de show…“. Dar Luz nu îi acceptă scuzele; nici

măcar nu păru să le audă şi continuă cearta aprinsă, revărsându-şi de-a valma tot zbuciumul pe care-l adunase în suflet.

— Da' cine te crezi tu? Cine te…? Cine…?

Fără alte explicaţii, căutătorul de talente îi urmărea chipul mânios, gesturile de furie, atitudinea aproape felină. Micuța Luz era mai frumoasă ca niciodată cu aerul acela sălbatic, se gândi; atât de dramatică, atât de sfâşiată. Se bucură în sinea lui și se mulțumi să aştepte, cu o expresie cinică în colţul buzelor, fără a încerca s-o împace, anticipând un deznodământ pe care-l cunoştea prea bine. „Toate sunt la fel", conchise Kruzan, mulțumit. „Toate. Trebuie doar să aştepţi."

Momentul sosi când pe ea începură s-o lase puterile, strigătele deveniră simple fraze întretăiate iar în ochi i se iviră lacrimi. „Eşti a mea", îşi zise. „Nu-mi mai scapi."

O prinse de încheieturi şi, repetând „linişteşte-te, ***honey***, linişteşte-te, linişteşte-te", o târî înăuntrul localului. Mulatrul Revuelta îşi termina lecţia cu trei femei blonde de patruzeci de ani care se sforţau fără nicio graţie pe ritmurile din Caraibe ale melodiei „Siboney"; Kruzan îi făcu un semn şi acesta, fără a înceta să dea din picioare şi din şolduri, încuviinţă: nu era nici prima, nici ultima oară când ei doi puneau la cale așa ceva. O conduse pe Luz în fundul salonului decrepit, acolo se afla zona privată a profesorului de dans, o încăpere îmbrăcată în tapet cu arabescuri aurii, decolorat şi pe jumătate smuls. Toată mobila consta într-un reşou aflat pe un birou, pachete de plicuri cu supă, o sobă de kerosen, teancuri de partituri şi un pat de scânduri.

„Cum mă aprind când te văd furioasă, ***baby***", murmură Kruzan, închizând uşa în urma lui. De data aceasta, îi vorbi în limba lui, dar totul era atât de evident, că nu mai fu nevoie de traducere. Descumpănită, slăbită de încordare şi de răbufnirea apăsătoare, Luz nu reuşi să reacţioneze.

Să plece, să rămână, să se calmeze, să ţipe, să se împace, să fugă… Posibilităţile i se învârteau înnebunite în cap, dar corpul nu i se clinti.

„Lucy, Lucy, Lucy, nu fi atât de crudă cu mine“, murmură el, plimbându-și gura umedă pe gâtul ei în timp ce o înghesuia în peretele care îi despărţea de muzică, de maestru şi de mişcările stângace ale americancelor. „Tot ce fac e pentru binele tău, ***sweetie***, am să fac din tine o stea, o divă“, îi şopti cu voce întretăiată, desfăcându-şi cureaua. „Toate ideile îmi vin în cap căutând ce e mai bun pentru tine, ***my love***“, spuse deschizându- şi şliţul. „Totul, totul, totul pentru tine“, şopti, trăgând de pantaloni și dându-i jos.

Ce s-a întâmplat după aceea a fost aspru, rapid, brusc, nestăpânit. Stând în picioare, Luz simţi mai întâi o durere pătrunzătoare, apoi o senzaţie ciudată de obstrucţie. Mâinile masculine îi striveau sânii, provocându-i o durere intensă, îşi dădu seama că propria-i ceafă se lovea de perete în ritmul împingerilor, auzi monedele zornăind în buzunarele pantalonilor lui căzuți în vine, mișcarea de du-te-vino frenetic și, în cele din urmă, sunetul gutural şi hârâit care îi ieşi lui Frank din gâtlej, ca şi cum s-ar fi frânt.

„Azi nu facem repetiţie“, îngăimă, desprinzându-se de ea printr-o mişcare de alunecare. „***You can leave now***. Şterge-o!“

Se întoarse pe 14th Street cu metroul, buimăcită, cu o usturime arzând-o pe dinăuntru şi alta mistuindu-i sufletul, ţinându-se de unul dintre mânerele care atârnau din tavanul vagonului, legănându-se la fiecare hurducătură, incapabilă să-şi oprească privirea la ceva anume, fără a izbuti să pună totul cap la cap. Urcă încet scara din staţia de ***subway***, cu capul în pământ. Ca şi cum ar fi lăsat-o puterile, ca şi cum n-ar fi vrut să aibă o destinaţie la care să ajungă.

Terasa pensiunii Morán a fost singurul loc în care îi trecu prin minte că ar putea să se refugieze;

tânjea s-o găsească acolo pe soră-sa, să i se arunce în brațe și să-și ascundă fața la pieptul ei, la adăpost, ca în nopțile furtunoase din copilărie, când dormeau împreună împărțind vechea saltea de paie.

— Se poate şti pe unde ai umblat toată ziua?

Strigătul furios al Monei o opri brusc. Era nervoasă şi tulburată, pregăteau ultimele repetiţii, încă nu sosiseră participanţii. Văzând-o pe Luz că intră, orbită de propriile-i preocupări şi străină de mâhnirea surorii, îi trânti morocănoasă o avalanşă de ordine şi de văicăreli nemiloase:

— Ia spune pe unde umbli, în ce te-ai băgat şi cu cine! Soţii Irigaray i-au spus mamei că de săptămâni întregi pleci de la lucru și, judecând după ce ai făcut ieri la nuntă, ştiu că înveţi să dansezi pe undeva, abia mai dai pe la terasă, ne duci de nas, de ce ne minţi aşa?

Fără îndoială, nu auzise niciodată proverbul care spune că nu există apărare mai bună decât atacul, dar în clipa aceea, speriată, confuză, incapabilă să se apere şi măcinată de descurajare, lui Luz nu-i trecu prin cap decât să se întoarcă împotriva Monei, urlând la rândul ei.

— N-am să-ţi spun nimic, pentru că n-am chef! Şi să ştii că n-am de gând să particip la rahatul ăsta de spectacol pe care îl montezi!

Fidel, năucit de ieşirea necontrolată a acelei Luz pe care o adora din ce în ce mai înflăcărat, ajunse lângă ele din patru paşi mari; până şi maestrul Miranda se ridicase în picioare, cu chitara în mână. Îşi ţinură toţi trei respiraţia, în vreme ce mezina Arenas ţipa sfâşiată:

— Eu am alte aspiraţii, am alte ambiţii, ca să ştii şi tu! Eu am talent, am stofă de artistă adevărată şi am… Am…

Aici, vocea începu să i se frângă.

— Am pe, pe, pe… Pe cineva care are încredere în mine şi, şi, şi… Și el are să-mi deschidă uşi ca

să cânt în locuri care merită cu adevărat, pentru că eu, eu, eu…

Nu o întrerupse nimeni; ea însăşi se opri o clipă, îşi înălţă bărbia şi, înghiţindu-şi cu greu lacrimile, cu falsă îngâmfare, trase ultimul glonţ.

— Eu merit mult mai mult.

Exact în momentul acela Mona îi arse o palmă zdravănă.

De atunci, cu aproape o săptămână în urmă, nu-şi mai vorbeau.

57

Nu o luară pe Remedios în Brooklyn atât de repede cum ar fi vrut Victoria, ci peste două zile. Şi îndată ce biata femeie plecă din cartier amăgită, începură serios lucrările la El Capitán.

Mesele şi scaunele fură îngrămădite prin colţuri, vesela şi ustensilele de bucătărie, acoperite cu hârtie de ziar ca să nu se umple de murdărie în vreme ce intrau şi ieşeau muncitori, distribuitori, artiştii care interpretau repertoriul şi o mulţime de vecini curioşi.

Aşa cum promisese, apelând la contactele şi la puținele sale economii, Fidel contribui cât îi fu cu putinţă la amenajarea localului. Doi tineri zugravi cunoscuţi de-ai lui începuseră să dea cu bidineaua, deşi folosind vopsea în trei culori diferite, cât reuşiseră să şterpelească de la blocul cu apartamente de lux unde lucrau; ar fi trezit bănuieli dacă luau mai multe cutii de aceeaşi culoare. Verde jad pentru faţadă, un portocaliu intens şi un turcoaz luminos pentru pereţii interiori: un talmeş-balmeş cromatic care avea să pară atrăgător. Mona tocmai discuta cu ei, când îl auzi pe Fidel strigând din uşă:

— Copertina! A sosit copertina!

Mona coborî de pe banca pe care se urcase ca să atârne un şir de steguleţe şi se îndreptă ca din puşcă spre uşă.

Iniţial, avusese intenţia de a nu o mai ajuta pe ***doña*** Maxi când o externaseră din spital, după tentativa de furt de la Macy's: dacă situaţia stânjenitoare în care o pusese când subtilizase ceasul o făcuse pe sora mijlocie să nu-și mai dorească să lucreze pentru ea, zilele de internare în spital o aduseseră pe Mona în pragul disperării. O convinse doar propunerea nepotului ei:

— Vă dublez salariul dacă rămâneţi, îi zise el. Dar fără ca ea să afle, vă rog.

— De ce? întrebă Mona tulburată. Puteţi să găsiţi pe altcineva pentru aceeaşi sumă, ba chiar pentru şi mai puţin, dacă le strângeți nițel cu ușa.

Răspunsul fu o minciună, chiar dacă ea nu bănui.

— Din simplul motiv că am încredere în dumneavoastră. Puţin îi păsa tânărului doctor de încrederea în felul cum o trata Mona pe mătuşa lui, avea cu totul alte interese: s-o aibă aproape devenise pentru César Osorio o bucurie neaşteptată. Orele de lucru în clinica lui Castroviejo se scurgeau acum pentru el cu o încetineală exasperantă între cornee, pupile şi cristalinuri: râvna profesională care îl motiva înainte aproape că devenise o piedică împovărătoare, nu-și dorea decât să scape de ultimul pacient ca să-şi smulgă halatul alb şi să iasă în soarele de pe stradă, să se întoarcă acasă, s-o revadă.

Aceea îi era bucuria tot mai mare, văpaia din pricina căreia nopţile îi păreau veşnice şi dimineţile insuportabile: s-o găsească pe Mona trebăluind în bucătărie, să-i simtă corpul mişcându-se grăbit dintr-o parte în alta, s-o audă pufnind înfierbântată şi bolborosind printre dinţi drept reacţie la firea naşei sale, la absurdele-i capricii şi la schimbătoarele-i solicitări. Îl dezarma spontaneitatea ei, îl fascina încântătoarea ei naturaleţe, braţele agile ieşind din mânecile scurte ale bluzelor, mâinile care gesticulau furioase, ca aripile unei păsări rare şi frumoase, nestăpânitul ei păr închis la culoare, prestanţa trupului zvelt şi gâtul lung, strălucirea curată din ochii acelei femei atât de diferite de toate cele pe care le avea zilnic în jur.

Se întâlneau prin camere ca din întâmplare, avea el grijă de asta, oricât de greu îi era. Schimbau fraze scurte, frânturi de conversaţie banală, el o întreba cum merg lucrurile, se încrunta solidar când ea dădea drumul fără pudoare reproşurilor la

adresa temperamentului naşei, o liniştea din vreme în vreme, când ameninţa să plece, sătulă de atâta tiranie absurdă.

Mona, străină încă de profunzimea sentimentelor pe care le inspira, simţea faţă de medic o afecţiune crescândă: era voinic, dar şi blând, foarte diferit de bărbaţii pe care îi cunoştea ea şi, într-o oarecare măsură, asemănător. Ca urmare a păţaniei de la Macy's, în ultima vreme obişnuia să vină devreme acasă, după ce îşi încheia ziua scurtă de lucru la clinica lui Castroviejo; nu-şi luase concediu de doi ani şi jumătate şi scuza cu îngrijirea mătuşii părea să justifice rezonabil cererea, cum să-şi imagineze eminentul oftalmolog că discipolul său era împins de cu totul alt motiv.

La un moment dat îi aduse Monei o cutie de bomboane învelită în hârtie delicată de mătase, pretinzând că i le dăruise o pacientă şi că prefera să nu rămână în casă, pentru ca mătuşa lui să nu fie ispitită de zahăr, dată fiind boala ei; nu era adevărat, le cumpărase el însuşi, cu gândul la ea. Altă dată îi duse un bucheţel de petunii albe; susținu că atâta stăruise bătrâna vânzătoare ambulantă, încât nu putuse refuza. În câte o după-amiază, pretextând că întâmplător trebuie să iasă la ora la care îşi termina ea programul, o conducea în staţia de autobuz, grăbind pasul ca să urmeze ritmul accelerat al picioarelor ei.

Dacă scurta spitalizare reprezentă pentru ***doña*** Maxi o distracţie fascinantă, întoarcerea acasă se prefăcu într-o prelungire a noii sale mari aventuri vitale. Obținu să se publice o știre despre tulburarea ei în ziarul ***La Prensa***, insistă că toate vizitele vor fi binevenite, îşi presă cunoscuţii ca să răspândească vestea şi sfârşi prin a-şi transforma domiciliul într-un soi de salon social. Pe Mona vru s-o îmbrace în uniformă ca să confere mai multă distincţie evenimentului, dar fata refuză. Chiar şi aşa, câteva zile bune nu scăpă de deschis şi închis uşa încontinuu, de condus înăuntru doamne

plicticoase şi domni veniţi din obligaţie, de servit ceai, cafea şi pahare mari de apă cu gheaţă, de îndeplinit sute de capricii, din ce în ce mai ciudate. Cu toate acestea, rămase: acceptă mărirea de salariu pe care i-o propuse medicul şi îşi înăbuşi nemulţumirea spunându-şi în momentele cele mai exasperante că are nevoie de banii aceia ca de aer, că datorită lor va putea să mai procure câte ceva pentru El Capitán. Să contribuie la cumpărarea unei copertine, de exemplu, să reuşească să pună pe faţada localului ei o copertină ca la El Chico, impunătoare, atrăgătoare, cu personalitate. Doar din aceste motive continua să lucreze acasă la familia Osorio, ca să plătească la zi ratele pentru ce alesese şi negociase ea însăşi, ca să prefacă în realitate iluzia aceea. Iar acum copertina sosise.

Nu le trebui mult timp ca s-o instaleze, ea nu pierdu niciun minut din operaţiune, în vreme ce în jur se adunau curioşi şi gură-cască. Când, în sfârșit, se deschise în toată splendoarea sa, în stradă răsunară aplauze spontane, iar Mona crezu că i se clatină pământul sub picioare. Tipărit pe pânză roșie, cu litere mari și albe, tocmai vedea lumina zilei Fetele Căpitanului.

58

Forfota continuă printre lovituri de ciocan şi sunetul aspru al ferăstrăului tâmplarilor; printre mirosul ameţitor de vopsea şi oameni care intrau şi ieşeau aducând, luând, întrebând „ascultă, prietene“, „ascultaţi, domnişoară, unde las lăzile astea de vin pe care le-au trimis de la magazinul Unanue, pelerina de toreador împrumutată de un compatriot care locuieşte în Washington Heights, afişele astea de promovare pe care le-aţi cerut la Patronatul de Turism Spaniol de pe Fifth Avenue?“.

În toiul vânzolelii, Fidel intră ca o furtună.

— Am obţinut… Am obţinut…

Sosea cu respiraţia întretăiată, dându-şi palme în piept, de parcă în felul ăsta oxigenul i s-ar fi putut întoarce în plămâni.

— Am aranjat ca jumătate din orchestra lui Esteban Roig să cânte pentru noi la sfârşitul săptămânii, izbuti să spună, aproape sufocat de efort.

— Orchestra cui?

— Happy Boys ai lui Esteban Roig, cei de la nunta surorii tale. Însă numai trei dintre ei; restul se duc să deschidă sezonul la Las Villas, în munţii Catskills, iar băieții ăștia rămân pentru că au de lucru pe-un șantier şi nu pot să-l lase baltă.

Happy Boys erau din Marina Alta, provincia Alicante, nişte bărbaţi între mulţi alţii care îşi părăsiseră satele şi pământurile când filoxera pulverizase viile şi rărise negoţul cu stafide, vechi de secole. Unii au plecat în state îndepărtate, mulţi au rămas la New York şi au devenit zidari, portari în clădiri sau muncitori în fabrici; în timpul liber, muzica era pentru unii o modalitate de a mai câștiga nişte bani pe lângă leafă.

Fidel trăgea adânc aer în piept, incapabil să-şi stăpânească euforia.

— Ne vor lua mult mai puţin decât de obicei: va fi doar jumătate din orchestră şi nici măcar nu vine liderul grupului. Singura problemă e că trebuie să devansăm ziua deschiderii, ca să înceapă vineri şi să îi avem măcar două seri întregi.

Mona izbucni într-un râs plin de acreală.

— Eşti nebun? Azi e marţi, în caz că ai uitat.

— Perfect; chiar acum mă duc la birourile ziarului ***La Prensa*** ca să comand anunţurile şi la Argeo pentru fluturaşi…

— Chiar vrei să spui că ne rămân doar mâine şi poimâine ca să terminăm de pregătit totul?

— ***You're absolutely right***. Vineri seara ridicăm cortina. Mona încercă să se obișnuiască cu ideea, în vreme ce se opreau din activitate pentru câteva minute şi se aşezau pe două lăzi în bucătărie să împartă la o oră nepotrivită o simplă conservă de sardine. Din pricina devansării datei începură să răsară mii de întrebări. Şi dacă nu vine clientela? Şi dacă nu-i plac numerele? Şi dacă se duce totul de râpă înainte chiar să înceapă?

— Păcat că n-avem pe nimeni pe care să-l folosim drept momeală, ca atunci când se ducea Gardel la El Chico. Cineva care atrage lumea, să uluiască prin prezenţa lui măcar în prima zi, chiar dacă vine doar să bea un pahar. Cineva celebru, cunoscut… Dar rege al tangoului a fost doar unul, iar din Spania n-a mai sosit nimeni interesant în ultima vreme, fir-ar să fie; în caz contrar, ar şti toată colonia şi aş găsi eu un mod de a trage de fir.

În vreme ce Fidel se lamenta, o amintire îngropată în cutele memoriei Monei răsări ca o scânteie. Trecuseră vreo patru luni, e adevărat. Chiar şi aşa, pe atunci el abia sosise şi plănuia, după cum auzise ea, să rămână o vreme.

— Eu ştiu de cineva care poate…, tatonă ea fără prea multă îndrăzneală.

Fidel o întrerupse neîncrezător.

— Tu? Ce celebritate cunoşti tu?

— E un marchiz. Sau un conte, nu-mi amintesc bine. Dar cineva cu adevărat important trebuia să fie în orice caz, pentru că l-au hărţuit în plină stradă nişte bărbaţi ca să-i pună întrebări şi să-i facă fotografii.

— Nişte reporteri voiau să-i facă fotografii? întrebă el încruntând din sprâncene. Şi nu-ţi aminteşti numele?

Clătină din cap, mestecând.

— Dar mi-a dat cartea lui de vizită, zise ea cu gura pe jumătate plină. Şi s-a oferit să mă ajute dacă am nevoie.

„Vă sunt extrem de recunoscător; aici aveţi datele mele de contact, dacă vă pot fi vreodată de folos cu ceva.“ Acestea au fost cuvintele exacte ale bărbatului chiar înainte de a dispărea în maşina lui, printre luminile nocturne ale oraşului. Mona îl salvase de la o cădere care ar fi fost catastrofală; el n-a ştiut niciodată că, din motivul acesta, ea a trebuit să se întoarcă singură acasă, pe jos, înspăimântată şi singură, străbătând dintr-o parte în alta jumătate din Manhattan, printre umbrele zorilor.

— Ce-ar fi să te duci acasă și s-o cauţi, ca să ştim cine e? Să încercăm…

Înainte ca el să-şi termine fraza, Mona era deja în picioare, înghițind ultima bucată de sardină și scuturându-și firimiturile de pe fustă. Îşi şterse cu dosul palmei o urmă de ulei de pe barbă; reveni în câteva minute şi îşi apropiară capetele ca să citească.

„Alfonso de Borbón y Battenberg“, scria pe primul rând. Pe următorul, „Conte de Covadonga“. Apoi, tăiată cu o linie albastră, o adresă din Évian, Franţa. Pe ultimul rând, scris de mână, numele unui hotel din New York: St Moritz.

— Şi tu crezi că tipul ăsta poate să atragă pe cineva? întrebă Fidel, încă nesigur.

— În seara aia îl aştepta toată lumea ca pe pâinea caldă, iar tipii din stradă, ţi-am spus, păreau

nebuni după ştirile despre el. De-asta eu zic că da, sigur ne-ar prinde bine.

Băiatul se scărpină după ureche. Mona îi dădu o palmă pe spate ca să-l încurajeze, străduindu-se în același timp, pe tăcute, să se convingă pe sine însăşi că nu e o nesăbuinţă.

— Haide, Fidel, du-te la firma de pompe funebre şi telefonează; întreabă doar dacă mai e cazat acolo. Dacă ţi se spune că da, sunăm din nou mai târziu şi atunci vorbesc eu.

Nu-i lăsă timp să se opună și reveni în prezent, la bătrânul El Capitán pregătit să intre în istorie, la intrarea înțesată de fleacuri, ustensile și muncitori cărora în clipa aceea li se alătura Luciano Barona, contemplând impozanta copertină și inscripția „Fetele Căpitanului“ cu capul ridicat și mâinile în șold.

— Frumos, nu? spuse Mona în spatele lui, în chip de salut. Poate ar fi trebuit s-o întrebe mai întâi ce face maică-sa, cum convieţuiau cu ea în Brooklyn, dar era atât de entuziasmată de impozanta achiziţie, că schimbă ordinea.

Vânzătorul de tutun clătină din cap, cu privirea aţintită încă asupra literelor, sceptic. Socotea în continuare că toată chestiunea aceea cu night-clubul era o gogomănie enormă, dar la cât de departe se ajunsese, cu localul întors cu fundul în sus şi cu soacră-sa în propria-i casă, reţinută de parcă ar fi fost un ostatic, prefera să nu-şi mai repete părerea cu voce tare. Totuși ar fi trebuit să le oprească, își reaminti pentru a mia oară. Mai mult decât atât, ar fi trebuit să le convingă pe toate să închidă şi cârciuma aceea tristă, ar fi trebuit să le ajute pe fete să-şi caute locuri de muncă mai serioase, mai puţin expuse şi mai sigure. Prima lui soţie nu lucrase niciodată, dar alte femei din colonie se angajau, iar în ziare apăreau anunţuri cu zecile pentru fete ca ele. Croitorese în Garment District, lucrătoare care plisează abajururi pentru lămpi, muncitoare în mici fabrici de ornamente; ba

chiar ar fi putut să organizeze ceva acasă la ei, făcând ***piece-work***. Salarii mici, e adevărat, dar nici măcar nu aveau nevoie să înveţe engleza. Pentru că datoriile le presau încă, problema cu călugăriţa nu dădea semne că s-ar rezolva şi nici lui nu-i prisoseau banii ca să le poată ajuta şi…

— Sau nu-ţi place, Luciano?

— Ba da, e aspectuoasă…, murmură printre dinţi, fără a-şi lua ochii de la marele montaj din pânză roșie şi fără a înceta să se gândească.

Ar fi trebuit să-şi spună părerea, nu încape îndoială. Însă Victoria insistase că trebuie s-o ajute pe soră-sa, iar un bărbat îndrăgostit ca el era în stare să creadă că tot ce zboară se mănâncă, deși îl preocupa situaţia. Tocmai de aceea îşi dăduse întâlnire cu cineva şi acum aştepta ca acel cineva să apară, sau nu.

— Este! Este! Este!

Fidel se întorcea, traversând strada iute ca un iepure de munte, strigând în timp ce ocolea un Chevrolet şi ferindu-se în ultima clipă de căruţa unui vânzător de vase. Nici claxonul, nici insultele tinichigiului nu-l impresionară.

— Ilustrul tău prieten n-a plecat de la hotel, a fost indispus şi n-a ieşit de trei zile, o anunţă el pe Mona, cu respiraţia întretăiată. Dar poate să primească vizite în cameră şi…

Sora cea mijlocie nu-l lăsă să termine, îl apucă de braţ şi-i făcu furioasă semn să tacă: Barona era în apropiere, acum stătea de vorbă cu unul dintre tâmplari şi constata cu amărăciune că nu pare să mai existe cale de întoarcere. Nu voia să afle cumnatul ei pe cine intenţionau să invite, deocamdată prefera să nu ştie nimeni nimic.

— I-a cerut telefonistei, continuă Fidel domolindu-şi doar puţin înflăcărarea, să spună acelaşi lucru de fiecare dată când întreabă cineva de el: că se odihneşte, dar că oricine este interesat să-l viziteze trebuie doar să se anunțe şi va fi primit în camera sa, încât…

O palmă a Monei fu singurul lucru care-l obligă, în sfârşit, să vorbească mai încet.

— Aşa c-am lăsat vorbă să-l anunţe pe domnul conte c-o să-i facem o vizită în după-amiaza asta, anunţă în sfârşit, într-o şoaptă înfocată. La şase.

59

Zăboveau pe trotuar, printre scânduri şi găleţi cu vopsea, expuşi privirilor curioase ale tuturor celor ce treceau pe stradă şi se întrebau ce naiba se întâmplă în vechiul local El Capitán.

— Omule, Tony, în sfârşit! Credeam că nu mai vii!

Când auziră exclamaţia energică a vânzătorului de tutun, se întoarseră amândoi spre destinatarul ei.

Următoarele cuvinte ale lui Fidel nu mai ajunseră la urechile Monei; rămaseră plutind în aer răzleţe, pierdute. Spre descumpănirea ei, bărbatul căruia îi adresase Barona euforicul său salut, cel care se apropia dinspre colţul cu Eighth Street, era el. Cel ce fugea mereu. Cel care dispăruse, tainic și alunecos, ca să evite poliţia după ce îi vârâse lucrurile în coşul de cumpărături, cel ce se strecurase în jos pe scări la sfârşitul banchetului, conducând un pluton de vânzători de iluzii sub formă de loterie clandestină. Niciuna dintre scenele acestea nu i se ştersese din minte: când și când, pe neaşteptate, reveneau. De aceea, văzându-l acum că se apropie cu nodul cravatei cam slăbit, un zâmbet vag pe buze şi mersul acela de parcă n-ar fi avut oase, simţi un vârtej în măruntaie.

— Ce mă bucur, băiete, că ai putut să vii! insistă Barona, dându-i cu familiaritate o palmă pe umărul stâng.

Ea îi privi nedumerită, totuşi: nu pricepea atitudinea aceea. Sau poate îi lipseau date. Când îl abordase în La Bilbaína, vânzătorul de tutun declarase că nici măcar nu-l cunoaşte; acum, în schimb, îl trata cu o cordialitate intimă.

Mona nu avea habar că nu era prima oară când el și Luciano se întâlneau după ziua nunţii: vânzătorul era atât de pornit să-l vadă, că începu să-l caute de îndată ce se întoarse din luna de miere. Își întrebă cunoscuţii şi îşi iscodi colegii de

breaslă, luă legătura prin intermediari cu agenţi de pariuri, bancheri, ***brokers*** şi ***runners*** de loterii; nu se opri până ce nu avu certitudinea că omul îi primise mesajul. Îi spunea același lucru ca la restaurant: voia să-l cunoască pe fiul celui care îi fusese prieten, atâta tot. La momentul respectiv, vestea morţii lui Antonio Carreño se răspândise iute din Florida până la New York: erau doar câţiva vânzătorii pe care îi servea asturianul acela deşirat şi simpatic, reprezentant al marilor producători de tutun Cuesta y Rey, care, odată cu trecerea anilor, sfârşise prin a renunța la desele călătoriile în nord ca agent comercial ca să deschidă cu succes în Tampa un bar în plină Prohibiție; un local unde vindea deopotrivă sandvişuri cubaneze şi orez cu fasole la prânz şi, încălcând legea, oferea noaptea alcool cu nemiluita şi organiza unele dintre partidele de poker cele mai memorabile din oraş.

„De acord“, răspunse în cele din urmă tânărul la încăpăţânata invitaţie a lui Barona; „accept, hai să ne vedem“. Propuse un loc de întâlnire, băură câteva beri şi stătură de vorbă; mai ales vânzătorul de tutun, care în ultima vreme era foarte sensibil, poate din pricina noii sale condiţii de proaspăt căsătorit, sau poate pentru că întoarcerea lui Chano îi ascuţise instinctul patern. Aşezaţi pe taburete în faţa tejghelei unui bar din Village, rememorară împreună trecutul.

Cu robinetul amintirilor deschis, soţul Victoriei trecu în revistă întâmplări din desele vizite ale tatălui, de când erau amândoi tineri, departe de familie, cu câţiva dolari în buzunar şi cu New York-ul la picioare. Fiul îl ascultă mai întâi în tăcere, îi era greu să admită că amintirile lui îşi pierduseră contururile şi nuanţele, dar apărură anumite detalii care aproape că îl înduioşară: întâmplări mărunte, amintirea jucăriei de tinichea, un hamal negru cu o roabă din care se ivea capul unui câine, pe care însuşi Barona avusese grijă să i-o trimită la moartea tatălui şi prietenului său.

Era încă un copil când avusese loc sângeroasa nenorocire, iar familia cubaneză a mamei îl trimisese direct într-un internat din Massachusetts să-şi termine liceul şi, cu puţin noroc, să intre la universitate şi să nu sfârşească precum tatăl lui: un visător nesăbuit, incapabil să distingă între ce e îndrăzneţ şi ce e riscant. Totuşi de la el a moştenit multe: acelaşi schelet deşirat, un păr şaten deschis, de obicei răvăşit şi doi ochi verzui, care îi deveneau oblici când zâmbea; de asemenea, o parte din atitudinea vitalistă, înclinată oarecum să vadă întotdeauna lucrurile din unghiul cel mai puţin înţelept. Şi numele, bineînţeles, deşi pe străzile din New York era cunoscut drept Tony şi atât, aproape nimeni nu-i ştia numele de familie. Tony slăbănogul, Tony cel cu biletele, Tony din Tampa.

Se salutară în faţa intrării în local, iar Barona i-o arătă cu mâna pe Mona.

— Asta e cumnata mea, cea cu afacerea.

Ar fi dorit s-o înghită pământul, să dispară, să o rupă la fugă pe stradă, să traverseze bulevardele, să ajungă la fluviu.

— Lui Tony nu i-a venit să creadă, continuă vânzătorul de tutun, când i-am povestit ieri în ce te-ai băgat…

— Păi acum vede, tranşă ea chestiunea.

Ideea de a fugi îi rămase în gând şi nu văzu alt mod de a reacţiona în afară de a-şi ascunde tulburarea în spatele trufiei: dacă dorise vreodată să se reîntâlnească cu bărbatul acela, nu-şi închipuise că se va întâmpla într-o asemenea împrejurare. Avea părul pe jumătate strâns într-un batic înnodat, hainele murdare şi mâinile jegoase, pete de ipsos şi de vopsea pe față, iar în jurul ei totul era un haos. Trudea de la şapte dimineaţa, din fericire reuşise ca ***doña*** Maxi să-i dea liber o săptămână — „dar fără leafă, da, scumpo?“ –; o minţise pretextând nişte lucrări la localul familiei, nu-i spusese nimic despre planul ei.

— Fetele Căpitanului, citi el ridicând privirea spre copertină, cu mâinile în buzunare şi cu un zâmbet poznaş şi deopotrivă apreciativ. ***Sounds good***…

— Păi mă gândeam că poţi să-i dai o mână de ajutor, băiete. Amândoi, Mona şi Tony, îl priviră în acelaşi timp pe Barona, cu o expresie de nedumerire. Ca să-şi clarifice cuvintele, vânzătorul de tutun schiţă un gest care cuprinse tot localul: faţada, intrarea, scânduri şi panouri claie peste grămadă, ziare împrăştiate pe jos, pline de picături de vopsea scurse. Cu toate că nu i-o spusese deschis, aceea îi fusese intenţia când îi propusese fiului prietenului său să se revadă, după ce îi povestise despre strădaniile cumnatei sale. „Ziceți de fata brunetă, în rochie cu flori, de la nunta dumneavoastră, care ședea lângă un cuier, la ea vă referiţi?“, întrebase el, nevenindu-i să creadă. „Şi spuneţi că are de gând să deschidă un night-club?“ Când prietenul tatălui încuviinţase de trei ori la rând, confirmându-i că înţelesese bine şi îi ceruse să vină a doua zi, Tony din Tampa nu se împotrivise.

— Băiete, ieri mi-ai zis că ai lucrat în câteva localuri de noapte când ai sosit în oraş, nu? continuă Barona, acum având-o pe Mona în faţă. Iar datorită loteriei eşti obişnuit să tratezi cu oameni care se mişcă prin mediile astea…

Mona îl opri categoric:

— Nu. Nu. Nu avea de gând să lase un străin să se amestece în afacerea ei. Mai cu seamă el. Nu. În niciun caz. Vă mulţumim din suflet, dar nu e nevoie. Totul e în ordine, avem totul pregătit, nu-i aşa, Fidel?

Însă cântăreţul de tangouri n-o asculta, era atent la cealaltă parte a străzii şi din gură îi ieşi o înjurătură.

— ***Damn it***.

Pe trotuarul de vizavi se afla tatăl său, aşteptând bosumflat să treacă două camionete ca să poată

traversa. Se apropie cu paşi mari şi nervoşi, de parcă ar fi avut o povară pe umeri, şi cu chipul acela al lui, care amintea cumva de cadavrele cu care convieţuia.

— Fidel! strigă furios când era încă la mijlocul părţii carosabile. Mona, Barona, nou-sositul Tony şi cei câţiva muncitori care umblau pe acolo se întoarseră la auzul urletelor. Fidel!

Fiul pufni cu înverşunare. Nu era noapte în care să nu se culce gândindu-se s-o şteargă, să lase blestemata de afacere familială şi să plece să locuiască singur, fie şi la comun într-o mizerabilă cameră dintr-un bloc din Lower East Side.

— Vino-ncoa', vreau să vorbesc cu tine!

Băiatul se desprinse din grup, mort de ruşine; nu voia să existe martori la felul cum îl dojenea tatăl său, ca pe un elev în clasele mici.

— Uite despre ce e vorba, draga mea, continuă Barona, neluând în seamă cearta dintre proprietarii firmei de pompe funebre şi adresându-se din nou cumnatei sale. Tony mi-a povestit ieri că el cunoaşte…

— Am spus că nu.

— Măcar lasă-mă să-ţi explic…

Destul de departe, dar la vedere, Fidel încasa o muştruluială pe cinste, cu siguranţă din cauză că în ultimele zile de lucrări şi pregătiri abia dăduse pe la firma de pompe funebre. „Unde sunt florile, unde e ferparul?", îi striga tatăl gesticulând teatral cu braţele. El murmură câteva scuze cu capul plecat, scărpinându-se agitat pe gât. „Cum adică o scăpare?", urlă celălalt. „Cum adică ai uitat?"

— Nu e nimic de explicat, Luciano, conchise Mona cu asprime.

Vânzătorul de tutun îşi umplu pieptul cu aer şi se umflă ca un porumbel, apoi îl expulză cu zgomot. „Fetele astea ale lui Emilio Arenas", murmură în sinea lui, „ce încăpăţânate sunt, măiculiţă. Tare încăpăţânate mai sunt…".

— Haide, du-te liniştit în Brooklyn, că soră-mea şi maică-mea probabil te aşteaptă, şi aici noi ne descurcăm foarte bine. Iar dumneavoastră vă mulţumesc oricum pentru că aţi venit.

Ultima frază i-o spuse lui Tony repede, învălmăşind cuvintele, abia aruncându-i o privire. Preferă să nu ştie ce expresie i se zugrăveşte lui pe faţă, așa cum o contempla legănându-și trupul elastic cu un zâmbet vag în colţul stâng al gurii.

Ca să nu existe dubii că începând din momentul acela nu-i mai pasă de el și de vânzătorul de tutun, Mona scoase un strigăt, chemându-şi complicele în incerta afacere; proprietarul firmei de pompe funebre îl certa în continuare, la câţiva metri mai încolo, ridicând câteva foi mototolite în mână, chestiuni nerezolvate, de care fiul ar fi trebuit să se ocupe de ceva timp. Fidel, speriat, nici măcar nu păru s-o audă, dar ea nu era dispusă să se dea bătută. Se grăbea, avea lucruri urgente de făcut, iar Barona o scotea din sărite cu insistenţa lui şi Tony nu-şi lua ochii de la ea.

— Fidel! strigă din nou. Trebuie să plecăm!

În cele din urmă, cântăreţul de tangouri aspirant îi răspunse; îşi dădu o palmă pe frunte, parcă zicând „uitasem de întâlnirea cu contele, fir-ar să fie!“.

— Du-te tu, că eu nu pot! răspunse cu alt strigăt nervos. Şi grăbeşte-te, că în mai puţin de o oră şi jumătate trebuie să fii acolo!

60

În vreme ce se îndrepta spre apartament, nu reuși să-și alunge din minte imaginea lui: trupul mlădios, umerii osoşi sub haina de in, faţa îngustă şi zâmbetul ironic, ochii limpezi şi deopotrivă muşcători, curioşi şi admirativi. Ce moment nepotrivit să reapară în viaţa ei.

Totuşi cel cu care se întâlni când ajunse la intrarea în blocul ei era alt individ, foarte diferit; aproape că se ciocniră în clipa când Mona voia să intre şi el dădea să iasă. Îl văzu doar din profil, era și acum atât de copleșită de imaginea lui Tony, că nu se opri să-i recompună chipul întreg; la urma urmelor, în orașul acela întâlneai zilnic atâtea fețe de bărbați!

El, în schimb, o recunoscu numaidecât, aşa că îşi întoarse capul, ca să nu o aibă faţă în faţă şi să evite contactul vizual. Coborî apoi dintr-un singur pas mare cele trei trepte care îl despărţeau de trotuar, se uită repede într-o parte şi în alta și se pregăti să traverseze, în vreme ce Mona, bănuitoare, se întorcea. Nu-i plăcuse atitudinea aceea evazivă, graba. Abia când îl văzu îndepărtându-se pe tipul cu gabardină deschisă la culoare pe umeri, îşi dădu seama.

Speriată, se năpusti pe scări în sus, urcând treptele din două în două, și ţipă când văzu uşa apartamentului întredeschisă.

— Luuuz!

Sora ei nu era de obicei acasă la asemenea ore, dar, ţinând cont de comportamentul ei schimbător din ultima vreme şi de bărbatul care tocmai plecase, intui că avea s-o găsească acolo.

— Luz! Luz! continuă să strige, alergând pe coridor.

O descoperi aşezată pe marginea patului, cu faţa îngropată în palme. Cu coatele înfipte în coapse şi spatele arcuit, se legăna în faţă şi în spate.

— Ce ţi-a făcut? Ce ţi-a…? Ce ţi-a…?

Mezina ridică o palmă deschisă și își acoperi fața cu cealaltă, cerându-i fără cuvinte s-o lase în pace. Mona n-o luă în seamă şi, apucând-o de încheietura mâinii, o smuci. Descoperit, vârstat de lacrimi şi de şuviţe umede de păr, ieşi la iveală obrazul. Vânăt, umflat, sinistru de urât.

Nu ştiu ce să spună, nici măcar nu-i scăpă vreo insultă din gură sau vreo reacţie de compasiune, doar o năpădi un val nemaipomenit de tristeţe. Ce se întâmplase între ele, cum putuseră să se distanţeze în felul acesta în atât de puţin timp, cum de nu fusese în stare să vadă apele negre în care înota soră-sa? Abătută şi tăcută, se prăbuşi lângă Luz, pe salteaua deformată. Fără zgomot şi fără cuvinte, îi trecu un braţ pe după umeri, o trase spre ea, o lăsă să plângă.

— Are să mă facă artistă, murmură printre suspine, după câteva minute de plânset surd. Avea faţa lipită de Mona, abia se înţelegea ce spune… O artistă din cele bune. Mă… Mă… Mă admiră, uneori îmi spune chiar că mă iubeşte. Însă ieri ne-am certat la cuţite, mi-a interzis să apar în show-ul vostru, preferă să mă păstrez, să mă pregătesc… Şi astăzi eu nu m-am dus la repetiţie, am rămas aici, profitând că nu eraţi niciuna, iar el a venit, eu nu voiam să-i deschid, dar a insistat şi… Și…

În sfârşit, începu să aşeze cuvinte pe zidul care se înălţase între ele, să dea glas lucrurilor ce păreau să o fi afectat, transformând-o în cineva care nu fusese niciodată, cu părul acela roşcat atât de ţipător, cu sprâncenele ca de aţă, cu o atitudine şi nişte maniere aflate la multe leghe depărtare de Luz cea dintotdeauna, atât de vioaie, atât de adorabilă.

— Va face din mine o persoană importantă, stărui cu vocea încă întretăiată. Mă adoră, mă adoră şi mă venerează, iar asta îmi place şi în acelaşi timp mă îngrozeşte.

Pe buzele Monei îngheţă un tulburat „Sfântă Fecioară“. În schimb, alungându-şi dorinţa de a-l

blestema în gura mare pe viermele manipulator şi josnic, porunci doar atât:

— O să vorbim pe îndelete; deocamdată, hai, scoală-te. Plecăm.

Se ridică în picioare, o înşfăcă şi o smuci.

— Piaptănă-te şi spală-te pe faţă, pune-ţi pe obraz o bucată de cartof, să vedem dacă ţi se trage umflătura.

— Dar unde vrei să mă duci? întrebă Luz năucită.

— Am ceva de făcut şi ai să vii şi tu.

Când termină fraza, deschisese deja dulapul; pe jumătate vârâtă înăuntru, începu să scoată haine cu grămada şi să le arunce pe pat. Rochiile de la nunta Victoriei, ciorapii, furourile. Intuia că locul unde mergeau era impunător şi hainele pe care li le dăruise Luciano pentru ziua nunţii erau singurele decente pe care le aveau; cele din valiza primită de la ***doña*** Maxi erau prea serioase și prea triste şi, pe deasupra, le asocia cu munca de fiecare zi, şi nu aceasta era senzaţia pe care o dorea.

— Dar unde? insistă Luz, străduindu-se să-şi înăbuşe plânsul.

— Ai să vezi.

De data aceasta bombăni de pe podea, unde căuta în genunchi pantofii pe care-i ţineau sub somieră. Nu era în niciun caz dispusă s-o lase singură, avea s-o ia cu ea forţat, dacă era nevoie, pe urmele contelui de Covadonga.

— Haide, pentru Dumnezeu, îmbracă-te…

— Mai bine rămân, propuse Luz cu voce tânguitoare.

— Îmbracă-te. Mişcă-te.

Dar Luz nu se clinti: zăbovi în picioare descumpănită, aşa cum o lăsase soră-sa, cu părul ei cel nou răvăşit, cu ochii înroșiți şi obrazul stacojiu. Atunci Mona o apucă de umeri şi o scutură aproape cu violenţă.

— Uită-te la mine, Luz, uită-te la mine. Gata, ajunge cu văicărelile, nu mai e cale de întors. Dar

să-ţi fie clar că individul ăla scârbos nici nu te apreciază, nici nu te iubeşte. E un nenorocit, iar tu ai să-l uiţi. Şi acum, ordonă implacabilă, pune-ţi ciorapii, haide. Grăbeşte-te, să ajungem astăzi.

Un sfert de oră mai târziu — Luz, cu părul căzându-i peste obraz şi oarecum înseninată, deşi protestând încă — coborau în gura de metrou aflată la intersecția cu Seventh Avenue. După momentele de vulnerabilitate, artista aspirantă începuse să se căiască de mărturisirea pe care o făcuse cu inima deschisă. „Sunt o proastă“, îşi reproşă ea, ştergându-şi cele din urmă lacrimi cu dosul palmei. „În realitate nu e atât de grav, exagerez“, se dojeni în vreme ce își sufla nasul pentru ultima oară.

Străină de tristele-i autoînvinovăţiri, Mona o târî până la un plan al ***subway system*** agăţat pe verticală. Străbătând suprafaţa cu degetul, încercă să-şi croiască drum în diabolicul hăţiş de străzi, linii şi rute ce se întretăiau.

— Aveţi nevoie de ajutor?

Se întoarseră surprinse şi în spatele lor îl văzură pe Tony, bărbatul care fugea întotdeauna cât îl ţineau picioarele şi care în ziua aceea părea să-şi încalce cu îndărătnicie obiceiul. Ca să-şi revină din uluirea provocată de prezenţa lui, Mona recurse din nou la o aroganţă aparentă.

— Deloc, mulţumim mult.

Pentru că nu-l oprise la timp pe nemernicul de Frank Kruzan, o avea alături pe nefericita de sora-sa amăgită şi supusă, cu virtutea pierdută şi cu frica încleştată de măruntaie ca un rac. Nu, nu avea nevoie de ajutorul nici unui bărbat chipeş şi sigur pe el. Fidel îi era de ajuns, era singurul în care avea încredere; bine ar fi fost ca proasta de Luz să-şi dea seama de adoraţia pe care o simţea pentru ea şi să nu mai frecventeze tipi ca Kruzan, atât de dominatori şi de năvalnici. Mulţumesc, dar nu.

— Putem să ne descurcăm foarte bine singure.

Acum se străduia ca vocea să-i sune calmă şi neutră. Nu voia ca el să-şi dea seama cât de tare îi bătea inima sub florile de pe rochie.

61

Era forfotă în staţie, lume care se ducea şi venea grăbită de la trenuri sau spre trenuri, dinspre ieşiri sau spre intrări. În mijloc, ei trei alcătuiau un mic grup care deranja trecătorii şi îi obliga să-i ocolească, schimbând uşor drumul celor care voiau să înainteze în linie dreaptă.

— Voiam să vă cer scuze; nu aveam habar că Luciano Barona are de gând să mă roage să vă ajut, adăugă el. Mi-a sugerat doar să vin la localul dumneavoastră…

În spaniola lui se amestecau armonioase cadenţe din Caraibe şi asprimi iberice, o combinaţie de accente cu care convieţuia zilnic. Şi nu minţea, asta îi spusese vânzătorul de tutun: fără să se gândească dinainte, ceva îl împinsese pe Luciano să încerce să-l apropie pe Tony de noua sa familie. În cele două ore pe care le petrecuseră împreună în barul din Village, intuise că viaţa pe care o ducea fiul vechiului său prieten Carreño nu se îndrepta spre nimic bun de când, după cum îi povestise însuşi Tony, cu o săptămână înainte de examenele din toamnă din anul al doilea de facultate, hotărâse că sălile de curs şi cărţile nu erau pentru el, părăsise extrem de catolicul College of Our Lady of the Elms, pe care unchii din partea mamei i-l găsiseră în Chicopee, Massachusetts, se urcase într-un autobuz şi sosise la New York.

Nu cunoştea pe nimeni, dar nu-i fusese greu să întâlnească oameni ca el, dintre cei ce se mişcau cu desăvârșită ușurință între două limbi, două culturi şi două feluri de a trăi, de a mânca şi de a privi lumea. Stabilise contacte, îşi făcuse prieteni, se amestecase în diverse afaceri mărunte, fusese ospătar, începuse să intre în lumea jocurilor de noroc clandestine ale imigranţilor hispanici. „Cu biluţa nu furi de la nimeni, vă jur“, îl asigură pe Barona, ca să se apere de posibile suspiciuni. „Nu se escrochează şi nu se înşală, nu se abuzează de

naivitatea nici unui biet neştiutor, totul e curat şi transparent. Pur şi simplu, nu se plătește impozit pe câștiguri, sunt fum pentru autorităţi. Câştigă banca şi câştigă fericiţii care nimeresc numerele, asta e tot. Iar eu, ca intermediar, după ce-mi plătesc băieţii şi îmi îndeplinesc obligaţiile faţă de şefi, încasez un comision; în asta constă munca mea. Banii nu fac altceva decât să circule dintr-un capăt în altul al lanţului, fără ca instituţiile locale, statale sau federale să pupe vreun cent. De aceea e la marginea legii şi de aceea e urmărită cu atâta înverşunare. Dar nu-i chiar așa de rău, nu? Iar dacă m-ar prinde, sunt relativ protejat: cei de sus mi-au promis că îmi plătesc cauţiunea, până şi un avocat, dacă lucrurile se complică.“

„Leit taică-său“, îşi zise Barona peste câteva secunde, când îl auzi anunţând următoarele: „şi pe deasupra, am un obiectiv, un plan“. „Explică-mi-l, fiule“, replică vânzătorul după ce sorbi îndelung din a doua bere. „Vedeţi, eu aspir să ajung să-mi înfiinţez propria bancă, să am propriii oameni: propriii controlori, propriii încasatori. Să devin un bancher de loterie pe un teritoriu concret în care să lucrez doar eu, asta e marea mea ambiţie. Să nu mai fiu o verigă între ***runners*** şi cei puternici, între cei care conving clienţii unul câte unul pe stradă şi cei care apoi se îmbogăţesc, fără să iasă din casă. Acum eu sunt chiar la mijloc, și așa cum am început de jos, ştiu că pot urca până sus de tot, mă înţelegeţi, ***don*** Luciano?“

„Te înţeleg, băiete; fireşte că te înţeleg“, murmură vânzătorul de tutun. „Şi de asemenea prevăd cum ai să sfârşeşti dacă te încăpățânezi să te învârți prin mocirla asta.“ Ultima frază nu o rosti cu voce tare, bineînţeles. Dar o gândi. „În închisoarea Sing Sing, cu puţin noroc, deşi fără ca vreunul din ăia în care ai tu încredere să vină să-ţi aducă măcar un pachet de ţigări. Sau cu două gloanţe în burtă, asta e cealaltă posibilitate, cum şi-a sfârşit zilele bietul taică-tău, sângerând pe vreun

trotuar în zori.“ Căci vânzătorul de tutun avea multă experienţă de viaţă şi ştia cum funcţionează chestiunea: bancherii aceia în al căror grup select Tony aspira să intre nu lucrau niciodată pe cont propriu, aveau întotdeauna pe cineva în spate. Mafii care acopereau pariurile, care susţineau băncile şi erau la curent cu toate mişcările lanţului. ***Gangs***, ***crime syndicates***. Reţele perfect coordonate, organizaţii bine structurate de italieni, irlandezi, latino-americani sau evrei, ba uneori chiar cu legături între ele. Căutând cu toții să pună mâna pe partea cea mai mare din pradă, mereu certaţi cu legea.

Asta îi povestise Tony cu o seară înainte şi, prin urmare, Barona se gândise că trebuie să facă ceva. În amintirea vechiului prieten, pe care îl stimase atât de mult la vremea lui, şi de dragul băiatului, care semăna cu taică-său ca două picături de apă, vânzătorul de tutun trebuia să contribuie cu ceva, să încerce să-l ferească de ispita aceea otrăvită. Şi întrucât mâhnirea pricinuită de ideea nebunească cu night-clubul cumnatei sale îl mistuia pe dinăuntru, îşi zise că poate, unind ambele probleme, ar găsi o soluţie.

— Păi vă spun eu clar că n-avem nevoie de ajutor, nici acum, nici pentru afacerea mea, replică Mona în mijlocul staţiei, recăpătându-şi aerul trufaş. Iar pe Luciano Barona nu-l luaţi în seamă, pentru că n-are nimic de zis în chestiunea asta, oricât ar fi el bărbatul soră-mii.

— OK, am înţeles. Regret că m-am amestecat unde nu-mi fierbe oala.

Asta spuse Tony din Tampa, cu un zâmbet pretins împăciuitor, întrucât în realitate nu regreta nimic; mai mult decât atât, îi făcea o deosebită plăcere să se ducă pe 14th Street şi să vadă cum merg lucrurile pe acolo. Mulţumită insistenţei vechiului prieten al tatălui său, acum ştia ce pune la cale atrăgătoarea fată spaniolă, iar aceasta îl umplea deopotrivă de uimire, admiraţie şi

curiozitate. Nu cunoştea multe femei gata să preia frâiele unei afaceri falimentare într-un oraş atât de complex şi cu atât mai puţin să lupte din răsputeri ca să-i schimbe cursul şi s-o conducă spre un viitor mai promiţător.

Între ei se aşternu tăcerea preţ de numai câteva clipe, căci o sparse vocea lui Luz, care încerca să se răzbune nițel pe soră-sa fiindcă o silise să meargă cu ea.

— Are de gând să se ducă în Central Park South, tocmai a zis. Încerca să afle cum se poate ajunge acolo.

Mona o ciupi pe furiş. „Taci, tâmpito“, îi şopti strângând-o de braţ, pe când cealaltă se schimonosea de durere. Nu trebuia ca el să știe că e atât de ignorantă, prefera să-şi înfrunte singură stângăciile şi nesiguranţa.

— Cam într-acolo merg şi eu, le încredință el, de această dată pe un ton de surprindere prefăcută, ce coincidenţă! ***Let's go***; nu că aş insista să vă însoţesc, dar n-avem încotro, trebuie să luăm acelaşi tren.

Evident, Tony minţea din nou. Nici întâlnirea din staţie nu fusese întâmplătoare: de fapt, o aştepta pe Mona de ceva vreme; înainte de a se despărţi de Barona, acesta îi arătase unde locuiesc. La colţul străzii, fără a se ascunde cu totul, dar stând discret mai la o parte, o aşteptase până ce o văzuse ieşind din clădirea roşie de apartamente, certându-se în gura mare cu soră-sa.

Erau toţi trei pe peron, aproape, dar nu împreună; el fluiera ceva cu un aer fals distrat, în timp ce Luz era cufundată în îndoielile ei, iar Mona, cu ochii aţintiţi la şinele negre, simţea o neliniște crescândă. Destinaţia acelei călătorii i se păru deodată absurdă: în ce moment îi trecuse ei prin cap, o moartă de foame care nu ştia cum merge lumea, să creadă că poate să-i ceară acelui conte de Covadonga o mână de ajutor ca să supravieţuiască? Din fericire, încă n-o pusese la

curent pe soră-sa cu intenţiile ei, încât, atunci când se urcară în vagonul înţesat de oameni şi acesta începu să avanseze clătinându-se prin măruntaiele pământului, iar Tony întrebă cu presupusă nepăsare unde mergeau mai exact, Luz ridică din umeri iritată şi arătă spre Mona cu un gest dispreţuitor din bărbie.

— Ea ştie, mie n-a vrut să-mi spună.

Trenul se hurducăia violent în beznă, cei trei stăteau în picioare prin mulţimea de călători, ţinându-se de inelele care atârnau din tavan, legănându-se în ritm cu zdruncinăturile. Dacă Tony observă obrazul vânăt al mezinei, nu lăsă să se vadă acest lucru; cu toate că ea se tot străduia să-şi aşeze părul peste partea aceea a feţei, mişcările bruşte i-o lăsau uneori la vedere. Spre deosebire de Luz, Mona stăruia fermă în postura şi în tăcerea ei. Ajunseră la o staţie, intrară oameni, ieşiră oameni şi reîncepu legănarea trupurilor. Până ce ea cedă. Doar puţin. Din bună creştere.

— Să vedem un cunoscut, într-acolo mergem. Şi adăugă după câteva secunde:

— Un compatriot care locuieşte la hotel.

Tony continuă s-o privească cu ochii lui verzui, de parcă ar fi vrut să ştie mai multe. Sau de parcă nu s-ar mai fi săturat să contemple chipul acela serios şi încordat sub sprâncenele dese şi genele lungi şi negre care îi acopereau ochii, în vreme ce ea se uita în jos, părul ei întunecat şi cam răvăşit, căci nu avusese timp să şi-l aranjeze ca lumea după ziua lungă de muncă, trupul zvelt în aceeaşi rochie înflorată pe care o purta ultima oară când o văzuse. Tenace, încăpăţânată, descumpănitor de captivantă, se gândea el când frânele începură să scrâşnească şi toţi pasagerii se clătinară, iar Mona îşi pierdu echilibrul în pantofii cu toc pe care nu era obişnuită să-i poarte. Ultima smucitură o făcu să se prăvălească preţ de câteva secunde peste el: ciocnire de corpuri, atingere de mâini şi de picioare, o caldă senzaţie de piele pe piele, în

ciuda hainelor. Rapid, Tony o sprijini. Ea murmură „mă scuzați“ şi îşi recuperă tulburată postura.

62

Ajunseră în staţia de pe colţ cu Fifth Avenue, iar când urcară, le ieşi în cale marginea de sud-est a Central Park. În parc, la câţiva metri, se zărea o varietate de nuanţe de verde în straturile de flori, arbuşti şi copaci; afară, automobile impunătoare, copii cu servitoare în uniformă, doamne elegante, domni eleganţi, erau până şi câini eleganţi. Ceva mai încolo văzură ceea ce părea o piaţă cu o uriaşă statuie aurie; cineva care în viaţă avusese mult sau poruncise mult, altfel, din ce motiv i s-ar ridica cuiva un astfel de monument. În faţa lor, la distanţă, se înălţau nişte clădiri nemaipomenite: intuitiv, Mona presupuse că acolo trebuie să fie destinaţia. Trecuse prin faţa lor de vreo două ori, împingând scaunul doamnei Maxi, iar clinica unde lucra nepotul dumneaei nu era prea departe; gândindu-se la acesta, amintirea lui César Osorio îi trecu fugitiv prin minte. Atât de diferit de Tony, cu toate că aveau cam aceeaşi vârstă şi aceeaşi înălţime, unul atât de relaxat şi atât de pătrunzător, celălalt mereu la locul lui, sub un înveliş de seninătate scrupuloasă.

— A fost foarte amabil din partea dumneavoastră să ne însoţiţi, zise în chip de bun-rămas, clătinând din cap, ca şi cum ar fi vrut să-şi alunge din el comparaţiile. „Concentrează-te, proasto, că destule ai de făcut.“

Prin gestul acesta și cele câteva cuvinte îi sugeră lui Tony că amănuntele legate de întâlnirea la care se duceau nu erau treaba lui. Să le lase în pace.

Între timp, Luz cerceta pe furiș împrejurimile, căutând o cale să scape. Tot drumul se gândise la Frank, la ce se întâmplase în dormitor în după-amiaza aceea, zicându-şi că lucrurile nu ar fi luat o turnură nefavorabilă dacă ea nu l-ar fi înfruntat cu o zi înainte ca să-l anunţe că, împotriva părerii lui, s-a hotărât să participe la spectacolul surorii ei.

Mona o scoase fără menajamente din reflecţiile ei.

— Hai, mişcă-te.

În ceea ce îl priveşte, Tony nu se lăsă păgubaş. Murea de curiozitate, îl chinuia faptul că nu era în stare să ghicească ce pune la cale tânăra aceea suficient de îndrăzneaţă încât să deschidă singură un night-club.

— Dacă îmi spuneţi numele hotelului spre care vă îndreptaţi, poate vă arăt…

O privire elocventă fu de ajuns ca să-l facă să tacă: „nu ţi-am zis să ne laşi în pace, tâmpitule?“, îi spuse fără măcar să deschidă gura. În semn de răspuns, el ridică mâinile. „OK, am priceput“, le dădu de înțeles. „Nu mai discutăm.“

Luz o trase de braţ, obligând-o să se pună în mișcare, şi înaintară amândouă. Cu toate că refuza să se gândească la asta, ceva se întâmplă în sufletul Monei când se îndepărtă de vânzătorul de bilete de loterie: pentru că nu mai fusese niciodată atât de aproape de el, pentru că încă îi simţea corpul şi felul cum o susţinuse, cu fermitate abilă şi naturală. Cât ar fi vrut să nu aibă obligaţii: niciun conte necunoscut pe care să-l convingă de o nesăbuinţă, nicio afacere pe care s-o facă să meargă. Să se simtă eliberată de toate, să-şi dea jos pantofii şi să-i spună „du-mă unde vrei“: să alerge desculţă prin parc, să-şi vâre picioarele în apa lacului, să simtă sub tălpi iarba răcoroasă pe înserat. Dar trebuiau să plece, să-şi vadă de drum singure. Ştia că e mai bine aşa.

Intrarea de la prima clădire spre care se îndreptară era impunătoare: şase coloane mari sprijineau un soi de portic și, undeva la jumătatea lor, ieşea în afară o structură metalică de culoare verde-închis, împodobită cu o sumedenie de decorațiuni aurii. Deasupra, un rând de ferestre. Mai sus, un șir de steaguri şi, mai cu seamă, plăsmuirea aceea înălţându-se spre cer, douăzeci de etaje cu ferestre pe colț și un acoperiş care, deşi

ele nu o ştiau, imita dintr-un capriciu al arhitectului un fel de ***château*** din Franța.

— Aici mergem? şopti Luz, intimidată de splendoarea năucitoare, nu ştia că nici măcar nu era intrarea principală.

— Să vedem…

Portarii impuneau la fel de mult respect ca faţada. Înalţi, zdraveni, blonzi, în uniformă şi cu caschetă, de parcă ar fi fost ofiţeri într-o armată incertă, cu mantale închise la culoare până la glezne, pline de galoane care vara sclipeau ca soarele.

Mona trase aer în piept de două ori înainte de a se apropia de cel din stânga.

„Acesta este hotelul St Moritz?“, întrebă cum se pricepu, mâncând consoanele finale cu accentul ei andaluz. Şi în acelaşi timp, îndreptă spre interior arătătorul, ca ţeava unui pistol. Înfumurat, individul abia catadicsi să-i arunce o privire. Atunci, ea scoase cartea de vizită de sub breteaua sutienului, unde o ţinea de când plecaseră: i-o arătă, iar insul îi aruncă o privire rapidă. „Nu“, preciză abia clătinând din cap. „Nu e aici.“

Coborî treptele acoperite cu covoare care o despărţeau de trotuar; „haide“, mormăi către Luz. Nu făcură prea mulţi paşi, că le opri fluieratul unui tânăr hamal.

— Ce cauţi, fată, hotelul St Moritz? întrebă cu accent din Caraibe, fără să se oprească din treabă.

Încărca valize în portbagajul unei maşini; se întrerupsese ca să le privească şi, în ciuda îngrozitoarei pronunţii a Monei, reuşise s-o înţeleagă.

— Ăsta e Plaza, aţi greşit, îi lămuri vârând în portbagaj fără niciun ajutor o impresionantă valiză de piele. Mai aveți nițel de mers; o să-l găsiți imediat, tot pe trotuarul ăsta.

Faţada era mult mai puţin maiestuoasă şi portarii nu păreau colonei prusaci, dar hotelul St Moritz, cu cele treizeci şi şase de etaje şi cele

aproape o mie de camere, nu era mai prejos. Văzând numele pe placă, nici nu se mai opriră să întrebe: intrară. Lobby-ul, placat cu marmură grena-închis străbătută de nervuri albe, le lăsă cu gura căscată şi incapabile să clipească; într-o parte se zărea un cămin magnific, în alta atârna un tablou ce înfățișa o scenă cu culmi înzăpezite, un tribut adus satului din Alpi care dădea nume stabilimentului. Se vedeau canapele, fotolii, mese răspândite mai peste tot, ospătari care serveau aproape fără să facă zgomot, doamne cu bijuterii, domni înveşmântaţi elegant şi se auzea o discretă rumoare de conversaţii.

Oprite pe desenul geometric al unui covor gros, avură nevoie de câteva clipe ca să se dezmeticească: nu călcaseră niciodată într-un hotel, era un salt prea mare ca prima lor experienţă să fie cea a unui hotel de cinci stele, pe unul dintre trotuarele cele mai selecte din New York. În capăt întrevăzură o recepţie amplă şi, în spatele acesteia, angajaţi care se mişcau cu sârguinţă, răspundeau la telefon şi păreau să stea la dispoziţia clienţilor. Fără a fi sigură, Mona presupuse că acolo puteau întreba.

Dându-i una, o trezi pe Luz din extaz.

— Hai.

Într-acolo aveau de gând să se îndrepte, fără a fi conştiente că cineva începuse să le urmărească din clipa când puseseră piciorul înăuntru. Cineva care se afla acolo anume pentru așa ceva, să depisteze prezenţe nepotrivite cu locul respectiv. Şi ochiul priceput al individului detectase de la prima privire că tinerele acelea nu corespundeau modelului.

Seamănă între ele, îşi zise insul; cu siguranţă surori, cu toate că una are părul brunet şi cealaltă, roşcat. Străine fără îndoială, latino-americane sau gitane, cu înfăţişarea aceea atât de diferită, atât de sălbatică. Frumoase şi atrăgătoare, fără doar şi poate, dar se potriveau cu clientela stabilimentului ca nuca în perete. Şi niciuna nu avea bagaj; nici

măcar poşetă nu aveau. Suspecte, în definitiv: surse potenţiale de probleme. Erau sătui până peste cap de tot felul de domnişoare cu înfăţişare inofensivă, care jurau că vin să viziteze un cunoscut sau pe ruda unei rude şi sfârşeau prin a jefui oaspeţii, pe cât de bogaţi, pe atât de naivi, bieţi neştiutori convinşi că visurile cele mai fierbinţi li se pot împlini în oraşul acesta colosal.

Abia făcură câţiva paşi, că angajatul acela, serios, rigid, fără uniformă şi cu chelie strălucitoare ca un bec, le opri.

— ***Ladies***…

Îl priviră descumpănite, nu înţeleseră codul: nu ştiau dacă tipul voia să le salute, să le întrebe ceva sau să le invite fără menajamente să se întoarcă de unde au venit.

— ***Could you please let me know where are you heading to***?

„Ce zice insul ăsta?“, îi şopti Luz Monei printre dinţi. „Nu pricep o iotă“, răpunse cealaltă abia mişcându-şi buzele. Dar bănuiau amândouă că nu spunea nimic binevoitor.

Într-o engleză foarte sărăcăcioasă şi ajutându-se cu mişcări exagerate ale mâinilor, sora mijlocie îi spuse că au de gând să întrebe de numărul camerei unde e cazat ***one friend***.

— ***Ladies, please***…, repetă individul cu voce joasă. Şi pentru a le risipi orice îndoială cu privire la ce anume le cerea, arătă spre ieșire arcuindu-şi sprâncenele şi indicându-le intrarea cu bărbia.

Însă Mona nu era dispusă să renunţe, dimpotrivă: îşi înmulţi gesturile teatrale, ridică vocea.

— Am venit ***here*** ca să vedem ***one friend***! insistă în engleza ei dezastruoasă.

Clienţii care se plimbau prin lobby întoarseră capul spre ele; pe canapelele şi fotoliile din apropiere se ridicară capete de doamne cu pălării şi turbane.

Spre uluirea funcţionarului, Mona îşi duse mâna la decolteu, gata să scoată din nou cartea de vizită a contelui de Covadonga; omul interpretă greşit gestul şi strâmbă mai abitir din nas.

— ***Get out of here***, murmură.

Asta înţeleseră amândouă la perfecţie, nu mai încăpea îndoială că voiau să le dea afară, mai ales că se apropiară alţi doi bărbaţi în uniformă gri. Tensiunea creştea; Luz interveni în scandal, apărându-şi sora, iar explicaţiile rudimentare ale amândurora sfâşiară tăcerea rafinată din ambianţă.

— ***One friend***! strigă Luz.

— ***One*** conte! strigă Mona. ***One person very important in*** Spania ***is waiting for*** noi!

Până când scena deveni de netolerat pentru standardul de distincţie al hotelului şi se terminară toate menajamentele. Intimidate de trei tipi care cântăreau de două ori mai mult decât ele şi erau mai înalţi cu o jumătate de cap, în mai puţin de un minut erau afară.

Furioase, umilite şi buimăcite. În stradă, fir-ar să fie. Iarăşi.

63

— N-aţi avut noroc?

Ședea la o masă pe terasa cafenelei elegante de la parterul hotelului, picior peste picior, cu o ţigară între degete. Pe gheridonul de marmură, o scrumieră şi o băutură cu gheaţă.

Fără să le lase timp să răspundă, îl văzură rotindu-şi privirea în jur, scrutând rapid mesele ocupate de clienţi distinşi. Întoarse capul spre dreapta, apoi spre stânga şi îşi termină paharul în timp ce se ridica în picioare.

— Să mergem.

Deschizându-şi braţele, le prinse uşor de talie şi le îndemnă să traverseze spre parc: atât de năucite erau amândouă, că niciuna nu protestă.

În spatele lor se auziră strigăte iritate, cu siguranţă ale unui ospătar care îl certa pentru că o ştersese fără să plătească. „Optzeci de cenţi pentru o băutură?“, bombăni el. „Am înnebunit, ***or what***?“

Le zori până ajunseră pe trotuarul opus, la intrarea în Central Park, unde se încredinţară că niciun angajat bănuitor nu-i mai urmăreşte: nici pe ele ca să se asigure că nu se mai strecoară în hotel, nici pe el ca să-i ceară socoteală pentru scotch-ul pe care îl băuse moca.

Îndată ce ajunseră departe de priviri nedorite, Tony se opri şi o întrebă fără ocolişuri pe Mona:

— Cât de interesată eşti să-l vezi pe individul ăla?

Pentru prima oară în toată după-amiaza, ea surprinse în vocea şi pe chipul lui o notă de seriozitate. Ironia dinainte, dorinţa de a se arăta superficial şi îndatoritor dispăruse. În plus, acum, mai apropiat, o tutuia.

Îşi luă câteva secunde ca să reflecteze asupra răspunsului. I-ar fi plăcut să spună că deloc, că nu e câtuşi de puţin interesată; „dacă nu mă lasă să-l văd, mă duc acasă şi toată lumea-i fericită, uit de

chestia asta şi să-i ia dracu' pe încrezuţii şi nesuferiţii ăia". „Dar e în joc viitorul clubului", se gândi, iar seara inaugurării avea nevoie de o atracţie şi, din nefericire, nu avea la cine altcineva să apeleze.

— Foarte interesată, sfârşi prin a recunoaşte cu toată sinceritatea.

— Perfect, atunci. ***Let's go***, cunosc pe cineva care poate să ne dea o mână de ajutor…

Nu reuşi să-şi încheie fraza, că i-o întrerupseră două cuvinte:

— Eu, nu.

— Eu nu merg, eu, eu, eu…, îngăimă ea. Eu trebuie să plec. Frank nu-i ieşea din cap. Frank şi comportamentul său, Frank şi felul său de a face lucrurile. Şi, pe măsură ce se frământa în sinea ei, era din ce în ce mai convinsă că cearta, în fond, fusese din vina ei: nu trebuia să-l pună pe el pe jar, trebuia să fie mai recunoscătoare pentru tot ce făcea pentru ea, pentru cariera ei, pentru viitorul ei. De aceea voia să-l caute, să-l revadă, să-i spună că nu e nimic. Ba chiar să se scuze, poate că ea trebuia să-şi ceară iertare.

— Tu nu te duci nicăieri, zise Mona cu asprime.

De când le văzuse ieşind din apartament, Tony percepuse tensiunea. Apoi, când le abordase în faţa hărţii de la ***subway***, observase ochii plânși ai mezinei şi, la una dintre hurducăturile trenului, într-un moment când şuviţele ondulate i se mişcară, zărise obrazul vânăt şi umflat: suficiente indicii cât să înţeleagă că intervenise o mână mârșavă. Totuşi preferase să tacă.

— Tu vii cu noi, insistă sora mijlocie, haide.

Fără a avea timp să-i cântărească propunerea, hotărâse să accepte ajutorul lui: se arunca cu capul înainte, cu greu ar fi putut să-i meargă mai rău. În vreme ce Luz bombănea și se lăsa târâtă de braț, traversară toţi trei 59th Street, la o distanţă prudentă de St Moritz. Înaintând pe Sixth Avenue, se întoarseră la clădire făcând un mic ocol, acum

ajunseseră într-o latură. Tony le călăuzi spre o străduţă pe cât de strâmtă, pe atât de întunecată, străjuită de două clădiri imense, iar după câţiva metri dădură de o poartă de serviciu mare şi metalică, nu complet închisă. El îşi vârî capul prin deschizătură, se strecură înăuntru şi se făcu nevăzut; îi trebui doar un minut ca să revină. „Pe aici“, ordonă.

Aşteptară câteva clipe într-un colţ, cu spatele lipit de perete. Din bucătăriile apropiate veneau mirosuri şi zgomote lipsite de orice echivoc: polonice atingând vase de metal şi faianţă, sfârâitul unor bucăţi de carne pe ***grill***. O voce ascuţită dădea ordine nervoase personalului: „***Come on, come on, come on!***“.

Tony, în alertă, stătea la pândă ca un câine de vânătoare în aşteptarea unei prăzi nesigure. Trecu un tip bondoc şi transpirat, ducând pe umăr un sac mare cu făină, ele îşi ţinură respiraţia, nu îi văzu. Trecură apoi doi ospătari cu vestă roşie, ducându-se să fumeze o ultimă ţigară, cu siguranţă înainte să le înceapă tura; nici ei nu îi observară, iar Tony îi lăsă şi pe ei să-şi vadă de drum. Al treilea era un adolescent, ţinea în mâini un calup de unt. Auzind fluieratul ascuţit al tânărului din Tampa, îşi întoarse privirea spre ei.

— Marito cubanezul e înăuntru? întrebă Tony în engleză. Băiatul avea faţa plină de pistrui şi aerul de a fi cu capul în nori, îi trebuiră câteva secunde ca să încuviinţeze din bărbie.

— Adu-l şi faci un ciubuc.

Băiatul se uită la ei cântărind oferta, nu părea prea dezgheţat; când Tony îşi vârî mâna în buzunar în căutarea monedei de cinci cenţi, avu în sfârşit aerul că pricepe şi zise „OK“.

Marito trecu în curând pragul uşii duble care despărţea bucătăriile de coridorul unde aşteptau ei; se dovedi a fi un mulatru cu bonetă de ajutor de bucătar şi haină albă, care avea întipărită pe chip o expresie de iritare.

— Ce cauți aici, frate? exclamă surprins când îl văzu pe Tony. Schimbul de fraze se desfășură rapid, ca aproape toate negocierile din alunecoasa viaţă a ***runner***-ului de loterii. „Asta am nevoie, chiar acum.“ Celălalt plescăi din limbă şi întoarse capul spre uşi, atent să nu fie prins eschivându-se tocmai la ora când era forfota mai mare în bucătărie. În cele din urmă, se învoi. „Lasă-mă un minut, să văd ce obţin; cum zici că-l cheamă pe tip?“

Tony îi aruncă Monei o privire întrebătoare.

— Contele de Covadonga, răspunse ea. Alfonso de Borbón. Dispăru cu pas grăbit spre celălalt capăt al coridorului. În absenţa lui, niciunul nu deschise gura: nici ele nu puseră vreo întrebare, nici Tony nu dădu explicaţii. La scurt timp după aceea, cubanezul reveni.

— ***Room 1609. This way***.

„Să mergem“, le şopti tânărul din Tampa: avea numărul camerei, acum trebuia să-l urmeze pe prietenul lui, care avea să-i călăuzească. Alte coridoare şi cotituri, intrări, săli cu mai multe uşi. Aromele îmbietoare din bucătărie au fost curând înlocuite de mirosul de spălătorie, de două ori au fost cât pe ce să se întâlnească cu cineva, dar cele patru siluete izbutiră să se fofileze fără să se lase văzute. În cele din urmă ajunseră într-un spațiu larg, pătrat, Marito acţionă butonul de deschidere al unui lift de marfă lovindu-l puternic cu palma, iar uşile începură să gliseze până ce se deschiseră.

— Etajul douăzeci şi şase, iar pe mine nici că m-a văzut cineva.

Cei doi bărbaţi îşi dădură repede câte o palmă pe spate în chip de rămas-bun. „Te caut eu, ***brother***“, a fost ultimul lucru pe care Tony i-l spuse prietenului, cunoscutului sau ce o fi fost: conceptul de frăţie era foarte elastic între hispanicii din oraş. Prin aceasta se înţelegea de la sine, în orice caz, că are să-i plătească favoarea în

vreun fel. Când uşile începură să se închidă cu ei trei înăuntru, ajutorul de bucătar se evaporă.

Liftul îşi începu hurducăiala, ducându-i în înălţimi, se auzea doar scârţâitul motorului. Doi, trei. O săgeată indicatoare marca pe un semicerc numerele etajelor. Cinci, şase. Drept companie aveau un cărucior mare, încărcat cu rufe curate: grămezi de cearşafuri albe, teancuri de prosoape care urcau împreună cu ei, despărţindu-i de nivelul străzii şi de viaţa exterioară. Nouă. Zece.

— Cât e ceasul? şopti Mona. Niciuna dintre surorile Arenas nu avusese vreodată ceas.

— Şapte fără un sfert, răspunse el.

Târziu, întârziase aproape o oră, întâlnirea fusese la şase. „Poate nici nu mai e“, se gândi Mona; „poate s-a săturat să aştepte şi a plecat. Sau avea altă vizită. Sau Dumnezeu ştie ce“. Doisprezece. Treisprezece. Paisprezece. Un pumn invizibil îi strânse măruntaiele cu forţa unui cleşte, îi trecu atunci prin cap că poate îi datora ceva lui Tony. Cum ar fi o explicaţie.

— L-am cunoscut pe domnul acesta acum câteva luni, nu ştiu dacă îşi mai aminteşte de mine. Luz, încă îmbufnată şi cufundată în amărăciunea ei, îndrăzni să întrebe cu o voce abia auzită:

— Dar tipul ăsta la care ne ducem e un conte adevărat?

— Presupun că da. E cineva important şi vreau să-l rog să ne dea o mână de ajutor, să asiste la inaugurarea show-ului, să vedem dacă prezenţa lui atrage clienţi.

El încuviinţă, mulţumit, iar Luz pufni, neştiind ce să spună. Rămaseră în tăcere, umăr la umăr, uitându-se în faţă. Douăzeci. Douăzeci şi unu. Douăzeci şi doi.

— Şi cum ai de gând să-l convingi?

Douăzeci şi trei. Douăzeci şi patru. Douăzeci şi cinci. În cele din urmă, o oprire bruscă îi făcu să sară pe loc. Etajul douăzeci şi şase. În vreme ce

uşile începeau să culiseze într-o parte şi în alta, Mona mărturisi:

— Habar n-am.

Ridicând palma în chip de anunţ, Tony le indică să aştepte până ce se duce el să cerceteze zona. „Cale liberă“, zise apoi. „***Let's go***.“

Coridoarele erau luxoase, nu aveau nimic în comun cu zona austeră şi funcţională de la subsol. Covoare extrem de lungi, groase și ornamentate, pereţi îmbrăcaţi în stofă, cu aplice de pergament care răspândeau o lumină caldă şi somptuoasă. În urma lor, prin câteva uşi răzbăteau voci, câte un hohot înăbuşit de râs: cu siguranţă pregătirile unor oameni bogaţi şi fără ocupaţie ca să iasă la cină, la dans, să se bucure de o minunată seară de primăvară la New York.

Uşa era vopsită în culoarea crem, ca toate celelalte. Într-un oval de bronz, patru numere: 2609. Ajunseseră.

Mona trase aer în piept închizând ochii şi-l expulză netezindu-şi fusta şi aranjându-şi fără prea mult succes părul; imediat apoi bătu la ușă, întâi mai domol, apoi cu mai multă vigoare.

O voce de bărbat răspunse dinăuntru. „***Come in!***“ — Baftă! murmură Tony în chip de rămas-bun.

Mona împingea uşa, când băiatul din Tampa îşi apropie gura de urechea ei:

— Eu n-aş ezita dacă aş fi el.

De vină a fost faptul că i-a simțit răsuflarea. Fu de ajuns s-o perceapă, că Monei i se făcu pielea de găină. Atunci, fără a sta pe gânduri, fără să-l privească măcar, sora cea mijlocie îl apucă de un braţ şi îl târî înăuntru după ele.

64

Era în pat, dar nu se vârâse între așternuturi, ci pur și simplu se întinsese deasupra. Sta cu spatele sprijinit de câteva perne și picioarele lui lungi întinse, într-o cămaşă albă, cu gulerul descheiat, pantaloni închişi la culoare şi şosete negre, fără pantofi. De pe noptieră se auzea un aparat de radio: muzică instrumentală în surdină, fără solist, fără voce. În jurul lui, pe cuvertura de brocart, erau risipite câteva foi scrise de mână şi două plicuri cu timbre şi expeditori străini, reviste şi cataloage, o tabacheră, o scrumieră plină de chiştoace.

Mona abia dacă îşi amintea trăsăturile lui, dar acum că îl avea dinainte, îl recunoscu imediat: în jur de treizeci de ani, chip prelung, mustaţă fină şi piele netedă, frunte mare cu un început de chelie, părul blond şi lins, pieptănat pe spate şi aceiaşi ochi mari, albaştri şi umezi, care în noaptea aceea îndepărtată reflectau spaima, iar în după-amiaza aceasta, în schimb, trădară o tresărire bruscă în momentul când văzu intrând în camera sa trei necunoscuţi.

— Bună ziua, domnule conte, şopti ea pe un ton prudent şi deopotrivă tulburat.

El se ridică de pe perne.

— Bună ziua, răspunse încreţindu-şi fruntea. Fără să se ridice în picioare, cu corpul în unghi drept, adăugă tăios: Pe cine am plăcerea de a saluta?

— Să vedeţi, spuse Mona, făcând doi paşi în faţă. Dumneavoastră sigur nu vă amintiţi de mine, dar acum ceva vreme, într-o noapte când au năvălit asupra dumneavoastră nişte bărbaţi cu întrebări şi cu un aparat de fotografiat şi au fost gata să vă arunce la pământ, eu eram aproape şi v-am ajutat să vă menţineţi echilibrul, iar dumneavoastră, în schimb, mi-aţi spus…

O întrerupse caustic:

— Unde a avut loc întâlnirea?

Probabil că fusese hărţuit de presă şi în alte ocazii, avea nevoie de mai multe detalii ca să identifice momentul. Însă lipsa de cunoștințe a Monei în materie de geografie a New York-ului, în ciuda ieşirilor cu ***doña*** Maxi, o împiedica să rememoreze informaţii concrete în privinţa doamnei pentru care lucrase în noaptea aceea.

— Păi…, şovăi ea, încreţindu-şi buzele. Exact când am ieşit de la doamna aceea importantă, într-o parte a parcului…

— Şi despre când anume vorbim, mai precis?

— Păi… Păi să fi fost prin martie, cred eu…

Contele nu păru să se poată raporta la un moment așa de vag; pe deasupra, i se părea nelalocul ei sosirea intempestivă a acelui trio şi faptul că nu-l anunţase nimeni de la recepţie. De aceea, nu ştia dacă tot ce relata tânăra era adevărul sau doar o minciună menită să-i câştige încrederea, ca apoi să obţină informaţii de la el. Mai ales în legătură cu căsătoria sa turbulentă, chestiunea despre care toată lumea dorea să afle veşti. Sau veşnicele neînţelegeri cu taică-său. Sau şocanta activitate pe care o desfăşura în ultima vreme, spre uimirea alor săi şi a străinilor, angajat de British Motors Ltd.: primul Borbón din istorie cu o ocupaţie remunerată, chiar dacă avea doar o funcție de reprezentare şi nu un loc de muncă real şi chiar dacă nu-i mergea atât de bine cum presupuneau, iar până acum reuşise să vândă o singură maşină în reprezentanţa de pe Lexington Avenue. Ar putea să le vorbească pe larg celor trei străini despre toate aceste lucruri, pentru ca apoi ei să difuzeze ştirile în cele patru vânturi, în presa americană, spaniolă, europeană… Ar face declarații savuroase; ar putea chiar să le dea în premieră absolută vestea iminentului său divorţ, acum când nici măcar nu mai coresponda cu soţia. Ştirea ar fi o bombă sigură, în ciuda senzaţiei intime de eşec pe care i-o producea lui faptul că

surprinzătoarea şi controversata lui poveste de dragoste durase doar trei ani.

În vreme ce reflecţiile acestea treceau prin mintea contelui de Covadonga, rapide precum ogarii care fugăreau un iepure mecanic pe Stadionul Metropolitan, unde îl dusese tatăl său într-o zi din copilăria petrecută la Madrid, Mona stărui, ca să-i împrospăteze memoria:

— Iar atunci, în noaptea aceea, mi-aţi dat cartea dumneavoastră de vizită. O am aici, uitați.

Fără a aştepta ca el s-o invite să se apropie, înaintă câţiva paşi până la marginea patului, scoase dreptunghiul de carton din adăpostul cald de lângă sân şi i-l întinse.

— Una dintre cărţile mele de vizită, da, murmură el.

Nu ar fi fost prima oară când venea cineva la el cu intenţii frauduloase, își urmă gândurile, cu ochii aţintiţi asupra rândurilor ce reflectau propria-i identitate. Ba era cu putinţă să vrea să-l fure, dar nu s-ar alege cu nimic, căci în afară de tabachera de aur şi de setul de perii de toaletă din argint, abia avea câţiva dolari în cameră; de câteva zile, de când Gottfried[29], secretarul şi infirmierul său, îl părăsise, nimeni nu se mai ocupa de chestiunile lui financiare dezastruoase. Cât despre colierul ordinului cavalerilor Lânii de aur, dacă ar mai fi în puterea lui, bineînţeles că l-ar ţine la adăpost în seiful hotelului, nu în cameră.

Între pereţii capitonaţi cu stofă se aşternu o tăcere încordată, abia ajungeau zgomote de pe stradă prin fereastra închisă de la etajul al douăzeci şi şaselea. Mona îşi frângea degetele. Luz şi Tony stăteau nemişcaţi în spatele ei, așteptând nu se știe ce, contele rămăsese pe pat, descumpănit şi confuz, cu cartea de vizită în mână, iar Mona, în picioare lângă el, spera la reacţie.

— Pe scurt, dacă îmi permiteţi, domnişoară, cine sunteţi dumneavoastră şi de ce ați venit la mine?

În sfârşit, Mona întrevăzu o portiţă spre optimism: măcar binevoia s-o asculte. Impulsivă, nesocotită, începu să povestească totul în grabă, mâncând frânturi de fraze şi făcând eforturi să concentreze la maximum esenţa a ceea ce dorea să-i spună: în eventualitatea în care el se răzgândea și le poftea să plece sau solicita prezenţa angajaţilor care le goniseră din lobby cu atâta lipsă de politețe. Numele şi originea lor, planurile, intenţiile: toate acestea îi ţâşniră de-a valma din gură, în vreme ce bărbatul care ar fi putut să fie regele Spaniei o contempla cu ochii săi mari și limpezi, aproape fără să clipească.

— Să vedem dacă v-am înţeles. Aşadar, vreţi să mă invitaţi la inaugurare?

— Întocmai, domnule.

— Şi unde spuneţi că se află acest night-club?

— Pe 14th Street, domnule.

— Şi spuneţi că dumneavoastră sunteţi proprietara?

— Întreaga familie, mai bine zis. Cu mama şi surorile mele, îl lămuri ea întorcându-se şi arătând spre Luz cu bărbia, deşi eu sunt cea care se ocupă cel mai mult; ele au alte treburi. Mai e şi Fidel, un băiat care mă ajută.

Contele se întinse să ajungă la un carneţel de pe noptieră. Cei trei îi urmăriră mişcarea cu privirea și zăriră un telefon, câteva flacoane cu medicamente, o seringă şi un pachet de vată.

— Fidel Hernández? citi în notițele sale. Cel care şi-a comunicat sosirea pentru şase fix şi nu a apărut: era trecut aici, într-adevăr.

— Chiar el.

— Dumneavoastră sunteți acel Fidel? întrebă fostul moştenitor, îndreptându-şi momentan atenţia spre Tony.

Mona i-o luă înainte.

— Nu, domnule; Fidel n-a putut să vină până la urmă.

— Aveţi şi dumneavoastră legătură cu night-clubul? Răspunseră amândoi într-un glas.

— Da.

— Nu.

Tony din Tampa se încruntă, surprins, în vreme ce Mona îşi lansa minciuna spontană cu o răceală uluitoare.

— El nu e proprietar; e barmanul nostru.

— Aha. În ochii lui Alfonso de Borbón se ivi o urmă de ironie. Aşadar, în afară de proprietarele unui club promițător, în camera mea se mai află și un barman cu experiență.

— La dispoziţia dumneavoastră, domnule.

Cu naturaleţe şi aplomb: aşa îşi asumă Tony versiunea falsă a Monei; ea o spusese cu siguranţă pentru ca domnul conte să-i considere un întreg şi să nu intre la bănuieli. Bărbatul acela învins începea să-i trezească vânzătorului de bilete de loterie o curiozitate imensă; nu avea habar cine era, nu ştia nimic despre neamul său nobil, despre copilăria aurită în Palatul Regal, despre tinereţea retrasă şi dureroasă, când vâna dropii, creştea pui şi îngrijea o grădină pe moşia micului palat din El Pardo, unde se refugia din vreme în vreme ca să-şi refacă forţele şi să se îndepărteze de frământările de la Madrid.

Instaurarea celei de-a Doua Republici în aprilie 1931, violenta reacţie a maselor în faţa Palatului Regal, plecarea precipitată în exil: cu toate că niciunul dintre ei trei nu ştia, nu era noapte în care toate aceste amintiri să nu revină în mintea celui ce fusese odinioară prinţ de Asturias. Tatăl care plecase pe furiș printr-o ieșire laterală, în zori, la volanul mașinii sport, îndreptându-se spre Cartagena, ca să se îmbarce apoi spre coasta franceză îmbrăcat în uniformă de general de armată şi să debarce dimineaţa înveşmântat în palton de alpaca şi cu melon, ca un cetăţean oarecare. Regina şi cei şase infanţi călătorind în automobile diferite până la Galapagar, apoi cu

trenul până la Hendaye şi, de acolo, la Paris. Pe el l-au scos pe sus din camerele lui de la parter, susţinut de câţiva prieteni, avusese o recidivă şi nu putea să se ţină pe picioare. Nu putuse să se miște nici când coborâseră toți din mașină, iar un fotograf îi imortalizase pe mama şi pe fraţii lui pe coastele munţilor de lângă Madrid, aşezaţi pe pietre ca nişte simpli excursionişti, speriaţi, nevenindu-le să creadă că pleacă în exil; regina fumând o ţigară, scuturând scrumul printre rugii de mure şi așezând o mână în chip de cozoroc peste ochii albaștri, poate spunând adio patriei străine şi grosolane, care nu o tratase niciodată bine.

Amara despărţire a părinţilor săi în lunile următoare: regele spaniol, instalat la Roma; regina engleză, la Fontainebleau.

Locuinţele familiale, complet diferite de luxul de la curte, luările de poziţie ale fraţilor, spitalizările sale în felurite sanatorii. Nunta cu Edelmira la Lausanne, la care nu asistase niciun membru al familiei, casa modestă pe care o ocupase cuplul la Évian, dezolanta veste a morţii fratelui său Gonzalo înainte de a împlini douăzeci de ani, după o hemoragie internă provocată de un accident de automobil aparent inofensiv, aşa cum avea să i se întâmple şi lui la Miami peste doi ani, deşi nu ştia încă.

Primele neînţelegeri de cuplu, tensiunea crescândă între Gottfried şi Edelmira, problemele financiare, îngrijorările ei din pricina excesului de injecţii cu calmante, presiunile externe şi certurile sfâşietoare, dezamăgirile vieţii conjugale. Relaţia din ce în ce mai tulbure cu tatăl său, relaţia bună cu mama, intervenţiile interesate ale camarilelor ca el să-şi recunoască greşeala şi s-o părăsească pe Edelmira, presiunile la Vatican pentru a obţine anularea căsătoriei. Primul anunţ al despărţirii la doar un an şi jumătate după nuntă, plecarea ei cu soră-sa de la Cherbourg fără să-şi ia rămas-bun, schimburile de scrisori, reîntâlnirea la New York,

cinci luni mai târziu. Declaraţiilor lui necugetate în faţa unei prese înfometate de ştiri, presupusele oferte pentru a face filme la Hollywood, care nu aveau să se materializeze niciodată. La Havana, familia ei, dificila viaţă în comun, disputele interminabile dintre Gottfried şi soţia sa. Criza extrem de gravă din luna februarie, abcesul la coapsă, pierderea cunoştinţei, nunţiul papal făcându-i maslu la reşedinţa pe care o închiriaseră în El Vedado, transfuziile, electroterapia, însănătoşirea, vizita ducesei de Lécera, sosite din Franţa ca să-l convingă în numele mamei lui să lase prostiile şi să revină odată în Europa, alături de ai lui.

Toate acestea se adunau în viaţa contelui, dar niciunul dintre ei n-avea cum să știe, iar în acest timp el introducea o Pall Mall în ţigaretul de abanos, scăpăra un chibrit şi o aprindea. Îi privi pe cei trei trăgând fumul în piept şi ezită când savură gustul ţigării, incapabil să calculeze la ce riscuri s-ar expune dacă le dădea o şansă. Fetele erau fără îndoială atrăgătoare, frumuseţi de rasă, purtând pecetea autentică a patriei, îmbrăcate cu graţia şi frivolitatea specific americane; nici bărbatul nu avea în principiu o înfăţişare ameninţătoare, părea chiar simpatic, iar ce îi propuneau nu suna chiar a nesăbuinţă: la New York erau o mulţime de spanioli, iar de când venise, îi mai ceruseră de câteva ori să se ducă la un magazin sau la o întâlnire, pur şi simplu ca figurant.

Dacă alegea să-i ajute şi nu se descotorosea de ei ca de nişte intruşi, poate că le făcea lor o favoare şi o alta lui însuşi, cumpăni: nu schimbase o vorbă cu nimeni toată ziua, în afară de antipatica infirmieră care-i făcuse injecţia de dimineaţă şi de ospătarul polonez care îi servise micul dejun şi prânzul. Iar ceasurile se scurgeau cu o lentoare angoasantă şi, dacă nu stătea puţin de vorbă despre orice cu străinii aceia, ar fi intrat cu siguranţă în noapte fără să simtă nicio urmă de căldură umană.

— Mă scuzaţi că nu mă ridic, spuse expulzând fumul, dar medicii m-au asigurat că acum, cu cât stau mai multe ore întins, cu atât va fi mai bine pentru sănătatea mea.

Se întoarse din nou spre noptieră şi luă receptorul greu din furca telefonului. Ei îşi ţinură respiraţia în vreme ce contele forma numărul, învârtind discul cu degetul arătător, lăsând în urmă zgomot şi tulburare. Crezură că totul avea să se năruiască: fuseseră naivi să-şi imagineze că o persoană atât de importantă avea să se înduplece să colaboreze cu o gaşcă de visători, să pună pe roate un local modest, aflat atât de departe — Atât pe hartă, cât şi pe scara socială — de străzile şi de oamenii pe care îi frecventa bărbatul acela. Sau poate ar fi mai corect să utilizăm un timp trecut ca să menţionăm străzile şi oamenii pe care obişnuia să-i frecventeze cândva, pentru că de două săptămâni era bolnav cu adevărat şi de trei zile era imobilizat la pat, fără ca nimeni să-şi amintească de el.

Omul său bun la toate, Gottfried Schweizer, îl anunţase, aproape fără preaviz, că îl va înlocui cu un milionar hipotensiv din Detroit, alt client al hotelului, pe care îl cunoscuse după ce îl îngrijise spontan când leşinase în timpul micului dejun şi pe care acceptase să-l însoţească în călătoria sa pe Riviera franceză în schimbul unui salariu de trei ori mai mare decât cel pe care îşi permitea el să i-l plătească; l-ar fi abandonat în mod sigur şi pentru mai puţin, atât de mult îşi dorea elveţianul să plece din America.

Membrii monarhiei spaniole care locuiau la New York, pe de altă parte, odată ce îl întâmpinaseră şi i se închinaseră cum cerea tradiţia, îşi reduseseră la minimum vizitele, invitaţiile şi telefoanele, conştienţi că relaţiile dintre tată şi fiu erau în continuare complicate; la urma urmelor, Alfonso XIII era păstrătorul coroanei în exil şi cine ştie ce se putea întâmpla în

viitor dacă se arătau prea respectuoşi cu primul născut cel zvăpăiat. O atitudine similară, deşi din motive diferite, percepea la potentaţii cubanezi, care înainte îl chemau la orice fel de evenimente şi recepţii, fascinaţi de basmul pe care îl reprezenta pentru ei căsătoria pitorească a celui ce fusese prinţ de Asturias cu o compatriotă pe care o cunoscuse într-o staţiune balneoclimaterică din Elveţia; nu-l mai copleşeau nici ei cu atenţii, acum când cei doi soți îşi scoteau peri albi unul altuia, iar după cum stăteau lucrurile, se vedea că nu va trece mult până ce îşi va recăpăta fiecare libertatea. Nu-l chema nimeni ca să ţină conferinţe sau prelegeri radiofonice, cum îi promiseseră, nu-l mai chema nimeni pentru nimic. Şi toţi aceia — spanioli, cubanezi, americani, ce mai conta, toţi acei oportunişti şi prieteni de circumstanţă, în sfârşit, care în primele zile îl întâmpinaseră cu o cordialitate euforică, ba chiar îi lăudaseră o vreme neghiobia colosală de a fi fost capabil să renunţe la succesiunea la tron din dragoste; toţi cei care, din când în când, izbucniseră în râs la glumele lui, ori îşi făcuseră loc dând din coate ca să se fotografieze lângă el, ori luaseră parte la nopţile lui cu vin şi trandafiri, când orizontul îi zâmbea promiţător în moderna ţară a democraţiei şi a libertăţilor, toţi aceia deveniseră muţi şi invizibili. Se topiseră precum sarea în apă, lăsându-l slab, fragil şi melancolic, un apatrid singur în imensul oraş.

— Covadonga ***speaking***…, zise când, în sfârşit, i se răspunse. Pregătiţi-mi maşina, cred că am să ies.

Înainte ca pe chipurile lor să se zugrăvească uşurarea, aşeză receptorul în furcă şi îi anunţă:

— De acord. Am să mă gândesc dacă vin la clubul dumneavoastră, dar cu o condiţie. În seara asta mă scoateți în oraș.

65

Cu o atitudine fermă şi mers hotărât: de parcă ar fi fost nişte cliente distinse cazate în una dintre cele mai bune camere de la St Moritz, aşa străbătură lobby-ul Mona şi Luz. Tony venea la câţiva paşi în urma lor; se întâlniră cu unii dintre angajaţii care participaseră la cearta dinainte şi se făcură că nu-i văd, înălţându-şi bărbia. Aproape de ieşire dădură de chelul însărcinat să vegheze la buna reputaţie a hotelului şi Mona îi făcu cu ochiul, în vreme ce pe faţa bărbatului se ivea o descumpănire acră.

Se însera când ieşiră, se aprinseseră becurile şi farurile maşinilor proiectau conuri luminoase pe şosea.

— Eu nu mai merg nicăieri, îi avertiză din nou Luz.

Se purtase corect în camera contelui, copleşită aidoma celorlalţi de personalitatea lui. Acum, când totul trecuse, totuşi, propriile-i probleme îşi recăpătară locul principal.

— O luăm de la capăt?

În faţa unui Tony năucit, printre pietoni care îi ocoleau şi oaspeţi ai hotelului care intrau şi ieşeau, surorile Arenas se luară la harţă în gura mare. Iarăşi.

Cu greu, aproape smucindu-le, apucând-o pe fiecare de câte un braţ, Tony izbuti să le îndepărteze de intrare, în vreme ce ele se făceau cu ou și cu oțet; odată ce se aflară la o distanţă potrivită, le întrerupse fără menajamente.

— Domnişoarelor, mă tem că nu e nici locul, nici momentul. Era aproape opt, aveau doar două ore la dispoziţie. „Vă aştept la nouă şi jumătate, le spusese Alfonso de Borbón; nu, mai bine la zece, pentru că nu am ajutor şi o să am nevoie de timp ca să mă îmbrac. Fac eu cinste, vom cina târziu, după obiceiul spaniol, nu vă deranjează, nu-i aşa?“ Cei trei clătinară din cap, puţin neîncrezători încă.

„Unde am putea să mergem?“ Frecându-şi mâinile lungi şi osoase, în timp ce se delecta la gândul programului neprevăzut, contele trecu în revistă localurile favorite. „Fornos poate, care e aproape, are o bucătărie magnifică şi e deschis până la miezul nopţii? Sau Jai-Alai, întrucât proprietarul Valentín Aguirre a organizat luna trecută un prânz în onoarea mea şi sigur ne serveşte, în ciuda orei? Sau am putea să alegem vreun local cubanez cu spectacol; mor să beau un ***daiquirí*** ca lumea! Clubul Yumurí? La Conga? Havana-Madrid? Deşi poate că domnişoarele ar dori ceva mai american, mai… mai…“ Dădu o palmă pe cuvertură și zâmbi. „S-a hotărât, mergem la Waldorf, mă înnebuneşte langusta lor în sos de unt şi, pe deasupra, nu încape îndoială că o să vină Cugui cu orchestra, vom petrece o seară minunată, veţi vedea…“

Acestea fură cuvintele contelui înainte ca ei să iasă din cameră; coborâră cele douăzeci şi şase de etaje comentându-le, încă nevenindu-le să creadă. De aceea Tony le presa acum, implicându-se pe de-a-ntregul, împreună cu ele, în planul lor delirant.

— Dar eu…, protestă Luz din nou. Tony o întrerupse cu puţină ironie.

— ***Honey***, măscăriciul care ți-a făcut vânătaia aia pe față are timp berechet să-ți învinețească și celălalt obraz. Dacă-ți dorești așa de mult să te mai scuture, sunt convins că poți aștepta până mâine. Așa că hai, luaţi-o din loc.

— Unde ne ducem? întrebă năucită Mona. E încă devreme…

— Să ne pregătim, doar nu credeţi că mergem la Waldorf Astoria aşa.

Tony își desfăcu brațele, arătând spre hainele pe care le purtau. Mona îşi coborî privirea spre rochia plină de flori, ciorapii de mătase şi pantofii de pânză: un model de sofisticare pentru nişte fete care îşi petrecuseră o jumătate din viaţă desculţe şi

debarcaseră în Manhattan împărţind o valiză sărăcăcioasă cu rufe ordinare, făcute în casă.

— Sunt cele mai bune haine pe care le avem, mărturisi.

— Putem să rezolvăm problema, dacă ne punem în mișcare, ***let's go***.

Străină de discuția dintre Mona și Tony, Luz cântărea în minte cuvintele lui. N-o s-o mai bată, de asta era sigură; în după-amiaza aceea, lucrurile degeneraseră prosteşte. Nu-l cunoşteau pe Frank, niciunul nu avea habar câte făcea pentru ea, ce eforturi depunea. Cu toate acestea, se îndoia că îl putea găsi la ora aceea, era prea târziu să se ducă la birou, magazinele de discuri pesemne că se închiseseră şi nu avea altă posibilitate de a da de el: deşi îl întrebase de câteva ori, nu aflase niciodată unde locuia, nici cum, nici cu cine. Astfel încât hotărî să le facă pe plac, deși fără chef și fără o vorbă, iar când Tony fluieră după un taxi care opri lângă bordură, ea se așeză tăcută lângă soră-sa, pe bancheta din spate.

Traseul fu scurt; băiatul din Tampa nu le spuse unde merg, poate avea de gând să le surprindă, sau pur şi simplu uită, prins cum era în treburile lui dintotdeauna cu şoferul: numere, notiţe, bancnote care trecură din mână în mână. Coborâră lângă un magazin de pe Third Avenue, nu înţeleseră afişul pe care scria PAWN SHOP, nici nu ghiciră ce se urzea în locul acela cu vitrină ticsită de lucrurile cele mai felurite: aparate de radio, scaune de frizerie, lămpi, umbrele, viori, cutii de pălării.

Tony bătu cu degetele în geamul uşii închise şi peste câteva clipe veni să deschidă un bătrân adus de spate, care abia îi ajungea la umăr. „Shalom, mister Bensalem", îl salută cu curtoazie. Schimbară câteva fraze cordiale în engleză, probabil că el spuse vreo glumă, pentru că bătrânul râse cu timbru de astmatic.

„***Oh, you're coming from old Sepharad***!" spuse, când el le prezentă drept nişte prietene

spaniole. Şi începu să le vorbească într-o spaniolă stranie, care suna dulce şi veche, până ce Tony îi dădu o palmă afectuoasă pe spate.

— Ne cam grăbim, prietene drag, putem intra?

Mergând în faţa lor cu paşi mici şi rapizi şi lăsând să i se vadă kippa de pe creştet, îi conduse înăuntru. Surorilor Arenas li se păru că încăperea din dos a magazinului sefardului era peştera lui Ali Baba: rafturi pline până la refuz, cufere şi valize cu zecile, grămezi de catrafuse, teancuri de obiecte şi unelte felurite. Din tavan atârnau biciclete, sănii, leagăne de copii; într-un colţ se aflau cinci sau şase piane.

— Toate astea îi aparţin? şopti Luz în spatele lui Tony.

— Temporar, da; până când stăpânii încearcă să adune banii necesari ca să le recupereze, dacă reuşesc vreodată.

O casă de amanet, asta era afacerea. Iar în capăt de tot, acolo unde magazinul făcea o cotitură, se afla zona pe care o căuta Tony. Pe bare lungi erau atârnate sute de haine organizate strict. Paltoane, uniforme, haine de copii, rochii de mireasă…

— ***Aki, prensesas, pueden bushkar y eligir***[30], le zise bătrânul în vechea iudeo-spaniolă a strămoşilor săi, sprijinindu-şi mâna de suportul pe care atârnau zeci de rochii de seară.

Tafta, catifea, satin, mătase; toate croielile, culorile şi mărimile. Mona şi Luz nu-şi reveneau din uluire.

— Iar pentru prietenul meu cu biluţa, adăugă, vino pe aici.

Îl duse pe Tony câţiva metri mai încolo, în căutarea hainelor bărbăteşti, în vreme ce ele, odată ce îşi depăşiră uimirea de la început, începură să scotocească cu mâini lacome. Răvăşeau, atingeau, scoteau, lăsau să le scape exclamaţii admirative, îşi puneau umeraşele pe corp, ca să-şi arate una alteia descoperirile.

— Sunteţi gata? întrebă Tony după câteva minute. El părea gata: într-o mână ridicată ţinea un umeraş cu mai multe haine, în cealaltă, un joben.

Amândouă răspunseră cu un categoric „nu“.

— ***Come on, ladies***; cinci minute şi ne luăm zborul, mai sunt încă multe de făcut.

Mona alese în cele din urmă o rochie de mătase de culoarea vinului, fără umeri; Luz, mai îndrăzneaţă, preferă un model de lamé auriu cu spatele gol. Niciuna nu se întrebă pentru cine fuseseră făcute, nici ce trupuri le îmbrăcaseră în alte nopţi: nu avură timp de presupuneri, pentru că le chemă vocea bătrânului evreu.

— ***Sapatos agora, prensesas***.[31]

Le arătă atunci nişte rafturi ticsite şi lor li se umplură din nou ochii de uluire. Sandale de piele vopsită, espadrile de pânză, încălţăminte închisă şi deschisă, cu toc înalt, cu toc mediu, cu toc jos. Şovăiră, probară modele, le dădură la o parte, se certară, în vreme ce Tony le tot îndemna, „haideți, fetelor, hai, hai, că nu ne rămâne timp… Căutaţi două poşete pentru domnişoare, ***mister*** Bensalem, vă rog“.

Peste un sfert de oră se aflau din nou într-un taxi, încărcaţi cu haine şi accesorii fără a fi scos din buzunar niciun dolar: un simplu schimb de bilete de loterie şi câteva notiţe fură de ajuns ca să încheie târgul. „Mâine dimineaţă vă aduc totul negreşit!“, strigă Tony pe geamul coborât. Bătrânul minuscul încuviinţă din prag, zâmbind, ridică mâna. „***Shalom***.“

Următoarea destinaţie era 116th Street, mult mai în nord, în inima zonei pe care unii o numeau deja Spanish Harlem. Era lume pe stradă, miros de orez portorican cu seminţe de ***guandú*** şi jumări prăjite, grupuri de bătrâni care fumau, stând de vorbă și râzând știrb. Oprit pe trotuar, cu braţele pline de haine şi încadrat de fete, Tony înălţă capul şi strigă de câteva ori spre o fereastră de la un etaj superior al unei clădiri modeste:

— Adela!

Nu trecu mult şi se arătă o femeie de vârstă mijlocie, durdulie, cu un batic ţipător pe cap.

— Ce vrei la ora asta, nebunule?

— Un serviciu pentru prietenele mele.

— Sfântă Fecioară! Da' am închis de ceva vreme!

— Știi c-o să mă revanşez; e o urgenţă, scumpo.

Adela le cercetă pe fete de la etaj şi căzu pe gânduri câteva clipe.

— O să-mi dea de furcă pletele alea, mai bine o chem pe vară-mea Josefina să-mi dea o mână de ajutor.

Era a doua oară în viaţa ei când Mona călca într-un salon de coafură şi a treia oară pentru Luz. Amândouă făcuseră prima vizită pentru nunta Victoriei, le coafaseră nişte italience de pe 116th Street, care le fuseseră recomandate de la Casa Moneo. Pe Luz o dusese apoi Frank Kruzan la un coafor modern, zugrăvit într-un roz strident, aproape de Times Square; „acolo vin toate aspirantele la staruri, ***baby***, angajatele ştiu mai bine ca oricine ce trebuie să facă". Ieşise de acolo cu părul oxigenat, cu pielea înroşită unde îi fuseseră sprâncenele şi cu un ghem de nedumeriri în măruntaie.

Prea puţin semăna locul acela plin de globuri luminoase, oglinzi enorme şi tinere vopsite în blond spectaculos cu localul portoricanei Adela de la parterul blocului ei, o încăpere modestă, cu două fotolii de casă, deteriorate, în locul scaunelor profesionale, două oglinzi desperecheate cu pete opace, o singură chiuvetă şi o serie de tăieturi din reviste prinse în pereţi în chip de decoraţie. Dar era tot ce cunoştea Tony în materie de estetică feminină, căci Adela însăşi făcea pe agentul de loterie printre cliente. El trecea pe acolo în fiecare săptămână ca să regleze socotelile şi, înainte de a pleca, stătea la taifas cu femeia câteva minute; de aceea ştia că ea n-avea să-l refuze, cu toate că era

trecut de nouă seara şi trebuia să-şi culce tatăl invalid, să ţină cina caldă pentru soţul care lucra în tura a doua la o fabrică de ambalat şi să lupte cu sosirile succesive ale celor trei fii şi doi nepoţi care locuiau sub acoperişul ei.

„Luaţi loc, fetelor; să vedem ce putem să vă facem în puţinul timp pe care ni-l dă nebunul ăsta care nici usturoi n-a mâncat, nici gura nu-i miroase; coc sau păr în vânt, ce preferaţi?“ „În vânt“, ziseră amândouă în acelaşi timp. Cu perii, uscătoare electrice şi ondulatoare, lucrând cu hărnicie la patru mâini, în vreme ce glumeau şi le povesteau neîncetat cu accentul lor dulce întâmplări din cartier şi de pe insula lor, cele două femei le făcură curând nişte coafuri strălucitoare cu cărare într-o parte şi onduleuri pronunțate. „Iar acum“, anunţă Adela, „puţin ***make-up***“. Buze, gene, niște fard colorat pentru a ascunde obrazul vânăt al lui Luz. „Părăsește-l, scumpo; uită-l pe nemernic până nu-ţi face ceva mai rău, că ăştia când încep, nu mai termină…“ Asta îi şopti experimentata coafeză, trecându-i cu grijă degetul arătător peste vânătaie, pe când Luz îşi stăpânea o grimasă de durere. În clipa aceea intră Tony, iar mezina scăpă de răspuns.

— Gata?

Cele patru femei întoarseră capetele; trei dintre ele izbucniră în râsete şi exclamaţii entuziaste. Brokerul de loterie nu mai purta costumul şifonat de in, deschis la culoare, cu care le însoţise toată după-amiaza, ci un magnific frac, cu plastron apretat și papion alb, iar părul şaten deschis şi-l dăduse pe spate cu briantină.

— Ce bărbat impozant! strigă Adela printre hohote.

Mona fu singura care nu făcu niciun comentariu. Doar îl privi.

Odată încheiată treaba cu coafurile, mai trebuia doar să se îmbrace, iar în acest scop le oferiră o cămăruță întunecată în dos, plină de vechituri. Pe o

saltea de paie, ocupată cu siguranţă din când în când de vreo rudă sosită din Puerto Rico, fetele îşi întinseră rochiile; în faţa coafezei şi a asistentei, îşi dădură jos hainele de toate zilele și rămaseră în lenjerie.

— Sfântă Fecioară, dar aşa nu puteţi să ieşiţi, fetelor! Strigătul ţâşni din gura Josefitei, femeia de treizeci de ani cu pielea de culoarea cafelei cu lapte care le ajutase, iar pricina era Luz care își trăsese cămășuța peste cap. Fără să mai spună altceva, plecă din încăpere şi reveni cu un brici în mână. „Sus braţele“, fetelor, le zise, „că am să vă las curăţele ca fundul de bebeluş“. Cu subsuorile depilate pentru prima oară în viaţa lor, Mona şi Luz îşi puseră rochiile; portoricanele le potriviră spatele, lungimea şi decolteul, încheiară copci şi nasturi.

— Ia zi, băiete, nu-s frumoase? îl întrebă mândră Adela pe Tony când ieşiră, în sfârşit, din cămăruță.

El le privi fără cuvinte și, pentru o clipă, uită de grabă.

— Ar putea să cineze în seara asta şi cu regele Spaniei, dacă omul ar fi la New York.

66

Vânzătorul de tutun era nerăbdător să se întoarcă la Victoria după ce trecuse pe la Fetele Căpitanului, chiar dacă asta ar fi însemnat să suporte faţa posomorâtă a lui Remedios. „Când mă duceţi înapoi în cartier? Nu vreau ca alea două să stea singure toată ziulica, nu încape îndoială că umblă ca oaia căpiată, bine-ar fi să se termine odată inspecţia de la primărie şi să putem deschide iarăşi…“

Asta era minciuna pe care i-o spuseseră toţi femeii aceleia credule: că nişte inspectori sanitari de la primărie trebuiau să verifice instalaţiile şi să le elibereze o autorizaţie ca să poată ține localul deschis. Vrând-nevrând, o înghiţise.

Planurile lui Barona, totuşi, se schimbară când, după ce se despărţi de Tony, se întâlni cu Al scoţianul, proprietarul tavernei vecine cu Casa María, pe care tot el o aproviziona cu tutun. „O compatrioată deschide un magazin pe Sullivan Street, aproape de ceasornicăria spaniolă, poate fi o ocazie, prietene“, îi zise roșcovanul cel voinic, în vreme ce el făcea iute calcule în minte. Pe de o parte era Victoria, cu ochii și mirosul ei de femeie tânără, tăcerile și compania ei. Pe de alta, fluctuaţiile afacerii cu tutun, costurile deloc neglijabile ale nunţii, cheltuielile viitoare în noua viaţă de bărbat însurat, bănuiala că va trebui să-l ajute financiar pe Chano care, deși nu o spusese pe șleau, părea hotărât să renunțe la box. Punând ambele lucruri în balanţa rece a responsabilităţii, al doilea cântări mult mai mult decât primul şi de aceea vânzătorul de tutun luă cutiile cu ţigări de foi legate cu veşnicele panglici şi îi spuse scoţianului că da, că se duce direct acolo, să vadă dacă reuşeşte să pună mâna pe noul client despre care îi vorbea scoţianul, chiar dacă asta însemna că ajunge acasă două ore mai târziu.

În Brooklyn, Victoria şi maică-sa îşi omorâseră timpul cu o interminabilă plimbare. Să vadă strada, lumea, cerul, să simtă adierea vântului pe față, asta era tot ce-și dorea sora cea mare, să scape dintre pereţii casei aceleia care o apăsa ca un compartiment etanş în care mereu, cumva, totul era numai Chano.

Când el era prezent, atenţia i se îndrepta pe de-a-ntregul spre fiul soţului ei: zgomotele pe care le făcea intrând şi ieşind, străbătând coridorul, deschizând un sertar din bucătărie ca să caute un ghem de sârmă sau foarfecele; totul i se înfigea ei în inimă şi în urechi. Spatele lat, mâinile zdrobite care apucau mânere de uşă, robinete şi tacâmuri, gâtul musculos, buzele crăpate care sorbeau apa, urmele miilor de lovituri brăzdându-i faţa: Victoria sorbea din priviri toate aceste amănunte, conștientă că ochii lui o urmăresc în linişte, când el credea că ea nu-şi dă seama, ochii tăcuţi care o însoţeau, o anihilau, o străpungeau.

Mai era şi absenţa lui, urma pe care o lăsa când dispărea coborând în grabă scările, vestigiile pe care Victoria le recupera apoi unul câte unul, de parcă ar fi adunat resturi împrăştiate pe o plajă după o furtună. Mirosul pernei pe care o îmbrăţişa şi o mirosea când intra pe furiş în dormitorul lui, sacul plin de rufe murdare pe care el n-o lăsa să le spele, cămăşile atârnate în dulap, între care îşi îngropa fața, pieptănul de bărbat pe care ea şi-l trecea domol prin păr în faţa oglinzii, briciul pe care el și-l trecea peste mandibulă în fiecare dimineaţă şi pe care ea îl atingea apoi încet cu buricul unui deget.

Deşi mama ei, fără să-și dea seama, o ținea pe buza prăpastiei, boxerul nu-i ieşea din minte; de aceea voia Victoria să iasă la aer, în ciuda protestelor lui Remedios, speriată de zona aceasta nouă, pe care nu o cunoştea, chiar dacă totul în jurul bulevardului Atlantic Avenue era infinit mai calm decât forfota neîncetată din Manhattan.

Îşi atinse scopul după o lungă insistenţă: ieşiră pe bulevard şi începură să-l străbată cu spatele la fluviu, trecură prin faţa unor localuri cu suflete apropiate de lumea lor, semn că prin părţile acelea compatrioţii erau numeroşi: un magazin alimentar spaniol care se numea La Competencia, altul cu firma La Bodega de Paco şi altul, pe al cărei proprietar îl chema Pidal; un mic teatru cu numele Flora scris cu litere mari, un local sub inscripţia ALCÁZAR BAR & GRILL.

— Ne ajunge, nu?

Însă Victoria refuza să se întoarcă, prefera să aştepte să ajungă Luciano, ca să se scutească de o mâhnire şi mai mare. Chano nu avea un program fix, îşi căuta de lucru, apărea fără să anunţe şi apoi dispărea din nou; voia să-l evite, ştia că e mai bine aşa. De aceea stărui pe lângă maică-sa, o târî practic şi continuară să înainteze fără o destinaţie clară. „Hai să ne întoarcem odată acasă“, bombănea Remedios din când în când, „nu ştiu ce dracului facem tot plimbându-ne încoace şi încolo…“. Dar Victoria se împotrivea, „încă puţin, mamă, doar puţin“. Cotiră după colţ la un moment dat, „pe aici ne întoarcem mai repede“, o minţi ea ca să nu-i mai audă protestele.

Coborâră pe Fifth Avenue din Brooklyn, nimic nu era prea diferit de ce văzuseră până atunci: clădiri modeste cu trei sau patru etaje, simple şi înguste, de cărămidă roşie sau stuc cafeniu, aproape toate prevăzute cu scări de incendiu, unele cu magazine la parter: o farmacie, călcătoria unui chinez, prăvălia de fleacuri a unui evreu, o ***candy store***, un atelier. Ajunseseră la intrarea unei clădiri cu faţadă zugrăvită în roșu şi trei etaje, una printre atâtea altele care nu le-ar fi atras atenţia dacă n-ar fi fost grupul de femei de la intrare care le împiedicau trecerea. Se salutau cu voce tare, râdeau, scoteau exclamaţii în limba lor, cu accent apropiat, erau îmbrăcate modest, dar îngrijit.

Se opriră brusc, descumpănite. Se uitară la femei şi femeile se uitară la ele: trei dintre ele le recunoscură după câteva clipe. Fuseseră la nuntă, erau consătene cu Luciano, se trăgeau din Alhama, din cotlonul acela de lângă Mediterană, unde seceta distrusese viile şi silise oamenii să apuce drumul pribegiei.

Treizeci sau patruzeci de familii de aceeaşi origine se concentrau în Brooklyn, în jurul intersecţiei dintre Fifth Avenue și Lincoln Place, oarecum în afara coloniei spaniole, împărtășind veșnic amintiri din satul lor, scăldându-și copiii în evocarea pământului unde le rămăsese o parte din inimă: biserica, uliţa medicilor, sărbătoarea de Sfântul Nicolae în decembrie, dealul cu Crucea. De parcă nu şi-ar fi părăsit niciodată lumea cu case albe şi răzoare, repetau expresiile, numele şi poreclele, sentimentele şi obiceiurile, mâncărurile de fiecare zi: peşte prăjit vinerea, cartofi cu costiţă şi ***migas de harina***, ***roscos*** şi ***mantecados*** de Crăciun.

Bărbații își croiseră drum singuri, apoi îi urmaseră și ele, primii copii îi aduseseră în braţe, aproape toţi se născuseră după aceea. Taţii de familie plecau în zori la muncă, unii spre şantiere navale şi fabrici, mulţi ducându-şi cuţitele spre Manhattan; în bucătăriile restaurantelor şi cafenelelor făceau două ture, uneori trei, luptau în sindicate şi nu luau niciodată ce prisosea, doar din când în când sacii de orez goi, imprimaţi cu litere chinezeşti, pe care apoi nevestele îi spălau cu leşie până când materialul se înmuia, și făceau din el lenjerie pentru copii. Aduceau acasă toți banii de leafă, se duceau la vânătoare de iepuri în Farmingville când sosea sezonul, asistau la mitingurile politice de la Ateneo Hispano, beau cafea Bustelo, susținând că cea americană avea gust de apă de spălat vase şi etalau în faţa copiilor o etică a muncii impecabilă, mândri că nu trăiesc

din împrumuturi, în ciuda eforturilor, recunoscători pentru ocazii, fără să se plângă niciodată.

Cât despre ele, rămâneau acasă, să se ocupe de toate, câteodată împărţeau locuinţele pline de mobile la mâna a doua. Cu un ochi spre cei pe care îi lăsaseră în urmă şi cu altul atent la copiii care creşteau, beau la micul dejun ceşti mari de lapte cald cu pâine dumicată, găteau cu ulei Ybarra, făceau cumpărături la magazinele italienilor, spălau rufele de mână în chiuvetele de la bucătărie, refuzau să înveţe engleza şi coseau acasă pentru ateliere din oraş, cu un cent bucata. Nu-şi îngăduiau nici văicăreli şi nici capricii, se sprijineau unele pe altele la nevoie, îşi plăteau cu stricteţe chiria, îşi foloseau copiii drept traducători când aveau nevoie să se deschidă spre lume şi mergeau înainte cu curaj şi demnitate, trimiţând din când în când peste ocean scrisori care povesteau întâmplări importante şi mărunte, ascunzând frământări, preocupări şi melancolii. „Totul e în ordine“, ziceau aproape întotdeauna, deşi cruzimea exilului se înverşuna împotriva lor. Duceau o viaţă bună, scriau, deşi câteodată se simţeau monstruos de singure pe pământul străin, atât de departe de ai lor, de câmpuri şi de fraţi, de balcoane și de ghivece, de arome şi de soarele lor. Nădăjduiau să se întoarcă în curând, cu toate că pe zi ce trecea le sporea în suflet certitudinea amară că întoarcerea îndelung dorită n-avea să vie, poate, niciodată. Aproape că niciuna nu pomenea de sacrificii şi de renunţări, de necazuri, de nostalgii şi de plânsetul tăcut care le mistuia în câte o dimineaţă; trebuia, mai ales, să supravieţuiască.

Luciano şi soţia lui nu locuiseră niciodată în cartier, pentru că lui i se oferise cu ani în urmă apartamentul de deasupra tutungeriei în care începuse să lucreze, dar se cunoşteau, cum să nu se cunoască, dacă toţi bărbaţii veniseră împreună, iar în anii următori jucaseră biliard şi petrecuseră împreună Crăciunuri, dezbătuseră chestiuni

politice şi se duseseră la picnicuri duminica în Prospect Park.

Nu reușiră să scape: deși nu toate femeile fuseseră invitate la nuntă, ca să nu se depăşească numărul, toate erau la curent cu recenta căsătorie dintre consăteanul lor și frumoasa tânără de douăzeci de ani şi le tratară cu multă amabilitate.

— Urcaţi un moment, dacă doriţi, le poftiră. Aici sus, la etajul al doilea, avem sediul Grupului Salmerón. Astăzi ne întâlnim ca să organizăm o excursie la ţară în Long Island, într-un loc care se numeşte La Sartén; o să tăiem un porc şi…

— Nu, mulţumim, ne ducem, pentru că…

Victoria nu terminase, când simţi că maică-sa îi dă un ghiont cu cotul.

— Ce e? zise încet, încurcată.

— Și dacă rămân? propuse Remedios cu timiditate.

Toate au fost de acord: „sigur că da, femeie, cum să nu“. Asta îi răspunseră, deşi toate îşi aminteau de răposata Encarna şi schimbară priviri complice, ba chiar şi câte o frază pe şoptite. „Of, fată, dacă s-ar scula, biata de ea…“

— Eu nu… Nu… So… soţul meu…, murmură Victoria.

Se auziră numaidecât câteva voci: „dumneata du-te, avem noi grijă de mama dumitale, o însoţim noi după aceea, nu-ţi face griji“. Încă nevenindu-le să creadă, în mai puţin de un minut, mama şi fata se văzură despărţite: Remedios, mereu atât de timorată şi de refractară în fața necunoscutului, împinsă în sus pe scări, protejată de o mulţime de femei pe care nu le văzuse în viaţa ei; Victoria, în picioare lângă poartă, descumpănită, fără să conştientizeze pe de-a-ntregul tot ce se întâmplase.

O necesitate organică de comunicare cu cineva care să o înţeleagă o făcu pe Remedios să-şi uite temerile obişnuite şi o îndemnă să se lase târâtă de femeile acelea tenace, care vorbeau într-o limbă asemănătoare cu a vecinelor din La Trinidad. Să

audă cuvinte duioase şi expresii cunoscute, să se reîntâlnească preţ de câteva clipe cu locuri comune şi năzuinţe similare. Nimic mai mult.

Şi aşa, în vreme ce Remedios, aşezată pe scaunul pe care i-l arătară, se simţea momentan învăluită de o mantie moale de familiaritate neaşteptată ascultându-le pe străinele acelea, Victoria se întorcea singură acasă, încă tulburată. Se făcea târziu, pierduseră noţiunea timpului, Luciano pesemne că se întorsese şi se întreba unde or fi…

Tot la aceasta se gândea mai târziu, când deschidea uşa şi auzea zgomote înăuntru: da, soţul ei era acasă. Incapabilă să-şi stăpânească uluirea provocată de hotărârea neobişnuită a mamei, străbătu coridorul, povestindu-i cu voce tare ce se întâmplase. Auzi mişcare în dormitor, pesemne că el se schimba; continuă să vorbească şi începu să-şi descheie bluza, ca s-o înlocuiască cu vreo rochie veche de percal, nu cumva să i se murdărească de la cratiţe.

Ajunse la uşă când descheia ultimul nasture şi rămase încremenită în prag. Nu tatăl era înăuntru, ci fiul, dând jos de pe dulap o valiză mare şi goală. Nu scoase niciunul nicio vorbă, rămaseră amândoi în tăcere, împietriţi sub privirea lui Isus, vlăguit şi suferind, care era atârnat deasupra tăbliei patului. Când reuşiră să-și revină, Victoria îşi luă inima în dinţi şi își petrecu bluza peste piept, în timp ce el lăsă valiza pe podea.

Se auzea doar ticăitul unui deşteptător pe noptiera vânzătorului de tutun.

— Ai să pleci, aşadar?

Victoriei îi veni foarte greu să smulgă cuvintele din adânc; Chano încuviinţă, se apropie încet.

— Am găsit de lucru în Manhattan, mă mut într-o cameră din aceeaşi clădire.

Ea nu se clintise din prag, el se apropie până se treziră faţă în faţă. Îi despărţeau doar două palme când o apucă de încheieturi. Fără sprijinul

mâinilor, bluza se desfăcu, lăsând la vedere furoul şi sutienul pe pielea goală. O contemplă câteva clipe, fără să spună nimic.

Încet, în tăcere, boxerul îşi plecă faţa până la decolteul candid, atingând-o cu o delicateţe masculină şi aspră, care ei îi făcu pielea de găină. Își apropie nasul de sân și o mirosi de parcă de asta i-ar fi depins viaţa. Apoi urcă, mângâind-o cu obrazul, de parcă n-ar fi vrut s-o atingă cu mâinile care de atâtea ori provocaseră răni, spărseseră dinţi, trosniseră fălci. Se ridică până la gâtul zvelt, îl dezmierdă cu buzele, se cufundă în golul călduţ unde începe părul. Cu gâtlejul uscat şi cu un val de căldură urcându-i din măruntaie, Victoria se lăsă în voia lui. Îi simţi buzele crăpate căutându-le pe ale ei, închise inconştient ochii şi se lipi de corpul ferm al bărbatului înfierbântat.

Atunci auziră cheia în broască.

67

Şeful de sală îi primi cu maniere rafinate, cum probabil făcuse cu toate grupurile, cuplurile şi indivizii singuri care umpleau în seara aceea impunătoarea Sert Room din hotelul Waldorf Astoria. Înainte se întâlniseră cu contele de Covadonga la hotelul St Moritz; doar Tony intrase în lobby, în căutarea lui; după doar câteva minute, ieşiseră din nou. Unul, sprinten şi impecabil în fracul pe care îl amanetase la magazinul evreului Bensalem vreun fraier căruia într-o zi nenorocită i se încurcaseră cărările destinului. Celălalt, cu o ţinută identică, deşi provenind din propria-i garderobă: redingotă neagră, cu poale şi revere de mătase, vestă de pichet ivoriu, ***white tie*** şi pantofi de lac: clasica ***attire*** masculină pentru a ieși în oraş, în orice ambianţă pretenţioasă, după şase. Doar că, spre deosebire de nestăvilitul vânzător de bilete de loterie din Tampa, cel ce fusese moştenitorul coroanei Spaniei ducea în mâna dreaptă un baston. Se sprijinea pe el, deşi nu reuşea să meargă fără a şchiopăta vădit, iar în colţul gurii i se ivea la fiecare pas o grimasă de durere.

— Sunteţi sigur că puteţi să conduceţi, domnule?

Lângă trotuar îl aştepta un impunător automobil Aston Martin de culoare verde malahit; nu era Lincoln-ul în care îl ajutase Mona să urce cu câteva luni în urmă. Omise să spună că nu îi aparţinea, ci îl luase cu împrumut de la reprezentanţa de maşini britanice pentru care se presupunea că lucrează.

— Mor dacă n-o fac! zise luând cheile pe care i le întindea un angajat. Îmi pare rău să vă spun, domnişoarelor, că veţi fi cam înghesuite pe bancheta din spate; sper să nu vă simţiţi prea incomod.

Niciun protest nu ieşi din gurile surorilor Arenas, cu toate că stăteau într-adevăr ca sardelele în spaţiul minuscul, destinat mai degrabă valijoarelor, câinilor sau cutiilor de pălării decât unor femei tinere de talie normală. În capul Monei clocotea nevoia de a-l convinge pe conte să asiste la inaugurarea localului Fetele Căpitanului; în mintea lui Luz, Frank Kruzan era încă prezent într-un vârtej de sentimente contradictorii, dar o plimbare pe străzile principale din Midtown într-o decapotabilă după lăsarea nopţii era o experienţă atât de emoţionantă, că nu îndrăzniră nici să clipească. Parcurgând încet mai multe porţiuni de străzi şi bulevarde decât ar fi fost, de fapt, nevoie pentru a ajunge de la St Moritz la Park Avenue, volanul iscusit al contelui le duse printre zgârie-norii presăraţi cu lumini, strălucitoare firme luminoase şi coloane de automobile de lux, rochii lungi şi costume de ceremonie oprite în faţa intrărilor cluburilor de lux. Umerii şi cefele celor doi bărbaţi de pe scaunele din faţă le serveau de parapet la frâne, duduitul motorului le răsuna în urechi la fiecare accelerare, nu-şi putură stăpâni ţipetele la curbele strânse când dădeau colţuri, nici unduirea în vânt a părului recent pieptănat, din pricina vitezei. Atât de orbite, atât de năucite erau, că stătură tot drumul lipite una de alta, de parcă ar fi fost cusute, ţinându-se cu putere de mână, moarte amândouă de frică şi de euforie şi de emoţie şi de uluire.

Maşina se opri cu un scrâşnet de frâne. „Am ajuns“, anunţă contele, bucuros. Când reuşiră să pună piciorul pe trotuarul de lângă faţada art déco de la Waldorf Astoria, fetelor li se învârtea capul de parcă lumea s-ar fi clătinat în jur.

Trecură de uşile aurii, îi întâmpină un ***hall*** uriaş cu tavan nespus de înalt şi pardoseala acoperită în întregime cu mochetă de culoare sângerie; drept decoraţie, vaze mari de alabastru, coloane de stuc şi curmali stufoşi în mărime naturală. Deasupra

capetelor lor se înălţau patruzeci şi şapte de etaje şi cele mai scumpe o mie patru sute de camere din tot New York-ul. Covadonga, cunoscător al localului, le conduse spre scările care duceau la Sert Room.

„***Good evening, ladies***; ***good evening***, ***gentlemen***. ***This way***, ***pleas***e“, le arătă şeful de sală, făcând o scurtă plecăciune şi schiţând un zâmbet profesional. Şi ele îl urmară năucite, escortate de Tony şi de fostul prinţ, Mona îmbrăcată în rochia lungă, grena, care-i venea ca turnată, cu părul închis la culoare răsfirat pe umerii osoşi, cu ochii mai negri şi mai strălucitori ca niciodată în lumina sutelor de becuri care luminau încăperea; Luz, radiantă şi mlădioasă, în rochia de lamé auriu care scânteia în mers. Îi aşeză la o masă într-un loc excelent; în momentul când doi ospătari atenţi le retrăgeau scaunele tapisate cu catifea ca să se aşeze, ele şovăiră. Tony le făcu cu ochiul, dându-le de înțeles că totul e în ordine.

Salonul era plin: zeci de mese rotunde ca a lor reuneau elita înaltei societăţi de la New York, puternici oameni de afaceri din Chicago, Dallas sau Pittsburgh, care aveau treburi în oraş, şi turişti europeni bogaţi, debarcaţi recent de pe ***Queen Mary*** sau ***Normandie***. Într-o parte se înălţa o vastă estradă plină de instrumente, dar se aflau în intervalul dintre o orchestră şi alta, de aceea nu cânta nimeni şi ringul de dans era pustiu. Covadonga întrebă un ospătar ceva referitor la următorul număr: când acesta încuviinţă, el surâse mulţumit.

În aerul fără muzică pluteau conversaţiile, clinchetul paharelor şi zgomotul tacâmurilor atingând porţelanul, un grup dintr-o latură izbucni dintr-odată în hohote de râs, la doar câţiva metri distanţă se auzi desfăcându-se dopul unei sticle de şampanie.

— ***Well***, ***well***, ***well***…

Cuvintele contelui sunară a satisfacţie voioasă în timp ce deschidea meniul: mape îmbrăcate în stofă

de culoarea şofranului, pline de sugestii pe care ele fură incapabile să le înţeleagă, nu doar pentru că erau scrise în engleză, ci şi pentru că ofereau delicatese ale căror nume nu le auziseră niciodată: gusturi de la alte latitudini şi propuneri care nu aveau să iasă nicicând din mizerabila bucătărie de la El Capitán. Frigărui de scoici-pieptene cu sos de calvados şi pilaf de orez; găinușă de Guinea cu ***gratin potatoes***. Pui de porumbel glasat. ***Grilled chauteaubriand***.

Tony preluă conducerea cu naturaleţea sa zdrobitoare, de parcă şi-ar fi petrecut o jumătate din viaţă în astfel de localuri, deşi era şi pentru el prima oară când călca într-un restaurant de categoria aceea. Dar avea prea multă experienţă şi şiretenie ca să nu se adapteze la lucrurile neaşteptate cu uşurinţă de prestidigitator şi, într-un minut, inspectase la milimetru tot ce îl înconjura: ambianţa în ansamblu, gesturile, manierele şi starea de spirit a comeseanului şi uluirea frumoaselor surori Arenas, care îşi muşcau buza de jos chinuindu-se să descifreze indescifrabilul, urmărind cu degetele rândurile din meniu, întrebându-se ce dracului o fi ***glazed smoked ham***. Sau ***medallion of young lamb***. Sau limbă-de-mare à la Meunière.

— Ce comandăm, Tony? şopti Luz copleşită.

Distribuitorul de noroace clandestine le salvă de momentul neplăcut şi hotărî pentru ele.

— Cred că domnişoarelor le-ar plăcea să înceapă cu un consommé.

Contele închise brusc meniul şi nu-i mai dădu atenție; continua să fumeze din portţigaretul lui, cu un zâmbet fin pe buze, aruncând mereu priviri în jur cu ochii aceia imenşi şi albaştri, salutând din când în când pe cineva care se apropia câteva secunde de masă sau lansând în aer un gest cordial, drept răspuns la vreunul care-i fusese adresat de la distanţă.

Sert Room îi învăluia cu grandioasele tablouri atârnate pe pereţi, cincisprezece picturi murale în grisaille şi aur alternând între ferestre, legate toate de ţara lor, chiar dacă ele nu o ştiau şi probabil că nici restul celor prezenţi: se zăreau ***don*** Quijote şi Sancho Panza la nunta lui Camacho, încadraţi de bărbaţi vânjoşi, dansatori pe sârmă şi trapezişti, tauri, beţivi, dansatori experimentaţi, castellers[32] şi cavaleri, oameni care îşi făceau siesta, fanfare gălăgioase şi ţigănci care ghiceau viitorul. Pentru toate acestea şi decoraţia completă a sălii, hotelul catalanului Josep Maria Sert plătise cu câţiva ani în urmă exorbitanta sumă de o sută cincizeci de mii de dolari, o avere în toată regula.

Străină în orice caz de detaliile artistice, atmosfera din sală continua să fie clocotitoare, în vreme ce îndemânaticii ospătari serveau primul fel: consommé de culoarea chihlimbarului pentru toţi trei. Tony ar fi cerut cu plăcere şase stridii Blue Point ca ale lui Covadonga, pentru că o dată îl invitase cineva într-un astfel de loc. Dar voia să ușureze situația pentru fete, să le scutească de jena pe care le-ar fi pricinuit-o mâncărurile complicate pe care, bănuia el, nu ştiau să le mănânce, astfel că li se alătură la supa concentrată de carne, căci nu presupunea prea multe riscuri. Cu toate acestea, se uită în dreapta şi în stânga, să se asigure că ele se purtau cum se cuvine, o avertiză pe Mona ridicând din sprâncene când văzu că apucă toartele de porţelan cu ambele mâini, gata să-şi ducă vasul la gură şi îi şopti ceva printre dinţi, încetişor, lui Luz când o auzi că soarbe prea zgomotos.

Dacă încercau să nu-şi facă de râs ilustrul amfitrion, totuşi, prudenţa era de prisos, întrucât lui Alfonso de Borbón îi era indiferent dacă însoţitorii săi nu erau în ton cu ambianţa: era hotărât să se bucure de moment, alungându-și pentru un răstimp din minte problemele care îl torturau zi şi noapte. Îl durea drept în cot dacă superbele compatrioate care îi ţineau companie în

seara aceea, în ciuda eforturilor de a fi la înălţime, foloseau greşit furculiţa şi cuţitul, gesticulau prea mult, râdeau mai tare decât se cuvenea, ori arătau cu degetul tot ce le atrăgea atenţia.

— Chiar sunt bune, domnule conte, gângăniile alea, care arată aşa de scârbos?

Întrebarea lui Luz, însoţită de o nedisimulată grimasă de silă, îi făcu pe cei doi bărbaţi să izbucnească în râs; Monei îi veni mai întâi să-i dea una cu piciorul pe sub masă, dar în cele din urmă râse şi ea. Încă o mâhnea faptul că nu observase pe ce drum anevoios o apucase sora ei împinsă de Frank Kruzan, o liniştea să o vadă uneori dezinhibată şi nostimă ca întotdeauna, chiar dacă o mâhnea faţa ei învinețită, pe care o ascundea sub fard şi sub perdeaua de păr.

Gângăniile la care se referea Luz erau stridiile pe care le consuma contele. Cu nuanţe de gri şi verzui, strălucitoare, amorfe.

— Exact asta obişnuia să spună şi soţia mea.

Pe măsură ce îşi asculta propriile cuvinte, zâmbetul lui Covadonga îngheţă într-un rictus. Obişnuia, zisese, iar timpul verbului îi răsună în urechi ca o piatră azvârlită într-un geam. Obişuia să spună soţia mea, acestea fură cuvintele lui: vorbise de ea la trecut, ca şi cum n-ar mai fi existat, ca şi cum el, în mod inconştient, ar fi acceptat că nu mai exista cale de întoarcere după divorț. Într-adevăr, deznodământul fusese natural: cu toate că se iubeau mult, căsătoria începuse să se prăvălească într-o prăpastie la doar câteva luni după nunta de la Ouchy, când stările lui sufletești schimbătoare începuseră să iasă la iveală şi ea sfârşise prin a-l lăsa temporar cu ochii în soare, văzând cum jubilează tatăl lui şi anturajul, care vorbeau deja în public de o despărţire în toată regula.

Aerul Atlanticului şi câteva cablograme pline de implorări reuşiseră din fericire s-o facă să reflecteze în timpul traversării şi, când Edelmira

debarcase în sfârşit la New York, în drum spre Cuba, înveşmântată în haina somptuoasă de zibelină pe care i-o cumpărase el ca să încerce s-o recucerească, anunţase zâmbitoare presei că totul fusese o neînţelegere, că erau din nou împreună. Peste şase luni se reîntâlniseră în Manhattan şi călătoriseră împreună la Havana, reluându-şi viaţa în comun. Nu trecuse un an, erau doar câteva luni de când, ca urmare a neîncetatelor dispute, certuri, internări în spital şi scene dezagreabile, în ciuda insistenţelor familiei lui de a se întoarce în Europa, Alfonso de Borbón se mutase din nou la New York. Singur, doar cu secretarul asistent drept companie: Edelmira nu-l mai tolera pe niciunul din ei doi. Şi tot aici era, prins într-o încâlceală de cablograme, scrisori, avocaţi, familie şi prieteni care interveneau în numele amândurora, uneori ajutând, alteori încurcând cu medierile lor, nemaiaşteptând nicio soluţie.

— Şi unde e ea acum, dacă îmi e îngăduit să întreb?

Acum Mona fu gata să arunce cu o bucăţică de pâine în Luz, ca să nu mai fie atât de indiscretă. Pe conte, în schimb, nu păru să-l stânjenească neruşinarea ei.

— E tot la Havana. Zâmbi cu un rictus deopotrivă sarcastic şi amar. Se deprinde cu noua ei viaţă fără mine.

Se lăsă tăcerea, în vreme ce chelnerii strângeau aperitivele şi aduceau felurile principale, sala era în continuare animată, prin aer plutea zvonul conversaţiilor domoale, caracteristice oamenilor educaţi: un mediu diametral opus larmei spaniole, tărăboiului, înflăcărării şi veseliei cu care erau ele învăţate.

Fără să se uite deocamdată la enorma langustă care îi fusese aşezată dinainte, contele deschise tabachera de argint, scoase o ţigară şi o introduse în portţigaret. Un ospătar amabil îi întinse un foc,

iar obrajii contelui se supseră când trase adânc în piept.

— Nu poate să mă mai suporte.

Dificultățile pricinuite de condiţia sa fizică, durerile care nu-l slăbeau, zilele lungi pe care le petrecea imobilizat la pat, amestecul celorlalţi, dependenţa de injecţiile pe care i le făcea Gottfried.

Trase a doua oară din ţigară și o strivi în scrumieră, pe când în minte îi revenea ecoul lamentărilor nevestei, îmbufnările ei, plânsetul. Câtă vreme langusta rămase neatinsă, niciunul dintre comeseni nu îndrăzni să-şi înceapă felul al doilea. Tony ceruse vită la grătar pentru toţi trei, cea mai suculentă pe care o gustaseră ele în rarele ocazii când îşi permiseseră să mănânce carne bună în viaţa lor. Şi li se răcea.

Crezuse că vor fi capabili să depăşească situaţia, dar nu: asta rememora Alfonso de Borbón când se decise, în sfârşit, să atace crustaceul, şi comesenii îi urmară exemplul, apucând tacâmurile. Ruptura dintre el şi Edel se mărise pe zi ce trecea. Toate promisiunile, toate generoasele renunţări pe care amândoi juraseră să le ducă la capăt se destrămaseră ca rotocoalele de fum în aer. Realitatea se impusese repede cu toată cruzimea, iar cuvintele dulci şi încurajatoare pe care şi le şoptiseră în zilele de idilă înfocată pe malul Lacului Geneva, în călătoria prin Italia şi în săptămânile de la Londra se prefăcuseră în dure reproşuri reciproce şi acuzaţii amare.

Mona şi Luz tăiau bucăţile de carne în felul lor, Tony se lăsase păgubaş, nu mai controla ignoranţa fetelor în privinţa normelor elementare de etichetă. Vorbeau cu gura plină, beau apă ridicând cotul şi făcând zgomot, curăţau farfuriile cu bucăţi mari de pâine. Erau toţi trei prea concentraţi să-l asculte pe conte, atenţi la ce începuse să le povestească după ce se hotărâse să alunge melancolia şi să facă un efort să revină la seara distractivă pe care o

plănuise. Cu umor sarcastic şi tuşe de dispreţ dulce-acrişor le zugrăvi disputele cu soţia, cu familia ei, cu prietenii loiali sau interesaţi: ca şi cum ar fi avut parte de o căsnicie nefericită ca oricare alta, nu de scandalul colosal care uimise întreaga Europă şi jumătate din lumea civilizată cu doar trei ani în urmă.

— Ce păcat că a trebuit să plec din Havana…

Mişcarea pe care o întrezări în clipa aceea pe scenă îl făcu să se întrerupă şi să-şi întoarcă faţa într-acolo. După ce cântase prima orchestră a serii, membrii celei de-a doua se pregăteau să-şi ocupe locurile şi, de parcă ar fi fost un copil care trece de la un capriciu la altul fără să clipească, contele lăsă langusta şi întrerupse conversaţia, schiţă un zâmbet până la urechi şi începu să bată tare din palme.

Restul sălii aplaudă, de asemenea, îndată ce dirijorul urcă pe estradă. Cu chipul lat, nasul proeminent, chel şi cu mustaţă fină; peste cămaşa albă cu jabou purta o extravagantă haină cu paiete. Salută printre aplauze, rosti nişte fraze în engleză pe care ele nu le înţeleseră, dar care pesemne că erau destul de amuzante, căci toată lumea le întâmpină cu hohote monumentale.

Entuziasmul publicului se stinse, se mai auzeau doar muzicienii acordându-şi instrumentele. Dirijorul ridica bagheta, când un strigăt masculin sfâşie aerul sălii, făcând ca toate privirile să se îndrepte numaidecât spre masa surorilor Arenas.

— Cugui, nemernicule!

Dirijorul opri mişcarea, întoarse capul şi îl detectă imediat pe contele de Covadonga. În loc să se arate iritat, sau măcar surprins, izbucni în râs.

— Alfonsito, banditule, cât mă bucur să te revăd!

După doar o jumătate de secundă, bagheta se ridică şi Sert Room fu invadată de tobele bongo, maracas şi trompete.

68

Tot patru persoane se aflau la masa familiei Barona, la altă cină târzie, dar sala de mese îngustă de pe Atlantic Avenue, luminată doar de un bec palid atârnat din tavan, nu mai avea nimic altceva în comun cu Waldorf Astoria. Vânzătorul de tutun insistase atât de mult când sosise şi îşi găsise fiul acasă, încât Chano, în ciuda intenţiei ferme de a se retrage, nu avu încotro şi cedă. „Abia te vedem, băiete“, îi spuse tatăl, punându-i din nou un braţ afectuos pe umeri; „iar acum, când ţi-ai propus să te muţi, o să te vedem şi mai puţin, ai multe să ne povesteşti, aşa sărbătorim că am făcut rost de un nou client…“.

— Doamnă Remedios, nu ne spuneţi ce aţi făcut cu consătenele mele?

Barona îi adresă a treia oară întrebarea, scoţând dopul de plută de la sticla de vin ieftin cu care se aproviziona săptămânal de la crama din colţ. La refuzul îndărătnic al soacrei, el stărui cu ironie:

— Curiozitatea n-o să ne lase să dormim în noaptea asta pe niciunul…

Dar ea n-avea de gând să scoată o vorbă, nu voia ca ei să afle că, după ce puseseră la punct planurile pentru viitoarea excursie şi tăierea porcului, trei vecine din Park Slope o ajutaseră, la rugămintea ei, să scrie o scrisoare. În realitate, aceasta nu conţinea mari secrete, dar femeia prefera să păstreze conţinutul pentru sine. Pe Remedios o cuprinsese o mâhnire pe care o simţea sporind întruna, încât de aceea, fără ştirea fetelor, voia să aibă totul pregătit pentru când avea să vină momentul: totul organizat, bine stabilit. „Momentul pentru ce?“, ar fi putut s-o întrebe ginerele şi fata ei, dacă ea ar fi lăsat vreo portiţă deschisă. Pentru întoarcere, fireşte, când chestiunea blestematei de indemnizaţii se va rezolva odată. Şi ce o neliniştea atâta? Evidenţa crescândă că fiicele i se schimbau necontenit:

Victoria era la casa ei, într-un rol nou, de femeie căsătorită, Mona se strecura mereu ca o şopârlă; Luz își vopsise părul şi manifesta obrăznicia aceea care îi amintea tot mai mult de femeile fără urmă de ruşine din reclamele agăţate peste tot, ba chiar de curând își cumpărase și o pălărie. Asta îi amăra sufletul lui Remedios: bănuiala că, după ce se va aranja totul, poate că ele vor fi atât de implicate în lumea aceea nouă, atât de acomodate în ea, că vor prefera să nu se întoarcă.

Băiatul lui Luciano, aşezat în faţa ei la masă, îi întărea presimțirile: dovada neîndoielnică a felului cum copilul unui cuplu de agricultori andaluzi putea deveni cineva care nu mai avea nicio legătură cu părinţii. Nici în modul de a se îmbrăca, nici în modul de a mânca, nici în modul de a vorbi. Ba chiar erau cuvinte pe care nu ştia să le spună în limba strămoşilor lui, Sfântă Fecioară, iar ca să meargă mâncarea refuzase vinul negru şi bea o răcoritoare cu bule direct din sticlă. Zicea că se duce să locuiască singur, burlac cum era, având camera lui așa cum o avea acasă la taică-său; câtă nesăbuinţă, se gândea femeia.

Nici în ruptul capului n-ar fi îngăduit Remedios ca fetele ei să se americanizeze în asemenea hal. Aşadar, ca să nu apară îndoielile în momentul când sora Lito lămurea lucrurile şi ele îşi primeau banii care li se datorau pentru moartea bietului Emilio, totul trebuia să fie bine stabilit dinainte: totul prevăzut în cartierul din Málaga ca să plece ca din puşcă. Şi dacă era posibil, aşa cum îi ceruse călugăriţei, cu cele două mai mici căsătorite la rândul lor, sau măcar logodite cu compatrioţi care voiau să se întoarcă. Așa încât nici uneia să nu-i treacă prin cap posibilitatea de a rămâne. Nicidecum.

La toate acestea se gândea Remedios fără să scoată un cuvânt, până când Luciano, plictisit să insiste, îndreptă discuţia pe alt făgaş. Îi fu greu, totuşi: nici soţia, nici fiul nu aveau în seara aceea

prea mult chef de vorbă. Nu trebuia decât să-i vezi pe amândoi, aşezaţi faţă în faţă, cu privirile în farfurii, aproape fără să-şi ridice ochii.

— Cu cât zici că are de gând Magaña să te plătească?

Se tocmise vânzător la un magazin de feronerie de pe 110th Street, era noua sa metodă de a-şi câştiga pâinea şi pretextul pentru a dispărea din casa familiei. Nu era mare lucru, desigur: părinţii lui visaseră mereu ca el să aibă studii şi să-şi croiască drum într-o lume mai bună. Să facă din el un om de nădejde în America aceea plină de oportunităţi, aceasta fusese întotdeauna năzuinţa lor: să ajungă funcţionar, contabil, agent de asigurări, un angajat din aceia care lucrau într-un loc bine amenajat, veneau punctual acasă în fiecare după-amiază şi, cu timpul, achiziţionau până şi un apartament, devenind proprietari. Ceva ca să nu se zbată ca taică-său, să nu-şi tocească tălpile pantofilor pe asfalt, cărând zi de zi o grămadă de cutii de ţigări de foi pe zăpadă, pe ploaie sau sub soarele nemilos, cum făcea Luciano de câteva zeci de ani. Ca să-l lase căpătuit când se întorceau ei, dacă el hotăra să rămână, să nu trăiască marcat de stigmatul de a fi un imigrant care vorbeşte o engleză mediocră, cu accent puternic, pentru aceasta luptaseră veşnic părinţii lui; să nu fie carne de tun, cum spuneau prietenii din Alhama, pentru ca americanii adevăraţi să nu se uite niciodată la el peste umăr.

Îşi atinseseră scopul pe jumătate: băiatul vorbea engleza cu un accent pur de clasă muncitoare, nu-i plăcea vinul şi, în ciuda eforturilor răposatei sale mame, detesta peştele. Toate celelalte speranţe rămăseseră în inima tatălui sau le luase Encarna cu ea în mormânt: niciodată în viaţa lui nu lucrase într-un birou, nici măcar nu reuşise să termine ***senior year*** la ***high school***. La o vârstă fragedă, când abia sosise din Almería în Brooklyn şi ceilalţi îşi băteau joc de el din cauza englezei deficiente şi

îi ziceau ***spic***, începuse să-şi folosească pumnii ca să supravieţuiască în mijlocul frustrării şi al descumpănirii. Spre surprinderea lui, s-a dovedit puternic şi a câştigat respectul celorlalţi. Atunci a sugerat acasă că ar vrea să se înscrie la sala de sport a unui portorican, pe Pacific Street; părinţii au văzut în asta o ocazie pentru el de a-şi face noi prieteni şi de a se obișnui cu cartierul, așa că i-au dat voie. Apoi, lucrurile au luat amploare. Antrenamente după-amiaza, patru zile pe săptămână şi la sfârşit de săptămână, întâlniri între boxeri amatori, un corp călit, adoraţie pentru cele mai mari mituri ale coloniei hispanice: extraordinarul Kid Chocolate care venea de la Havana să-şi uluiască admiratorii; Paulino Uzcudun, care triumfa pe atunci la New York la categoria grea: Taurul din Ţara Bascilor era supranumit „titanul din Guipúzcoa“, în stare să adune douăzeci de mii de suflete în Madison Square Garden. Totuşi, în ciuda eforturilor sale, Chano n-a obţinut niciodată triumfuri răsunătoare. A aspirat, a promis, s-a sforţat cu dârzenie şi cu furie, a avut câteva momente efemere de glorie. Dar n-a prins cheag. Iar acum, când avea aproape treizeci de ani, luciditatea îl sfătuise să renunţe până nu ajunge handicapat şi devine o povară, sau îşi pierde până şi ultima măsea; înţelepciunea îl prevenise că e mai bine să se îndepărteze de lumea aceea care nu avea să-i mai aducă decât amărăciune.

— În orice caz, continuă Barona, chiar dacă ai slujba în oraş şi nu în Brooklyn, nu înţeleg de ce nu mai stai aici, cu noi…

Victoria se apucă să adune farfuriile fără un cuvânt, Chano îşi termină răcoritoarea şi se strădui să n-o privească, să nu-şi aţintească ochii asupra trupului pe care îl mângâiase în urmă cu doar câteva momente, trupul pe care îl evoca şi după care tânjea de când o văzuse îmbrăcată în mireasă, în pragul bisericii de pe 14th Street. Niciunul din

ei nu avea să-i spună lui Luciano Barona că motivul care-l mâna pe fiu să plece de acasă era că, altfel, prezenţa lui i-ar fi împins irezistibil spre abisul pe care amândoi îl doreau şi de care se temeau deopotrivă.

— Dar în sfârşit, dacă te încăpăţânezi…, continuă neştiutor vânzătorul de tutun, cufundat în grijile lui părinteşti, de parcă i-ar fi vorbit copilului care fusese Chano şi nu bărbatului încercat care devenise. Dacă te încăpățânezi să pleci, măcar asigură-te că locul e cum trebuie; să aibă toate cele necesare şi…

Ea simți cum i se înmoaie mâinile când auzi ce propune Luciano după aceea:

— Și oricum, poţi s-o iei pe Victoria într-una din zilele astea, dacă e ceva de curăţat, de aranjat sau de…

Zgomotul farfuriilor sparte întrerupse brusc fraza. Bucăţile de faianţă săriră pe duşumea, sosul de sparanghel o stropi pe Victoria pe picioare şi împroşcă partea de jos a tapetului de pe perete. Remedios scoase un strigăt aspru, mustrând-o pentru neîndemânare, Luciano se ridică repede şi exclamă „ai grijă, să nu te tai“. Numai Chano rămase așezat, privind-o. Picioarele ușor îndoite, dezvelite până la jumătatea coapsei, sub rochia uşoară de casă. Spinarea zveltă arcuindu-se, braţele întinzându-se și retrăgându-se, adunând cioburile de faianţă împrăştiate, părul negru căzându-i pe faţă când îşi concentra privirea asupra îndeletnicirii.

Restul detaliilor din jur se înceţoşară în mintea boxerului ca la sfârșitul unui meci când, doborât la podea, simțea că-și pierde cunoștința din pricina loviturilor încasate, iar sângele curgea, împăienjenindu-i vederea. Imaginea lui Remedios se estompa, profilul propriului tată nu se mai desluşea, vocile amândurora deveneau un ecou îndepărtat. Doar ea dăinuia pe retina lui: aplecată, tulburată, magnetică. În creierul lui, parcă aruncat

în corzi pe un ring, ricoșau în continuare cuvintele din cauza cărora mâinile surorii celei mari se înmuiaseră ca untul.

„Poţi s-o iei pe Victoria în una din zilele astea“, asta spusese vânzătorul de tutun.

Ca şi cum ar fi lovit un gong invizibil, care să-i împingă pe soţia şi pe fiul său spre trădare.

69

Mai întâi răsună „El manisero“, apoi „Cachita“, apoi „Amapola“, apoi „Siboney“. Luz şi Tony dansară cu o graţie şi cu o dezinvoltură care atrăgeau atenţia. Vânzătorul de bilete de loterie avea un trup agil, spontaneitate şi ritm desăvârşit; la urma urmelor, era fiu de cubaneză, cum erau alţi mii de locuitori din Tampa sa natală. Dar cea care uimi cu adevărat fu Luz: ca şi cum prin dans și-ar fi alungat din trup toţi demonii, păru să se transforme în altă femeie. Cu rochia lungă de lamé auriu care se mula pe silueta ei de parcă ar fi fost a doua piele, cu farmecul natural şi mişcările armonioase şi seducătoare pe care le repeta de câteva săptămâni la academia lui Revuelta, abia părea conştientă de faptul că mai multe zeci de ochi erau năuciţi de mlădierile ei cuceritoare şi de legănarea cadenţată a şoldurilor.

Responsabilă de montarea acelei scene nu era, însă, Luz, ci Mona: ea îi silise să se ducă pe ringul de dans, s-o lase singură la masă cu contele. La început, Tony şi Luz refuzară din politeţe, ştiind că fostul prinţ nu li se va putea alătura, corpul său nu ar fi suportat asemenea fâţâială însoțită de aplecări ale pelvisului şi îndoiri ale picioarelor. Dar Mona stărui, Tony o privi întrebător şi ea îi şopti încet „te rog“. El nu avu nevoie de mai mult: se ridică numaidecât de pe scaun, întinse o mână, invitând-o pe mezină şi amândoi se pierdură în aglomeraţie.

În pofida atmosferei somptuoase, a prezenţei tulburătoare a lui Tony îmbrăcat în frac, a amărăciunii pricinuite de agresarea lui Luz şi a anecdotelor uneori amuzante şi alteori dezolante ale celui ce nu mai avea să fie niciodată rege, sora mijlocie nu-şi uita interesul, motivul pentru care se duseseră la St Moritz. De aceea căută câteva momente pentru a atrage atenţia exclusivă a contelui şi, când se văzu în sfârşit singură cu el şi

fără nicio altă distragere periferică, trânti cu precizie şi fără menajamente.

— Aşadar, domnule, acceptaţi să veniţi la inaugurarea noastră?

Suflând fumul din a nu se mai ştia câta ţigară, el o privi o clipă cu ochii săi transparenţi. Apoi clipi, ca şi cum şi-ar fi adus aminte de ceva îndepărtat, aproape uitat.

— Ah, fireşte, fireşte! De aceea m-aţi căutat în după-amiaza aceasta, nu?

— Aşa este.

— Şi care era afacerea, mai exact? Un restaurant, sau un club spaniol, sau…?

Spre frustrarea ei, răspunsul îi încremeni Monei pe buze: în secunda aceea tocmai se apropiaseră de masă doi domni trecuţi de prima tinereţe care vânturau o ţigară de foi într-o mână şi un pahar în cealaltă. Nu-l cunoşteau personal, dar îl salutară pe fostul moştenitor în spaniolă cu un amestec de intimitate, afecţiune şi euforie; poate din fermele lor convingeri monarhice, poate pentru că băuseră un pahar în plus. Li se alăturară numaidecât soţiile, care pe el îl tratară cu o deferenţă distinsă, iar pe ea cu o curiozitate neruşinată, întrebându-se cine o fi bruneta asta atrăgătoare, îmbrăcată în roşu-închis, dacă nu cumva o înlocuieşte pe cubaneza Edelmira în inima nebună a fiului lui Alfonso al XIII-lea. „Am sosit alaltăieri cu ***Aquitania***, ne instalaserăm la Biarritz de când s-au încurcat lucrurile în Spania“, spuse cea mai în vârstă dintre doamne, puţin bondoacă şi îmbrăcată în catifea mov. „Madridul a devenit imposibil“, întări cea mai tânără, cu trei rânduri de perle la gât şi dinţi de iepure. Şi continuară referinţele la locurile şi oamenii legaţi de familia contelui, despre a căror existenţă ea nu auzise vorbindu-se niciodată: Montecarlo, Cannes, Londra, Lausanne, regina, regele, nunta lui Beatriz cu Alessandro Torlonia, tragica moarte a lui Gonzalito în tristul accident.

Ca să le arate fără înconjur cât de inoportune erau, fără să se clintească de pe fotoliul ei, Mona se întoarse cu spatele la ele, îşi sprijini bărbia în mână şi se uită înfumurată şi insolentă în partea cealaltă. O rodea apariţia abuzivă a acelor străini, era conştientă că, în momentul acela al nopţii, contele încă nu afirmase ferm că va da curs invitaţiei sale. Se înmulţiseră deja persoanele care îi făcuseră vizite de curtoazie; de aceea se temea să nu-l acapareze cineva, să-i capteze cu totul atenţia şi să-l ia, fără ca ea să-şi atingă scopul. La urma urmelor, cu ei se învoise doar să iasă la cină, nu alcătuiau un grup compact de prieteni credincioşi, ci doar o reuniune fragilă de convenienţă.

Cvartetul inoportun îl monopoliza mai departe pe conte, în vreme ce muzica umplea sala cu ritmuri tropicale, versiuni îndulcite ale măsurilor din Caraibe, sunete afro-cubaneze primitive şi stradale reconvertite într-o modă frivolă care începea să facă furori; erau din ce în ce mai multe perechile care dansau entuziasmate, iar asta nu făcea decât să pună paie pe foc, înteţind frământarea din sufletul Monei. Nu doar că nu obţinuse confirmarea contelui de Covadonga în calitate de invitat de onoare pentru prima seară la Fetele Căpitanului, dar pe deasupra muzica aceea îi bubuia în urechi, amintindu-i neîncetat că poate tot proiectul ei cu night-clubul era o imensă greşeală. Aşa le prevestise indezirabilul de Frank Kruzan, vânătorul de talente care maltrata femeile şi îi învineţise faţa lui Luz chiar în după-amiaza aceea: rumba e prezentul şi viitorul, calul câştigător.

Aplauzele răsunătoare o scoaseră din reflecţiile sale: orchestra făcea o pauză, dansatorii reveniră la mese. Luz se strecură până la scaunul ei, făcându-şi vânt cu o mână şi evitând vreo glumă necuviincioasă, vreo remarcă pe cât de subtilă, pe atât de neobrăzată pe care mai mulţi domni distinşi i le adresară când trecu pe lângă ei. Tony se aşeză

din nou lângă Mona şi îi şopti la ureche „toate bune?“. Drept răspuns primi o privire uşor neliniştită, care-l făcu să se încrunte. „S-a întâmplat ceva?“ „Nimic“, zise ea închizând ochii şi clătinând din cap. „Nimic, treburi de-ale mele.“ Brokerul de iluzii ilegale nu izbuti să insiste: în clipa aceea sosi cineva la masă şi se dezlănţui o hărmălaie. Îmbrăţişări, strigăte, râsete bărbăteşti. Xavier Cugat, dirijorul orchestrei, tocmai venise să-l salute pe Alfonso de Borbón.

Se apropiase ştergându-şi transpiraţia de pe craniul chel cu o batistă de mătase; de aproape i se vedeau nasul proeminent şi ochii inteligenţi, oblici. Un ospătar negru îi aduse un fotoliu, pe care îl aşeză între al contelui şi al Monei, iar Cugat îi lansă o comandă:

— Spune-i Slăbănogului să pregătească nişte băuturi pentru domnii aceştia, Custodio…

Fără măcar să-i privească, arătă cu degetul mare cvartetul de necunoscuţi aflaţi acum în spatele lui; erau tot acolo, în picioare, în jurul contelui, ca şi cum l-ar fi apărat, aşteptând să poată continua cu flecăreala lor.

— … şi le serveşti la masa lor, să nu obosească stând atâta timp în picioare.

Cele două cupluri de compatrioţi nu avură încotro, se simţiră cu musca pe căciulă şi plecară scrâşnind din dinţi: „ce porcărie“, trebuie să fi gândit îndepărtându-se, „tocmai când dăduserăm lovitura, stând cu doi dintre cei mai celebri compatrioţi din tot New York-ul“.

Muzicianul îi ului pe fete şi pe Tony cu dezinvoltura lui şi cu farmecul său extravagant. Presărându-şi spaniola cu picături de engleză şi vorbind deopotrivă cu o vagă intonaţie cubaneză şi cu un puternic accent catalan, ceru încă un rând de ***daiquirí***, agită paharele de cocktail de parcă ar fi fost maracas şi se încăpățână să servească el însuşi. Glumi, spuse bancuri, râse cu poftă şi salută în stânga şi în dreapta de departe, împiedicând în

acelaşi timp cu înverşunare ca vreun linguşitor respectuos să străbată perimetrul invizibil pe care el însuşi îl marcase, ca să protejeze reuniunea spontană.

Pentru că aşa era Xavier Cugat de aproape şi de departe: un individ efervescent, excepţional. Catalan din naştere, stabilit în Cuba pe vremea copilăriei, violonist strălucit şi precoce. Emigrat în Statele Unite îndată ce împlinise optsprezece ani şi fără să știe o boabă de engleză, descurcăreţ, vizionar, ştrengar, afemeiat. Optimist iremediabil, muncitor tenace, autor de benzi desenate înainte de a triumfa în muzică, promotor al culturii hispanice în nord, primul animator al ritmurilor tropicale, a acelor măsuri — ***fast and furious*** — care începeau să umple ringurile de dans din Statele Unite, o muzică vibrantă şi contagioasă, care se potrivea ca o mănuşă cu dinamismul marilor metropole americane.

„Când am să-i spun ***al meu pare***[33] că m-am împrietenit cu tine, n-o să creadă, ha, ha, ha! El, care a plecat din Girona pentru că era nonconformist, antimonarhist şi radical! Cu toate că tu ai pierdut orice drept la tron, Alfonsito; cu atâtea transfuzii câte ai în vene de când ai trecut oceanul, sângele nu-ţi mai e de multă vreme albastru, acum e mai democratic decât al oricărui băiat din cartier, ha, ha, ha!“ „Dar aici singurul monarh eşti tu, Cugui dragule!“, îi replică celălalt, cântându-i în strună. „Ştiţi cum e cunoscut prin toată America? Drept regele rumbei. Marele Xavier Cugat, ***Rhumba King***!“

Cei doi bărbaţi mai stătură de vorbă un răstimp, iar Mona se strădui să-şi ascundă entuziasmul înflăcărat când constată că nu se înșelase: ţinând cont de vâlva pe care o stârnea, avea să fie fără îndoială un invitat magnific pentru inaugurarea ei. Nu mai lipsea decât să spună că da, un ultim impuls. Până când muzicianul îşi schimbă tonul vesel pe care flecărise, ca să i se adreseze lui Luz:

— Te-am văzut dansând, fetiţo. Şi o faci ***molt bé***, ***molt bé***[34]… Îmi aduci aminte de o fată de origine spaniolă pe care am cunoscut-o nu cu mult timp în urmă la cazinoul Agua Caliente din Tijuana. Avea un număr cu tatăl ei, un dansator din Sevilla; ceva de-i zicea „Seri mexicane“, deşi niciunul nu pusese vreodată piciorul în Mexic. Fata promitea, dar unele lucruri nu mergeau. Culoarea părului, de exemplu şi câteva kilograme în plus. Îi lipsea sofisticarea, nu era seducătoare când mergea, nici nu ştia să-şi mişte mâinile şi avea un nume de familie urât, deloc potrivit pentru frenezia cu care se face totul în ţara asta; de aceea chiar eu i-am propus să i-l schimb: din „Cansino“[35] în „Hayworth“, care aici sună ***molt millor***[36]. Iată ce noroc i-am purtat, că acum face filme la Hollywood pentru Columbia…

Nu se lăuda: progresase permanent ca muzician şi ca om de afaceri, mirosea talentul de la o leghe depărtare şi avea un ochi infailibil pentru show-business. Luz murmură agitată, se înroşise; dansul o încinsese, iar la asta se adăugase surprinderea provocată de ceea ce asculta. Nu ştia ce să răspundă, nu ştia dacă să-i mulţumească pentru compliment şi să recunoască deschis că Rita era tocmai modelul pe care Frank îi propunea să-l urmeze.

— Montez un spectacol nou peste câteva luni, fetiţo; dacă ai nevoie de un loc de muncă şi eşti dispusă să te şlefuieşti şi să munceşti din greu, caută-mă. N-am cărţi de vizită, n-am nevoie de ele, mă cunoaşte fieştecine. Doar vezi pe unde umblu şi întreabă de mine.

Îşi luă rămas-bun cu alte două glume şi cu o ultimă cascadă de hohote de râs, se îndreptă din nou spre scenă. Se duse Rhumba King cu paietele lui, cămaşa cu jabou şi chelia strălucitoare pe care în anii următori avea să şi-o ascundă sub o perucă deasă; să umple de bucurie tropicală corpurile rigide ale acelor blonzi din nord, alterând rumba

legendară pe care negrii cubanezi o dansau în căldura nopţilor din Caraibe, furându-i auteticitatea dintâi şi făcând-o universală.

Plecarea muzicianului avu efectul căderii unei cortine, căci postura şi expresia lui Covadonga se modificară subit: brusc, păreau devastate de o imensă vlăguire. Atât de impresionantă era transformarea, că Mona nu avu încotro şi îl întrebă:

— Vă simţiţi bine, domnule? Vreţi să plecăm?

El încuviinţă fără cuvinte; castelul de artificii care era Cugat părea să-i fi supt toată energia. Tony îl ajută să se ridice, un ospătar amabil îi aduse bastonul şi, pe nota pe care i-o intindea şeful de sală, contele mâzgăli o semnătură strâmbă. Strângând mânerul bastonului şi muşcându-şi buzele ca să-şi stăpânească grimasele de durere, Covadonga înaintă cu un efort suprem până la ieşire, în vreme ce neobositul catalan colora din nou în euforie impunătoarea Sert Room, prin sunete de trompete şi ***marimbas***.

Străbătură vestibulul în tăcere, ieşiră în noapte pe Park Avenue, fetele se suiră în spatele automobilului, Tony îl aşeză pe conte pe scaunul din dreapta şi urcă el însuşi la volan, fără a avea nevoie să pună nicio întrebare.

Nimeni nu scoase o vorbă în timpul scurtului drum de întoarcere, abia dacă era trafic, îşi văzu fiecare de gândurile lui. Mona îşi mesteca supărarea, constatând că răspunsul definitiv al contelui îi scăpa ca apa printre degete. Luz stătea mută, pentru că neaşteptata propunere a lui Cugat se ciocnea ca un tren de marfă cu fantasma lui Kruzan şi cu ambiţiile ei. Între timp, fostul prinţ de Asturias stătea cu ochii închişi și capul rezemat de tetieră, cu un rictus de durere pe buzele strânse.

Ajunseră la St Moritz, la intrare era doar un portar somnoros, pe trotuar nici ţipenie. Mona, din cuibul ei din spate, întinse mâna în faţă şi și-o

așează pe umărul chinuitului fost prinţ. Suavă şi alinătoare, milostivă, în pofida dezamăgirii.

— Noapte bună, domnule. Somn uşor.

Fiind toţi trei conştienţi că va fi nevoie de timp şi de efort ca să-l ajute pe conte să se deplaseze, îndată ce Tony ieşi din maşină, Mona şi Luz, ridicându-şi poalele rochiilor ca să nu calce pe ele, se pregătiră să facă acelaşi lucru, susţinute de el.

— Să chemăm un taxi, mă tem că asta va dura, propuse băiatul din Tampa, întinzându-i mâna Monei; tocmai i-o dăduse lui Luz, prima care pusese piciorul pe pământ. Dar partea de jos a rochiei i se agăţase în vârful unui toc şi îi era greu s-o desprindă, așa că se aşeză la loc ca să încerce.

— Mă duc eu să-l comand, anunţă Luz, vrând să câştige timp. Fără să aştepte un răspuns, se îndreptă spre portar cu engleza ei de baltă. „***One taxi, please***!“

În clipa aceea totul se aranjă: Luz se străduia să se facă înţeleasă cu spatele la maşină, contele era tulburat şi absent, tocul rebel se eliberă din tiv şi Mona putu, în sfârşit, să-i dea voie lui Tony s-o apuce de mâini ca s-o ajute să iasă. Într-o secundă era practic afară; în două, trupurile lor rămaseră drepte pe trotuar, faţă în faţă.

— Noapte bună, şopti el apropiindu-şi faţa la câţiva centimetri; ea nu se clinti.

Apoi a urmat un sărut. Fugitiv, foarte scurt, dar atât de duios şi de cald, atât de emoţionant, de parcă ar fi durat o veşnicie.

Vocea lui Covadonga îi puse capăt pe neaşteptate.

— Mona, scumpo, vino.

Desprinzându-se fără să vrea de Tony, de buzele lui şi de degetele lui, Mona dădu fuga spre portiera din dreapta.

— Spuneţi, domnule.

El schiţă un zâmbet vlăguit, cu ochii încă închişi.

— Poți conta pe mine pentru afacerea ta, frumoaso, zise el cu o voce slabă. Oricare ar fi ea…

PARTEA A CINCEA

70

Bucătăria apartamentului continua să li se pară stranie fără maică-sa şi fără Victoria. Prea tăcută. Atât de goală.

— Spune odată clar, Luz, pe ce ai mai scump, da sau nu? Fără să-i răspundă Monei, mezina suflă şi suflă în ceaşca ei mare de lapte, cu o expresie deprimată. Aşezate faţă în faţă, erau din nou nefardate şi purtau hainele ponosite de toate zilele: resturile machiajului rămăseseră lipite pe un prosop înainte ca ele să se vâre în pat, iar somptuoasele rochii erau acum atârnate de umeraşe de sârmă după uşă, aşteptând să fie înapoiate cămătarului evreu.

— Trebuie să ştim cât mai repede; mai avem doar câteva zile până la deschidere, după cum ştii.

Luz suflă din nou în ceaşcă şi nu zise nimic.

— Şi, dacă nu vii, ne distrugi…

În cele din urmă, insistenţa Monei o dezarmă, iar pe obraji începură să i se prelingă două lacrimi. Când încercă să şi le şteargă brusc cu dosul mâinii, îşi atinse pometele vătămat şi scoase o exclamaţie de durere.

— Pentru Dumnezeu, Luz, în primul rând trebuie să scapi de nenorocitul de Kruzan, e lucrul cel mai important.

Mezina nu-şi mai putu înăbuşi plânsul. Prea multe presiuni, prea multă nelinişte pentru o simplă fată care emigrase silit, ale cărei singure preocupări până de curând erau să lucreze la spălătoria din cartier şi să repete de două ori pe săptămână un rol neînsemnat într-o modestă zarzuela de amatori. De când Mona avusese ideea năstruşnică de a deschide night-clubul şi Frank Kruzan apăruse în viaţa ei, totuşi, întreaga existenţă a lui Luz fusese dată peste cap: speranţa amestecată cu teama de a-l dezamăgi, sentimentele

ei nedesluşite, faptul că îi îngăduise să hotărască şi să facă ce avea chef cu trupul şi cu voinţa ei, fără a se împotrivi.

— Să nu te mai vezi cu el nici măcar ca să-i dai papucii. Stai departe, nu te mai duce la şcoala aia de dans, îndepărtează-te de el.

— Dar… Dar eu…

Eu credeam că îl iubesc, ar fi vrut să spună; dar cuvintele nu-i ieşiră din gură. Aşa îşi închipuia cu adevărat, orbită de devotamentul lui obsesiv faţă de ea cât timp se văzuseră. Sau poate asta se silise să creadă. Doar cu o seară înainte începuse să-i cadă de pe ochi vălul imaginar. Oferta lui Cugat, care, spre deosebire de Kruzan, nu-i promisese un firmament plin de succese strălucitoare, ci un posibil loc de muncă obţinut cu tenacitate şi efort, reprezentă contragreutatea care o aduse din nou la realitate. Şi acum… Acum nu ştia nici ce voia, nici ce simţea, nici ce era mai bine sau mai rău.

— Dar… Dar el… El sigur are să mă caute până la urmă. Probabil că avea dreptate şi nemernicul de vânător de talente nu-i va accepta refuzul de bună voie. Trebuie să aibă grijă, să fie atente, se gândi Mona; trebuia să existe vreo soluţie.

— Deocamdată înghite-ţi lacrimile, termină-ţi micul dejun şi haide.

O însoţi la spălătorie, tocmai atunci soţii Irigaray deschideau magazinul, vârând chei în broaşte şi trăgând zăvoare. În vreme ce Luz intra în clădire cu ***doña*** Concha, Mona zăbovi la intrare și, prefăcându-se că îi cere părerea domnului Irigaray în legătură cu te miri ce, profită de ocazie ca să-l pună pe scurt la curent cu ce se petrecuse cu o zi în urmă şi cu ce se putea întâmpla în ziua aceea. El încruntă din sprâncene şi încuviinţă, în vreme ce îşi termina treaba cu încuietorile, deschizând prăvălia pentru public; aflase, în sfârşit, ce îi tulburase angajata în ultima vreme. „Du-te liniştită, fetiţo“, îi spuse Monei. „Ne ocupăm noi.“

Abia atunci, cu certitudinea că sora ei mai mică rămâne în grija bărbatului robust din Ţara Bascilor şi a soţiei sale, Mona porni spre propriul local. Când văzu de pe trotuarul de vizavi faţada cu grandioasa copertină şi peretele strident colorat, simţi un nod în stomac şi îi veni dintr-odată să vomite.

Se stăpâni, deschise. Zugravii dispăruseră, luându-și bidinelele și cutiile de vopsea, tâmplarii îşi terminaseră munca şi nu mai răsunau loviturile de ciocan, nu se mai auzea zgomotul aspru al ferăstrăului. Truda unora şi a celorlalţi, chiar şi fără a aprinde becurile, se percepea în mirosuri: a vopsea şi a rumeguş, a lac, a clei.

Distingând contururile şi volumele doar cu ajutorul luminii care pătrundea din stradă, înaintă încet. Până şi în penumbră observă modificările: pe pereţii proaspăt zugrăviţi erau atârnate afişele publicitare ce promiteau turiştilor de dincolo de ocean o Spanie idilică, veşnic însorită, tauri, muşcate şi chitare; cu siguranţă sosiseră în timp ce ele încercau să-l convingă pe contele de Covadonga, iar Fidel, după cearta cu tatăl lui, avusese grijă să le agaţe. Mesele şi scaunele care zilele trecute stătuseră acoperite şi îngrămădite în colţuri erau acum aranjate în jurul noii scene. În spatele acesteia, în chip de fundal, băiatul suspendase o enormă bucată de catifea grena, a cărei provenienţă Mona o bănui numaidecât: comerciantul care aproviziona cu materiale şi halate firma de pompe funebre Hernández pesemne că îi făcuse o favoare fiului clientului său.

Mai erau o sută de finisaje de pus la punct, așa că se aşeză o clipă pe marginea estradei ca să le recapituleze. Totuşi, în dimineața aceea nu reușea să-și adune gândurile: atenţia îi era îndreptată spre Luz. Luz cea dintotdeauna, naivă, zâmbitoare, vioaie şi lipsită de griji: pe fata aceea voia ea s-o vadă. Dar ştia că ceva iremediabil se schimbase în

sufletul surorii ei: ceva ce o făcuse să-şi piardă inocenţa şi candoarea. Şi se blestemă încă o dată pentru că nu-i fusese alături, să n-o fi lăsat singură pe buza prăpastiei.

Ca și cum Mona ar fi scos din apă o plasă plină cu peşti strălucitori, se mai arătă cineva, agăţat de amintirea lui Luz, în ritmurile de conga şi maracas din seara anterioară. Tony. Tony, vânzătorul de bilete de loterie, Tony din Tampa, cel care se mişca în orice mediu cu abilitatea unui jongler, cel care îl cucerise pe conte cu faptele şi cuvintele lui, ajutându-l cu sârguinţă la nevoie şi făcându-l să râdă în hohote când îi povestise că ramura paternă a familiei sale fusese întotdeauna leală monarhiei, lucrând pentru furnizorii de tutun ai Casei Regale, în vreme ce prin cea maternă curgea un sânge creol şi patriot atât de iubitor de independenţă, că propriul său bunic luptase împotriva spaniolilor în Războiul Mic[37], sub comanda generalului Moncada. Tony care se adaptează uşor şi se descurcă oriunde, seducător fără să şi-o propună, depunându-i sărutul acela pe buze, pe cât de elocvent, pe atât de fugitiv.

Se ridică deodată în picioare, făcând să trosnească estrada montată recent, nu voia să se gândească la el. Dincolo de sentimentele ei, cel mai important din seara anterioară era faptul că îşi atinsese scopul: aveau un protector pentru ceremonie. Şi, judecând după aşteptările şi dovezile de afecţiune pe care le trezise la Waldorf Astoria, avea să fie un protector excepţional. Odată rezolvată chestiunea, urgenţele acum erau altele, avea o grămadă de treabă. Îşi petrecu orele următoare adâncită în muncă, cu un batic mare pe cap, planificând şi făcând curat, gândindu-se şi ştergând praful de pe vase, până când, după ce trecuse de amiază, auzi vocea lui Fidel strigând de la uşă, înşirând nebuneşte un pomelnic de scuze, ca să-şi justifice întârzierea.

Îl întrerupse categoric.

— Taci şi lasă-mă pe mine să vorbesc, trebuie să afli două lucruri importante. Primul, despre contele de Covadonga. Am fost aseară cu el, a zis că da, o să asiste la inaugurare.

Fidel izbucni în hohote victorioase de râs şi, ducându-şi mâna la inimă, făcu câţiva paşi de tango, ca şi cum ar fi îmbrăţişat o sfrijită parteneră imaginară şi prin tavan s-ar fi strecurat măsurile din „La cumparsita“.

— Opreşte-te, prostule, porunci ea. Opreşte-te şi ascultă, mai e ceva. A doua chestiune e Luz: cred că e dispusă să se întoarcă la noi. Se poate să ne părăsească curând după aceea, i s-a oferit o posibilitate cu mult mai tentantă, dar măcar pentru început, se pare că putem conta pe ea. Deşi e o problemă.

— Kruzan, ghici băiatul, cu o voce plată.

— Exact. A subjugat-o, nu o iubeşte cu adevărat. Ieri i-a învinețit faţa şi înainte de asta… Mă rog, înainte i-a făcut alte lucruri la fel de scârboase.

Pe măsură ce o asculta, Fidel se schimba la față, o rafală de furie îi străbătu corpul din cap până-n picioare.

— Nu ştiu cum, dar trebuie s-o ajutăm să scape de el.

71

Dacă Luciano Barona l-ar fi cunoscut pe Frank Kruzan, s-ar fi oprit să-l salute când l-ar fi văzut coborând din trenul suspendat de pe Ninth Avenue. Iar dacă s-ar fi oprit să-l salute, ar fi bănuit fără îndoială că ceva nu merge cum trebuie, văzându-i chipul desfigurat, cearcănele adânci şi hainele şifonate, lucru neobişnuit la un tip în general atât de dichisit. Dar întrucât cei doi bărbaţi nu doar că nu fuseseră niciodată prezentaţi unul altuia, ci nici nu aveau habar unul de existența celuilalt, în ciuda legăturilor care îi uneau cu cea mai mare şi cea mai mică dintre surorile Arenas, în dimineaţa aceea doar se întâlniră în staţie, atingându-şi uşor braţele, apoi fiecare înaintă în sens opus, unul trăgând după el pachetele de tutun, celălalt ducând cu apatie un buchet de flori.

De-a lungul drumului până la porţiunea din 14th Street unde palpita viaţa spaniolă, la fel ca în timpul călătoriei cu trenul şi în orele lungi pe care le petrecuse în noaptea aceea într-o sală de aşteptare de la Sloane Hospital for Women, Frank Kruzan se gândise neîncetat la o singură persoană: Luz.

Era limpede că fata îi plăcea, îi plăcea foarte mult: carnea ei tare, tinereţea exuberantă şi obrăznicia puţin sălbatică, atât de proaspătă şi de spontană, atât de teribilă. Şi mai presus de orice îl interesa potenţialul ei. De aceea îşi propusese să o prefacă în cea mai bună investiţie a sa, de aceea îi fierbea sângele simțind că e pe cale să o piardă.

Nu conta pe faptul că ea are să-l înfrunte, era convins că îi mănâncă din palmă. Niciodată nu i se mai întâmplase una ca asta, întotdeauna fusese el cel care pusese capăt altor relaţii când considerase oportun: când fetele nu se ridicaseră la înălțimea aşteptărilor şi se dovediseră mai puțin înzestrate decât crezuse, sau când îi ieşise în cale altă opţiune mai promiţătoare. Doar Jenny îl părăsise pe

neașteptate pentru un producător care îi propusese o comedie; căţeaua plecase pe nepusă masă, fără preaviz, şi nu o mai văzuse niciodată. Apoi a fost cealaltă, Melanie o chema, dar nu îl lăsase pentru că era zvăpăiată, ci pentru că animalul de taică-său o târâse, practic, înapoi la ferma din Indiana. Povestea cu Luz, totuşi, îl tulburase ca niciodată: o biată imigrantă, o ignorantă care se rătăcea în oraș şi nici măcar nu ştia engleză, iar nesăbuita se încăpăţâna să nu se implice sută la sută în proiectul lui, ci să-şi împartă talentul cu spectacolul neînsemnat pe care îl montau naiva de soră-sa şi un vecin tâmpit. Orbirea aceea dementă nu avea nume.

Cu Luz avea o ocazie magnifică să iasă din groapa în care se afla de aproape doi ani; conjunctura ideală ca să facă din nou bani şi, în același timp, să scape de Nina o dată pentru totdeauna. „Nina“, murmură cu o strâmbătură amară amintindu-şi de ea. Nina, blestemată să fie. Imaginile dimineţii nesfârşite îi reveniră în minte, năvalnice ca un torent. Ţipetele ei, apartamentul răvăşit, cearşafurile îmbibate de sânge, urletele de spaimă şi taxiul spre spital, corpul ei pe targă, asprimea infirmierei când ieşise să-l informeze pe coridor. ***Spontaneous abortion*** a fost diagnosticul. Nina avusese în noaptea aceea un avort spontan, fără ca netoata să-şi fi dat seama măcar că e însărcinată. Ultima ei mare ispravă, se gândi Kruzan cu mâhnire, ***for God's sake***. Bine că fătul nu avea mai mult de câteva săptămâni; un fiu îi mai lipsea în momentul acesta al vieţii lui, când era gata s-o părăsească pe ţicnita aia care îi mânca sufletul cu pretenţiile şi cu reproşurile ei, blestemată fie ziua când a confundat înfierbântarea cărnii şi presupusele-i aptitudini cu un motiv suficient ca s-o ia de nevastă la City Clerk Office, ca la carte.

Noroc că fraţii sosiseră la spital de la prima oră şi putuse s-o şteargă devreme: îndată ce auzise

paşii în depărtare şi le ghicise siluetele îndesate înaintând grăbite din capătul lungului coridor, el ieşise ca din puşcă pe scara de incendiu. Nu avea ce să vorbească cu cei doi irlandezi turbaţi, iar medicul spusese că ea e bine, că are nevoie doar de odihnă, astfel că i-a lăsat acolo pe toţi trei, ei să-l facă albie de porci ca întotdeauna şi Nina să-l înjure, să-l denigreze şi să-i înfurie pe ceilalţi doi, încât să jure că data viitoare o să-i arate ei lui. Povestea dintotdeauna, mereu aceeași.

Era sătul de ea, de ei, de toată lumea. Singura ieşire viabilă şi iminentă era Luz: asupra ei trebuia să-şi concentreze toată atenţia, acum trebuia să se preocupe doar de îndreptarea relaţiei şi să se asigure că va rămâne alături de el, ca să profite cât mai mult de ea. Şi ştia cum să procedeze; la asta îi folosise veghea de o noapte întreagă, se gândise. Primul lucru pe care îl avea de făcut era să o oblige să plece de la spălătorie şi să-i scoată din cap o dată pentru totdeauna ideea ridicolă de a participa la spectacolul din clubul ăla mizerabil al familiei. S-o convingă cu argumente verosimile, să-i sucească minţile din nou şi, dacă era cu putinţă, s-o scoată din cartierul acela. Nu voia să convieţuiască cu ea, îi ajungea ce păţise cu Nina, însă putea să-i găsească o cameră într-un apartament împărţit cu alte fete, în Uptown, dacă se putea, în Bronx sau în Queens, în orice caz departe de blestemata 14th Street. Oricum, mai întâi trebuia să înveţe să-şi stăpânească nervii faţă de ea, era de asemenea esenţial. Bătaia de ieri fusese o neglijenţă, o greşeală monumentală. Nu că n-ar fi meritat-o, proasta şi-o câştigase cu siguranţă prin atitudinea ei, ci pentru că nu-i va aduce nimic bun s-o trateze cu cruzime în momentele de vulnerabilitate în care ea şovăia. Acum trebuia s-o recucerească, hotărî Frank Kruzan aranjându-şi nodul de la cravată, la câțiva pași de spălătorie. S-o seducă, s-o fascineze, s-o invite la cină într-un restaurant ieftin, dar

aspectuos, că ea tot nu se pricepea; să-i dăruiască florile caraghioase pe care le şterpelise din faţa rezervei unei lăuze înainte de a pleca din spital.

— Domnişoara nu are nimic de discutat cu dumneavoastră. Spre uimirea sa, acesta fu răspunsul pe care îl primi când intră în spălătoria Irigaray şi ceru s-o vadă. Întâi în spaniolă, apoi într-o engleză cu un accent puternic, ca să nu mai încapă îndoială: aşa i-o trânti proprietarul din spatele tejghelei, cu o expresie serioasă şi cu pieptul umflat.

Domnişoara la care se referea Irigaray, Luz, fireşte, era în clipa aceea în prăvălie și îşi ţinea răsuflarea. Lucra de la prima oră, numai înăuntru, fără să iasă la niciuna dintre treburile cotidiene. Cu toate acestea, întrucât presimţea că Frank putea veni s-o caute mai devreme sau mai târziu, de fiecare dată când sunase clopoţelul sau auzise că intră vreun client, îi sărea inima. Şi, pe la zece, când se liniştise, sosise el.

Între timp, în partea din față a prăvăliei disputa se încingea. Kruzan insista s-o vadă, îşi petrecuse noaptea aşezat pe o bancă de lemn, abia aţipise de vreo două ori cu ceafa sprijinită de perete şi răbdarea i se termina. Irigaray, în ceea ce îl priveşte, o ţinea una şi bună: „***no way, sir***“. Kruzan vru să intre în spate chiar şi fără permisiune, celălalt îl înfruntă ieşind de după tejghea. Pufnituri, strigăte, insulte. Din gura bărbatului din Ţara Bascilor ieşi un strigăt aspru, cerându-i să plece, îngânat de răspunsul mânios al vânătorului de talente, uşa de la stradă se deschise făcând să tremure peretele de sticlă. Luz îşi apăsă palmele peste urechi, stăpâna magazinului o adăposti la pieptul ei mare, şoptindu-i ritmic „şşşt, şşşt, şşşt…“.

În doar câteva secunde, cei doi bărbaţi ieşiseră şi continuau cearta, din ce în ce mai aprinsă, câţiva trecători se opriră să se uite la ei, alţi vecini se apropiară curioşi.

— Aveţi nevoie de ajutor, ***don*** Enrique? întrebară unii. Oamenii se adunară roată în jurul lor, Frank Kruzan avea ochii înroşiţi şi poalele cămăşii i se iţeau din pantaloni; îi puse mâinile în piept proprietarului spălătoriei şi începură să se îmbrâncească. Americanul era cu douăzeci de ani mai tânăr şi era furios; bascul era mai în vârstă, dar în tinereţe participase la întrecerile tradiţionale de tăiat buşteni din satul lui, era un tăietor de lemne robust, iar deprinderea din tinereţe rămâne şi la bătrâneţe, astfel că nu se lăsă intimidat. Încăierarea se prelungi fără a se ajunge la pumni, se alăturară alţi privitori, nu era clar cine va învinge.

Până ce, deodată, ca picat din cer, cineva se năpusti din spate asupra lui Kruzan. Impactul neaşteptat îl făcu pe acesta să se împleticească şi să se lovească de faţada clădirii; îşi recăpătă cu greu echilibrul şi încercă să se elibereze din braţele slăbănoage care-i strângeau gâtul ca un cleşte, scopul nu mai era să-i facă faţă lui Irigaray, ci să scape, scuturându-se, de individul răsărit din senin care i se urcase în spinare şi al cărui chip nu putea nici măcar să-l vadă.

Privitorii strigau, îi îndemnau: „hai, Gardel, dă-i tare!“, „curaj, Fidel!“, „doboară-l!“. Se auziră de asemenea voci în italiană, în engleză, ba chiar şi câte una în portugheză. Bascul se dădu la o parte şi îi contemplă, nevenindu-i să creadă, fără să înţeleagă ce legătură are băiatul de la pompe funebre cu scandalul ăsta. Scena începu să devină comică: Fidel se agăţase de spinarea necunoscutului ca o căpuşă şi îl făcea cu ou și cu oțet, pe când celălalt se zvârcolea furios.

Spre mirarea celor prezenţi, Mona îşi croi drum înghiontind lumea. Ecoul răfuielii ajunsese până la uşa Fetelor Căpitanului şi, speriată, îşi lăsase treaba ca să dea fuga să vadă ce se petrece.

— Opreşte-te, nebunule, opreşte-te! ţipă furioasă. Gata, dă-i drumul!

Nu-i fu uşor să-l smulgă de pe pradă, nu era chip, trebuiră s-o ajute Irigaray şi alţi vecini, până când băiatul, scrâşnind din dinţi, cedă şi martorii izbucniră într-un ropot vesel de aplauze, însoţit de câteva fluierături.

Înfăţişarea lui Frank Kruzan odată salvat din îmbrăţişarea de menghină a lui Fidel era jalnică: haina pe jumătate descusută, părul răvăşit, cravata aruncată pe un umăr, poalele cămăşii pe-afară, congestionat, roşu la faţă şi asudând, inspirând cu gura căscată. Fără cuvinte, sforţându-se să-şi vină în fire, cu ochii scăpărând de furie, ridică ameninţător degetul mare, care oscilă între Mona, Fidel şi proprietarul spălătoriei.

— ***You***… ***you***… ***you***…

Însă nu izbuti să rostească mai mult decât pronumele; incapabil să-şi termine fraza, respirând încă anevoie, îşi luă pălăria căzută şi se îndepărtă clătinându-se.

Bascul îi dădu câteva palme pe umăr lui Fidel, în vreme ce curioşii se împrăştiau. „Mulţi nemernici umblă pe pământ, băiete“, zise el clătinând din cap. Habar n-avea ce îl împinsese pe tânăr să acţioneze în felul acela, nu ştia că ar fi fost gata să-i sară în spate până şi Statuii Libertăţii doar pentru a o apăra pe adorata lui Luz.

Îl urmăriră cu privirea până dădu colţul străzii; apoi, plescăind din limbă în chip de rămas-bun, proprietarul spălătoriei intră înapoi în prăvălie.

Atunci văzu Mona florile pe jos, lângă peretele de sub vitrină: un buchet ca vai de el, după ce fusese călcat în picioare cu violenţă. Se aplecă să le ridice, ghicind cu o ironie amară că probabil îi erau destinate lui Luz.

Adunându-le, sub florile strivite mai găsi ceva. Un portofel. Un portofel de bărbat, din piele maro. Întoarsă spre zid, se aplecă să n-o vadă nimeni. Îl deschise repede, căută, se lămuri. Câteva documente pe numele Frank J. Kruzan îi confirmară bănuiala: era al lui, pesemne că îi

căzuse în toiul încăierării. Cu degete iuți, îl strecură într-un buzunar al fustei, nu vru să afle Fidel. Ar fi fost în stare să pornească în căutarea proprietarului şi să încurce lucrurile şi mai mult.

72

Mona robotea în spatele localului; în apropiere, doi electricieni împleteau fire şi făceau legături ca să tragă curent până la scenă. Trecuse de două, iar ea nu-şi luase pauză nici să mănânce, despacheta comanda care le fusese adusă pe datorie de la Casa Victori, o aranja pe rafturi eficient, stând cu spatele, concentrată la treaba ei.

Înainte de a o saluta, înainte chiar ca ea să-i observe prezenţa, Tony o contemplă de la distanţă. Înaltă, harnică, armonioasă în mișcări, mlădiindu-şi trupul şi aplecându-se după o conservă de piersici în sirop sau după o sticlă de anason, apoi îndreptându-se la loc, se răsucea din mijloc, se înălţa pe vârfuri şi ridica braţele ca să aşeze fiecare lucru la locul lui. „Nimic nu poate s-o oprească“, se gândi el cu admiraţie. Într-adevăr, nimic nu părea în stare să tulbure sârguinţa acelei femei tinere care, auzind paşi în spatele ei, în sfârşit se întoarse. Nepieptănată, neîngrijită, la fel de adorabilă ca în noaptea anterioară, deşi acum purta o fustă ponosită, făcută în casă şi o cămaşă veche, subțire, de culoare deschisă.

— Te ajut cu ceva?

— Nu e nevoie, am pus la punct aproape totul.

— Şi nu ai nici măcar timp să ieşi cu mine să mâncăm? E aproape trei, pesemne că eşti lihnită de foame.

Nici ea nu-i acceptă ajutorul, nici el nu reuşi s-o convingă să se odihnească; la refuzurile ei categorice, Tony se întrebă ce se întâmplase cu fata îmbrăcată în mătase de culoarea vinului, pe care o sărutase în pripă, când se crăpa de ziuă, în fața hotelului St Moritz, dacă era aceeaşi, sau poate totul fusese o himeră care își luase zborul odată cu prima adiere a zorilor.

În ceea ce o priveşte pe Mona, ei nu-i ieşise din minte momentul efemer de intimitate: mâinile lui cuprinzându-i fața, buzele lui, atingerea uşoară a

pielii lui. De fapt, îşi reamintise mereu clipa aceea: cu ea în cap adormise, cu ea lipită de piele se trezise şi cu ea convieţuise toată ziua. Acum, totuşi, şovăia între două posibilităţi. Pe de o parte, ar fi vrut ca totul să fie simplu şi să curgă de la sine, să nu existe obligaţii, presiuni şi provocări imediate, să reia sărutul acela scurt şi să-l prelungească până devenea etern, să se lase în voia sentimentelor. Pe de altă parte, ştia că nu poate să-şi piardă capul: avea prea multe de făcut ca să cedeze tentaţiilor. Astfel că Tony, văzându-i atitudinea distantă, hotărî să se retragă și să n-o atingă, nici măcar nu se apropie de ea; doar se rezemă puţin de un taburet, în vreme ce tânăra îşi vedea de truda ei şi electricienii testau în continuare reflectoarele, blestemând mânioși de fiecare dată când nu funcţionau. „Mai bine că sunt aici aceşti doi străini, care alcătuiesc un zid între noi“, îşi zise Mona. „Mai bine.“

Schimbară doar câteva fraze banale, amintindu-şi imagini fugitive din noaptea trecută. Waldorf Astoria, Cugat… Şi contele de Covadonga, firește.

— În cele din urmă, l-am însoţit până în cameră, a trebuit să-l ajut să se dezbrace. Înainte să plec, mi-a cerut să revin în dimineaţa asta, a insistat să luăm micul dejun împreună, voia să-mi vorbească.

Făcu o pauză, aprinse o ţigară şi, printre rotocoalele de fum pe care le scoase prima oară când trase din ea, păru să plutească în aer figura încremenită a lui Alfonso de Borbón.

— Mi-a propus să lucrez pentru el. Cuvintele lui o paralizară pe Mona.

— Are nevoie urgentă de un asistent.

— Un infirmier? întrebă ea fără să se întoarcă, sprijinindu-şi mâinile pe o poliţă.

— Nu doar. Secretar e numele pe care i-l dă el postului. Cineva care să se îngrijească de formalităţi, să-i filtreze problemele şi să-l însoţească atunci când iese sau călătoreşte.

Cu toate că Tony nu o spunea, ştiau amândoi dinainte că destinaţia acelor ieşiri şi călătorii va fi adesea un spital. Însuşi contele se referise de câteva ori la medici, la tratamente şi la internările intermitente la care se supunea, din pricina bolii genetice pe care o purta în vene: hemofilia, trista moştenire din partea mamei, care îi împiedica sângele să i se coaguleze normal, ca oricărui om obișnuit.

— Şi tu ce ai răspuns? întrebă Mona, întoarsă și acum cu spatele, reluându-şi treaba şi străduindu-se ca vocea să-i sune firesc. Nu voia ca el să simtă că i se strânsese inima.

Tony trase din nou din ţigară şi şovăi câteva secunde. Putea să depăşească momentul neacordând importanţă şocantei propuneri care avea suficientă importanță încât să-i modifice radical destinul. Dar preferă să răspundă cu sinceritate.

— I-am spus că o să încercăm vreo două săptămâni. După aceea o să mă hotărăsc.

Niciunul din ei doi nu avea habar ce însemna să devină umbra cuiva cu o astfel de poziţie; de fapt, niciunul nu era conştient pe de-a-ntregul de situaţia contelui în familia regală detronată. Chiar şi aflat în exil impus şi voluntar defenestrat, în pragul divorţului şi la un ocean distanţă de părinţi şi fraţi, Alfonso de Borbón continua să fie o piesă crucială în monarhia spaniolă exilată; cu toate acestea, pe Mona şi pe Tony, cufundaţi în ignoranţa lor şi în urgenţele imediate, îi interesa doar prezentul contelui şi, cel mult, viitorul său cel mai apropiat. Iar în sensul acesta, Mona nu avu îndoieli că Tony se va descurca onorabil alături de el. Tânărul nu plănuise niciodată să-şi petreacă restul vieţii bătând străzile cu amărâtele lui de bilete de loterie; era prea isteţ şi prea doritor să prospere.

Într-o pornire de înţelepciune rece, Mona bănui şi cealaltă faţă de monedei: oricare ar fi fost

viitorul lui Covadonga, dacă Tony accepta să devină umbra lui, i se deschideau în faţă lumi noi, cu oameni noi. Medii distinse şi nume ilustre, maşini decapotabile, languste mari cât iepurii şi femei superbe pline de bijuterii, fumând din portţigarete de baga: vânzătorul de bilete de loterie avea să rămână veşnic departe de afacerile modeste şi de cei care se luptau zi de zi ca să supravieţuiască. Nici cămătarii evrei, nici coafezele portoricane, nici naivele aspirante la afaceri nesigure nu aveau loc în decorurile pe care urma să le străbată în noua lui viaţă alături de cineva pe care vreme de mai bine de douăzeci de ani toţi îl numiseră „alteţă“. Havana, Roma, Miami, Londra, Lausanne… Cunoştinţele pe care le avea Mona despre familiile regale şi despre geografia lumii erau nesemnificative, însă îi prisoseau ca să prevadă că distanţa cu pricina îl va smulge pe bărbatul acela de lângă ea înainte să se înfiripe ceva între ei, de aceea îşi ascunse cum putu mâhnirea şi reîncepu să aşeze în şir sticlele, cu o meticulozitate exagerată.

— Tony, pot să te rog ceva?

„Pentru ultima oară“, fu gata să-i spună, dar îşi muşcă limba.

— Cum să nu.

Era cu neputinţă să se ocupe ea însăşi, presată cum era de timp şi de miile de lucruri pe care le avea de făcut, de tot ce nu rezolvase. Iar o amânare ar fi putut avea consecinţe dezastruoase pentru Luz. Chiar şi aşa, ar fi preferat să nu trebuiască să-i ceară nimic; destul făcuse pentru ele la St Moritz şi la Waldorf Astoria; să-l cunoască îndeaproape fusese pe cât de fascinant, pe atât de trecător, mai bine să-l lase să se ducă.

Se întoarse ştergându-şi mâinile pe coapse, cu obrajii îmbujoraţi şi cu o şuviţă rebelă căzându-i pe frunte. Ceva îl tulbură şi pe el când îi scrută faţa murdară şi frumoasă, dar se mulţumi să schiţeze un zâmbet sobru, conştient că vestea lui o

descumpănise. Ea nu păru să se simtă cu musca pe căciulă.

Se aplecă şi scoase portofelul lui Frank Kruzan, pe care îl ţinea ascuns sub tejghea, şi îl făcu să alunece pe suprafaţa a acesteia; dezgustul pe care i-l provoca simpla atingere o făcu să-l împingă cu o asemenea energie, că obiectul depăşi marginea şi fu cât pe ce să ajungă pe duşumea. Tony îl prinse din zbor. Îl examină închis şi deschis, piele maro, cam uzată, fără semne distinctive. Extrase atunci permisul de conducere, citi numele, nu-i sună cunoscut.

— E nemernicul care i-a învineţit ieri faţa sorămii.

Tony încuviinţă, acum înţelegea. Se uită la date cu mai multă curiozitate.

— S-a întors azi-dimineaţă la spălătorie, voia s-o vadă. Ca să-l împiedice, au stârnit un mare tămbălău pe stradă şi, în toiul răfuielii, i-a căzut asta pe jos. Îmi închipui că a priceput că e mai bine să nu se mai arate pe aici, dar în caz că-și dă seama că l-a pierdut și vrea să vină, mai bine i-l înapoiem, ca să nu-i oferim ocazia.

Tăcu, din gura ei nu mai ieşi nicio vorbă, deşi gestul fu elocvent. „Ai face asta pentru mine, Tony?“, păru să vrea să-i spună, dar numaidecât apucă o sticlă şi începu s-o şteargă cu o cârpă, întorcându-se la treabă. Noul lui post alături de Covadonga, prăpastia care se căsca între ei, mai bine să nu mai implice sentimente.

El îi înțelese atitudinea, totuşi; „pentru tine, orice mi-ai cere, frumoaso, aş fi în stare să trec înot Hudsonul, sau să mă spânzur de vârful Cities Service Building“. Dar nici propunerile lui nu ajunseră să fie rostite, rămânându-i doar ca nişte scântei în minte. Dacă ea prefera să nu se apropie, el nu avea s-o oblige. De aceea, cuvintele îi fură mult mai austere decât gândurile.

— Mă ocup eu, nu-ţi face griji, zise strecurând portofelul într-un buzunar al hainei. Nu locuiesc

foarte departe, trec pe acolo şi i-l las în cutia poștală.

„Sau o să-mi vină mie o idee despre cum să fac“, se gândi.

73

Victoria şi maică-sa tocmai reveniseră din Brooklyn, toate ţipau şi se îmbrăţişau de parcă nu s-ar fi văzut de câteva secole, deşi abia petrecuseră câteva zile despărţite. Cuvintele li se învălmăşeau; pe podeaua apartamentului, la picioarele cercului pe care îl formau, trântiseră pungi, vechituri şi sufertaşe. Le trebuiră câteva minute ca să se liniştească.

Rezemat de tocul uşii, Luciano Barona le observa cu mâinile în buzunare, nevenindu-i să creadă. Poate că într-o zi avea să le înţeleagă, dar, deocamdată, clanul pe care îl formau cele patru femei era pentru el un mister. Se adorau şi peste o clipă se luau la rost cu aceeaşi ardoare, se certau ca pisicile de pe stradă şi în acelaşi timp se apărau unele pe altele pasional, îşi strigau toate adevărurile dureroase, dar ar fi fost capabile să-i scoată ochii oricui ar fi îndrăznit să se îndoiască de mamă sau de oricare dintre cele trei surori.

Când se potoliră, Remedios întrebă prima:

— Bine, dar pe aici ce mai e?

Tăcerea căzu ca un buştean şi fetele îşi feriră privirile. După câteva secunde, Mona deschise încet plicul pe care i-l adusese Fidel la prima oră şi scoase o foaie in-octavo din pachetul pe care îl conţinea.

Hârtie verzuie şi ieftină, cerneală neagră, încă proaspătă. Pentru început, comandase două mii de cópii la tipografia Hispania din apropiere, proprietatea asturianului Argeo, recrutase câţiva băieţi din cartier care să le distribuie în toată comunitatea, prin prăvălii şi cafenele, magazine, crame, ateliere şi frizerii. Într-o revărsare de entuziasm dezlănţuit, reclamele utilizau o retorică exagerată şi pompoasă; îl îndrumase vreun angajat de la tipografie, pentru că tânărul nu stăpânea atât de bine limba.

— Mamă, avem o veste…, se încumetă Mona să spună. Zarurile erau aruncate, de ce să mai aştepte. Dar Remedios refuză foaia pe care i-o întindea.

VINEREA ACEASTA 26 IUNIE 1936 MARE DESCHIDERE A NIGHT-CLUBULUI

FETELE CĂPITANULUI

La dispoziția coloniei comunității spaniole, a celei latino-americane și a țării.
250 West 14th Street, NEW YORK

LUZ LA MÁLAGUEÑA
MAGNIFICĂ reprezentantă a cântecului andaluz și a rumbei cubaneze

TÂNĂRUL GARDEL
LEGITIM moștenitor al regelui tangoului

DUO LUMINĂ ȘI UMBRĂ. Grandioasă pereche comică

TORERITA DE LA FRONTERA. Extrem de populară dansatoare de dansuri regionale

Formidabil spectacol agrementat de MARELE maestru chitarist MANUEL MIRANDA și jumătate din orchestra lui

ESTEBAN ROIG ȘI AI SĂI HAPPY BOYS

Inaugurare patronată de EXCEPȚIONALUL DON ALFONSO DE BORBON Y BATTENBERG, CONTE DE COVADONGA

Ambianță minunată, prețuri imbatabile

NU RATAȚI OCAZIA!

— De ce-mi dai hârtii, dacă ştii bine că nu le înţeleg? Victoria şi Luz îşi priviră sora cu un nod în gât, ea îşi luă inima în dinţi.

— Doar ca s-o vezi… Dar, dacă vrei, ţi-o citesc eu repede şi dumneata mă asculţi fără să întrerupi. După aia, îţi explic totul pe îndelete.

Mona nu terminase de citit al şaselea rând, când Remedios dădu cu pumnul în masă; nu ştia dacă să urle, să blesteme sau să-şi ia fetele la palme.

— Aveţi de gând să mă băgaţi în mormânt şi să pângăriţi amintirea tatălui vostru, nesăbuitelor?

Ţipătul sună ca o lovitură de bici. Niciuna nu îndrăzni să răspundă, câteva clipe se auzi doar robinetul picurând pe chiuveta de piatră. Apoi, Barona îşi drese glasul. Mona nu terminase de citit

reclama, iar lui totul continua să i se pară o tâmpenie, însă încercă să facă pace.

— Poate că va merge, ***doña*** Remedios, nu reacţionaţi aşa… Vocea vânzătorului de tutun avu pentru cele trei surori efectul unui semnal de start. Îndată ce o auziră, toate se porniră la unison s-o convingă pe maică-sa, dar nu reuşiră nici pe departe: Remedios se împotrivea cu ghearele şi cu dinţii, până când îşi astupă urechile cu mâinile, strigând desfigurată:

— Nesimţitelor! Neruşinatelor! Fete nerecunoscătoare! Când i se terminară insultele, cum încă îi prisosea furia, se luă de el:

— Şi dumneavoastră…? Şi dumneavoastră, ***don*** Luciano? Pe la spatele meu le-aţi sprijinit cu prostia asta, nu-mi spuneţi că nu! Ce mai soţ şi-a găsit fiică-mea, ce mai bărbat ne-a intrat în familie, nu e în stare să le ţină din scurt pe nesocotitele astea!

Barona strânse din dinţi ca să nu aibă o ieşire necontrolată. Se stăpâni, schimbă o privire cu nevastă-sa şi aceasta, cu un gest ferit, îi zise „pleacă, dă-te la o parte până trece furtuna“. Dar răbdarea vânzătorului de tutun se isprăvea şi nu părea dispus să plece cu coada între picioare, de parcă ar fi avut vreo vină. Era sătul de Remedios, de veşnica ei faţă acră, de dispreţul şi de protestele ei; de faptul că în faţa lui şi în propria-i casă din Brooklyn o tratase pe fiică-sa de parcă ar fi fost o fetiţă plină de cusururi, pe care trebuie s-o dojeneşti mereu, nu o femeie în toată firea, măritată. Iar Victoria era ciudată, din ce în ce mai ciudată; absentă şi străină, ca într-un nor la care el nu ajungea şi nu i se mai dăruia cu buna dispoziţie dinainte, acum seara se întorcea în pat cu faţa la perete şi spunea că o doare capul, sau burta, că e obosită, sau că îi e cald… Incapabil să găsească explicaţii care să justifice o asemenea schimbare de atitudine a tinerei sale soţii, vânzătorul de tutun dădea vina pe prezenţa acelei soacre anoste care-i

fusese sortită. Îi revenise şi aciditatea la stomac, pe toţi dracii. Şi nu mai putea.

Barona nu ştia că între soţia şi fiul său Chano creştea necontenit ceva ce nu se vedea, nici nu se auzea, nici nu se pipăia; ceva eteric, dar magnetic, care îi apropia nebuneşte din ce în ce mai mult. Abia schimbau câteva cuvinte între ei, nu aveau nevoie de ele; ceea ce îi unea era mai presus de gesturi şi de fraze. Ceva instinctiv şi organic. Victoria încerca să se ascundă de soţul ei, se străduia ca viaţa cotidiană să nu aibă de suferit, ştia că Luciano nu merita dubla trădare. Însă suporta din ce în ce mai greu să o atingă, pentru că năzuia s-o străbată alte mâini, refuza să facă dragoste având în minte, cum avea, alt bărbat, care nu era el. Iar în dimineaţa aceea, înainte să plece din casa de pe Atlantic Avenue ca s-o ducă pe maică-sa înapoi la apartament, în vreme ce ea spăla vasele, Remedios umbla prin cameră, strângându-şi puţinele lucruri, și vânzătorul de tutun îşi termina a doua ceaşcă de cafea, Chano îşi turnase un pahar cu lapte şi după prima înghiţitură spusese cu voce aspră, fără să privească pe nimeni: „mă mut mâine“. Întoarsă cu spatele, Victoria lăsase să-i curgă printre degete apa de la robinet şi strânsese cârpa de frecat ca şi cum ar fi fost un colac de salvare, sperând şi temându-se în acelaşi timp că Luciano va repeta ce sugerase cândva.

Dar o făcu. Naiv, neştiind ce se întâmpla, îşi repetă propunerea nevinovată: „du-te tu până acolo cu el, să vezi dacă locul e cum se cuvine, uită-te dacă are nevoie de ceva şi spune- mi, ca să se instaleze după pofta inimii, să nu-i lipsească nimic“. Asta zise iarăşi Luciano Barona, într-un gest generos de afecţiune paternă şi dintr-o dorinţă sinceră de a-i da Victoriei o responsabilitate activă, potrivită pentru gospodina care începea să fie. Nu bănuia bietul vânzător de tutun că prin oferta lui bine intenţionată se aşeza el însuşi, temerar, pe marginea prăpastiei, în negură.

Îndată ce îşi auzi bărbatul reînnoindu-şi propunerea, Victoriei i se muiară genunchii. „Da, bineînţeles că mă duc, cum să nu“, vru să spună, dar silabele îi rămâneau lipite de buze, într-o bolboroseală nedesluşită. Cât despre Chano, el îşi bău paharul de lapte dintr-o înghiţitură lungă şi sonoră, se şterse la gură cu dosul palmei şi ieşi.

Peste două ore, soţii se aflau în apartamentul de pe 14th Street, fiecare cu temerile sale cuibărite în măruntaie, aşteptând ca Remedios să se calmeze, sau s-o lase puterile, sau să facă cumva, să nu-i mai bată la cap. Însă mama nu părea să renunţe la indignare. Mai mult decât atât: spre surpriza tuturor, fugi. Îşi împinse fetele ca să-şi croiască drum, nu le zise unde se duce, doar îşi puse basmaua închisă la culoare, luă cheile şi ieşi trântind uşa. Bănuiră că merge la vecină; uşurate, o lăsară să plece.

Odată destinsă atmosfera, Luciano Barona luă foaia rămasă pe masă şi începu să citească pentru sine restul reclamei care dezlănțuise ciclonul. Până ajunse în partea inferioară, la rândurile pe care Mona nu apucase să le citească cu voce tare, care menționau patronajul lui Alfonso de Borbón. Şi, spre uluirea celor trei surori, murmură pe un ton alarmat, surd:

— Dar tu, fetiţo, ai idee pe cine ai băgat în beleaua asta?

74

Într-adevăr, Remedios coborî scara scuipând blesteme până la uşa doamnei Milagros. Bătu cu pumnul; invenţia aia cu soneriile electrice era pentru ea un monstru zămislit de Satana. Neprimind răspuns, coborî treptele mai departe, până se văzu în stradă, străbătu apoi ca un trăsnet porţiunea care o despărţea de cantină; de când o duseseră în Brooklyn nu mai călcase pe acolo. În faţa uşii, ducându-şi o mână la inimă, contemplă parasolarul roşu şi stridenta faţadă zugrăvită recent într-un verde ţipător. Nu avu nevoie de prea multe secunde ca să-şi dea seama de amploarea absurdităţii; apoi, în stilul ei obişnuit, traversă strada fără să se uite în stânga şi în dreapta, răspunzând ursuză şoferilor care-i reproşară comportamentul prin strigăte şi claxoane. „Claxonează-i pe morţii mă-tii, vierme!“ „Mai du-te dracului, nenorocitule!“

— Ia te uită, ***doña*** Remedios, vă duceam dorul de zile bune… Ironic şi deopotrivă vlăguit fu salutul sorei Lito când văduva lui Emilio Arenas se ivi la Casa María şi intră în biroul ei fără să bată la uşă, descompusă la chip, cu o şuviţă scăpată din coc şi adresându-i-se cu un şuvoi de acreală.

— Pesemne că sunteţi mulţumită, soră; v-aţi bucurat.

— Spuneţi-mi dumneavoastră de ce.

— Că nu m-aţi prevenit ce pun la cale neruşinatele mele, de bordelul în care au de gând să transforme cârciuma pe care ne-a lăsat-o taică-său. Făcu o pauză tragică, inspirând o cantitate enormă de aer. N-aveţi frică de Dumnezeu, nu vă e milă de o biată femeie ca mine, n-aveţi…

Călugăriţa îşi aprinse o Lucky Strike şi, fără să se clintească de la masa plină de hârtii, se rezemă de spătarul jilţului său şi îi dădu voie lui Remedios să se elibereze de furia care o rodea pe dinăuntru. Călugăriţa era epuizată, copleșită de probleme şi se

simţea rău de câteva săptămâni; îşi petrecuse jumătate din noapte zvârcolindu-se în pat, cu dureri într-o parte; asta-i mai lipsea, să fie nevoită să îndure impertinenţele agasante ale văduvei.

Până când, după un răstimp în care blestemă ca la uşa cortului, mama nu mai avu argumente şi călugăriţa putu să intervină.

— Nu mai sunt copile, ***doña*** Remedios; fetele dumneavoastră, oricât de rău v-ar părea, sunt trei femei. Le vreţi binele, nu încape îndoială. Dar le presaţi prea mult, le constrângeți şi le sufocaţi. Iar ele, fireşte, vor să zboare.

La tăcerea descumpănită a celeilalte, sora Lito îşi scoase un fir de tutun din gură şi o privi printre rotocoalele fum, mijind ochii.

— Şi ce v-am cerut, nişte bărbaţi…?

Chestia cu bărbaţii, e adevărat, îşi aminti călugărița. La început cumpănise rugămintea lui Remedios: s-o ajute să găsească nişte soţi buni pentru fetele cele mici, să încerce să dea de nişte tipi muncitori şi aşezaţi, care să-i apere fiicele de vitregiile vieţii. Dar convingerea nu ţinuse prea mult în creierul călugăriţei necuviincioase: în două zile dăduse uitării prostia aceea. Îşi vor găsi ele pe căi naturale nişte tovarăşi alături de care să-şi clădească un viitor sau vor găsi un mod de a se descurca singure. În schimb, ea avusese grijă să lupte din toate puterile pentru indemnizaţie, înfruntând obstacolele mârşave pe care i le ridicase în cale avocatul Mazza. Până când, pe măsură ce o lăsau puterile, începuse să-i slăbească şi curajul şi se întrebase dacă nu cumva ar fi fost mai înţelept să termine cu cazul acela o dată pentru totdeauna. Dar nu avea de gând să vorbească despre asta cu văduva, astfel că îi ţinu isonul în cursul conversaţiei.

— Posibili logodnici pentru fiicele dumneavoastră? N-am găsit niciunul.

— Cum nu? ţipă Remedios.

— Cum auziţi, doamnă; şi ar fi mai bine să vă scoateţi din cap o idee atât de absurdă.

În gura văduvei se adunară toate ezitările, buza de jos îi tremura şi pe obraji i se scurgeau lacrimi mari cât boabele de năut. Voia s-o dojenească pe călugăriţă, s-o întrebe de ce toată lumea îi întoarce spatele, de ce n-o ia nimeni în seamă.

— Eu…, murmură ea agitată, când înţelese că i se năruiseră toate zidurile de apărare. Tot ce vreau e să plec de aici, să mă întorc în ţara mea, să-mi scot fetele din oraşul ăsta scârbos.

— Veţi putea s-o faceţi îndată ce se va rezolva totul la tribunal. Dar vom vedea dacă ele vor dori să meargă cu dumneavoastră sau nu.

Cruzimea călugăriţei o dezarmă, dar sora Lito era sătulă de atâta intransigenţă.

— Vedeţi, ***doña*** Remedios, continuă, silindu-se să nu-şi piardă cumpătul, fetele se luptă ca nişte leoaice: cea mare a acceptat să se mărite cu un bărbat cumsecade, pe care fac pariu că nu-l iubeşte, ca să ofere puţină siguranţă familiei, a doua se speteşte să o scoată la capăt cu localul ăla mizerabil, în timp ce lucrează pentru o tirană care-i suge sângele, iar mezina se împarte între spălătorie şi visul de a deveni artistă. Dumneavoastră le-aţi smuls cu forţa din lumea lor, le-aţi silit să vină aici şi, chiar şi aşa, se luptă cu ghearele şi cu dinţii ca să supravieţuiască. Chiar nu vă ajung toate astea, doamnă? Chiar nu credeţi că merită puţină consideraţie din partea dumneavoastră? Ar trebui să vă întrebaţi dacă nu cumva sunteţi dumneavoastră cea care merge împotriva curentului şi îşi pierde minţile de tot.

Mută. Mută rămase văduva lui Emilio Arenas, de parcă i-ar fi tăiat limba cu un briceag. Până şi lacrimile încetaseră să-i picure.

— Eu nu, eu nu, eu nu vreau…, bolborosi după câteva clipe lungi. Eu nu vreau să vă mai ocupaţi de problema soţului meu. Eu, eu, eu… Eu nu mai am încredere în dumneavoastră.

Sora Lito se sculă cu greu de pe scaun, de parcă ar fi avut nevoie să stea în picioare, în ciuda staturii mărunte, ca să confere mai multă solemnitate celor ce urma să spună.

— Asta nu puteţi să hotărâţi singură, doamna mea. Fiicele dumneavoastră sunt şi ele clientele mele şi, ca atare, au capacitate proprie de decizie.

Toată furia pe care Remedios o purta în suflet se transformă brusc într-un amestec aspru de blasfemii aberante, care sfâşie aerul cu asprime de șmirghel.

— Ştiţi ce vă spun eu, soră? Băgaţi-vă undeva procesele şi pălăvrăgeala, blestemată să fiţi şi… Și blestemată să fie ţara asta de rahat şi toate cabaretele nenorocite şi… şi… Și aşa să ardă în focul iadului toate călugăriţele netrebnice din lumea întreagă!

75

Luz îşi lăsă surorile să discute aprins cu vânzătorul de tutun despre conţinutul reclamelor; prea puţin îi păsa ei de poveştile acelea cu monarhiști şi republicani, chestii politice la care nu se pricepea şi nici nu voia să se priceapă. Părăsind apartamentul, străbătu singură drumul de întoarcere spre spălătorie: soţii Irigaray îi acordaseră o scurtă pauză pe la zece dimineaţa să se ducă s-o vadă pe maică-sa la întoarcerea din Brooklyn, dar nu voia să întreacă măsura ca să nu întindă şi mai mult coarda, destulă amărăciune le pricinuise încăierarea cu Frank în plină stradă.

Deşi proprietara magazinului încercase atunci s-o reţină în spatele prăvăliei, ea scăpase, reuşise să ajungă în faţă şi urmărise înspăimântată scena prin vitrină; dacă n-ar fi înşfăcat-o cu putere ***doña*** Concha, ar fi ţâşnit cu siguranţă ca din puşcă şi ar fi tras de el, implorându-l să se oprească, promiţându-i că se întoarce la el.

Confuză, frământată, agitată: aşa era încă mezina Arenas în dimineaţa următoare. Într-un fel, simţea că două forţe o târăsc în direcţii radical opuse. Pe de o parte, soră-sa Mona, patronii spălătoriei şi bunul simţ cel mai elementar îi spuneau să se îndepărteze de fiinţa aceea demnă de dispreţ, „nu e bun pentru tine“. Pe de altă parte, totuşi, se aflau propriile-i îndoieli şi sentimente. Niciodată până atunci nu fusese în stare să găsească noima versurilor pe care le înşira în cântece: iubiri înflăcărate, poveşti imposibile, bărbaţi care îţi frângeau inima şi te făceau să suferi. Strofele acelea nu fuseseră niciodată pentru Luz altceva decât șiruri de cuvinte intonate în ritm; nu mai era aşa. Acum şi le însuşea, i se părea că toate cântecele vorbesc despre ea, ca nişte pumnale îndreptate fix spre inima ei.

Se pregătea să traverseze, când se uită în jur şi calculă opţiunile; dacă se abătea puţin ajungea la

scara de la ***subway***, iar în câteva secunde putea să devină invizibilă, să dispară. Simţi furnicături prin măruntaie, nu trebuia să afle nimeni. Soţii Irigaray vor presupune că stă la taclale cu familia ei, în vreme ce familia ei îşi va imagina că e cu soţii Irigaray. Între timp, ea putea s-o șteargă. Cu halatul alb de la lucru, pe care încă îl purta, fără o para chioară în buzunar şi fără a anunţa pe nimeni, putea să coboare pe peron, să se strecoare, să urce până în Midtown, să-l caute şi să-i spună că totul era dat uitării.

— Hei, fetiţo!

Strigătul ursuz o scoase din nălucirea ei.

— Hei, Luz!

Totul deveni deodată real: strada plină de forfotă, soarele arzător de început de vară, maşinile circulând zgomotoase pe pavaj, un vânzător ambulant de îngheţată, trecători, o dubă. Viaţa de pe 14th Street, într-o zi ca oricare alta.

De pe trotuarul de vizavi o striga cât îl ținea gura patronul ei: ***don*** Enrique îi aştepta sosirea cu un zel de temnicer. Fără ca Luz să aibă habar, aceea era misiunea pe care şi-o asumaseră el şi soţia lui după incidentul cu Kruzan. S-o apere, în limita posibilităţilor lor, să nu-i permită nenorocitului aceluia să se apropie de ea, iar ea să-şi uite hotărârile şi să cadă din nou în mrejele lui. Astfel că bascul era acolo, în maiou, căci nu mai suporta căldura din spălătorie. Proţăpit acolo, cu picioarele depărtate, cu burta impresionantă şi cu părul rebel răsărindu-i pe piept, iţindu-i-se pe braţele goale și la subsuori, făcându-i cu mâna semne elocvente, care spuneau „vino, fată, la muncă“.

În orice caz, chiar dacă Luz ar fi îndrăznit să nesocotească ordinul lui don Enrique şi ar fi dat fuga orbeşte în staţie, coborând treptele din trei în trei, ar fi sărit peste bare ca să evite casa de bilete, s-ar fi urcat într-un vagon şi ar fi ajuns la destinaţie, n-ar fi obţinut nimic: n-ar fi avut cum să

dea de el, pentru că în ziua aceea Frank Kruzan nu-şi îndeplinise rutina. Nici nu cumpărase ziarele de dimineață, cum făcea în fiecare zi, nici nu-şi mâncase la micul dejun ouăle prăjite cu ***hash browns*** în cafeneaua dintotdeauna, citind ***Billboard*** ca să fie la curent cu ştirile din lumea spectacolului, nici nu se învârtise prin obişnuitele magazine de discuri, nici nu coborâse la biroul său din Midtown. În ziua aceea, la ora când Luz şovăia, Frank Kruzan zăcea în apartamentul lui, crăcănat pe un fotoliu, cu capul dat pe spate şi apăsându-şi pe jumătatea feței o bucată de gheaţă învelită într-o batistă, încercând să oprească şuvoiul de sânge care-i curgea din nas.

Totul în jurul lui fusese răvăşit şi abia mai rămăsese vreo urmă din lucrurile Ninei. În dulap mai erau doar umeraşele de metal fără haine, sertarele de la comodă fuseseră golite, la baie nu mai era decât un coşuleţ cu clame de păr şi un recipient de cremă Pond's în care, practic, nu mai rămăsese nimic. Vânătorul de talente nu ştia dacă soţia lui fusese cea care îşi luase lucrurile când ieşise din spital, sau dacă avusese cineva grijă să i le ducă, iar ea nici nu se deranjase să vină. În orice caz, când revenise după încăierarea cu vecinii lui Luz şi după ce îşi petrecuse restul zilei rumegându-şi mâhnirea pe străzi şi cerând de băut pe datorie prin baruri, întrucât nu avea habar ce dracului se întâmplase cu portofelul său, din prezenţa soţiei sale nu mai erau decât cearşafurile de-a valma pe patul desfăcut. Lipite de acestea, parcă însemnate cu fierul roşu, cheagurile a ceea ce ar fi putut să fie primul lui copil, prefăcute în pete mari, întunecate şi nedesluşite.

Dormise pe canapea, ziua îl prinsese cu aceleaşi haine şi cu o înfăţişare ridicolă. „Blestematul de portofel, trebuie să-l găsesc", murmurase când se trezise; acesta îi fusese primul gând neclar când, fără să fi avut măcar timp să-şi dea cu puţină apă rece pe faţă, se duse să deschidă uşa: cineva suna

cu o insistență care îi perfora creierul, țârâitul era de neîndurat. Atât de buimăcit era, că nici nu stătu să se gândească la consecinţe. Şi nu-i merse bine.

Prima lovitură cu capul îi sparse nasul, apoi veni alta în partea stângă a feţei, făcând să-i ţiuie urechile de parcă ar fi avut la interior ţignalul unui şef de gară. Apoi veni îmbrâncitura brutală, care-l doborî, cu tot cu o măsuţă şi o veioză; după aceea, printre gemete surde, şuturile în cap şi corp, în testicule. În momentul acela nu reuși să identifice agresorii şi nici după câteva ore nu era în stare. Implacabili în eficienţa lor, devastatori: aşa procedaseră cei doi bărbaţi veniţi să-i aducă aminte ce josnic se purtase cu o femeie. Frank Kruzan încă nu avea habar dacă voiau să se răzbune pentru ce-i făcuse Ninei sau lui Luz, fiindcă niciunul dintre ei nu scosese o vorbă: poate că erau nişte bătăuşi trimişi de cumnaţii irlandezi, sau poate că nu era vorba decât de nişte spanioli violenţi, dispuşi să răzbune onoarea mezinei unei văduve din cartier, căci oamenii aceia îşi ajutau compatrioţii, fiind animale din aceeaşi haită.

Peste un răstimp izbuti cu greu să se agaţe de un fotoliu, să se desprindă din propria-i vomă şi, foarte încet, să se ridice şi să se aşeze. Sângele îi ţâşnea mai departe din nas, capul îi zvâcnea de parcă i l-ar fi călcat un cal cu copitele şi durerea din testicule îi vlăguia întreg corpul, puţina mândrie pe care o mai avea îi era ştirbită de faptul că nu ştia cine fusese şi îşi jura neîncetat că are să afle, că lucrurile nu vor rămâne aşa.

76

În dimineaţa următoare, contele de Covadonga îl aştepta pe Tony la sediul reprezentanţei British Motors Ltd. Pe Lexington Avenue; îl unea cu firma aceea o funcţie imprecisă, un amestec de responsabil cu relaţiile publice şi vânzător de lux. Bilanţurile firmei nu se îmbunătăţiseră de când îl angajaseră, dar din vreun motiv neclar, compania considera interesant să dispună în schema de angajaţi de europeanul acela impresionant, strănepot al reginei Victoria a Angliei şi prim născut al regelui Spaniei, chiar dacă în prezent exilat.

Îl primi cu pipa între degete, în costum cu vestă gri-deschis şi o cravată de mătase în dungi, cordial, aproape exultând: era prima zi în care venea la concesionar de când Gottfried îl lăsase baltă, prima în care se trezise cu dureri mai suportabile şi cu destulă putere ca să se ridice, să-şi facă toaleta şi să se îmbrace singur. De aceea preferase să nu ceară ajutorul chipeşului secretar pentru rutina matinală, deşi erau în cele două săptămâni de probă; cu cât mai lină îi era adaptarea la post, cu atât mai bine, căci aveau să vină şi zilele amare. Dădu o raită cu Tony prin reprezentanţă, îi arătă autoturismele magnifice pe care le aveau expuse, ba chiar insistă să urce în unul din ele ca să-şi imagineze viteza impresionantă pe care o va atinge curând pe şosea. Peste douăzeci de minute, ieşiră să ia prânzul.

În fond, jubila: deşi deocamdată era prudent şi nu voia să insiste, fostul moştenitor al tronului avea o încredere febrilă în faptul că Tony va răspunde în cele din urmă cu un „da“ definitiv la propunerea sa. Din motive asemănătoare cu ale Monei, se gândea că americanul acela, în ale cărui vene curgea sânge amestecat din Caraibe şi din Asturias, îndeplinea condiţiile necesare ca să devină fidelul său scutier: era bilingv, operativ,

suficient de entuziast încât să preia frâiele dacă era nevoie şi cu dorinţa de a se distra, fără obligaţii de familie şi capabil să se înconjoare de femei superbe, care să-l ajute s-o uite pe Edelmira o dată pentru totdeauna. Nu încăpea îndoială că se uita ca mâţa-n calendar la problemele politice din Spania, şi poate nu avea habar de ce însemna cuvântul ***monarhie*** în toate implicaţiile lui, dar ce conta, îl va pune la curent. Şi mai puţin ştia despre patria lui nenorocitul de dezertor, Gottfried, care n-avea creier nici cât o vacă din Elveţia sa natală, şi tot convieţuise cu el mai bine de trei ani.

Destinaţia era Fornos, unul dintre cele mai cunoscute restaurante spaniole din Manhattan. Clădirea nouă, inaugurată cu un an în urmă, se afla în apropiere, pe West 52nd Street, însă chiar şi aşa se duseră cu taxiul; mai bine să nu-şi pună la încercare rezistenţa fizică.

— Ştiţi că azi-dimineaţă am primit la hotel reclamele de la deschiderea night-clubului prietenelor dumneavoastră? Programul pare foarte amuzant, nu-l pierd pentru nimic în lume, va fi o onoare să-l patronez.

Tony se întrebă ce o să creadă ilustrul său însoţitor când picioarele sale vor trece pragul de la Fetele Căpitanului; în orice caz, se va duce cu el şi va încerca să tempereze impresia iniţială.

Nici clădirea în care intrară nu era extrem de luxoasă, în schimb avea o amplasare excelentă, în plin Midtown. La fel ca în El Chico, ca în aspiraţiile Monei şi ca în atâtea alte localuri spaniole de la New York, decoraţiunile erau un tribut pasional adus diversităţii regionale: friză din plăci de faianţă de Toledo la jumătatea peretelui, o pictură murală reprezentând turnul Giralda din Sevilla, un cuptor galician, un grilaj negru de fier forjat între bar și sala de mese. În ciuda amestecului estetic, sau poate tocmai de aceea, restaurantul era plin. Din tonul vocilor se ghicea că majoritatea clienţilor erau hispanici: spanioli sau,

dacă nu, latino-americani. Vinul, sucurile de fructe sau sangría nu lipseau de la nicio masă, se vorbea tare, oamenii îşi întăreau părerile cu mişcări categorice ale mâinilor, ba chiar şi cu câte un pumn în masă, râdeau în hohote dacă era de râs şi protestau energic, cu mânie, dacă era de protestat.

Îndată ce intrară, contele în faţă, sprjinindu-se în baston, şi Tony acoperindu-i spatele, ospătarii ridicară din sprâncene, se chemară şi îşi atraseră atenţia unul altuia, ceea ce alertă numeroşi clienţi şi pe patron. Acestuia nu-i trebuiră decât câteva secunde ca să le iasă în întâmpinare: un galician trecut de cincizeci de ani, cu faţa lată şi cu o şuviţă căruntă căzându-i pe frunte, Moure se numea. „Don Alfonso şi compania, bine aţi venit“, salută.

Printre mese se schimbară priviri grăitoare şi se răspândiră ca focul comentarii de tot soiul. „Iată-l, un Borbón din cap până în picioare“, zise cineva. „Păi mie mi se pare leit maică-sa, uită-te ce ochi albaştri are, ăia sunt de la englezoaică.“ „Unde-o fi lăsat-o pe cubaneză?“ „Ce-o fi zis regele când a aflat că fiu-său ăl mare lucrează, vinde maşini?“ „O să se-mpace oare cu familia, dacă până la urmă divorţează?“ „O să-şi poată recupera drepturile de moştenitor sau le-a pierdut pentru totdeauna când a abdicat ca să se-nsoare cu Şerpoaica?“ Toate aceste zvonuri pluteau prin sală, printre atâtea altele. „Parcă şchioapătă, dar la faţă arată bine; i s-o fi agravat boala? I-o fi mai bine? I-o fi la fel?“

— Îndrăznesc să vă propun o masă în grădină, ***don*** Alfonso. Începe sezonul şi abia am deschis terasa, care e acoperită de-un parasolar, iar temperatura e minunată.

— Pentru mine e perfect, tu ce spui, Tony? întrebă el, întorcându-se generos; era în stare de orice ca să-i facă plăcere, îl lăsa pe el să aleagă.

— Nu e nicio problemă, domnule.

Proprietarului nici nu-i trecu prin cap să întrebe cu voce tare ce se întâmplase cu străinul robust cu față de buldog, care-l însoţise pe conte în alte

ocazii când vizitase oraşul, în timpul acestei şederi şi al altora, anterioare, se mulțumi să le arate drumul: „pe aici, vă rog“. Pe măsură ce înainta, conştient de curiozitatea pe care o inspira, fostul prinţ de Asturias salută în dreapta şi în stânga cu un gest amabil, dar distant, fără a-şi opri privirea asupra nimănui.

Grădina se dovedi, într-adevăr, minunată: acoperită cu un parasolar ca să fie ferită de soare, plină de flori pe margine, cu o fântână în mijloc şi cu o scenă marinărească pictată pe peretele din spate: bărci, pânze, mâinile puternice ale bărbaţilor fără chip, flotoare şi plase pescăreşti.

— Ce delicatese ne oferiţi astăzi, prietene Moure? întrebă cu dezinvoltură Covadonga, despăturind şervetul.

— ***Escudella*** catalană e felul zilei, domnule. Şi ***à la carte***, ştiţi dumneavoastră, ce vă pofteşte inima.

Mai bine de trei sferturi din cele douăzeci de mese dimprejur erau ocupate şi în clipa aceea aproape toate capetele, mai mult sau mai puțin fățiș, se întorseseră spre ei. Unele priviri erau cordiale, altele, nu.

Fără a acorda nici cea mai mică atenţie reacţiilor pe care le stârnea, contele dădu comanda frecându-şi mâinile cu degete foarte lungi, cu gândul la meniul apetisant: se vedea că o tocană țărănească îl desfăta la fel de mult ca langusta de la Waldorf şi că se simţea la fel de comod între mochete, tacâmuri de argint şi orchestre celebre ca şi în localuri fără fasoane precum acela. Ceru o sticlă de vin de Rioja, îl întrebă pe patron de asociatul său, de familie, de cum merge afacerea. Între timp, Tony urmărea pe ascuns reacțiile pe care le provoca prezenţa contelui în restaurant.

Îi lăsară să ia prânzul liniştiţi, trăncănind despre lucruri fără importanţă: vânzătorii de tutun din Tampa, romul cubanez, preşedintele Roosevelt şi dinamicul primar La Guardia, italianul acela din

Bronx, care la început lucrase ca traducător pentru miile de compatrioţi ce soseau în insula Ellis pe vremea marilor valuri de imigranți. Când își terminară desertul, totuşi, păru să se încheie prohibiţia.

De parcă ar fi stat în aşteptare, începură să se apropie treptat de masa lor alți clienţi, care făcură roată în jurul primului născut al regelui. Atâta se prelungiră saluturile, că acesta sfârşi prin a-i invita să ia loc; unul câte unul își traseră scaunele, până alcătuiră într-o latură a curţii un cerc compus din zece sau doisprezece bărbaţi învăluiţi în rumoarea discuţiilor şi în fum dens de ţigări de foi. Niciunul nu-l cunoştea personal pe fostul moştenitor al tronului, era o simplă reuniune spontană a unor simpatizanţi ai cauzei monarhice; în realitate, mai puţin de jumătate din cei prezenţi făceau parte din comunitatea spaniolă stabilită în oraş, majoritatea erau călători în trecere prin New York, care profitau bucuroşi de întâlnirea întâmplătoare, iar grupului i se alăturară doi chilieni şi trei venezueleni.

Trecuse ceva vreme de când ospătarii terminaseră de servit prânzul şi nu mai erau alți meseni în grădina de la Fornos în afară de grupul acela, însă mesele din jur rămăseseră cum fuseseră lăsate de clienţi: nu le strânsese nimeni, erau pline de şervete mototolite, de pahare pe jumătate golite şi de farfurii murdare. Însuşi patronul era singurul care mai trebăluia la masa contelui, umplând ceştile de cafea şi paharele de coniac.

— Dar coniac spaniol! Da, Moure? comanda fostul prinţ de Asturias ridicând paharul. Aici, între patrioţi promonarhiști, să bem poşirca aia a franţujilor? Aici bem doar coniac de Jerez!

77

În vreme ce în jurul contelui atmosfera se menţinea cordială şi destinsă, în locurile pe care ei nu le puteau vedea, totul clocotea. Bietului Moure îi era îngrozitor de greu să-şi ţină firea şi să servească clienţii cu profesionalism, când în spatele lui era un dezastru, o problemă imensă din care nu ştia cum să iasă.

Înăuntru, i se răsculase trupa: nouă ospătari, un bucătar, doi ajutori de bucătar şi propria-i nevastă, compatrioţi cu toţii şi partizani înflăcăraţi ai Republicii Spaniole, incapabili să înţeleagă de ce îl tratează pe fiul regelui detronat cu atâta curtoazie.

— Nu suntem aici ca să facem politică, pe toţi dracii! insista el, strigând în gura mare proteste şi reproşuri de fiecare dată când cobora asudat şi încărcat cu farfurii murdare la bucătărie. Suntem aici doar ca să muncim!

De treisprezece ani se spetea ca s-o scoată la capăt cu localul acela, de când îl deschisese, în 1923. Până atunci își petrecuse jumătate din viaţă muncind în locuri străine de oraşul acela, unde venise din Sada, îmbarcat pe un cargou, când era încă un adolescent. Începuse cu comisioane în Downtown, în Rincón de España din Coenties Slip, cel mai vechi restaurant spaniol, lângă cheiul 8, unde acostau vapoarele de la Spanish Line; continuase în La Chorrera, pe Water Street, lucrase ore nesfârşite la pescăria lui Chacón din Lower East Side, prăjind caracatiţă, îşi rupsese pâinea de la gură ca să economisească cent cu cent, deşi niciodată nu uitase să trimită jumătate din leafă alor săi, nici nu lăsase vreodată neplătită cotizaţia la asociaţia Sada y sus Contornos, înființată de consătenii săi cu singurul scop de a trimite înapoi în sat fonduri pentru construirea şcolii de care era atâta nevoie.

— Aşa că nu mai vorbiţi de sprijinirea unei Republici care îi apără pe muncitori, nenorociţilor,

pentru că aici cel mai muncitor sunt eu!

Asta le striga Moure angajaţilor săi răsculaţi, roşu la faţă ca un ardei capia.

— Sunt mai galician decât estuarul din Betanzos, da' chiar şi-aşa servesc ***fabada*** asturiană, ***escudella*** catalană, ***callos*** ca la Madrid şi paella ca la Valencia. Tot aşa, am suflet de republican, da' asta nu mă-mpiedică să-l servesc în casa mea pe fiul regelui!

În ciuda efortului său vulcanic, nu izbuti să-i convingă şi cearta continuă înverşunată printre maşinile de gătit, în timp ce afară, în grădină, în cercul alcătuit în jurul mesei contelui, conversaţia o luase în mod paradoxal pe un făgaș apropiat.

— Dar eu, urmându-i la tron tatălui meu, aş fi un monarh democrat, dacă ni s-ar permite să ne întoarcem, eu aş fi un rege progresist, anunţa Covadonga sigur pe el. Nimeni nu iubeşte Spania ca mine, însă faptul că am cunoscut ţara asta mi-a deschis ochii spre modernitate şi acum înţeleg mult mai bine lumea.

Câţiva dintre cei ce îl înconjurau încuviinţau cu plăcere prefăcută; încet şi printre dinţi, totuşi, şopteau: „Ce grozăvie!". Pe alte chipuri se întipărea o expresie de scepticism; doar latino-americanii lăudau ideea, neavând habar ce absurdă părea în zbuciumata Spanie a momentului. Însă fostul moştenitor se însufleţise: refuza să considere pierdute toate trenurile, deși renunțase la drepturi, semnând cu propria-i mână, şi îşi expunea mai departe planurile şi ideile, adesea nesăbuite, judecând după realitatea din patria care fierbea, agitată şi rebelă, de cealaltă parte a oceanului.

Dacă părinţii lui ar fi fost acolo, dacă l-ar fi auzit Alfonso al XIII-lea şi regina Ena, şi-ar fi pus mâinile în cap, amândoi la unison sau fiecare separat, acum când nu mai locuiau împreună şi abia îşi mai vorbeau fără intermediari. În orice caz, ar fi reacţionat amândoi la fel: „Ți-ai pierdut minţile, ***my darling***? Cum îţi trece prin cap că vor

permite cuiva din familia regală să se întoarcă? Ai uitat, fiule, în ce condiţii a trebuit să părăsim Madridul?“.

Aşezat în stânga contelui, Tony era numai ochi şi urechi, sorbind cuvintele şi reacţiile: voia să ştie totul, pentru ca lucrurile să-i fie clare înainte de a hotărî dacă acceptă postul sau nu. Încă îi lipsea o hartă mentală care să conecteze trecutul şi prezentul familiei acelui bărbat care-i oferise bizarul loc de muncă: termenii ***rege***, ***monarh***, ***suveran*** şi ***moştenitor*** i se amestecau încă de-a valma cu alţii, ca ***renunţare***, ***denegare*** sau ***abdicare***, însă preferase să nu întrebe direct.

În timp ce asculta, totuşi, nasul lui de câine vagabond simți că în jur se întâmplă ceva: era ceva în atmosferă care-l alarma, detalii ciudate. Faptul că mesele de la prânz nu fuseseră strânse, de exemplu, când clienţii care le ocupau plecaseră de ceva vreme. Sau ţipetele furioase care răzbăteau din când în când de la bucătărie, la ora aceea când totul trebuia să fie senin. Chiar şi expresia frământată a proprietarului de fiecare dată când venea să umple paharele, ştergându-se de transpiraţie cu mâneca, făcând un efort suprem, bietul om, ca să nu i se observe mâhnirea. Toate acestea îl făcură pe băiatul din Tampa să intre la bănuieli. Prin urmare, se hotărî să afle ce se întâmplă.

Se sculă discret de la masă, când cineva luă cuvântul ca să întrebe despre chestiunea anticlericală, căci nu-i păsa lui de preoţii spanioli; îndată ce se făcu nevăzut, căută bucătăria. Se afla cu un etaj mai jos, era lungă şi strâmtă, cu tavanul înnegrit, saturată de arome şi de lume, plină de o tensiune groasă ca bucata de slănină atârnată în colț de un cârlig. La refuzul nestrămutat al patronului de a-l da afară pe vechiul moştenitor, trei dintre ospătari îşi smulseseră şorţurile şi plecaseră de ceva vreme. Ceilalţi stăteau pe gânduri. Şi până să ia o hotărâre, suflau rotocoale

de fum de țigară, îşi trosneau degetele, se uitau în gol sau făceau păsările din paginile unui ziar vechi: orice, numai să nu urce să aducă un pahar măcar din sala de mese sau din curte. Nu voiau, în fond, să lucreze.

Tony, ivindu-se în uşă, îşi compuse o expresie de falsă tulburare.

— Pardon, scuzaţi-mă, cred că m-am rătăcit, căutam… Unul dintre ospătari se ridică numaidecât:

— Dumneavoastră aţi venit împreună cu el, nu?

Înconjurat de priviri deloc amabile, şovăi câteva secunde: ar fi putut să mintă, sau să încerce să-i atragă de partea lui cu infailibilul său talent de vânzător de iluzii, sau să folosească orice subterfugiu oportun, din cele pe care le scotea adesea din mânecă. Însă cu oamenii aceia înverşunaţi şi morocănoşi nu avu încotro.

— Păi fiţi amabil şi spuneţi-i că aici nu-l vrea nimeni.

Cel ce vorbea astfel, cu un inconfundabil accent galician, era bucătarul, un tip din A Coruña, slab, cu faţa ascuţită şi cu şorţul plin de pete de grăsime. După aceste cuvinte, liniştea se aşternu din nou în bucătărie, în timp ce restul angajaţilor antimonarhiști îl priveau cu expresii amenințătoare.

O femeie, singura din grup, făcu atunci un pas înainte. Era soţia patronului: lucra cot la cot cu soţul ei, tot atâtea ore şi tot atâtea zile nesfârşite, deşi numele nu-i figura nicăieri. Măruntă, grăsuţă şi cu părul încreţit de aburi şi de căldură; părea şmecheră, avea o alură de cimpoi galician, ***gaita***, cum i se zice, şi era cam năbădăioasă.

— Dumneavoastră, tinere, n-aţi pus niciodată piciorul în Spania, nu-i aşa?

Cu un simplu gest, Tony îi confirmă că aşa era.

— Daţi-mi voie să vă explic într-o clipită motivele noastre şi apoi, dacă doriţi, vă duceţi şi i le spuneţi domnului ăluia.

Ceilalţi o secondară cu mormăieli şi încuviinţări: „vorbiţi, doamnă Maruxa, ***fale vostede***[38], ca să priceapă ăsta cum se cuvine“.

Trei minute îi fură de ajuns ca să schiţeze o imagine de ansamblu. Foame, înapoiere, uitarea săracilor, deznădejde. Asta asocia femeia cu vremurile în care, copilă fiind, trebuise să-şi părăsească satul; vremuri când în Spania era o monarhie şi, deşi profilul regelui apărea pe pesete şi pe timbrele poştale, nu părea să facă prea multe pentru a schimba lucrurile.

— Dar acum totul pare diferit, adăugă.

Spre deosebire de el, după cum afla din scrisorile pe care le primea de la fraţii ei şi după cum auzeau la reuniunile de la Centrul Galician, actuala Republică trimisese familia regală în exil în urmă cu cinci ani, iar acum promitea dreptate, oportunităţi, locuri de muncă, mai multă egalitate. Prea puţine ştia ea, totuşi, despre tensiunile la care erau supuşi spaniolii din ţară, despre guvernele care tot veneau şi plecau şi despre ciocnirile din stradă; ea ştia bine doar că aceea era Spania promiţătoare în care voia să se întoarcă într-o zi.

În felul acesta, Tony începu să gândească cu capul lui. Şi în doar câteva secunde, ajunse la aceeaşi concluzie ca Luciano Barona când citise fluturaşul şi văzuse că Fetele Căpitanului va fi patronat de contele de Covadonga: fusese o greşeală îngrozitoare, o hotărâre contraproductivă pentru afacerea surorilor Arenas, cel mai rău mod de a porni.

Oricât de cordială i-ar fi fost atitudinea, oricât de democratic şi modern s-ar fi proclamat el sus și tare în grădină şi oricât de numeroşi i-ar fi fost admiratorii în clasele superioare, omul acela se născuse ca să fie rege şi ca să perpetueze o stirpe profund nesuferită pentru majoritatea comunității — alcătuite din fochişti, zidari, ospătari — în fond, pentru clasa muncitoare. Şi astfel, departe de a constitui o reclamă plăcută, care să atragă clienţi,

simpla sa prezenţă avea să devină un motiv categoric pentru a nu pune piciorul în night-clubul de pe 14th Street.

78

În paralel cu agitația de la Fornos, alt prânz, cu totul diferit, avusese loc într-un mic restaurant sicilian din Village. Luciano Barona se ducea acolo din când în când, înainte de a o cunoaşte pe Victoria; locul nu părea să aibă nimic atrăgător, era doar o modestă afacere de familie, un local ieftin unde se serveau mâncăruri care vânzătorului de tutun îi aduceau vag aminte de meleagurile lui. În ziua aceea, totuşi, îndeplini alt rol: îi îngădui să petreacă un răstimp singur cu soţia lui, departe de îndărătnicia obositoare a lui Remedios.

Nu-i fu uşor s-o convingă: ea se ambiţiona să rămână în 14th Street ca să ajute la pregătirile pentru seara inaugurării de la Fetele Căpitanului; însăşi Mona insistă cu fermitate, ţinând încă în mână reclama şi străduindu-se să se împace cu părerea cumnatului ei despre prezenţa lui Covadonga la deschidere: că asta însemna să-ţi dai foc la valiză.

În imensa ei naivitate şi refuzând să împărtăşească ideea altcuiva decât unui ignorant ca Fidel şi unui impulsiv vânzător de fantezii ca Tony, Mona nu fusese în stare să aleagă neghina de grâu, nu prevăzuse cum vor sta lucrurile. Iar ei, amândoi atât de departe de ce se întâmpla în îndepărtata Spanie, străini ca un banderilier rătăcind prin Chinatown, nu ştiuseră nici ei s-o ajute. Şi acum, la doar o zi de inaugurare, sora cea mijlocie trebuia să se gândească și să vadă cum își poate îndrepta greşeala. Pe deasupra, mai erau de definitivat o mie de lucruri în local. „Du-te, du-te“, îi repetă, cu toate acestea, Victoriei în timp ce vânzătorul de tutun insista să meargă împreună la masă. „Du-te liniştită, nu poţi să mă ajuţi cu ce am de făcut, oricât de mult ai vrea.“

— Sigur te simţi bine?

Luciano îi pusese Victoriei de trei ori aceeaşi întrebare în scurtul răstimp de când erau aşezaţi la

masă în restaurantul sicilian, adresându-i-o de fiecare dată când bătrâna proprietară plescăise din limbă, dezvelind un canin de aur, când le lua farfuriile. Mai întâi ***pane cunzato*** cu roşii şi măsline negre, rămas aproape întreg, apoi paste cu sardine, de care abia se atinsese, iar în cele din urmă ***cannoli*** umpluţi cu brânză de vaci, din care muşcase doar de vreo două ori. „***Disgraziata***“, bombăni încet bătrâna, văzând că tânăra n-are deloc poftă de mâncare.

Neluând-o în seamă, Victoria întinse discret mâna pe faţa de masă până la degetele de ţăran ale soţului ei, apoi îl strânse delicat de mână, şoptind: „da, bărbate, da; sunt bine, n-am nimic“. Își însoţi cuvintele cu un zâmbet care îi ceru un efort infinit: astfel, voia să pară sinceră, deşi minţea cu neruşinare. Nu, nu era bine, nici vorbă: dincolo de chipul ei armonios, de părul pe care acum îl purta scurt şi de ochii cu gene nesfârşite, atât de mari şi de negri, Victoria era înspăimântată, mistuită de vină, zbătându-se ca peştele pe uscat, năpădită de o neliniște îngrozitoare.

Vânzătorul de tutun bău ultima înghiţitură de vin aspru şi lăsă câteva bancnote sub pahar, după care se ridicară amândoi. Siciliana îi contemplă cu fața ei plină de riduri, în vreme ce se îndreptau spre ieşire, străbătând culoarul îngust dintre mese, apoi clătină cu neplăcere din cap. El mergea în spate, cu o mână pe umărul ei, posesiv; tânăra soţie, cu un pas înainte, absorbită de ale ei, strângându-şi la piept, în ciuda temperaturii de la amiază, jacheta subţire, tricotată, dorind să o ia la fugă. Când ieșiră, bătrâna murmură în dialectul ei ceva ursuz, urât.

Înaintară împreună o bucată de drum, până când el opri un taxi.

— Ai adresa notată şi banii de drum pentru dus și întors, nu? În chip de răspuns, Victoria îi arătă poşeta.

— Atunci ştii, verifică totul de-a fir a păr şi ţine minte orice lucru de care are nevoie.

Încuviinţă din bărbie, cuvintele tot nu-i ajungeau pe buze. El o sărută zgomotos pe frunte, aşteptă să se aşeze pe bancheta din spate şi închise portiera.

— Ne vedem în seara asta la maică-ta! strigă aplecându-se, ca vocea să ajungă la ea prin geam. Apoi dădu două palme sonore pe capotă şi roţile maşinii se puseră în mişcare.

Victoria nu-şi întoarse capul ca să-şi ia rămas-bun; vru s-o facă, dar nu avu curaj. Îl lăsă în urmă pe Luciano Barona, cu povara aciditătii la stomac şi a cutiilor de tutun, neştiutor, plin de încredere, fără să aibă habar că se apropie primejdios de mult de trădare.

N-avea să-şi amintească nicicând traseul pe care l-a urmat maşina până în Harlemul hispanic; ştiu doar că au ajuns când şoferul, întorcându-se spre dreapta, îi arătă undeva, pe Second Avenue, o clădire îngustă cu patru niveluri. La primul etaj se afla vitrina magazinului de fierărie unde urma să lucreze el: robinete, ţevi, canele, şuruburi. OPEN FOR BUSINESS, „deschis“, scria pe afiş. La etajul următor, o fereastră tip ghilotină, ridicată. Chano, rezemat într-o rână pe margine, o văzu coborând din taxi într-o rochie azurie de vară.

Urcă păşind pe trepte cu vârful pantofilor, ca şi cum n-ar fi vrut să facă zgomot, dintr-un apartament de deasupra răzbăteau voci discutând aprins ceva ce ea nu înţelese. El o aştepta în prag, cu mânecile cămăşii ridicate până la cot și pantaloni largi. Nu se salutară, nu-şi spuseră nimic. De parcă ar fi ajuns la capătul unei lungi călătorii, Victoria i se agăță de gât şi îşi îngropă fața în golul ferm unde începe umărul. El, tulburat, îi ridică în aer corpul zvelt, apucând-o de fese, ea se lipi strângându-şi coapsele în jurul şoldurilor masculine, iar în urma lor uşa se trânti, împinsă dintr-o lovitură. Înlănţuindu-se și strângându-se în

brațe, Victoria era dusă pe sus, cu degetele încleştate în spatele şi în ceafa brună a lui Chano, muşcându-şi gurile, unindu-şi respiraţiile în vreme ce înaintau clătinându-se, împleticindu-se şi lovindu-se de pereţii coridorului.

Erau mânați de aceeași pornire, convinşi amândoi că nu există scăpare, nici loc de amânare sau întârziere. Nu schimbară un cuvânt în timp ce intrau în cameră şi îşi scoteau în grabă hainele, nu-şi împărtăşiră nicio vorbă neruşinată, niciun zâmbet; doar nesaţul trupurilor, dorinţele care îi alăturară cu o naturaleţe organică, de parcă s-ar fi aşteptat unul pe celălalt o viaţă întreagă. Chano pătrunzând în ea, apăsarea pieptului și a șoldurilor sale, braţele puternice imobilizând-o ferm, mâinile late, aspre, mângâindu-i coastele, sânii, pântecele, talia, fesele tari, percepând presiunea uşoară a coapselor goale înlănțuite peste mijlocul lui, amândoi încordaţi şi în acelaşi timp flexibili, el simţind-o în fiecare centimetru de pe trupul său zdrobit în bătăi, ea simţindu-l în fiecare por al pielii obişnuite să accepte orice fără a simți, acum prezentă şi conştientă, frumoasă, zveltă, activă, cu părul răvăşit și limba agilă, apăsându-și buzele, înfigându-și dinții și unghiile, întâmpinând trupul viguros al bărbatului fără timiditate sau ruşine, în sfârşit împlinită. Sudoare, căldură, salivă, răsuflări zgomotoase, agitaţie, ameţeală, plăcere, până rămaseră întinşi unul lângă altul, pe spate, lăsându-se în voia simţurilor, năuciţi, cu degetele împletite şi cu gurile întredeschise.

Toate loviturile, toată furia. Toate frustrările, decepţiile, pașii împleticiți când era împins în corzi, ligheanele, bureţii şi prosoapele murdare de sânge; toate nopţile de amărăciune de după înfrângeri, întins pe paturi strâmte în hoteluri şi pensiuni din oraşe străine, singurătatea fără aplauze sau lauri, alături de femei ale căror nume i se şterseseră din minte. Totul meritase osteneala, se gândi Chano, dacă fusese ca să ajungă aici.

Atunci îi rosti numele încetişor. „Victoria“. Era prima oară.

Se ridică sprijinindu-se pe un cot, îi îndepărtă cu degetul mic o şuviţă de păr care îi căzuse peste față, o privi în adâncul ochilor. „Hai să plecăm“, şopti. Ea vru să întrebe unde, dar rămase fără glas. „Să plecăm departe“, repetă Chano. „Undeva unde să nu ne cunoască nimeni, unde să nu ne caute nimeni. Oriunde. Tu şi cu mine.“

Abia atunci Victoria deveni conştientă de abisul în care tocmai se aruncaseră amândoi, ţinându-se de mână, nesăbuiţi, temerari şi sinucigaşi.

79

Îl lăsase pe Fidel să se ocupe de ultimele amănunte şi să aibă grijă de Luz, în vreme ce aceasta făcea repetiții, fără chef; se blestemă pe ea însăşi de nenumărate ori pentru că nu putea rămâne, la câte lucruri mai erau de rezolvat. Dar era bine să tranşeze chestiunea cu contele cât mai repede, de aceea zăbovea Mona de vreo două ore la marginea parcului, neluându-şi ochii de la intrarea hotelului St Moritz. Îşi amintea că, la un moment dat în timpul cinei de la Waldorf, înainte ca Xavier Cugat să vină la masă şi oboseala să-i învingă, în cele din urmă, organismul fragil, Covadonga recunoscuse că pentru el siesta era sfântă. „Comit un păcat mortal dacă nu mă odihnesc puţin după masă!“, fuseseră întocmai cuvintele sale, cu toate că Mona era incapabilă să precizeze de ce dracului făcuse mărturisirea asta, pe care el însuşi o întărise cu hohote de râs. În orice caz, acum aştepta ca fostul prinţ să revină de la prânz ca să-i spună că îi mulţumeşte foarte mult pentru generozitate, că fusese foarte amabil, că ea şi întreaga ei familie se simţeau extrem de onorate. Însă nu, mulţumim. Nu mai este nevoie să asistaţi la inaugurare.

Conştientă că timpul o muşcă de glezne cu lăcomie de vulpe înfometată, de data aceasta lăsă la o parte timiditatea şi menajamentele ca să dea de el: intră cu hotărâre în lobby-ul hotelului, fără să-i pese dacă se uită sau nu cineva la ea, şi se duse direct la recepţie.

— ***Mister*** conte de Covadonga, ***please***, rosti fără ezitare în engleza ei stricată.

După ce şovăi câteva clipe, angajatul apucă receptorul telefonului şi formă un număr, dar nu i se răspunse: auzi ea însăşi sunetul insistent, semn negreşit că nimeni nu răspunde la douăzeci şi şase de etaje deasupra lor. Până când recepţionerul

ridică din umeri cu un gest grăitor, confirmând că oaspetele nu se află în camera sa.

În vreme ce la distinsul South Central Park se întâmplau toate acestea, la doar șapte străzi mai jos atmosfera din bucătăria de la Fornos se încinsese din nou. Pe măsură ce se scurgeau orele, în grădina acoperită cu parasolar a restaurantului conversaţia politică clocotea, din ce în ce mai zgomotoasă, iar la subsol spiritele erau din ce în ce mai agitate, într-o direcţie complet opusă. Tensiunea crescu atât de mult, că unii ospătari, împinşi de nervozitatea colectivă, hotărâră în cele din urmă să urce. Când îi văzu, Moure îi avertiză furios să umble cu băgare de seamă.

— Aveţi grijă, murmură cu asprime. Aveţi grijă, că nu vreau probleme; cel care o face de oaie îşi ia adio de la slujba în localul ăsta, să fie clar.

Dar nu-l ascultară, izbucni cearta, răsunară voci mânioase. „Trăiască Republica!“, strigară doi dintre ospătari intrând în grădină. „Trăiască monarhia! Trăiască regele!“ Răfuiala continuă, restul personalului părăsi bucătăria şi se alătură colegilor, toţi mesenii din apropierea moştenitorului erau în picioare în momentul acela.

Toţi în afară de Covadonga, fireşte.

— ***Let's get out of here***, ***sir***, îi şopti Tony în engleză, aplecându-se la urechea lui. Alertat de ce îi povestiseră răsculaţii, insistă: „Ar fi mai bine, domnule, să plecăm cât mai repede de aici“.

Dar fostul prinţ refuză categoric. Schimbat la faţă şi nevenindu-i să creadă, îi ceru vânzătorului de bilete de loterie să-l ajute să se ridice.

Tărăboiul continua nestăvilit lângă fântâna din curte, câţiva metri mai încolo. Cei mai porniţi din fiecare tabără făcură un pas în faţă, cu feţele înroşite şi venele de la gât umflate, părând gata să se ia la bătaie. Din fiecare ariergardă, unii îi încurajau şi alţii îi avertizau. Zarva se înteți odată cu îmbărbătările și cu înjurăturile. „Moarte

Republicii!“, strigau cei dintr-o tabără. Iar ceilalţi răspundeau: „Jos dinastia de Borbón! Jos regele!“.

În ciuda măsurilor de precauţie ale băiatului din Tampa, Covadonga se sculă în picioare cu greutate, vru să se apropie cu câţiva paşi, avea de gând să spună ceva. Dar de ceva vreme nu mai era el protagonistul: deşi fusese, fără voia lui, sămânţa de scandal, prezenţa sa nu mai avea nicio relevanţă. Atunci, în toiul încăierării, unul îl împinse pe altul, acesta îşi pierdu echilibrul şi se prăbuşi pe marginea unei mese, care căzu. Ca să nu se mânjească de vin şi de mâncare, cei din apropiere făcură repede un pas în spate, se izbiră unii de alţii, se produse un efect de domino şi, înainte ca Tony să reuşească să-l scoată de acolo, fiul monarhului se lovi cu coapsa de spătarul unui scaun.

Cu un reflex rapid, Tony îl luă în braţe, ca să nu cadă, însă fatalitatea îi curgea prin venele cu sânge albastru.

— Încercam doar să fac pace, murmură Covadonga cu o voce abia auzită.

80

Era aproape nouă seara când surorile se adunară în apartament. Sosi fiecare pe cont propriu, cufundată în temerile şi angoasele ei, închise toate în carapace, refuzând să împărtăşească ce le măcina atâta.

Cea dintâi apăru Mona; istovită, se prăbuşi pe un taburet de la bucătărie şi îşi lăsă capul pe spate, sprijinindu-l de perete, cu privirea la tavanul murdar, încercând să-şi risipească descurajarea printre pete. Nu reuşise să dea nici de conte, nici de Tony în toată după-amiaza, niciunul nu apăruse la hotel.

Curând veni Victoria, ferindu-se de priviri şi de întrebări, fără a scoate o vorbă, se închise în baie pentru un răstimp îndelungat, se auzi apa curgând.

În cele din urmă se ivi Luz, cu o atitudine de animal înfricoşat, cu obrazul vânăt şi cu ochii mai trişti ca niciodată sub sprâncenele stranii.

Imaginea aceasta amintea oarecum de cea din primele săptămâni de după venirea la New York, când tatăl lor se mutase în depozitul de la El Capitán, sătul de ursuzenia lor îngâmfată şi de purtările obraznice, iar ele, ştiindu-se, în sfârşit, singure, îşi dădeau jos masca de insolenţă pe care o purtau în timpul zilei şi se arătau cum erau: vulnerabile, dezolate, pierdute ca nişte capete de bolduri pe harta neliniştitoare a oraşului vorace.

Abia când se aflară toate trei faţă în faţă se încruntară şi rostiră într-un glas o întrebare care răsună între pereţii apartamentului ca o lovitură puternică de tobă:

— Şi mama? Unde e?

Căutară prin toate cotloanele, ciocnindu-se una de alta, şi în câteva secunde temerile li se confirmară: nu era nici urmă de Remedios. Coborâră scara îmbulzindu-se, cu tărăboi, ca o herghelie de mânji; se năpustiră la uşa doamnei

Milagros și bătură cât putură de tare cu pumnii; nici lor nu le ardea de sonerie.

Vecina le deschise repede: de ani de zile se ducea la culcare odată cu găinile, dar avea somnul uşor, în cazul în care soţului care se evaporase în urmă cu o jumătate de secol îi trecea cumva prin cap să se întoarcă într-o noapte oarecare. Strigară toate trei într-un glas, desfigurate, năvalnice. Replica bătrânei fu categorică:

— Am fost plecată toată ziua, am stat acasă la fiul meu, în Washington Heights, că fetiţa lui are pojar. Pe mama voastră n-am mai văzut-o de când aţi dus-o în Brooklyn.

Șalul de lână era aruncat neglijent peste umeri şi câteva şuviţe încărunţite îi ieşeau din coc, purta nişte papuci vechi şi cămaşă de noapte din pânză, lungă până în podea. Printre miile de riduri care îi brăzdau chipul, desluşiră o grimasă de îngrijorare.

Surorile păstrară tăcerea câteva clipe, incapabile să se privească în ochi, în timp ce fiecare îşi asuma partea ei de vină: toate erau vinovate şi toate trei o ştiau. Fără să se gândească deloc la ea şi fără să discute cu niciuna, Victoria socoti de la sine înţeles că, din moment ce o adusese acasă pe maică-sa, responsabilitatea ei era diminuată. În ceea ce o privea, Mona socoti exact contrariul: că era tot în grija Victoriei, măcar în ziua aceea, cât se spetea ea la Fetele Căpitanului. Şi Luz… Luz, înecată în propriul zbucium, ignoră pur şi simplu chestiunea.

Dar nu era momentul să se împroaşte cu reproşuri sau lamentări, trebuia să se pună în mişcare. „Să mergem pe stradă“, propuse Mona, deşi nici uneia nu-i trecu prin cap să întrebe de unde să înceapă căutarea. „Mă duc să mă îmbrac“, zise bătrâna galiciană. Înainte să se hotărască în ce direcţie s-o apuce, auziră pe scară că cineva intră în bloc şi începe să urce treptele cu greutate. Agile ca nişte capre-de-munte, se aplecară şi se uitară în jos; văzură doar o mână pe balustradă, o mână

mare şi ostenită, pe care un bărbat se sprijinea ca să-i fie mai uşor să înainteze.

— Luciano, îngăimă Victoria. Numele soţului îi rămase în gât. Luciano! strigă.

Sărind treptele din două în două, coborî îngrijorată scările care îi despărţeau; când ajunse la el, surorile ei şi vecina vârstnică auziră de sus ce se petrecu după aceea: mai întâi cum îi trântea vestea dispariţiei mamei, apoi nişte fraze de neînţeles, în care sora cea mare înşira de-a valma implorări, întrebări şi explicaţii, în cele din urmă un hohot de plâns jalnic.

— Linişteşte-te, linişteşte-te, murmură vânzătorul de tutun, îmbrăţişând-o și încercând s-o calmeze.

Dar Victoria o ţinea una şi bună, cu faţa ascunsă la pieptul bărbatului: „trebuie s-o găsim, eu nu m-am gândit, eu n-am ştiut, eu n-am vrut…“. În momentul acela, surorile ajunseseră și ele pe acelaşi palier.

— Nu avem habar când a plecat, îl lămuri Mona, cea mai lucidă. Nu ştim dacă s-a mai întors de când a luat cheile şi a ieşit azi-dimineaţă după ce ne-am certat din cauza localului, dacă lipseşte de-atunci, sau a venit şi a plecat iar, sau…

— Dar n-a fost nimeni aici toată ziua? întrebă Barona. Lumina gălbuie a becului tremură deasupra capetelor lor, se așternu o tăcere tulburătoare.

Victoria se desprinse încet din brațele bărbatului.

Urmară câteva secunde de neliniște.

Sora cea mare simţi că moare.

— Am fost să-l văd pe fiu-tău şi… şi… şi apoi…

O intuiţie ca o scânteiere fugitivă o făcu pe Mona să înţeleagă situaţia, dar în loc să-i strige surorii răspicat „Doar n-ai fost în stare de așa ceva, nesăbuito!“, hotărî să-i sară în ajutor, minţind.

— Şi apoi am fost ocupate toate cu localul.

Ieşiră în stradă, se simțea o adiere călduță în noaptea aceea de început de vară. Abia dacă se zăreau trecători, maşinile care treceau erau rare la ora aceea, prin ferestre, de o parte și de alta a străzii, se vedeau lămpi aprinse, altele erau deja stinse, vecinii se pregăteau de culcare.

Grăbiră pasul spre local; când ajunseră, auziră muzică înăuntru şi prin geamurile opace văzură ceva lumină. Încercară să intre, dar nici măcar cu cheile nu reuşiră; uşa era zăvorâtă pe dinăuntru. Îşi folosiră din nou pumnii, stăruiră până veni cineva să le deschidă.

— ***Who's there***? Era vocea lui Fidel.

— Deschide odată!

Băiatul se supuse domol şi scoase capul afară, justificându-se cu un bălmăjit confuz, pe care nu se deranjă nimeni să-l asculte: voia să repete singur acum, când era totul practic gata, să perfecţioneze, să şlefuiască detalii. Luz nu-i dădu voie să termine și împinse uşa cu hotărâre:

— Dă-te la o parte, lasă-ne să intrăm. Mama noastră nu-i aici, nu-i aşa?

El se îndepărtă, stânjenit, nu prevăzuse că se va întâmpla aşa ceva. Voia s-o impresioneze în seara premierei, dorea ca ea să fie emoţionată constatând că şi-a îmbunătăţit vocea, că reuşea să semene tot mai mult cu adoratul său idol, însă Luz şi surorile dădură buzna înăuntru, fără să-i arunce nicio privire.

Nici nu-şi dădură seama că îşi vopsise şi îşi întinsese din nou părul, că se dăduse cu pudră şi se îmbrăcase în hainele pe care avea să le poarte la spectacol: costum gri-perlă cu revere late, cravată în dungi, o batistă ivindu-se din buzunar. Din gramofonul pe care îl adusese de acasă răsunau acorduri de tangouri, în timp ce ele se împrăştiau prin toate părţile: prin bucătărie şi spălătoria sărăcăcioasă, prin depozitul strâmt unde tatăl lor obişnuia să-şi aştearnă culcuşul când convieţuirea cu cele patru femei devenise apăsătoare.

Gardel continua să intoneze „Mano a mano“ de pe discul de ardezie, dar nu se zărea nici urmă de Remedios. Cu dezolarea zugrăvindu-li-se pe chip, surorile se îndreptară din nou spre uşă. Pe când ceilalţi ieşeau, Mona o opri pe Victoria cu un pretext vag, înfigându-i degetele în braț când socoti că rămăseseră la o distanţă prudentă.

— Doar n-ai îndrăznit să…, îi spuse la ureche.

Sora cea mare se eliberă dintr-o smucitură. Fidel se alătură grupului şi următoarea destinaţie fu Casa María, nu trebuiră decât să treacă strada şi să mai meargă câţiva metri. Intrarea ce dădea în bucătărie era închisă la ora aceea, nu avură încotro şi sunară la uşa principală. La chemarea novicei care le deschise apăru peste câteva clipe o solemnă călugăriţă mexicană, spunându-le că nu era o oră potrivită, că sora Lito se culcase, fără îndoială…

— Lăsaţi predicile, soră, că e o urgenţă! ţipă Luz. Fiţi amabilă şi lăsaţi-ne să intrăm.

După o dispută plină de acreală, călugăriţa le primi doar pe două dintre ele şi hotărâră că acestea vor fi doamna Milagros şi Mona; înainte de a intra, le dădură celorlalţi câteva ordine. „Luciano, întreabă dacă a văzut-o cineva pe la societatea La Nacional, poate a mai rămas vreun grup de vecini la bar să joace domino.“ „Tu, Victoria, du-te la ***doña*** Carmen de la Casa Moneo, că mama mai intră uneori în vorbă cu ea.“ „Luz, întreabă-i tu pe soţii Irigaray.“ „Fidel, fugi până la Bilbaína, să vezi dacă proprietarul, care locuiește deasupra, a întâlnit-o pe undeva…“ Nu erau decât gloanţe în aer, lovituri oarbe în întuneric. Dar în toiul descumpănirii nu le trecu prin cap nimic altceva, astfel că, odată împărţite sarcinile, fiecare se îndreptă spre ţinta lui, în limitele cvartalului.

Într-adevăr, sora Lito nu se afla în biroul ei, ci moţăia în pat, iar lumina palidă a unei veioze îi lumina doar o latură a feţei. Adormise în timp ce citea, părea mai bătrână ca niciodată, un teanc de hârtii îi alunecă din mână şi se împrăştie pe jos

când doamna Milagros o scutură ușor de umăr. Tresări din somn, iar ochelarii mici de citit i se strâmbară pe nas.

— A trecut pe aici puţin înainte de amiază, da, recunoscu sprijinindu-şi coatele pe saltea și ridicându-se cu greu în capul oaselor. Am stat nițel de vorbă şi a plecat furioasă, nu ştiu altceva.

Se strădui să se ridice, dar o împiedică o durere vădită. Îşi duse mâna la coaste, se întinse la loc.

— Şi despre ce aţi vorbit? întrebă Mona. Ce v-a spus ea, ce i-aţi spus dumneavoastră, ce… ce…?

— Despre toate câte puţin, răspunse sora Lito morocănoasă, culcată din nou pe pernă.

— Lămuriţi-ne, soră, pentru Dumnezeu.

Călugăriţa le privi, însă nu le vedea bine, siluetele i se părură învăluite în albuş de ou.

— Am sfătuit-o doar să vă lase în pace.

81

Nu trecuse niciun sfert de oră când se adunară cu toţii din nou pe trotuarul din faţa Casei María, sub felinarul de fier atârnat deasupra intrării. Pe faţadele clădirilor din jur se zăreau din ce în ce mai puţine ferestre luminate.

Niciunul nu obținuse nimic cu căutările prin împrejurimi, nimeni nu o văzuse pe Remedios pe nicăieri. Mona îşi rodea unghia de la degetul mic încercând să reflecteze, Luz plângea cu lacrimi cât bobul de mazăre, iar Victoriei i se scursese sângele din obraji. Unde, unde putea să se ducă biata femeie. Abia cunoştea pe câte cineva, nu ştia să se descurce prin oraş; totul o copleşea şi o speria, nu avea bani, era lipsită de iniţiativă. Şi cu toate acestea, se făcea miezul nopţii şi ea tot nu dădea semne de viaţă.

— În cazul ăsta, trebuie să ne împrăştiem, hotărî vânzătorul de tutun.

— Şi unde să ne ducem? întrebară năucite cele trei surori, într-un glas.

Acum, când căutarea ajungea dincolo de 14th Street, se îndepărta de locuinţele vecinilor şi se îndrepta spre teritorii pe care ele nu le controlau, Luciano Barona se simţi oarecum obligat să-şi asume el responsabilitatea.

— Duceţi-vă voi la spitalul St Vincent, ştiţi unde e, nu? Chiar acolo, la intersecţia cu 11th Street. Fidel, vezi dacă poţi să te duci până la French Hospital, pe 30th Street, ia maşina funerară dacă e nevoie. Iar dumneavoastră, doamnă Milagros, duceţi-vă mai bine acasă şi fiţi atentă, poate o auziţi venind.

— Şi tu? îşi întrebă Victoria soţul, abia îndrăznind să-l privească în ochi. Tu unde te duci?

— La Bellevue.

Nu mai dădu alte explicaţii, păstră pentru el faptul că în acel uriaș spital public de lângă East River ajungeau majoritatea amărâţilor din oraş:

săracii lipiţi pământului, nebunii şi criminalii, bolnavii în fază terminală, alcoolicii, imigranţii pe care nu-i revendica nimeni. Acolo, înghesuiţi, mişunau pe coridoare, stăteau câte trei într-un pat ori se ghemuiau izolaţi pe jos, între pereţi murdari şi miros de urină. Iar pentru nenorociţii care îşi sfârşeau zilele aruncaţi pe străzi şi în parcuri, pe cheiuri sau lângă gardurile terenurilor virane, Bellevue Hospital dispunea şi de morga cea mai mare din New York.

În loc să le înfricoşeze cu presimţirile lui, conchise simplu:

— Şi cineva ar trebui să verifice la secţiile de poliţie…

— Mă ocup eu.

Se uitară toţi la Mona cu neîncredere; ce să ştie ea de poliţie.

Dar nu dădu explicaţii, doar adăugă:

— Mă descurc.

Se despărţiră, luând-o fiecare pe drumul indicat de Luciano, în afară de ea, care bătu din nou în poartă la Casa María. După ce o întâmpină din nou aspra călugăriţă mexicană, aceasta nu avu încotro şi o lăsă să dea telefon.

Din fericire, ştia numărul pe dinafară după cât mijlocise convorbirile pe vremea când lucra la ***doña*** Maxi şi, tot din fericire, nu răspunse dumneaei. „Vin cât pot de repede“, zise tânărul medic când Mona îi rezumă situaţia în câteva fraze. Nu o dezamăgi: în douăzeci de minute îşi parcă automobilul Ford Roadster în faţa bisericii şi ieşi grăbit să-i deschidă portiera din dreapta. De douăzeci, de treizeci, de patruzeci de ori îi propusese Monei s-o ducă oriunde vrea ea, din ziua în care se reîntâlniseră la Macy’s, când el începuse să se întoarcă acasă mai devreme decât obişnuia, fără ca ea să ştie că singura raţiune care îl împingea s-o facă era dorința de-a o vedea.

Lui César Osorio îi sărise inima din piept când auzise vocea Monei la celălalt capăt al firului; de

când ea îi ceruse câteva zile libere fără să dea prea multe explicaţii, casa i se părea tristă ca un sarcofag şi simpla existenţă a mătuşii fără ea alături îi era insuportabilă precum durerea cea mai îngrozitoare. Când sunase telefonul, citea în pat și se ridicase dintr-un salt să răspundă. „Cine sună la ora asta?!“, strigase morocănoasă ***doña*** Maxi din camera ei când pusese receptorul la loc în furcă. El se lipise de uşa mătuşii, încercând să se liniştească: „o urgenţă a doctorului Castroviejo, nu-ţi face griji, naşă“, minţise. „Mă duc la clinică, nu ştiu la ce oră mă întorc.“

— Scuzaţi-mă că v-am deranjat, însă…

„Dar am şovăit între doi bărbaţi şi aţi câştigat dumneavoastră, în primul rând pentru că pe celălalt n-am cum să-l găsesc, iar în al doilea rând pentru că poate aşa e mai bine, să mă străduiesc să mă agăţ de el cât mai puţin cu putinţă, acum, când a plecat de lângă mine ca să devină umbra cuiva pe care chiar eu l-am căutat şi de care nu mai pot să scap“, i-ar fi spus Mona dacă ar fi fost sinceră. Dar lăsă fraza neterminată, nu era nevoie să mai adauge nimic.

— Doriţi să mergem s-o căutăm pe mama dumneavoastră la secţiile de poliţie din zonă, nu? zise el scoţând o hartă a oraşului din torpedo.

Nu avea cravată, purta un pulover albastru și fin peste cămaşa curată, iar părul arăta impecabil, îl umezise cu apă și-l pieptănase înainte de a pleca.

— Nu prea cunosc cartierele astea, adăugă, dar sigur nu va fi complicat să le găsim…

Tăcuţi amândoi, el la volan şi ea alături, se îndreptară mai întâi spre ***police station*** de pe Charles Street. Abia dacă erau trecători pe stradă; văzură doar, din când în când, câte un grup gălăgios intrând sau ieşind dintr-un club sau dintr-un mic teatru; se aflau în Village, un cartier de boemi, pictori, artişti în general, care se amestecau cu oamenii obişnuiţi, multe familii de muncitori care lucrau la docurile din apropiere, în West Side.

Efortul se dovedi zadarnic: nu se știa nimic despre o imigrantă îmbrăcată în negru din cap până în picioare, incapabilă să spună un cuvânt în engleză. Asta le zise amândurora, când le veni rândul, un poliţist cu părul roşcat după ce le întinse fără chef câteva foi dintr-un registru. Mona se întoarse în stradă cu ochii în pământ, în vreme ce din vreo dependinţă din spate se auzeau strigăte şi zgomote de scaune răsturnate. „Lumea de pe cheiuri“, bombăni poliţistul de la poartă, „***have a good night***“. Când ajunse în stradă, César îi așeză cu timiditate o mână pe umărul stâng.

— Are să apară, murmură el. Ai să vezi.

Era prima oară când o tutuia.

În timp ce Mona şi oftalmologul îşi vedeau de drum, Victoria şi Luz aşteptau la St Vincent’s Hospital. Împreună cu Bellevue, la care se dusese Barona, era unul dintre cele mai vechi spitale din New York, înfiinţat ca o instituţie catolică de caritate pentru a-i ajuta pe nevoiaşii din sudul Manhattan-ului, indiferent de religie. Bogaţi veneau puţini, totuşi; săraci şi nenorociţi, cu nemiluita. Şi multe victime ale unor catastrofe: oameni afectaţi de epidemii de holeră, naufragiaţi de pe ***Titanic***, cadavre arse în incendii îngrozitoare, precum acela în care îşi pierduseră viaţa în urmă cu câţiva ani, nu departe de locul acela, într-o clădire din Washington Place, mai bine de o sută de tinere croitorese imigrante, aproape toate italience şi evreice, pe care le ţineau să lucreze nouă ore pe zi, cu toate ieşirile blocate.

În seara aceea, din fericire, nu avusese loc niciun dezastru de amploare şi sala de aşteptare era relativ liniştită. Acum, sora cea mare şi mezina așteptau așezate într-o parte, urmând ordinele unei călugăriţe care se ocupa de programări. „***Wait right there***, ***please***“, le zise. Să fie amabile şi să aştepte.

Abia dacă schimbară o vorbă, amândouă preferară să ascundă ce le frământa şi le chinuia.

De aceea, una se prefăcea că moţăie, cu capul roşcat rezemat de perete, iar cealaltă îşi aţintise ochii mari şi negri asupra forfotei de pacienţi, infirmiere şi călugăriţe.

Pe Luz încă o frământa faptul că nu avea veşti de la Frank Kruzan, se blestema pe ea însăşi pentru că nu fusese în stare să se ducă să-l caute şi, în același timp, se temea că ar putea să se întoarcă mai vulcanic şi mai intempestiv după încăierarea cu patronul ei şi cu Fidel. În ceea ce o priveşte, Victoria păstra neşterse în cuget imaginile şi senzaţiile crude din după-amiaza aceea: Chano, Chano, Chano. Chano şi propunerea lui, pe care ea o refuzase.

Trecu un răstimp care li se păru etern, tăcerea şi neîncrederea le despărțeau în continuare, ca un zid. Acum Luz îşi rodea pieliţa de la unghii, iar Victoria întorcea paginile unei reviste pe care cineva o lăsase mototolită pe un scaun. O şuviţă îi cădea peste faţă, acoperindu-i un ochi, dar nu conta, căci nu citea nimic: nici nu înţelegea limba, nici nu o interesa.

Ceasul mare de la internări arăta unu şi douăzeci şi cinci, când veni la ele aceeaşi călugăriţă care le îndemnase să aştepte până se interesează; pe amândouă le năpădi uşurarea auzind-o spunând „***no***, ***young ladies***, mama dumneavoastră nu-i aici“.

Străbătură drumul de întoarcere cu paşi mari; spre deosebire de alte dăţi, nu merseră alături şi în acelaşi ritm, ci fiecare pe cont propriu, cu braţele încrucişate peste piept, fără să se atingă, de parcă ar fi fost străine.

Fură primele care se întoarseră în apartament, amândouă sperau cu naivitate că poate norocul le surâde şi mama lor e acolo, ursuză, văicărindu-se ca de obicei, cu şorţul ei ponosit şi cocul răvăşit, protestând din orice, blestemând America şi americanii, răspândind neîncetat în aer dorul de lumea din care venise, lumea aceea pe care doar ea

o idealizase de la distanţă, prefăcând-o într-un paradis idilic, care nu existase niciodată.

Dar nu avură noroc: îşi dădură seama de lucrul ăsta de îndată ce deschiseră poarta şi doamna Milagros, auzindu-le, îşi iţi capul în golul scării. Niciuna nu deschise gura: le fu de ajuns să-şi vadă feţele.

Următorul sosi Fidel, cu aerul de cântăreţ de tangouri vlăguit şi cu costumul gri-perlă şifonat. „Nimic“, fu singurul lucru pe care îl rosti când intră. Primiră vestea în tăcere, îi arătară un taburet, vecina îl servi cu o cafea. Era aproape trei şi un sfert.

Barona apăru peste o jumătate de oră: nici el nu dăduse de Remedios la morga de la Bellevue. Soţia lui îi aşeză în faţă o ceaşcă şi îl privi fix, dar nici ea nu întrebă, nici el nu dădu explicaţii: de ce să le facă părul măciucă povestindu-le cum lugubrul funcţionar ridicase unul câte unul cearşafurile care acopereau unsprezece femei moarte, întinse la orizontală. Unele abia muriseră, încât păreau adormite, alte cadavre păreau veştejite, trecute. Erau de toate felurile: o blondă de douăzeci de ani care se aruncase de la etajul al nouălea, o asiatică pe care o găsise un remorcher plutind pe East River cu faţa în jos și pletele lungi răsfirate ca picioarele de păianjen. Două erau aproape copile, se mai afla acolo o bătrână atât de grasă, că depăşea masa de marmură care o susţinea, patru femei fuseseră abuzate, iar una dintre ele fusese bătută cu o cruzime sălbatică. Toate acestea i le adusese la cunoştinţă funcţionarul fără interes şi fără efort, de parcă i-ar fi arătat un catalog de produse domestice sau l-ar fi informat că temperaturile vor creşte la sfârşitul săptămânii, în vreme ce vânzătorul de tutun îşi apăsa batista pe faţă, stăpânindu-și cu greu greața. Avea încă impresia că poartă, lipit de trup, mirosul înspăimântător al sălii, de aceea, îndată ce intrase în apartament, îşi dăduse jos haina şi în clipa aceea

şi-ar fi vândut sufletul diavolului pentru o sticlă de coniac, o cadă ca lumea plină cu apă şi un burete cu săpun.

A treia cafetieră clocotea pe foc când intră Mona şi, spre uimirea celorlalţi, după ea se ivi medicul. Era prima oară când intra și el în domiciliul surorilor Arenas; dacă îl surprinse ambianţa modestă, nu lăsă să se vadă.

Între cei patru pereţi se aşternu o tăcere cleioasă, în vreme ce doamna Milagros umplea din nou ceştile, era patru fără cinci. Nimeni nu privea pe nimeni, nimeni nu spunea nimic, chipurile celor care nu erau din familie exprimau îngrijorare; ale surorilor lăsau să se vadă o descurajare abisală, erau mâhnite de absenţa mamei şi de felul cum se întoarce roata vieţii, erau tulburate de propriile fapte, greşeli, probleme, iubiri. Nu le ajungea la urechi alt sunet în afară de linguriţele amestecând în cafea.

Atunci, în toiul tăcerii din dimineaţa aceea sinistră, auziră că cineva bate cu putere în uşă. Se ridicară cu toţii deodată, atât de grăbiți, că Victoria răsturnă scaunul şi Fidel vărsă jumătate de ceaşcă. Mona, cea mai aproape, alergă să deschidă; ceilalţi se duseră ca din puşcă după ea.

Era un băiat din cartier, Apolinar, fiul unui cuplu din Burgos; munca lui era să descarce pachete cu ziare dintr-un camion care le distribuia, de aceea se trezea zilnic înainte de a se lumina.

— Mă îmbrăcam când am auzit zgomote și m-am uitat pe fereastră, dar maşina pleca şi…

Spre descumpănirea tuturor, nu aducea veşti despre Remedios.

— V-au distrus localul.

PARTEA A ŞASEA

82

Dădură fuga, pentru că era o chestiune de viaţă şi de moarte; deodată, picioarele lor redeveniră picioarele fetiţelor slăbuţe, obişnuite să se zbenguie pe uliţe şi să ocolească valurile mării pe plajă. Alergară de parcă le-ar fi urmărit câini înfometaţi, nu scoaseră o vorbă, ajunseră cu răsuflarea tăiată.

Îşi croiră drum printre cei câţiva curioşi care începuseră să se adune în faţa intrării, îmbrâncindu-i; abia călcară în prag, că se opriră brusc. Acolo unde în seara următoare trebuia să fie cântec, dans, aplauze şi iluzii nemăsurate, găsiră doar dezolare. Uşa fusese spartă şi înăuntru erau numai cioburi; mesele şi scaunele erau răsturnate cu picioarele în sus, despicate cu securea. Împroşcaseră pereţii cu găleţi de catran şi lături, nu rămăsese nimic întreg: nicio sticlă, nicio farfurie. Gramofonul lui Fidel şi afişele turistice fuseseră călcate în picioare; din feţe de masă, şervete şi discurile lui Gardel făcuseră un foc pe scenă, din care ieşea un fum puturos şi cenuşiu.

Cele trei surori contemplară scena neclintite, umăr la umăr, buimăcite, fără să reacţioneze în vreun fel. În doar câteva secunde, în spatele lor se iviră medicul şi Fidel; Barona şi bătrâna galiciană sosiră mai târziu, trăgându-şi sufletul.

Din gurile vecinilor care urmăreau cele întâmplate ieşiră şoapte alarmate şi imprecaţii în mai multe limbi. „***Holy Mary Mother of God***“, „***porca miseria***“. „Nenorociţii, asta e mârşăvie!“ Nimeni nu înţelegea cine le purta atâta pică. Totuşi realitatea arăta neîndoielnic într-o singură direcţie: veniseră după ele. O demonstra obscenitatea stricăciunilor, înverşunarea calculată de a nu lăsa nimic în picioare, un atac pervers şi viclean. De aceea în aer pluteau două întrebări, în timp ce

ultimele stele se stingeau şi pe 14th Street se lumina de ziuă, primii vecini se îndreptau spre locurile lor de muncă şi furgonetele începeau să circule. Cine a fost? De ce?

Încet, în tăcere, aproape pe bâjbâite, surorile Arenas se strânseră laolaltă şi se contopiră într-o îmbrăţişare, reînviind vechiul trio unit pe care îl formaseră înainte ca viaţa să le împingă în direcţii diferite, iar între ele să apară ferelile şi reţinerile. În toiul îmbrățișării, plete și trupuri înlănțuite, Luz începu un soi de pomelnic surd. „El a fost, el a fost, el a fost“: instinctiv, bănuitoare, înfricoşată, îl învinuia pe Frank Kruzan de devastarea aceea. O revanşă, o răzbunare pentru că ea refuzase să-l primească din nou în viaţa ei, altă reacţie impulsivă: nu excludea nimic din toate acestea. La fel ca fața învinețită, dar pe o arie mai extinsă şi mai dureroasă.

Mintea Monei, la rândul ei, ghicea alte semne prevestitoare, diferite de ale surorii, în vreme ce unii şi alţii se străduiau să le scoată din local, aproape smucindu-le. „Veniţi, veniţi, fetelor, hai afară, că aici nu mai e nimic de făcut.“ Ele se împotriveau, de parcă o forţă magnetică le-ar fi împiedicat să se dezlipească de ambianţa dezolantă. Abia după o îndelungată insistenţă nu mai avură încotro şi cedară, îndreptându-se spre stradă.

Grupul de gură-cască din faţa clădirii creştea pe măsură ce lumea îşi părăsea locuinţele, în drum spre treburile de zi cu zi; pesemne că vreo patruzeci sau cincizeci de perechi de ochi contemplau scena. Erau bărbaţi de toate vârstele, în haine de lucru, ducându-şi sufertaşul de aluminiu cu prânzul, în drum spre Standard Oil, unde lucrau ca gresori, spre Interborough Rapid Transit, unde lucrau ca mecanici, spre Staten Island, unde lucrau ca fochişti la ***ferries***, ori spre alte locuri, unde lucrau ca zidari, cățărându-se temerari pe primejdioasele ***scaffoldings***, care

înveleau zgârie-norii; erau femei care se duceau la slujbele lor de femei de serviciu în birouri, croitorese sau servitoare în casele familiilor înstărite din Upper East Side. Când cei din apropiere le văzură întorcându-se pe fetele lui Emilio el Capitán, oamenii din mica adunare se dădură respectuos la o parte, făcându-le loc să iasă.

Mai întâi ieșiră Victoria şi vânzătorul de tutun, el o ţinea pe după umeri, ea se uita în pământ, iar frumosul ei chip vădea o mâhnire sfâşietoare. În urma lor venea Luz, alături de un Fidel desfigurat, încercând zadarnic să afişeze vreo urmă din aerul de cântăreţ de tangouri, ca s-o însoţească cu bărbăţie. Mona apăru ultima, singură, cu bărbia înălţată, cu părul ciufulit și buzele strânse, vrând să-şi asume cu demnitate eşecul brutal al proiectului său.

Cei prezenţi le înconjurară afectuoşi, le adresară fraze de încurajare şi compătimire: „suntem alături de voi, fetelor“, „arză-i focurile iadului pe nenorociţii care v-au făcut una ca asta“. Cineva semnală un indiciu: „mie mi s-a părut că văd trei bărbaţi“, adăugă. „Nu, eu cred că au fost patru“, îl contrazise altcineva. „Au sosit şi au plecat într-o maşină de culoare închisă.“ „Era albastră!“ Informaţiile se amestecau, nimeni nu se punea de acord, dar nici nu contă prea mult. Esenţialul era de netăgăduit: câţiva bărbaţi profitaseră de ultimele ore ale nopţii ca să distrugă localul şi s-o şteargă pur şi simplu, fără nicio urmă.

Până în clipa când nu mai rămase nimic de spus: nici cuvinte de însufleţire, nici ipoteze despre vinovaţi. Grosul grupului începu să se împrăştie, fiecare avea o obligaţie şi o destinaţie, rămaseră să le sprijine cei mai apropiaţi şi un singur străin, tânărul medic care o însoţise pe Mona în zori: năucit şi descumpănit, conştient că nu avea ce căuta acolo şi, în acelaşi timp, incapabil să plece.

Impresionaţi, mai zăboviră câteva momente lângă faţada care cu puţin timp în urmă era

zugrăvită într-un verde vibrant şi optimist, iar acum era jegoasă, împroșcată cu catran, coji înnegrite de banane şi de cartofi. Până şi copertina o sfâşiaseră cu cuţitul, spintecând-o cu înverşunare, transformând impozantul material roşu într-o grămadă jalnică de fâşii.

83

Erau atât de tulburaţi, încât nimeni nu acordă atenţie camionetei care se opri alături de grup.

— Sendra!

Luciano Barona îl recunoscu primul pe compatriotul care coborî de la volan. Cu toate că era un tip renumit în comunitate, nu era văzut prea des prin zonă. Şi cu atât mai puţin la orele acelea ale dimineţii. Nebărbierit, fără haină sau cravată, purta doar o cămaşă peste tricou și, pe deasupra, bretele; părea că fusese ridicat pe neașteptate din pat.

Spre surprinderea tuturor, nici nu se deranjă să se uite spre local şi nici nu-i răspunse la salut vânzătorului de tutun.

— A trebuit s-o aduc aproape cu forţa.

Fără introducere şi fără politeţuri, se adresase surorilor arătând spre camionetă, spre care se întoarseră toate privirile. Prin geam, cuibărită pe scaun, cu capul în pământ, se zărea Remedios.

Luz scoase un strigăt, Victoria oftă prelung a ușurare şi îşi duse mâna la inimă, Mona vru să se năpustească spre portieră.

— O clipă!

Sendra vorbise categoric, deschizându-şi braţele aidoma aripilor unei mori de vânt ca să le oprească.

— Mai întâi de toate, un sfat: nu fiţi prea dure cu ea. A petrecut cea mai îngrozitoare noapte din viaţa ei şi, după părerea mea, e cam…

Schiţă un gest, rotind mâna din încheietură în chip de vârtej: tulburată, voia să spună. Fetele îl bombardară cu întrebări: unde era, de ce plecase singură, ce avea de gând, cum o găsise?

— Se pare că a plecat de aici de dimineaţă, vrând să mă caute, dar singurele detalii pe care le avea erau numele meu, al localului meu, Valenciana, şi al străzii, Cherry Street, pronunţat aşa cum pronunţă spaniolii care nu vorbesc

engleza: „ceristrit“. Chiar şi aşa, cu atât de puține referințe, doar Dumnezeu ştie cum s-a descurcat să ajungă aproape de destinaţie; ar fi reuşit, dacă trecând prin Chinatown biata femeie nu s-ar fi speriat ca un iepure, nu s-ar fi rătăcit şi nu s-ar fi descurajat de-a binelea.

Stând în picioare între ele şi automobil, ca un zid de apărare, Sendra le bloca în continuare accesul.

— A apărut în cartierul nostru pe la cinci dimineaţa, o aducea un cuplu de bătrâni din Canton, care-o găsise ghemuită în zori pe un teren viran. Să mor dacă ştiu cum dracului au reuşit să se înţeleagă ăştia trei, dar au însoţit-o tot restul drumului, până la uşa localului meu. Văzându-l închis, chinezii au dus-o până la taverna Castilla; din fericire, ieri după-amiază a acostat un vapor portughez şi au ţinut deschis toată noaptea pentru echipaj. De acolo au venit după mine, şi apoi eu…

— Dar ce voia? ţipă Luz nerăbdătoare.

— O mulţime de lucruri fără cap şi fără coadă. Să vorbesc cu un avocat italian despre ceva legat de cazul morţii tatălui dumneavoastră, să conving autorităţile să vă închidă localul, să vă oblig să părăsiţi New York-ul…

Se întrerupse câteva clipe și trase aer în piept, sub privirile năucite ale tuturor celor prezenţi.

— ***Mireu, xiquetes, jo crec que la vostra pobra mare***[39] nu-i în toate minţile şi de-aia eu şi nevastă-mea am urcat-o în furgonetă aproape cu forţa, iar acum v-am adus-o. Aşa păţesc unii imigranţi, nu e nici prima şi nici ultima oară când văd asta: nu reuşesc să se adapteze şi îşi pierd mințile, vine un moment când totul îi depăşeşte, ba chiar înnebunesc.

Cele trei surori se uitau când la Sendra, când la maşină, muşcându-şi limba ca să nu-l întrerupă, stăpânindu-şi dorinţa de a se duce s-o scoată.

— Oricât am stăruit, n-a vrut să mănânce şi nici să bea o gură de apă. Şi… Bărbatul coborî vocea,

stânjenit. I-ar prinde bine s-o îmbăiaţi şi s-o schimbaţi, căci, pe lângă faptul că s-a pişat metaforic pe morţii maică-mii pentru că am refuzat să-i satisfac pretenţiile şi m-am înverşunat s-o aduc înapoi, mi se pare că şi-a făcut pe ea toate nevoile adevărate.

Fetele o scoaseră împreună din maşină, în vreme ce proprietarul localului Valenciana, văzând, în sfârşit, ce se întâmpla acolo, întreba în jur de ce naiba cârciuma era atât de murdară.

Împuțită, jegoasă, înfometată, istovită, aşa se întorcea Remedios din nesăbuita ei aventură, fără putere să se plângă şi să opună rezistenţă, asurzită de strigătele fiicelor, pe care le duru în cot de sfaturile compatriotului din Alicante şi se răţoiră la ea toate odată. „Dar cum ți-a trecut prin cap așa ceva, mamă, ce sperietură am tras!, te-ai scrântit?“

Abia izbutiseră s-o aşeze în picioare pe trotuar, când o voce interveni, categorică:

— Să vedem, vă rog, dați-mi voie o clipă…

Era César Osorio, medicul. Nu-l luară în seamă, continuară s-o dojenească: „eşti împuţită, cum de ţi-a trecut prin minte s-o ştergi aşa?“.

— Vă rog, domnişoarelor, repetă autoritar. Schimbară priviri între ele, ezitând.

— Permiteţi-mi să-i iau pulsul, e important. Fără convingere, fetele făcură un pas înapoi.

— Am să vă examinez, doamnă. Durează doar o secundă, veţi vedea.

Presupuseră că în câteva clipe mama lor va face spume la gură şi îl va trimite pe tânăr la plimbare, însă cu atât mai mare le-a fost uimirea când constatară că se supunea docilă. Corneea, pupila, glandele parotide, limba. Şi mai năucite fură când César Osorio, aparent mulţumit după examinarea rapidă, îi oferi braţul cu amabilă galanterie şi ea i-l apucă. Remedios nu aruncă nici măcar o privire fiicelor sau localului care-i provocase agonia: ţinându-se de medic, cu paşi mici, porni.

Erau atât de descumpănite, atât de dezolate, că nu reacţionară până când Barona nu le îndemnă s-o ia după perechea neobișnuită.

— Haideţi, fetelor, vedem pe urmă ce facem cu nenorocirea asta; deocamdată trebuie să ne ducem acasă cu ea, haideţi, haideţi, să mergem cu toţii…

Străbătură domol trotuarul, într-un grup mai mult sau mai puţin compact, nimeni nu mai avea chef sau energie ca să se deplaseze altfel. Remedios şi medicul în faţă; Mona şi Luz cu un pas în urmă, de o parte şi de alta. Încheiau convoiul vânzătorul de tutun, care o susţinea pe Victoria, istovită, vecina din Galicia şi bietul Fidel, care nu mai era nici umbra Negriciosului din Abasto[40].

Înaintau pe 14th Street, pe trotuarul dinspre sud, câţiva vecini care-şi părăseau casele şi încă nu aflaseră de incident le priveau curioşi, alţii care erau la curent le spuneau cuvinte de încurajare. Treceau pe lângă Casa Moneo când el, care tocmai ieșea de la cea mai apropiată gură de metrou, îi văzu apropiindu-se într-un grup compact, în care se distingea totuși fiecare.

Tânărul din Tampa venise în căutarea Monei, nerăbdător, tulburat, gata să-i bată în ușă, s-o scoale din pat dacă era nevoie. Nu avea habar de cele întâmplate la Fetele Căpitanului, voia doar să-i dea vestea necazului de la Fornos, să-i povestească cum se lovise Covadonga la picior, după care suferise o căzătură dureroasă și fusese transportat de urgență la spital. Să-i vorbească despre situaţia critică în care ajunsese şi să-i spună cum el, Tony, cu o uimire subită, îşi dăduse seama că moştenitorul tronului nu mai avea pe nimeni. Nici familie, nici prieteni adevăraţi. Nimeni, în afară de el.

În timpul lungilor şi îngrozitoarelor ore petrecute la Presbyterian Hospital alături de bărbatul practic necunoscut, al cărui unic protector devenise în împrejurări neaşteptate, doar amintirea

Monei îl însoțise şi îl înseninase pe Tony; ea era singurul om de pe lume care îl lega de conte, singura care ar fi putut să-l înţeleagă. De aceea se ducea la ea, sperând s-o găsească trează, când abia începea ziua în care credea că va avea loc inaugurarea localului ei îndrăzneţ: s-o anunţe că Alfonso de Borbón scăpase de la moarte ca prin urechile acului, să-i împărtăşească uşurarea sa, să râdă în hohote de teama dinainte, s-o liniştească spunându-i că totul va ieşi bine în seara ei grandioasă, poate s-o sărute din nou.

Avea cămașa descheiată, cravata îndesată în buzunar, costumul mai mototolit ca niciodată și părul răvășit, îi mijea barba după noaptea nedormită şi euforia îi zvâcnea în tâmple. Voia s-o vadă, simțea nevoia s-o vadă în clipa aceea. Priveliştea grupului aflat la câţiva metri de gura metroului îi frânse elanul pe de-a-ntregul.

În afară de feţele vlăguite şi mersul abătut, pe vânzătorul de bilete de loterie îl mai deranjă ceva la imaginea aceea. Sau, mai bine zis, cineva: tânărul cu pulover albastru care îi însoţea, singurul din grup pe care nu-l cunoştea. Cu înfăţişare îngrijită şi extrem de dichisit, o sprijinea atent pe mamă, care mergea târându-şi picioarele. Expresia îndatoritoare a necunoscutului se schimbă, totuși, de îndată ce o auzi pe Mona şoptindu-i numele.

— Tony, zise ea cu glas înăbuşit. Auzind-o, chipul celuilalt se schimonosi.

În ciuda nopţii albe şi a fricii îngrozitoare pe care o simţise, tânărul din Tampa pricepu din prima clipă, parcă străbătut de o străfulgerare de luciditate: individului aceluia nu-i păsa câtuşi de puţin de sărmana Remedios. Mona îi absorbea tot interesul.

84

Aşteptă răbdător până ce îi văzu ieşind împreună, o jumătate de oră mai târziu; le observă toate mişcările, în vreme ce ea îl însoţea pe medic până la un Ford parcat, schimbau câteva fraze în chip de rămas-bun şi celălalt şovăia o clipă, de parcă n-ar fi vrut să plece încă, sau ar fi vrut să încheie salutul de despărţire altfel, nu atât de distant, ci mai cald. Când Tony constată că maşina se înscrisese în traficul de pe Seventh Avenue, îşi făcu apariţia din portalul vecin, unde îşi găsise refugiu.

— Povesteşte-mi pe îndelete ce s-a întâmplat.

Văzându-l în faţa ei în mijlocul trotuarului, brusc, pe neaşteptate, atât de aproape, Mona strânse pumnii şi îşi înfipse unghiile în palme; făcu un efort de voinţă ca să-şi înfrâneze pornirea de a-l lua în braţe, de a se adăposti la pieptul lui, de a izbucni în plâns. Avea ochii înroşiţi şi chipul vlăguit, iar printre şuviţele de păr, mai încâlcite şi mai rebele ca niciodată, se zăreau cenuşă şi tot soiul de mizerii.

— Ţi-am mai spus, şopti stăpânindu-se. N-au lăsat nimic în picioare.

Îl puseseră pe Tony la curent, pe scurt, de îndată ce se întâlniseră cu el. Apoi îl lăsaseră în stradă, străin şi singur, ca să intre cu toţii în clădirea din cărămidă roşie; César Osorio le dădu voie tuturor să treacă şi avu grijă să închidă uşa în urma lor, conştient că el rămâne afară. Reacţia pe care doctorul o surprinse la Mona când fata îl văzu pe tipul slab, cu păr deschis la culoare şi aspect neîngrijit îl pusese în gardă: observase instinctiv complicitatea dintre ei. Nu ştia cine e, va încerca să afle, dar nu încăpea îndoială că nu era un simplu vecin, ca prostul acela de Fidel; tipul avea prestanţă, în ciuda ţinutei neglijente, avea altă atitudine, era sigur pe el. În orice caz, pe medic îl interesa deocamdată ca ea să urce cu ceilalţi în

apartament și să nu mai stea cu bărbatul acela. Evenimentele din timpul nopţii şi dimineţii îi ofereau posibilităţi nebănuite de a se implica în lumea ei și, la cât de departe ajunsese, doctorul Osorio n-avea de gând să lase totul să se întoarcă pe dos, cu atât mai puțin din pricina unui jegos, care la asemenea ore se întorcea cu siguranță de la un chef, cu costumul acela șifonat, privire febrilă și vârful cravatei iţindu-i-se din buzunar.

— La cum stau lucrurile, presupun că problema cu contele nu te mai afectează acum, din moment ce nu va mai avea loc nicio inaugurare, însă voiam să știi…

Într-o încercare disperată de a o însufleţi măcar puţin, începu să-i povestească ce se întâmplase la Fornos şi la spital, vru să-şi ia avânt şi să pară curajos, îşi etală priceperea de vânzător de iluzii. Nu izbuti să aibă niciun efect asupra ei, totuşi; capacitatea Monei de a avea o reacție părea să se fi epuizat după orele groaznice pe care le petrecuse.

Stăteau amândoi în picioare, faţă în faţă, în plină stradă; fără să şi-o spună, împărtăşeau amândoi senzaţia că fusese aproape în altă viaţă când se strecuraseră în St Moritz, străbătuseră New York-ul noaptea, la bordul unui automobil decapotabil, şi cinaseră la Waldorf, invitaţi de un prinţ fragil, care acum se odihnea sub efectul sedativelor, în vreme ce familia sa regală, de partea cealaltă a Atlanticului, era alertată din nou prin cablogramă.

— Tony, trebuie să plec.

Cu aceste cuvinte abia auzite, Mona hotărî să întrerupă brusc conversaţia. Ce mai contau toate astea. Prinţul care nu avea să domnească niciodată, disputa din curtea restaurantului între monarhiști şi republicani, hemoragia şi transfuziile… Covadonga era în afara pericolului, asta îi era de ajuns. Toate celelalte se aflau la o depărtare imensă de interesul surorii mijlocii, la ora aceea când dimineaţa de început de vară năvălise deja pe 14th Street: oameni, maşini, zgomote, grabă. Şi, cu

toate că bărbatul din fața ei, cu privire verzuie și tras ca prin inel, o atrăgea în continuare, cu toate că ar fi dat orice să-şi afle consolare îngropându-și fața la pieptul lui, îi mai rămăsese destulă luciditate cât să-şi dea seama că era mai bine pentru ea să se îndepărteze.

— Nu ştiu unde ai de gând să te duci, dar îmi dai voie să te însoţesc?

Se priviră îndelung, istoviţi amândoi, dezolat fiecare în felul său.

Răspunsul sosi ferm.

— Mai bine nu.

La Casa María, vestea distrugerii se plimba peste masa cea mare la micul dejun laolaltă cu pâinea prăjită şi untul, de aceea îndată ce apăru Mona se auziră ţistuieli de avertizare, iar zvonul discuţiilor se stinse subit. Toate femeile, călugăriţe sau nu, o salutară făcând pe niznaiul, ea le răspunse printre dinţi şi îşi văzu de drum.

Spre descumpănirea ei, nu o găsi pe sora Lito în birou. Nici în dormitor. Nici în modesta bibliotecă. O îndrumă în cele din urmă o călugăriţă în vârstă, cu care se întâlni pe scară.

— Caut-o în capelă, fetiţo; acum câteva clipe mi s-a părut că o văd intrând.

Se îndreptă într-acolo și deschise uşa cu băgare de seamă. Răcoroasă, mică şi întunecată, capela mirosea a lumânări aprinse. Sora Lito se afla, într-adevăr, acolo, îngenuncheată lângă o bancă din faţă, cu trupul ei mărunt aplecat în faţă, cu coatele sprijinite pe speteaza băncii şi cu capul descoperit cufundat între brațe.

Nu se apropie, ci se aşează în spate, aşteptând-o pe călugăriţă să-şi termine îndatoririle cucernice. Îşi aţinti privirea istovită asupra unei Fecioare cu mantie azurie şi cu mâinile întinse, care se înălţa pe un piedestal în formă de glob pământesc. „Dumnezeu să te mântuiască, Marie, plină eşti de har, Domnul este cu tine“, murmură pe de rost, cu gura uscată; familia Arenas nu fusese niciodată

mare amatoare de fervoare religioasă şi de liturghii, dar Mama Pepa le învăţase de mici să se roage şi încă purta rugăciunile în măduva oaselor. Înainte de „Roagă-te pentru noi, păcătoşii“, o birui somnul.

Prin minte îi trecură o sumedenie de imagini fugitive şi răzlețe: fiinţe necunoscute care chiuiau şi băteau din palme în jurul unui foc la malul mării, contele de Covadonga căzut la pământ, ea însăşi conducând maşina doctorului Osorio pe străzi întunecate prin Village, Tony îmbrățișând-o într-un ascensor ce nu ajungea nicăieri…

Se trezi, năucită, complet dezorientată, simţind că o mână o apucă brusc de genunchi și o scutură; se scurseră câteva clipe până reuși să pună totul cap la cap și să se dezmeticească: Casa María, capela, a doua zi dimineața după dezastru. Nu erau pe acolo niciun foc, nici Alfonso de Borbón, nici nepotul doamnei Maxi, iar pe Tony, în loc să-l îmbrăţişeze cum ar fi vrut, tocmai îl lăsase pe stradă cu ochii în soare. Lângă ea, așezată, o zări doar pe sora Lito.

— Presupun că pe mine mă cauți.

Încuviinţă din cap, îi era extrem de greu să articuleze cuvintele, mintea îi era complet înţepenită.

— Ne-au… Ne-au…

— V-au devastat localul, ştiu.

— Şi a fost… Şi a fost…

— Mazza, avocatul, da. Sau oamenii pe care i-a trimis el, e totuna.

Se așternu din nou tăcerea, în timp ce zăboveau pe banca de lemn, cu privirea pierdută, în faţa Fecioarei şi a ochilor ei de ipsos.

— Totul e din vina mea. Din cauza îngustimii şi a încăpăţânării mele.

— Nu spuneţi asta, soră…

— M-a hărţuit de la bun început, ştii deja. Şi, cu toate că n-ai vrut să spui nimănui, ştiu că şi pe tine te-a agresat.

Mona rememoră nedesluşit seara când o vârâseră cu forţa într-o maşină şi o duseseră pe cheiul acela, goana ei înnebunită, nepotul înfricoșător, groaza. Nu trecuse mult timp de la întâmplare, dar ei i se păru că de atunci până în dimineaţa aceea se scursese o jumătate de viaţă.

— Ar fi trebuit să cedez de la bun început, pentru binele dumneavoastră, adăugă sora Lito cu glasul stins, de parcă ar fi vorbit pentru sine. Când îţi iese în cale un asemenea nenorocit, e mai bine s-o laşi baltă la timp. Dar a fost mai puternică mândria, am confundat chibzuința cu laşitatea. Şi am greşit.

— Nu contează, soră. Nimic nu mai contează…

Tăgăduiala răspicată a călugăriţei răsună cu ecou între zidurile vechii capele.

— Nu, nu, nu! Apoi urmă un acces de tuse; când reuşi să şi-o potolească, coborî din nou vocea. Fiecare trebuie să-şi asume greşelile şi chiar dacă…

Se opri câteva clipe, respira greu. Mona o privea în continuare. Încăperea era învăluită în penumbră, însă chiar şi aşa putea s-o distingă: trasă la faţă, palidă, cu părul ciopârţit mai alb şi mai rărit ca niciodată, cu pielea atârnând, nişte pungi mari sub ochi şi sute de riduri adânci care îi brăzdau fața.

— Sunt bolnavă, fetiţo. De mult mă simt rău, dar până alaltăieri n-am știut cât e de grav. Atunci am aflat că nu mai am zile ca să duc până la capăt cazul dumneavoastră şi am hotărât că cel mai înţelept e să capitulez. Stabilisem să mă văd cu Mazza la amiază ca să negociez, în sfârşit; cu toată amărăciunea, urma să-i dau o imensă satisfacţie. Dar pe la zece a venit Remedios furioasă, văicărindu-se… Şi, din cea mai pură şi nesăbuită insolenţă, de parcă în felul ăsta îi dădeam mamei tale o palmă, m-am grozăvit şi nu m-am dus la întâlnire.

Mona simțea că se îneacă cu salivă, voia să spună ceva, orice frază de consolare, dar nu reuși.

— Ce s-a întâmplat cu localul e doar un răspuns la faptul că am bătut în retragere. Am vrut, în mod absurd, să-i dau o lecţie bietei femei, şi l-am scos pe Mazza din pepeni. Iată cum, tocmai eu, care aveam misiunea de a vă proteja, fetele mele, le-am deschis leilor poarta.

În capela cea mică se aşternu din nou o tăcere densă, niciuna nu-şi dădu seama că cineva le asculta dincolo de uşa crăpată: cineva care acum regreta că nu luase măsuri ferme, că nu-şi asumase răspunderea, făcând, aşa cum făcea, parte din familie, la bine şi la rău.

Banca scârţâi când se ridicară amândouă; Mona trebui s-o ajute pe călugăriţă, apucând-o de o mână, căci nu avea putere.

În spatele lor, Luciano Barona ştia ce are de făcut şi hotărî să plece fără zgomot. Nu auzi ultima frază a sorei Lito când înainte de a ieşi, îşi făcu cruce şi bombăni încruntată:

— Să mă ierte Domnul, dar sunt zile când viaţa devine absurdă.

85

Îl rodea ciuda.

Vânzătorul de tutun se dusese la Casa María cu acelaşi scop ca Mona: să afle dacă sora Lito îi împărtăşeşte bănuiala că avocatul italian s-ar putea afla în spatele mârşăviei. Nu-şi închipuise că sora are să i-o confirme într-un mod atât de explicit, cuvânt cu cuvânt, în vreme ce el, fără să se lase văzut, îi asculta mărturisirea.

Se întoarse neobservat în stradă şi îşi trecu domol o mână peste ceafă, reflectând asupra celor auzite. Din momentul acela, hotărî să acţioneze.

Nu-i trebui mult să facă investigaţii: New York era un oraş uriaş, dar exista întotdeauna un capăt de fir de care să tragi în zona aceea din Downtown pe care el o controla bine. În mai puţin de o oră, după ce întrebase ici şi colo, strânsese informaţiile necesare. Apoi i se adresă unui băiat de cincisprezece ani cu faţa plină de pistrui, care-şi omora timpul sâcâind o pisică pe marginea trotuarului.

— Câştigi jumătate de dolar dacă îmi faci bine o treabă, îi propuse fără nicio introducere, ducându-şi mâna la buzunar. Se gândi mai bine şi se corectă numaidecât. Nu, mai bine două.

— Do-două monede? se bâlbâi adolescentul.

— Două treburi, băiete.

Prima era să treacă pe la apartamentul familiei Arenas ca s-o anunţe pe Victoria că s-ar putea să se întoarcă târziu. A doua, cea mai importantă, era să-l caute pe fiu-său la noul lui loc de muncă, la magazinul de fierărie de pe 110th Street.

— Spune-i că e urgent, că e foarte important, înţelegi? insistă. Că e vorba despre o chestiune serioasă, o chestiune de… de familie. Să vină cât mai repede la adresa asta; hai, grăbeşte-te, nu sta cu gura căscată.

Vânzătorul de tutun coborî pe Seventh Avenue, o luă apoi pe Bleecker Street şi ajunse la destinaţie

în ceva mai mult de douăzeci de minute, asudat fiindcă iuţise pasul şi îl bătuse soarele nemilos al amiezii care se apropia. Atât de cufundat era în gândurile lui, că abia simţi căldura şi oboseala; ca şi cum furia care-i clocotea în suflet l-ar fi ajutat să uite de nesomn, de cămaşa murdară, de usturimea care-i ardea stomacul şi de mirosul greţos de morgă, care nu-l părăsise nici acum.

Stăruitoare ca un ropot de tobă, în minte i se repetară de-a lungul drumului câteva imagini din trecut, care dobândiră deodată o transcendenţă zdrobitoare: ziua când italianul Mazza fusese cât pe ce s-o lovească pe Victoria la cârciumă, bravada şi ameninţările, pumnul cu care el însuşi îi ţinuse piept. Poate că avea dreptate sora Lito şi picătura care umpluse paharul fusese hotărârea călugăriţei de a sări peste întâlnirea la care, în sfârşit, avocatul urma să obţină ce dorea. Dar şi aşa, tensiunea venea de departe, iar răzbunările nu erau întotdeauna imediate, şi de aceea Barona era conştient că și el contribuise considerabil la finalul nefericit al poveștii.

— Ar fi trebuit să opreşti totul cu mult înainte, murmură pentru sine. Ar fi trebuit să lichidezi chestia asta, ar fi trebuit să găseşti o soluţie. Era adâncit în remuşcările lui, când ajunse la colțul cu Carmine Street. Acolo i se spusese că locuieşte şi îşi are biroul avocatul Mazza, în mijlocul South Village-ului italian, în faţa bisericii Fecioarei din Pompei, într-o clădire din cărămidă aflată pe colţ, cu cinci etaje şi muluri la ferestre; una dintre construcţiile cele mai impunătoare dintr-un cartier cu aspect vădit de imigranţi şi proletari, plin de modeste ***tenements*** şi blocuri, sfori cu rufe întinse la uscat şi miros de sos de roşii, măghiran sălbatic şi sardele.

Vânzătorul de tutun nu fusese nicicând un om agresiv din fire, dar niciun individ blând, supus. Era călit în vicisitudinile oraşului şi ştia că un denunţ oficial împotriva avocatului nu ar fi avut

niciun sens, întrucât nu deţineau dovezi convingătoare. Din acest motiv, preferă să meargă la sigur şi să vorbească direct cu el: să-i ceară explicaţii, să se răstească la el şi să-i strige că e un nemernic. Sau… sau… sau, în realitate, nu ştia ce: îi era clar numai că trebuie să-l înfrunte. Din pricina gravităţii atacului. Din demnitate. Nu încăpea îndoială că nu va obţine niciun rezultat, dar se simţea obligat; la urma urmelor, acum era singurul bărbat din familia Arenas, iar vechiul său orgoliu spaniol nu-i permitea să stea cu mâinile în sân, după ce văzuse cum abuzau de femeile lipsite de apărare din ceea ce era, de bine de rău, clanul său. Trebuia să intervină, la urma urmelor. Și, ca să fie mai categoric, mânat de instinctul primar care așază legăturile de sânge mai presus de orice, prima hotărâre pe care o luase fusese să-și cheme și fiul.

În aşteptarea lui Chano, se aşeză pe o bancă într-o piaţă mică din faţa bisericii şi a clădirii unde îşi avea domiciliul italianul, la umbra binevoitoare a câtorva copaci, cu legătura lui de tutun la picioare. Prin preajmă se zăreau multe păsări, oameni care veneau și plecau, copii de toate vârstele şi bătrâni uscăţivi, care aruncau firimituri de pâine porumbeilor, însă abia se uită împrejur; toată frământarea era înlăuntrul său, catapultându-l neîncetat spre trecut. Fanfaronada avocatului la El Capitán, ţipetele dezlănţuite ale Victoriei, când încerca să-l alunge. Imaginile începură să i se repete în minte într-un ritm febril, în vreme ce piuitul asurzitor al păsărilor îi ţiuia în urechi. Mâna lui Mazza ridicându-se ca s-o reducă la tăcere cu o palmă, lovitura lui ca să-l oprească, felul în care o protejase apoi strângând-o la piept şi simţindu-i pentru prima oară trupul tânăr, pielea netedă. Tâmplele îi zvâcneau de la strigătele copiilor, huruitul automobilelor şi trăsurilor, vocile bătrânilor italieni. Se tot întreba de ce nu mai vine odată Chano.

În mijlocul pieței se afla o fântână, Barona se sculă cu greu şi se îndreptă spre ea, îşi vârî mâinile sub şuvoiul de apă, şi le duse la faţă. Se frecă la ochi, apoi îşi udă ceafa, bărbia nerasă, pe care mijea barba încărunţită. Își umezi din nou mâinile, răsfiră degetele şi şi le trecu prin părul care cu anii îi devenea din ce în ce mai rar. Tocmai împlinise cincizeci şi cinci de ani, dar, de când apăruse Victoria în viaţa lui, crezuse în mod naiv că întinerise brusc. Acum se simţea de parcă i-ar fi căzut pe umeri povara a două decenii grele ca plumbul.

Revenit pe bancă, se apropie de el o femeie cu haine indecente şi ochi trişti, care îşi agită sânii cu neruşinare şi murmură „a ta toată, oricând vrei, ***honey***"; apăru un vânzător ambulant care împingea un cărucior, „mere la cinci cenţi!", striga târându-şi piciorul beteag. Vânzătorul de tutun îi ignoră pe amândoi şi îşi cuprinse faţa în mâini, imaginile îi invadară din nou creierul, cu forţa obsedantă a unui ciocan pneumatic. Victoria înspăimântată în faţa avocatului, Victoria căutând adăpost în braţele lui, Victoria magnifică, îmbrăcată în mireasă, Victoria în pat, goală şi supusă, Victoria agitată, sperioasă şi schimbată, evitându-i dorinţele carnale, Victoria dezolată de haosul din Fetele Căpitanului.

— Va bene, figlio?

Vocea masculină îl scoase din buimăceală, pe umărul stâng i se aşezase deodată o mână fermă. Îşi înălţă privirea, clătină din cap. Lângă el văzu un preot vârstnic şi robust sub sutana lungă: părintele Demo, parohul de la biserica Fecioara din Pompei, un om de referinţă printre imigranţii italieni din cartier. Cu siguranţă îl confundase pe Barona, complet prăbuşit, care stătea pe banca de piatră, cu un compatriot; la urma urmelor, toţi erau fiii aceleiaşi foamete de pe aceleaşi pământuri sărace din sudul bătrânei Europe.

— ***Va bene***, ***pater***, ***va bene***…, murmură printre dinţi, ca să fie lăsat în pace.

Însă vânzătorul de tutun încălca a opta poruncă a Domnului, pentru că minţea fără urmă de vinovăţie. Nu, nimic nu mergea ***bene***, totul mergea rău. În creierul năucit îi vuiau confuze amintirile şi reflecţiile, senzaţiile, intenţiile. Iar Chano nu mai venea. Şi el nu mai suporta.

Se ridică în vreme ce silueta preotului se îndepărta, împărţind binecuvântări printre copiii care-i ieşeau în cale. Îşi aranjă reverele de la haină, îşi strânse nodul slăbit al cravatei şi o netezi cu palma. Apoi îşi înşfăcă cutiile de tutun, îşi drese glasul şi scuipă pe jos. „Hai și-om merge“, îngăimă. Şi porni.

86

Ceva mai la nord, pe 14th Street, soţia şi cumnatele lui se întorceau la Fetele Căpitanului, dispuse să înfrunte dezolarea înarmate cu găleţi, cârpe şi mături. Înainte reuşiseră, aproape cu forţa, s-o spele pe maică-sa într-un lighean de zinc, în mijlocul bucătăriei, după ce vruseseră s-o oblige să bea o cană de supă, dar ea strânsese din buze şi refuzase. Şi, firește, nu reuşiră nici s-o facă să-şi justifice nesăbuinţa: nicio vorbă nu ieşi din gura lui Remedios. Tăcută ca un mormânt, se duse în camera ei, se întinse în pat şi se ghemui cu faţa la perete.

Şi ele ar fi putut să facă la fel: să se întindă, să închidă ochii, să cadă într-un somn adânc şi să uite de lume. La urma urmelor, totul era pierdut. Nici inaugurarea nu urma să aibă loc, nici Luz nu avea să danseze rumbe sau să cânte ***coplas***, nici falsul Gardel nu avea să intoneze „Caminito“, nici nu avea să-l huiduiască nimeni pe fiul exilat al regelui pentru că ocupa un loc de onoare în public. Nu aveau să răsune nicicând aplauze între pereţii proaspăt zugrăviţi, nu avea să ceară nimeni niciodată o cană de ***sangría***, nicio sticlă de vin roșu, nu avea să intre nicio singură bancnotă în sertar. Aceasta era, crudă şi tristă, realitatea.

Preferară, totuşi, să nu se lase pradă autocompătimirii şi toate trei, de parcă ar fi fost una, hotărâră să se pună în mişcare. Nu avură nevoie de cuvinte ca să-şi împartă sarcinile, totul se afla într-o stare atât de dezastruoasă, că fiecare începu de unde îi veni mai la îndemână. Victoria se apucă de podea, făcând grămezi din bucăţile de faianţă şi cioburile de sticlă împrăştiate. Luz se ocupă de resturile incendiului, care zăceau pe scena unde nu avea să mai urce niciodată ca să-şi arate graţia; simţi un junghi dureros în inimă amintindu-şi de Frank Kruzan şi de refuzul său categoric ca ea să apară în spectacolul acela, se

mai întreba încă dacă într-adevăr nu avusese nicio legătură cu cele întâmplate. În ceea ce o priveşte, Mona se apucă de pereți: îi spălă cu găleţi de apă și îi frecă de sus până jos cu o mătură veche. Nu le împărtăşise încă surorilor mărturisirea sorei Lito despre cine provocase atacul împotriva visului ei, încă trebuia să se gândească.

Li se alăturară mai multe prezenţe neprevăzute. Mai întâi, nişte verişoare din Córdoba, care locuiau în apartamentul de deasupra; le auziră pe fete trebăluind şi apărură cu cârpe și bureți. Pe măsură ce scoteau în stradă gunoaie şi mobile rupte, alţi vecini veniră să dea o mână de ajutor. Curând se adunară înăuntru opt sau nouă femei, apoi douăsprezece, apoi aproape douăzeci, iar Fetele Căpitanului se prefăcu deodată în unul dintre micile miracole de solidaritate colectivă atât de obişnuite printre imigranţi. Aşa se purtau întotdeauna, la bine și la greu, în faţa bucuriilor şi a prăbuşirilor: la urma urmelor, erau ca o plută de compatrioţi plutind împotriva sorții în imensitatea New York-ului. Dacă nu se sprijineau unii pe alţii, invizibili cum erau adesea, nimeni altcineva nu avea să-i ajute.

Cineva care lucra pentru o firmă de distribuție le oferi o camionetă ca să transporte resturile inutile la o groapă de gunoi, altul le legă un furtun la un hidrant de pe stradă ca să aibă mai uşor apă la dispoziţie, de la Casa de Asturias le aduseră două carafe de limonadă ca să-şi răcorească gâtlejurile pline de praf. În toiul forfotei colective, una dintre vecine o chemă pe Victoria.

— Scumpo, e cineva afară care întreabă de tine.

Dovezile de sprijin erau atât de numeroase, că sora cea mare se duse la uşă fără prea multă curiozitate. „Încă o propunere de a pune umărul la treabă“, se gândi ea în timp ce ieşea, aranjându-și părul prins cu o mână. Cârpa udă pe care o ţinea în cealaltă îi căzu pe jos când îl văzu.

Chano. Fără haină, cum umbla mereu, cu o expresie de îngrijorare pe chipul sculptat de pumni cu corpul ferm sub cămaşa cu mâneci suflecate, părând că venise în mare grabă, cu mâinile acelea aspre, care ei îi făceau pielea de găină.

Se priviră câteva clipe, spunându-şi în acelaşi timp totul şi nimic.

— Am aflat…

Victoria se stăpâni cu greu să nu caute alinare îmbrățișându-l; descurajată şi istovită cum era, murea de dorinţa de a se lăsa iubită.

— Tata e aici?

Ea clătină din cap, descumpănită.

— Dar tu eşti bine? Încuviinţă, tot fără cuvinte.

Nu se atinseseră, niciunul nu se apropie mai mult decât se cuvenea. Doar se priveau, fix, pătrunzător. Nimeni nu putea bănui ce se întâmplase între ei cu o zi înainte, nici pasiunea nestăvilită care îi împinsese la început, nici reacţia ei când, epuizaţi şi satisfăcuţi, el îi spusese „hai să plecăm“. „Să plecăm, să plecăm departe“, repetase aplecat spre faţa ei, rezemat într- un cot pe saltea. „Unde?“, vrusese să întrebe Victoria, iar Chano îi propusese departe, în California, în Mexic, în Canada; „unde nimănui să nu-i treacă prin cap să ne caute“. Pe ea o cuprinsese o senzație de neliniște, apoi murmurase „nu se poate, nu se poate, nu se poate“. Repetase asta de trei ori înainte de a se desprinde din braţele lui. Nu se poate.

— A trimis după mine acum câteva ore, continuă Chano, zăbovind în picioare lângă intrare, în vreme ce restul femeilor trudeau în continuare, deşi duceam nişte comenzi şi n-au putut să-mi transmită mesajul decât mai târziu. Avea nevoie de mine pentru ceva urgent, o urgenţă de familie; spunea că mă aşteaptă în faţa unei biserici din South Village, dar când am ajuns, nu mai era acolo.

Victoria îl asculta fără să-şi ia privirea de la ochii lui, de la gură, de la umerii solizi, de la gâtul puternic. Chano nu ieşise după ea când, după ce se îmbrăcase în grabă, deschisese impetuoasă uşa camerei, părăsise locuinţa şi se năpustise pe scări în jos, poate pentru că devenise deodată conştientă de imensa-i trădare. Fiul lui Luciano Barona, boxerul care nu dobândise niciodată gloria, rămăsese întins în pat, zăpăcit şi ruşinat deopotrivă de propunerea sa temerară, îndrăgostit lulea de femeia cea mai nepotrivită dintre toate femeile din univers.

Dar toate acestea se întâmplaseră cu o zi înainte, iar de atunci viaţa lor, a tuturor, făcuse un salt a cărui anvergură sinistră nu putea s-o prevadă nimeni.

Într-adevăr, lui Chano îi fusese cu neputință să-şi găsească tatăl la locul stabilit, deoarece odată ce Luciano Barona hotărî să nu-și mai aștepte fiul, se ridică de pe bancă, traversă strada, intră într-o clădire şi urcă două etaje, gata să-l înfrunte pe avocatul Mazza. Nu avea să se întoarcă niciodată pe picioarele lui.

87

Vânzătorul de tutun sună la uşa biroului avocatului fără să ştie prea bine cum urma să procedeze. Îi deschise un tip tânăr, îndesat, cu o cravată lată, portocalie, el ceru să-l vadă pe Mazza, celălalt îi spuse că e ocupat, Barona îl dădu la o parte dintr-un brânci.

Italianul stătea în picioare la birou și vorbea la telefon, doar în cămaşă, cu bretele. Poate că locul acela fusese impunător cândva, dar acum totul arăta lipsit de strălucire; tapetul de pe pereţi se încreţise și se desprinsese pe alocuri, iar deasupra caloriferelor se zăreau pete întunecate. Ferestrele erau închise, în ciuda căldurii de la amiază; de acolo, de la înălțime, se vedea prin geamurile murdare piaţa triunghiulară pe care el o părăsise cu doar câteva minute în urmă.

Mazza avea receptorul negru lipit de urechea stângă, dar nu vorbea, se mulțumea să asculte. De ceva timp tot încerca să-şi justifice temerara hotărâre folosind-o drept pretext pe călugărița aia nenorocită care nu venise la întâlnirea stabilită, sau stăruia asupra piedicilor pe care ***zoccole*** alea, târfele, fetele răposatului Arenas, i le puseseră în cale de la început. Însă intervenţia lui se rezumă la câteva bâlbâieli sterile: vorbea cu cineva care avea încă destulă autoritate ca să-l intimideze.

Unchiul lui. ***Zio*** Marcello era bărbatul care zbiera ca un apucat la telefon dintr-un trist azil de bătrâni. În urmă cu trei ani, o congestie cerebrală îl scosese de pe eşichierul avocaturii, acum îl îngrijeau Surorile Misionare ale Inimii Sacre în azilul Holy Angels; trebuiau să-l împingă într-un scaun cu rotile, pentru că era incapabil să meargă singur şi abia putea să-şi mişte mâinile, capul îi cădea în piept de parcă ar fi avut gâtul moale, ca de ceară, pe la colţul stâng al gurii îi curgea mereu un fir de salivă. Cu toate acestea, îşi păstra vocea, guturală şi aspră, în bune condiţii, iar mintea îi

mergea de minune şi, dacă vreo călugăriţă sau oricare dintre vizitatorii săi îi ţinea receptorul lipit de ureche, era în stare și acum să-l facă cu ou şi cu oţet pe interlocutorul aflat la celălalt capăt al firului.

În ciuda numeroaselor sale limitări, bătrânul imigrant italian reușea cumva să fie la curent cu aproape tot ce ținea de vechiul său univers de procese, chemări în judecată şi tribunale; la urma urmelor, cabinetul din South Village era în continuare pe numele lui. Cineva tocmai îl informase de absurditatea pe care nepotul său o ordonase în noaptea aceea şi bătrânul îl dojenea la fel de răspicat ca pe vremea când era un tânăr fără experienţă şi plin de coşuri, grosolan şi retras. „***Sei un buono a nulla***! Ce nenorocire pe capul meu să te am pe tine ca moştenitor!“ Aşa urla până la cer avocatul infirm, făcând spume la gură și regretând că se văzuse obligat să-şi lase biroul pe mâna unui asemenea ***imbecille***, spunea, un ***vero cazzone*** care ruina afacerea cu abuzurile şi stângăciile lui.

Până când Fabrizio Mazza reuşi să închidă şi, cu faţa aprinsă şi umilinţa care îi fremăta fierbinte în piept, se răsti la noul sosit:

— Dumneavoastră ce căutați aici?

Barona înaintase până în mijlocul încăperii, așa că Mazza îl recunoscu numaidecât: bărbatul care îl doborâse cu o lovitură puternică în mandibulă când sărise s-o apere pe ***puttana spagnola***. Ştia că se căsătorise cu ea și că locuieşte în Brooklyn, ştia totul, pentru că acea ***porca*** familie devenise chinul lui cel mai cumplit şi marea lui obsesie.

— Tomasso! strigă, chemându-l pe tipul tânăr.

Însă Tomasso nu intră; zăbovi pe coridor, cu spatele rezemat de perete, strângând cu furie pumnii, ochii, dinţii şi încruntându-și sprâncenele, sforţându-se din răsputeri să se stăpânească, luptând împotriva datoriei.

— Tomasso! strigă din nou.

Ar fi trebuit să sară în ajutorul unchiului, băiatul o ştia, asta îi era obligaţia. Nu avea habar dacă spaniolul era înarmat, ce intenţii avea, ce…

— Tomasso!

Vânzătorul de tutun ignoră strigătele lui Mazza, la fel ca nepotul acestuia: continua să se apropie cu ochii apoşi și bărbia tremurând. Avea intenţia să vorbească, dar îi era greu să-şi găsească cuvintele pentru a-şi formula argumentele, fu incapabil să articuleze în mod raţional mânia viscerală care îl năpădise.

În lipsa vorbelor, Barona reuşi să-şi transmită sentimentele doar prin intermediul corpului: ca un taur înfuriat, se năpusti asupra italianului și-l îmbrânci, silindu-l să se aşeze în fotoliu de la birou, după care îl apucă de gât cu mâinile lui mari, de fost zilier, încă puternice.

Toate celelalte se petrecură în câteva secunde.

Uneori în viaţă dezastrele nu sunt provocate de cauzele imediate sau aparente, ci de frustrările pe care le purtăm întipărite în suflet. Aşa se întâmplă cu cele două părţi implicate în cazul acela.

În fond, chiar dacă nici el nu era conștient de lucrul acesta, pe vânzătorul de tutun nu-l împingea doar faptul concret că italianul distrusese iluziile familiei sale prin alianţă, ci şi altceva cu mult mai dureros: mâhnirea pricinuită de bănuiala că Victoria nu-l iubește.

La rândul lui, Mazza trecea prin ceva asemănător. Reacţia italianului drept răspuns la atacul lui Barona n-a fost declanşată doar de nevoia fizică de a se apăra; ar fi putut să se elibereze de spaniol înfruntându-l cu mai multă înverşunare, poate cu o lovitură sigură de genunchi în testicule, sau folosindu-şi toată forţa picioarelor ca să împingă în spate fotoliul rotativ pe care stătea şi să scape în felul acesta de el. Dar nu o făcu. Nu o făcu pentru că în măruntaie îi mai ardea ceva: faptul că se simţea veşnic dispreţuit de unchiul său, amarele reproşuri acumulate,

certitudinea că în ochii bătrânului ticălos toate acţiunile şi hotărârile lui aveau să fie mereu ale unui ***brutto stronzo***, ale unui biet idiot. De aceea, pipăind pe bâjbâite, în vreme ce vânzătorul de tutun îl strângea de gât, Mazza izbuti să deschidă al doilea sertar al biroului şi bâjbâi febril înăuntru până înşfăcă pistolul pe care îl ţinea acolo.

Primul foc de armă, de la mică distanţă, provocă o leziune incompatibilă cu viața.

Pentru orice eventualitate, apăsă încă de două ori pe trăgaci. Din prag, Tomasso contemplă scena strângându-şi în mâini cravata ţipătoare. Fără să facă un pas, fără să intervină. Aşteptară să se lase noaptea ca să se descotorosească de trupul neînsufleţit, îi chemară pe cei ce se ocupau mereu de munca cea mai ingrată, aceiaşi care în zorii zilei anterioare făcuseră stricăciunile. Înfășurară cadavrul într-o pătură, îl coborâră pe scări ca pe un cufăr, îl duseră până în piaţă susţinându-l cu trei perechi de braţe şi îl aruncară cu un plescăit surd în fântâna sub al cărei şuvoi îşi vârâse Barona mâinile, încercând să-şi limpezească puţin gândurile mai tulburi şi să-şi recapete luciditatea. Când începură să se audă strigătele alarmate ale trecătorilor, oamenii lui Mazza se îndreptau deja spre cheiuri într-o furgonetă neagră, gonind ca vântul în jos pe Carmine Street.

Părintelui Demo nu-i trebui prea mult ca să ajungă la locul faptei în pas vioi, în ciuda anilor care-l împovărau: apostolatul însemna, în parte, să medieze între miile de fărădelegi care devastau neîncetat teritoriul parohiei sale şi se găsea întotdeauna cineva care să dea fuga să-l caute îndată ce se întâmpla ceva demn de intervenţia sa. Câţiva băieţi, care intraseră până la genunchi în fântână, scoteau hoitul din apa verzuie, colorată acum cu pete roşiatice de sânge diluat.

Preotul îl recunoscu de îndată ce îl întinseră pe jos și îi văzu fața. Cuvintele „***va bene***, ***pater***, ***va bene***“ îi răsunau și acum în urechi, în timp ce îşi

sufleca mânecile de la sutană, îngenunchea lângă el şi, cu degetul mare de la mâna dreaptă, îi făcea pe frunte semnul crucii.

88

Îl aduseră după ce se înnoptase, când ele trebăluiau încă prin moloz la Fetele Căpitanului.

Îl duseră direct la societatea La Nacional, casa tuturor. La urma urmelor, acolo se primise telefonul, când îl scoseseră din apă Luciano Barona avea în portmoneu carnetul de la Societatea Spaniolă de Binefacere, era singurul număr de telefon la care parohul putu să sune și să anunţe.

Deocamdată, îl lăsară pe podeaua din salon. Mustind de apă, acoperit cu o pătură, cu ochii întredeschişi şi trei gloanţe în abdomen.

În ciuda eforturilor de a face totul în mod discret, câţiva vecini asistară inevitabil la transport. De acolo, vestea se răspândi pe stradă ca pocnetele nestăpânite de petarde. Strigăte de spaimă şi de înştiinţare, o undă care se extindea și transmitea întâmplarea cu voce tare şi în şoaptă, cu năuceală, cu uluire, cu descumpănire. „L-au omorât pe Luciano Barona, vânzătorul de tutun din Brooklyn!“ „L-au ucis pe soţul fetei celei mari de la El Capitán!“ Urmară alergături şi alarmă, teroare, confuzie. Auzind vacarmul, ultimii jucători ai zilei părăsiră partida de domino şi urcară repede din barul de la demisol; cineva le dădu ordin să păzească uşa salonului până soseşte vreun membru al conducerii ca să preia frânele.

Erau patru bărbaţi, însă chiar şi aşa, nu le făcură față. Palme, îmbrânceli, insulte, ba chiar şi muşcături: de toate făcură surorile Arenas când se repeziră cu furie năvalnică la intrare. Bariera umană se rupse şi oamenii nu avură încotro, trebuiră să cedeze şi să le lase să intre.

Se năpustiră la podea. Smulseră dintr-o mişcare pătura care acoperea rămăşiţele pământeşti. Urletele sfâşiară noaptea prin ferestrele întredeschise: ţipete de spaimă şi hohote de plâns tânguitoare, în vreme ce lumea se îngrămădea la

intrare, pe scară. Se răspândeau murmure de descumpănire, femeile îşi făceau cruce, bărbaţii îşi dădeau jos, respectuoşi, şepcile şi pălăriile.

Chano bea o halbă de bere la taverna lui Al scoţianul, mirat și acum că taică-său îl chemase, aşteptând să dea semne de viaţă, în vreme ce corpul şi mintea îi tânjeau după Victoria. Cineva duse vestea şi acolo, aşa că ieşi îngrozit și îşi croi drum dând din coate prin mulţime.

Scena îi îngheţă sângele în vine. Victoria, în genunchi, continua să urle ca un animal rănit, ţinând în mâini faţa buhăită a soţului mort. Lângă ea, pe jos, Luz plângea cu fața ascunsă în pletele roşiatice şi Mona, desfigurată, îl ținea de o mână inertă pe cel care îi fusese cumnat.

Chano se opri la picioarele tatălui: drept, cu pumnii strânşi, fața schimonosită. Nu-i venea să creadă, era năucit, în timp ce preşedintele societății La Nacional, sosit de curând, în spatele lui, îi aşeza încet pe umăr o mână îndurerată.

Din momentul acela, totul a fost numai agitație. Cineva luă primele hotărâri, se prezentă un medic ca să certifice decesul, se prezentă un judecător ca să ordone ridicarea cadavrului. Plecări, veniri, lacrimi, îmbrăţişări, cuvinte de stupoare şi deznădejde. Autopsia fu exclusă din dorinţa expresă a tinerei văduve, care nici nu vru să audă, nu voia să se mai atingă nimeni de soţul ei. Alţi oameni, alte condoleanţe şi fraze de încurajare, femei care vorbeau încet printre suspine şi bărbaţi care fumau în tăcere.

Trecură câteva ore, Victoria se izolă cu Fidel într-un colţ şi îi dădu instrucţiuni printre sughiţuri. Poliţia, între timp, îi interogă în South Village pe părintele Demo, pe câţiva martori care asistaseră la aruncarea corpului în fântână şi pe câţiva vecini. Simple formalităţi, întrucât nimeni nu furniză vreo informaţie relevantă: ori jurară că nu ştiu nimic, ori minţiră cu neruşinare.

Era aproape miezul nopţii când Victoria anunţă că doreşte să rămână singură cu mortul. Încercară s-o convingă să se ducă acasă să se odihnească puţin, firma de pompe funebre urma să se ocupe de cele necesare; din pricina dispariţiei lui Remedios şi a distrugerii viitorului night-club, toate erau nedormite de mai bine de o zi şi jumătate. Însă ea refuză categoric şi îi alungă pe cei prezenţi fără menajamente. Surorile ei o lăsară, ba chiar o ajutară să-i dea afară. Pe Chano îl târâră câţiva bărbaţi înapoi la taverna lui Al, să-l aline cu două pahare. Pe Remedios o luară câteva femei la Casa María sub pretextul că îi oferă un ceai de tei; vecinii care se grupaseră pe bisericuţe sfârşiră prin a pleca unul câte unul.

Sosi şi liniştea. Mona şi Luz se aşezară dincolo de uşa dublă, care era închisă. Doar Fidel, din pricina meseriei, rămase înăuntru alături de soți, în capătul salonului, păstrând o tăcere respectuoasă şi înfricoşată, cu ustensilele sale sinistre la îndemână, pentru când va fi momentul.

Schimbată la faţă, sora cea mare alese să-şi pregătească soţul pentru ultimul drum în stilul lumii vechi din care proveneau amândoi, cum se făcea acolo, în sudul unei Spanii care se crampona încă de tradiţiile atavice, fără nicio legătură cu ritualurile moderne ale firmelor de pompe funebre din New York, unde mâini străine îmbrăcau morţii, ba chiar îi fardau ca pe statuetele de la prova galioanelor.

Astfel, după datina elementară de pe meleagurile ei, procedă Victoria cu Luciano Barona. Cu o delicateţe infinită îi dădu jos hainele murdare, îi îndepărtă cu grijă fâşiile de material lipite de carnea arsă de pe abdomen, îi acoperi rănile şi îi umplu orificiile gloanţelor cu ghemotoace de vată. Cu un burete înmuiat într-un lighean cu apă și săpun îi spălă fiecare centimetru din trupul gol: faţa, urechile, gâtul, părul de pe piept, laturile, subsuorile, braţele şi picioarele,

dosul şi palmele mâinilor, degetele, regiunea inghinală, scrotul întunecat, penisul scofâlcit. Apoi îl bărbieri, îl pieptănă şi îi netezi sprâncenele dese, îi apăsă pleoapele cu degetul mare, îi sărută buzele, îl stropi în întregime cu apă de colonie şi îi petrecu pe sub bărbie o panglică pe care o legă în creştetul capului, să-i țină gura închisă. Fără un cuvânt, fără un oftat, trudi cu devotament răbdător; nu îngădui să-i scape nicio singură lacrimă.

Fidel îi întinse un crucifix ca să i-l așeze între degete, dar ea îl refuză; deși se cununaseră religios şi urma să fie înmormântat cu rugăciuni de veşnică pomenire în latină, nu văzuse niciodată la Luciano al ei vreo urmă de interes faţă de chestiuni şi raţiuni care să nu fi fost pământeşti. Își aminti atunci că bătrânele din satul ei așezau pe burta mortului nişte foarfece deschise sau o farfurie cu sare: ca să nu se umfle, ziceau femeile. Refuză şi asta.

În cele din urmă, îi încrucișă mâinile peste pântecele plesnit şi îi apropie coapsele, genunchii, picioarele. Apoi, ajutată de Fidel, îl înfăşură într-un cearşaf alb; când terminară, îi ceru frustratului cântăreţ de tangouri s-o lase singură. Peste câteva minute, după cel din urmă rămas-bun, Victoria scoase capul pe ușă şi îi făcu un semn.

Intrară atunci doi asistenţi de la firma de pompe funebre Hernández cu un sicriu gol și se ocupară de ultimele detalii. Coșciugul rămase deschis pe o bucată de catifea, deasupra mesei lungi de şedinţe. Din momentul acela, le dădură voie și celorlalți să intre: conducerea, proprietarii câtorva magazine din apropiere, o mulţime de vecini…

Pe atunci, Mona şi Luz se îmbrăcaseră în negru din cap până-n picioare şi îşi făcuseră cocuri sobre, cu părul întins. Austeritatea veşmintelor lor contrasta brutal cu ale Victoriei, care purta încă hainele uşoare, de muncă, în care se spetise toată după-amiaza în mizeria de la Fetele Căpitanului; legătura care trebuia să-i ţină laolaltă cârlionţii de

culoare închisă nu mai era de folos de ceva timp, iar pletele pe care şi le tunsese după ultima modă înainte de căsătorie răsăreau ciufulite și încurcate.

Chiar şi aşa, Chano nu-şi lua ochii de la ea.

— Să văd unde pot să mă schimb, le şopti ea surorilor când ele îi întinseră o boccea cu haine negre.

Tocmai se îndrepta spre ușă, să se îmbrace în doliu, când el îi apăru în faţă, ţinându-i calea. Victoria îl evitase din prima clipă, se distanţase dinadins şi îşi asumase în solitudine rolul de văduvă, luând toate hotărârile. Nu avea niciun motiv s-o facă, evident: Chano era fiul mortului, sânge din sângele său, moştenitor deopotrivă al bunurilor, multe sau puţine, lăsate pe lume de Luciano Barona. Însă ea preferă să fie astfel, iar el acceptă.

Se priviră şi fiecare văzu reflectată în ochii înroşiţi ai celuilalt o tristeţe profundă, ca un abis. Dar niciunul nu izbuti să scoată o vorbă. Pugilistului i se acumulă saliva în gâtlejul puternic şi nu izbuti decât să-şi mişte mărul lui Adam; ea avea buzele uscate, nici măcar nu le deschise. În cele din urmă, fără cuvinte, conştienţi amândoi că sunt observaţi, se contopiră într-o îmbrăţişare încordată şi protocolară, stângace, fugitivă, de parcă ar fi fost rude îndepărtate, şi nu amanţi clandestini. Cum era firesc, nu bănui nimeni nimic.

De toate celelalte se ocupă La Nacional, cum proceda la decesul oricărui membru care îşi plătea cotizaţia la zi: transport, anunţ în ***La Prensa***, coroană de garoafe. Barona nu avu parte de maşină de lux şi nici mormânt propriu, ca Emilio Arenas, ci de o simplă groapă într-un cavou comun; fondurile Societăţii Spaniole de Binefacere erau reduse şi răposatul nu avea în spate o prosperă companie navală care să-i ofere o înmormântare fastuoasă.

Numele îi fu gravat la sfârşitul listei de compatrioţi care se succedau în ordine pe lespede,

în funcţie de data morţii. Bărbaţi, ca el, care trecuseră în tinerețe oceanul cu iluzia unui viitor demn şi, în cele din urmă, nu-şi împliniseră visul de a se întoarce.

89

Moartea lui Luciano Barona zgudui întreaga comunitate, până şi ***La Prensa*** publică în zilele următoare trei ştiri: una referitoare la crima în sine, alta prezentând figura regretatului vânzător de tutun, a treia informând despre impasul în care ajunsese ancheta.

Surorile Arenas, buimăcite şi descumpănite încă, nu avură încotro şi se întoarseră din nou în lume, să se învârtă mai departe cu ea, ducând pe umerii lor fragili povara unei deznădejdi dezolante.

Victoria nu se mai întoarse în casa din Brooklyn, dormi din nou pe patul de scânduri dintotdeauna. În lipsa hainelor din dulapul ei de femeie măritată, se îmbrăca de la surori cu ce îi cădea în mână. Spre indignarea lui Remedios, nici măcar nu se deranjă să poarte doliu; nu avea niciun sens să se îmbrace în negru ca o coţofană, se gândea ea, când ducea în inimă toată durerea. Tristeţea şi atâtea alte senzaţii. Îndoiala. Remuşcarea. Supărarea şi neliniștea care o trezeau noaptea şi o apăsau în piept, de nu avea aer să respire.

Bucătăria şi coridorul apartamentului erau acum ticsite cu cutii de carton, pline cu bucăţi de stofă şi papiote: odată ce se opriseră maşinile de gătit de la El Capitán, noua sursă de venituri era să facă acasă gulere şi manşete pentru o fabrică de confecţii. Slujba le-o obținuse doamna Milagros prin vreo cunoştinţă din vremurile petrecute în Garment District; le învăţă ea însăşi să le confecţioneze. Vinerea la trei, un băiat lua piesele terminate şi aducea materie primă; erau plătite cu un cent bucata și deocamdată reuşeau să se descurce. Niciuna nu era prea îndemânatică în arta croitoriei, dar treaba era simplă, sâcâitor de maşinală şi astfel îşi petreceau zilele Victoria şi maică-sa, aplecate asupra lucrului de la prima oră a dimineţii până ce

nu-şi mai simţeau degetele: munceau fără odihnă, în timp ce fiecare lupta pe dinăuntru cu propriile-i fantasme.

Mona li se alătura de îndată ce sosea acasă. Zilnic se culca ultima, cu ochii înroşiţi de oboseală, şi zilnic se scula prima, ca să trebăluiască la lumina unui bec slab. După ce i se spulberase visul, revenise cu normă întreagă la locul de muncă anterior, dar leafa pe care o primea în casa din Upper West Side era un fir de nisip pe plaja imensă a datoriilor. Nimeni nu le ceruse să achite urgent facturile, toată lumea părea conştientă de împrejurările vitrege prin care trecea familia şi nu le ameninţară să le înece deodată, însă nici nu avea nimeni de gând să facă uitate sumele acelea: mai devreme sau mai târziu trebuiau să dea ochii cu furnizorii şi să plătească băuturile de la Casa Victori pe care nu le băuse nimeni, produsele de la Unanue pe care nu le consumase nimeni, cheltuielile de la tipografie, becurile pe care le luaseră pe datorie, vesela care fusese spartă, blestemata de copertină, pe care în ceas rău le trecuse prin cap s-o comande.

Revenirea acasă la ***doña*** Maxi i se păru ca un urcuș pe munte cu o lespede de granit în spinare; doamna din Madrid reuşi cumva să afle cele întâmplate şi, la reproşurile dinainte, adăugă acum un sarcasm muşcător şi virulent. „Vai, cap sec, cum ţi-a trecut prin minte o asemenea nesăbuinţă, naivă mai eşti!“ Doar când venea César acasă Mona reuşea să se mai relaxeze. César pur şi simplu, doar César, aşa îi zicea acum medicului, el stăruise până o făcuse să renunţe la „domnule doctor“ şi la „dumneavoastră“. Se tutuiau, mai apropiați din noaptea aceea îngrozitoare de neliniște când luaseră la rând comisariatele ca s-o caute pe maică-sa. „Te duc cu maşina până la Madison Square, am timp“, îi propunea în multe după-amiezi de-a lungul săptămânii. Sau „mi s-au anulat două consultaţii în după-amiaza asta, dă-mi

voie să te invit la o îngheţată în hotelul La Estrella, la o răcoritoare în La Alhambra“, în oricare dintre localurile spaniole din zonă, unde ea putea să se simtă mai puţin străină, mai protejată. Important era să petreacă puţin timp cu ea, zece minute, un sfert de oră, o jumătate de oră. Fără ca naşa lui să bănuiască, prevăzător, cu grijă, ca să nu-i dezlănţuie furia nemăsurată când ar fi aflat ce sentimente îi inspiră Mona, mai ales acum, când ***doña*** Maxi obţinuse ce dorise şi toţi cunoscuţii îl împinseseră pe tânărul medic să facă un pas care îl avantaja din punct de vedere social şi, în acelaşi timp, îl deprima profund. Dar despre asta Mona nu trebuia să ştie nimic; medicul trebuia s-o convingă, cât mai avea voinţa încă vlăguită, să rămână alături de el.

În acest timp, viața mezinei curgea în alt ritm, pe alte făgașuri.

— Cugat a întrebat de tine.

Din spatele tejghelei, lui Luz i se luminară ochii când îl auzi pe Tony, în dimineaţa aceea, când se făceau simțite primele călduri sufocante ale lui iulie. De la moartea cumnatului și de la devastarea clubului, cântecul şi dansul nu se mai numărau printre preocupările ei, şi nici nu-i mai şoptise nimeni la ureche că va fi o adevărată stea, vârându-i mâna în sutien sau dându-i jos chiloţii; uneori, spre mâhnirea și, alteori, spre ușurarea ei, nu mai știa nimic de Frank Kruzan. În schimb, reîncepu să lucreze cu normă întreagă la spălătorie, mânuind fierul de călcat şi cărând găleți cu apă caldă, învârtindu-se în cercul acesta strâmt: de acasă la lucru, sistematic, de la amărăciunea tulbure care plutea în casă la veşnicul miros de detergent de la spălătoria soţilor Irigaray.

— A venit ieri să-l viziteze pe conte la spital, m-a rugat să-ţi amintesc că angajează fete pentru noul spectacol.

Chipul lui Luz se lumină de parcă cineva ar fi apăsat un întrerupător, dar Tony nu simţi nicio

remuşcare pentru că îi spusese o mică minciună: la urma urmelor, îi făcea o favoare. În realitate, lucrurile nu fuseseră chiar cum spunea: Xavier Cugat era un artist prea însemnat ca să trimită mesaje personale zecilor de fete cu aspiraţii care-i ieşeau în cale. Tony întrebase din proprie inițiativă, interesat şi cu neruşinare, în căutarea unui pretext ca să revină în lumea surorilor Arenas, când viaţa tuturor fusese răsturnată brutal şi nu mai existau nici vânzătorul de tutun, nici spectacolul ca punte de legătură.

De la incidentul pe care-l suferise contele de Covadonga la Fornos, treburile tânărului din Tampa deveniseră dintr-odată mult mai decente şi sofisticate: acum se ocupa toată ziua de problemele contelui şi nu pentru că ar fi acceptat să lucreze pentru el, ci pentru că evenimentele i-o impuseseră. Deocamdată, învârtelile sale ilegale rămăseseră în aer: nu mai încheia pariuri pe stradă, nu mai vindea bilete la o loterie clandestină. Timpul i-l consumau acum fostul prinţ de Asturias şi universul diferit, acaparator, în care gravita el. Zilele i se scurgeau între spital, unde făcea pe intermediarul cu doctorii şi infirmierele, şi hotelul St Moritz, unde se lupta cu curioşii, parveniţii şi presa, care umbla cu limba scoasă după o ştire în premieră cu fostul moştenitor: să afle dacă divorţează, în sfârşit, de Edelmira, dacă se reconciliază cu regele tată, dacă e ruinat, dacă mai sângerează sau va fi externat în curând ca să se întoarcă la Havana, la Lausanne, la Miami, la Paris.

Tony învăţa din mers să rezolve corespondenţa urgentă şi chestiunile financiare precare ale contelui, îl scutea de vizitele nedorite şi îi informa familia. Spre stupefacţia sa, vânzătorul de bilete de loterie se trezise peste noapte comunicând cu monarhul detronat din hotelurile unde Alfonso al XIII-lea se instalase, prin jumătate de Europa, ca un nomad de lux; la fel se întâmpla cu regina

Victoria Eugenia, în vreme ce ea, stabilită din nou la Londra, într-o reşedinţă din Porchester Terrace, aproape de ai ei, aştepta ca tribunalele să-i soluţioneze cererea de divorţ.

Însuşindu-şi în grabă datele esenţiale şi modalităţile, băiatul din Tampa le scria periodic cablograme amândurora, punându-i la curent cu rapoartele medicale şi apoi îi transmitea fostului prinţ răspunsurile pe care părinţii, fraţii şi apropiaţii i le trimiteau. În loc de fraze elegante şi formule protocolare, îl surprinse să perceapă în mesajele acelea rafale de profundă duioşie şi o urmă vădită de căldură: dovada de netăgăduit că, la urma urmelor, erau o familie. Exilaţi, iluştri, împrăştiaţi, câteodată nemulţumiţi şi câteodată bucuroşi: chiar şi aşa, alcătuiau în continuare un clan care oscila între glorie și mizerie, aidoma tuturor fiinţelor umane, iar în cuvintele ce soseau de dincolo de ocean Tony simţea o preocupare temeinică şi sinceră pentru Alfonsito, cum îl numeau cu dragoste pe bărbatul internat la la Presbyterian Hospital, a cărui viaţă atârna de un fir.

Totuşi el încă nu acceptase definitiv propunerea contelui, care voia să-l transforme în omul lui bun la toate. Pe măsură ce treceau zilele, era din ce în ce mai conştient de uriaşa anvergură a acelui post, care presupunea să intre într-o lume aproape opusă, poate să-l însoțească pe conte în Europa, aşa cum stăruia familia, să se îndepărteze de New York, de străzile şi oamenii lui. Să se transforme, de-a dreptul, în altcineva.

Regele detronat insista prin cablogramă cu o ofertă financiară deloc demnă de dispreţ, regina îl ruga să nu-i abandoneze fiul, iar Covadonga însuşi îi strângea adesea mâna cu recunoştinţă, printre vise şi fierbinţeli. Cu toate acestea, Tony prefera deocamdată să aştepte înainte de a se angaja şi îi stătea alături doar în zilele acelea de neputinţă, fără să existe la mijloc vreun contract sau vreun

salariu. Din pură compasiune. Şi pentru că îl fascina neîncetat povestea acelui fost prinţ suferind, cu pasiuni înfocate şi trup fragil, ca de sticlă.

90

Luz strigă spre partea din spate a prăvăliei ca să-i anunţe pe soţii Irigaray că lipseşte o clipă.

— Povesteşte-mi pe îndelete, îi porunci nerăbdătoare lui Tony, ocolind tejgheaua.

— Rhumba King a venit la spital să-l vadă pe ***don*** Alfonso, ne-a spus că pregăteşte un nou show cu aceeaşi orchestră, dar cu numere noi; a spus că, dacă te interesează să dai o probă, poţi să treci pe la hotel săptămâna asta, în orice zi după ora două.

Mezina îl ascultă cu o expresie de stupoare, era în halatul alb de lucru şi starea de spirit, până când se ivi Tony pe la zece dimineaţa, îi era în consonanţă cu vestimentaţia: informă şi anostă, ca totul în ultimele săptămâni. Vânzătorul de bilete de loterie, în schimb, era îmbrăcat cu prestanţă și mai dichisit decât de obicei: purta un costum de in, de culoarea nisipului, de la casa de amanet a sefardului, cămaşa nu avea nicio cută, nodul de la cravată era la locul lui.

— Eu…, murmură Luz, eu nu aveam de gând să mă mai ocup cu… cu asta de când… s-a întâmplat ce s-a întâmplat.

În timp ce vorbea, îşi frângea mâinile cu degetele înroşite din pricina lichidelor corozive şi a dizolvanţilor; sub vopseaua de păr arămie i se vedea rădăcina părului, cu castaniul ei dintotdeauna.

— Voiam doar să ştii.

Se văzuseră pentru ultima oară cu câteva săptămâni în urmă, la înmormântarea lui Luciano Barona, dar Luz nici măcar nu-şi aducea aminte, într-atât de sfâşietor şi de lugubru fusese totul. Amintirea ei legată de vânzătorul de bilete de loterie era din seara de la Waldorf, când el purta fracul acela impozant, amanetat de vreun bogătaș rămas fără o para chioară. Rumbe, langustă, lamé şi hohote de râs: mirajul câtorva ore strălucitoare şi fugitive, când stăteau la masă cu un prinţ caduc,

amintiri spulberate de brutalele lovituri pe care le primiseră de la viață în ultima vreme.

În ceea ce îl priveşte, în neîncetatul său du-te-vino între spital, St Moritz şi conexiunile de peste ocean, Tony nu mai ştia despre ele mai nimic. Că surorile îşi vedeau de treburile lor cu supunere şi nu frecventau aproape pe nimeni: ca şi cum marile nenorociri prin care trecuseră, distrugerea clubului şi crima, le-ar fi năucit, nu mai aveau capacitatea de a reacţiona, nu mai aveau energie şi planuri de viitor, prinse într-o rotire fără sfârşit, istovitoare, plină doar de trudă şi de dezolare, dezolare şi trudă, şi iar de la capăt.

În lipsa unei relații directe cu surorile Arenas, Tony reuşise de curând să ia legătura cu fiul lui Barona: nu avuseseră niciodată ocazia de a se cunoaşte şi, într-un fel, se simţise obligat. În ciuda aşteptărilor, ceea ce începuse ca o întâlnire sobră, de condoleanțe, sfârşi cu o beţie de pomină cu whiskey de secară prelungită până-n zori, când se simțiră legați de faptul că amândoi erau orfani, iubeau femei nepotrivite şi erau descumpăniți de soarta pe care trebuiseră s-o înfrunte.

— Deşi ar trebui, oricum, să încerci.

În sufletul lui Luz se clinti ceva. Nu se îndepărtaseră de spălătorie.

— Crezi, Tony?

— Ţi-a spus deja că ai perspective; eu te însoţesc, dacă vrei. Băiatul din Tampa nu ştia dacă face bine sau nu stăruind în mod nesăbuit, dacă îi era de folos mezinei îndemnând-o să revină în lumea celor vii sau amestecându-se cu tupeu unde nu-l chemase nimeni. Era conştient doar că propria-i existenţă făcuse o cotitură, căreia îi lipsea o piesă. Piesa aceea era Mona şi singurul mod pe care îl găsi de a se apropia de ea după ce fusese respins era să facă ceva pentru familie. Nu-i trecu prin cap altceva decât să intervină prin intermediul lui Luz.

Ea îşi luă rămas-bun spunând „Am să mă gândesc“.

— OK; dacă te hotărăşti, sună-mă la St Moritz.

Întorcându-se în după-amiaza aceea la hotelul de unde se ocupa de corespondenţă şi expedia cablogramele contelui, i se înmână un mesaj telefonic din partea mezinei. „Mâine la trei.“

Cugat avu nevoie doar de două melodii şi dădu un verdict categoric:

— Ai potenţial, draga mea, dar eşti niţel necoaptă. Pentru roluri de protagonistă nu-mi eşti de folos, deşi nu zic că în viitor n-ai putea să ajungi și acolo.

Luz simţi că o trec fiorii. Perspective promiţătoare, speranţe de viitor, îi suna cunoscut: din gura lui Frank Kruzan auzise cuvinte foarte asemănătoare. Diferenţa venea din context. În vreme ce căutătorul de talente de care se crezuse îndrăgostită avea doar proiecte vagi şi un birou mediocru plin de reviste şi fotografii, Cugat o primise într-o sală de la subsolul din maiestuosului Waldorf Astoria, în ritmurile unei orchestre alcătuite din şase profesionişti adevăraţi. În ceasurile în care nu cântau în opulenta Sert Room, se adunau acolo să repete: pereţii fără ferestre nu erau acoperiți de picturile murale ale artistului catalan, luminile erau mai urâte şi mai slabe, iar tavanul mult mai scund, nimeni nu purta haine cu paiete, ci simple cămăşi din bumbac obişnuit, însă munceau din greu şi serios, ore întregi, zilnic.

— Ce pot să-ţi ofer deocamdată e un post la acompaniament, cu sextetul care ne va însoţi.

Era îmbrăcat într-o ***guayabera*** de culoarea vaniliei şi ţinea în braţe un caniș, iar în jur totul clocotea: muzicienii cântau la instrumente, câteva tinere aspirante îşi aşteptau agitate rândul ca să dea probă, soţia lui Cugat dădea ordine necruţătoare cu accent mexican, oferea arahide sau făcea comentarii furioase şi inoportune, o doamnă

îndesată care intra şi ieşea bătându-i la cap pe toţi era, pesemne, soacra…

— Dar înainte să te hotărăşti, fetiţo, trebuie să ţii seama de ceva important. Show-ul îl pregătim vara întreagă aici, la New York, însă la sfârşitul lui august începem un ***coast-to-coast***, care va dura cel puţin toată toamna.

— Un ce, ***don*** Xavier?

Hohotele de râs provocate de expresia speriată a lui Luz făcură câinele să latre.

— Nimic ciudat, prinţeso, nu te speria: un ***coast-to-coast***, un turneu în care străbatem ţara de pe o coastă pe alta, înţelegi?

Lui Luz îi reveni în memorie amintirea Maritei Reid şi a spectacolului său ambulant prin coloniile de spanioli, dar muzicianul îi corectă gândurile.

— Ceva măreţ, divin, cele mai bune hoteluri, cele mai bune săli. Book Cadillac la Detroit, Palmer la Chicago, Mark Hopkins la San Francisco, Ambassador la Los Angeles…

În ciuda văditei sale ignoranţe, lui Luz îi intrase panica în măruntaie. Nu, nu semăna cu modestul proiect al cântăreţei din Gibraltar prin teatrele mici din orăşele şi prin şoproanele din bazinele miniere, nici cu promisiunile vagi ale lui Frank Kruzan. Ce înşira Cugat, scărpinând cățelul în cap, prevestea lucruri complet diferite, aproape de necuprins pentru experienţa mărginită şi pentru aspiraţiile ei.

— ***Ara bé***, un lucru trebuie să-ţi fie clar, scumpo: or să fie luni întregi petrecute departe, lucrând din greu ***seven nights a week***, fără familie lângă tine şi cu valiza mereu făcută. Îşi duse arătătorul stâng la tâmplă şi bătu darabana. Nu doar că trebuie să te ţină picioarele şi vocea, fetiţo; trebuie să pleci de aici pregătită cum se cuvine.

Luz şi Tony coborâră prin Park Avenue în tăcere, în vreme ce restul aspirantelor continuau cu audiţiile. El o însoţi până la staţia de autobuz şi abia îşi vorbiră: prea multă descumpănire trezise în mintea ei tânără chestia aia, ***coast-to-coast***, ca să

se implice într-o discuţie banală. Conștient de acest lucru, vânzătorul de bilete de loterie nu vru s-o buimăcească şi mai mult.

Se pregăteau să-şi ia rămas-bun lângă Grand Central Station, în jurul lor forfoteau o mulţime de călători şi trecători, lume care se grăbea, maşini particulare şi taxiuri care claxonau, oaspeţi ai învecinatului şi uriașului hotel Commodore în care, fără ca ei să ştie, munceau ca ajutoare de bucătar şi ospătari alţi numeroşi spanioli.

Autobuzul cu care Luz trebuia să se întoarcă pe 14th Street tocmai frânase în faţa lor. Urcară patru sau cinci pasageri, apoi îi veni și ei rândul: un picior, alt picior. Era sus, vehiculul pornea, când se întoarse şi-l văzu pe tânărul din Tampa cum se îndepărtează, croindu-și drum printre trecători.

— Tony!

Coborî dintr-un salt tocmai în clipa când se închidea uşa după ea, şoferul frână brusc şi înjură în gura mare.

El o privi confuz.

— Poţi să mai stai o clipă? Trebuie…

Îşi coborî vocea, îşi luă inima în dinţi. Tânăra aceea, care cu nicio jumătate de oră în urmă dansase în faţa maestrului Cugat, mlădiindu-se cu dezinvoltură şi neruşinare, părea deodată o fetiţă rătăcită în toiul vânzolelii.

— Trebuie să vorbesc cu cineva şi… Și nu ştiu cu cine.

91

Monei îi ţiuiră urechile când ***doña*** Maxi o mustră a nu ştiu câta oară în dimineaţa aceea, luând-o la rost ca apucată pentru că nu cumpărase bilete pentru ora corectă de la ghişeul teatrului Campoamor. ***Sor Juana Inés de la Cruz*** ajunsese pe marile ecrane, diva mexicană Andrea Palma juca rolul călugăriţei şi, chiar dacă ar fi trebuit să se târască, doamna n-ar fi pierdut nici în ruptul capului premiera vreunui film în ***cristiano***, limba creştinească, cum se încăpăţâna să numească spaniola. Dar interveni o confuzie, ***doña*** Maxi insista că îi spusese pentru ora cinci, Mona jura că auzise pentru ora trei şi cearta luă amploare.

— Sunt sătulă până-n gât de tine, neisprăvito!

— Iar eu chiar m-am săturat de felul în care mă tratați!

— Ia caută-ţi altă casă!

— Ei bine, o să caut!

În culmea certei, niciuna nu-l auzi pe nepot.

— Încetaţi, vă rog!

Se întoarseră amândouă, nu erau obişnuite să-l audă ţipând astfel. Silueta tânărului medic Osorio se ivise în cadrul uşii de la salon, ţinându-şi într-o mână pălăria, iar în cealaltă, eleganta servietă diplomat din piele. Purta papion, era pieptănat cu veşnica lui cărare pe o parte şi stătea drept.

— Nu mai suport, murmură Mona, demoralizată. Trânti uşa, făcând să tremure oglinda de la intrare.

— Aşteaptă, aşteaptă, aşteaptă…

Din câțiva pași, oftalmologul o ajunse din urmă, pe când ea înainta grăbită. O prinse de cot, vrând s-o oprească, dar ea se eliberă şi iuți pasul.

— Aşteaptă, te rog, Mona…

— Lasă-mă-n pace!

— Mona, te rog, pentru Dumnezeu…

Incapabil s-o oprească, se mulțumi să meargă alături de ea, în paralel, umăr la umăr.

— Caută-ţi altă tâmpită care s-o suporte pe naşă-ta! Oricum, n-o să-şi dea seama dacă sunt eu sau nu; n-are nevoie decât de-o amărâtă cu care să şteargă pe jos, i-e de ajuns.

César o înşfăcă din nou, de data aceasta mai ferm. Reuşi s-o oprească, o ţinu de braţe şi o întoarse spre el, astfel încât ajunseră faţă în faţă. Păstrară câteva clipe de tăcere, în care el îi contemplă chipul frumos, în ciuda furiei, sau poate tocmai datorită acesteia. Ochii îi scăpărau, obrajii îi erau îmbujoraţi, îşi înălţase sfidătoare bărbia.

— Probabil că ea ar putea să se lipsească de tine, dar eu, nu.

92

Tânărul din Tampa presimți că nu e bine să rămână în mijlocul străzii, în picioare, lângă staţia imensă, într-un asemenea furnicar. De aceea, o târî înăuntru, până găsiră un colţ liniştit la o masă de la Oyster Bar. Marele spaţiu boltit era practic gol; nici nu era oră de mâncat stridii, nici Luz nu şi-ar fi dorit aşa ceva, atâta greaţă îi stârniseră când le văzuse în farfuria contelui de Covadonga.

Când Tony o întrebă ce vrea de băut, ea se mărgini să ridice din umeri și nimic mai mult. După ce un ospătar cu aer plictisit le servi lui o bere Blue Ribbon şi ei, un simplu pahar cu apă, mezina bău jumătate dintr-o înghiţitură şi, tot râcâind agitată cu unghia un fir desprins din faţa de masă în carouri roşii, începu să vorbească. Şi astfel, dintr-odată, fără ca niciunul să știe că se află sub impunătoarea construcție îmbrăcată în plăci de faianţă pe care cu câteva decenii în urmă o ridicase arhitectul valencian Guastavino, Tony Carreño deveni pentru Luz un fel de confesor, în ale cărui urechi deşertă în sfârşit angoasa corozivă care o ardea pe dinăuntru.

Presiunile lui Kruzan, temerile, îndoielile. Faptul că i se supusese orbeşte, deşi măruntaiele îi strigau să n-o facă, faptul că îi permisese să-i folosească corpul după bunul plac, faptul că îl bănuia, gândindu-se în acelaşi timp că îl iubeşte, supunerea mută urmată de furie, incertitudinea când presimţea că el poate reapărea oricând, iar ea nu ştia ce se va întâmpla dacă o va face: toate acestea ieşiră din gura lui Luz într-un torent de cuvinte pline de sinceritatea cea mai profundă şi mai emoţionantă.

Văzând durerea colectivă pricinuită de asasinarea vânzătorului de tutun şi mila pe care o trezise tânăra văduvă, simţind uluirea stârnită de distrugerile de la Fetele Căpitanului şi compătimind-o pe Mona, ale cărei strădanii se

dovediseră zadarnice, în toiul vitregiilor şi nenorocirilor care se abătuseră asupra surorii celei mari şi asupra celei mijlocii, nimeni nu-şi amintise de mica Luz. Nici de problemele ei. Nici de sentimentele ei. Iar ea, ca să nu mai adauge motive de amărăciune la cele pe care le aveau deja, îşi ascunse suferinţele, făcându-le invizibile, de parcă n-ar fi existat, şi îndură în singurătate descumpănirea şi frica.

Freca întruna faţa de masă cu unghia, mecanic, inconştient; acum lacrimile îi curgeau pe obraji şi nici nu se deranja să şi le şteargă. Tony o ascultă atent, cu toate că n-ar fi avut nevoie de o asemenea avalanşă de sinceritate: îi fură de ajuns primele patru sau cinci fraze ca să-şi facă o idee clară despre situaţie. La câteva minute după ce Luz începuse să-şi înşire mâhnirile, el ştia cum o să procedeze. Chiar şi aşa, o lăsă să se descarce şi să termine ce avea de zis.

— Pot să-ţi spun două lucruri, nu mai mult, Luz, zise ridicând mâna ca să-i ceară ospătarului nota. Primul, că tâmpitul ăla nu merită să-i mai acorzi niciun minut din gândurile tale. Al doilea, că nu cred că o să te mai caute vreodată.

În camera lui Alfonso de Borbón de la St Moritz, într-un sertar al biroului la care însuşi Tony se aşeza acum zilnic ca să rezolve problemele contelui, se afla portmoneul pe care i-l dăduse Mona. Avusese intenţia să i-l înapoieze proprietarului îndată ce starea de sănătate a fostului prinţ devenea cât de cât stabilă, ba chiar se dusese la domiciliul care figura pe cel mai recent dintre carnete, însă înainte de a-l lăsa în cutia poştală sau de a bate la uşă, preferase să fie prudent. Cu abilitatea perspicace de care se folosea adesea în meseria lui alunecoasă, întrebase în jur, cercetase despre cine e vorba şi, când avusese datele necesare, aşteptase răbdător până îl recunoscuse de la distanţă, prin vitrina cafenelei din apropiere unde se instalase ca să-l vadă. Sosea

cu faţa stâlcită sub borul pălăriei, şchiopăta, nici nu-i trecuse prin cap că cineva îl observă. Odată ce Kruzan intrase în bloc şi se făcuse nevăzut, Tony se dusese la poartă; în răstimpul acela administratorul, ***the super***, cum i se zicea pe acolo, își făcea de lucru cu tomberoanele. „Ce a pățit locatarul de la 306 de-i așa de rănit?“, îl întrebase tânărul din Tampa, întinzându-i doi dolari. „L-au altoit la patru mâini“, fusese răspunsul laconic al tipului, care își vedea de treaba lui. Cu o bancnotă în plus reuşise să afle că autorii fuseseră doi bărbaţi roşcaţi şi vânjoşi, pe care ea îi așteptase în mașină, așa zisese portarul clădirii; trebuie să fi fost din familie, cu siguranţă fraţi. „Ea?“, întrebase Tony scoţând din buzunar al patrulea dolar. „Nevasta lui Kruzan, aia care era o bomboană când a venit aici şi care în ultima vreme își petrecea zilele ascultând la nesfârşit aceleaşi discuri, mâncând ciocolată Kisses de la Hershey şi aruncând ambalajele argintii pe fereastră, din ce în ce mai tristă, mai trasă la faţă, până când într-o noapte au plecat în grabă, ea lăsând în urmă o dâră de sânge, şi de atunci n-am mai văzut-o cu el.“

Cu imaginea unui Kruzan plin de contuzii pe retină, cu informaţiile obținute de la administrator în minte şi cu portmoneul încă în buzunar, Tony se întorsese în ziua aceea la noile lui obligaţii. După cele auzite, cutezătoarea lui înţelepciune dobândită pe stradă îi spusese că e mai bine să-l păstreze. Fără vreun motiv anume. Pentru orice eventualitate.

Acum, când avea mai multe informaţii despre Kruzan ăla, despre intenţiile şi manierele sale, în timp ce o conducea în staţie pe Luz, deja mai înseninată, se gândi că poate venise momentul să acţioneze.

93

Masa din bucătărie era plină de bucăţi de material şi de papiote, cutiile din jur erau doldora de obiecte de îmbrăcăminte, unele cusute de curând, altele de cusut. Aplecate, la lumina slabă a becului, cu ochii cuprinşi de febră, ceafa înţepenită şi buricele degetelor înroşite, mamă şi fiică, mute şi cu gesturi mecanice, lucrau fără oprire.

— Nici azi n-ai să vorbeşti cu el?

Întrebarea o puse doamna Milagros, care tocmai urcase, într-una dintre vizitele ei obișnuite; era singura persoană din afara familiei care mai călca pe-acolo. Fără să-şi ridice privirea de la tighel, Victoria clătină din cap de la stânga la dreapta şi de la dreapta la stânga. Nu.

— Dar nu poţi s-o ţii aşa, femeie, ar trebui să te vezi cu el, aveţi de întocmit acte, trebuie să…

Trebuia să lichideze moştenirea neînsemnată a lui Luciano Barona, acesta era pretextul de care se agăţa Chano ca să încerce să se apropie de ea. La refuzul înverşunat al Victoriei, bătrâna vecină, căreia i se făcuse milă de pugilistul pe care îl vedea stând în fiecare după-amiază la intrare, se învoise să devină un soi de curea de transmisie între ei.

Dar Victoria nu voia să-l primească în casă, iar ea nu mai pusese piciorul în stradă din ziua înmormântării, nu din pricina doliului înverşunat pe care pretindea maică-sa să i-l impună, ci dintr-un simplu instinct de protecţie. Nu spusese nimănui nimic despre ce se întâmplase între ea şi Chano, nici despre sentimentele irezistibile, nici despre întâlnirile pe furiș, dar acum, când viaţa lui Luciano se sfârşise într-un mod atât de îngrozitor, sora cea mare conchise că nesăbuinţa aceea trebuia tranșată radical.

— Trebuie să vorbiţi, stăruia galiciana, să goliţi casa, să semnaţi hârtii…

Puţine lucruri erau de împărţit: întotdeauna locuise cu chirie, ca toţi cei din comunitatea lor, și din pricina cheltuielilor cu nunta, economiile se împuținaseră precum carnea pe un cotlet ros până la os. Dar rămăseseră răsadurile pe care pusese să se cumpere în satul lui, visând să planteze într-o bună zi viţă-de-vie şi să pună pe picioare o fermă, mai erau şi mobilele şi lucrurile din casa din Brooklyn, pe lângă o mică asigurare de la breasla comercianţilor de tutun. Asta le povesti Chano Monei, lui Luz, lui Tony, vecinei: tuturor, ca s-o convingă pe Victoria să se arate. În același timp, le ascunse faptul că lui îi păsa de chestiunile acelea materiale la fel ca ei: deloc. Nu-și dorea decât să o aibă din nou aproape, s-o îmbrăţişeze, să plângă împreună. Pentru că pe Chano îl mistuia angoasa: pe lângă povara trădării, nu-i ieşea din cap că — dacă ar fi ajuns la timp —, poate că pe tatăl său nu l-ar fi ciuruit nimeni.

— Să păstreze tot, am mai spus-o de şaptezeci de ori, murmură Victoria fără a-şi lua ochii de la lucru. Să facă ce vrea, mie orice face mi se pare bine.

Curând sosi Luz, cu aceeaşi predică; ceruse liber în după-amiaza aceea de la spălătorie şi, după audiţia cu Cugat şi după ce îşi deschisese sufletul în faţa lui Tony, se întorsese acasă gata să treacă totul sub tăcere şi să se poarte în continuare de parcă ar fi fost o zi obişnuită.

— Jos e iar băiatul lui Luciano, cred că ar trebui să cobori. Victoria îi întoarse doar un bombănit morocănos, un paravan ca să simuleze indiferenţă şi să nu-şi dezvăluie dorinţa să dea fuga pe scări în jos, să se arunce la gâtul lui, să se contopească cu el, să-i împărtăşească deznădejdea. Dar nu, ştia că nu se poate. Luz nu insistă, îi ajungeau ale ei. Fără să mai spună altceva, trase un taburet lângă masă, băgă aţă într-un ac şi se alătură la treaba comună.

Monei nu-i trebui mult să li se alăture. „Ce te costă să vorbeşti cu el?“ îi trânti Victoriei, așezată

faţa unei cutii cu obiecte de îmbrăcăminte disparate.

— Vreţi să mă lăsaţi odată în pace?

Foarfecele zornăiră căzând pe podea, iar pe masă rămase lucrul neterminat, în vreme ce sora cea mare, ca aproape în toate după-amiezile la ora aceea când surorile se întorceau de la muncă, sătulă să tot fie bătută la cap, izbucni în plâns şi se închise în camera ei, trântind uşa.

Totuşi, de data aceasta, nici Mona nici Luz nu se duseră s-o consoleze când ea, întinsă pe pat cu faţa în jos, dădea frâu liber frământării pe care şi-o stăpânea de când deschidea ochii în zori. Străine de suspinele care răzbăteau prin pereţi, surorile mai mici se mulțumiră să coasă laolaltă bucăţi de pânză, concentrată fiecare asupra împunsăturilor proprii, absorbite şi în tăcere, în timp ce Remedios ofta a nu ştiu câta oară, iar vecina clătina din cap cu o expresie abătută. Niciuna din ele nu bănuia câtuşi de puţin tristeţea impenetrabilă care le năpădise pe cele trei fete, pe fiecare în felul ei.

Prin mintea lui Luz, între împunsături, răsuna mereu propunerea lui Cugat. Sextetul de fete din care avea să facă parte, spectacolul de la o coastă la alta, salariul bun, pe lângă hainele de la reprezentaţii, cameră împărţită, transport şi mâncare, îi spusese catalanul printre lătrăturile canișului. O propunere fermă, concretă. „Draga mea, o să te treacă toate sudorile, însă va fi cea mai bună şcoală pentru tine, o să vezi.“ Amintirea mereu ameninţătoare a lui Frank Kruzan nu o hărţui cu intensitatea din alte zile: o liniştise să stea de vorbă cu Tony, îi prinsese bine să-şi uşureze sufletul de atâta amărăciune care i se închista în măruntaie, poate era momentul să înceapă să-l uite.

În acelaşi ritm precipitat şi păstrându-şi deopotrivă gândurile pentru ea, creierul Monei clocotea după ce César Osorio îşi deschisese inima în faţa ei. „Nu pleca, nu ne lăsa“, îi spusese cu o

sinceritate înduioşătoare: „însemni mult pentru mine“. Apoi o luase de mână. „Orice s-ar întâmpla, orice auzi şi orice afli, rămâi, te rog“.

Niciuna nu-şi înălţă fruntea când, după un răstimp, Victoria reveni în bucătărie. Cu ochii înroşiţi, sleită după criza de plâns, dar conştientă că trebuie să meargă înainte, se lăsă să alunece pe taburetul ei, îşi înşfăcă lucrul şi înfipse acul pentru a mia oară.

Aşa zăboviră până ce se înnoptă de-a binelea, nu se sculară s-o ajute pe maică-sa când pregăti cina, îşi înghiţiră porţiile sărăcăcioase fără să se clintească şi fără să-şi ridice privirea. Îndepărtate ca niciodată, în ciuda apropierii fizice, cufundate în munca ingrată de croitorie şi în zbucium, baricadate între zidurile secretelor, rezervelor, tăcerilor, minciunilor.

94

A doua zi, pe la zece dimineaţa, Luz ieşea de la Casa Moneo, unde predase uniformele curate ale vânzătoarelor. Când îl văzu, simți un sloi de gheaţă pe şira spinării.

— *Hey*, *baby*. Frank Kruzan nu purta pe umeri gabardina de culoare deschisă din primele zile, acum era îmbrăcat într-un costum de vară de culoarea melasei şi o cravată în dungi: verzi, grena, galbene. În ciuda optimismului pe care îl iradia acest accesoriu, sub borul pălăriei i se vedeau cearcănele şi pleoapele umflate, mici zgaibe de sânge închegat într-o parte a feţei. Ţinea câteva reviste îndoite sub braţul stâng; când zâmbi, dantura îi străluci.

Lui Luz i se înmuiară picioarele, de-a dreptul.

— *How're you doing*, *honey*? Ce mai faci?

Era în fața ei, la doar câţiva metri distanţă. Teritoriul era sigur: lumea ei, lumina zilei, lume în jur. Chiar şi aşa, ea rămase paralizată, de parcă picioarele i-ar fi fost țintuite de cimentul de pe trotuar.

— Am aflat ce s-a întâmplat cu localul şi cu soţul surorii tale, îmi pare foarte rău.

Pentru a-şi întări condoleanţele, îşi duse mâna la piept.

Ea rămase speriată, în halatul de lucru, fără să reacţioneze în niciun fel, nesigură, şovăind dacă să-l trateze cu căldura dinainte ori să se arate prudentă, distantă. Liniştea pe care crezu că o atinsese după discuţia cu Tony sări în aer: amintirile reveniră subit, ca focurile violente de armă lansate de pe două fronturi. Pe de o parte, promisiunile şi admiraţia sinceră, iluziile pe care le trezise în ea, momentele de complicitate pe care îşi închipui că le petrecuseră. Pe de altă parte, exigenţele lui, dorinţele şi răbufnirile, furia când i se împotrivea, incapacitatea de a se stăpâni în fața unui refuz.

— Văd că lucrezi în continuare…

Luz îşi coborî privirea spre halatul alb, spre mâinile aspre şi înroşite, și încuviinţă fără cuvinte.

— Dar veştile zboară în oraşul ăsta, ***you know***: am auzit că ieri ai dat o audiţie pentru Cugat. Era pe acolo un prieten cu iubita lui; şi ea aspira la un post, însă n-a fost norocoasă ca tine. Ne-am întâlnit aseară din întâmplare într-un bar de pe Broadway şi mi-a povestit.

În alt moment, în faţa altui bărbat, Luz ar fi trântit un provocator „Da, şi ce?“. Acum, în schimb, aprobă din nou timid cu bărbia.

— ***That's wonderful***, ***baby***, şopti el cu voce răguşită. Faima compatriotului tău a crescut în stil mare în ultima vreme, are o orchestră magnifică, relaţii excelente atât aici, la New York, cât şi la Los Angeles, să lucrezi cu el va fi un început cum nu se poate mai bun pentru tine. Îşi lăţi zâmbetul cât putu, dinţii falşi străluciră în toată albeaţa lor. Vezi că aveam dreptate când ţi-am spus să laşi deoparte folclorul? ***Look at you now***, micuţa Lucy gata să facă parte din show-ul lui Rhumba King…

Suna sincer, bucuria îi era neprefăcută; în sfârşit, Luz reuşi să se însenineze puţin şi pe buze i se ivi o expresie abia perceptibilă de satisfacţie.

— Sunt foarte mândru de tine, scumpo, ***so***, ***so proud of you***.

Făcu un pas în faţă, întinse o mână spre părul ei roşcat şi o mângâie uşor, pe ea o trecură fiorii din cap până-n picioare. Nu, Frank Kruzan nu era atât de mizerabil cum voiau toţi s-o facă să creadă, îşi zise, în timp ce el înşira elogii. Şi când te gândeşti că îl suspectase că e vinovat de stricăciunile de la Fetele Căpitanului. Nu, el era altfel, plămădit din alt aluat. N-ar fi trebuit să-i mărturisească nimic lui Tony, ea ştia că are un temperament impulsiv, dar şi un fond bun, demn. Se bucura că se reîntâlniseră şi puteau să-şi ia rămas-bun aşa, făcând pace, fără ranchiună şi fără amărăciuni închistate…

Totuși o expresie de uluire se întipări deodată pe chipul mezinei când îl auzi spunând:

— În după-amiaza asta, când termini, vin să te iau şi mergem împreună la Waldorf.

Ce? Împreună? Nu, nu, ceva nu era clar acolo. În ciuda scenei de împăcare de pe stradă, era mai bine ca drumurile lor să nu se mai intersecteze.

— Trebuie să punem la punct mai multe chestiuni, continuă căutătorul de talente cu siguranţa zdrobitoare pe care o afişa întotdeauna. Să negociem unele condiţii, să clarificăm anumite detalii…

În sfârşit, Luz izbuti să-şi formuleze gândurile cu o voce timidă.

— Nu, Frank, nu…

— ***No what***, ***honey***?

Surprinderea îi părea reală: sprâncenele arcuite, fruntea încreţită.

— Nu mai vreau să fim împreună. Chestia cu Cugat e altceva, mi-a oferit-o el mie pe cont propriu. Tu… Tu nu ai nici legătură cu asta.

Hohotele răutăcioase o înjunghiară ca o lamă de cuţit.

— ***My dearest*** Lucy, dulcea şi ignoranta mea Lucy, murmură Kruzan strecurându-şi mâna sub reverul stâng al hainei. Din buzunarul interior scoase nişte hârtii împăturite în trei, se prefăcu că vrea să i le dea, însă când ea întinse mâna, el le trase înapoi. Noi doi avem un contract, tu însăţi l-ai semnat în biroul meu, nu-ţi aminteşti? Sunt reprezentantul tău cu tot ce decurge de aici, suntem legaţi pentru următorii zece ani, îmi revin patruzeci la sută din încasările tale şi nu poţi lua nici cea mai neînsemnată decizie fără mine.

95

Douăzeci de străzi mai la nord, străină de năuceala lui Luz, dimineaţa Monei se scurgea febrilă, în ciuda cuvintelor transparente pe care le rostise la sosire.

— Am venit să încasez ce îmi datoraţi, doamnă. Îmi iau rămas-bun, nu mai vin.

Aceea îi era hotărârea definitivă, după lungi ore de descumpănire; din pat, ***doña*** Maxi bombăni ceva cu gura plină de pâine prăjită în tigaie şi dată prin zahăr. Mona nu o înţelese.

Dormitorul era cufundat pe jumătate în penumbră, prima ei îndatorire zilnică era să tragă complet perdelele, dar de data aceasta nu o făcu. Mirosea a alcool camforat şi a mic dejun plin de ulei, a exces de cărnuri trecute.

— Trebuie să-mi daţi banii pe trei zile, luni, marţi şi miercuri, o lămuri fata, înarmându-se cu răbdare.

Nu era o sumă prea mare, evident. Dar era rezultatul muncii ei şi orice cent în borcanul de sticlă din bucătărie însemna să înainteze înot câţiva milimetri prin oceanul numeroaselor datorii. De aceea venise Mona în dimineaţa aceea, punctuală ca întotdeauna, ca să-şi ia banii şi să spună adio. Fireşte, nu mai putea lucra acolo. Nu o suporta pe patroană şi nici nu putea accepta ca César să-i dubleze mai departe salariul pe ascuns, ştiind ceea ce ştia despre sentimentele lui.

Cuvintele tânărului medic îi răsunau proaspete şi vii în amintire: „probabil că ea ar putea să se lipsească de tine, dar eu, nu“. Toate gesturile, toate faptele lui dobândeau acum o semnificaţie specială. Atenţia cu care o trata mereu, micile cadouri şi privirile acelea lungi, insistenţa de-a o însoţi acasă, felul respectuos cum gestionase problema sănătăţii mamei ei: nimic nu era banal, totul avea un sens. Nu erau simple dovezi de recunoştinţă pentru că se lupta cu caracterul

insuportabil al mătuşii lui. În spatele acestor lucruri, constată Mona în sfârşit, se ascundea altă realitate.

— Păi ai să pleci în cel mai nepotrivit moment…, mormăi doamna când reuşi să înghită ultima bucată din felia de pâine. Cu ce-o să fie mâine…

Aveau ceva prevăzut pentru vinerea aceea, ***doña*** Maxi se agita de câteva zile din pricina aceasta. O logodnă, nu ştiu ce eveniment absurd la reşedinţa marchizei, unde Mona îi văzuse pentru prima oară pe mătuşă şi pe nepot, când ea abia sosise în oraş şi nu bănuia că destinele li se vor reîntâlni. Acolo erau aşteptaţi din nou amândoi, pentru ceva despre care Mona nu se deranjase nicicând să întrebe; în afara orelor de lucru, o durea în cot de treburile vrăjitoarei tirane.

— Ştiţi cât îmi datoraţi, repetă.

Zăbovea la piciorul patului, refuzând să ducă la capăt vreuna dintre sarcinile ei cotidiene. Nici nu avea de gând să-i ia tava cu micul dejun de pe pântecele voluminos, nici nu voia s-o ajute să se ridice, nici nu avea să se spetească trăgând de ea până o aşeza pe scaun. Nu avea s-o ajute să se spele, nici nu avea s-o mai suporte.

— Vă aduc portmoneul sau îmi daţi din sertar?

Doña Maxi îşi duse la buze ceaşca de ciocolată groasă, apoi îşi trecu limba peste pata care îi rămase pe mustaţă şi murmură ceva de neînţeles.

— Să iau eu, spuneţi?

— Îţi mai dau încă trei dolari dacă stai astăzi, avem de făcut o grămadă de lucruri.

Cântări un moment propunerea şi răceala socotelilor birui dorinţa de a o lua la fugă.

— Dar plec la unu fix.

— La două.

— La unu şi jumătate, vă spun.

Trebuia să dispară înainte să ajungă César. Nu, nu voia să-l mai vadă acum, când îi cunoştea sentimentele; era descumpănită, tulburată. Trăise

atât de străină de toate, atât de absorbită de propriile-i probleme, că nu fusese în stare să deosebească un lucru de altul. Sigur că între ei existase întotdeauna o complicitate, un curent de apropiere; sigur că el i se păruse un bărbat atrăgător în felul lui. Dar nu. Nu, nu, nu. Lumile lor erau diferite, iar ceea ce simţea ea pentru medic, în ciuda faptului că simţea ceva, nu era atât de trainic şi de profund precum ceea ce mărturisise el că simte. Nu, era o aiureală, o absurditate pe care trebuia s-o reteze din rădăcină. Chiar şi aşa, ultimele cuvinte pe care i le spusese cu o zi înainte îi sunau în minte; i se implântaseră în urechi în vreme ce se desprindea de el şi se urca grăbită în autobuz. „Orice s-ar întâmpla, indiferent ce vei auzi, eu te iubesc.“

— Ce mai aştepţi ca să mă ridici din pat, fetiţo? Judecata de Apoi?

Asprimea cu care i se adresă ***doña*** Maxi o readuse în prezent. Ultima zi, îşi zise trăgând perdelele dintr-o mişcare.

Ultima zi şi gata.

Ordinele începură să curgă năvalnic. „Pantofii noi, lustruieşte-mi-i până strălucesc.“ „Du-te la florărie, spune-le să-ţi dea mostrele şi întoarce-te repede.“ „Sună la coafor şi cere-le să mă programeze cu o oră mai devreme.“ „Formează-mi numărul de la Valencia Bakery, că am să schimb comanda de prăjituri.“ „Fii atentă la uşă, că trebuie să vină să aducă costumul nepotului meu.“

Nepotul ei, nepotul ei, nepotul ei. Chiar şi fără să fie prezent, pe măsură ce se scurgea dimineaţa, casa i se părea Monei mai plină de el ca oricând. În veşnicul du-te-vino, se văzu nevoită să treacă de câteva ori prin faţa camerei lui. Prin uşa întredeschisă se vedea patul făcut cu precizie de cazarmă, tomuri medicale groase ordonate pe rafturi, dulapul plin de haine discrete, din stofă de calitate, cu o croială excelentă, modelul la scară mare al unui ochi aşezat pe masă, portretele în

ramă de argint ale celor ce pesemne îi fuseseră părinţi.

„Ar fi uşor să te laşi iubită“, se gândi, rezemându-se buimăcită de tocul uşii. Nu încăpea îndoială că era un om bun, cordial, cu prestanță, bine făcut şi atât de sigur pe el. Nu-i bătea inima cu putere de fiecare dată când îl vedea, însă se simţea bine alături de el. După monstruoasele lovituri pe care le primise de la viață, ar fi plăcut ca cineva să se preocupe de ea, să aibă grijă de ea, s-o protejeze oferindu-i siguranţă economică, o casă primitoare, un viitor ferit de furtuni. César Osorio nu părea un bărbat pretenţios; dacă l-ar accepta, nu i-ar cere niciodată dragostea pasională pe care ea nu ar fi niciodată în stare să o nutrească, s-ar mulţumi fără îndoială cu o dăruire călduţă. Ceva tulburător îi străbătu şira spinării. Şi dacă ar accepta? Şi dacă s-ar sforţa şi ar învăţa să-l iubească?

— Fetiţo!

Vocea ca un croncănit o trezi din visare; când deveni conştientă de delirul în care se cufundase, Mona clătină energic din cap.

— Du-mă urgent la telefon, porunci ***doña*** Maxi fluturând ca pe un steag ziarul din ziua aceea, care tocmai îi fusese adus. O să sun chiar acum la ***La Prensa***, și-o să le zic vreo două tâmpiților ălora!

Cu receptorul în mână, o auzi protestând, reproşând, certându-se, reclamând. „Daţi-mi-l imediat pe Camprubí, directorul! Cum nu este, cum nu se află acolo?“

Întrerupse în cele din urmă convorbirea, așezând receptorul în furcă.

— Neisprăviţii! Toţi sunt nişte neisprăviţi! I-am spus nepotului meu să le explice limpede că anunţul trebuia publicat astăzi, nu mâine!

Continuă să ţipe colerică, îmbujorată, pieptul îi urca şi îi cobora în ritmul furiei. César, viitorul lui, obligaţiile lui… „Să vedem ce-i spunem acum marchizei! Să vedem ce-o să zică de faptul că n-au

publicat încă anunţul! O să creadă că suntem nişte delăsători, că nu suntem la înălţimea ei, că băiatul n-are rangul să intre în familie!“

Un pas, doi paşi, trei paşi: presimţirea a ceva stânjenitor o împinse pe Mona până ajunse în faţa scaunului cu rotile.

— Despre ce anunţ vorbiţi, ***doña*** Maxi?

— Cel cu cererea în căsătorie! strigă furioasă.

— A cui?

Trăgând aer în piept cu nesaţ, o privi cu un dispreţ infinit, de parcă ar fi fost nebună.

— O cere în căsătorie pe Nena, fata marchizei, pe cine altcineva? Doar nu-ţi închipui că tâmpitul de finul meu o să ceară mâna unei sărăntoace ca tine!

96

Mona şi Luz se întâlniră la colțul cu Seventh Avenue, ducând fiecare povara amărăciunii, de parcă ar fi tras după ele un sac plin cu pietre negre. Tulburate, frustrate, furioase. Una ieşea de la lucru, alta venea din staţia de autobuz. Când se aflară faţă în faţă, şovăiră amândouă câteva clipe, neştiind dacă să-şi mai ascundă supărările ori să şi le împărtăşească, aşa cum făcuseră întotdeauna. Nepotrivirile și greșelile fuseseră atât de multe, dezamăgirea și durerea, atât de profunde, încât amândouă păreau să-și fi pierdut capacitatea de a se destăinui.

„Ce-i cu tine?“, avea de gând să întrebe Mona văzând chipul înnegurat al lui Luz; „de ce ai faţa asta descompusă?“, voia să zică mezina. Însă niciuna nu spuse nimic pentru că, imediat ce se întâlniră, interveni cineva.

— Chiar acum mă duceam la dumneavoastră acasă, domnişoarelor. Sora Lito vrea să vă vadă, zice că e urgent.

Era una dintre fetele de la Casa María, aproape o copilă, salvată de la depravare şi de cruzimea străzii.

Surorile se priviră, știind că fiecare ascunde ceva. Tot fără cuvinte, se înţeleseră să amâne mărturisirile care le frământau pe fiecare. Tăceau de atâta timp, că n-avea să se sfârşească lumea dacă mai aşteptau o jumătate de oră.

Nici nu le trecu prin cap să urce în apartament şi să le pună la curent pe mama lor şi pe Victoria cu mesajul călugăriţei; la ce bun, dacă uneia i s-ar fi părut o îndatorire sâcâitoare, iar cealaltă ar fi refuzat să coboare.

Nu o găsiră pe sora Lito la masa ei, ci aşezată într-un fotoliu cu tetieră. Nu mai văzură nici talmeş-balmeşul de hârtii, cărţi şi tot felul de lucruri care înainte invadau după bunul plac toate colţurile; era ca şi cum o mână binevoitoare ar fi

domolit haosul. Toate suprafeţele erau acum ordonate, volumele închise şi aşezate vertical, dosarele alcătuiau teancuri compacte într-o ordine melancolică: triste dovezi ale faptului că incendiara călugăriţă nu mai putea lucra.

Cu greu reuşiră să-şi muşte limba ca să nu le scape o exclamaţie de compasiune. „Dar, soră, pentru Dumnezeu…“ Corpul părea să i se fi mistuit sub rasa de călugăriță, carnea măslinie i se revărsa în falduri pe obraji şi pe bărbie.

Alături de ea ședea pe un scaun un bărbat care, văzându-le, se grăbi să se ridice în picioare. Avea o cravată discretă, ochelari rotunzi cu ramă fină şi păr deschis la culoare, care începea să i se retragă de pe frunte. Treizeci şi ceva de ani, nici înalt, nici scund, nici frumos, nici urât.

— Intraţi, fetelor, intraţi.

Vocea răguşită a călugăriţei, în alte vremuri atât de plină de ironie, suna acum istovită şi fragilă.

— Voiam să vă spun chiar eu mai încolo, când totul va fi încheiat, dar după cum mă simt, cred că e mai bine să-l cunoaşteţi deja.

Ridică din umeri cu un gest de neputinţă. Sora Lito se sfârşea, nu mai avea mult de trăit.

Tipul înaintă vreo doi paşi. „William Lanford, ***pleased to meet you***“, spuse pe un ton educat, profesional. Sau cel puţin aşa sună. Le întinse mâna, strângând din buze şi apoi întinzându-le, încuviinţând din bărbie, deşi nu era nimic de încuviinţat: era felul său de a înştiinţa politicos că nu vorbeşte spaniola. Ele răspunseră la salut întinzând nişte degete moi, fără vlagă: nu ştiură să reacţioneze altfel.

Economisind frazele ca să nu se înece, sora Lito le puse la curent.

— Lucrează la un cabinet care se ocupă de câteva cazuri similare, dragele mele. Dacă o să trebuiască să se întâlnească cu dumneavoastră, o să lase mesaj la societatea La Nacional. Făcu o pauză, respiră adânc de două ori. O să vină cu un

traducător, cabinetul lui ***mister*** Lanford o să achite cheltuielile astea.

Îşi întoarse faţa spre avocat, trase din nou aer în piept.

— Este un bun profesionist, murmură, sigur că se va strădui…

Abia o auzeau, înţeleseseră partea importantă a veştii şi cântăreau lucrurile: sora Lito le trecea soarta în mâini străine, fiindcă ei i se scurgea viaţa printre degete. Atât de dureros era, atât de real. Dacă ordinea din cameră emana tristeţe, faţa călugăriţei o demonstra şi mai mult: nu doar prin ravagiile bolii, ci şi prin senzaţia de eşec pe care o avea întipărită între riduri, frustrarea că nu izbutise să-şi facă datoria până la capăt. Învinsă, aşa se simţea femeia aceea care scăpase din mizeriile cele mai îngrozitoare şi pe care nimic şi nimeni, nici vitregiile cele mai amare, nici profitorii cei mai josnici nu putuseră niciodată s-o doboare. Până în ziua aceea.

Urmă un răstimp chinuitor de conversaţie întretăiată despre termene şi modalităţi, apoi avocatul plecă ducând sub braţ o mapă de carton grena plină cu hârtii: toate dosarele şi documentele referitoare la moartea lui Emilio Arenas. Acolo erau denunţurile, declaraţiile, scrisorile de dezvinovăţire de la Trasatlántica, ofertele, din păcate, refuzate, reclamaţiile ulterioare, preocupările din lungile luni de aşteptare. În momentul acela, era mai bine să nu se întrebe dacă meritase, dacă n-ar fi fost mai înţelept să se îmbarce şi să se întoarcă folosind biletele şi banii care li se puseseră pe masă de la bun început. De câte necazuri nu le-ar fi scutit, de câtă deznădejde!

Nici ele nu mai stătură mult, sora Lito era sleită, trebuia să se odihnească. Înduioşate, înspăimântate, rămaseră în poartă la Casa María, de parcă n-ar mai fi avut motive să se mişte în nicio direcţie.

Luz luă iniţiativa. Luând-o pe Mona de braţ, se lipi de corpul ei şi o împinse în direcţia opusă casei lor, deschizându-şi, în sfârşit, inima. Fără o ţintă anume, se îndreptau spre râu, îndepărtându-se de mediul lor cel mai apropiat, sobre şi îngândurate, încercând să-şi însenineze minţile tulburate, să-şi regăsească intimitatea la care loviturile şi eschivările le obligaseră să renunțe.

Erau gata să traverseze pe Ninth Avenue, când Mona o trase brusc pe soră-sa de pe trotuar. Rămaseră amândouă pe jumătate ascunse în intrândul vitrinei de la o farmacie.

— Ce faci? întrebă Luz alarmată.

— Taci! Taci şi uită-te!

Arăta cu bărbia spre uşa unei cafenele învecinate, din care ieşeau doi indivizi. În câteva secunde, îşi strânseră mâinile, murmurară câteva cuvinte de rămas-bun şi se despărţiră: unul o luă în sus pe bulevard, celălalt spre un Chevrolet parcat lângă trotuar.

Primul era avocatul Lanford, cu care tocmai se întâlniseră în biroul sorei Lito; avea mâinile goale.

Al doilea, un tânăr bondoc, anost, brunet, cu frunte îngustă, cu părul creţ şi strălucitor. La gât îi atârna o cravată ţipătoare şi sub braţ ducea ceva ce amândouă recunoscură numaidecât. Identitatea i-o lămuri Mona, într-o şoaptă frenetică:

— E Tomasso, nepotul lui Mazza.

Nu fu nevoie să vadă cum, cu puţin înainte, un teanc de bancnote trecuse din mână în mână pe sub masa la care stăteau cei doi, nici cum americanul iscălise documentul pe care celălalt i-l pusese în faţă, din ordinul unchiului său. Mapa grena pe care o ducea acum Tomasso reprezenta o dovadă suficientă: abuzând de slăbiciunea sorei Lito şi înşelându-le pe ele cu o neruşinare jignitoare, Lanford le trădase. Pesemne că totul fusese stabilit: întâlnirea la cafenea, înmânarea documentelor. După ce își dorise asta așa de mult, soarta surorilor Arenas ajunsese, în sfârşit, în

mâinile mizerabilului de Mazza. Având dovada acestui târg grosolan, Mona şi Luz îşi dădură limpede seama că şansele lor de a o scoate la capăt se reduceau, devenind extrem de mici. Mijloacele, ocaziile, râvnita indemnizaţie care le-ar fi îngăduit să se întoarcă acasă cu niște bani în plus ca să supravieţuiască li se volatilizau în faţa ochilor. Fără ca ele să reacţioneze. Fără posibilitatea de a da înapoi.

Se strânseră şi mai mult una în alta, ascunse de vitrina de la farmacie, stupefiate, printre reclame la tablete cu magneziu şi flacoane cu unguente pentru mușchi. Ceva fără nume începu să le străbată pe dinăuntru, urcând de la picioare.

Sătule. Sătule. Erau sătule de bărbaţi care nu le iubeau, sau le iubeau într-un mod nepotrivit. Bărbaţi care pretindeau să le folosească după bunul plac, fără să le pese că le escrochează, sau le umilesc, sau le înjosesc, sau le rănesc. Frank Kruzan şi abuzurile lui. Medicul César Osorio şi ruşinoasa lui înşelăciune, fiind pe punctul de a se logodi cu altă femeie, din clasa lui socială, fără a avea bărbăţia de a o recunoaşte. Avocatul acela oportunist care le vânduse, nepotul intimidat şi laş cu cravata galben-lămâie. Şi, mai presus de ei, cu oarba sa brutalitate criminală, Fabrizio Mazza. Cel mai ticălos. Cel mai pervers.

Vocea Monei sună surd şi sec, dar ferm.

— Până când o să mai înghiţim rahat? Până când porcul ăsta o să ne înece una câte una şi o să scape de toate trei?

97

Nu fuseseră nicicând fetiţe ascultătoare, alergau desculţe, se căţărau pe garduri şi rambleuri, întotdeauna îşi făcuseră de cap şi provocaseră până şi luceafărul de dimineaţă. Erau nişte copile când învăţaseră să se bată cu pietre şi să se îmbrâncească cu băieţii din cartier, se răzvrătiseră împotriva constrângerilor de când le ieşiseră dinţii, ştiau să fluiere precum cărăuşii. Se alăturau zarvei şi încăierărilor de pe uliţă, răspundeau cu neruşinare la obrăznicii şi, când le chiorăiau maţele, şterpeleau ce se nimerea de la chioşcurile din piaţă, fără menajamente. Se descurcaseră întotdeauna cu neobrăzare şi şmecherie, erau cum nu se poate mai ingenioase, cutezătoare, îndrăzneţe, hotărâte.

Sosirea la New York şi moartea tatălui le înmuiase temporar, lăsându-le dezorientate, lipsite de apărare în faţa vitregiilor. Dar reuşiră să facă faţă. Într-o lume neliniştitoare şi străină, singure împotriva curentului, reușiră să-şi încropească un viitor, se luptară pentru a-şi trasa un orizont accesibil. Atunci veniră loviturile şi, după distrugerea night-clubului şi uciderea vânzătorului de tutun, incorigibilele surori Arenas nu avură încotro şi se potoliră, se retraseră ca melcii în cochilie, păreau să fi capitulat fără luptă. În asemenea măsură, încât fără voia lor le îngăduiră altor bărbați să le roadă în continuare sufletul, profitând de efemera lor fragilitate.

Totuşi faptul că fuseseră martore în după-amiaza aceea la scena dintre nepot şi avocatul trădător le scutură conştiinţa, aşa cum se bate o rogojină. Totul era prea barbar şi sângeros: altă agresiune, altă înjunghiere adâncă şi mişelească. Spre deosebire de cazurile anterioare, când rămaseră distruse şi incapabile să reacţioneze sau să răspundă, ce văzură de data asta acționă ca un revulsiv.

Ceva trebuiau să facă; încă nu ştiau ce, dar într-un fel trebuiau să înfrunte violenţele şi mârşăviile, durerea pricinuită. Pentru propria lor demnitate, pentru a compensa cutezanţa trădată a sorei Lito. Ca să scape de angoasa care le rodea pe dinăuntru, ca să poată să-şi vadă de viaţa lor fără să care în spate un sac greu cu amărăciuni.

Un schimb grăbit de fraze a fost de ajuns pentru ca Mona şi Luz să cadă de acord, de undeva trebuia să înceapă.

Mai întâi, stabiliră să afle unde locuieşte. Hotărâte, se întoarseră în pas vioi spre cvartalul lor şi intrară decise în clădirea La Nacional, în căutarea cărţii de telefoane din Manhattan. Angajatul le întinse un volum mare, Luz aproape că i-l smulse din mâini. „Dacă doriți, vă ajut“, le propuse cu timiditate bărbatul; era un tip de vreo treizeci de ani și se fâstâcise la apariția impetuoasă a acestor tinere care cu câteva săptămâni înainte vegheaseră cadavrul cumnatului chiar în clădirea aceea. Refuzară fără ocolişuri şi ieşiră din birou, intrară într-o mică sală alăturată, trântind zgomotos cartea pe o masă. După aceea se aplecară peste ea şi îşi apropiară fețele, fără a şti prea bine cum să-şi croiască drum prin monstruozitatea aceea plină de litere, numere şi coduri.

Găsiră ce căutau după un răstimp în care întoarseră foile înainte şi în urmă, străbătând cu degetul arătător nenumărate coloane lungi de nume de familie şi străzi de nepronunţat. Mazza, Fabrizio. 228 Bleecker. Chelsea 3-3207, ăsta era. Luz apelă din nou la angajat, îi ceru creion şi hârtie ca să noteze, el i le dădu fără să o privească în ochi, ascunzându-şi o urmă de stânjeneală: nu rezistase tentaţiei de a le contempla de la distanţă trupurile zvelte aplecate, picioarele goale, fesele rotunde, acoperite doar de pânza uşoară şi uzată a rochiilor.

Vrură să-l întrebe cum se ajunge la adresă, dar când se întoarseră, văzură doar scaunul gol în

spatele mesei. O luară atunci în jos pe scări, fără a se deranja să aşeze cărţoiul la loc: rămase acolo, deschis şi părăsit, aşteptând ca angajatului să-i treacă înfierbântarea, să iasă din baie şi să se ducă să-l ia. În cele din urmă, îl întrebară pe un ins care urca în momentul acela de la bar, acolo obişnuiau să se adune compatrioţii ca să se pună la curent cu noutăţile de pe cealaltă parte a oceanului, să afle despre oferte de lucru sau să joace domino.

După câţiva metri, călcară inevitabil pragul firmei de pompe funebre. Nu-l mai văzuseră pe Fidel de ceva vreme: după distrugerile de la Fetele Căpitanului, când ajunseseră la urechile tatălui favorurile şi cheltuielile excesive pe care ageamiul de fiu-său le făcuse pe socoteala firmei, drept pedeapsă îl mutase să lucreze la filiala magazinului din Uptown, cealaltă ***funeral home*** de familie din Harlem-ul hispanic, departe de localul unde visase să-şi cânte tangourile şi de surorile acelea neruşinate care, în ochii proprietarului firmei, îi suciseră minţile băiatului.

Tatăl deschidea uşa cu un mănunchi de chei, când ele trecură prin dreptul lui. Fidel îl aştepta în spate, cărând o cutie ce părea grea. Avură de gând să se oprească câteva clipe: el, înfiorat brusc de reîntâlnire; ele, şovăind între plăcerea de a-l revedea şi graba de a-şi vedea de drum.

Imediat ce proprietarul firmei de pompe funebre le intui intenţia, bombăni morocănos:

— Scuzaţi-ne, domnişoarelor, dar suntem ocupaţi.

Ca să nu mai încapă nicio îndoială, îşi împinse fiul de la spate, făcându-l să se clatine din cauza greutăţii şi silindu-l să intre poticnindu-se în clădire.

Merseră mai departe singure spre destinaţie, lăsându-l în urmă pe Fidel, consternat. Niciuna nu-şi închipuia că refăceau exact ultimul drum străbătut de Luciano Barona pe propriile picioare: nu ştiau nici că în părculeţul la care ajunseră după

câteva minute îşi trăise vânzătorul de tutun ultimele momente de zbucium, nici că fântâna aceea îi primise cadavrul între apele ei tulburi.

Găsiră numărul de la intrare, iar atenţia amândurora se îndreptă spre faţada de cărămidă roşie, acoperită în parte de zigzagul unei scări de fier. Contemplară ferestrele decorate cu basoreliefuri de piatră deschisă la culoare și se întrebară în spatele căreia stătea nemernicul, dacă era acolo.

— Şi acum ce facem? şopti Luz.

Mona cântări mai multe posibilităţi, care de care mai temerară. Să urce, să-l înfrunte în cazul în care îl întâlneau, să-i spună că e un vierme şi un… un… Înainte ca asemenea aiureli să ia amploare, rosti cele trei silabe ale verbului celui mai înţelept:

— Aşteptăm.

Nu ştiau în ce scop, tot nu aveau un plan, dar deocamdată aceea era singura opţiune.

Se aşezară pe o bancă din piaţă cu fața spre clădire, să vadă: dacă intră, dacă ies. Cum să-şi imagineze că, aşezat pe banca de alături, ocupată acum de un cuplu de bătrâni ridaţi din Calabria, îşi petrecuse soţul Victoriei orele cele mai pline de angoasă din viaţa lui, întrebându-se cu ce greşise ca ea să nu-l mai iubească.

Le sâcâi mai întâi un grup de adolescenţi, la ale căror provocări nici nu se deranjară să răspundă, un vânzător ambulant încercă să le convingă să cumpere flori de pânză, apoi li se alătură altul, care le deschise sub nas un sac plin cu pantofi care păreau furaţi. O femeie durdulie încercă să le întrebe ceva într-o limbă de neînţeles, un bărbat slab cu un mers târşâit trecu de două ori prin faţa lor, pipăindu-se obscen între picioare. A treia oară, Luz se ridică dintr-un salt, îl ocărî cu voce tare, iar laşul se intimidă şi plecă.

Stătură aşa până ce soarele începu să coboare dincolo de clădiri şi lumina asfinţitului polei contururile în auriu. În momentul acela, elanul le

părăsi şi îndoielile se prăvăliră asupra lor cu toată greutatea: stăruinţa lor nu era decât o pierdere de timp şi o absurditate. Atunci, exact atunci, îl văzură ieşind. Mona o apucă pe Luz de picior, Luz îşi înfipse unghiile în antebraţul Monei şi inima le bătu amândurora să le spargă pieptul.

Fabrizio Mazza tocmai ieșise din clădire și stătea pe trotuarul din față, într-un costum verzui, punându-şi pălăria de vară peste părul brunet, dat cu briantină. Se aflau la o oarecare depărtare, despărțiți de mașini care circulau în diferite direcții, oameni care traversau, se plimbau, alcătuiau grupulețe, stând de vorbă cu vecinii; în mijlocul forfotei, era destul de improbabil ca el să le observe aşezate în piaţă. Pentru orice eventualitate, Mona se întoarse într-o parte şi îşi lăsă capul în jos, iar Luz îşi acoperi faţa cu părul.

În urma lui ieşi Tomasso, nepotul pe care îl văzuseră cu câteva ore înainte luându-şi rămas-bun de la avocatul trădător. În vreme ce așteptau în părculeţ, Mona îi povestise surorii ei cum se cunoscuseră, când o răpiseră de pe 14th Street şi Mazza încercase să bage frica în ea pe o esplanadă sinistră de lângă cheiuri. Cum să uite incidentul, deşi niciodată până atunci nu împărtăşise cele întâmplate în noaptea aceea nici uneia dintre surori; păstrase pentru ea senzaţia de teamă, ascunsă în adâncul sufletului, se gândise că nu merită să le îngrijoreze, era destul că simţise ea o asemenea groază. Crezuse în mod naiv că, la un moment dat, lucrurile se vor îndrepta, îşi vor găsi făgaşul normal.

Acum ştia că se înşelase de la cap la coadă şi pronunţă numele tânărului într-un ritm lent. „Tomasso“, zise din nou fără să-şi ia ochii de la tristul nepot, cel care îndeplinea supus ordinele unchiului său demn de dispreţ, deşi în seara de pe cheiuri clocotea de furie văzându-se tratat ca o cârpă în faţa tulburătoarei insolenţe a femeii. Nu încape îndoială că din motivul acesta — nu ca s-o

prevină pe ea, ci ca să-l atace pe el —, o pusese în gardă când o dusese înapoi pe strada ei. „E speriat“, fuseseră cuvintele lui referitoare la avocat. „Iar când unui mizerabil îi intră frica în oase“, adăugase, „poate deveni foarte periculos“.

Mazza mergea în faţă, celălalt îl urma la doi paşi: deşi ele nu o ştiau, repetau la milimetru o veche schemă obişnuită în familie, din vremea când bătrânul avocat, acum ţintuit într-un azil de bătrâni, ţinea autoritar frâiele biroului, iar pe atunci tânărul Fabrizio era doar un subaltern temător şi stângaci.

Cotiră după colţ în faţa bisericii Fecioarei din Pompei şi le întoarseră spatele, ele se sculară în picioare, înaintară doi paşi şi îşi lungiră gâturile ca să nu-i piardă din vedere, dar bărbaţii dădură din nou colţul peste câteva secunde: se îndreptau doar spre un teren viran, unde era parcată o maşină, aceeaşi pe care o văzuseră cu câteva ore în urmă. Aceeaşi pe a cărei banchetă din spate Mona simţise o spaimă îngrozitoare.

Cu Tomasso la volan, maşina se puse imediat în mişcare şi, pe măsură ce înainta, se amestecă cu alte vehicule, până se pierdu în depărtare.

— Şi acum urcăm? murmură Luz, căreia panica îi pusese un nod în gât.

98

Găsiră informaţiile gravate pe o placă lustruită de alamă, urcară la etajul al doilea și dădură peste ce era de aşteptat: o uşă închisă. Şovăiră dacă să sune sau nu la sonerie, în cele din urmă sunară; dacă le-ar fi deschis cineva, s-ar fi prefăcut în mod inocent că greşiseră adresa, dar nu răspunse nimeni, nici prima oară, nici când insistară, sunând îndelung ca să se asigure. Coborâră din nou, reveniră în parc. Identificaseră cu exactitate locul, al doilea pas după ce obţinuseră adresa.

Al treilea îi trecu prin cap lui Luz.

— Ce-ar fi să-l chemăm pe Fidel?

Avea mâini îndemânatice, avea uneltele necesare la magazin şi era la fel de imprudent şi de necugetat ca ele; dacă reuşea să scape de taică-său, nu avea să refuze. La urma urmelor, era şi problema lui, şi pe el îl duruse sufletul când fusese distrus Fetele Căpitanului.

Îi telefonară dintr-o instituţie din apropiere; din fericire, răspunse el la telefon. „OK, OK, OK“; cum să reziste Fidel la chemarea acelor fete, care intraseră în viaţa lui ca să-l zdruncine pe de-a-ntregul, cu toate că proiectul pe care îl puseseră la cale împreună se sfârşise cu un eşec monumental. Orice îi cereau ele era lege pentru el, și-ar fi dat viața pentru acele trei surori îndrăzneţe şi fascinante, care o vreme îl ajutaseră să viseze la un viitor aflat departe de slujba lui ridicolă, un viitor plin de tangouri, aplauze şi femei frumoase, care nu ajunsese niciodată să se închege, dar de a cărui himeră se agăţa în fiecare noapte, în somn, în tristul său dormitor. Ar fi făcut orice pentru ele. Şi, mai ales, pentru Luz.

Sosi repede, cu răsuflarea tăiată, dar entuziast. Se înnopta. Preferă să nu le povestească cum fugise sărind gardurile a două curţi din spate şi cum avea să-l mustre tatăl lui când îşi va da seama că trebuie să se descurce singur cu cadavrul unei

bătrâne portugheze de pe 16th Street. Avea pe umăr o geantă de piele, din care se auzi un clinchet metalic când îi dădu două palme: acolo ducea levierele şi şperaclele. Se strecurară din nou în clădire, reveniră la același etaj. Mona și Luz se așezară în așa fel încât să-l ascundă, deşi precauţia se dovedi inutilă: în scurtul răstimp cât forţă uşa, nimeni nu călcă pe palier, nici nu ieşi din vreun apartament vecin. Nici când intrară toţi trei deodată în domiciliul străin. Nici când închiseră uşa în urma lor.

Uşurarea li se amestecă cu spaima când se văzură în coridorul întunecat, mirosea a aer închis, a sudoare şi a fum stătut. Într-o liniște deplină, speriaţi, călăuziţi de intuiţia unei luminiţe palide în capăt, înaintară printr-un culoar central, călcând cu grijă pe parchet, ca să nu scârţâie, dar fără a reuşi pe de-a-ntregul. La capătul unui coridor scurt se afla încăperea folosită drept birou, cu trei ferestre impunătoare, care dădeau spre piaţă. Se lăsase noaptea, prin ele pătrundea doar strălucirea palidă a felinarelor, se reţinură să aprindă lumina electrică.

Mona se duse la o fereastră și îi preveni.

— Trebuie să ne uităm, să vedem dacă se întorc.

Începură căutarea în întuneric, principalul obiectiv era mapa grena cu dosarele de la sora Lito. Cel secundar nu-l ştiau: orice.

Mona şi Luz se aplecară asupra mesei lungi şi grele, pipăind în întuneric pe suprafaţa ei. Fidel se îndepărtă, ducându-se în alte camere, îl auziră aprinzând o brichetă.

Tăcute ca un mormânt, cele patru mâini ale surorilor Arenas ridicară cu grijă alte mape, dosare, teancuri de hârtii, bibliorafturi, documente cusute, documente răzleţe. Nimic. Mapa lor nu era acolo. La un moment dat, Mona lovi cu cotul un volum care căzu cu zgomot pe podea și crezură că le sare inima din piept. Pe rând, când una, când alta, scrutau la răstimpuri strada prin geamurile

murdare, dar nu-i văzură. Deschiseră apoi sertare, în care găsiră de toate: facturi, creioane, sugative, plicuri, sticluţe de cerneală, peniţe. Ajungând la al treilea din partea stângă, Luz îi înfipse Monei degetele în braţ.

— Uită-te, şopti cu glas înăbuşit.

În interior se întrezărea conturul întunecat al unui pistol.

Îl contemplau încă speriate, când auziră paşii lui Fidel răsunând la distanţă, apropiindu-se fără urmă de prudenţă; se îndrepta spre ele grăbit, aducea ceva în mâini.

— Am găsit asta în dulapul dintr-un dormitor, în fund, acoperit cu o pătură.

Le distinseră numaidecât la lumina brichetei. Luz îşi astupă gura ca să-şi stăpânească un ţipăt, Mona îşi strânse ochii cu putere, ca şi cum ar fi vrut să oprească imaginea aceea sinistră, să nu-i rămână întipărit pe retină.

Trei cutii de ţigări de foi Cuesta-Rey, așezate una peste alta, cu inconfundabila imagine a firmei de tutun pe capac: profilul unei tinere frumoase în costum alb, cu un șirag de perle la gât şi flori în păr. „Made in Tampa“, citiră. Erau legate cu fâşia de pânză care le era atât de familiară: dovada că Luciano Barona se aflase în casa aceea cu marfa lui.

— Să mergem, să mergem, şopti Mona cu glas stins. Ceilalţi, înspăimântaţi, nu se mişcară.

— Haide, să mergem! insistă ridicând tonul. Fidel, lasă cutiile alea la locul lor! Luz, uită-te pe fereastră!

Între timp, ea cercetă din nou cu febrilitate încăperea, scrutând suprafeţele printre umbre, simţind o apăsare în piept care aproape o sufoca. Certitudinea îi vibra în tâmple ca o tobă înnebunită: acolo fusese bietul Luciano, ducându-şi pentru ultima oară cutiile cu tutun, strângând pentru ultima oară cordonul de bumbac în mână.

Până când văzu deodată ce căutau de atâta vreme: mapa cu dosarele lor, pe un raft de lângă uşă, ca şi cum ar fi aşteptat ca cineva s-o ducă în altă parte de îndată ce s-ar fi făcut ziuă. Chiar în momentul acela, se auzi strigătul panicat al lui Luz.

— Vin! Se întorc amândoi!

Fidel sosi în fugă, Mona puse mâna pe mapă, şovăind, cu mintea vlăguită, străduindu-se să se calmeze. Prea previzibil, izbuti să gândească în cele din urmă, într-o scânteiere de luciditate. Prea acuzator împotriva lor, dacă o luau. O așeză la loc pe poliță și le porunci în trei cuvinte:

— Hai afară, repede!

Ieşiră fără precauţie, ca mânjii.

— Sus! ordonă.

Urcară bulucindu-se și ajunseră la etajul de sus tocmai când bărbaţii începeau să urce scările. Cu spatele lipit de perete, îngrămădiţi unul într-altul, ţinându-şi respiraţia, ascultară paşii unchiului şi nepotului ajungând la etajul unde se afla apartamentul lor, apropiindu-se şi rostind un blestem când văzură uşa forţată.

— ***What the hell***!

Îndată ce îi auziră intrând, surorile şi Fidel se năpustiră spre parter sărind treptele din trei în trei, de parcă le-ar fi urmărit însuşi Satana. Păşeau deja pe dalele de la intrare, când Tomasso, pe jumătate ieșit pe fereastră, scoase un strigăt amenințător, dar nu reuşi să-i vadă. Când ieşiră, urletul lui răsuna încă între pereţi.

99

Rătăciră cu paşi repezi printr-un hăţiş de străzi scurte şi întunecate, făcând deliberat ocoluri în caz că celorlalți le trecea prin cap să-i urmărească. Din când în când, în faţa uşilor se zăreau grupuri de italieni în tricou, care vorbeau tare și fumau; alteori, adolescenţi care se tachinau şi râdeau fals.

Nu se opriră nicio clipă, nu vorbiră între ei, se lăsară purtați de avântul picioarelor tinere, până ajunseră la luminile de pe Seventh Avenue.

— Nemernicul…, murmură Mona când orizontul îi deveni, în sfârşit, mai amplu şi mai puţin sinistru.

— Şi acum ce facem? întrebă Luz, încă năucită.

— Ne întoarcem acasă şi ne gândim. Nu-mi vine în minte altceva. Mona vorbea pe un ton vlăguit, de parcă tot ce văzuse şi făcuse ar fi sleit-o de puteri. Şi, pe deasupra, mamei o să-i dăm bătăi de inimă că nu ştie de noi la ora asta.

La auzul acestui cuvânt, Fidel își dădu o palmă peste frunte.

— Anunţul!

— După unsprezece noaptea ***La Prensa*** nu mai primește anunţuri, nici mortuare nici de alt fel, nici nimic, cât e ceasul?

Se repezi la un trecător să-l întrebe, dar omul nu avea ceas; opri apoi un cuplu. „Unsprezece şi zece“, îi zise doamna.

— Anunţul mortuar pentru bătrâna portugheză, ***damn it***, tata mă omoară dacă nu se publică mâine, dar sigur nu-mi mai răspund la telefon, bombăni Fidel, înlănţuind frazele într-un ritm vijelios. Trebuie să mă reped pe Canal Street, la sediul ziarului. Vă supăraţi dacă vă întoarceți singure pe 14th Street? Suntem aproape, nu vă ia mai mult de…

— Fidel, chestia asta cu anunţurile, mortuare sau nu, îl întrerupse Mona ezitând, cum funcţionează?

Cele întâmplate în ultimele ore împinseseră în adâncul memoriei amărăciunea pe care o simţise acasă la ***doña*** Maxi, confirmarea faptului că César Osorio era un cretin care-i jura dragoste pasională și, în același timp, îi cerea mâna unei tinere aristocrate. Alt netrebnic, doctorul ăsta, alt om rău, lipsit de scrupule, gata să-i calce în picioare demnitatea.

— Păi tu le comanzi, spui ce vrei să scrie…

— Şi trebuie să plăteşti cu bani gheaţă?

— Depinde, zise precipitat. Îţi povestesc altă dată, acum trebuie să mă grăbesc.

Mona îl apucă de braț, stăruitoare.

— Aşteaptă, îi zise pe un ton poruncitor. Trebuie să-mi răspunzi chiar acum.

El oftă resemnat.

— Păi dacă nu te cunosc, dacă ești o persoană oarecare și vrei să publici un anunţ, o înştiinţare, un ferpar, presupun că da, va trebui să plăteşti ***cash***. Noi, în schimb, nu, pentru că suntem clienţi stabili, nu plătim nimic pe loc şi ne dau factura la sfârşitul lunii.

— Şi tu, tu, tu, Fidel, se bâlbâi Mona. Tu ai putea să faci ceva pentru mine?

Îi povesti ce idee îi venise, iar băiatul de la pompe funebre se scărpină cu furie după ureche: așa făcea de câte ori situaţia îl depăşea.

— Cum spuneţi voi, spaniolii, mă bagi într-o belea de pomină.

— Da. Dar pentru mine e important. Cu adevărat important. Minţea, pentru că nu, nu era. Nu era important şi nici urgent; nu s-ar fi întâmplat nimic dacă Mona îşi înghiţea dezamăgirea şi umilirea, dacă lăsa timpul să-i vindece decepţia pe care i-o provocase vestea că doctoraşul, atât de serios şi de atent cum părea, avea două feţe, mizerabilul. În chip de răspuns, ideea spontană era doar o compensaţie efemeră pentru că îi suportase pe naşa despotică şi pe laşul ei de fin. Nu avea mijloace ca să se apere, dar îi era cât se poate de

clar că nu vrea să-l mai vadă pe niciunul din cei doi în viaţa ei. Iar Fidel, fără să ştie, aprinsese în ea o mică flacără, o inspiraţie neprevăzută, ca să-şi verse amarul provocat de dispreţul lor.

Oftând adânc, băiatul de la pompe funebre scoase din buzunarul cămăşii un carneţel şi o bucată de creion cu vârful tocit.

— Spune-mi repede ce vrei să scrie.

100

Noaptea fu lungă şi tristă. Aşteptară mai întâi să adoarmă Remedios, apoi o sculară pe Victoria din pat. Înghesuite ca sardelele în baia strâmtă, printre şoapte, ca să n-o trezească pe maică-sa, o puseră la curent cu cele întâmplate în biroul sorei Lito, cu întâlnirea ulterioară dintre avocat şi nepotul lui Mazza, cum hotărâseră să dea buzna în apartamentul lui ca să caute mapa cu dosarele şi cu documentele lor. În cele din urmă, alegându-şi cuvintele cu grijă, ca să nu facă mai mult rău decât era inevitabil, îi povestiră ce găsise Fidel acolo, în fundul unui dulap şi coincidenţa, cum el însuşi întări mai târziu cu numere întârziate din ***La Prensa***, că în fântâna din piaţa aceea fusese aruncat cadavrul lui Barona.

Reacţia Victoriei nu fu niciun plâns cu şiroaie de lacrimi, niciun ţipăt sfâşietor. Cu frumoşii ei ochi uscaţi, cu un rictus de duritate şi cu vocea bolovănoasă, murmură doar cinci cuvinte:

— Asta nu poate rămâne aşa.

Pentru întâia oară de când lumea li se întorsese pe dos, cele trei îşi dezgoliră sufletul fără ascunzişuri şi cântăriră furia pe care o simţeau. Îşi amintiră toate, analizară; întoarseră pe o parte şi pe alta ofensele şi mârşăviile, durerea fără rost, tristeţea inutilă. Izbutiră să închidă ochii abia când se lumina de-a binelea, când în fabrici şi pe cheiuri sunau primele sirene.

Nu se odihniră cine știe cât, erau deja în picioare la o oră matinală, ca în fiecare zi. Lucide, sigure, hotărâte: toate trei o ştiau clar.

Luz plecă la spălătorie cu înfăţişarea ei cenuşie de zi cu zi. Victoria se prefăcu că se aşază obosită să mai coasă o comandă de manşete şi gulere.

Doar Mona îşi schimbă rutina: ea avea să se ocupe de toate cele necesare.

— O să întârzii la ***doña*** Maxi, mormăi Remedios cu mâinile cufundate în apa cu săpun

din chiuvetă.

— S-a terminat cu slujba aia, mamă. Acum am alte lucruri de făcut.

Fără alte explicaţii, ieşi trântind uşa.

Mai întâi încercă să dea de el la hotelul St Moritz, telefonând dintr-un local de lângă Banca Lago unde se servea micul dejun pentru funcţionari, dar nu-l găsi. Coborî atunci la ***subway***, drumul i se păru lung ca o noapte de iarnă, trebui să urce mai bine de o sută de străzi până ajunse la Washington Heights.

Se strădui să nu se lase năucită de imensul Columbia Presbyterian Medical Center, întrebă cum se pricepu, dădu ocol şi reveni de unde pornise. După ce dădu greș de patru sau cinci ori, izbuti să găsească intrarea de la Harkness Pavillion.

— ***Please***, ***the room of mister*** Alfonso de Borbón, ceru în engleza ei primitivă.

La nimic nu-i folosiră insistenţa, rugăminţile sau vocea ridicată: cum era firesc, personalul îi interzise să intre fără menajamente. Toţi păreau nervoşi, în expectativă, deloc dispuşi să acorde atenţie chestiunilor minore. Era aproape amiază şi Mona simţea o strângere de inimă: la oboseala pricinuită de noaptea dormită pe jumătate se adăugă zbuciumul din ziua anterioară, gândul că hotărârea luată împreună cu surorile nu va fi decât o îngrozitoare aiureală. Descurajată şi sleită, se aşeză pe o treaptă de granit de la intrare, adăpostindu-se sub o marchiză de soarele crud al amiezei de început de vară, cuprinzându-şi genunchii cu braţele şi îngropându-şi capul în poală.

O scoaseră din izolare motoarele maşinilor, îşi înălţă fruntea. Cea care mergea în față şi cea din urmă erau de la poliţie, cea din mijloc era diferită. Neagră şi strălucitoare, opulentă, enormă. Se deschiseră portierele, şoferul şi pasagerul din

dreapta ieşiră repede ca să o ajute să coboare pe persoana de pe bancheta din spate.

Primul lucru pe care îl văzu Mona fură pantofii îmbrăcaţi în satin arămiu când călcă pe trotuar, apoi gleznele robuste, în ciorapi fini de mătase, şi tivul unui sofisticat pardesiu de vară. Când ieşi pe de-a-ntregul, o impresionă statura, solemnitatea ţinutei, splendidele perle pe care le purta la gât şi imenşii ochi albaştri sub borul pălăriei elegante.

Opt sau nouă bărbaţi coborâseră simultan din celelalte vehicule, unii în uniformă, alţii în civil; din pavilion ieşiră câţiva responsabili de la spital cu medicul Valentí Mestre în frunte, iar pe trotuar se iscă deodată o agitație, bărbaţi care o înconjurară cu gesturi pline de respect. ***Madame***, doamnă, ***her majesty***, alteţă…

— Ce cauți aici, Mona?

Vocea descumpănită o trezi din visare; ședea tot pe treaptă și se ridică în picioare dintr-un salt. Era Tony, făcea parte din alaiul care o însoţea pe doamna nobilă, și din pricina asta ei i se înecară corăbiile când dădu cu ochii de el. Pieptănat mai îngrijit decât în alte dăţi, purta un costum diferit, care-i conferea mai multă prestanţă decât de obicei. La fel de slab, cu ochii verzui în alertă şi cu o expresie de stupoare pe faţă.

— E mama contelui? murmură ea. Regina?

Sosiră alte maşini, se auzi scrâşnetul de frâne, parcară cum se nimeri. Se deschiseră din nou portiere şi săriră în stradă alţi bărbaţi, mai puţin ceremonioşi, mai îndrăzneţi: fotografi cu aparatele ridicate şi reporteri lansau întrebări insidioase despre regele detronat, despre cubaneză, despre divorţ şi renunţare, despre sânge, fraţi, familie…

În toiul zarvei crescânde, Tony încuviinţă în vreme ce ezita, nu ştia dacă să stea de vorbă cu femeia pe care îşi dorise atât de mult s-o aibă aproape sau să se îndepărteze de ea şi să-şi facă datoria de secretar neoficial, asistent sau ce o fi fost al fostului prinţ de Asturias. Mama acestuia,

cea care fusese regina Spaniei vreme de un sfert de veac, tocmai debarcase de pe ***Conte di Savoia*** după o traversare de şase zile, care începuse în Mediterana; el trebuia s-o apere de reporterii care o hărţuiau, s-o ajute să intre ca să-şi vadă cât mai repede fiul cel mare.

Mona percepu pe chipul băiatului din Tampa o urmă de încordare, pe care ea nu o cunoştea; părea nervos, obosit. Indiferentă la protocoalele şi formalităţile care o înconjurau pe nobila doamnă, la întrebările puse cu voce tare de reporteri şi la personalul de la spital, deranjat de forfotă, Mona se apropie de el tulburător de mult.

— Am venit după tine, Tony; am nevoie de tine în seara asta. Se ridică în vârful picioarelor ca să ajungă la urechea lui; îi şopti câteva cuvinte.

El, stupefiat, se încruntă.

— Tony, ***right here***! se auzi de la distanţă.

Cineva îl chema, hărmălaia ziariştilor era din ce în ce mai asurzitoare. „Povestiţi-ne despre soţul dumneavoastră, ***madame***!“ „Vă împăcaţi cu regele, doamnă?“ „A venit şi Edelmira de la Havana ca să-l vadă pe fiul dumneavoastră?“ Stânjenită, protejată de bărbaţii însărcinaţi cu siguranţa, ***doña*** Victoria Eugenia îşi croia drum spre interiorul spitalului.

— Ne vedem la nouă la taverna lui Al, conchise Mona în furnicarul din jur. Îl privi fix cu ochii ei atât de adânci, atât de negri. „Pe ce ai mai scump, Tony, nu mă dezamăgi.“

El nu-și revenise din uluire, când Mona îl apucă de o mână.

— Şi spune-i contelui din partea mea, şopti strângându-i-o, că mă bucur că îi e mai bine.

101

În după-amiaza aceea Chano se duse pe 14th Street şi, ca întotdeauna, se postă la intrarea în bloc; sosise de câteva minute, când îl interpelară direct.

— Victoria trebuie să vorbească cu tine.

Le privi năucit, de parcă un brutal croşeu de stânga l-ar fi proiectat în corzi.

— Aşteapt-o la Al. La opt şi jumătate.

Niciuna dintre ele nu intrase vreodată la Al's Tavern, cu toate că era alături, femeile din lumea lor nu frecventau tavernele. Însă ştiau că localul acela devenise cartierul general al fiului lui Barona de când, după moartea tatălui, începuse să facă vizite zilnice și zadarnice în cartier, în căutarea surorii celei mari. Alegerea pugilistului nu era fără motiv: în barul de la societatea La Nacional, în cafenelele şi bodegile spaniole, toată lumea se cunoştea, acolo n-ar fi fost decât băiatul vânzătorului de tutun asasinat, boxerul fără viitor care, din cine știe ce motiv, bântuia pe acolo ca un suflet chinuit. În localul acela întunecos şi liniştit, proprietate a unui scoţian, abia frecventat de comunitate, Chano găsise, dacă nu anonimatul, măcar un refugiu în faţa condoleanţelor, a compasiunii şi a privirilor curioase. Iar ele, dorind să treacă neobservate, preferară în după-amiaza aceea același local ca loc de întâlnire.

Nu mai trebuia decât să scape de maică-sa; pentru asta apelară, ca întotdeauna, la vecină.

— Rugați-o să doarmă în noaptea asta la dumneavoastră; scorniţi orice, spuneţi-i că aveţi nevoie de companie pentru că aveţi coşmaruri, sau crampe, sau staţi prost cu nervii. Dar luaţi-o, doamnă Milagros, luaţi-o de pe capul nostru până mâine dimineaţă, pe ce aveţi mai scump.

Galiciana le privi lung, cu singurul ochi teafăr, printre ridurile de pe față gândurile îi erau de nepătruns. În spatele expresiilor rugătoare pe care

le avea dinainte le recunoscu cu greu pe tinerele certărețe şi zgomotoase cu care se luase la harță de atâtea ori în primele săptămâni, când înfruntau totul cu o îndrăzneală insolentă şi nu aveau habar că soarta vicleană avea să le schimbe viitorul în asemenea măsură. Printre lovituri, supărări, sfâşieri şi pierderi, se integraseră în societate şi se împliniseră ca femei; acum îi cereau să le dea o mână de ajutor, fără explicaţii. Nu încercă să afle motivul; ori bănuia ceva, ori o luă de bună.

— Spuneţi-i să vină să mă ia peste câteva momente, o să ne petrecem amândouă noaptea la Casa María cu sora Lito.

— Am fost ieri pe la ea.

Tonul lui Luz exprima spaima pe care o simţiseră văzând-o, şi bătrâna îşi înăbuşi vocea, prefăcându-şi-o într-o şoaptă.

— Se stinge cu fiecare clipă, nu vreau să moară singură.

În timp ce așteptau, în apartament se așternu un calm pe cât de cotidian, pe atât de fals. La bucătărie rămăseseră în continuare ustensilele de lucru şi cutiile pline de piese de îmbrăcăminte recent cusute şi de cusut, atmosfera senină, aceeaşi scurgere anostă a zilelor.

Remedios acceptă fără să se plângă invitaţia doamnei Milagros ca să vegheze somnul călugăriţei dinaintea morţii; „vă las cina pregătită înainte să plec“, doar atâta spuse. Începu să cureţe cartofi şi să bată ouăle ca să închege ***tortilla*** pe care crezu în mod naiv că o vor mânca: niciuna n-ar fi putut să înghită un dumicat, însă n-ar fi obţinut nimic bun contrazicând-o, astfel că nu o opriră.

În vreme ce prin camerele înghesuite răsuna zgomotul furculiţei lovindu-se de marginea de faianţă a unei farfurii adânci, Victoria, închisă în baie, se privi în oglinda spartă, la lumina unui bec gălbui. Se privi fără să se vadă, totuşi: nu observă cearcănele întunecate de sub ochi, nici faţa

colţuroasă, cu trăsături pronunţate, pentru că în intestine simțea permanent un nod strâns. Se contemplă doar ca să se simtă însoţită de propria reflexie, în timp ce trăgea adânc aer în piept, repetându-şi necontenit că are să se reîntâlnească cu Chano, întrebându-se unde o să le ducă ceea ce se pregăteau să facă.

Cineva bătu prudent la ușă. Remedios, la maşina de gătit, și Victoria, cufundată în zbuciumul ei, nu auziră nimic, însă Mona şi Luz, fiind în alertă, se duseră numaidecât să deschidă.

— E totul gata? îl întrebară pe Fidel în şoaptă prin uşa întredeschisă.

— Aproape, mai am doar să prind un taxi, poate întârzii puţin.

Toată ziua luptase cu taică-său şi se eschivase de la obligaţii, încercând să găsească locul cel mai potrivit pentru ce îi ceruseră fetele. Cercetând prin păienjenişul lui de cunoscuţi, se informase, consultase şi verificase, până ce lucrurile îi deveniseră clare.

— Încearcă să te grăbeşti, haide.

Erau gata să închidă, când el îşi aminti ceva.

— Un moment! Ţi-am adus şi asta, Mona.

Dintr-un buzunar scoase un exemplar din ***La Prensa***, făcut sul, ea îl desfăcu şi dădu paginile nerăbdătoare.

Însuşi angajatul de la tipografie avusese grijă să adauge fraza obişnuită, „Rugaţi-vă la Dumnezeu pentru sufletul răposatei“.

Rugați-vă la Dumnezeu pentru sufletul răposatei
DOÑA MAXIMA OSORIO,
decedată din cauza unei infecții la limbă
provocate de o maladie malignă
a inimii sale bolnave.

Pe buzele Monei înflori un fel de zâmbet amar.

— Şi anunţul?

— Apare la rubrica de ştiri scurte din colonie. Iată-l, la pagina şapte; la sfârşitul coloanei, citeşte-l.

NOTE DIN COLONIE
Medicul don César Osorio
anunță că anulează cererea mâinii
domnișoarei Nena de la Mata,
fiica marchizei de La Vega Real,
prevăzută pentru vinerea aceasta,
întrucât nu se simte suficient de bărbat
pentru a-și asuma o astfel de obligație.

Ar fi putut să izbucnească în râs şi, totuşi, o adiere de melancolie îi înfioră Monei pielea.

— Nu ştiu cine sunt oamenii ăştia şi nici ce ai de împărţit cu ei, dar mi se pare că am făcut-o de pomină, adăugă Fidel. Azi-dimineaţă au sunat solicitând explicaţii, pretinzând respect, cerând să cadă capete; directorul e foc şi pară şi se pare că linotipistul o să vadă pe dracu'.

— Şi tu ce ai spus?

— Am ținut-o una și bună cu protejarea confidențialității clienţilor noştri; m-am dat drept taică-meu, pe el îl respectă mai mult decât pe mine.

Fidel, la fel de fidel cum îi spunea numele, deşi Mona nu se pricepea la subtilităţi: loialitatea băiatului era înduioşătoare. Aşa cum îi fusese complice în afacerea dezastruoasă cu night-clubul, acum se pretase să-i publice neghiobiile în ziar şi se implicase orbeşte în noua conspiraţie a surorilor; orice ar fi propus ele, el ar fi fost de acord. Mulţi din cartier îl considerau un amărât, un nenorocit, dominat de tatăl lui, cu nişte gărgăuni la cap care uneori bâzâiau mai tare decât ar fi trebuit. Cu toată candoarea, caraghioslâcurile și extravaganțele lui, pentru ele semăna cel mai mult cu fratele pe care nu-l avuseseră niciodată. Poate că Jesusito, a cărui moarte prematură o cufundase pe maică-sa pentru totdeauna în amărăciune, ar fi putut ajunge asemenea lui.

Mona rulă încet ziarul într-un sul, gânditoare. Respect, asta spusese Fidel că voiau, şi cuvântul îi răsună în urechi. Respect era tocmai ceea ce nici naşa, nici finul nu-i arătaseră, ea cu atitudinea ei tiranică și arogantă, el făcându-i o curte amăgitoare. Răzbunarea Monei fusese neînsemnată în comparaţie cu purtarea lor: îi legase pe amândoi la stâlpul infamiei, îi lăsase pradă bârfelor din societate, să-i facă să moară de ruşine. Nu era mare lucru, fireşte, dar măcar îi fusese de folos ca să-şi verse năduful.

Când cele opt pagini ale ziarului redeveniră un sul, ea le strânse cu putere în mână.

— Grăbeşte-te, Fidel, termină ce mai e de făcut şi ne vedem într-o clipă.

102

Toate trei erau îmbrăcate în culori închise. Nu tocmai în doliu, doar în culori sumbre. În partea din faţă a tavernei erau puţini clienţi, şase sau şapte bărbaţi singuri, dând cu disperare pe gât ultimele înghiţituri; atât de tăcute şi de primejdioase intrară ele, că aproape niciunul nu le băgă de seamă sosirea. Lumini slabe, atmosferă calmă de sfârșit de zi. Întors cu spatele, proprietarul scoţian aranja sticlele de băutură, având un şorţ alb legat pe sub pântecul proeminent.

Înaintară spre capătul încăperii, rumeguşul de pe podea le amortiză paşii. Văzându-le că se apropie, Chano se ridică de pe taburet. În faţa lui, pe tejghea, a doua bere rămase neatinsă.

Mona şi Luz hotărâră să rămână în urmă şi o lăsară pe sora lor să străbată singură restul drumului. El, între timp, se mulțumi s-o privească.

Slăbise şi părul îi crescuse de când se tunsese, înainte de nuntă; acum îi ajungea la umeri, se spălase pe cap chiar în după-amiaza aceea, într-o încercare de a grăbi trecerea timpului şi de a împiedica zbuciumul s-o mistuie, avea și acum vârfurile şuviţelor umede. În afară de părul negru, nimic altceva nu strălucea la ea: nici chipul, care-i trăda mâhnirea, nici ochii mari, plini de tristeţe. Chiar şi aşa, lui Chano i se păru că nu există fiinţă mai atrăgătoare pe pământ.

Erau la mică distanţă, rămaseră amândoi încremeniţi, şovăind. Boxerul fu primul care îşi îndepărtă braţele de corp; ea făcu un pas, încă un pas, domol. Până ce trupurile li se recunoscură şi se înlănţuiră într-o îmbrăţişare, oasele ei subțiri găsiră adăpost în brațele musculoase ale fiului celui ce-i fusese soţ. Nu se sărutară, nu simțiră nici porniri carnale, nici dorință. Se contopiră în îmbrățișare, piele pe piele, ca două lumânări de ceară fierbinte, gâtuiți de lacrimi.

În cele din urmă, se aşezară toţi patru într-un soi de separeu: două bănci de lemn cu spătare înalte, despărţite de o masă. Victoria şi Chano de o parte, asimilând încă emoţia dulce-amară a reîntâlnirii. În fața lor, Mona şi Luz.

— Ştim cine l-a omorât pe tatăl tău.

Pugilistul se schimbă la faţă; pe sub masă, Victoria îl apucă de o mână, în timp ce Mona continua.

— Tâmpitul care ne-a distrus şi localul. Ştim şi unde stă, cu cine, pe unde umblă, unde îşi ţine maşina.

Îl puse la curent foarte pe scurt, iar de pe faţa lui, brăzdată de cicatrici, nu se șterseră groaza şi descumpănirea.

— Am hotărât că lucrurile nu pot rămâne aşa. Pentru ce ne-a făcut nouă, pentru că l-a ucis pe tatăl tău, pentru că a călcat-o în picioare pe sora Lito în așa hal. Aşa că ne-am gândit să acţionăm.

Exista doar un adjectiv potrivit pentru planul pe care i-l detaliase Mona: nebunesc. O uneltire nesăbuită, cu o grămadă de momente pe muchie de cuţit, gata să se întoarcă împotriva lor şi să le scape de sub control. O absurditate cu consecinţe îngrozitoare dacă ceva dădea greş.

Incapabil să cântărească atâtea lucruri deodată, prima reacţie a lui Chano fu să se ridice în picioare.

— Cred că am nevoie să beau ceva.

Tocmai se ridica, cu corpul său impunător, să se ducă la bar, când intră Tony în local. Se uită din prag într-o parte şi în alta; abia mai rămăseseră patru sau cinci clienţi. Pe ele nu le văzu, ascunse cum erau în separeul de lemn. Însă îl zări pe băiatul lui Barona în capăt, sculându-se de pe bancă, şi într-acolo se îndreptă cu paşii săi mari şi elastici.

Mona simţi în măruntaie o uşurare nervoasă, amestecată cu alte senzaţii pentru care nu avea nume. Ceasul de pe peretele din spatele tejghelei

arăta nouă fără cinci: ajunsese chiar mai devreme. Întinse gâtul ca să vadă ce are în mâini şi începutul de euforie se dezumflă ca un balon înţepat: venise cu mâinile goale. Una o ţinea în buzunarul pantalonilor, iar pe cealaltă şi-o folosi ca să-l strângă pe Chano într-o îmbrăţişare rapidă. Spre dezamăgirea ei, în ciuda faptului că i-o ceruse, nu avea nimic.

— Ai lăsat-o pe regină? întrebă în chip de salut.

Ca să câştige timp și ca să nu i se observe dezamăgirea.

Fără să răspundă, Tony înşfăcă un scaun şi îl târî până la masă.

— Să-mi explice și mie cineva ce-i cu nebunia asta.

Chano se apropie cu două pahare mici de whiskey şi le așeză cu un pocnet sec pe masa de lemn, dar niciuna dintre surori nu vru să bea nimic. Zise atunci ceva într-o engleză pe care ele n-o înţeleseră, dar gestul cu care răspunse Tony se dovedi elocvent: ce auzise nu era plăcut, nici pozitiv, nici bun.

Vocea aspră a Monei le-o reteză din faşă.

— Fiţi amabili şi vorbiţi în ***cristiano***, creştineşte.

Îşi muşcă imediat limba: era o expresie învăţată de la ***doña*** Maxi şi nu-i plăcea. În plus, nu putea să pretindă nimic. Hotărârea pe care o luaseră surorile, închise în baie, în zorii acelei zile era de nezdruncinat; dacă ei voiau să le ajute şi totul se putea face în seara aceea, perfect. În caz contrar, o să se descurce singure. O să aștepte, o să-l aibă pe Fidel de partea lor; într-un fel sau altul, mai devreme sau mai târziu, o să obțină ce le trebuie.

Tony stătu o vreme cu expresia aceea pe chip, nu rămăsese nici urmă din farmecul său frivol din alte momente. De data asta, vorbi în spaniola lui cu accent cubanez, ca să fie limpede.

— Aţi înnebunit de-a binelea.

— Nu ducem lipsă de motive.

— Habar n-aveţi în ce vă băgaţi.

— Ne-am gândit la toate.

Dialogul se purta între Mona şi Tony, amândoi rapizi ca aruncătorii de cuţite; ceilalţi se mulțumeau să asculte, atenţi. Victoria își mușca buza, Luz era din ce în ce mai agitată. Chano aştepta prudent, cumpănind încă propunerea şi anvergura ei. Chiar şi aşa, nu refuzase categoric. Nici nu avea să refuze.

— Nu te obligă nimeni să ne ajuţi.

— Tu m-ai căutat.

— Credeam că eşti cu noi.

— Dar există alte căi.

— Cu siguranţă. Dar am ales-o pe asta. Dacă nu-ți convine, e mai bine să pleci.

Tony trase aer în piept cu putere. Da, aşa ar fi mai bine, fără îndoială. Să plece. Să uite de 14th Street şi de familia aceea cu femei tulburătoare; să se întoarcă la St Moritz, unde locuia acum, la curent zi şi noapte cu problemele lui Covadonga, departe de apartamentul său răvăşit din Queens, străin de străzi şi loterii clandestine, pariuri, baruri şi prieteni. Asta ar fi, într-adevăr, cel mai înţelept: să se întoarcă la noul său balon de formalităţi şi protocoale, rapoarte medicale detaliate, cablograme spre Europa şi ouă prăjite cu tacâmuri de argint la micul dejun.

— Dar m-am gândit că o s-o faci măcar pentru Luciano. El o privi lung.

— Cu tot respectul pentru memoria prietenului tatălui meu şi tată al prietenului meu, zise arătându-l pe Chano, nici măcar pentru el nu m-aş amesteca în beleaua asta.

Îşi termină paharul dintr-o înghiţitură.

— Dacă o să mă implic, Mona, o s-o fac doar pentru tine.

De la bun început fusese conştient că nu va putea să se împotrivească: se simţea prea atras de femeia aceea, de pe a cărei faţă dispăru expresia de îndrăzneală nestăpânită, lăsând loc alteia, de

uluire. De când o văzuse în dimineaţa aceea aşezată la intrarea în pavilionul spitalului, ştiuse că nu va avea scăpare; de când o privise, îmbrățișându-și genunchii goi, singură şi diferită ca o zi luminoasă în toiul iernii, cutezătoare, decisă, frumoasă, străină de universul inflexibil de formalităţi clinice şi responsabilităţi ale terţilor, în care viaţa îl împinsese în mod şocant.

— Afară ne așteaptă automobilul lui Covadonga, cu ce mi-ai cerut.

103

Telefonul zbârnâi insistent pe o masă dintr-un colţ al biroului, până când Tomasso se duse să ridice receptorul, lovindu-se de diverse obiecte de pe coridor.

— *Hello*?

— Îl caut pe domnul avocat Mazza.

Vocea care vorbea în engleză la celălalt capăt al firului era a lui Chano; el cunoştea mai bine ca oricine felul de a vorbi al locului din care se presupunea că vorbeşte; la urma urmelor, crescuse acolo. Şi de acolo telefona.

— *Who's calling*? Din partea cui?

Ceasul de pe etajeră arăta unu fără zece noaptea, lângă el venise unchiu-său, intrigat la rândul lui de telefonul intempestiv. Avea părul slinos şi răvăşit, purta maiou şi pantaloni de pijama în dungi, îşi încruntase sprâncenele, nedumerit, se scărpina între picioare. Prin părul de pe piept se zărea un lanţ de aur cu crucifix.

— A avut loc un accident. Daţi-mi-l pe dânsul, vă rog.

— *Wait a second*.

Şovăind încă, Tomasso îi întinse receptorul.

Fidel îşi petrecuse după-amiaza strângând informaţiile pe care Chano era pe punctul de a le înşira; desăvârşiseră scenariul la taverna lui Al, în timp ce proprietarul ştergea ultimele pahare şi plecau, singuratici, ultimii clienţi.

În noaptea aceea avusese loc o nenorocire pe cheiul companiei Norwegian America Line, în Brooklyn, povesti Chano. Vorbea de la telefonul public din Montero, un bar din port, proprietate a unui galician, adesea deschis toată noaptea și aflat în apropiere de apartamentul lui de pe Atlantic Avenue; ceilalţi, îngrămădiţi în jurul lui, îl ascultau ţinându-şi respiraţia. „Din cauza unei manevre executate neglijent şi cu întârziere", adăugă pe un ton sec. Un paznic de noapte fusese grav rănit, îl

transportaseră la spitalul luteran, îşi pierduse cunoştinţa şi sângera abundent. „Eu sunt tot paznic, nu m-au lăsat să mă duc cu el, nici nu au anunţat familia, mi-a zis un coleg să vă dau de ştire…“ Îşi încheie laconica relatare cu o avalanşă de cuvinte colocviale şi expresii folosite de oamenii de pe cheiuri; la urma urmelor, erau o mulţime în Brooklyn, familia Barona locuise mereu aproape de ***waterfront*** şi el era sătul să le tot audă.

Nimic din ce auzi nu i se păru avocatului neverosimil, totul se potrivea cu modul său obişnuit de a acţiona: mituind fără să se zgârcească o reţea de turnători, îşi obţinuse unii dintre cei mai buni clienţi. Nu erau prea mulţi, e adevărat. Însă erau un grup discret, chiar dacă bătrânului ticălos nu i se păruseră niciodată destui. Ciudat era că îl sunau la ora aceea; în mod normal îl anunţau când tot personalul era la lucru, când se desfăşurau arimarea şi restul manevrelor şi operaţiunilor, atunci exista o mai mare probabilitate să se producă accidente. Dar nu era cazul să se încurce în bănuieli, iar tipul spusese clar că era vorba de un paznic de noapte, astfel că îi făcu un semn autoritar lui Tomasso ca să noteze.

— Spuneţi-mi numele accidentatului.

— Paulo Ferrara, e portughez.

Nu avu nevoie să-şi stoarcă prea mult creierii, aşa îl chema pe un coleg de-al lui de la Secondary School.

— Şi amintiţi-mi pe ce chei din Brooklyn se află mai precis compania Norwegian.

— Pe 9, domnule.

— Adresa victimei?

— Poftiţi?

— Adresa omului care a suferit accidentul.

— Ah, mă scuzaţi. ***Fuck***, undeva în… în… în South Brooklyn, nu ştiu adresa exactă.

— De acord, nu contează, îl găsim noi. Încă ceva.

— Trebuie să închid, că mă… mă…

— Prezentaţi-vă mai întâi, vă rog.

Imediat mai apoi, Mazza auzi un zbârnâit intermitent, care-i spărgea timpanul. Furios, lăsă receptorul să cadă la podea, nici măcar nu se deranjă să-l pună în furcă. Brooklyn ***piers***, Norwegian America Line, Brooklyn ***piers***. Numele i se repetau în cap, somnul îi fugise de-a binelea, acum îl năpădiseră grijile. Ştia că cheiurile din Brooklyn se aflau sub controlul clanului Gambino, că pe acolo trăgea sforile şi Emil Camarda, că Anthony Anastasio conducea cu mână forte sindicatul stivuitorilor. Ezită, se gândi că poate ar trebui să-l sune pe bătrânul său unchi şi să-i ceară sfatul, ca să evite amestecuri pe care să le regrete mai târziu; el nu obişnuia să opereze pe celălalt mal al fluviului, cu toate că îşi întinsese năvoadele și pe acolo, pentru orice eventualitate. Nu se hotăra, se scărpină din nou între picioare, apoi prin părul de pe piept, iar în cele din urmă la subsuoara stângă.

— Tomasso! strigă, după ce dorinţa şi ambiţia oarbă câştigară disputa. Îmbracă-te, plecăm!

În câteva minute erau gata, aproape fără să-şi facă toaleta şi purtând hainele mototolite şi asudate din ziua anterioară. Înainte de a închide uşa, îi dădu o palmă nepotului pe umăr şi îi arătă spre birou.

— Scoate-l şi pune-l în torpedo. Pentru orice eventualitate. Nu era nici ţipenie pe stradă când ieşiră, nu existau în apropiere locuri de agrement sau de spectacol, îi întâmpinară doar silueta impunătoare a bisericii, ţipetele a doi beţivi care se certau în părculeţ şi câte un vehicul izolat. Merseră pe jos până la terenul viran, urcară în automobilul Chevrolet Six, Tomasso se pregăti să pornească. Dar nu reuși. ***Holy shit***!, mormăi Mazza. Încercă încă o dată fără noroc, nu reuşi nici a treia oară. Nici a patra. După o avalanşă de insulte şi de blesteme din partea unchiului, coborâră amândoi

din maşină. Tomasso deschise capota şi cercetă buimăcit măruntaiele motorului. Pe teren ajungea doar o lumină slabă de la un felinar, nu avea cum să-şi dea seama ce se întâmplă.

— Aveţi nevoie de o mână de ajutor?

Se întoarseră amândoi: văzându-le siluetele aplecate deasupra automobilului, un taxi tocmai oprise lângă ei. Şoferul li se adresă amabil din spatele geamului coborât; în chip de răspuns, Mazza îi făcu semn poruncitor să se apropie. Bineînţeles că au nevoie de ajutor, ce tâmpit, bineînţeles că da.

Întrucât niciunul nu-l cunoştea pe Tony Carreño, nici nu le trecu prin cap că tipul înalt şi slab care lăsă maşina parcată lângă trotuar şi păși hotărât pe terenul viran nu era un taximetrist profesionist, ci un vânzător de bilete de loterie devenit secretar al unui fost prinţ suferind. Împrumutul taxiului îl negociase Fidel, era alt aranjament de-al lui.

Tânărul din Tampa îi salută pe unchi şi pe nepot bătându-i scurt cu palma pe spate, după care îşi vârî capul sub capotă, apropiindu-și fața de motor. Adulmecă, îşi băgă mâinile înăuntru, mută cabluri şi bujii, bombănind. Cum să-şi imagineze italienii că tocmai el, cu câteva clipe în urmă, avusese grijă să facă stricăciunea pe care acum se prefăcea că vrea să o repare. După ce cotrobăi câteva minute îndelungi, ultima sa manevră constă în a ridica, ținând-o între arătător și degetul mare, o bucată din ceva neidentificabil.

— Tare mă tem că în noaptea asta n-o să puteți să vă duceţi nicăieri, prieteni. Pentru asta e nevoie de un mecanic expert, va trebui să schimbaţi piesa şi să nu credeţi că…

— Duceţi-ne dumneavoastră atunci, conchise Mazza. Trebuie să ajungem în Brooklyn, pe cheiul 9.

Falsul taximetrist se prefăcu că stă pe gânduri, deşi adevărul era că îşi luase câteva secunde ca să-i cântărească pe cei pe care îi înfrunta. Doi tipi

obişnuiţi, bruneţi, cam asudaţi, îmbrăcaţi în grabă, cu un început de barbă, neagră şi aspră, pe obraji. Nu păreau prea puternici, deşi esenţialul era să ştie dacă sunt înarmaţi. O mişcare a brațului drept al avocatului îl puse în gardă.

— Plătesc dinainte şi vă dau dublu dacă e nevoie, e o urgenţă.

O rafală de uşurare îi străbătu lui Tony şira spinării când îşi dădu seama că Mazza voia doar să-şi scoată portofelul.

— OK, în cazul acesta, urcaţi.

— În Brooklyn atunci, îngăimă Mazza. Şi daţi-i bătaie.

104

Ceilalţi aşteptară pe un chei practic încastrat sub capătul podului; ajunseseră acolo în maşina contelui de Covadonga, cu Chano la volan. În faţa lor, apele întunecate ale East River şi impunătorul profil luminos al Manhattan-ului, o puzderie de lumini strălucind ca stelele în toiul nopţii.

În realitate, chestia cu Norwegian America Line nu era decât o scorneală: compania navală norvegiană nu avea niciun vapor acostat în noaptea aceea şi nici nu avusese loc vreun accident pe dana respectivă. Întrebând ici şi colo printre cunoscuţii demni de încredere, totuşi, Fidel aflase că pe cheiul acela nu exista nicio activitate de câteva zile, că traficul de oameni şi de mărfuri între New York şi Peninsula Scandinavă nu fusese prea intens în ultima vreme.

Farurile taxiului luminară esplanada goală, în timp ce cauciucurile scrâşneau pe pietriş; ei aşteptau într-o parte, nevăzuţi, ţinându-şi respiraţia, cu spatele lipit de peretele din scânduri al unui hangar.

Pustietatea din jur îi făcu numaidecât pe Mazza şi pe Tomasso să intre la bănuieli: deveniră brusc încordați, în vreme ce privirile lor neliniştite străbăteau geamurile şi ricoşau în negura zorilor. Tony încercase să le abată atenţia în timpul cursei, trântind trivialităţi la care abia i se răspunsese. Nu, avocatul şi nepotul său nu erau nişte tipi imprudenţi, chiar dacă îi prinseseră cu garda jos şi căzuseră în cursă ca nişte ageamii. Nu, nu erau obişnuiţi să aibă încredere nici în mamele lor. De aceea, îndată ce sesizară tihna mieroasă a locului, bănuiră imediat că e ceva putred la mijloc.

Cu toate acestea, nu avură timp să reacţioneze: două siluete întunecate se repeziră la portierele din spate și le deschiseră în același timp.

— Hands up! ***Get out***!

Erau Chano şi Fidel, fiecare ţintindu-i cu o armă. În chip de întărire, Tony se întoarse spre italieni de pe scaunul din faţă, ochindu-i cu a treia.

Asta îi ceruse Mona lui Tony în dimineaţa aceea, şoptindu-i la ureche în faţa porţii spitalului. Trei pistoale. Tânărul din Tampa își petrecuse restul zilei luptându-se cu propriile-i îndoieli, şovăind între a ceda, devenind complice, şi a refuza categoric, pierzând pentru totdeauna prietenia ei. În pofida prudenţei şi a bunului simţ, câştigă în cele din urmă prima posibilitate, nu fu în stare să refuze. Şi de aceea, după-amiaza, după ce îl lăsase pe conte la pavilionul spitalului şi pe mama sa, fosta regină, la Plaza, se îndreptase din nou spre cămătarul sefard.

„Trei pistoale îmi trebuie, domnule. Mâine le aveţi înapoi, vă jur.“ Când îşi luă rămas-bun, bătrânul nu-i zâmbi cu ironia sa astmatică şi nici nu-i dădu bună seara în spaniola sa cadenţată şi veche, ci pur şi simplu îl avertiză sumbru: „***be careful***, ***young man***. Ai mare grijă şi Dumnezeu să te ***luminăţeze***“. Dumnezeu să te lumineze, voia să spună.

Mazza şi Tomasso nu le opuseră rezistenţă. Primul coborî din maşină fornăind ca un cal, cu mâinile ridicate, stăpânindu- şi furia provocată de faptul că era victima unei ambuscade. Al doilea ieşi speriat, cu capul între umeri, de parcă ar fi vrut să se facă şi mai mic şi mai neînsemnat decât era.

Înainte, câtă vreme aşteptaseră, Chano spărsese cu un şut lacătul de la un mic şopron din apropiere. Gheme de sfoară, saci, balize, cârlige ruginite şi bucăţi de lanţuri, asta se afla înăuntru. Ţintindu-i din spate cu armele, într-acolo îi duseră, cu mâinile sus.

Aprinseseră un opaiţ vechi atârnat într-un cui, era singura sursă de lumină. Odată intraţi, îi împinseră fără menajamente în spate, obligându-i să-şi rezeme spinarea de peretele de lemn şi să

vadă cum, în câteva secunde, pistoalele treceau în alte mâini.

Mazza deschise atunci ochii, holbându-se cu stupoare, simțind un sloi de gheaţă pe şira spinării. Lângă el, Tomasso era imperturbabil.

Surorile spaniole, fetele mortului, frumoasele brunete pe care el le hărţuise, le agasase, le ameninţase şi le agresase pentru că nu cedau dinaintea intenţiilor lui, îl ocheau acum cu pistolul, de la doar câţiva paşi. Spre piept, cap sau picioare: nu era tocmai limpede unde îndreptau armele; era cu siguranţă prima oară în viaţa lor când puneau mâna pe nişte pistoale, pesemne că nu nimereau deloc ţinta, iar braţele lor firave abia suportau greutatea. Dar erau acolo toate trei, la lumina opaiţului, încruntate, cu ochii scânteind, rănite dar ferme, emanând dispreţ, ranchiună şi îndrăzneală, alcătuind o imagine superbă şi înspăimântător de sinistră. Şi la o distanţă atât de mică, încât, cu toată nepriceperea lor, ar fi fost greu ca gloanţele, dacă porneau, să nu-i lovească în plin.

Avocatului începură să-i tremure picioarele când își aminti în valuri constrângerile și amenințările, cum le distrusese localul cu sălbăticie, cum îl ucisese pe vânzătorul de tutun, cum aranjase ca sora Lito să-i transfere cazul prin mijlocirea unui om de paie. Totul avea sens, se gândi cu o luciditate glacială. Din păcate pentru el, toate se potriveau.

Primul pumn al lui Chano îl surprinse năucit de aceste gânduri, în vreme ce îşi dădea seama ce înfruntă. Fără posibilitatea de a-l preveni, îi fractură mandibula şi îi smulse din rădăcini trei sau patru dinţi. Cuprins de ameţeală, nu avu timp să se întrebe cine e animalul ăla, că al doilea croşeu de dreapta îi sparse nasul; căsca gura ca un porc să inspire aer în clipa când a treia lovitură îi stâlci ochiul stâng de craniu.

Abia vedea, abia respira, îşi simţea gura năpădită de un sânge gros, creierul zdrobit, era

incapabil să se mai gândească cine e bestia aceea îngrozitoare. Dar ce mai conta, dacă în fond erau atâţia cei care voiau să-l vadă, pe bună dreptate, putrezind în infern. Chiar şi cei care nu erau de faţă, precum călugăriţa bătăioasă care la ora aceea agoniza cu inima frântă în două. Sau ca amărâtul de Emilio Arenas, a cărui moarte cumplită dezlănţuise şirul acela lung de neînțelegeri.

Lui Fidel îi înăbușise în faşă visul de a deveni artist: în dezastrul de la Fetele Căpitanului nu arseseră doar discurile lui Gardel, ci şi năzuinţele băiatului, iluziile lui puerile, aspiraţia ridicolă de a o impresiona pe Luz. N-ar fi ajuns niciodată nicăieri în lumea spectacolului, nu era decât un visător, un biet naiv, dar măcar zelul acela îl făcea aproape fericit. Acum, epuizat şi fără planuri, nu mai vedea alt viitor în afară de sicrie, lumânări şi anunţuri mortuare, un tunel negru fără vreo lumină.

Lui Tony îi răpise un model: singurul om din New York îngrijorat de drumul greşit pe care o apucase el, care nu-l încurajase să câştige mai departe cu uşurinţă bani din orice. Şi, mai ales, aşa cum îi mărturisise voalat Monei la tavernă, avocatul îl rănise profund pentru că năruise viitorul femeii de care începea să se îndrăgostească.

Lui Chano, Mazza îi răpise tatăl pe care îl trădase cu propria soţie, iar din pricina asta moartea lui îl duruse de două ori mai cumplit. Chiar dacă ar trăi o mie de ani şi timpul i-ar alina una câte una cicatricele, nu ar reuşi niciodată să vindece pe deplin rana aceea.

Cât despre Victoria, Mona şi Luz, aveau motive din belşug. Cu toţii aveau, la urma urmelor, motive să dorească să-l vadă mort pe monstrul cu chip însângerat pe care îl aveau în faţă. Unele erau mai directe, altele mai morale sau mai neclare, nu conta. Important era că acolo se aflau aproape toţi

cei afectaţi de ultimele sale abuzuri, adunaţi de surorile Arenas ca să-l vadă căzând.

Chano încetă să-l lovească din proprie iniţiativă: alesese răzbunarea aceea personală şi preliminară şi niciunul nu-l oprise, până când se hotărâse singur să renunţe. Doar atunci îl obligă pe Mazza să se ridice, să stea în picioare cu spinarea sprijinită de perete şi se sfătui cu Tony în spate. Încordaţi, în alertă, în aşteptare, apărându-le umăr la umăr spatele acestor femei care le dăduseră viaţa peste cap. La bine şi la rău, gata să le susţină până la sfârşit.

Văzându-se teafăr, nepotului îi scăpă un oftat de uşurare; apoi tăcerea învălui şopronul, se auzeau doar sunetele guturale ale lui Mazza eliminând de-a valma pe gură un amestec scârbos de sânge, vomă şi bucăţi de dantură.

Acum, ele erau protagonistele: ele trebuiau să hotărască ce urma să se întâmple. Toate trei ţinteau în aceeaşi direcţie, în lumina slabă a opaiţului, cu feţe grave, aparent fără urmă de nervozitate. Dar în sinea lor, îndoielile nu le dădeau pace.

Toate trei în egală măsură născociseră ideea de a-i face de petrecanie italianului şi la început nu rămase loc pentru ezitare. Nu era decât un nemernic lipsit de scrupule, nu lăsa în urmă văduvă sau copii, nimeni nu avea să-i ducă dorul, nici măcar nefericitul lui nepot nu părea să-l stimeze. Moartea lui Fabrizio Mazza devenise pentru ele o chestiune de justiţie elementară, poate de aceea se crezură invulnerabile şi nu se gândiră nicio clipă la cruzimea faptei în sine. Noaptea şi bărbaţii care le iubeau aveau să le servească drept scuturi protectoare, Luciano Barona avea să le vegheze de unde o fi fost; trebuia doar să fie nestrămutate şi să nu se înfricoşeze, nimic nu avea să iasă rău.

Totuşi acum începea să crape presupusa platoşă de siguranţă. Deşi lepădătura aia le făcea mai departe silă, cu sângele şiroindu-i pe faţă şi

icnetele de greață urcându-i în gâtlej, în conştiinţa fetelor căpitanului se ivea din ce în ce mai stăruitoare ideea că nu. Nu, nu aveau să fie în stare. Ticălosul le călcase viaţa în picioare, dar lor le lipsea josnicia necesară, ori poate aveau prea multă integritate, oricum nu mai conta.

De aceea, după câteva momente chinuitoare de încordare, se priviră una pe alta şi, fără a avea nevoie de cuvinte, ajunseră la un consens.

Nu, nu puteau să-i facă de petrecanie.

O pată întunecată se lăți între picioarele italianului când, cu singurul ochi teafăr, acesta băgă de seamă că fetele coborau încet braţele. Făcea pe el.

Prin văzduh trecu un vârtej de ușurare tăcută. Tony făcu un pas în faţă şi întinse mâna ca fetele să-i dea armele. Chano îşi frecă încheieturile degetelor ca să-şi domolească freamătul. Doar Fidel dădu să protesteze, însă îl opriră amândoi.

Atunci, în secundele când privirile nu mai erau îndreptate spre Mazza, aproape că le explodară urechile.

Se întoarseră toţi deodată, înspăimântaţi. Văzură cum corpul avocatului se prăbuşea la pământ, cu un glonţ în mijlocul frunţii. Mai întâi i se îndoiră genunchii, apoi i se încovoie spatele, în cele din urmă se aplecă lent şi căzu într-o parte.

Din ţeava pistolului lui Tomasso încă ieşeau rotocoale de fum.

Uitaseră că şi nepotul era o victimă.

105

Porniră înapoi spre Manhattan peste Podul Brooklyn, încă nu era cinci dimineaţa, abia dacă se întâlniră cu cineva, în afară de vreun automobil anonim. Niciunul nu deschise gura, toţi se uitau înainte, cu privirea la luminile maiestuoase care conturau profilul oraşului.

Nu începuseră să sune sirenele de la ateliere şi de la instalaţiile industriale, magazinele şi birourile erau încă închise, mijloacele de transport în comun abia circulau, lucrările din construcţii erau oprite. Însă New York-ul avea să se trezească numaidecât, la scurt timp după aceea şapte milioane de fiinţe aveau să deschidă ochii şi să se ridice în picioare. Mai bine de o treime dintre ei erau oameni sosiţi din alte lumi, născuţi pe pământuri îndepărtate, unde se vorbeau alte limbi şi viaţa se percepea într-un fel diferit. Foamea, incertitudinea, războaiele, năzuinţele şi neliniştile îi târâseră în lumea nouă şi acum făceau parte în mod fundamental din textura oraşului. De la primii olandezi care sosiseră pe coastele acelea, numindu-le Nieuw Amsterdam, „Noul Amsterdam“, până la surorile Arenas, venite din sudul vechii Spanii, New York-ul fusese de-a lungul secolelor un magnet.

Ucraineni, francezi, polonezi, cubanezi, englezi, albanezi, greci, germani, norvegieni, italieni, irlandezi, argentinieni, salvadorieni, suedezi, portughezi, portoricani, români, spanioli… Toţi îşi găsiseră locul şi, prin strădania zilnică, toţi îşi aduseseră umila contribuţie pentru ca oraşul să meargă în continuare ca pe roate. Spălau vase, conduceau camionete, pavau străzile, frigeau pui sau prăjeau cartofi, măturau trotuarele şi descărcau mărfurile, serveau râuri de cafea, urcau pe schele şi puneau cărămizi la zgârie-nori, împachetau zahăr şi aruncau lopeţi de cărbune în cazane, tipăreau ziare şi reviste, păzeau intrări, frecau cu zel podele şi scări: de toate făceau oamenii aceia.

Şi, la rândul lor, întemeiau cămine şi aduceau copii pe lume, care apoi umpleau şcolile, răscoleau amintiri şi încropeau cu compatrioţii reţele emoţionante de solidaritate colectivă, prosperau în măsura în care le-o îngăduiau îndrăzneala şi tenacitatea: câte unii triumfau, mulţi reuşeau să se menţină pe linia de plutire, puţini eşuau pe de-a-ntregul, unii izbuteau să se întoarcă, alţii rămâneau. Se speteau aproape toţi, în definitiv, şi reveneau seară de seară la modestele lor locuinţe, cu trupul amorţit şi picioarele umflate, suportând un prezent dur ca piatra, în căutarea unui viitor mai bun. Uneori norocul le surâdea, alteori le punea piedici, scoțându-le în cale indivizi demni de dispreţ ca Fabrizio Mazza, al cărui cadavru îl lăsaseră în şopron înainte de a pleca.

Încă tăcuţi, cei şase păstrau în gând imaginea mortului, în vreme ce treceau podul peste East River şi pe dedesubt lunecau câteva barje; nu începuse traficul febril de ambarcaţiuni, care avea să vină odată cu noua zi. Va trece mult timp până ce sinistra privelişte avea să li se șteargă din amintire.

Spre uluirea tuturor, Tomasso reacţionă cu o răceală nemaipomenită. „***Let's get out of here***, să plecăm de aici", zise îndată ce le-a fost limpede că sufletul avocatului rătăcea deja spre tenebre. Înainte de a pleca, îi scoase portmoneul din buzunar şi îi dădu jos ceasul, inelul cu piatră grena şi lanţul cu crucifix. Băiatul de la pompe funebre, mai degrabă din defect profesional decât din smerenie adevărată, se aplecă să îndrepte cadavrul, pe care îl aranjă într-o postură aproape demnă, apoi îi închise singurul ochi teafăr şi îl acoperi cu câţiva saci. Le vor trebui cu siguranţă câteva zile ca să-l găsească, şopronul nu părea să fie prea circulat. În plus, fără acte de identitate şi cu chipul desfigurat, cel mai probabil era să sfârşească printre săracii nenorociţi de la morga Bellevue, unde Barona îşi căutase cândva soacra.

Seninătatea surorilor Arenas fu impresionantă. Se înşelaseră crezând că e atât de uşor să omori pe cineva şi le îngheţă sângele în vene când fură martore la reacția imprevizibilă a nepotului, dar îşi asumară rolurile şi nu lăsară panica să le roadă măruntaiele. N-au fost strigăte, nici gesticulări exagerate, nici suspine dezlănţuite; îşi păstrară calmul şi strânseră din dinţi, ştiură să se comporte cum se cuvenea. Tony vârî armele în punga de piele a evreului. La ieșire, Chano se aplecă să se spele pe mâini într-o găleată cu apă; oricât de murdară ar fi fost, tot nu era atât de spurcată ca sângele lui Mazza. Apoi, în timp ce Tomasso le întorcea spatele şi se făcea nevăzut printre umbre, ei se urcară în maşini şi se întoarseră.

Se hurducau pe pod, se apropiau de malul Lower East Side, în apropiere de Cherry Street, unde se stabilise la început Emilio Arenas. Însă nu se gândeau la el: în momentele acelea, încă buimăciţi, niciunul nu era în stare să se gândească decât la cele întâmplate în urmă cu puţin timp.

Totuşi viaţa le prevăzuse destinul fiecăruia dintre ei încă de la încheierea acestei poveşti, pe când traversau Podul Brooklyn şi intrau în Manhattan cu soarele în spate, tocmai când se crăpa de ziuă.

Epilog

Relaţia Monei cu Tony continuă să fie furtunoasă câtă vreme fostul prinţ de Asturias şi cei apropiaţi lui insistară ca tânărul din Tampa să accepte să-i devină secretar oficial; drept compensaţie pentru angajare, îi ofereau, cum era firesc, venituri şi influenţă, un salariu atrăgător, relaţii. El cântări oferta, ţinând cont de avantaje şi dezavantaje, atât în privinţa lucrurilor materiale, cât şi a celor spirituale, și nu dădu uitării afecţiunea sinceră faţă de conte. În ultimă instanţă, acceptă pe jumătate: era dispus să-şi schimbe viaţa, dar nu să părăsească oraşul. Îi va fi umbră atâta vreme cât Alfonso de Borbón va locui la New York.

În câteva luni, totuşi, moştenitorul care nu avea să mai moştenească nimic alese să-şi ia zborul şi să-şi vadă de drum fără Tony. Cu sănătatea şi avântul sufletesc recuperate în mare măsură după spitalizarea la Presbyterian şi după vizita mamei, îşi căută un nou asistent, un oarecare Jack Fleming, care nu avu niciodată farmecul şi impertinenţa debordantă a vânzătorului ambulant de miraje, dar îşi asumă la rândul său obligaţiile cu responsabilitate. Alături de acesta, Covadonga se îmbarcă în alte aventuri, din ce în ce mai temerare şi mai puţin demne de condiţia sa regală: semnă divorţul de Edelmira, refuză să se întoarcă în Europa şi rupse orice legătură cu tatăl său, căsătorindu-se civil peste un an la Ambasada Spaniei în Cuba, în prezenţa preşedintelui Laredo Bru, cu o seducătoare tânără manechin din Havana. Căsătoria avea să dureze doar două luni; după al doilea divorţ, din ce în ce mai slăbit, cu mijloace financiare tot mai reduse, avea să se plimbe prin orașe, hoteluri, spitaluri și cluburi, până într-o noapte când, după o petrecere cu băutură la cazinou, gonind cu automobilul pe Biscayne Boulevard din Miami, alături de o tânără

vânzătoare de țigări, avea să se izbească de un stâlp de telegraf. Trupul său fragil n-a suportat urmările impactului, iar bărbatul blond şi zvelt care la naştere fusese menit să ajungă regele a douăzeci şi cinci de milioane de suflete a murit, spre consternarea familiei sale şi fără ca majoritatea compatrioţilor să ştie, la Victoria Hospital, din cauza unei hemoragii interne de neoprit. Presa a scris că la moartea sa au asistat doar secretarul personal şi un medic, și ultimul lucru pe care l-a cerut a fost să-i fie sunată mama. Pentru a-i număra pe cei prezenţi la înmormântarea lui din Graceland Memorial Park Cemetery prisoseau degetele de la o mână. Avea treizeci şi unu de ani. Peste cincizeci de ani, rămăşiţele pământeşti ale prinţului au fost transferate în Spania, din dispoziţia nepotului său, regele Juan Carlos, şi înmormântate în Panteonul Infanţilor de la Mănăstirea El Escorial.

Mona şi Tony au aflat de accident din ziare; nu l-au revăzut niciodată pe contele de Covadonga, deşi i-au păstrat mereu o amintire afectuoasă acelui prinţ nefericit care, în mare măsură şi fără să ştie, îi împinsese să-şi construiască un viitor comun. În vremurile ce au urmat, au pus pe picioare împreună alt proiect, tot în slujba comunității, care, printr-un concurs de împrejurări favorabile, avea să se dovedească mai rentabil decât Fetele Căpitanului: o societate de import scutit de taxe vamale, care a evoluat în ritmul fluctuaţiilor populaţiei spaniole şi latino-americane din oraş.

Cea dintâi enclavă care a dispărut a fost cea din zona Cherry Street, când au început să se demoleze clădirile din vechile zone urbane de pe ***waterfront***. Pe terenurile unde cândva s-au aflat Valenciana lui Sendra, Centrul Basco-American, cafeneaua El Chorrito sau frizeria Monserrat, s-au ridicat atunci enorme complexuri de locuinţe publice; n-a rămas absolut nimic să amintească de

miile de imigranţi care în primele decenii ale secolului XX au construit un microunivers în colţul acela, la umbra celor două poduri, în apropierea cheiurilor şi a vapoarelor care soseau de pe cealaltă parte a oceanului.

Din fericire, atmosfera de pe 14th Street şi din împrejurimi a dăinuit mai mult, deopotrivă cu fluxurile migratorii din Peninsula Iberică, care au început să scadă pe măsură ce la New York se înmulțea populaţia de origine latino-americană. Totuși, cu trecerea timpului s-au adăugat noi locuitori şi magazine, pe care mulţi îi păstrează încă în memorie: restaurante ca Oviedo, Coruña, Trocadero sau cafeneaua Madrid, librării ca Macondo sau Lectorum şi magazine de îmbrăcăminte ca La Iberia au coexistat de-a lungul deceniilor alături de stabilimente şi instituţii trainice precum Casa Moneo, biserica Fecioara din Guadalupe sau societatea La Nacional, care a continuat să fie centrul vieţii sociale a compatrioţilor şi a rămas activă până astăzi, onorându-şi tradiţia, nostalgică rămășiță a ceea ce a fost cândva zona dintre Chelsea şi Greenwich Village, pe care unii au numit-o Little Spain, unde oamenii mâncau orez cu pui duminica şi închideau strada la sfârşitul lui iulie ca să-l scoată pe apostolul Santiago în procesiune.

Doar când Mona şi Tony au îmbătrânit şi au început să sufle vânturi tulburi, care au făcut ca meleagurile acelea să devină nesigure, cuplul a părăsit apartamentul spaţios unde îşi întemeiaseră căminul, şi-au considerat încheiată activitatea şi au hotărât să se mute la St Petersburg, într-o frumoasă casă de lângă Tampa Bay, sub soarele Floridei, aproape de alte grupuri mari de compatrioţi şi de amintiri cu miros de fabrici de tutun din copilăria lui; acolo aveau să se adune copiii şi nepoţii lor, numeroşii prieteni, departe în timp şi în spaţiu de îngrozitoarea dimineaţă de pe un chei din

Brooklyn pe care au evitat întotdeauna s-o rememoreze.

Chano şi Victoria, dimpotrivă, aveau să se despartă curând. Deşi nimeni nu o intuia în noaptea aceea, peste doar câteva ore în Spania avea să izbucnească un război între fraţi, care avea să rupă ţara în două, spulberând dorinţa de a se întoarce a atâtor imigranţi. În afară de ***doña*** Maxi, medicul Castroviejo, ***doña*** Carmen Barañano, văduva lui Moneo şi proprietarii câtorva magazine prospere, cea mai mare parte a comunității rezidente în „Marele Măr“ s-a declarat răspicat de partea Republicii: la urma urmelor, cum bine explicaseră ospătarii de la Fornos şi bunul Luciano Barona, aproape toţi erau simpli muncitori, salariaţi care se speteau ca să-şi clădească un viitor, fără a ajunge să câştige mai mult de cincisprezece dolari pe săptămână.

De aceea au sprijinit cauza antifascistă, s-au grupat în jurul legendarelor Societăţi Hispane Confederate şi, lună de lună, au urmărit consternaţi cuceririle şi veştile, citind publicația ***La Voz*** şi mai apoi ***España libre***, ascultând poveștile celor sosiți din patria sângerândă, urmărind BBC sau emisiunile de radio pe unde scurte ca „La voz de la España combatiente“, pe care le ascultau îngrămădiţi pe terasele de pe acoperişuri. Cu sângele clocotindu-le şi cu inima strânsă, au participat la nenumărate mitinguri, au făcut apeluri, au organizat colecte şi donaţii, femeile s-au dus la Washington într-o caravană eroică şi revendicativă, care merită alt roman şi au trimis pe celălalt mal al oceanului haine şi alimente, bani, ambulanţe, medicamente şi dovezi statornice de solidaritate.

În toiul acelor împrejurări sumbre, Chano a luat o hotărâre: s-a înrolat în batalionul Lincoln şi s-a dus să lupte pe pământul strămoșesc. Se prea poate să fi avut o legătură cu aceasta şeful şi mentorul său de la magazinul de fierărie de pe Fifth Avenue

Hardware, aragonezul Manuel Magaña, preşedinte al Clubului Muncitoresc Spaniol, însărcinat cu recrutarea voluntarilor în Harlem-ul hispanic. Totuși, dincolo de angajamentul politic sincer, în avântul fiului vânzătorului de tutun au existat şi motive intime, pe care nu i le-a mărturisit niciodată nici Victoriei, nici lui Magaña, nici altcuiva, nici măcar lui însuşi. Să-şi purifice conştiinţa, să-şi răzbune tatăl mort, să se despartă de ea, să se reconstruiască. De aceea a luptat cu armele şi nu cu pumnii alături de Brigăzile Internaţionale în Jarama, în Brunete şi în Teruel; a supravieţuit şi, odată înfrântă cauza republicană, a revenit un timp în America, doar pentru a se alătura mai târziu armatei Statelor Unite în Al Doilea Război Mondial. Căci, spunea, ***it's the same goddam war***, e acelaşi blestemat de război. L-au trimis în Pacific, unde a fost rănit pe insula Leyte din Filipine, a fost repatriat cu viaţa atârnându-i de un fir de păr, într-un spital din Massachusetts. Până când, ajungând într-o dimineaţă de octombrie, a deschis ochii, şovăitor ca atunci când îl aruncau la podea pe vremea când era boxer, și a întrezărit silueta unei femei lângă patul lui, strângându-l de mână. Însăşi U.S. Army a pus-o la curent pe Victoria cu starea lui Chano, ca singura rudă pe care o avea: Victoria Barona a rămas, de la căsătoria cu vânzătorul de tutun, numele oficial al fetei celei mari a lui Emilio Arenas.

Pe atunci erau amândoi siguri că ispășiseră o penitenţă destul de dură pentru ca păcatul să le fie iertat, el luptând fără încetare, ea ducându-i dorul cu curaj şi cu dârzenie, alungând zecile de pretendenţi, suportând să trăiască singură cu maică-sa când surorile cele mici şi-au croit propriul drum. Şapte ani se scurseseră de când dansaseră acel paso-doble la banchetul din restaurantul La Bilbaína; nu s-au mai despărţit niciodată.

Pentru Luz, în schimb, lucrurile au fost mai uşoare, poate pentru că propriul temperament a făcut-o să înfrunte altfel vicisitudinile sorţii. De Frank Kruzan n-a mai auzit niciodată; n-a aflat nicidecum de ce căutătorul de talente n-a mai venit după ea. Surorile ei, în schimb, au ştiut: Tony a fost vinovatul, cel care a hotărât să prindă taurul de coarne după discuţia de sub arcadele lui Guastavino din Grand Central Station. Tânărul din Tampa a vârât un teanc de bilete de loterie în portmoneul lui Kruzan, apoi a avut grijă ca acesta să ajungă în mâinile poliţiştilor care îi adulmecau aidoma câinilor de vânătoare peregrinările clandestine. A fost arestat imediat și a primit o sentință definitivă: cinci luni în închisoarea Sing Sing pentru posesie de bilete de loterie ilegală. La nimic nu i-au folosit hăituitorului de fete talentate dezvinovăţirile insistente. Nu a avut certitudinea că cel care i-a provocat nenorocirea era un apropiat al micuţei Luz, dar, pentru orice eventualitate, a socotit că e înţelept să n-o mai caute.

Ţinând cont de toate acestea, ea nu s-a mai dus la Waldorf Astoria ca să accepte propunerea de ***coast-to-coast*** pe care i-o făcuse catalanul; după ce s-au întors de la şopronul companiei navale norvegiene din Brooklyn, a ştiut că nu va putea niciodată să se despartă de surori, astfel că a ales să dea uitării promiţătoarea lume cu maracas, trompete şi turnee cu autocarul, ca să se concentreze asupra unei existenţe mai cu picioarele pe pământ. Mai normale. S-a limitat să-şi joace rolul neînsemnat în ***zarzuela*** de amatori la teatrul Campoamor, și astfel au luat sfârșit năzuinţele ei de a ajunge o stea. Iar când cuplul Irigaray a hotărât să se retragă în Long Island şi au închis spălătoria, peste doar un an, ea a început să înveţe engleza şi şi-a găsit de lucru într-un salon de înfrumusețare de lângă Union Square. Până într-o seară de vineri, când a ieşit să sărbătorească ceva cu colegele şi a propus El Chico drept loc de

întâlnire. În ritmul rumbelor cubaneze şi al acordurilor de flamenco, ieşind în evidenţă printre stângacele-i prietene americane, mezina a strălucit din nou, spontană şi scânteietoare în mijlocul ringului de dans, cu o asemenea graţie, că a năucit toţi bărbaţii care în seara aceea luau cina în veşnic ticsitul local al asturianului Collada, ce inspirase cândva visul surorii ei, Mona. Printre ei, la una dintre mesele din apropiere, se afla un tip impresionant, robust, cu cincisprezece ani mai în vârstă decât ea şi cu două divorţuri în spate, care n-a putut rezista şi i-a făcut curte, nu cu promisiunea s-o transforme într-o stea sclipitoare, cum făcuse cretinul de Kruzan, ci ca s-o facă femeia vieţii lui, îndrăgostit ca un elev de liceu.

Urletele lui Remedios au răsunat până la Hudson când femeia a aflat că mezina ei are de gând să se mărite cu un oarecare Henry, bancher evreu de origine poloneză, care nu vorbeşte o boabă de spaniolă, întreţine două foste soţii în apartamente separate şi o să-i ducă fata să locuiască în Upper East Side. „Mai că l-aş prefera pe blegul ăla de fiu al proprietarului de la pompe funebre“, zbierase biata femeie, neavând habar că Fidel se resemnase deja să fie pentru Luz şi pentru surorile ei un prieten drag şi credincios, dar nimic mai mult, o viaţă întreagă; aproape înlocuitorul acelui Jesusito care nu apucase să crească. În ciuda prevestirilor negre ale mamei, căsătoria a mers, deşi în câte o dimineaţă de iarnă, când oraşul era învăluit în ploaie sau zăpadă, pe vânt sau pe ceaţă, Henry pleca la birou şi fetele erau la şcoală, la universitate sau o luau pe alte drumuri, mezina din familia Arenas, devenită între timp Lucy Janowski, se închidea în dormitorul cu mochetă, ale cărui ferestre dădeau în Central Park, punea un disc al lui Xavier Cugat şi al orchestrei sale şi dansa rumbe în furou în faţa oglinzii, scuturându-şi părul, acum vopsit blond-cenuşiu, şi mlădiindu-şi şoldurile, care deveniseră ample, iar lacrimile îi

curgeau pe obraji, amintindu-şi vremurile care îi scăpaseră printre degete fără să-şi dea seama, zilele grele, agitate şi de neuitat ale tinereţii sale.

Toate acestea li s-au întâmplat surorilor Arenas pe termen mediu şi lung, dar în viitorul cel mai apropiat au fost şi alte lucruri pe care ar merita să le evocăm. De exemplu, faptul că în cele din urmă au încasat, în sfârşit, la câteva luni după noaptea în care sufletul cel negru al lui Fabrizio Mazza a coborât în infern, indemnizaţia cuvenită pentru moartea tatălui, deşi judecătorul a considerat că neglijenţa companiei şi a autorităţilor portuare a fost doar relativă, întrucât victima incidentului a avut o mare parte din vină în propria-i nenorocire. Banii pe care i-au primit la sfârşit au fost cam puţini, nu-i depăşeau cu mult pe cei oferiţi la început de Compania Trasatlántica, iar apoi au mai scăzut şi o contribuţie substanţială pentru Casa María.

Iar când îşi depozitau cecurile în contul comun deschis de curând la New York Bank for Savings pe colţ cu Eighth Avenue, niciuna nu s-a putut opri să nu se întrebe de ce se lăsaseră amăgite de iluzia nesăbuită a abundenţei şi cum ar fi fost dacă ar fi acceptat condiţiile oferite cândva de agentul companiei navale şi de căpitanul vaporului ***Marqués de Comillas***, ce curs ar fi urmat viaţa lor dacă ar fi hotărât să se întoarcă în lumea lor şi nu s-ar fi îmbarcat niciodată în aventura Fetelor Căpitanului.

Au părăsit grandioasa clădire cu coloane corintice şi au revenit în apartament, cu îndoielile încă zvâcnindu-le în cap, când spiritul sorei Lito, decedate cu câteva săptămâni înainte în patul ei îngust din Casa María, trecu pe deasupra lor, sub soarele timid de toamnă, cu o ţigară între buze şi făcându-le cu ochiul, cu o satisfacţie ironică. La urma urmelor, o parte din obiectivul călugăriţei fusese îndeplinit: le ajutase să se descurce singure. Le învăţase să supravieţuiască.

Mulţumiri

La fel ca în cazul celorlaltor romane ale mele, adresez multe mulţumiri, sincere şi profunde, tuturor celor care m-au însoţit de-a lungul fascinantului proces de reconstituire a unor atmosfere şi împrejurări de viaţă, pe al căror schelet mi-am luat libertatea de a construi o ficţiune.

Lui James Fernández, profesor la New York University, descendent din asturieni, cunoscător ca nimeni altul al lumii aceleia din New York, coautor al ***Invisible Immigrants, Spaniards in the US 1868-1945***, vreau să-i exprim **—** ***first and foremost*** **—** gratitudinea mea infinită pentru munca sa colosală şi plină de pasiune, pentru că a devenit generosul şi valorosul meu informator, consilier, confident şi, mai ales, complice şi prieten. Marisei Carrasco, jumătatea sa mexicană şi, de asemenea, moştenitoare a altor diaspore, pentru imensa ei căldură. Lui Luis Argeo, cealaltă piesă fundamentală în tezaurul care alcătuieşte această arhivă, fiindcă s-a bizuit pe mine pentru minunata expoziţie care se va deschide în curând.

Lui Luz Castaños, fiica lui Avelino Castaños, născută în La Bilbaína pe 14th Street, recunoştinţa mea pentru că m-a primit în casa ei din Rocky Point, Long Island, şi pentru că mi-a oferit amintirile ei limpezi şi frumoasele albume de fotografii. Lui Max Vázquez, fiu de negustori de pe aceeaşi stradă, pentru că mi-a dat prilejul unor colorate trăsături de penel. Pentru că m-au ajutat să-mi imaginez cum a fost și ce a însemnat La Nacional în anii aceia, trebuie să-i amintesc pe Robert Sanfiz, Elizabeth Fernández, Michelle Mirón, Elena Markinez şi Elena Pérez-Ardá, care luptă din răsputeri să menţină societatea activă. Şi pe Celia Novis, pentru documentarul care aruncă o privire minunată asupra evoluţiei clădirii şi a instituţiei.

Pentru că m-a ajutat să recompun imaginea Cherry Street şi a împrejurimilor sale, cele mai sincere mulţumiri colegei mele Teresa Morell din New York, profesoară la Universitatea din Alicante, fiică şi nepoată de imigranţi, autoare a studiului ***Valencians a Nova York***. Memoriei tatălui ei, Claude Morell, care a lăsat în urmă emoţionanta autobiografie ***The Lower East Side Kid That Made It Good***. Lui Manuel Zapata, emigrat în copilărie din A Coruña, pentru că m-a primit cu amabilitate în casa sa din Woodside, Queens, şi mi-a permis accesul la voluminoasa sa arhivă de date despre acel colţ de lume care, din păcate, a dispărut.

Lui Manuel Alonso, născut în Brooklyn din părinţi asturieni, şi lui Dolores Sánchez, născută în Lower East Side din părinţi galicieni, adevărata recepţioneră a medicului Castroviejo, şi fiicei sale Andrea, mândră legatară a lumii părinţilor ei, gratitudinea mea pentru ospitalitate, pentru amintirile ei din Shoreham, Long Island, şi pentru hohotele de râs pe care ni le-a provocat cu câteva anecdote pe care le trec sub tăcere.

Marujei Gulias pentru că s-a ocupat de mine cu drag din Washington, DC.

Pentru că m-a ajutat să descopăr alt capitol esenţial din această aventură migratorie, preţuirea mea plină de afecţiune faţă de Mari Carmen Amate, autoarea cărţii ***El grupo Salmerón en Brooklyn, alhameños en Nueva York***. Iar dintre protagoniştii acelui admirabil nucleu, le transmit prietenia mea lui Virtudes Arcos, Manolo López, Enriqueta Gálvez, Ángel Castillo şi Hetty Castillo pentru că mi-au deschis în Elwood, Long Island, cufărul nostalgiilor lor; lui Chris şi Mary Tortosa pentru primirea extrem de călduroasă la Aguadulce şi pentru atâtea detalii pline de miez din corespondenţa ulterioară; Elisei Castellón pentru discuţiile noastre pline de amintiri lângă catedrala din Almería şi pe străzile din New York.

Deşi la un nivel mai puţin personal, mi-au fost de asemenea de folos cartea ***The Basques of New York*** de Gloria Totoricaguena şi documentarele ***Little Spain*** de Artur Balder şi ***Del Montgó a Manhattan. Valencians a Nova York*** de Juli Estévez, drept pentru care le mulţumesc autorilor pentru eforturile şi reuşitele lor. Deopotrivă de grăitoare, ajutându-mă să pătrund în lumea vânzătorilor de tutun, mi s-au părut mărturiile personale ale scriitorului Prudencio de Pereda, reunite în romanul său ***Windmills in Brooklyn***.

Agentului meu de la New York, Tom Colchie, care îşi aduce încă aminte de acele vechi stabilimente spaniole, doresc să-i transmit afecţiunea şi respectul meu pentru că a citit şi a evaluat paginile acestea potrivit criteriilor sale, întotdeauna adecvate. Şi lui Elaine, pentru că a participat, de asemenea, la rezultatul final al scrierilor mele.

Mult mai la sud de New York, dar deopotrivă primitoare şi amabile s-au dovedit de-a lungul acestui drum câteva persoane din Tampa, care mi-au oferit ajutorul lor ca să reconstruiesc vremuri apuse şi să-mi răspândesc poveştile. Admiraţia mea pentru marele Tony Carreño — care, când nici nu ne aşteptăm, o să se facă şi el vânzător de bilete de loterie — şi lui Bill Wear, pentru entuziasmul şi ospitalitatea lor. Lui John Rañón, preşedintele Centrului Spaniol din Tampa, pentru că a vegheat ca moştenirea acelei lumi vechi să dăinuie. Aidei González, pentru mărturiile sale, pe cât de sfâşietoare, pe atât de emoţionante. Laurei Goyanes, pentru că ni s-a alăturat.

Fără a părăsi Florida, îmi scot din nou pălăria în faţa eficienţei colegei mele Gema Pérez-Sánchez şi a bibliotecarilor de la University of Miami, Beatrice C. Skokan (Caribbean Collections) şi Martin Tsang (Cuban Heritage/Latin American Collections), pentru că mi-au acordat cu promptitudine acces la documentele referitoare la

Edelmira Sampedro, prima soţie a contelui de Covadonga.

Revenind pe celălalt mal al oceanului, recunoştinţa mea cea mai cordială lui Carolyn Richmond, văduva lui Francisco Ayala, pentru că mi-a deschis uşa şi s-a străduit să-mi ofere amintiri. María Beguiristain şi Javier Expósito de la Fundaţia Santander merită gratitudinea mea pentru că mi-au facilitat vizita la impresionantele picturi murale ale lui Josep Maria Sert, care decorau odinioară sala de mese a hotelului Waldorf Astoria. Palomei Anso de Casso, mulțumiri pentru superba ei hartă. Şi voi fi întotdeauna la dispoziţia lui Antonio Yelo şi a trupei sale, recunoscătoare pentru ochiul critic şi camaraderie.

Neobositei şi dragii mele echipe de la Editura Planeta, pentru că şi-au menţinut pasiunea nezdruncinată, roman după roman. Lui Raquel Gisbert şi Lolei Gulias pentru că le-au văzut crescând pe fetele Căpitanului, lui Belén López Celada pentru că a avut încredere în ele, lui Carles Revés pentru reliefări şi pentru atâtea lucruri. Isei Santos şi Laurei Franch pentru că au schiţat cea mai bună modalitate de a le da drumul în lume. Lui Ferran López Olmo şi echipei sale de design pentru că m-au convins. Lui Dolores Escoriza, Esther Llompart, Merche Alonso, Maya Granero şi Zoa Caravaca pentru privirea lor atât de atentă și de oportună. Lui Marc Rocamora, Lolitei Torelló, Silviei Axpe şi întregii echipe de marketing pentru entuziasmul lor contracronometru. Lui Raimon Català şi echipei comerciale pentru că şi-au lărgit rețelele. Rosei Pérez pentru afectuoasa atenţie. Celor de sus pentru că au ţinut circul deschis şi celor de jos pentru că au aruncat cărbune în cazane. Tuturor și fiecăruia în parte, vă mulţumesc din suflet.

Estelei Cebrián şi lui Luis Ortiz, tot de la editură, fiindcă ne-au ajutat să vâslim pentru ca

unii dintre cei ce au inspirat acest roman să poată vedea lumina.

Antoniei Kerrigan, fiindcă a luptat cu avântul dintotdeauna pentru a-mi răspândi poveştile în lumea întreagă. Şi excelenţilor săi colaboratori, pentru că mi-au făcut viaţa mai uşoară în atâtea aspecte de zi cu zi.

Prietenilor care sunt întotdeauna aproape.

Familiei mele, care le-ar întrece pe surorile Arenas, atât în înverşunare, cât şi în căldură sufletească.

Tatălui meu, care ne-a părăsit când romanul acesta intra literalmente pe ultima bucată de drum. Pentru onoarea şi imensul privilegiu de a fi fost fiica sa. Pentru cât de dor ne va fi de el.

---

[1] În a doua jumătate a secolului al XIX-lea au avut loc mai multe războaie prin care Cuba a încercat să-şi câştige independenţa faţă de Spania. Înfrângerea definitivă a Spaniei şi eliberarea Cubei au avut loc în 1898.

[2] Locuitor din Cantabria (Spania).

[3] Locuitor din Málaga (Spania).

[4] Calamar (sp.).

[5] Coş de răchită (sp.).

[6] Căpetenie, şef de trib (sp.).

[7] Mona = maimuţă (sp.).

[8] Lumină (sp.).

[9] Se referă la Alfonso de Borbón (1907-1938), prinţ moştenitor al Spaniei de la naştere şi până în 1931, când a fost proclamată A Doua Republică. În 1933 a renunţat complet la drepturile dinastice pentru a se căsători cu Edelmira Sampedro y

Robato, o femeie cubaneză de origine spaniolă, care nu făcea parte din nicio familie regală. Alfonso de Borbón suferea de hemofilie.

[10] Un fel de birou portabil din lemn, împodobit cu sculpturi aurite şi pictat în culori vii, care se confecţiona în oraşul Bargas.

[11] Manuel Azaña Díaz (1880-1940) — om politic, scriitor şi jurnalist spaniol. Preşedinte al Republicii Spaniole (1936-1939).

[12] În 1928 a dat faliment banca lui Jaime V. Lago, înrâurind destinele multor imigranţi spanioli din New York.

[13] Operetă spaniolă.

[14] Broboadă tradiţională, brodată.

[15] Encarnación López Júlvez (Buenos Aires, 1898 — New York, 1945) — dansatoare şi coregrafă, cea mai apreciată dansatoare de flamenco a vremii sale. Pictorii i-au făcut portrete, scriitorii i-au dedicat omagii.

[16] Dor.

[17] Se referă la Carlos Gardel (1890-1935), legendar cântăreţ şi compozitor de tangouri. Nu se ştie dacă s-a născut în Uruguay sau în Franţa, cel mai probabil în Franţa, dar a trăit în Argentina, la Buenos Aires.

[18] Porecla lui Carlos Gardel.

[19] Aşa cum dorea Don Quijote.

[20] Manuel Azaña (1880-1940) — om politic, scriitor şi jurnalist spaniol. Deputat şi ministru. Preşedinte al celei de-a Doua Republici Spaniole (1936-1939).

[21] Niceto Alcalá-Zamora (1877-1949) — jurist şi om politic spaniol. Preşedinte al celei de-a Doua Republici Spaniole (1931-1936).

[22] Francisco Largo Caballero (1869-1946) — sindicalist şi om politic marxist. A fost deputat şi ministru. Preşedinte al PSOE (Partidul Socialist Muncitoresc Spaniol) între 1932 şi 1935.

[23] Indalecio Prieto (1883-1962) — om politic socialist, deputat şi ministru. Preşedinte al PSOE între 1848-1951.

[24] Diego Martínez Barrio (1883-1962) — om politic spaniol. A deţinut diverse portofolii de ministru. Preşedinte al Parlamentului, preşedinte al Consiliului de miniştri, preşedinte interimar al celei de-a Doua Republici Spaniole (1936) şi Preşedinte al celei de-a Doua Republici Spaniole în exil (1945-1062).

[25] CEDA (Confederación Española de Derechas Autónomas) — coaliţie de partide catolice şi de dreapta. A funcţionat între 1933 şi 1937.

[26] Confederación Nacional del Trabajo, uniune sindicală autonomă, înfiinţată în 1910 la Barcelona.

[27] Broboade tradiţionale, brodate.

[28] Piepteni tradiţionali arcuiţi, care se înfig în coc.

[29] Gottfried Schweizer, infirmier şi secretar al lui Alfonso de Borbón.

[30] „Aici, prinţeselor, puteţi căuta şi alege.“

[31] „Şi acum, pantofi, prinţeselor.“

[32] Participant la turnurile umane tradiţionale din Catalonia.

[33] Tatălui meu (cat.).

[34] Foarte bine (cat.).

[35] Obosit, lent, plictisitor (sp).
[36] Mult mai bine (cat.).

[37] Al doilea război de eliberare a Cubei de sub dominaţia spaniolă. S-a desfăşurat între 1879 şi 1880, încheindu-se cu victoria Spaniei.

[38] Vorbiți dumneavoastră (gal.).

[39] Uitați cum stă treaba, fetelor, cred că biata voastră mamă… (în limba valenciană)
[40] Una dintre poreclele lui Carlos Gardel. Abasto este cartierul din Buenos Aires unde a crescut celebrul cântăreţ de tangouri.

Table of Contents

[1]
[2]
[3]
[4]
[5]
[6]
[7]
[8]
[9]
[10]
[11]
[12]
[13]
[14]
[15]
[16]
[17]
[18]
[19]
[20]
[21]
[22]
[23]
[24]
[25]
[26]
[27]
[28]
[29]
[30]
[31]
[32]
[33]
[34]
[35]
[36]

[37]
[38]
[39]
[40]

Table of Contents

[1] 591
[2] 591
[3] 591
[4] 591
[5] 591
[6] 591
[7] 591
[8] 591
[9] 591
[10] 592
[11] 592
[12] 592
[13] 592
[14] 592
[15] 592
[16] 592
[17] 592
[18] 592
[19] 592
[20] 592
[21] 593
[22] 593
[23] 593
[24] 593
[25] 593
[26] 593
[27] 593

[28]	593
[29]	593
[30]	593
[31]	593
[32]	593
[33]	593
[34]	593
[35]	594
[36]	594
[37]	594
[38]	594
[39]	594
[40]	594